Br. 31 **Biblioteka SVEDOČANSTVA**

VUKOVARSKA TRAGEDIJA 1991

U mreži propagandnih laži i oružane moći JNA

Knjiga I

Uredila i priredila: Sonja Biserko

Beograd
2007.

Bibliotheca SVEDOČANSTVA Br. 31

VUKOVARSKA TRAGEDIJA 1991
U mreži propagandnih laži i oružane moći JNA
Knjiga I

IZDAVAČ:
Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji

ZA IZDAVAČA:
Sonja Biserko

* * *

UREDILA I PRIREDILA:
Sonja Biserko

KORICE:
Ivan Hrašovec

PRELOM:
Nebojša Tasić

ŠTAMPA:
"Zagorac", Beograd 2007.

TIRAŽ: **750**

ISBN - 86-7208-140-4 (niz)
ISBN – 86-7208-141-1 (knjiga I)

Ova knjiga je štampana zahvaljujući pomoći
Savezne Republike Nemačke
u okviru Pakta za stabilnost Jugoistočne Evrope

Stabilitätspakt für Südosteuropa
Gefördert durch Deutschland
Stability Pact for South Eastern Europe
Sponsored by Germany

VUKOVARSKA TRAGEDIJA 1991

U mreži propagandnih laži i oružane moći JNA

Sadržaj:

Sonja Biserko

UVOD

Hrvatska – prva žrtva srpskog osvajačkog pohoda

Knjiga „Medijska priprema rata u Hrvatskoj" predstavlja deo kontinuiranog nastojanja Helsinškog odbora za ljudska prava u Srbiji da dokumentuje stvarne uzroke raspada Jugoslavije. Materijali i dokumenti sakupljeni u ovoj knjizi doprinose razumevanje političkog i društvenog konteksta koji je prethodio ratu. Zbog toga ovo izdanje Helsinškog odbora spada u korpus nezaobilaznih izvora za istraživače koji se bave aktuelnom istorijom balkanskog regiona.

Presudom "Vukovarskoj trojci"[1], a pre toga presudom za Dubrovnik[2], te onoj Milanu Martiću[3], hrvatski rat je dobio i svoj sudski epilog. Posebna optužnica protiv Slobodana Miloševića podignuta 17. septembra 2002. godine i to za učestvovanje u udruženom zločinačkom poduhvatu, koji je "nastao pre 1. avgusta 1991, a trajao je najmanje do juna 1992", nažalost, nije dobila svoj sudski epilog. Među pojedincima koji su uzeli učešća u udruženom zločinačkom poduhvatu bili su Slobodan MILOŠEVIĆ, Borisav JOVIĆ, Branko KOSTIĆ, Veljko KADIJEVIĆ, Blagoje ADŽIĆ, Milan BABIĆ, Milan MARTIĆ, Goran HADŽIĆ, Jovica STANIŠIĆ, Franko SIMATOVIĆ zvani "Frenki", Tomislav SIMOVIĆ, Vojislav ŠEŠELJ, Momir BULATOVIĆ, Aleksandar

---

[1] Mile Mrkšić je osudjen na 20 godina a Veselin Šljivančanin na 5 godina zatvora. Miroslav Radić je oslobodjen.

[2] Miodrag Jočić je optužen na 7 sedam godina a Pavle Strugar na osam goidna Zatvora. Vladimir Kovačević je privremeno pušten na slobodu

[3] Milan Martić je osudjen na 35 godina zatvora

VASILJEVIĆ, Radovan STOJIČIĆ, zvani "Badža", Željko RAŽNATOVIĆ zvani "Arkan", i drugi poznati i nepoznati učesnici. Optužnica navodi da je radi uspešne realizacije ciljeva udruženog zločinačkog poduhvata, Slobodan MILOŠEVIĆ "radio u dogovoru sa ili preko nekolicine pojedinaca, učesnika ovog udruženog zločinačkog poduhvata. Svaki učesnik ili saizvršilac udruženog zločinačkog poduhvata odigrao je svoju ulogu ili više uloga koje su značajno doprinosile ukupnom cilju poduhvata". Svrha udruženog zločinačkog poduhvata, kako stoji u optužnici, bila je prisilno uklanjanje većine hrvatskog i drugog nesrpskog stanovništva približno s jedne trećine teritorije Republike Hrvatske, teritorije za koju je on planirao da postane deo nove države pod srpskom dominacijom, činjenjem zločina. Ova područja obuhvatala su oblasti koje su srpske vlasti pominjale pod nazivom "Srpska autonomna oblast Krajina", "SAO Zapadna Slavonija" i "SAO Slavonija, Baranja i zapadni Srem" (za koje su srpske vlasti od 19. decembra 1991. koristile zajednički naziv "Republika Srpska Krajina" i "Dubrovačku republiku"). Nijedan predstavnik vrha JNA nije optužen za zločine u Hrvatskoj, i nijedan član krnjeg predsedništva SFRJ.

Goran Hadžić još je uvek na slobodi, a očekuje se sudjenje Franku Simatoviću Jovici Stanišiću.

Dosadašnje presude Haškog tribunala samo su delomično sankcionisale prirodu počinjenih zločina. Istinski sud o ratu u Hrvatskoj, kao i o Bosni, mogu dati buduća istraživanja koja će se, izmedju ostalog, oslanjati i na ogromnu dokumentaciju koja je prikupljena u Hagu.

Trajne aspiracije

Srpske političke aspiracije prema Hrvatskoj nisu nestale ni nakon sudjenja u Haškom tribunalu. One datiraju još od stvaranja prve Jugoslavije i nisu nikada prestajale. Prilagodjavale su se prilikama, a u svim kriznim situacijama Jugoslavije izbijala je velikosrpska težnja prema gotovo celom hrvatskom prostoru. Sada se pretenzije prema Hrvatskoj reflektuju, pre svega, stalnim održavanjem tenzije u vezi sa srpskim pitanjem u Hrvatskoj. Egzodus Srba iz Hrvatske 1995, organizovan je iz Beograda u cilju konsolidacije srpskih etničkih teritorija u Republici Srpskoj i Vojvodini. Sada se, medjutim, stavlja u funkciju usporavanja ulaska Hrvatske u EU, zbog njenih neispunjenih obaveza prema srpskim izbeglicama. Presuda Medjunarodnog suda pravde (24. februar 2007) ostala je nedorečena u delu odgovornosti Srbije za genocid u Bosni i Hercegovini i kao da je dala podstrek Beogradu da nastavi sa svojom

osnovnom tezom da je Hrvatska odgovorna za raspad Jugoslavije.[4] Za tu argumentaciju sada se ponovo koristi zločin NDH nad Srbima u Jasenovcu tokom Drugog svetskog rata. Uprkos činjenici da su brojke nastradalih u Jasenovcu naučno utvrdjene[5], Beograd i dalje insistira na broju od 700.000 ubijenih Srba, Jevreja i Roma i traži da se podigne tužba protiv Hrvatske za taj zločin. Konferencija u Banjaluci (maj 2007) pokazala je da Beograd preko takvih skupova želi Hrvatsku držati kao taoca zločina u Jasenovcu, iz čega proizilazi da je svaka nezavisna država Hrvatska zločinačka.

Takav stav prema Hrvatskoj artikulisan je odmah nakon prvih višestranačkih parlamentarnih izbora u Hrvatskoj (1990) čime je osporeno njeno pravo na samoopredelenje, ali joj se istovremeno i preti. Tako Vasilije Kalezić, publicista, kaže: "Ovo rukovodstvo (hrvatsko) ima pred sobom ili u sebi već postojanje jedne takve hrvatske države. Nezavisne države Hrvatske, iz vremena okupacije od strane fašističke Njemačke od 1941. do 1945. godine (....) hrvatsko rukovodstvo ne vidi drugu stranu asocijacija, "uzora i ideala", i ne vidi tu "stranu", tu pored sebe, u saznanju i iskustvu srpskog naroda koji je najviše, za vjekova, stradao u toj NDH, kada je najsurovije i po vrstama zločina najstrahotnije pobijeno na stotine hiljada Srba. Bila NDH "uzor i ideal", a Njemačka snaga i pomoć, bilo saznanje i iskustvo srpskog naroda sumnja i opomena, ovo su dvije "prepreke" koje je hrvatsko rukovodstvo moralo imati u vidu. Možda je ono, to rukovodstvo, u prvoj fazi svog djelovanja, te "prepreke" potcijenilo i smatralo manje važnim, a kad je uvidjelo, a moralo je uvidjeti, jer se počeo razbuktavati otpor i srpskog naroda i nekih evropskih zemalja, da su te "prepreke" velike i jedva savladive, ono se strmoglavilo postajući još više agresivno i apsurdno".[6]

Svi napori Hrvatske, ili dela njene elite da zločin u Jasenovcu (govori Predsednika Mesića na komemomoracijama u Jasenovcu, zatim značajna

---

[4] Hrvatska tužba za agresiju i genocid protiv SRJ odnosno Srbije još nije uzeta u proces i može se očekivati da Hrvatska od nje odustane s obzirom na ishod bosanske tužbe.

[5] Srpski propagandisti tvrde da je u jasenovcu ubijeno 700.000 Srba, Jevreja i Roma. Istraživanja dva nezavisna demografa)jedan Srbin a drgi Hrvat) došli su skoro do iste cifre koja se kreće izmedju 70.000 do 83.000. Vladimir Zarjevic u "Opsesije i megalomanija oko Jasenovca i Bleiburga. Gubitak stanoovnistva Jugoslavije u drugom svetskom ratu", Zagreb, Globus, 1992; Bogoljub Kocevic, "Žrtve drugog svetskog rata", Sarajevo, Svijetlost, 1990

[6] Vasilije Krestić, "Prilog 'grupnom portretu' hrvatskog vrhovništva, *Politika*, 2. avgust 1991.

publicistika na tu temu, poput knjige Slavka Goldštajna: „Genocid u NDH“), objektivno valorizuje, u Srbiji su ostali neprimećeni ili čak i ignorisani.

Druga Jugoslavija je bila moguća samo kao federalna država svih naroda Jugoslavije o čemu je doneta odluka na Drugom zasedanju AVNOJ. Posebno se vodilo računa o Bosni i Hercegovini kao prostoru na kojem se preklapaju hrvatski i srpski nacionalni interesi. Srbija je prihvata taj koncept dok je Jugoslavija funkcionisala kao centralizirana federacija, što je bio slučaj u periodu od 1948 do 1953. godine, odnosno u periodu kada je bila izložena velikim pritiscima sovjetskog bloka nakon tzv. Informbiroa. Već prvi nagoveštaji decentralizacije, koji su se vremenom povećavali, izazvali su reakciju srpskih nacionalista. Političke napetosti su rasle zbog jake opozicije srpskih nacionalista da se jugoslovenska federacija decentralizira i prilagodi težnjama ostalih republika.

Ustav iz 1974 i *Memorandum* SANU

Zahtev za liberalizacijom je sedamdesetih godina bio prisutan u svim republikama, najviše u Hrvatskoj i u Srbiji. Medjutim, kako zbog federalnog vrha i JNA, tako i pritisaka iz SSSR, sva republička rukovodstva su smenjena, ali su njihovi zahtevi ipak uneti u novi ustav. Rasprave o ustavnim amandmanima koje su dovele do Ustava iz 1974, u Srbiji su propraćene negodovanjem. Na Pravnom fakultetu je održana rasprava koja je jasno pokazala u kom pravcu se srpska elita kreće. Dr Mihajlo Djurić, koji je zbog svog stava o Ustavu iz 1974 bio i u zatvoru, tada kaže: „Očigledno je da granice sadašnje Srbije nisu nikakve ni nacionalne ni istorijske granice srpskog naroda. Uopšte uzev, granice svih sadašnjih republika u Jugoslaviji imaju uslovno značenje; one su više administrativnog nego političkog karaktera. Neprikladnost, proizvoljnost i neodrživost tih granica postaje očigledna onda kad se one shvate kao granice nacionalnih dražava. Ni za jednu republiku u Jugoslaviji, izuzev, možda, Sloveniju, postojeće granice nisu adekvatne, a pogotovu ne za Srbiju“[7]

Pritisak za decentralizacijom je nastavljen, s time što se novo rukovodstvo Srbije tada već otvoreno suprotstavljalo tome. Nakon odlaska liberala (1972), već 1977. godine pokreće se pitanje revizije tog ustava, što nije prihvaćeno od strane drugih republika.

[7] Dr Mihajlo Djurić, “Smišljene smutnje”, *Anali Pravnog fakulteta*, maj-juni 1971.

Tek nakon Titove smrti 1980. godine, srpske težnje za dominacijom nad Jugoslavijom dobijaju i svoj programski oblik kroz *Memorandum SANU* koji je obelodanjen 1986 godine. Prvi deo *Memoranduma* je kritički osvrt na situaciju u zemlji, posebno na proces decentralizacije. Kaže se da su “..ukidanjem planiranja ugušene koordinirajuće funkcije federacije”, te da je “..decentralizacija izrodila decentralizaciju”.[8] Drugi deo, medjutim, formuliše poseban odnos prema Hrvatskoj, odnosno prema Srbima u Hrvatskoj. Ističe se da je “srpski narod u Hrvatskoj izložen rafinovanoj i delotvornoj asimilacionoj politici”, te da to prati “politika zabrana svih srpskih udruženja i kulturnih ustanova u Hrvatskoj”, zatim “nametanje službenog jezika koji nosi ime drugog naroda (hrvatski) oličavajući time nacionalnu neravnopravnost”. Polazeći od toga da je “Ustavom iz 1974 Jugoslavija postala veoma labava državna zajednica u kojoj se razmišlja i o drugim alternativama, a ne samo jugoslovenskoj”, srpski nacionalisti su u *Memorandumu* zaključili da “srpski narod ne može spokojno očekivati budućnost u takvoj neizvesnosti”. Zbog toga su najavili da bi se “Srbija u tom slučaju mogla i sama opredeliti i definisati svoj nacionalni interes”.[9]

Memorandum je bio najava promene odnosa Srbije prema dotadašnjoj Jugoslaviji, te težnjama jugoslovenskih naroda da Jugoslaviju u svetlu nove medjunarodne situacije, kao i one unutar zemlje, transformiše u demokratsku zajednicu koja bi republike tretirala kao savez država. Da bi sprečila takva trend Srbija se još osamdesetih našla na istim pozicijama sa JNA u težnji da se promeni ustav iz 1974, i Jugoslavija ponovo recentralizuje. Medjutim, za to Srbija nije dobila saglasnost drugih republika, osim za promenu ustava Srbije, što je bio uvod u raspad Jugoslavije.

Pohod na Jugoslaviju

Nakon što je promenjen ustav Republike Srbije, beogradsko rukovodstvo kreće u pohod na Jugoslaviju ukidanjem statusa pokrajina Kosovu i Vojvodini, a zatim aneksijom Crne Gore. Time su stvoreni preduslovi da se parališe rad saveznih institucija, jer je Srbija i dalje zadržala tri glasa u federaciji. S obzirom da nije uspela sa prevratima i u drugim republikama, Srbija pokreće medijsku kampanju protiv Hrvatske i Kosova, odnosno Hrvata i Albanaca čime se stvara atmosfera za otvaranje srpskog pitanja u susednim republikama. Propaganda protiv Hrvatske bazirala se na

[8] Vidi: *Memorandum* SANU.

[9] *Ibid.*

navodnom budjenju neofažizma i ponavlajanju istorije, odnosno na tome da je srpski narod ponovo izložen genocidnim namerama. U tom cilju Vojna kontraobaveštajna služba (KOS) je organizirala niz incidenata (na primer, skrnavljenje jevrejskog groblja ili napad na srpsku pravoslavnu crkvu) koji su trebali izazvati strah kod, pre svega, Srba, a istovremeno skrenuti pažnju svetske javnosti na karakter novog hrvatskog režima. U medijima je stvarana slika da svaka nezavisna hrvatska država može biti samo ustaška. Takodje je promovisana teza da su antifašisti bili samo Srbi i da je učešće hrvatskog naroda u antifašističkom pokretu bilo marginalno. Iz takve interpretacije Drugog svetskog rata proizašla je srpska politička filozofija da "pobednik" odredjuje uvjete mira u čemu je Srbija u suštini imala i podršku medjunarodne zajednice. Slobodan Milošević je to i izričito naglasio "da najjači odredjuju granice". Medjutim, na talasu antikomunizma nakon kolapsa SSSR i pada Berlinskog zida, srpski nacionalisti su istovremeno promovisali i tezu da su Srbi antikomunisti, što je otvorilo prostor promociji četničkog pokreta kao antifašističkog, a marginalizaciji partizanskog.

Grupa istoričara i pravnika, medju kojima je se najviše isticao Vasilije Krestić, Milorad Ekmečić, Smilja Avramov, Budimir Košutić, ali i sam Dobrica Ćosić se isključivo bavila Hrvatima i Hrvatskom. Razočarani Jugosloven i komunista, Ćosić je o Hrvatima isključivo govorio kao o šovenima, koji nikada nisu osećali Jugoslaviju kao svoju, već kao tudju tj. srpsku državu. Isticao je da hrvatski separatizam datira još od ujedinjenja (1918) i da su se Hrvati stalno u miru trudili da otkinu što više teritorije za svoju "banovinu". Jovan Rašković, psihijatar iz Šibenika, najodgovorniji za pobunu Srba u Hrvatskoj, je tada dao svoju "stručnu" eksplikaciju hrvatskog nacionalnog karaktera ističući da su "Hrvati feminizirani katoličanstvom, te da zato pate od kompleksa kastracije, čije je porjeklo vezano za primarnu hordu u kojoj sva zadovoljstva i svu vlast ima otac. Sinovi su povinovani do trenutka dok ne reše da smaknu oca – kako bi se oslobodili kastracionog straha i za sebe prigrabili vlast i zadovoljstva."[10]

Prvi demokratski izbori u Hrvatskoj doživljeni su kao obnavljanje NDH, odnosno kontrarevolucija. U tom kontekstu i Milorad Ekmečić, akademik, ističe da će ključnu ulogu u odredjivanju srpske budućnosti imati evropsko priznanje hrvatske nezavisne države. On naglašava da "koliko god danas izgledala nova kao demokratski odgovor na komunizam, hrvatska idelogija je samo staro vino u novim mehovima." Prerušeni u novo ruho, nošeni na plećima bivših hrvatskih marksista i klerikalaca, kaže Ekmečić, "svi su elementi stare ideologije preneseni

[10] Jovan Rašković, *Luda zemlja*, Akvarijus, Beograd, 1990.

u novo vreme. Istorijski uzeto, to je samo još jedan trijumf srednjeevropskog klerikalizma. kao svaki trijumf, zaneo je intelektualce i vernike"[11].

Radovan Karadžić ponavlja iste teze i u Bosni tako mobilišući Srbe iz Bosanske krajine za Srpsku demokratsku stranku (SDS). Ističe da je "srpska inteligencija vidjela da je vrag odnio šalu i da je mogućnost NDH ili NDBiH sasvim realna, te da je jedina brana tome SDS". Otuda je, kaže Karadžić, u stranci mnoštvo univerzitetskih profesora, slobodnih intelektualaca, ajkademika..I borci su masovno prilazili SDS jer su videli da se "pred njihovim očime tope svi rezulati njihove borbe i uspostavlja NDH, protiv koje su dizali ustanak".[12]

Mobilisanje Srba izvsan Srbije

Srpska pravoslavna crkva je aktivno učestvovala u mobilisanju srpskog naroda; sa moštima kneza Lazara krenula je u narod, od mesta do mesta, sa do u tančine razradjenim verskim i nacionalnim ponašanjem, jer Srbi su 'nebeska duša' i jedini Božiji izabrani poslanici. Crkvene procesije i nosenje moštiju kneza Lazara Hrebljanovića bilo je u okviru priprema za obeležavanje 600 - godišnjice Kosovske bitke (1389). Paralelno sa proslavom na Kosovu, organizovana je i svečanost kod crkve Lazarice na dalmatinskom Kosovu (1989), što je istovremeno poslužilo i rehabilitaciji četnistva. Još 1982. godine SPC je bila veoma aktivna u mobilisanju domaće i inostrane janosti u vezi sa dogadjajima na Kosovu. 21 sveštenik je potpisao Apel za "zaštitu duhovnog i biološkog bića srpskog nsroda na Kosovu i Metohiji".[13] Vladika Atanasije Jeftić je krajem 1983 objavljivao svoj feljton "Od Kosova do Jadovna" koji je u fokusu imao isključivo stradanja srpskog naroda u Jugoslaviji. Sabor SPC je 1990. tražio od nadležnih organa dozvolu za otkopavanje jama iz Drugog svetskog rata zbog dostojanstvenog sahranjivanja pobijenih. Tokom cele te i 1991. godine u Bosni i Hrvatskoj su organizovana opela žrtvama genocida. O tome se široko obaveštava u svim medijima, posebno elektronskim. Sve to je bilo u funkciji mobilisanja Srba u Hrvatskoj na stereotipu Hrvata kao genocidnog naroda.

Štampaju se specijalna izdanja pojedinih časopisa, kojima se Srbi upozoravaju na opasnost od asimilacije. U specijalnom izdanju lista *Duga* 'Srbi

[11] Milorad Ekmečić, *Srbija izmedju srednje Evrope i Evrope*, (Srbi i jugoslovensko pitanje), "Politika", Beograd, 1992.

[12] Radovan Karadžić, intervju *NIN-u*, Srbi izvan bosanskog lonca, 9. novembra 1990.

[13] *Pravoslavlje*, 1982.

u Hrvatskoj', jula 1990. godine, akademik - istoričar, Vasilije Krestić za Srbe u Hrvatskoj kaže: "Nepromenljive vrednosti kojih se srpski narod u Hrvatskoj, Slavoniji i Dalmaciji držao tokom svog zajedničkog življenja sa Hrvatima mogle su se svesti na činjenice da mu je iznad svega i u svim trenucima stalo do zaštite svoje srpske nacionalne posebnosti i do očuvanja svoje pravoslavne vere. Korelacija izmedju vere i nacije bila je potpuna, jer čuvajući veru, Srbi su branili naciju - štitili veru i tako, stojeći na braniku vere i nacije, spašavali su se brojnih i silnih nasrtaja kojima je bila svrha preveravanje i asimilovanje."

Akademik Jovan Rašković u istom broju *Duge* poručje srpskom narodu: "Malo je naroda u svijetu, izuzimajući Jevreje, Jermene i Cigane, koje je historija raselila diljem svijeta, kao što je slučaj sa Srbima…Stradanje Srba je bilo pravilo historije…Jedino što se Srbima dogadjalo od boja na Kosovu do danas bilo je veliko stradanje. Samo je Božja Pravda spasila Srbe od uništenja, od potpunog brisanja srpskog imena…U svakom vijeku su stotine hiljada, ili milioni, najboljih medju Srbima, odanost svojoj vjeri i naciji plaćali vlastitom glavom. Šest vjekova je srpski narod bio silno uništavan…Danas je malo živih Srba, a mrtvih premnogo. Mrtvi Srbi, čija energija nije otišla u prah i pepeo, jer je enrgija vječna, pomažu danas žvim Srbima da vaspostave svoje duhovno, kulrturno i nacionalno biće…Vadićemo kosti iz prokletih jama, iz tih dubina pakla. Oko jama ćemo graditi rosarijume srpskih duša dajući tim mučeničkim kostima dostojno mjesto. Njima nije mjesto pri paklu, već pri nebu, jer je srpski narod uvjek bio narod neba i smrti…"

Početkom 1991, kada medjunarodna zajednica još uvek podržava integritet Jugoslavije, Dobrica Ćosić u intervjuu *Politici* (u januaru i julu 1991, oba plasirana na udarnim mestima u listu), sugeriše da je "opstanak Jugoslavije utopija", te da "spašavanje Jugoslavije političkim ucenama i ekonomskim pritiscima spoljnih činilaca u ime fiktivne antikomunističke ideologije i evropske konstelacije neće ni jugoslovesnkim narodima, ni Evropi, doneti trajno dobro". Ćosić dalje sugeriše da "Srbi nemaju nacionalni i demokratski razlog i pravo da sprečavaju Hrvate i Slovence da se otcepe od Jugoslavije i stvore svoje samostalne države", ali istovremeno ukazuje da oni, "zasnivanje samostalnih država mogu da izvrše samo na svojim etničkim teritorijama", te ako "zasnivanje dražava vrše i aneksijom srpskih etničkih teritorija, oni će biti zavojevači i izazivači rata".[14]

Da je rat na pomolu nagoveštavaju i sve češće rasprave o republičkim granicama i njihovoj neutemeljenosti. Polazeći od novih medjunarodnih okolnosti, posebno kolapsa komunizma, ističe se da je Srbija oduvek bila

[14] Dobrica Ćosić, intervju za *Politiku*, juli 1991.

antikomunistička. Ćosić nagoveštava nove granice i kaže da "u padu komunističkog režima i propašću komunizma avnojevske granice gube svaku istorijsku zasnovanost, a nemaju nikakvu medjunarodno-pravnu regularnost". Ističe da se ne može srušiti društveni poredak koji je stvorila Komunistička partija, a da se "ne sruši i njegova istorijsko - politička odrednica - avnojevske granice". Ćosić takodje smatra da "srpski narod ne može da prihvati konfederaciju sadašjih republika, jer njihove granice nisu legitimne ni u istorijskom, ni u državno-pravnom smislu, te su granice odredjene političkim ciljevima i kriterijumima Komunističke partije Jugoslavije i brionskim ustavom[15]. Milorad Ekmečić, istoričar, tada izjavljuje da je „Konfederacija Jugoslavije moguća samo uz novu deobu teritorija, od madjarske granice do Jadranskog mora. Ne daj bože, jer u to ćemo morati da uložimo novih najmanje milion života".[16]

Srpska pravoslavna crkva nikada nije priznala granice Srbije u okviru Jugoslavije posle Drugog svetskog rata. Početkom 1992. godine, na Saboru SPC je usvojena Deklaracija koja negira avnojevske granice, dok episkom Atanasije Jevtić ističe da je njihova revizija vitalno pitanje za srpski narod. Nekoliko godina kasnije Sabor apeluje na sve odgovorne da ne priznaju države Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu, jer bi time "zvanično bio priznat podredjeni status srpskog naroda u odnosu na ostale južnoslovenske narode , uključujući i one novonastale na ideološkoj osnovi, a srpski narod i njegove države – pre svega Srbija i Crna Gora – morale bi preuzeti svu odgovornost za izbijanje rata i za sve njegove strašne posledice. Pravedni i odbrambeni rat srpskog naroda automatski bi bio tretiran kao agresija".[17]

Kada je postalo jasno da je opstanak Jugoslavije neodrživ, ili kako kaže Milorad Ekmečić, kada je "gradjanski rat srušio jugoslovensku ideju za koju su se Srbi najupornije i najduže borili", srpski intelektualci lansiraju drugi cilj – jedinstvo srpskog naroda. I predstvanici SPC podupiru takve ciljeve, a mitropolit Amfilohije Radović kaže da bi "kičmena moždina tih ujedinjenih zemalja bila, već se i ona - pored svih tegoba - ponovo oblikuje, a to je Srbija, Crna Gora. Zatim, tu spada istočna Hercegovina, jedan dobar dio Bosne i Bosanske krajine, Srpska krajina."[18]

[15] Dobrica Ćosić, intervju za *Politiku*, 21. januar 1991.

[16] Milorad Ekmečić, *TV Studio* B, 14. XII 2002 (reemitovanje ranije izjave od pre početka rata).

[17] *Svetigora*, br. 38-39, 1995.

[18] *Duga*, 18. aprila 1992.

Hrvatska je bila jedini ozbiljni protivnik velikosrpskog projekta. Omogućavanje Sloveniji da izadje iz SFRJ bio je samo uvod u obračun sa Hrvatskom. Puštanje Slovenije Milošević je formulisao kao "sužavanje fronta otpora"[19]. Kratkotrajni rat u Sloveniji bio je simulacija i u funkciji kompromitacije saveznog premijera Ante Markovića. Paraleno su vršene pripreme za rat u Hrvatskoj. U prvobitnom planu bilo je predvidjeno da cela Hrvatska ostane u budućoj Jugoslaviju. Medjutim, ubrzo se od toga odustalo i prešlo na plan RAM koji je obelodanjen na zatvorenoj sednici SIV 18. septembra 1991. godine, kada je savezni premijer Ante Marković izneo da postoji takav plan. Nedeljnik *Vreme* je potvrdio da RAM "nije nikakva fikcija, nego označava "povlačenje zapadnih granica Srbije, stvaranje okvira za neku novu Jugoslaviju, u kojoj bi svi Srbi, sa svojim teritorijama, živeli u istoj državi".[20]

Granice srpske države su u svakom političkom programu u suštini bile proizvoljne jer se u njihovom definisanju uglavnom oslanjalo na silu, što svaki srpski nacionalni program čini i osvajačkim. Otuda se Srbi u polaganju prava na odredjene teritorije pozivaju na razne principe - etnički, istorijski, prirodni .... Najveći problem srpskih teritorijalnih aspiracija je u tome što su one nadilazile demografsku snagu srpskog naroda. Svest o tome je i doprinelo da se donese odluka o amputaciji Kosova, što bi se kompenziralo širenjem srpske države prema sverozapadu. Miloš Macura, akademik koji je učestvovao u pisanju *Memoranduma*, još je osamdesetih iznosio teze o demografskoj eksploziji muslimanskog stanovništva koja ugrožava „srpsko biće". Čak je i odluka o egzodusu Srba iz Hrvatske bila u funkciji konsolidovanja srpskih etničkih teritorija u Republici Srpskoj i u Vojvodini. Pokušaj da se bosanski i hrvatski Srbi usmere, bilo na Kosovo, bilo na istočnu Srbiju nisu bili uspešni. Da su izbeglice bile u funkciji konsolidacije etničkih teritorija govori i izjava Dobrice Ćosića, glavnog menadžera etničkog inženjeringa. On kaže: "Tuđman i ja smo se dogovorili da je razumno i humano da države pomognu u organizovanom preseljavanju i razmeni stanovništva. Ljudi više ne mogu da se vrate svojim domovima. Možda ćemo morati da stvorimo naročite institucije i agencije koje će regulisati razmenu imovine, stanova, kuća. Moramo rešiti sukob između višenacionalnih i multikonfesionalnih zajednica."[21]

[19] Borislav Jović, *Poslednji dani SFRJ*, str. 322-323.

[20] *Vreme,* 23. septembar 1991.

[21] *Suddeutsche Zeitung*, 27.oktobar 1992 , Jozef Riedmiller.

Planiranje rata i agresija

Pripreme za rat u Hrvatskoj počele su mnogo pre njegovog izbijanja, najpre posredstvom teritorijalne organizacije JNA. Kada su počeli sukobi vojska ih je vrlo brzo definisala kao gradjanski rat, što je podrazumevalo njenu ulogu oružane sile koja razdvaja dve zaraćene strane. Medjutim, lako je uočiti da su sukobi išli zamišljenom linijom zapadnih granica Velike Srbije. Početkom aprila 1991. godine vojno rukovodstvo je usvojilo *Odluku o razmeštanju dela jedinicia JNA prema zapadu.* Deo elitne 63. Padobranske brigade upućen je iz Niša u Zagreb, dok je iz 51. Motorizovane brigade iz Pančeva 1. Oklopni bataljon premešten u Petrinju. Drugi motorizovani bataljon 36. Motorizovane brigade iz Subotice i 1. Mehaniozovan bataljon 453. mehanizovane brigade iz Sremske Mitrovice premešteni su u istočnu Slavoniju, na područje Vukovara i Vinkovaca i podredjeni komandi 17. Korpusa. Oklopno-mehanizovani delovi 10. Motorizivane brigade iz Mostara u maju su locirani na Kupreškoj visoravni.[22]

Vojni vrh, uključujući i tadašnjeg saveznog sekretara za narodnu odbranu, generala Veljka Kadijevića, se, naime, priklonio srpskom rukovodstvu, rukovodeći se željom da "sačuva integritet Jugoslavije" i "socijalistički poredak".[23] Njihovo neformalno savezništvo je počelo odmah nakon Titove smrti, kada je general Branko Mamula pokrenuo inicijativu za promenu Ustava iz 1974. godine.

Rat u Hrvatskoj je počeo režiranom srpskom pobunom u Kninskoj krajini i Lici, tzv. *balvan - revolucijom* 17. avgusta 1990. godine. Već od osamdesetih godina, odmah nakon Titove smrti (1980), Knin postaje važan centar za mobilizaciju srpskog naroda u Hrvatskoj. Realizacija srpskog programa pripremana je preko Jovana Raškovića, a kasnije preko Milana Babića, Milana Martića, Gorana Hadžića i Mileta Mrkšića. Dobrica Ćosić je godinama negovao odnose sa Srbima iz Hrvatske. Gotovo svi vidjeniji i uticajniji Srbi iz Hrvatske prošli su kroz njegovu "obradu". Dobrica Ćosić je i finansijski podržao stvaranje kninskog jezgra, paralelno sa paljanskim. U Kninu je oduvek bio lociran i garnizon JNA koji je krajem osamdesetih naoružao Srbe iz tih krajeva i do kraja je ostao, ne samo njihov "zaštitinik" već i motor svih dogadjanja u tom delu Hrvatske. Strateški značaj Knina za Beograd bio je u tome što se preko njega Hrvatska držala na kolenima, jer je

[22] *Rat u Hrvatskoj i BiH 1991-1995*, uredili B. Magaš i I. Žanić, Zagreb Sarajevo 1999, str. 68-69.

[23] Branko Mamula, *Slučaj Jugoslavija.*

tako presečen njen pristup južnom delu Dalmacije. Prvobitno zamišljena granica Virovitica-Karlovac-Karlobag je kasnije prilagodjavana u zavisnosti od prilika na terenu. Tako Knin veoma brzo postaje samo instrument pripreme rata u BiH. Borislav Jović napominje u razgovoru sa Stjepanom Mesićem da su "Srbi iz Hrvatske vaša briga. Nas zanima da uzmemo 66 odsto Bosne jer to je naše"

Bitka za Vukovar

Opsada Vukovara i njegovo "oslobodjenje" od strane srpskih snaga bili su presudni za medjunarodno priznanje Hrvatske, pre svega zbog suštinskog poraza strategije JNA i brutalnosti zločina koji su počinjeni nad civilima. Suprotno očekivanjima da će Vukovar "lako pasti", te da Hrvati nisu vojnički sposobni da sačuvaju Vukovar, otpor Hrvata je bio više nego "neočekivan". Ujedno su se i očekivanja da će padom Vukovara doći do pobune protiv "ustaškog režima"[24] pokazala nerealnim, jer je napad na Vukovar mobilisao i homogenizovao celu Hrvatsku.

Bitka za Vukovar je počela u julu 1991. godine. Učestali su oružani napadi pobunjenih Srba, minirane su pruge i razni objekti, ali i otimanje stoke i žita i njihovo preseljavanje u Srbiju. Opšti napad na Vukovar počeo je 24. avgusta u toku medjunarodnih napora da se nadje rešenje za jugoslovensku krizu. Srpsko rukovodstvo je donelo odluku da se po svaku cenu zauzme Vukovar. U tom cilju 12. Novosadskom korpusu u pomoć su stigli TO Srbije, Gardijska divizija JNA iz Beograda i zapovedništvo Prve vojne oblasti s brojnim snagama vatrene podrške.

Pobuna jednog dela javnosti u Srbiji takodje je doprinela moralnom kolapsu JNA. Kolone roditelja su tražile da se mladi vojnici vrate svojim kućama, što je i sam Veljko Kadijević okarakterisao pogubnim za uspeh JNA u Hrvatskoj. U svojoj knjizi "Moje vidjenje raspada", Kadijević ističe da su

[24] Andrija Rašeta, u to vreme zamenik komandanta 5. Vojne oblasti u Zagrebu, tvrdi da "pod njegovom komandom Vukovar ne bi stradao, ali da bi znatno veći deo Hrvatsek bio zauzet. Jedinice JNA našle bi se na obroncima planina, na liniji Našiće-Zabrdje- Slavonski Brod, a za dalje napredovanje ne bi bilo potrebe. Hrvatska bi tada digla ruke od rata i pomirila se sa sudbinom koju bi joj nametnula jača strana. A to odredjeno znači: deblokirala bi kasarne, prestala bi ih napadati, ne bi zauzimala naše objekte, nego bi morala pristati da se o svemu odlučuje mirnim pregovorima. JNA bi se povukla s hrvatskog teritorija ukoliko bi Predsedništvo SFRJ u dogovoru sa Republikom Hrvatskom tako odlučilo". *Globus*, 25. novembar 1994.

"neuspjeh mobilizacije i dezerterstva zahtevali modifikovanje zadataka i ideju manevra završne operacije JNA u Hrvatskoj". Osim toga, on takodje zaključuje da su tako modifikovanim planom "svi srpski krajevi u Hrvatskoj, osim jednog dijela u zapadnoj Slavoniji, u uskom sadejstvu sa srpskim ustanicima, oslobodjeni, što je oko jedne trećine teritorije bivše Hrvatske", te da je "kroz tu borbu faktički izgradjena buduća vojska Srpske Krajine, koju je JNA opremila odgovarajućim naoružanjem i ratnom tehnikom".[25] Kadijević kaže da je "tzv. bitka za Vukovar bila bitka sa glavninom hrvatske vojske koja je htijela po svaku cijenu da održi istočnu Slavoniju i Baranju u svojim rukama". Nakon što je JNA dobila tu bitku u Istočnoj Slavoniji, odnosno nakon što je "oslobodila Vukovar[26], ona je (JNA) bila spremna da produži dejstva ka zapadu". Uspesi JNA i prodor ka Zagrebu bitno su uticali, prema Kadijeviću, da Hrvatska prihvati Vensov plan.[27]

[25] Veljko Kadijević, *Moje vidjenje raspada*, Politika, 1993, str. 135.

[26] U srpskoj Vikipediji (www.sr.wikipedia.org Vukovar se objašnjava na sledeći način: Jugoslovenska narodna armija je opkolila Vukovar 1991. godine. U njemu su bile vojne separatističke jedinice Hravatske - organizovane i naoružane iz vojnih skladišta u Mađarskoj. Uz odvajanje Hrvatske od Jugoslavije, hrvatska vojska je otpočela i teror nad Srbima. Sredinom 1991, progon i pokolj srpskog naroda je delimično obavljen i hrvatska vojska je zagospodarila Vukovarom. Desetine hiljada Srba je prognano iz Istočne Slavonije, Zapadnog Srema i Baranje. Rukovodstvo SFR Jugoslavije je najavilo da će poraziti hrvatske separatističke snage i protiv njih na Vukovar je poslalo nadmoćnu vojsku. Bitka je trajala mesecima, a šačica hrvatskih vojnika je opstajala u Vukovaru. Apsolutna nadmoć jugoslovenske vojske na kopnu i u vazduhu prouzrokovala je samo rušenje stambenih zgrada, a da to nije ozbiljnije nanosilo štetu hrvatskim vojnicima. Oni su bili u podrumima, podzemnim prostorijama ili bunkerima. Ovu bitku je hrvatsko rukovodstvo iskoristilo za propagandu protiv Jugoslavije, srpskog naroda i Republike Srpske Krajine.Svetsko javno mnjenje je obmanuto da su Hrvati i hrvatska država žrtve, a Srbi i Jugoslavija agresori i dželati. U takvoj atmosferi, Hrvatska je, na miru, i kradomice od tog svetskog javnog mnjenja, prognala celokupno srpsko stanovništvo iz velikog dela Zapadne Slavonije. Za to nečasno delo, Hrvatskoj je pogodovala oružana bitka oko Vukovara i danas, sa vremenske distance, vidimo da je ona toliko trajala koliko je to Hrvatskoj bilo potrebno. A jugoslovenska armija je obavila razaranje grada u razmerama koje su bile bogomdane za uverljiviju protivsrpsku propagandu. Očigledno, srpski političari su upali u pripremljenu klopku oko Vukovara, a uveravali su da mudro učestvuju u istorijskim događajima, braneći narod i državu. A sve je bilo suprotno. Srpskim neprijateljima su podastrli tepih pobednika, preko kojeg su, ti neprijatelji, prošetali kao pravednici.

[27] *Ibid.*

U celini gledano, JNA i Veljko Kadijević, kao načelnik Generalštaba, su svoje akcije u Hrvatskoj, i pre toga u Sloveniji, izmedju ostalog, pravdali i ulogom medjunarodnog faktora, posebno SAD, u raspadu Jugoslavije. Kadijević smatra da je namera SAD bila da se "komunističkoj ideji ne dozvoli vrijeme i mogućnost da eventualno sama ispravi svoje zablude i greške". Zato JNA predlaže vanredne mere u celoj zemlji, za šta je Veljko Kadijević tražio podršku u Moskvi, gde je tajno odlazio više puta, ali je nije dobio.[28] Borislav Jović, predsednik Predsedništva SFRJ, je čak dao i ostavku pošto vojni udar nije prihvaćen. Uhvaćena u vlastiti procep, JNA je posle agresije na Sloveniju, kako kaže Janez Drnovšek, bila opterećena "racionalnim zaključkom da se napad većih razmera jednostavno ne isplati, a na drugoj strani, opterećivao ju je emocionalni odgovor na poraz koji ju je vredjao i tražio od nje osvetu".[29]

Ratni cilj jednog dela JNA bilo je očuvanje Jugoslavije i to one Jugoslavije kako ju je definisao Branko Mamula[30]: socijalistička Jugoslavija sa povratkom na cetralistički koncept države. Na tom ratnom cilju su se našli Slobodan Milošević i deo JNA[31]. Upravo je taj deo iskorišten za vodjenje rata u Hrvatskoj. Procena JNA je bila da su hrvatske snage sposobne "uglavnom za defanzivna dejstva i manje za taktičke protivudare". U pokušaju da očuva svoje mesto i ulogu, JNA se oslanjala na eventualnu pomoć SSSR i srpskog naroda u Jugoslaviji. Zato Kadijevič i kaže da "JNA ne može opstati bez države na koju se oslanja i za koju se bori." To ističe i general Stevan Mirković koji tvrdi da je praktično jedini narod koji pod sadašnjim uslovima "održava JNA jeste srpski narod", pa je sudbina JNA "vezana za sudbinu srpskog

[28] Posle neuspeha vojnog puča u Moskvi, u avgustu 1991, ideja o vojnom udaru više nije bila realna.

[29] *Vreme*, 24. avgust 1991.

[30] Branko Mamula, dugogodišnji ministar odbrane, imao je ključnu ulogu nakon Titove smrti u sprovodjenju niza centralističkih mera koje su bile suprotne evoluciji političkog sistema. JNA je već sedamdestih godina postala država u državi, izvan civilne kontrole. Ona postaje politički faktor tokom "hrvatskog proleća" i imala je odlučujuću ulogu u njegovom slamanju. Činjenica da se nalazila pod dominacijom srpskog oficirskog kadra, JNA je sve više izazivala podozrenje kod ne Srba.

[31] Stevan Mirković, general, ističe da se očuvanje Jugoslavije kao ratnog cilja Srbije, postavlja iz nekoliko razloga: zbog velikog broja Srba koji žive van Srbije; zbog mnogo penzionisanih vojnih lica, kojima već treća generacija živi u mestima širom Jugoslavije; i zbog velikih srpskih etničkih grupa koje žive u drugim republikama. Upravo zbog toga jugoslovenstvo kao ideja najjače je prisutno u srpskom narodu". *Vreme*, 1. septembar 1991.

naroda u Hrvatskoj".[32] Vezujući se samo za srpski narod i srpsko rukovodstvo u Beogradu, JNA je postala instrument beogradske politike koji je doneo vojnu nadmoć srpskoj strani u ratovima koji su sledili. JNA je funkcionisala sa politički proklamovanim ciljem – "pravo naroda na samoopredelenje i zajednički život u Jugoslaviji onih koji to žele". Zato je vojni vrh i smatrao da je ostvario svoje ratne ciljeve, odnosno da je JNA izbila na etničke granice i zaštitila srpski narod od genocida i u svim tim bitkama i borbama porazila hrvatsku vojsku".[33]

Medjutim, Milošević je veoma vešto izmanipulisao JNA i njen krah u Hrvatskoj, pa je ubrzo nakon toga transformiše u tri srpske vojske: vojsku RSK, RS i VJ. Brojni, jugoslovenski orjentisani generali, koji su u Hrvatskoj branili Miloševićevu Jugoslaviju, su preko noći penzionisani (na primer, Stane Brovet, Blagoje Adžić, i brojni drugi) čime je definitivno napuštena ideja o o Jugoslaviji. Rukovodstvo Srbije prelazi na drugu opciju zaokruživanja srpskih etničkih teritorija. Stvaranjem RSK u Hrvatskoj, odnosno stavljanjem "srpskih teritorija" pod kontrolu UN, Slobodan Milošević se tada opredeljuje za mirovnu inicijativu, "jer bi svaki dalji nastavka rata bio na štetu Srbije i Srba u Hrvatskoj". Borislav Jović u svojim dnevničkim beleškama tada piše da "postoje svi razlozi da sada, kada srpski narod na tim teritorijama ima vlast, zatražimo od Ujedinjenih nacija da ih oni zaštite svojim mirovnim snagama, do političkog rešenja jugoslovenske krize".[34] Na taj način bi, smatrao je Jović, "Ujedinjene nacije stvorile tampon zonu i razdvojile strane u sukobu. Sve dok se na miran, pravičan i medjunarodnopravno zasnovan način, uz angažovanje i UN, ne reši jugoslovenska kriza".[35]

Održavanje *status quo* u Hrvatskoj do 1995. godine, omogućila je medjunarodna zajednica. Nakon što je Milošević odbacio Karingtonov plan sa Haške konferencije (1991), medjunarodna zajednica je izašla sa novim, tzv. Vanseovim planom za Hrvatsku, koji je podrazumevao rasporedjivanje medjunarodnih snaga i to upravo na liniji razdvajanja dva naroda koju je markirala JNA**.** Ovakvo rešenje omogućilo je Srbiji da drži kontrolu nad hrvatskom teritorijom sa ciljem da se srpski narod u odredjenom trenutku na referendumu opredeli za prisajedinjenje matici Srbiji. To je nedvosmisleno potvrdio i sam Dobrica Ćosić dok je bio na funkciji predsednika SRJ, iznoseći

[32] *Vreme*, 1. septembar 1991.

[33] Blagoje Adžić. general-pukovnik, "Zašto i kako sam podneo ostavku -. Rastanak bez ljudskosti", *NIN*, 29. maj 1992.

[34] Borislav Jović, "*Poslednji dani SFRJ*", Prizma Kragujevac, 1996, str.407.

[35] *Ibid*. str. 410.

da "predlaže da se sami Srbi iz Hrvatske uključe u rešavanje svojih nacionalnih prava u Hrvatskoj u okviru Vensovog plana, što znači da Srbi u krajinama treba da se za svoja prava bore i direktno pregovaraju sa hrvatskim vlastima uz učešće međunarodne zajednice. Jedino, najljudskije i najdemokratskije rešenje bi bilo da se Srbima prizna pravo na samoopredeljenje, kao što je to pravo dato Hrvatima, Slovencima, Muslimanima i Makedoncima.[36]

Hrvatska je bila okupirana sve do 1995. godine kada sa dve vojne operacije *Bljesak* i *Oluja* hrvatska vojska oslobodila južni sektor i zapadnu Slavoniju. Reintegracija istočne Slavonije u Hrvatsku odvijala se postepeno kroz Erdutski sporazum, koga su potpisali Slobodan Milošević i Franjo Tudjman krajem 1995, u okviru dejtonskog mirovnog procesa.

Međutim, odnosi između Srbije i Hrvatske su još u velikoj meri opterećeni četvorogodišnjom okupacijom trećine teritorije Hrvatske i nespremnošću srpske političke i intelektualne elite da prihvati odgovornost[37]. Osim toga, jedan od ključnih problema u odnosima dve zemlje je i pitanje povratka Srba. Naime, izbegličko pitanje je u stalnom procepu između nespremnosti Hrvatske da ih suštinski reintegriše i manipulacije Srbije koja ih kontinuirano instrumentalizuje. S jedne strane, izbeglice služe za defamiranje Hrvatske, a s druge, da se zaokruži srpski etnički prostor u Vojvodini.

Sonja Biserko

[36] *BBC*, 12.oktobar 1992, Oven Benet-Džouns.

[37] Povodom Vukovarske presude vojni analitičar Ljubodrag Stojadinović komentariše: "Haška presuda Mrkšiću, Šljivančaninu i Radiću izazvala je pravu konsternaciju u Hrvatskoj. Čak izvesnu, pomalo zaboravljenu dozu histerije, novu mentalnu mobilizaciju raznih 'postrojbi' i retoriku koja je već bila na granici korozije (....) Izgleda da Veselin Šljivančanin nije učinio ništa loše, osim što se žustro izgalamio na onog službenika Crvenog krsta." *Odbrana*, 15. oktobar 2007.

HRONOLOGIJA DOGAĐAJA

1987 – 1992

1987

6. novembar

Borisav Jović, član Predsedništva CK SKS: "Osma sednica CK SK Srbije predstavlja raskid sa praksom neodgovornosti......Osma sednica Centralnog komiteta CK Srbije predstavlja prekretnicu u prvom redu u smislu raskida sa dugo postojećom neprihvatljivom praksom da se jednom zauzeti stavovi i utvrđeni zadaci ne osstvaruju."

(...).....kasnije se ipak pojavila jedna teza, javno izrecena, da se slazemo u rukovodstvu Srbije o tome šta treba da radimo, ali se ne slazemo kako, čime je u stvari upućena kritika partijskom rukovodstvu na metod njegovog rada.Kasnije je u toj poznatoj izjavi Dragiše Pavlovića, koja je bila kritikovana na sednici Centralnog komiteta i zbog čega je razrešen duznosti, još jače došlo do izrazaja ista ta teza sa kojom se slozila ta manjina o kojoj govorimo,o olako datim obećanjima za rešavanje problema Kosova gde se jasno videlo o čemu se radi".

(...) nema tu nešto naročito novo da se kaže i doda. Okupljanje Srba i Crnogoraca na Kosovu je posledica sporog rešavanja problema ...U tom pogledu postojale su izvesne dileme do Devete sednice CKSKJ, ali se rukovodstvo SK Srbije zalagalo za pravilnu ocenu tih činjenica i te su ocene prihvaćene, ovakve kakve kazem." (ZIP, politički magazin beogradske televizije, razgovor vodila Gordana Suša, 5. novembra 1987, *Politika* prenela 6.novembra 1987)

1988

Janauar

"Bolje da promenimo Ustav nego da promenimo domovinu... Ustavnim promenama, u principu, teži se jedinstvu naše socijalističke zajednice.

Ustavnim promenama, konkretno, tezi se slobodnom udruženom radu i presećanju tendencija policentričnog etatizma... Do sada su odnosi u Srbiji katkada zlurado, posmatrani uglavnom kao odnosi konfrontacije autonomnih pokrajina i Srbije van teritorija pokrajina. Odsad moramo govoriti o odnosima dogovaranja pokrajina, i Srbije sa teritorijama pokrajina."(Promene Ustava SFRJ i SR Srbije. Miroslav Ćosić: Možda ne znamo da pitamo narod, ali narod zna da odgovori, *Politika*, 17. januar 1988)

Mart

18. mart

dr Dušan Kanazir, predsednik Akademije: (...) naglasio da je Ustav iz 1974 fenomen za sebe, da je njegovom neuobičajenom dužinom pokušan prodor u nepoznato i da se danas, posle gotovo jednu i po deceniju, moze utvrditi da ne samo da nije ispunio nade, već da je jedan od osnovnih generatora krize...

"...Ukazujući na to da se ideja za sazivanje ovakvog naučnog skupa pojavila još pre dve godine, predsednik SANU rekao je na kraju da je sada u pitanju napredak našeg društva i budućnost naše dece...." (*Politika*, 18.mart 1988, SANU, dvodnevni naučni skup o ustavnim promenama pod nazivom Aktuelni problemi Ustava i ustavnih promena)

dr Jovan Djordjević, akademik: (...) da se u Ustavu SFRJ u odredbi o sastavu Jugoslavije navedu samo republike, a izbrise posebno navođenje pokrajina: pokrajine ne bi mogle da imaju ustav jer nisu drzave; isključiti mogućnost da pokrajine preko svojih skupština učestvuju u promenama Ustava SFRJ". *(Politika,* 18.mart 1988, SANU, dvodnevni naučni skup o ustavnim promenama pod nazivom Aktuelni problemi Ustava i ustavnih promena)

dr Pavle Nikolić: (...) neopravdana je tvrdnja da ovaj ustav potpuno iskazuje duh AVNOJ, pa da su i zato njegova temeljna opredeljenja nedodirljiva, jer su i oni raniji ustavi taj duh iskazivali i izrazavali, pa su bili menjani....." (*Politika*,18.mart 1988, SANU, dvodnevni naučni skup o ustavnim promenama pod nazivom Aktuelni problrmi Ustava i ustavnih promena)

dr **Vojislav Šešelj: (...)** ponovio je svoje ranije stavove da je Jugoslavija izgubila mogućnost za unutrašnje reformisanje u postojećem sistemu, pa je jedini izlaz u ukidanju jednopartijskog i uvođenju višepartijskog sistema ....on predlaže i svođenje republika na broj naroda i ukidanje nepostojećih naroda u koje ubraja Muslimane i Crnogorce." *(Politika*, 18. mart 1988, SANU, dvodnevni naučni skup pod nazivom Aktuelni problemi Ustava i ustavnih promena)

27. mart

Dobrica Ćosić, akademik:

"...Sudbina Jugoslavije, verujem, rešavaće se u sukobu regresivnih, konzervativnih snaga vlasti i njihovih saveznika, koje će svim raspolozivim sredstvima i represijama braniti postojeći poredak, i onih demokratski,reformatorskih, umnih i moralnih snaga našeg društva....U konfrontaciji tih snaga,u toj konfrontaciji koja će na našu nesreću imati nacionalni okvir, a mnogo manje jugoslovenski opseg, razgorevaće se permanentni ideološko građanski rat, odvijaće se sve zešća drama ove brionske Jugoslavije... (*Književne novine*,1.april 1988, Obrazloženje predloga)

Avgust

Dr Miodrag Jovičić, akademik: "Stanje na Kosovu predstavlja takvu opasnost za opstanak ne samo Srbije nego čitave Jugoslavije da su sva sredstva za otklanjanje te opasnosti dobra,pogotovu ako suspenzija autonomije ima opravdanje u istorijskom legitimitetu, po kome je *salus patrie suprema lex,* i u demokratskom legitimitetu - poštovanje ogromne većine naroda SR Srbije."(*Duga,* br. 377, 6-2avgust 1988, Brisanje sa žiga srama)

1989

Januar

Dr Amfilohije Radović, episkop banatski:

"Narod je trpeo decenijama i onda odjedanput puklo trpilo .Eto to se dogodilo i ovde. Isto to. Treba dublje ući u mentalitet ovog naroda i u njegovu istoriju da bi se moglo shvatiti ono što se sada ovde zbiva."

"U ovom narodu nisu mitinzi ono što se sada pojavilo.U ovom narodu od vremena svetog Save i Nemanje sve je rešavano na saborima. Na crkvenim narodnim saborima .To je ono što je u prirodi ove crkve. Sabornost je jedno od njenih osnovnih svojstava."(*NIN*, 7. januar 1989. br. 2036, Sabor i dostojanstvo, intervju vodio Milorad Vučelić)

21. januar

Brana Crnčević, književnik: "Verski srbofob nabraja prednosti Zapadne civilizacije nad Bizantom na koji su Srbi jednom i zauvek osudjeni i neće da prizna ni sebi ni drugima da je u slomljenim okvirima ratom

iznakažene Jugoslavije vodjen temeljan križarski rat protiv, uvek žilavog pravoslavlja. ...lančana reakcija mitinga u Srbiji već je pokazala svoju razornu moć. Kosovo je oborilo Vojvodinu-za jednu noć. Vojvodina je oborila Crnu Goru - za sto dana. Bude li Crna Gora uznemirila Bosnu, Bosna će u vrtlog događaja uvući Hrvatsku, a Hrvatska Sloveniju. I misli srbofob. Ode nova Jugoslavija u staru Jugoslaviju." (*Duga*, br.389, 21.januar - 3. februar 1989, Koreni sveže srbofobije)

Ljubomir Tadić, akademik: "Postoji li strah od Srba u ovoj zemlji... Nema sumnje da se taj strah sve više širi i širi se svesno, sa širenjem straha širi se i mrznja...Širenju srbofobije danas bitno doprinose i nesrećne predrasude i stereotipi koji su negovani gotovo šitav vek...."(*Književne novine*,15. januar 1989, Prilog pitanju o srbofobiji)

Vojislav Lubarda, književnik: "Tri su specifičnosti vezane za pojavu i trajanje srbofobije danas. Prva je u tome što huškanje na Srbe postaje zahuktalije...Druga specifišnost je još bezumnija: srbofobija samo jednim dijelom utiče na dalje razvijanje mržnje prema Srbima. Proces je zapravo obrnut. Korijenjena mržnja širi savremenu srbofobiju. Treća i najmučnija specifišnost je u tome što se pojedini Srbi, često i istaknuta politička imena stavljaju u sluzbu srbofobije.“ (*Književne novine*, 15.januar 1989, br.768, Srbofobija kao politika)

Februar

Antonije Isaković, akademik:(...) Nasa zapadna braća i danas nas označavaju kao reakciju, ali ovog puta kao reakcionare drugog tipa. Mi smo, po njima, ’bastion boljševizmać. Pa, boljševizam je najviše zla naneo srpskom narodu, a mi smo sad ’bastion boljševizmać! Kako to da nazovemo?! Malo bi bilo!

(...) Eto, ova neprijateljska koalicija jednako misli da može sa srpskim narodom i njegovim vodjstvom da razgovara kao ranije, da ga opet modeliraju, da mu prema svojim zamislima modeliraju državu, i svest, i ljude, i sve to. Ne vide da je stvar prošla i da to više ne mogu da rade, odnosno, da uvek kad tako nešto pokušaju doći će do sukoba, doći će do krize. Ti političari, a veći deo njihj dolazi iz Slovenije i Hrvatske, tu nisu realni, oni jednako misle da mogu da sačuvaju svoj odlučujući i upravljački položaj kao do sada.

(...) Zato nas i predstavljaju u svetu kao opasne, brkate, necivilizovane, bahate Balkance, koji hoće da zarate, da se svadjaju i ruše. Prikazivali su nas kako eksploatišemo Šiptare, Bakarić je govorio „kako im idemo u crijeva“. (*Duga*, broj 390, februar 1989)

Mihalj Kertes, član Predsedništva Srbije: (...) Stranka koja zahteva „prisajedinjenje Hrvatske Evropi“ ruši Jugoslaviju i poziva na ustaški, bratoubilački rat. Onaj katolički sveštenik, koji apelovao za mir i bratstvo i jedinstvo Hrvata sa Srbima umalo što nije ubijen za govornicom. To je politika gospodina Tudjmana, bivšeg Titovog generala. Takva politika ne može u Evropu, čak ni u evropske ludnice. Mene je najviše strah političkih konvertita Lakše se sporazumeti sa jednim staljinistom tipa Vlade Dapčevića, nego s jednim političkim konvertitom, koji menja svoju kožu kao što pristojan čovek menja košulje!. (*Duga*, 3-16 februar 1989)

Mart

17. mart

U Skupštini SFRJ izabrano novo Savezno izvršno veće, na čelu sa Antom Markovićem.

Jun

18. Jun

Dr Mihajlo Marković, akademik:"Da bi se sprečilo blokiranje odlučivanja, trebalo bi princip jednoglasnosti zameniti pravilom da se odluke od bitnog značaja mogu zameniti sa određenom kvalifikovanom većinom. (*NIN*, 18. jun 1989, br2007, Jedan gradjanin jedan glas)

Ivan Stambolić, predsednik predsedništva SR Srbije:

"Prema tzv. *Memorandumu* srpskom narodu ne preostaje ništa drugo nego da ustaje na noge zato što ga tobože mrze braća, što je toboze uklet da bude gubitnik, što mu je rukovodstvo kompromisno. Proističe da je Jugoslavija njegova Golgota i na Kosovu i u Vojvodini i u Hrvatskoj, Bosni, svuda. Drugim rečima tzv. *Memorandum* izrazava nepoverenje prema jugoslovenskoj zajednici i istorijske interese ne vidi u bratstvu, slozi, saradnji i jedinstvu s ostalima...."(*Duga*, vanredni broj, juni 1989, Je li Memorandum SANU In memoriam Jugoslaviji i Srbiji, Upotreba Jugoslavije, predgovor prvom štampanju *Memoranduma*, u Zagrebu, januara 1989)

Zoran Sekulić, novinar:

"... Objavljivanje celovitog teksta *Memoranduma* (bez obzira na to što je taj tekst, nedovršen i u tezama za diskusiju, dospeo u javnost na krilima jedne, tadašnjem rukovodsstvu vrlo poželjne afere, a po scenarijima klasične

staljinističke montaže) danas i ovde, moglo bi da ima za cilj i otvaranje rasprave o onome što je u ovom dokumentu sporno. Ako ništa drugo, mogao bi to biti uvod u diskusiju o srpskom nacionalizmu, sa i bez znakova navoda, ali ne na nivou ideološki 'opravdanog' osporavanja srpskog, istorijskpg nacionalnog bića i etiketiranja srpskog naroda, nego na sagledavanje onoga što se nalazi u osnovama savremene krize srpskog identiteta". (*Duga*, vanredni broj, juni, 1989, ZAŠTO? Ponovo o Memorandumu SANU)

Jul

Jovan Rašković, akademik: (...) Za Srbina je etnička pripadnost srpskom narodu potpuno izjednačena sa jugoslovenstvom. Izmedju jugoslovenstva i srpskog osjećaja postoji, kako ja to volim da kažem, jedna legura koja je trajna i koju je vrlo teško smrviti.

(...) Riječ je o našim iskustvima sa poslijeratnim Jugoslavijom i Hrvatskom o njenim boljševičkim ustrojstvom, koje je vježbalo čas prihvatanja a čas odbacivanje srpskog nacionalnog bića u igri izmedju protekcije hrvatskog nacionalnog bića i jugoslovenstva.

Srpski narod u Hrvatskoj, naime, bio je prihvatan i cenjen u fazi borbe za vlast, a kad su boljševici zasjeli na tron, onda jke započela ignoracija i potiskivanje Srba.

Najprije je Bakarić s političke scene likvidirao ugledne Srbe, takodje boljševike – Dušana Brkića, Radu Đigića, Djanicu Opačića i druge koji su nešto značili. Kad su stradali „veliki", normalno je što je „male" ljude spopao strah i što su postali pokorni. Tom likvidacijom uglednih Srba, Bakarić je ponovo otvorio vrata poznatim pravaškim principima.

(...) SDS je u prvom redu srpska zato što srpski narod u ovom času nema ni jednog razloga da se srami svog imena i da ga skriva. Mi ćemo srpsko ime isticati zato što su Srbi bili i ostali historijske žrtve ovog prostora.

(...) Dobro ste primjetili da se mi u Hrvatskoj sučavamo sa velikim problemima. U Hrvatskoj zapravo nisu bili parlamentarni izbori. Hrvatski se narod plebiscitarno odlučio za samostalnu hrvatsku državu sa vrlo labavom ili gotovo kikakvom Jugoslavijom. Zato smo se mi Srbi u Hrvatskoj našli u velikim poteškoćama. Ja ponavljam: mi ćemo novi ustav Hrvatske prihvatiti samo toliko koliko on bude prihvatio nas.

(...) Rekao sam, takodje, ako ovaj, treći plebiscit hrvatskog naroda ne donese srpskom narodu u Hrvatskoj slobodu i prosperitet, ako moj narod ne uspostavi svoj identitet, onda su završeni svi mogući razgovori izmedju Srba i Hrvata. Biće to potpuno odvajanje, makar živjeli u diktatorskom režimu.

(...) Srbi u Hrvatskoj više nisu uplašeni narod. Mi višenećemo ćutati. Dobro je to zapazio moj kolega Mihailo Marković rekavši da je, što se tiče nas, Srba iz Hrvatske, duh izleteo iz boce i više ga u nju nikakva sila ne može vratiti. Potpisujem njegove riječi: „Taj dio naroda je opat na nogama, uspravan, organizovan o odlučan". (*Duga*, specijalni broj, juli 1989)

Dr Dušan Zelenbaba: (...) Ako Hrvati donesu ustav kakav predlažu, i Srbi će napraviti svoj ustav! Nema države Hrvatske koja se može stvarati mimo srpskog naroda... Srpski narod je spreman, gospodo, da takvu državu ruši. Krenemo li u rušenje, onda će se videti koliko je Srba u Hrvatskoj. (*Duga*, specijalni broj, juli, 1989)

Dr Milan Babić: Nije riječ o stvaranju srpske države u Hrvatskoj, nego o reakciji Srba na kroatocentrizam i torturu većine kroz hrvatski Sabor. Nijedan potez hrvatske vlade nije legalan ako je usmjeren na pretvaranje srpskog naroda u nacionalnu manjinu, odnosno brisanje ustavne odredbe da je Hrvatska i država srpskog naroda koji u njoj živi. To je temeljna postavka koju ničija vlada ne može promjeniti bez saglasnosti i volje Srba u Hrvatskoj. Srpski narod je istorijski narod na ovome tlu koliko i hrvatski. Umjesto stvaranja institucija, preko kojih bi se realizovala nacionalna ravnopravnost, nastoji se ukiniti i ono što je dosad postignuto. Srbi u Hrvatskoj ne bi imali potrebu za ikakvom autonomijom, kad bi se uspostavio takav parlament u kome bi postojalo vijeće naroda kao garant nacionalne ravnopravnosti.

(...) Ako se Hrvatska izdvoji iz Jugoslavije Srbi u Hrvatskoj će tražiti teritorijalnu autonomiju. Ta teritorija treba da obuhvati čitavo etničko i istorijsko područje Srba u Hrvatskoj. To je uglavnoim kompaktna etnička teritorija koja bi mogla da se zaokruži linijom Vrlika-Drniš-Skradin-Vrana kod Benkovca-Islam Grčki-Karin-linijom Velebita do Gospića, zatim preko Vrhovina, Plaškog, područje Pakraca, Daruvara, Grubišinog polja, Podravske Slatine do Voćina, zatim Pauka i Psunja, pored Slavonske Orahovine, te jednim uskim pojasom sela do Budimaca, izmedju Djakova i Našpica do osijeka, zatim Osječko polje, veliki dio opštine Vukovar i skoro čitavu Baranju. To je etnička teritorija Srba u Hrvatskoj. (*Duga*, Specijalni broj, juli, 1989)

16. jul 1989

Kod Knina na Kosovu polju održana proslava 600 godina Kosovske bitke, kojom priliko su izneti zahtevi u pogledu ravnopravnosti Srba u Hrvatskoj; pravo na sopstvenu kulturu, jezik i ćirilično pismo. Uhapšen Jovo Opačić, predsednik kulturnoprosvetnog društva Zora.

Dalmatinsko Kosovo:"Svetkovina kod crkve Lazarice, sagrađene pre ravno sto godina o proslavi 500 godišnjice kosovskog boja, počela je

arhijerejskom liturgijom i pomenom "svima mučenicima stradalim za hrišćanstvo,od kosovskog boja do danas. Pročitana je poruka patrijarhova (Pavla), zatim je vidovdansku besedu održao episkop zički Stefan.

"...Prisustvo Jovana Raškovića u crkvi Lazarici i u dalmatinskom Kosovu iskoristili smo da pitamo o fotografijama koje toliko uznemiruju pojedine komentatore."To su ikone, kaže Rašković. Svijest o sekularnoj državi još nije sazrela u Srbiji. Postoji samo svetiteljska država i zato su nosioci drzavnosti svetitelji." "Oj Lazare nisi imo sreće da se Slobo pored tebe kreće...."(*NIN*, 16.jul 1989, br. 2011, Pokretno Kosovo, Milo Gligorijević)

Slobodan Milošević:

"Nemam utisak da sam se do sada koristio nekim ostrašćenim jezikom,da sam podsticao osećanja. Naprotiv, mislim da sam bio veoma razuman, racionalan, kada se radilo o srpskom pitanju i da smo baš blagodareći tome postigli rezultate. Međutim, morali smo da savladamo dugotrajne otpore, utoliko više što nam je štetila izvesna neprijateljska propaganda, naročito u inostranstvu". (*NIN*, 16. jul 1989, br. 2011, Milošević u *Mondu*, intervju vodio Zak Amarlik)

Matija Bećković, akademik: "Kosovo je polutar srpske planete. Krov donjeg i temelj gornjeg sveta.Tu se svest srpskog naroda presekla na ono do i na ono posle Kosova. Caru Lazaru je ishod boja bio poznat Kazala mu ga je knjiga sama. Izabere li carstvo nebesko-nije rekla tek da će izgubiti "boj, već nešto poraznije: Sva će tvoja izginuti vojska. I konačnije: ti ćeš, kneze, s njome poginuti .Umrimo da večno živi budemo." (*Književne novine,* 1.i 15. jul 1989, Kosovo najskuplja srpska reč)

Avgust

U Kninu traju protesti zbog Jove Opačića. Sabor Hrvatske usvaja predlog o nazivu jezika.

20. avgust

Milorad Vučećelić, direktor RTS:

"Pretpostavljena nevinost je sveto pravilo demokratije. Međutim, dobar deo glasila sa geografskog severozapada ne polazi od pretpostavke već unapred sudski dokazane nevinosti Azema Vlasija.Ta nevinost je u krivično pravnom smislu, po izjavama Vlasijevih advokata i mnogih drugih, toliko očigledna da je sudski ne treba dokazivati. U političkom smislu, naravno, nema bilo kakve odgovornosti Azema Vlasija, već se isključivo može govoriti

Vukovarska tragedija 1991

o njegovim zaslugama i vrednostima po kojima on prerasta u svedoka optužbe protiv jugoslovenske i srpske politike i državnih organa. "

"Na fonu aktuelnih političkih prilika suđenja Vlasiju i posebno kninske proslave 600 godišnjice kosovkog boja razvila se svojevrsna pravno-politička logika i način mišljenja po kojima ne samo da treba u krivičnom zakonodavstvu zadržati verbalni delikt i druga politička krivična dela....a posebno bi trebalo kaznjavati "delikt nošenja i isticanja Miloševićeve slike! Imajući u vidu pravi propagandni kao i banalni fizički krstaški rat protiv Miloševićevih slika, ne možemo izgleda a da se ne podsetimo pojava najmračnijeg bizantskog ikonoborstva, kada su se spaljivale ikone, a što su kasnije prihvatili neki od najmračnijih ovovekovnih pokreta." (*NIN,* 20. avgust 1989. br. 2016, Sudjenje Azemu Vlasiju)

Septembar

15. septembar

Pavle Ivić, akademik: (...) Znajući da Hrvati nikada nisu hteli da se do kraja integrišu ni u jednu državu koja nije bila samo njihova - ni u Ugarsku, ni u Austriju odnosno Austro-Ugarsku, ni u Jugoslaviju - pošto su uvek želeli da budu bar corpus separatum, nama ništa ne preostaje nego da se upitamo: kako mogu drugima uskraćivati ono što sebi prisvajaju. I s kojim pravom očekuju od Srba u Hrvatskoj da se odreknu svoje posebnosti i kulturne autonomije, kada oni sami to nikada nisu hteli da učine.

Ne znam potpune odgovore na ova pitanja, ali sam danas u jednom siguran: oni koji danas drže u zatvoru i proganjaju Jovana Opačića, mrze Srbe u Hrvatskoj svom dubinom naše slovenske mržnje. (Književne novine, 15. septembar 1991)

16.septembar

Zoran Todorović, sekretar Gradske konferencije SSRN Beograda:

"Stvar se moze gledati spolja i iznutra. Nema potrebe da sad objašnjavamo mehanizme i one sitne incidente ili proboje, ideološka sukobljavanja. To je trajalo oko dve godine. Osma sednica CK Srbije je ušla u srce problema., pitanje odnosa prema Kosovu. Kosovo je izraz svih naših problema, zabluda, stranputica i propadanja. Problem Kosova se ne sme zanemariti zbog istorije, patnji i jada.....Na rešavanju problema Kosova začela se suština nove politike i demokratije u Srbiji....tako je stvoren Milošević, vesnik bure....Dogodio se narod, najkraće rečeno. Srbija je postala jedna demokratska zajednica."(*Duga*, br. 406, 16-29, septembar 1989, Guranje prsta u oko)

Pavle Ivić, akademik: Dužnost je odgovornih u Srbiji da o svemu što se dogadja u Hrvatskoj prozbore i da o tome sazna svetska javnost. Ni etika, ni istorija ne daju nam za pravo da krijemo istiunu od te javnosti, kad su se već ti isti koji progoner slobodnu reč Srba u Hrvatskoj potrudili da uvere svetsku javnost kako su Srbi zakleti neprijatelji slobode, a oni nekakvi njeni branitelji.

Kosta Čavočki, profesor: (...) Pošto je ukinula i zgazila sva stečena prava srpskog naroda i njegove kulturne ustanove, vlast u Hrvatskoj danas hoće preko isceniranog krivičnog progona Jovana Opačića da upozori sve hrabre Srbe na to šta ih čeka ako se drznu da traže i najmanju kulturnu autonomiju.

Zdravko Zečević, agronom iz Benkovca: Hapšenje Jovana Opačića nije slučajno. Opačić se zamerio vlastima još kad se suprotstavio izgradnji deponije u njegovom selu Plavnu, kad je govorio na jugoslovenskom mitingu u Kninu i bio inicijator osnivanja Zore. (*Duga*, 16-29 septembar 1989)

Novembar

3. novembar

Mihalj Kertes, član Predsedništva Srbije: "Moje lično viđenje je slede-će: posle 8. sednice procesi razvlašćivanja stare dogmatsko-birokratske vlasti došle su do međuopštinskih konferencija....Stalno sam na terenu. Uskoro će-mo videti u kojoj se regiji, u kojim opštinama najviše birokratski maltretira na-rod... Kad zlobnici koriste naziv jogurt revolucija, a pri tom brane autonoma-še, oni se nehotice sprdaju autonomašima, a ne nama. Jer, uzmi ti tu vlast koja bezi glavom bez obzira kad pukne nekoliko tetrapaka jogurta. Zaista je nekoliko tetrapaka njima napunilo gaće i to govori kakvi su zapravo bili. I dalje, kad zlobnici rabe taj naziv i oni sami pokazuju strah od jogurt revolucije u njihovom dvorištu. Siguran sam da bi se i njima napunile gaće i da bi utekli glavom bez obzira kad bi u njihovom smeru poleteo neki tetrapak!" "Mi ćemo u Srbiji doneti zakone da se ne stimuliše radjanje, odnosno, ko ima više dece da izgubi pravo dečjeg dodatka i za prvih dvoje-troje dece. Ne zato što smo nehumani ili što zelimo silom da nekom naturamo planiranje porodice. Naš stav je da ako neko želi da pravi decu, neka ih pravi, ali o svom trošku, a ne o trošku države."(*Duga*, br. 418, 3-16 novembar 1989, Ko će biti škartiran)

19. decembar

Milica Rajić, delegat: "Iako smo ovaj "tajni materijal" dobili u poslednjem trenutku, mogli smo vrlo lako da zaključimo da ovo nije antiinflacioni program nego antijugoslovenski progrom i pre svega antisrpski Program. Ovaj program je osvedočenje i daljeg kolonijalnog odnosa

severozapadnog dela Jugoslavije prema Srbiji. Ovaj Program je izmeću ostalog i udarac realizaciji svega onoga što smo planirali da realizujemo zajmom za privredni razvoj i preporod Srbije."(*STENOGRAFSKE BELEŠKE*, Skupština Srbije, 2. Sednica Veća udruzenog rada, 19. decembra 1989, O antiinflacionom Programu Vlade Ante Markovića)

1990

Januar

6. januar

U Splitu održan osnivački skup Hrvatske demokratske zajednice

20-22 januar

U Beogradu je održan 14. vanredni kongres SK Jugoslavije. Slovenačka i hrvatska delegacija su napustile Kongres, SKJ, stub jugoslovenske socijalističke federcijem praktično prestao da postoji.

23. januar

BITKA ZA SKJ. Slovenačka delegacija napustila Kongres. *(Politika,* 23. januar 1990)

"Izlazak iz sale delegate iz SK slovenije ....bio je propraćen burnim aplauzom ostalih delegata.Aplauz je mogao značiti samo jedno:moze se i bez vas". (*Politika*, 23.januar 1990)

"Kongres SKJ će se, dakako, nastaviti sa ili bez Slovenaca jer je u pitanju preobrazaj i delovanje jedne moderne političke partije....." (Miroslav Ćosić). (*Politika,* 24. januar 1990)

25. januar

Brana Crnčević, književnik i narodni poslanik:

"Najzvažnija stvar za mene je služenje jednom svetom zadatku:da Srbija i Srbi iz ovoga ko zna kog po redu organizovanog košmara izađu bez mrtve glave ili sa što manje mrtvih glava. Na žive se Srbe čovek može ljutiti, ali mrtvim Srbima dugujemo istinu. Ne zato što su oni za istinu umrli nego što ih je laž ubila......oni moraju kazati sebi i drugima da je Jugoslavija njihov ozbiljan porok. Zato što ih je najviše, oni veruju da od njih zavisi kakva će Jugoslavija biti. Život ih je nekoliko puta demantovao, jer nisu uspeli da naprave Jugoslaviju, a ona je uspela da unazadi Srbiju. Ja zato sanjam o

samosvesnoj Srbiji, o onoj državi Srbiji koja će razumeti da je svaki Srbin važan i da svaki Srbin ima obavezu prema svim Srbima. To je rekao bih, jedno izraelsko osećanje. I zato dodajem da smo mi Srbi, Jevreji početnici. Srbi moraju razumeti da je Srbija sve usamljenija i da joj u Jugoslaviji prave društvo veoma "sumnjive osobe". Moraće da misle na mogućnost raspada zajedničke drzave i na situaciju u kojoj će, možda, ostati potpuno sami."(*NIN*, 25. januar 1990, Jugoslavija kao srpski porok razgovor vodio Milo Gligorijević)

Februar

4. februar

U Vojniću na skupu Jugoslovenske samostalne demokratske stranke najavljena mogućnost formiranja autonomne pokrajine u Hrvatskoj.

10. februar

U Zagrebu obnovljen rad srpskog kulturnog društva *Prosvjeta*.

14. februar

Sabor Hrvatske usvojio Amandmane na Ustav SR Hrvatske, kojima je ozakonjen višestranački sistem.

24-25 februar

Održan prvi opći sabor Hrvatske demokratske zajednice (HDZ), na kome je Franjo Tudjman rekao: „NDH nije bila samo puka kvislinška tvorba i fašistički zločin, već i izraz povjesnih težnji hrvatskog naroda“

25 februar

Brana Crnčević, književnik i narodni poslanik: „Zato što ih je najviše, Srbi veruju da od njih zavisi kakva će Jugoslavija biti. Život ih je nekoliko puta demantovao, jer nisu uspeli da napraveJugoslaviju, a ona je uspela da unakazi Srbiju. Ja zato sanjam o samosvesnoj Srbiji, o državi koja će razumeti da je svaki Srbin važan i da svaki Srbin ima obavezu prema svim Srbima“. (*NIN*, Jugoslavija kao srpski porok, 25. februar 1990)

Mart

4. mart

Na Petrovoj gori održan miting Srba iz Hrvatske na kome se pretilo ustašama Franji Tudjmanu i Ivici Račanu.

April

1. april

Miodrag Jovičić, akademik: (...) Odlučan sam protivnik *prava* na otcepljenje kao ustavom utvrdjenog prava, ali sam spreman da prihvatim soluciju po kojoj bi se Jugoslavija i Slovenija dogovorile da Slovenija napusti Jugoslaviju, razume se pod uslovima koje će Jugoslavija utvrditi, i da time prestane mogućnost ucenjivanja cele zemlje od strane jednog njenog dela i svesnog, u suštini petokolonaškog, rušenja Jugoslavije. (*NIN,* 1. april 1990)

3. april

Pripadnici Zdrženog odreda milicije iz Hrvatske , u sastavu SSUP, povlače se sa Kosova.

22. april

U Hrvatskoj održan prvi krug prvih višestranačkih izbora.

26. april

Batrić Jovanović, delegat: "Naime, uklonili su se oni koji su drsko ignorisali vekovnu tradiciju duhovnog jedinstva Crne Gore i Srbije. Suprotno je stvarnim činjenicama govoriti o opštemedijskom ratu u Jugoslaviji. U pitanju je propagandni rat odnosno hladni rat iz Hrvatske i Slovenije i delom Bosne i Hercegovine protiv Crne Gore i Srbije. Taj propagandni rat je sličan ratno huškačkoj propagandi protiv Srbije iz Beča, Berlina i Budimpešte posle Sarajevskog atentata 1914.g.....Stvorena je masovna psihoza opasnosti od agresije Srbije."(*STENOGRAFSKE BELEŠKE,* Skupština Srbije, 8. sednica Društveno političkog veća , 26. april 1990)

Maj

6. maj

Drugi kurg izbora u Hrvatskoj. HDZ osvojila dve trećine poslaničkih mesta u sva tri veća Sabora Hrvatske. Dobila je 41,5 odsto glasova, a Franjo Tudjman je izabran za predsednika.

13. maj

U Zagrebu na stadionu u Maksimiru na fudbalskoj utakmici izmedju zagrebačkog *Dinama* i beogradske *Crvene Zvezde* dogodio sekrvavi obračun navijača ova dva kluba.

15. maj

Za predsednika SFR Jugoslavije izabran Borisav Jović, predstavnik Srbije.

18. maj

Posle isceniranog napada na člana Srpske demokratske stranke u Benkovcu, Miroslava Mlinara, SDS odlučio da zamrzne odnose sa Saborom Hrvatske i povuče svojih pet zastupnika iz Sabora.

20. maj

Jovan Rašković, osnivač Srpske demokratske stranke u Hrvatskoj: (...) Srpska demokratska stranka je na izvjestan način podigla srpski narod. Podigli smo ga iz letargije u kojoj je bio, iz laži u koje je duboko utonuo. Nigdje se tako uspješno ideološka magla nije širila kao medju Srbima u Hrvatskoj. Stvaran je lažan osjećaj da su Srbi u Hrvatskoj zaštićeni samo onda ako ovom zemljom vladaju komunisti, a svaka druga vladavina osim komunističke dovodila je srpski narod u Hrvatskoj u krizu. To nije istina.

(...) SDS ima ne samo ambicija nego i zadatak da postane univerzalna stranka srpskog naroda. Mi ćemo se širiti i u Srbiju i već smo se proširili u Beogradu, mi ćemo se do konca mjeseca organizovati u Novom Sadu... (*NIN*, 20. maj 1990)

30. maj

U Zagrebu održana prva sednica novoizabranog Sabora i proslavljen *Dan državnosti* Republike Hrvatske.

Vanredni kongres SKJ završio bez učešća delegata SK Hrvatske, Makedonije i Slovenije.

Jun

20. jun

Predsedništvo SR Hrvatske usvojilo predlog za promenu Ustava i naziva Republike. Iz naziva izbrisan „socijalizam" i promenjeni državni simboli. Na pojavu šahovnice na državnoj zastavi u Kninu je aktivirana inicijativa (od 6. juna) o osnivanju regionalne zajednice šest ličkih i severnodalmatinskih opština.

22. jun

Dr Vojislav Maksimović, profesor Filozofskog fakultet u Sarajevu:

"Olako se naši političari i ustavotvorci igraju, iritirajuci veoma jak nacionalitet, a zamišljajući Bosnu i Hercegovinu kao državu građana. Za tako nešto nije vrijeme. Ovo je zemlja naroda, tj.onih koji se zovu istorijskim, zemlja Srba, Muslimana i Hrvata. Neki sada prave i drukčiji poredak u navođenju, ali ja sam navikao na onaj stari kad je takođe uzimana brojnost....Nikakve granice nisu vječne, ali se tačno zna da je opasno svako pomjeranje ....U okvirima Bosne i Hercegovine moguće je drugačije regionalno uređenje i određenje sa dogovorenim stepenima autonomije u nekim krajevima koje nose određene specifičnosti-Bosanska krajina i Hercegovina, naprimjer. (*NIN*, 22. jun 1990, br. .2060, Srbi strepe od koalicije)

29. jun

Budimir Košutić, profesor Pravnog fakulteta: Mi moramo shvatiti u kojoj poziciji se nalazi srpski narod u Hrvatskoj, u Bosni i Hercegovini, a pogotovu stoga kada je cela naša federalna republika napravljena tako da srpski narod bude u manjini. Ne smemo zaboraviti da 1948. godine bilo skoro tri miliona Srba u području bivše Vojne krajine. Oni su danas tako pocepani i podeljeni i praktično stavljeni u poziciju da se bore čak i za svoju minimalnu egzistenciju, da im je sve ono što se dešava u Srbiji veoma značajno, njih se potresi u njoj i te kako tiču. Oni odista moraju imati pravo da kažu svoju reč o svim bitnim pitanjima, a pre svega o Ustavu Srbije. (*NIN*, Razlozi za referendum, 29. jun 1990)

Jul

20. jul

Rade Grujić, novinar: "Veličina Markovićeve demagogije, njegov neprincipijelni dribling u uglu terena, pored korner zastavice, ponovo je bacio publiku u stanje egzaltacije, i pored svih upozorenja "stručnjaka" da takav dribling ne vodi golu i pobedi. Legende, uostalom uvek nastaju iz beznađa."(*Duga*, br. 422, 20-27. juli, 1990, Pincipijelno driblovanje)

25. jul

Sabor SR Hrvatske usvaja *Amandmane na Ustav Republike Hrvatske*. Menjaju se državni simboli: petokraka je zamenjena šahovnicom (povjesni hrvatski grb).

U isto vreme je u Srbu je održan Sabor Srba na kome je usvojena *Deklaracija o suverenosti i autonomiji srpskog naroda* i osnovano Srpsko

nacionalno vijeće kao organ Srba u Hrvatskoj, što je dr Jovan Rašković, lider Srpske demokratske stranke, ocenio kao „srpski ustanak bez oružja".

Avgust

29. jul

Predsednik SIV Ante Marković na mitingu na Kozari pred oko sto hiljada ljudi objavljuje osnivanje sopstvene stranke – Saveza reformskih snaga Jugoslavije.

3. avgust

Antonije Isaković, akademik: "Raniji izvori antisrpske koalicije bili su na Istoku. Kominterna i Moskva. Sad su se ti izvori premestili na "susedni zapad" i na "daleki zapad." Sadašnja antisrpska koalicija mnogo je lukavija, suptilnija. Njenu poslednju kreaciju izveo je Ante Marković na Kozari.....Nije slučajno odabrana Bosna, Kozara.Tamošnji srpski narod je krvavo platio poslednji rat. Bukvalno je ceo narod sa decom i bebama uništavan i odvođen u Jasenovac....Ni bez jednog jugoslovenskog naroda se ne moze govoriti ni raspravljati o Jugoslaviji. Zašto se onda zaobilazi srpski narod, zapravo njegova republika? Koje su to zelje i namere? Treba se lečiti od kokošjeg slepila. Koprenu s očiju zdrati, ma koliko to bilo bolno.Jugoslaviju ne treba tražiti tamo gde je nema. I to će biti jedan od prvih zadataka socijalističke partije." (*NIN,* 3. avgust 1990, br. 2066, Zašto smo protiv odluke predsednika vlade)

Dr Milorad Ekmečić, akademik: „Ova se stranka pojavila odveć kasno, kada su duhovi izašli iz boce, kada ne izgleda verovatno da bi se oni bez prihvatanja oružja tamo mogli ponovo vratiti....Nije dobar znak što je ova stranka počela u Bosni, gde je raspoloženje za Jugoslaviju uvek bilo visoko, a ne u Hrvatskoj gde je na izmaku." (*NIN,* 3. avgust 1990, br.. 2066, Zašto smo bili protiv odluke predsednika vlade)

Dr Jovan Rašković, akademik: "Marković je iskoristio jadan odnos Srba prema jugoslovenstvu. Sa Srbima u etničkom smislu barem, do sada, je bilo izjednačeno pripadništvo Jugoslaviji sa etničkom pripadnošću srpstvu. Stvorena jedna identifikacija između srpstva i jugoslovenstva. Jugoslovenstvo i srpstvo postali su legura za Srbina.To je najveća srpska istorijska pogerška" (*NIN,* 3. avgust 1990, Zašto smo bili protiv olduke predesdnika vlade)

Matija Bećković, akademik: "U načelu podržavam svaku novu stranku. Pogotovu one koje osnivaju okretne ličnosti kakav je nesumnjivo gospodin Marković. Nevolja je što je on ne samo član jedne stranke, nego i predsednik

vlade.Ta vlada me više potseća na onu izbegličku i umesto u Londonu mogla bi se preseliti u Vašington ili Brisel."(*NIN,* 3. avgust 1990, Zašto smo bili protiv odluke predsednika vlade)

Dobrica Ćosić, akademik: „Politički razum nalaže da se sa svim konsekvencama uvidi jugoslovenska istina. Mi smo zemlja raskola i mržnje- nacionalnih, verskih, socijalnih. Mi još ne pucamo i ne ubijamo se zato što smo ubeđeni da smrt nije najveće zlo koje možemo jedni drugima da činimo.Teško je shvatiti zašto predsednik Marković ignoriše političku realnost Jugoslavije, a još teze poverovati da se ona na stranačkim izborima moze prevazići. Jer Hrvatska i Slovenija su se na demokratskim izborima izjasnile da stvore samostalne nacionalne drzave koje mogu biti samo u uslovnom, slobodnom savezu sa ostalim juznoslovenskim republikama."(*NIN,* 3. avgust 1990, Zašto smo bili protiv odluke predesdnika vlade)

Kosta Mihailović, akademik: „Važni uzroci ua privredno zaostajanje Srbije, izmedju ostalih, je preselenje industrije iz Srbije do 1953. godine pa i kasniej, uz zabranu da se u severnoj Srbiji i Vojvodini grade industrijski objekti. Taj razlog je nedovoljno ispitan i ocenjen uzrok zaostajanja Srbije. Najnovija istraživanja Ekonosmkog fakulteta u Beogradu proširila su saznanja o tom preselenju, naravno u meri koliko je to dopuštao oskudan i u velikoj meri uništen dokumentacioni materijal. Prema tim istraživanjima razmere preseljenja su bile veće nego što se prvobitno pretpostavljalo. Preselenja su obuhvatile čitave fabrike, a izmeštane su i pojedine mašine čime je ponekad uziman i najvažniji deo fabrika". (*NIN,* Zašto je Srbija zaostajala, 3. avgust 1990)

4. avgust

Antonije Isaković, akademik: "Osvrćući se na nedavni govor Ante Markovića, akademik Isaković je to ocenio demagoški potez. Mesto u Sloveniji ili Hrvatskoj, Marković je govorio narodu koji je strahovito stradao i koji sigurno zna šta znači sve ovo što se dešava.....Marković nije hteo, jednostavno, da imenuje te sredine tj. da ode u Sloveniju i Hrvatsku i tamo vidi kako su izmešane jugoslovenske karte." (*Politika*, 4. avgust, 1990, Marković pokušava da napravi smutnju, Sednica Odbora za formiranje SPS Rači)

5.avgust

Brana Crnčević, književnik: "Nije jasno zbog čega u ovoj državi jedino stranka Ante Markovića nije dala spisak članova vlade koji učestvuju u formiranju ove stranke. Ja sam zaprepašćen postojanjem dva Markovića. Građanin Marković odlazi na Kozaru, a predsednik Marković na godišnji

odmor."(*Politik*a, 5. avgust. 1990, Zaprepašćem sam postojanjem dva Markovića)

13. avgust

Borisav Jović, predsednik Predsedništva SFRJ, primio je delegaciju iz Jknina koja ga je informisala o „ugroženosti Srba u Hrvatskoj".

16. avgust

Srpsko nacionalno vijeće je donelo odluku o raspisivanju referenduma o autonomiji Srba u Hrvatskoj, na koju su hrvatske vlasti reagovale najavom da će referendum sprečiti „svim sredstvima pravne države".

17. avgust

Kao odgovor na noćni napad specijalnih snaga hrvatske policije na stanicu milicije u Benkovcu, Srbi otimaju oružje od rezervnog milicijskog sastava i podižu barikade na saobraćajnicama. To je praktično bio početak „srpskog ustanka" u Kninskoj krajini.

20. avgust

Zbog dogadjaja u Kninu SIV tražio od hrvatskih vlasti da ne sprečavaju plebiscit Srba, a od stanovnika Kninske krajine da uklone barikade.

24. avgust

Na vanrednom zasedanju hrvatskog sabora zbog nemira u Kninskoj krajini usvojena je *Rezolucija o zaštiti ustavnog poretka o nacionalnim poravima u Hrvatskoj*, a umesto Stipe Šuvara za člana Predsedništva SFRJ iz Hrvatske izabran Stjepan Mesić.

Septembar

6. septembar

Antonije Isaković, akademik: "Nije slučajno što u isto vreme Ante Marković osniva svoju stranku, sto štrajkuju na Kosovu i što američki kongresmeni šetaju Srbijom. (*Politka,* 6.septembar1990, Antisrpska koalicija opet vrlo aktivna, Bor, 6. septembar 1990)

15. septembar

Miodrag Jovičić, akademik: Ako Jugoslavija i dalje bude postojala kao federacija, inaugurisana Ustavom SFRJ iz 1974, novi srpski ustav će

nedvosmisleno biti suprotan saveznom ustavu. On nije koncipiran kao ustav federalne jedinice, već kao ustav nezavisne države (bez obzira na to da li bi ona bila članica konfederacije ili posebna državnopravna zajednica). (*NIN*, 14. septembar 1990)

27-30 septembar

Zbog pokušaja premeštanja oružja iz milicijskih stanica u opštinama sa većinskim srpskim stanovništvom na Baniji dolazi do masovnijeg okupljanja Srba. Intervenišu specijalne snage MUP Hrvatske i hapse 360 ljudi. Srbi iz Petrinje traže zaštitu u vojnoj kasarni.

Oktobar

3. oktobar

U Kninskoj krajini blokira sav drumski i železnički saobraćaj.

6. oktobar

Objavljen je projekat konfederalnog modela jugoslovenske zajednice, koji su predsedništva Republike Hrvatske i Republike Slovenije 3. oktobra dostavila Predsedništvu SFRJ.

16. oktobar

U Zagrebu je vraćen spomenik Banu Jelačiću, a na zasedanju Sabora fizički je napadnut jedan srpski zastupnik, jer je novu hrvatsku zastavu nazvao „fašistoidnom".

23. oktobar

Skupština Srbije donosi *Uredbu o uvodjenju poreza i taski na robu iz Slovenije i Hrvatske.*

Novembar

9. novembar

Dr Radovan Karadžić, predsednik SDS: "I borci masovno prilaze stranci. Vide da se na njihove oči tope svi rezultati njihive borbe i uspostavlja novi NDH, protiv koje su dizali ustanak (....) jedino ponegde boračka rukovodstva još ne shvataju da im je naša stranka bliza nego socijalisti i komunisti koji proturaju da smo protiv boračkih penzija i drugih stečenih prava (...)Ne bi to bilo prvi put u istoriji da srpska borba za slobodu ruši

drzave i carstva. Boljševička antisrpska vladavina mnogo je oštetila Srbe, ali je ipak prerano posrnula. Još je ostalo dovoljno Srba, nisu svi Srbi iseljeni, odrođeni, rasrbljeni, niti su svi Srbi uplašeni. Nacionalno buđenje Srba uvijek je istorijski događaj, pa je i sada tako. Svima je poznato da Srbi ni pod kakvim okolnostima neće pristati da žive u više samostalnih drzava i da svuda izvan Srbije budu nacionalna manjina. Srbi će ostati u jednoj drzavi, federativnoj Jugoslaviji, ma kolika ona bila."(*NIN*, 9.novembar 1990, br.2082, Srbi izvan bosanskog lonca, razgovor vodio Milorad Vučelić)

Dobrica Ćosić, akademik: "Ovaj trenutak je istorijski: ostvaruje se oslobodilačko i demokratsko jedinstvo srpskog naroda u težnji za novom državom novim društvenim poretkom."*(NIN*, 9. novembar 1990, Pozdrav)

29. novembar

U Hrvatskoj prvi put nije proslavljen državni praznik Dan Republike.

U Dvoru na Uni uhapšen Željko Ražnatović-Arkan sa oružjem i četničkim obeležjima.

Za patrijarha Pavla SPC izabran episkop Pavle.

Decembar

3. decembar

Objavljen intervju sa Veljkom Kadijevićem, saveznik sekretarom za odbranu, u kome se založio za jedinstvenu i socijalističku Jugoslaviju. Ovaj intervju je u Hrvatskoj i Sloveniji protumačen kao pretnja njihovim republikama.

4. decembar

Mihajlo Švabić, predsednik SUBNOR Srbije: „Borci su za leve snage, pre svega za SPS**“.** Sednica Republičkog odbora SUBNOR Srbije. Poziv borcima da ne daju glas Savezu reformskih snaga. *(Politika*, 4. decembar 1990)

6. decembar

Danko Popović, književnik: "Samo u obnovi srpske nacionalne duhovnosti je onaj model čoveka (srpskog domaćina, ustanika, ratnika) koji će uspeti da se uzdigne iznad poraza u koji nas je zavlačio boljševički model apatije i entropije. Mora doći do obnove nacionalnog duha. To je pretpostavka našeg postojanja. U šta smo se za ovih pola veka bili pretvorili i kao lišnosti i kao narod? Od ličnosti su postale individue, od naroda stanovništvo.

U ’Glasu crkve', u tom glasilu koje je prednjačilo u Srpskoj pravoslavnoj crkvi zahvaljujući našem, sada već blaženo upokojenom vladici Jovi šabačko-

valjevskom, i smelom glavnom uredniku Ljubi Rankoviću, ja sam pisao o tome da je Beograd dužan da podigne spomenik žrtvama ustaškog terora. To su srpski mučenici koje je reka Sava prinela Beogradu. Danas Srbija ne zna ni gde su grobovi tih mučenika. Ni krsta na tim grobovima, ni opela ni cveta, ni slova u crkvenom kalendaru. Smatrao sam da je dužnost da Beograd ispravi svoj greh prema novomučenicima. Ako u Hrvatskoj nisu mogli biti udostojeni moralo se to dogoditi u Beogradu."

(...) Stvaranjem nacionalnih država koje će nacionalnim manjinama priznavati sva prava što im za taj status pripadaju (rešilo bi se pitanje Srbije)....Što se Srbije tiče, stvaranjem velike Srbije. Sve drugo su prazne priče. Ne valjaju države koje nisu nacionalne....Ako ne stvorimo nacionalne države, ako ostanemo u Jugoslaviji, ni naši se unuci neće smiriti u jednoj normalnoj, demokratskoj drzavi.."

(...) Što se Crnogoraca tiče, o njihovoj sam nacionalnoj pripadnosti učio od Njegoša. Makedonska priča je nešto sasavim drugo. Srpska politika prema Makedoniji krahirala je poodavno. Ta politika je bila puna zabluda i pogreški. Mnogo smo mladih grobova ostavili po toj geografskoj karti, uzalud. Da smo ranije bili pametni u odnosu na tu zemlju drugačije bi nam bilo brojno stanje....Što se pre budemo deziluzionisali u odnosu na Makedoniju, biće bolje. Uistinu, Srbe interesuje samo Kumanovska oblast i Skopska Crna gora....ja mislim da su muslimani sada postali Muslimani, ali to za nas Srbe nije važno.Važno je da se prozre ozbiljnost koju oni znače za Srbe."

"Da je u stvaranju jednog srpskog pokreta ili stranke zajedno krenuo veći broj poznatih intelektualaca nacionalni pokret bi bio mnogo jači od samog početka, bio bi mnogo zreliji, utemeljeniji, lišen egzobicionizma i folklornog primitivizma. Režim u tom slučaju ne bi imao snage da se sa tako uozbiljenim nacionalnim pokretom i šegači."

"Smešna su poređenja koja neorojalisti čine u Srbiji kada srpsko raspoloženje prema monarhiji porede sa monarhizmom zapadnoevropskog državnog legitimizma. Nikada monarhizam u Srbiji nije bio samo simbol državnosti, državna dekoracija, znak kontinuiteta, nego živo prisustvo u zažarenom jezgru narodne borbe. Nikada ni jedan srpski monarh nije padao sa neba, nego se na nebo podizao sa srpske zemlje, tragične i svemoćne. Na nebo se peo zaslugama stečenim u srpskoj istoriji."

"Srpsko spasenje je u srpskom nacionalizmu, kao što je i japanski nacionalizam izvor japanskog privrednog uspeha, uspeha koji nije samo privredni."(*Duga*, br. 438, 6-20, decembar 1990, Oslobadjanje oslobodioca, razgovarala Ljiljana Habjanović Đurović)

Dobrica Ćosić, akademik: (...) Za opstanak Jugoslavije svakako su presudni srpsko-hrvatski odnosi. Od pedesetih godina, komunistički režim u Hrvatskoj poništavao je nacionalna prava srpskog naroda u Hrvatskoj izborena u antifašističkoj borbi i od genocida preživele Srbe podvrgao nacionalnom obespravljenju, tihoj asimilaciji, ekonomskom osiromašenju, što je uslovilo njihove masovne migracije, najviše u Republiku Srbiju. Sadašnja vlast Hrvatske demokratske zajednice, oslonjena na isprovocirana antisrpska raspoloženja i masovnu šovinističku euforiju.

(...) Srpski narod ne može da prihvati konfederaciju sadašnjih republika, jer njihove granice nisu legitimne ni u državnopravnom smislu; te su granice odredjene političkim ciljevima i kriterijumima Komunističke partije Jugoslavije, pa samim rušenjem komunističkog režima one gube istorijsku zasnovanost, a nemaju nikakvu medjunarodnu regularnost. Prihvatanjem konfederacije jugoslovenskih država, četvrtina srpskog naroda, odnosno više od dva miliona Srba, postalo bi nacionalna manjina u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini – izložena srbofobičnim ideologijama. Kofederalnim rešenjem jugoslovenske državne krize nacionalni antagonizmi ne samo da se ne bi uklonili, nego bi se silno uvećali. *(NIN*, Rimska beseda – na seminaru Socijalističke partije Italije ’Kuda ide Jugoslavija’- 6. decembar 1990)

10. decembar

Poruka sa zasedanja Sabora SPC: Uloga crkve je da sabira i ujedinjuje - "Pored kadrovskih odluka...ovo najviše telo SPC odlučilo je takođe da iduća godina bude posvećena liturgijsko-molitvenom obelezavanju 50.godišnjice stradanja SPC i srpskog naroda 1941. osobito genocida iz vremena rata... Sabor je najveću pažnju posvetio iznalaženju duhovnih lekova za dve duboke rane na organizmu Srpske crkve na dva raskola: Makedonska pravoslavna crkva i tzv. Slobodna Srpska crkva u dijaspori". *(Politika*, 10. decembar 1990)

21. decembar

Štampa objavljuje da je u zemlju čehoslovačkim avinom dopremljena velika količina oružja za potrebe Hrvatske.

22. decembar

Sabor Hrvatske usvojio novi *Ustav Republike Hrvatske* (tzv. Božićni ustav), kojim se p republika Hrvatska proglašava „nacionalnom državom Hrvata“.

Dr Ljubomir Tadić, akademik: "Dakle, ako ovo sada hoćemo objektivno da analiziramo, bez razočaranja, onda moramo da imamo u vidu i

tu činjenicu. Danas smo svedoci mnogih apsurda. Još uvek možete da čujete kako je Slobodan Milošević omogućio pobedu Franje Tuđmana. To je strašna glupost jer gde je Slobodan Milošević bio 1971? Ko je tada omogućio MASPOK? Šta je uticalo na animozitet kod Slovenaca? Čime su Slovenci ili slovenačka oligarhija bili ugroženi u srpskoj politici (...) Iza toga stoji jedna kalkulacija, jedan stav da im takva Jugoslavija više nije potrebna."

(....) Šta je radio Milošević? Milošević je postavio pitanje ravnopravnosti Srbije u toj konfederaciji. To je njegov ključni greh na osnovu koga je on dočekan na nož.

"Za mene je Ante Marković izvršni direktor MMF. Sad mi je njegov fenomen federacije nešto jasniji. Čovek usput izjavi da mu je potpuno svejedno da li je Jugoslavija federacija ili konfederacija. To reći znači izjasniti se za koncept Jugoslavije koji nije federativni."(*Duga*, br. 439, 20. decembar.-6. januar.1991, Zašto smo izgubili)

27.decembar

Dr Kosta Mihailović, akademik: "Ja sam ponosan što sam koautor *Memoranduma* .Mislim da je to sjajan dokument koji je dijagnosticirao situaciju. Oni koji su kritikovali *Memorandum* nikada nisu ušli niti su mogli da uđu u suštinsku raspravu šta taj dokument sadrzi. A reč je o dokumentu koji je značio krupan korak u sagledavanju naše društvene stvarnosti i silno je uticao na kritičko mišljenje u našoj javnosti, razotkrivši mnoge odnose koji su bili i deformisani i prikriveni. Ti kvaliteti se *Memorandumu* ne mogu osporiti“. (*Politika*, 27. decembar 1990, Služim svom naučnom uverenju)

1991

Januar

4. januar

Formiran SUP Krajine, na osnovu odluke Izvršnog vijeća SAO Krajine, kao jedini nadležni organ za obavljanje delatnosti iz oblasti unutrašnjih poslova i javne sigurnosti na području SAO Krajine.

9. januar

Predsedništvo SFRJ izdalo *Naredbu o rasformiranju svih neregularnih oružanih snaga i o vraćanju oružja, ilegalno unetog u zemlju, najbližim ustanovama ili jedinicama JNA.* Slovenija i Hrvatska izjavile da neće dozvoliti sprovodjenje

ove naredbe na svojoj teritoriji, jer bi to bilo uplitanje JNA u poslove nadležnosti MUP.

13. januar

U Kninu i Krajini ponovo zavedena noćna dežurstva zbog koncentracije velikih snaga MUP Republike Hrvatske.

15. januar

SIV dostavio Skupštini SFRJ stavove o stanju u zemlji i merama za prevazilaženja tog stanja.

16. januar

Savezni ustavni sud suspendovao dve odluke kojima se vrši diskriminacija preduzeća iz drugih republika. Reč je o odluci Skupštine Srbije o uvodjenju poreza i taksi na robu iz Slovenije i Hrvatske i odluci Sabora Hrvatske o posebnim taksama na imovinu fizičkih lica iz Srbije.

17. januar

Na sastanku delegacija Hrvatske i Slovenije u Mokricama postignut je dogovor o saradnji na poslovima odbrane i bezbednosti.

18. januar

Milan Babić, predsednik Srpskog nacionalnog veća: „Srpska autonomna oblast Krajina nije plod ničijeg i nikakvog hira, a najmanje 'hajdučije'. Pre bismo mogli da govorimo o jednom logičnom konstruktu. Najzad, avnojevske granice koje su unutar te jedinstvene države kasnije stvorene – nisu etničke granice, a pogotovu to ne mogu da budu izemdju delova srpskog naroda unutar te jedinstvene , a Srbi nikako ne mogu postati, u nacionalnom smislu, neravnopravni, niti mogu postati nacionalna manjina, niti mogu izgubiti pravo na srpski nacionalni prostor. I zato je zadatak da Srpsko nacionalno veće bude sredstvo kojim će Srbi osigurati svoju ravnopravnost i čijom će akcijom biti definisan srpski etnički prostor do- Srpske autonomne ablasti Krajina.

(...) Jasno je da suverenitet pripada isključivo narodima i da ti novi odnosi mogu da se stvaraju izraženom voljom naroda, a ne administrativnih jedinica koje nisu uspostavljene demokratski, nego voljom jednog komunističkog lidera.

(...) Uostalom, Krajina ni sama neće dozvoliti bilo kakvu nagodbu na svoju štetu. A Slobodan Milošević je predsednik svih Srba, ne samo Srbije, i uživa podršku svih Srba.

(...) Dobijamo sve novine koje izlaze u Jugoslaviji, a isključivost i torturu Hrvatske radio-televizije, prevladavamo uspostavljanjem Srpske radio-televizije. To je za nas jedini način – da se sa saznavanjem samih sebe odupremo savremenim pokušajima asimilacije. Uskoro će na Dinari da nikne predajnik Srpske radio-televizije. (*NIN*, Pitanje koje postavlja zastava u Kninu, 18. januar 1990)

20. januar

Na molbu vlade Hrvatske Predsedništvo SFRJ odobrilo da s eza 48 sati produži rok za razoružavanje i rasformiranje nelegalnih oružanih snaga. Stjepan Mesić, potpredsednik Predsedništva, na izbornoj skupštini HDZ je rekao da je Hrvatska preko trgovačke mreže naoružala svoju policiju, da se ona opredelila za samoodbranu i da su stoga ovlašćenja redovne policije preneta i na rezervni sastav. Po njegovom mišljenju, jedine paravojne formacije u Hrvatskoj su one koje su formirali Srbi iz Kninske krajine.

21. januar

Posle isteka roka za vraćanje oružja u Hrvatskoj vraćeno samo 58 pušaka.

22. januar

Ante Marković, predsednik SIVm završio razgovore sa čelnicima republika i pokrajina o predlogu SIV o minimalnimuslovima za funkcionisanje federacije.

23. januar

Savezni sekretarijat za narodnu odbranu izdao saopštenje da će JNA, ukoliko se u Hrvatskoj odmah ne raspuste sve ilegalne oružane formacije, sama razoružati te formacije u skladu s Naredbom Predsedništva SFRJ od 9. januar 1991. Vlasti u Hrvatskoj nisu sprovele Naredbu.

24. januar

Organi krivičnog gonjenja JNA u Hrvatskoj lišili slobode veći broj lica zbog sumnje da su učestvovali u organizovanju i naoružavanju ilegalnih paravojnih jedinica.

25. januar

Predsedništvo SFRJ naredilo obaveznu demobilizaciju rezervnog sastava milicije u Hrvatskoj.

Nekoliko televizijskih cenatra emitovalo dokumentarnu emisiju Informativnog centra SSNO o iulegalnom uvozu oružja u Hrvatsku.

31. januar

Vojni sud u Zagrebu izdao nalog za privodjenje Martina Špegelja, ministra odbrane Hrvatske, zbog umešanosti u aferu oko uvoza oružja. Vijeće narodne odbrane odbacilo optužbe, a Špegelj nije priveden.

Februar

2. februar

U Slavoniji i Baranji raste napetost. Održana regionalna skupština Srpske demokratske stranke, kao i protestni skupovi Srba u Vukovaru, Belom Manastiru i drugim mestima.

Delegacija ilegalne Skupštine Kosova u poseti hrvatskom saboru.

6. februar

Delegacija Evropskog saveta u Jugoslaviji. Poručila da je mirno rešenje jugoslovenske krize uslov da Jugoslavija udje u Savet Evrope i da se raspišu višestranački izbori za savezni parlament.

11. februar

Na razgovoru predstavnika Evropskog parlamenta u Skupštini SFRJ rečena da EZ na Jugoslaviju gleda kao na celinu.

13. februar

Komisija SIV za informisanje upozorila da propagandni rat jugoslovenskih masovnih medija ima razorno dejstvo na medjunacionalne odnose.

14. februar

Pre zasedanja oba skupštinska veća Skupštine SFRJ, na ulazu u zgradu od delegata oduzeto pet pištolja.

16. februar

Dolazak specijalnih jedinica Mup Hrvatske na područje Plitvičkih jezera izazvao brojne proteste i negodovanje lokalnog srpskog stanovništva. U Donjem Lapcu usvojena *Deklaracija o položaju i pravima srpskog naroda u Hrvatskoj*. U Karlovcu zabranjem miting SDS.

19. februar

Sa susreta Tudjman – Gligorov poručeno: republičke granice treba da postanu granice novih suverenih država.

20. februar

Vlada Hrvatske podnela Saboru *Ustavni zakon* po kome u Hrvatskoj važe samo zakoni ove republike, čime je suspendovan Ustav SFRJ. Sabor je usvojio *Rezoluciju o zaštiti ustavnog poretka Republike Hrvatske*, koja je upućena predsedništvu SFRJ.

28. februar

Srpsko nacionalno vijeće i Izvršno vijeće SAO Krajine doneli odluku da se SAO Krajina razdružuje od republike Hrvatske i ostaje u Jugoslaviji.

Mart

2. mart

U Pakracu zbog pokušaja preuzimanja milicijske stanice od strane jedinica MUP Hrvatske došlo do oružanog sukoba sa srpskim stanovništvom,. Po nalogu Predsedništva SFRJ intervenisale snage JNA, da bi razdvojile sukobljene strane.

U Beogradu Socijalistička partija Srbije organizovala miting pod parolom „Jasenovac se neće ponoviti“.

4. mart

Postignut dogovor jugoslovenskog vrha i hrvatskog rukovodstva da specijalna jedinica hrvatskog MUPnapusti Pakrac, a da JNA ostane.

Iz Vukovar, Tenje i Osijeka krenule izbeglice ka Srbiji.

13. mart.

Vojislav Šešelj, lider SRS: “Režim se ruši na dva načina. Jedan je nasilan, revolucionaran, a drugi miroljubiva politička i parlamentarna borba. Mi kao radikali zalažemo se za ovaj drugi. Svako prolivanje krvi medju

Srbima u ovom času je pogubno. Zato su sada interesi celog srpskog naroda mnogo značajniji od uskostranačkih (...) Nije srpska opozicija organizator demonstracija u prošlu subotu, već Ante Marković i strane obaveštajne službe“ (*Politika,* 13. 3. 1991)

15. mart

Antonije Isaković, akademik:

„Mislim da je najvažnije da podjemo od toga ko je i kako granice utvrdio. One su deo titoizma, ako ne i sam njgeov temelj: postojeće granice, uostalom, najviše i svedoče o položaju srpskog naroda.

(...) U svakom slučaju došli smo u situaciju da se te granice smatraju skoro neprikosnovenim – iako se zna kada su i kako utvrdjene.

(...) Hrvatska se o svojoj državi nagadjala sa Austrougarskom, ali svoju samostalnu državu u Jugoslaviju nije unela.

Hrvatskoj je, dakle, državnost dao titoizma, odnosno jugoslovenski boljševizam, zbog čega sadašnje hrvatske vlasti i nisu pravi borci protiv boljševizma i titoizma.

(...) Tačno je da Hrvatska nije denacifikovana. To se može objasniti ličnim udelom Josipa Broza, ali i istorijskim okolnostima. Godine 1943. kapitulirala je Italija kojoj je Pavelić dao Dalmaciju. Pri kraju rata, kada se već jasno videlo ko je pobednik, prebrzo su postali brojniji.

Broz je imao veliko iskustvo kako da poražene prevede na pobedničku stranu. Počeo je to da čini već u samom ratu u kome su jedinicama sa poglavito srpskim sastavom, davana hrvatska imena. Srbi su, na primer, činili sedamdeset do osamdeset procenata boraca Slavosnkog korpusa i Hrvatske divizije.

(...) Kao što su Nemci u središtu Evrope, tako smo i mi u središtu Balkana. Naše medjunarodne veze moraju u mnogo većoj meri da uvažavaju tu činjenicu.

(...) Kod nas komunisti nisu imali dodirnih tačaka sa monarhijom ili četništvom. Hrvatski komunisti su, naprotiv, imali veze sa ustašama. Neki su bili u ustašama i posle postali komunisti (ili obrnuto). To je za srpski narod imalo pogubne posledice. Srpskim koumunistima je, kao pripadnicima većinskog naroda, uvek natureno osećanje krivice.

(...) Mislim da je *Memorandum* ocenjen kao opasan zbog toga što je prvi put u njemu slobodno progovoreno o stanju ove zemlje i položaju srpskog naroda u njoj (...) Srpske vlasti nisu bile subjekat već objekat politike. U titoizmu su vladali hrvatski i slovenački komunisti.

(...) U tom smislu *Memorandum* ima istorijski značaj jer je najavio pojave koje će se tek kasnije dogoditi. Antisrpska koalicija je znala da neće moći da računa na Josipa Broza i zbog toga se upela iz petnih žila da napadom na Memorandum, vrati staro stanje. U obrušavanju na tobožnji velikosrpski i nacionalistički karakter *Memoranduma* računalo se pre svega na oportunističku srpsku garnituru Ivana Stambolića koja je, ovejana u pregovorima imala iskustvo popuštanja. Ista koalicija i sada ima nepromenjene ciljeve: da nas zadrži u Ustavu iz 1974. godine.

(...) Srpski pokreti, da ih tako nazovem, počeli su da niču onoga trenutka kada je Srbija počela da vodi samostalnu politiku, kada je stala na noge sa Slobodanom Miloševićem. Možemo da mu zameramo što god hoćemo ali je Srbija stala na noge tek sa njim. Tada je mogla da se osnuje jedna srpska stranka u Bosni, tada je mogla da se osnuje srpska stranka u Hrvatskoj. Ne samo to. Serbi su živnuli i u celom svetu: Kanadi, Švedskoj, Australiji.

(...) Antisrpska koalicija ima svoje predstavnike u Beogradu. Uvek će se medju Srbima naći neko ko će razgradjivati: bilo da se zove Koča Popović, Bogdan Bogdanović, (onaj minorni) Brana Milošević ili Ivan Djurić. Tu je zatim potomak Veselinova. Imamo ih i medju piscima, sve neki „reformatori“ koji sebe, za razliku od običnog naroda, smatraju još „evropejcima“. (*NIN,* 15. mart 1991)

21. mart

Na sednici Predsedništva SFRJ postignut dogovor da predsednici republika započnu pregovore o budućnosti Jugoslavije.

22. mart

Milan Babić, predsednik Izvršnog veća SAO Krajina: „Zakoni koje usvaja Sabor Republike Hrvatske po prirodi stvari važe na teritoriji Hrvatske i to je unutrašnja stvar hrvatskog parlamenta. Na području SAO Krajina, koja se potpunio i trajno odvojila od Republike Hrvatske, zakonski akti hrvatskog Sabora nemaju pravno dejstvo“. (...) „Ako se Predsedništvo SFRJ ponovo konsoliduje, podnećemo zahtev da i naš predstavnik sudeluje u radu kolektivnog šefa države“. (*Politika*, 22. mart 1991)

Intelektualci srpske nacionalnosti iz Podravske Slatine: „Niko nema mandat ovog naroda da proizvoljno i neodgovorno ide na noge vlasti koja srpski narod veštački želi proizvesti u nacionalnu manjinu, asimilirati ga i stvoriti etničku državnu hrvatsku državu. Srbi ovog kraja to ne mogu drugačije shvatiti nego kako dodvoravanje vlasti i grubo manipulisanje sopstvenim narodom. Srbi u Hrvatskoj su se jasno opredelili i prema

Hrvatskoj i prema Jugoslaviji, opredelili su se za svoju svoju autonomiju i Jugoslaviju. Izjasnio se i Sabor Hrvatske, brišući iz Ustava srpski narod kao konstitutivni elemenat hrvatske države“. (*Politika,* 22. mart 1991)

23. mart

Odobreno prenošenje posmrtnih ostataka Nikolaja Velimirovića iz SAD u Srbiju. U selu Lelić sagradjena je kapela u kojoj će biti položene mošti episkopa žičkog i ohridskog.

15. mart

U Karadjordjevu iznenada i u tajnosti održan sastanak Miloševića i Tudjmana.

28. mart

U Splitu održan prvi susret republičkih predsednika o budućnosti Jugoslavije.

29. mart

U Beogradu se sastao Incijalni odbor Srpskog nacionalnog saveta na kojem se raspravljalo o Deklaraciji svesrpskog saveta.

31. mart

Na Plitvicama došlo do oružanog sukoba specijalnog odreda hrvatskog MUP i pripadnika milicije SAO Krajina. Na vanrednoj sednici Predsedništva SFRJ povodom ovog dogadjaja oizdato naredjenje jedinicama JNA da obezbede poštovanje prekida vatre, kao i da se podigne borbena gotovost odgovarajućih jedinica JNA.

Na mitingu Srpske radikalne stranke u Kruševcu dr Vojislav Šešelj se zalagao za ujedinjenje svih Srba u teritorijalnom i političkom smislu. (*Politika*, 31. mart 1991)

April

1. april

Izvršni savjet Nacionalnog vijeća SAO Krajine doneo odluku o prisajedinjenju Krajine Republici Srbiji i da na teritoriji SAO Krajine važe zakoni Republike Srbije i Ustav SFRJ.

2. april

U Vukovaru barikade, a u Vinkovcima i Osijeku primećeni pokreti vojnih oklopnih vozila.

Dr Veselin Djuretić: Na mitingu 27. marta u Beogradu Djuretić je predložio da se odmah prizna nova jugoslovenska federalna jedinica Srpska Krajina, da se pruži puna podrška *Srpskom nacionalnom veću za Slavoniju, Baranju i zapadni Srem* u cilju konstituisanja posebne autonomne oblasti na ovom prostoru koja bi bila u stanju da se slobodno opredeli ili kao autonomna oblast u sastavu federalne jedinice Srpska Krajina ili, pak, kao autonomna oblast u sastavu Republike Srbije. Zatim, da se u interesu izbegavanja novih nesporazuma izmedju Srba i Hrvata stvore normalni uslovi za stvaranje nove federalne jedinice u sastavu Jugoslavije – dubrovačka republika. (*Politika*, 2. april 1991)

5. april

Zbog mogućeg napada hrvatskog MUP, u Kninu izdata naredba o prekidu rada preduzeća i ustanova. Kod Borova sela Srbi prave barikade na putevima i organizuju noćne straže.

Srpski nacionalni front – asocijacija 11 nacionalnih stranaka i vanparlamentarne srpske opozicije – odlučio da formira Srpsku nacionalnu gardu radi odbrane novouspostvaljene „zapadne granice Srbije“.

Mića Popović, slikar: (...) Mislim da je za srpski narod Jugoslavija već 1918. godine postala vrlo opasna zamka, u koju se srpski narod stalno zapetljavao, dok se nije upetljao do mere u kojoj se sada nalazi. Da nije bilo Jugoslavije, verujem, u Srbiji ne bi bilo komunizma. Desilo bi se isto što i u Grčkoj. (*NIN*, 5. april 1991)

8. april

U vojnom sudu u Zagrebu počelo sudjenje Martinu Špegelju, u odsustvu, i sedmorici Virovitičana ilegalnog uvoza oružja. Sudjenje je istog dana odloženo zbog protesta gradjana Zagreba ispred zgrade suda.

12. april

Borislav Mihajlović Mihiz, pisac: (...) Srbi i Hravti pripadaju različitim civilizacijskim krugovima. Obe Jugoslavije nisu mogle skladno da žive, ni bilo koja druga, buduća Jugoslavija neće moći skladno da živi, upravo zbog činjenice da Srbi i Hrvati nisu jedna narod, niti mogu postati jedan narod. A istorija sveta pokazuje da u jednoj zemlji različiti narodi ne mogu skladno da žive, da su u stalnom sukobu.

Moje je mišljenje, različito od većine, da Srbi jednom moraju potpisati svoj veliki istorijski gubitak, a to je želja da stvore Jugoslaviju. Srbi se moraju vratitit srpskojh državi ne samo u svom interesu, nego i u intersu svih drugih naroda. (*NIN*, 12. april 1991)

Slobodan Milošević, predsednik Srbije: (...) Sigurno bi u slučaju eskalacije sukoba u Hrvatskoj, eskalacije, na primer, onakvog dogadjaja kakav je bio u Pakracu, jer je Pakrac digao na noge čitavu Jugoslaviju, a to je bio jedan, reako bih, mali incident u odnosu na ono što bi se tek moglo dogoditi da je bilo 100 takvih Pakraca u naredna dva, tri, četri dana. U tom slučaju se sigiurno stavlja na probu i ta čvrstina organizacije i discipline, i svega ostalog u Armiji. (...) Mislim da se Armija neće raspasti...

U strukturi sadašnjeg sastava Armije je, otprilike, koliko ja znam, 60 odsto Srba i Crnogoraca. Gde će se oni raspasti. Naročito kada je reč o ovim vitalnim pitanjima...

(...) verujem da ne postoji opasnost da udari HDZ na Knin, a Armija sedi skrštenih ruku. Ili da dodje do eskalacije sukoba, a da Armija sedi skrštenih ruku. To bi onda bio njen kraj. I to bi trajalo veoma kratko... (*NIN*, 12. april 1991)

15. april

Na sastanku Milošević-Tudjman povodom srpsko-hrvatskih sukoba jedino postignuta saglasnost za nastavak pregovora.

18. april

Hrvatski Sabor usvojio Zakon po kome je MUP dobio Zbor narodne garde kao profesionalnu, uniformisanu oružanu formaciju vojnog ustrojstva sa komandom u nadležnosti Ministarstva odbrane.

Milan Paroški, poslanik Parlamenta: (...) Avnojevsku granicu nezavisne države Hrvatske priznao je Ustav koji je doneo Tudjman i njegov Sabor.... ali činjenica je da je proglašenje suverenosti i suspenzije saveznog zakonodavstva i Ustava od strane nezavisne države Hrvatske de facto potvrda avnojevskih granica, na šta mi ne možemo da pristanemo. Jer, nisu oni ništa drugo uradili već potvrdili avnojevske granice. To je pun suverenitet, iako im čak ni taj Avnoj nije dao takav suverenitet. Prema tome, avnojevske granice vezujte za nezavisnu državu Htvatsku, a nikako za rešenje državljanstva Srba na teritorijama koje su srpske i istorijski pripadaju Srbima, gde je postojao referendum, kojim se baš suspenduje ta država Hrvatska, rekonstituisana njihovim Ustavom i njihovim odlukama o suspenziji saveznog Ustava i zakonodavstva. Prema tome, tamo je Avnoj. (*Stenografske beleške*, Republika Srbija, Narodna skupština, šesta sednica – prvog redovnog zasedanja, 18. april 1991)

26. april

Savezno veće Skupštine SFRJ usvojilo *Deklaraciju o pristupanju novom uredjenju odnosa u zemlji.*

Maj

2. maj

Napad na hrvatsku jedinicu MUP kod sela Borova.

Izrešetan helikopter MUP Hrvatske, u kome je bio potpredsednik Sabora Vladimir Šeks, koji išao u posetu blokiranom hrvatskom selu Kijevo blizu Knina.

3. maj

Demonstracije Hrvata u Zadru i Šibeniku, u toku kojih je uništavana imovina Srba.

Četnički pokret u Srbiji saopštava da su njegovi dobrovoljci nalaze u istočnoj Slavoniji i da su učestvovali u napadu na hrvatsku jedinicu MUP u Borovom selu.

5. maj

Hrvatski predsednik Franjo Tudjman priliko posete Trogiru sugerirao opštinskim čelnicima prelazak preduzeća na proizvodnju ratne opreme.

6. maj

Pred zgradom Komande vojno-pomorske oblasti u Splitu demonstracije protiv JNA, u toku kojih je poginuo jedan vojnik a više njih ranjeno.

8. maj

Poslanici Narodne skupštine Srbije dali punu podršku JNA u sprečavanju medjunacionalnih sukoba.

9. maj

U Beogradu na sednici Predsedništva SFRJ usvojen konkretan program mera i aktivnosti u šest tačaka za trajno rešavanje medjunacionalnih i medjurepubličkih sporova. Predvidjeno je da se izmedju područja nastanjenih pretežno srpskim stanovništvom i ostalih delova Hrvatske kreću isključivo jedinice JNA i savezne policije. Bilo je planirano i formiranje paritetne komisije

od predstavnika Republike Hrvatske i predstavnika srpskog naroda, koja bi vodila istrage u vezi sa sukobima i kontrolisala vraćanje oružja.

15. maj

Na sednici Predsedništva SFRJ nije izabran Stjepan Mesić za predsednika države, što je bio presedan. Protiv njega su glasali članovi Predsedništva Srbije, Vojvodine, Kosova i Crne Gore.

16. maj

Skupština SAO Krajine donela jednoglasnu odluku o prisajedinjenju Republici Srbiji.

17. maj

Nastavak sednice Predsedništva SFRJ od 15. maja završen napuštanjem predstavnika Slovenije, Hrvatske i Makedonije jer Stjepan Mesić nije dobio dovoljno glasova.

Vuk Drašković, predsednik Srpskog pokreta obnove: (...) Traži gospodin Tudjman hrvatsku vojsku. Zašto da ne. Ali, odmah mu je valjalo reći u tom slučaju: i mi Srbi ćemo stvoriti srpsku vojsku. Vi, gospodo hoćete nezavisnu hrvatsku državu. Srećno bilo! Ali da znate da i mi hoćemo nezavisnu srpsku državu. Vi hoćete konfederaciju. Pa, naravno, nemamo ništa protiv, i mi hoćemo konfederaciju, samo ćemo malo popričati, o granicama. Sve što odgovara vama, odgovara nama mnogo više nego vama. Ako hoćete jugoslovensku armiju, ona i nama odgovara. Ako hoćete da je rasturimo u nekoliko armija, to nama opet više odgovara. Jer, gospodo, Srbi će imati jednu vojsku u Srbiji, drugu u Crnoj Gori. Evo dve čiste srpske vojske. Srbi će imati pola vojnika u bosanskohercegovačkoj vojsci, Srbi će imati trećinu vojnika u hrvatskoj vojsci, pa kada saberemo sve vojniuke videćete koliko su srpski vojnici u premoći i snosićete odgovornost za logičnu potrebu koja će se uskoro pojaviti, da se razjedinjene srpske vojske ujedine...

(...) Ovu zemlju može spasiti ili ravnoteža nemoći ili ravnoteža straha. Srbija spremna za rat najveći je garant mira u Jugoslaviji.

(...) Čvrsto sam ubedjen da će do ovog doba sledeće godine biti održani novi izbori u Srbiji. Samo ne znam kolike će biti granice te Srbije, jer nisam siguran hoće li ostati Jugoslavija. (*NIN*, 17. maj 1991)

19. maj

U Hrvatskoj održan referendum o otceplejnju Hrvatske od Jugoslavije. Od ukupno izašlih 83 odsto za samostalnost Hrvatske glasalo 94.17 odsto.

30. maj

Slobodan Milošević, predsednik Srbije: (...) Poslednjim dogadjajima, a pre svega teškim sukobima i aktima državnog terora u Hrvatskoj, državna i politička kriza u Jugoslaviji u kojoj su dugo prisutni medjunacionalni sukobi, dobila je oružano obračunavanje sa elementima grdjanskog rata.

(...) U tim uslovima na sceni je prirodna i legitimna i istorijskom dostajanstvu narodu svojstvena samoodbrana. Pokušaji da se ona velikom i dobro organizovanom propagandnom galamom kvalifikuje kao banditizam i odmetništvo, najbolji je znak nekonstruktivnosti i nesposobnosti jednog šovinističkog i profašističkog koncepta koji se lomi na narodnom intersu i dostojanstvu ljudi i naroda i na njihovoj pravednoj borbi za gradjansku i nacionalnu ranopravnost.

(...) Granice izmedju republika unutar Jugoslavije nikada nisu bile državne.

(...) Oni, dakle, koji žele da konstituišu nove države treba u vlastitom intersu i što pre da prečiste sa činjenicom da u te svoje buduće nacionalne države ne mogu silom odvući kompaktne delove onih jugoslovenskih naroda koji su za osptanak Jugoslavije. (*Stenografske beleške*, Nastavak rada devete sednice prvog redovnog zasedanja Narodne skupštine Republike Srbije, održane 30. maja 1991)

Jun

16. jun

U Zagrebu razgovori dveju delegacija Hrvatske i Slovenije na sinhronizaciji akcija vezano za njihovo osmaostaljivanje.

25. jun

Sabor Republike Hrvatske jednoglasdno usvojio *Deklaraciju o proglašenju samostalne i suverene republike Hrvatske*. Usvojena i *Povelja o pravima Srba i drugih nacionalnosti.*

26. jun

SIV ocenio da su odluke o osamostaljenju Slovenije i Hrvatske nelegalne. Izdata naredba o zabrani uspostavljenja graničnih prelaza unutar teritorije SFRJ, a SSUP i JNA su ovlašćeni da uklone sve prelaze i da uspostave kontrolu nad državnim granicama SFRJ koje su zaposeli slovenački granični organi.

Delegati Slovenije i Hrvatske napustiliu Skupštinu SFRJ.

27. jun

Vrhovno državno vijeće Republike Hrvatske zatražilo od JNA da se povuče u kasarne.

Jul

1. jul

U prisustvu tročlane delegacije EZ Predsedništvo SFRJ proglasilo Stjepana Mesića za predsednika a dr Branka Kostića za potpredsednika. Članovi Predsedništva iz Srbije, Vojvodine, Kosova i Crne Gore tražili pismenu garanciju od EZ da će Sabor Hrvatske i Skupština Slovenije poštovati tromesečni moratorij na sprovodjenje zakona o razdruživanju.

Izmedju Borova i Borova sela došlo do sukoba. Srpski dobrovoljci u zasedi ubili 19 hrvatskih policajaca.

U Tenji ubijen Josip Reihl Kir.

3. jul

U Kninskoj krajini sukob kod sela Ljubova izmedju pripadnika MUP Hrvatske i srpske elitne jedinice (tzv. knindže) Kapetana Dragana.

Predsedništvo Sabora Hrvatske izdalo saopštenje u kome je rečeno da JNA nije narodna i da dogadjaji u Sloveniji predstavljaju nastavak jednogodišnjeg nastojanja da se sruši demokratski poredak u Hrvatskoj.

7. jul

Evropska "trojka" na Brionima razgovarala sa članovina Predsedništva, rukovodstvima Slovenije i Hrvatske, predsednikom SIV i ministrima za unutrašnje poslove i narodnu odbranu. Usvojena je *Zajednička deklaracija o mirnom rešavanju jugoslovenske krize* ili tzv. *Brionska deklaracija.*

8. jul

Antonije Isaković, akademik: (...) mi ne samo da smo ugroženi od secesionističkih republika, Slovenije i Hrvatske, mi smo ugroženi na jedan način, i od Evrope. Ona se suviše meša i ona nam uzima jedno nezavisno odlučivanje i tu su pomogle baš ove secesionističke republike i mi smo došli u jedan podredjen položaj.

(...) Opet kažem, samo jednom čoveku verujem, Miloševiću. Svi smo znali da će Hrvatska i Slovenija da otcepe, zato što Milošević nije dozvolio da se pljačka Kosovo – srebro, zlato, ugalj, vino, zatim žito u Vojvodini, a srpski radnik je imao tri puta manju platu od slovenačkog radnika, a takodje je i Hrvat imao tri puta veću platu od srpskog radnika.

Vukovarska tragedija 1991

Niko do tada iz opozicije nije našao za shodno da kaže – čekaj bre, ova Srbija se pljačka, ova Srbija je poharana od Slovenaca, Hrvata. A sada mi hoćemo, malo po malo, da kažemo: Vlada nam ne valja, sada Milošević. A ja vam kažem, taj Milošević što je uradio što nijedan čovek nije uradio. Prvo je spojio Vojvodinu i Kosovo. Kosovo je bilo totalno gotovo. Mi, kosovski narod, daleko više ipak njemu verujemo. (*Stenografske beleške,* Republika Srbije, Narodna skupština, Peta sednica vanrednog zasedanja 8. jula 1991)

11. jul

Milan Paroški, narodni poslanik: (...) Jugoslavija je srpska država. Srba u Jugoslaviji ima iznad 50%. Svi srpski istorijski interesi su u poslednjih 70 godina realizovani u Jugoslaviji. Da su bili obezbedjeni demokratski višestranački paralmentarni izbori prošlog aprila kada je ustavni rok bio, mi bismo imali višestranačku saveznu skupštinu u kojoj bi srpske stranke – činjenicom da nas ima iznad 50% od stanovništva Jugoslavije – zauzimale adekvatan položaj.

Srpski narod, kominternovskom opcijom o razbijanju srpske suverenosti, realizovanom kroz Ustav iz 1974. godine, a zahvaljujući državnom udaru koji je izvršio Ante Marković prošlog aprila, u položaju je da ne ostvaruje svoj suverenitet u Jugoslaviji. Mi imamo interes za savezne izbore, Slovenci i Hrvati nemaju. Slovenci su sasvim uspešno, zahvaljujući Kominterni i Ustavu iz 1974. konstituisali potpunu nacionalnu državnost.

(...) Srbija se nalazi u ratu i ne treba da bude neprijatelja medju Srbima, jer ih imamo dosta medju drugim narodima u Jugoslaviji. Naše misli su posebno upućene Srbima na Kosovu, obe krajine, u Slavoniji i svuda gde Srbi žive i gde su im ugroženi životi, da uz molitve gospodu prebrode i ovu golgotu za koju je najmanje kriv srpski narod.

Glave gore! Srpski narod je večan, režimi su prolazni. Udružimo se svi, iz dijaspore i u otadžbini, u jednu snažnu srpsku zajednicu na strah svim neprijateljima srpstva". (*Stenografske beleške*, Narodna skupština Srbije, vanredno zasedanje 11. jula)

12. jul

Predsedništvo SFRJ prihvatilo Brionsku deklaraciju i donelo odluku da se do 18. jula demobilišu svi oružani sastavi osim JNA i redovnog mirnodopskog sastava milicije, da se na granicama SFRJ uspostavi stanje od pre 25. juna kao id a se deblokiraju kasarne i vojni objekti.

13. jul

Potpisan *Memorandum o saglasnosti za dolazak posmatračke misije* EZ radi nadgledanja sprovodjenja *Brionske deklaracije*.

18. jul

Pavle Ivić, akademik: „(...) Agresiju na te bezube kolone izvršila je Slovenija. Ona je dužna da plati odštetu Armiji, porodicama poginulih i ranjenih, kao i preduzećima čiji su kamioni bili pretvoreni u barikade i uništeni. Zna se šta bi JNA učinila da je zaista krenula u nekkavu "agresiju" prema Sloveniji, koje bi objekte zauzela, i to u Ljubljani, i koga bi nastojala da pohapsi već u prvim satima, čak prvim minutama intervencije.

Pa ipak, iz Slovenije se laž o agresiji JNA ponavlja tako nistrajno da u to veruje i svetska javnost. Kao što, uostalom, mnogi počinju da veruju i da se u SAO Krajini i istočnoj Slavoniji zaista radi o nekakvim teroristima i odmetnicima (mi bismo morali insistirati na istiunitim izrazima kao branioci ognjišta ili branioci zavičaja i podsećati da su ugnjetači uvek u istoriji nazivali orce za slobodu odmetnicima ili teroristima, a da je pravi odmetnik u našem slučaju Tudjmanova Hrvatska jer se na neustavan način otcepila od Jugoslavije, kojoj je Krajina ostala verna.

(...) Od tragičnih dogadjaja u Sloveniji ipak ima i jedna korist: oni su doprineli da se Srbi oslobode iluzija o jugoslovenstvu. Eksplozija mržnje koja se obrušila na nas uništila je ostatke prevazidjenih verovanja o bratstvu i jedinstvu. U kuđi gde caruju mržnja i nesloga nema sreće ni napretka; deoba je jedini spas". (*Politika,* 18. jul 1991)

19. jul

Milorad Ekmečić, akademik: „Nisam ubedjen da bi se neke evropske zemlje, kao Nemačka danas, odnosile ovako negativno prema jugoslovenskom jedinstvu da u njima na vlasti nisu katoličke partije.

(...) Koliko god moglo izgledati čudno, ja bih vladu Slobodana Miloševića pre nazvao jednim balkanskim degolizmom, a nikako boljševizmom. U više govora on je neke današnje jugoslovenske republike i novostvorene partije javno nazvao marionetama stranih vlada. Kod njega je naglašen strah da će Srbijom i budućom jugoslovenskom zajednicom upravljati strani mabasador. To je vladajući duh prvih rdaikala u Srbiji, iza 1882, kojima je bilo mučno da se sretnu na beogradskoj ulici sa austrogarskim ambasadorom, kao nekrunisanim kraljem u državi". (*Politika*, 17. jul 1991)

Zoran Gluščević: (...) Dok smo mi ulagali u Jugoslaviju sve svoje ideale i zanose o "bratstvu i jedinstvu" drugi su je smatrali "tamnicom naroda" i

instrumentom velikosrpske dominacije. Konačno smo otkrili da su Hrvati i Slovenci pod Jugoslavijom podrazumevali privremenu tvorevinu koja će im omogućiti put u samostalnost. Nastupuo je trenutak otrežnjenja. Skidanjem hipoteke vcelikosrpskog jugoslovenstva i izjašnjavanjem za slobodnu primenu prava na samoopredelenje naroda, mi Srbi oslobadjamo se se jednog tereta i jedne prepreke koja je onemogućavala trajno sredjivanje prilika i medjusobnih odnosa u ovom delu Balkana.

(...) Ako je priča o bratstvu bila šarena laža ili dobroćudna obmana sa biheviorističkim predznakom, posle prvih hitaca na Srbe u Hrvatskoj i Sloveniji svaka dalja priča o zajedništvu postaje podvala sa kriminalnim predumišljajem. (*NIN*, 19.jul 1991)

21. jul

SIV predložio Dogovor o funkcionisanju zemlje u periodiu moratorijuma. Predlog upućen na usvajanje Predsedništvu SFRJ i svim republikama.

22. jul

U Ohridu na sednici Predsedništva SFRJ u proširenom sastavu usvojena je *Izjava protiv upotrebe sile.*

Hrvatska je prihvatnje Izjave uslovila bezuslovnim povlačenjem JNA u garnizone, a Franjo Tudjman je na konferenciju za štampu rekao: "Pučanstvo treba da bude spremno možda i na sveopći rat za odbranu Hrvatske".

Okršaj kod Mirkovaca, 12 poginulih.

23. jul

U luci Bar zaustavljeno 16 brodova sa 35.000 tona naoružanja.

26. jul

Sednica Predsedništva SFRJ o realizaciji zaključaka sa sednice od 9. maja – konstatovano pogoršanje stanja, zahtevan hitan prekid vatre i predloženo da Republika Hrvatska ne upućuje oružane sastave u krizna područja u kojim je većinsko srpsko stanovništvo.

Oružani sukobi na Baniji i Kordunu.

Dobrica Ćosić, akademik: " Više od dve i po decenije ja sumnjam i ne verujem u mogućnost postojanja demokratske Jugoslavije. (...) Duboko sam uveren da posle tolikog neprijateljstva Slovenije porema srpskom narodu i razočarenja srpskog naroda u slovenački narod, posle sadašnjeg ustaškog rata u Hrvatskoj, srpski narod neće i ne može više da živi u zajednici sa narodima

koji ga toliko mrze i koji neće sa njim da žive. A svakako to neće hteti ni Hrvati ni Slovenci.

(...) Traženje granica i odluka o granicama mora se prepustiti slobodnom opredelenju gradjana koji žive u etnički izmešanim teritorijama. A na tim rezultatima državne komisije uz saradnju internacionalnih komisija, mogu tražiti što pravednija i racionalnija rešenja ... Mogući su jugoslovenski Monako, Lihenštajn, San Marino, Luksemburg, Andora..

(...) Srpski narod je, pretpostavljam, spreman da živi u jednoj demokratskoj državi sa Muslimanima i Makedoncima, ako to bude njihova slobodna volja. Bila bi racionalna i na smeru evropske i svetske integracije jedna demokratska federacija Srbije, Crne Gore, Bosne i Hercegovine i Makedonije. (*Politika*, 26. jul 1991)

27. jul

Služba za informisanje komande Pete vojne oblasti - povodom sukoba u rejonu Gline: Jedinica JNA pod komandom pukovnika Borića već duže vreme se nalazi u rejonu Glina sa zadatkom da sprečavanja medjunacionalnih oružanih sukoba . Taj zadatak ona uspešno obavlja. U toku današnjeg dana u rejonu sela Prokopa i sela Viduševac kod Gline došlo je do sukoba izmedju sukoba MUP Hrvatske i meštana. U toku sukoba otvotrena je vatra od strane pripadnika MUP Hrvatske na jedinicu JNA. Jediunica JNA je uzvratila vatrom. Na strani JNA nije biljo ni ljudskih ni materijalnih gubitaka.. (*Politika*, 27. jul 1991)

Dobrica Ćosić, akademik: "Ja ne gledam samo pesimistički na naše sadašnje stanje. Mi smo se pridigli iz mrtvila i slepila u kojima smo decenijama živeli. Zasjala nam je samosvest, trpljenje nacionalne i gradjanske potčinjenosti i poniženja preobraća se u borilaštvo, ravnodušnost prema svojoj budućnosti ustupa volji za ovladavanjem svojom sudbinom, nastaje demokratska svest.

(...) Ali mora se postići aktivna saradnja stranke na vlasti i opozicije na stvaranju i ostvarivanju globalnog nacionalnog društvenog programa na evolutivnim načelima, onog koji nosi ekonomski, duhovni i civilizacijski preporod srpskog naroda i Srbije.

U tom velikom i složenom nacionalnom zadatku treba ostvariti optimalnu saradnju političkog cinioca sa celokupnom umnom i moralnom snagom naroda, sa njegovim naučnim i stvaralačkim potencijalom, društvenim ustanovama, slobodnim organizacijama, pojedincima posebnih intelektualnih moći i mašte.

(...) U nastajanju nacionlna samosvesti koja se u našim danima ispoljava u upornoj težnji Srba sa graničnog prostora srpskog rasejanja, za stvaranje srpske države u kojoj bi srpski narod živeo neugrožen i slobodan, ispoljavaju se dva ekstremna i snažna raspoloženja: prvi je regresivni militantni nacionalizam, a drugi je nacionalni defetizam koji svoj egoizam i moralnu ravnodušnost osobito u redovima inteligencije prikriva "jugoslovenstvom", "liberalizmom", "anacionalnošću", "evropejstvom" i sličnim ideološkim floskulama.

(...) Smatram da posle Nikole Pašića nijedan srpski političar nije imao teže uslove i veće breme od Slobodana Miloševića. On se hrabro posvetio obnovi srpske države i spasavanju srpskog naroda od novog porobljavanja i uništavanja... Slobodan Milošević je po mom uverenju, od svih srpskih političara u poslednjih pet decenija najviše uradio za srpski narod. Njegova generalna nacionalna politika, strategija i taktika, smatram da je realistična i dobro usmerena. (*Politika*, 27. jul 1991)

29. jul

Jedinice JNA počele da napuštaju Sloveniju.

30. jul

Na sednici Predsedništva SFRJ za rukovodioca komisije koja će kontrolisati izvršavanje odluke Predsedništva od 26. jula o prekidu vatre u Hrvatskoj predložen Branko Kostić, zbog čega je Mesić napustio sednicu.

Komisija Sabora Hrvatske za zaštitu i unapredjenje ravnopravnosti naroda i narodnosti ponudila Srbima u Hrvatskoj političku i teritorijalnu autonomiju. Prema ovom predlogu Srbi u Hrvatskoj su suveren narod sa svim pravima osim prava na otcepljenje.

31. jul

Na sednici Vrhovnog državnog vijeća Hrvatske predloženo Saboru i vladi da se preduzmz hitne mere za povećanje odbranbene moći i izvrši potrebna mobilizacija.

Avgust

1. avgust

Na Saboru Hrvatske predsednik Tudjman rekao da je "opći rat" neizbežan, ali da je opšta mobilizacija nemoguća jer Hrvatska nema dovoljno oružja.

Pokolj hrvatskog stanovništva u Dalju na Dunavu, a potom izgon preostalih Hrvata iz tog mesta, Aljmuša, Erduta i Sarvaša..

3. avgust

Matija Bećković, akademik: "Ono što su Srbi dali Jugoslaviji, dali su pod uslovom da se ne iznosi iz nje. Bolesnika na Bosforu smenio je mrc na Balkanu. Srbi su vezani za tog mrca, nose ga na ledjima dok ne spadne kao krasta ili puževa kućica.

(...) Srbe iz Hrvatske sam nazvao ostatkom zaklanog naroda. Kad su namerili da i taj ostatak dokusure – kako bi dokazali da ih nije bilo pa ih nisu ni klali – izgleda da su verovali "da se onaj ko je klan nekažnjeno, preporučio za večito klanje". Najviše su se začudili kad se Agnec probudio. I evropske kancelarije se dvoume ko je tu u pravu i imaju li pravo na pobunu. Da zaštite svoje vratove i pragove pretvore u busiju. Nezavisne Hrvatske države ne može biti sa Srbima. To je pokušavano i znamo kako je okončano. Krajina je izronila sa dna pamćenja kao Atlantida.

Ako im je jedini san država Hrvatska, šta će im Srbi, sve da Srbi i hođe. Ta ideja je ostvarljiva samo bez Srba. A oni se više ne daju ni klati ni pokrštavati.

Hrvatski narod je preuzeo na sebe veću odgovornost nego za vreme NDH. Jer ovo što se sada dešava dešava se njegovom demokratskom voljom. (*Politika*, 2. avgust 1991)

Pavle Ivić, akademik: „(...) Kad se vojska povuče iz Slovenije, mi se ne bismo smeli protiviti tome da ona zatim napusti Hrvatsku, naravno ne i SAO Krajinu i srpske krajeve u Slavoniji, zapadnom Sremu i Baranji. Takvim povlačenjem Armija bi bila rasterećena, nestalo bi opasnosti od prepada na kasarne i oficirske stanove širom Hrvatske, a ujedno bi se razvejale optužbe da neko želi da pokori Hrvate. Srpski krajevi u Hrvatskoj imali bi povoljne izglede da se sačuvaju.

(...) U našem intresu je da otcepljenje Slovenije i Hrvatske bude potpuno. Oni su svojom voljom i jednostrano proglasili nezaviosnost i zasuli nas samo pogrdama i lažima, već i mecima. Posle toga, i posle svega što je prethodilo tokom mnogih decenija, zašto bismo pristajali na igru "uzimala-davala" koju nagoveštavaju neki od njihovih čelnika. U "savezu suverenih država" nastavila bi se kolonijalna eksploatacija manje razvijenog "ostatka Jugoslovije", ovog puta vez ikakve kompenzacije". (*NIN*, 2. avgust 1991)

2. avgust

Vasilije Kalezić: Prilog "grupnom portretu" hrvatskog vrhovništva: Opterećenost, u suštini, raznim vrstama frustracija:

„(…) Hrvatsko rukovodstvo je sebi postavilo za cilj stvaranje, obnavljanje, inaugurisanje, itd. velike države, koja bi bila ne samo balkanska nego evropska i svjetska. U tom cilju i u ideji o hrvatskoj državnosti, koja za to rukovodstvo postoji kroz vjekove, ima nečega somnabulskog – a pri tome anahronog, mesijanskog – a pri tome apsurdnog, ubrzanog i skokovitog – a pri tome nestvarnog i sukobljenog sa tuđim interesima. Ovo rukovodstvo ima pred sobom ili u sebi već postojanje jedne takve hrvatske države. Nezavisne države Hrvatske, iz vremena okupacije od strane fašističke Njemačke od 1941. do 1945. godine. Ako ta NDH možda nije uzrok i ideal, ona je neposredno, primjer mogućeg i postojećeg. Je li NDH putokaz ili nadahnuće, motiv za posebni položaj u svijetu, naročito s obzirom na jačanje i moć ranijeg saveznika i protektora, kakva je velika i ujedinjena Njemačka, a Njemačkoj, ranijoj nacističkoj i zavojevačkoj, najvjerniji saveznik u istoriji i najkrvoličniji po djelima bila je nekadašnaj NDH? To je pitanje kao prilika za sugestivni odgovor: možda jeste!

Hrvatsko rukovodstvo ne vidi drugu stranu asocijacija, 'uzora i ideala', i ne vidi tu 'stranu', tu pored sebe, u saznanju i iskustvu srpskog naroda koji je najviše, za vjekova, stradao u toj NDH, kada je najsurovije i po vrstama zločina najstrahotnije pobijeno na stotine hiljada Srba. Bila NDH 'uzor i ideal', a Njemačka snaga i pomoć, bilo saznanje i iskustvo srpskog naroda sumnja i opomena, ovo su dvije 'prepreke' koje je hrvatsko rukovodstvo moralo imati u vidu. Možda je ono, to rukovodstvo, u prvoj fazi svog djelovanja, te 'prepreke' potcijenilo i smatralo manje važnim, a kad je uvidjelo, a moralo je uvidjeti, jer se počeo razbuktavati otpor i srpskog naroda i nekih evropskih zemalja, da su te 'prepreke' velike i jedva savladive, ono se strmoglavilo postajući još više agresivno i apsurdno.

Prema sastavu najužeg hrvatskog rukovodstva ta agresivnost i apsurdnost potpuno su logični.

Najprije, svi 'važniji' ljudi iz tog sastava su sada u pedesetim, šezdesetim i sedamdesetim godinama. A iako od njih, dosad, nije uradio nešto velike i značajno da bi stavio 'spomen u rodu svom'". (*Politika,* 2. avgust 1991)

3. avgust

Predsedništvo SFRJ donelo odluku o apsolutnom i neodložnom prekidu vatre, o obustavljanju daljih pokreta i razdvajanja snaga. Formirana

komisija na čelu sa Brankom Kostićem za nadgledanje sprovodjenja odluke. Mesić na Saboru tražio da se ne prihvati ova Komisija.

Matija Bećković, akademik: „Koliko znam Velika Srbija je jedna od neprijateljskih floskula smišljenih u austrižougarskim ratnim štabovima. Velikom se naziva država koja je onolika koliki je njen narod. To je jedinstven slučaj na svetu. Tako imamo malu Nemačku i veliku Srbiju. Ili, bolje rečeno, Srbija je velika kad se ujedini, a Nemačka nije. I zato je najveća opasnost po mir nepostojeća velika Srbija, a ne postojeća Nemačka“. (*Politika*, 3. avgust 1991)

Vasilije Kalezić: Prilog "grupnom portretu" hrvatskog vrhovništva (2)

Opterećenost, u suštini, raznim vrstama frustracija

„(…) Hrvatski rukovodioci, ovo 'mudro rukovodstvo', zaokupljeno 'blizinom' velikog 'cilja' - stvaranje velike, suverene, nezavisne države Hrvatske – mora brzo da dejstvuje, mora odmah da ostvari svoj veliki 'cilj', mora da se omađija blizinom tog cilja i da bezobzirno uništava sve što na putu ka tom cilju postoji kao prepreka, kao teškoća. A prva prepreka, prva teškoća jesu Srbi u Hrvatskoj. Otuda strahovita potreba, čak neophodnost, za negativnu angažovanost: rušiti prepreke po svaku cijenu, i po cijenu ljudskih žrtava, ali po mogućnosti što više drugih žrtava, 'tuđih' žrtava. Iz elemenata 'frustracije', jer se prepreke i teškoće ne savlađuju kako je zamišljeno i kako se očekivalo, rađa se nezadovoljstvo, a iz nezadovoljstva mržnja. A mržnja se najjače i najstrašnije ispoljava prema najbližima, prema 'bliskima', prema 'najrođenijima'. To su, opet, Srbi, najprije Srbi u Hrvatskoj, pa onda redom svi drugi, koji ih razumiju, s njima saučestvuju ili ih pomažu. Iz ove, po svemu sudeći duboke i skoro iracionalne mržnje, proizilaze sve one akcije koje se vrlo sistematski sprovode na 'teritoriju' Hrvatske (ovdje se podrazumjevaju svi detalji i cjeline iz novinarskih izvještaja, televizijskih slika, stručnih komentara itd.).

No, ni sve to nije dovoljno da se bolje i svestranije razumije sadašnja hrvatska politika hrvatskoj najužeg rukovodstva. Prepreke su sve veće, teškoće nesagledive, barijere nesavladive. 'A godine prolaze, ove najbolje godine', kako je davno zapjevao jedan daroviti i vrlo mladi pjesnik. 'Godine prolaze', a cilj, koji je izgledao na domaku kao da postaje sve udaljeniji. Istovremena blizina i udaljenost istog cilja stvara nove oblike frustracije kod najodgovornijih hrvatskih rukovodilaca: oni postaju sve više uznemireni, njihova je nervoza sve vidljivija, javljaju se 'tikovi' i kod onih kod kojih dosad nijesu primjećivani, želi se brzina i odlučnost, postaje se sve drskiji i 'luđi'. Poučan je i karakterističan primjer Hitlera: on je žurio, bivao nezadovoljan i nervozan, drzak i silan, a svjestan da je posljednji čas, u pedesetim je

godinama, za završno, 'veliko djelo', i on je morao, otpočeti, 'širiti' svoju vlast, savladati posljednju veliku prepreku, napasti veliku, boljševičku i komunističku Rusiju. Bez njenog savlađivanja, tu sa granicama, nema i nije moglo biti "gospodstva" nad svijetom. Znači, i hrvatskim rukovodiocima se žuri, vrlo su nestrpljivi, već i nekontrolisani, ozlojeđeni do mjere kad prestaje uticaj razumne kontrole.

(…) U tzv. razvoju različitih vrsta frustracija dolazi se, možda, do najmanje vidljive, ali i najopasnije: ti ljudi, ti rukovodioci, zbog velikih obećanja i blizine neostvarenog cilja, počinju da, iz mržnje prema drugima, razvijaju – mržnju prema sebi. Ta mržnja može da znači i svijest o svojoj nesposobnosti da se cilj ostvari, ili, bar, da se ne ostvari kako su računali. Zato se baca sve u borbu, svim sredstvima, kao da je posljednji, samrtni čas.

Ne ulazeći, ovoga puta, u opširnije razmatranje, posebno kad se tiču odnosa prema hrvatskom rukovodstvu, u ovoj prilici valjalo bi izdvojiti dva elementa: srpsku kuknjavu i srpsku nevinost u političkoj borbi.

Srpska kuknjava postala je bezmjerna, gotovo ponižavajuća. Prebrojavaju se stare, krvničke jame i otkrivaju nove. Nalaze se mrtvi gradovi sa najviše mrtvih Srba ispod ustaških logora, a najviše ispod Jasenovca. Vrše se intelektualna i pjesnička opijela, plačevno i sentimentalno, nad herojima i prkosnim stradalnicima. Nikad dosad, za tako kratko vrijeme, nije napisano toliko knjiga ni toliko pjesama koliko ih je sada o stradanju Srba, o izgonima i progonima, o osobama i testamentima. Opšta kuknjava, plač i ridanje. Ni žrtve, dostojne ovakog poštovanja, ni sadašnji srpski narod od oko desetak miliona, stvaralački prkosan i humano trpeljiv, to nijesu zaslužili. Ta kuknjava nije samo podsjećanje na zla djela, nego, često, i lažna razboljenost kao vrsta metafizičkog zlog udesa. Ona 'pogoduje', pa, možda, i nadahnjuje baš hrvatsko rukovodstvo da 'ide dalje' i da ne staje ni pred čim.

(…) Dok je srpska kuhinja bezmjerna, srpska naivnost je opasna. Ona može biti, a vjerovatno i jeste, izraz jačeg, snažnijeg, istorijski opravdanijeg duha ali u političkoj borbi, postaje naročito u ovim prelomnim vremenima, izraz neopravdanog neznanja. Srpski narod pripada redu velikih naroda, ima veliku istoriju, slavne državnike i nepobjedive vojskovođe. Neka je naivnost odlika velikih, a često, jeste, ali kad je 'mali' i 'manji' koriste, ona je, u politici, kažnjiva pogreška i dugotrajna zla posljedica.

(…) Kako i od koga, Srbi su mogli naučiti od istoričara i pravnog pisca, Slobodana Jovanovića, kojim se i kakvim metodama borbe hrvatski zastupnici i prvaci služe, svugdje i uvijek, kad treba nešto da nagovijeste i cilj postignu. Srbi, 'na raznim nivoima', čekaju da službena lica ili vrhovnik dođu ili ne dođu, zakasne ili prije vremena otputuju, budu u neprekidnoj vezi sa 'bazom'

Srbi, obično, kakvom izjavom ’reaguju’ na uvredljive riječi, npr. Stjepana Mesića, kojima se predsjednik srpske republike upoređuje sa zločincem i zavojevačom Hitlerom. Srpski predstavnici čekaju da velike ličnosti naše istorije, ratni zločinac Milan Kučan (neka me tuži za uvredu, a izjavio je kako se misli, zato što su više u javnom opticaju, da Janša ili Bavčar ili Peterle, ’stoje iza svega’, ne! – ’Ja izdajem sve naredbe’, samohvalisavo j izjavio Kučan, kriv za toliko smrti mladih i nevinih vojnika JNA) i Janez Drnovšek, uzlete sa aerodroma, ’spuste’ se iz vazduha, i “počastvuju” skup odabranih, na sastanku u Ohridu!

Sve ovo, u postupcima i djelovanju, predstavlja izgrađeni metod borbe hrvatskih (i slovenačkih) rukovodilaca za ostvarivanje različitih političkih ciljeva, koji se, i nesvjesno, ’potpomažu’, koliko sentimetalnom ’kuknjavom’, ništa manje neoprostivom naivnošću, ’vjerom’ nekih srpskih političara i intelektualaca. Povodom specifične politike hrvatskog (i slovenačkog) rukovodstva moraju se pomenuti još dva faktora koja utiču na ’uticaj’ i praksu te politike. To su Jugoslovenska narodna armija i Jugoslavija kao suverena, slobodna i nezavisna država.

JNA je, po svemu što se bojektivno zna, jedna od najjačih i najspremnijih armija u Evropi, a na Balkanu, sigurno, najjača i najbolja. Zato je, prema određenim interesima rasporeda snaga u svijetu, i treba, ’razjedati’ iznutra i srušiti spolja. Takva armija je mogla, u jednom zamahu, da sa zemljom sravni čitavu Sloveniju! Ali, ona to nije uradila, ne zato što je ’pogrešno vođena’, nego zato što je moralno velika i humano primjerna. Zbog toga, čak i takva, ’pogoduje’ nacionalističko-šovinističkoj politici hrvatskog rukovodstva. Staje li, ponekad, uz narod, koji se proglašava ’odmetnicima’, ’teroristima’, ’četnicima’, itd. To je samo kratkoročna, zasad, primjena starog stava Marka Miljanova: “Otvori tome što bježi, a zatvori tome što ćera”.

Jugoslavija jedva da je slobodna, nezavisna, samostalna, itd. država: postala je vazalna, gotovo kolonijalna prema Evropi i svijetu, lišena državničkog dostojanstva, povijena i slabašna, dopuštajući da joj strani predstavnici prisustvuju izboru tzv. šefa države i da, kao različiti članovi raznih komisija, vršljaju po zemlji uzduž i popreko. I to, naravno, utiče i podstiče hrvatsku politiku maltretiranja i uništenja jednog naroda.

Mnogo je, dakle, razloga za sadašnju politiku hrvatskog rukovodstva. Neki od tih razloga su ovdje, najviše u obliku spornih teza, samo najkraće pomenuti. I takvi, oni, ti razlozi, nijesu ’neizmjenljivi’ - ako se, objektivnim, razvojem društva ka napretku ne krene u najskorije vrijeme i ako se politika mrzilačkog hrvatskog rukovodstva ne promjeni ili to rukovodstvo ne smijeni, stvoriće se uslovi za svenarodnu pobunu...“ (*Politika*, 3. avgust 1991)

6. avgust

Na sednici Predsedništva SFRJ jednoglasno usvojena odluka o proglašenju apsolutne i bezuslovne obnove vatre n a teritoriji Republike Hrvatske.

7. avgust

Sukobi u Kostajnici i selima vukovarske opštine

8. avgust

Radna grupa Sabora Hrvatske podnela elaborat u kome se srpskom narodu u ovoj republici nudi lokalna samouprava, kulturna autonomija, proporcionalno sudelovanje u vlasti na svim nivoima i poseban status županije Krajina.

9. avgust

Vasilije Krestić, akademik: „Kako su iluzije o dosad postojećoj Jugoslaviji sa Hrvatima i Slovencima srušene, našli smo se na istorijskoj prekretnici. Iskušenja su velika i srpski narod u dijaspori, po instiktu samoodrežanja, sam pronalazi najbolja rešenja. Očigledno da je srpski narod u Hrvatskoj, koji je bio spreman da živi u toj zemlji sa minimalnim ustupcima, kojih je lišen, sasvim dobro shvatio da sa čitavom jugoslovenskom prošlošću mora da raskine ako želi da očuva svoj biološki opstanak. Tom narodu je jasno da mu u važećim administrativno-političkim okvirima nema egzistencije i da stoga te okvire ne može da prihvati (...) Srbi u Hrvatskoj ovog puta ne treba protiv nje da biju bitku radi Hrvatske i Hrvata i radi neke nove Jugoslavije, kao što je dosad bio slučaj, već radi toga da se te pošasti za sva vremena oslobode.

(...) Pri tome moraju težiti ne privremenim već dugoročnim rešenjima, štp znači da odlučno moraju braniti ono što im pripada a ne posezati za onim što je tudje. Da li će ti interesi moći biti obezbedjeni u nekoj drugačije komponovanoj Jugoslaviji, ili drugačijoj srpskoj državi, ili drugačijim srpskim državama, to je pitanje na koje u sadašnjem trenutku nije moguće sa sigurnošću dati odgovor.

(...) Što se tiče samog povlačenja granica, morali bi i za hrvatsku i za srpsku stranu da važe isti principi. Uz samoopredelenje morale bi se uzeti u obzir i sve negativne posledice genocida, kojim je srpska strana veoma oštećena. U protivnom, kada bi se posledice genocida prenebregle, kada bi se pošlo od etničkih odnosa kakvi su danas, počinioci genocida bili bi nagradjeni, a oni koji su i inače spremni na genocid imali bi motiv više da ga što radikalnije izvedu.

(...) Kada sam 1988. godine objavio raspravu 'O genezi genocida nad Srbima u NDH' slutio sam da se približava zlo koje nas sada sustiže. Na žalost, moje pisanje je zasnovano na proverenim podacima, dobilo je potvrdu u savremenoj hrvatskoj politici, koja se po mnogo čemu može označiti kao genocidna. Ona je u ideološkom i političkom pogledu u svemu nastavak pravaške, frankofurtimaške i ustaške politike. Po svojim ciljevima ona je ekskluzivna, šovinističko-rasistička i velikohrvatska.

(...) Po mom mišljenju Srbi su dužni da podrže hrvatsku inicijativu o razlazu iz mnogih razloga, a izmedju ostalog i zbog toga što, kako je slutio S. Protić, u zajednici za Hrvatima oni fizički rapidno nestaju. To saznanje se danas ne bi smelo prenebregnuti.

(...) Formiranje SAO Krajine i formiranje Nacionalnog veća Slavonije, Baranje i Zapadnog Srema ima svoje istorijsko utemeljenje u raznim statutima, regulamentima i privilegijama iz vremena stare Austrije i Austro-Ugarske. Ono se može osloniti i na onovremenu srpsku narodno-crkvenu autonomiju, na izvojevana i stečena prava posle prvog i nakon drugog svetskog rata.

(...) Nacionalne programe treba i mora da ima svaka država. Medjutim, te programe treba razlikovati od partijsko-političkih programa. Dok se stranački programi po pravilu objavljuju, reklamiraju i popularišu, jer cilj svake stranke je da oko svog programa okupi što veći broj pristalica, nacionalni programi onog časa kad nastanu postaju *acta secreta.* Za njih zna samo najuže državno rukovodstvo. Držeći se tog pravila, ni Garašaninovo "Načertanije" nastalo 1844. godine, nije objavljeno i za njega je znao samo najuži krug srpskih političara. Svojim obaveštajnim kanalima austro-ugarska diplomatija došla je do Načertanija tek početkom osamdesetih godina XIX veka, ali je o tome ćutala. Šira javnost Srbije saznala je za taj spis tek početkom XX veka." (*Politika*, 9. avgust 1991)

14. avgust

Prve grupe posmatrača upućene na krizna područja u Hrvatskoj.

Srpske milicije pljačkaju i pale hrvatska sela oko Petrinje i proteruju stanovništvo.

16. avgust

Na Psunju (zapadna Slavonija) JNA naoružava i uvežbava oko 2.000 pripadnika srpske paravosjke: narednog dana Banjalučki koprus JNA pontonskim mostom prelaze Savu kao podrška pobunjenicima u tom području, posebno u napadima na Pakrac.

Iz Bosanske Dubice u Zagreb i Beograd kreće karavan mira, da dobije Tudjmanov i Miloševićev potpis na Povelju za mir.

Ljubomir Tadić, akademik: „Ako zvanična Srbija ne osporava pravo hrvatskom narodu na otcepljenje od Jugoslavije, onda , po istom pravnom osnovu, ni Hrvatska ne može to isto pravo osporavati masi srpskog naroda koji živi u njenim sadašnjim republičkim okvirima, pogotovu zato što je pre pola veka, od jedne nacifašističke hrvatske državne tvorevine bio izložen stravičnom genocidu.

(...) Bauk 'velike Srbije' kojim su plašili i plaše nesrpske narode u Jugoslaviji stara je krilatica koja je u nacionalnu podsvest nesrpskih nacija ucepljena, ako se ne varam, već u vreme tzv. 'Veleizdajničkog procesa'. Time su jednoim malom narodu, koji je težio oslobodjenju i ujedinjenju, i zato prolio mnogo krvi, pripisane osvajačke namere, porobljavanje drugih naroda.

(...) Zahtev Srba da žive u jednoj državi u slučaju raspada Jugoslavije i dalje se naziva 'velikosrpskim hegemonizmom'. (...) Pitam se po kome to božjem ili ljudskom zakonu može dva do tri miliona Srba biti prinudjeno da živi izvan dosadašnje zajedničke države". (*Politika*, 16. avgust 1991)

Momčilo Krajišnik, predsednik Skupštine BiH: „(...) Ukoliko se 'krnja Jugoslavija' doživljava sa negativnim predznakom, onda se mora postaviti pitanje ko pomaže da ona bude 'krnja'. Ja sam za to da Jugoslavija ostane Jugoslavija i da se učini maksimalni napor da se ona sačuva. Takodje smatram da ni u kom slučaju ne treba vršiti pritisak na one koji ne žele da u njoj ostanu. Sigurno je da će biti veliki hendikep za Jugoslaviju ukoliko u njoj ne bude Slovenije i dijela Hrvatske. No, na kraju krajeva, narodi imaju pravo da se oprijedele gdje i kako hoće da žive. Meni je teško da mislim da Jugoslavije više neće biti, iako je, realno gledano, to sasvim moguće. (*NIN*, 16. avgust 1991)

17. avgust

Dr Ljubomir Tadić, akademik: „(...) Volja srpskog naroda da živi u jednoj državi, svakako je legitimna, kao i volja drugih naroda. Ni više, ali ni manje. Sadašnji proces automizacije Srba u Hrvatskoj (SAO Krajine, a zatim Slavonije, Baranje i zapadnog Srema) posledica je pokušaja osnivanja nezavisne hrvatske države po svaku cenu. Duboko sam uveren da je taj cilj koji su postavili hrvatski političari na čelu sa HDZ ostvariv samo po cenu permanentnog krvarenja". (*Politika*, 17. avgust 1991)

21. avgust

Potpredsednik vlade Srbije Budimir Košutić izjavio da unutrašnje granice Jugoslavije nisu legitimne i da ih – posebno u slučaju Srbije – treba promeniti.

Predsednik kriznog štaba za istočnu Slavoniju i Baranju, Vladimir Šeks, obavestio javnost da se jugoslovenskoj vojsci uskraćuje snabdevanje strujom, vodom i hranom.

23. avgust

JNA i srpska paravojska okupirale Baranju.

Pavle Ivić, akademik: „(...) Jugoslavija kao demokratska država nemoguća je u dosadašnjim granicama. Da bi mogla bivstvovati kao demokratska i stabilna zajednica, ona mora odbaciti balčast onih naroda koji u njoj ne vide zajednički dom.

(...) Što se tiče onih koji su se eksponirali protiv nas , njima treba objasniti da mi nemamo baš ništa protiv nezavisnosti Slovenije i Hrvatske, i to potpune. Nemačkoj i Austriji je potrebno da se te dve naše republike temeljito, što znači i formalno, osamostale od Jugoslavije da bi mogli postati njihovi stvarni vazali.

Nas interesuje jedino da Hrvatska ne odnese sobom znatan deo srpskog naroda. Čim se tim Srbima prizna pravo na samoopredelenje, mi smo spremni da priznamo nezavisnost dveju severno zapadnih republika. Budući da ni Nemačka ni Austrija nemaju posebnih interesa u SAO Krajini a ni u delovima Slavonije, zapadnom Sremu i Baranji, shvatilo bi se da se ciljevi tih država ne kose s opravdanim težnjama srpskog naroda za nacionalnom slobodom“. (*Politika*, 23. avgust 1991)

Vukašin Jokanović, potpredsednik parlamenta Srbije: „Stipe Mesić se kontinuirano stavio u službu separatizma na Kosmetu, kao što je u službi sopstvenog HDZ separatizma. U tom pravcu su i sve njegove izjave, kao one nedavno kada je priznao nekakvu nepostojeću republiku Šiptara. Od njega ne može da nas iznenadi ništa. Nečuveno je u svetu da predsednik SFRJ razbija državu iako je položio zakletvu da brani njen integritet i celokupnost. On čini krivična dela veleizdaje.

Mesić želi popnovo da krčmi Srbiju. Za njega je bolje da se mane Kosmeta i pozabavi zaustavljanjem nesreće u kojumje uvučen hrvatski narod, nesreće koja je priredjena srpskom narodu koji rani svoje živote i domove u Hrvatskoj“. (*Politika*, 23. avgust 1991)

Vlada Republike Srbije donela je Uredbu o upisu dobrovoljaca u teritorijalnu odbranu.

Član 4. Lica koja žele da se upišu u dobrovoljce podnose prijavu Ministrastvu odbrane preko nadležnog opštinskog sekretarijata za narodnu odbranu. (*Službeni glasnik RS*, broj 50, 23. avgust 1991)

25. avgust

Na području Splita blokirane kasarne. Eskalacija sukoba u mnogim delovima Hrvatske. Najžešće u Vukovaru.

26. avgust

Vrhovno državno vijeće Hrvatske predložilo izmenu čl. 110 Ustava, da bi se Predsedniku republike omogućilo donošenje uredbi sa zakonskom snagom zbog stepena ugroženosti Hrvatske.

27. avgust

Na Brionima održan razgovor delegacija Republike Hrvatske i JNA o prestamku oružanih sukoba.

28. avgust

Profesor Radmilo Marojević: „(...) U čitavom posleratnom periodu politička Hrvatska se borila protiv unitarizma, a Srbi su se stidljivo branili da nisu unitaristi. A bilo je zapravo sasvim drugačije: posleratna Narodna (Socijalistička) Republika Hrvatska u etničkom pogledu je bila mnogo složenija nego Bosna i Hercegovina, Crna Gora i Srbija zajedno. Dok je u trima našim republikama šiveo i živi jedan isti narod pravoslavne i muslimanske veroispovesti (katolika ima znatno manje), u administrativnim granicama Hrvatske živela su tri južnoslovenska naroda: Srbi (katoličke i pravoslavne vereispovesti), Slovinjaci i etnički Hrvati. Zato je danas najaktuelnije pitanje borba protiv hrvatskog unitarizma. Umesto opštevažećih kriterijuma u pogledu ostvarivanja prava naroda na samoopredelenje, u Hrvatskoj se operiše kriterijumom verske pripadnosti (Hrvatsima se nazivaju svi katolici sa srpsko-slovinjansko-hrvatskog jezičkog područja) i kriterijumom ’državne’ pripadnosti (hrvatskim podanicima se nazivaju svi gradjani imaginarne hrvatske države, iako Hrvati nisu imali svoju državu u poslednjih devet vekova.

(...) Zanemaruje se činjenica da je u svim posleratnim ustavima Republike Hrvatskle, pa i u Ustavu iz 1974. godine, Hrvatska definisana kao država hrvatskog i srpskog naroda. Jednostrano proglašavanje ove republike samo hrvatskom državom nužnoi podrazumeva izdvajanje srpskog naroda i srpskih teritorija iz njenog ’okrilja’.

Takodje treba istaći da su Hrvatska, Slavonija i Dalmacija potpuno samostalne i posebne istorijske pokrajine. Pored toga u Hrvatsku ne spadaju područja Srpske krajine i Istre sa ostrvima. Danas se o Hrvatskoj sa etnolingvističkog i pravno-istorijskog gledišta može govoriti samo na području severno od Kupe i zapadno od opština Petrinja, Pakrac i Virovitica. Samo na tom području živi nesrpsko stanovništvo.

(...) Nesporna (hrvatska teritorija) je samo označeno područje – severno od reke Kupe iu zapadno od opštinbe Petrinja, Pakrac i Virovitica. To je područje srednjevekovnog Slovinja, jezički označeno kao 'kajkavsko narečje'. Etničko ime tog naroda je Slovinjaci, ali oni sami tako sebe odavno ne zovu. Koriste se ili regionalnim imenom *Zagorci* ili verskim imenom *Hrvati*. Naime, oni su u drugoj polovini XVII veka počeli da upotrebljavaju tudje etničko ime (Hrvati). Za tu zemlju je u novijoj istoriji korišćeno ime *Civilna Hrvatska*. Pošto postoji u Hrvatskoj i drugi narod sa imenom Hrvati (to su pravi ili etnički Hrvati čakavci), ovi sekundarni Hrvati (kajkavci) mogli bi se uslovno nazvati Novohrvati.

(...) Za Dubrovčane i stanovnike bliže okoline najbolje rešenje je autonomija, koja bi se iz pijeteta prema Dubrovačkoj Republici tako i zvala. Ova stara srpska država je imala kulturnu, političku i ekonomsku posebnost koju i u novim uslovima treba sačuvati. Dubrovačko zaledje, tj. Istočna i stara Hercegovina, trebalo bi da pripadnu Crnoj Gori. Ovo jedinstveno etničko, kulturno i geografsko područje treba da bude bez republičkih granica jer se veliki deo Stare Hercegovine i inače nalazi u Crnoj Gori.

(...) Knin i Krajina su, svakako, treći bastion srpstva: slobodarska luča se tamo više nikada neće ugasiti. Prvi bastion srpstva u novijoj istoriji bila je Crna Gora, a drugi Šumadija. Sada se pojavljuje treće jezgro srpske državnosti i slobode. Krajinu ja vidim, ponajpre, kao treću federalnu jedinicu sjedinjenih država srpskih. Krajina je uz to i najistureniji bedem pravoslavlja. Tamo su se 'duše pradjedovske', što bi rekao Njegoš, uzvijale, duše milion srpskih mučenika koje je svirepo pogubio ustaški režim. Ti mučenici nisu i uzalud patili: nošeni njihovim njihovim zavetom potomci utvrdjuju slobodu.

Za političko rešenje Srpske krajine treba se pridržavati dva principa. Prvi princip: nikad više u sastavu Hrvatske. Drugi princip: nikakve granice ne smeju deliti Krajinu ('hrvatski' i 'bosanski' deo). Još nešto: Srpska pravoslavna crkva treba da kanonizuje milion srpskih mučenika stradalih u marionetskoj fašističkoj Nezvisnoj Državi Hrvatskoj i da odredi dan njihovog zajedničkog pomena. Jer oni su stradali za pravoslavnu veru, slobodu i ljudsko dostajanstvo.“ (*NIN*, 23. avgust 1991)

29. avgust

Slobodan Milošević i Franjo Tudjman na razgovoru u Parizu kod Fransoa Miterana.

30. avgust

Na pisanje hrvatske štampe da hrvatske jedinice drže vukovarsku kasarnu pod blokadom i vatrom u srpskim medijima se ističe: (...) Kasarna se brani bez većih problema. Danas joj je iz pravca Šida stiglo znatno pojačanje od motorizovanih i oklopnih jedinica, pa će, sasvim je sigurno, kasarna u Vukovaru normalizovati i snabdevanje. Zahvaljujući snažnoj koncentraciji vojne tehnike u Vukovaru, bezbednost vojnika je van svake sumnje.

Prava je istina da su hrvatske jedinice, u stvari, blokirtane u Vukovaru. Kad bi JNA i oslobodila prolaze, malo šta bi dobro snašlo hrvatske jedinice, jer odbrane srpskih sela samo iz obzira prema JNA još ne kreću u odlučujuću ofanzivu na Vukovar.

Najnesrećniji su gradjani Vukovara koji nisu napustili grad. Oni su postali taoci gardista i mupovaca, koji nameravaju da ih upotrebe kao živi štit kad počne čišćenje Vukovara. (*Politika*, 30.avgust 1991)

Na predstavljanju prvog broja lista “Srpske zemlje”, **Ilija Petrović**, glavni i odgovorni urednik, napomenuo je da je orijentacija lista “blago vojnička, blago religiozna i nacionalna”...”zbog onog dijela srpskog naroda koji je uvijek opsednut nadnacionalnim idejama ili se pomalo vrti u mješavini nacionalnog i nadnacionalnog, valja istaći da je vjera za Srbe, bila i ostala najuticajnija istorijska konstanta”. (*Politika*, 30. avgust 1991)

Dr Dragutin Zelenović, predsdenik vlade Srbije: Srbija neće dozvoliti da i najmanji deo njenog naroda u Hrvatskoj pati pod ponovnom pojavom fašizma u ovoj republici. *(Politika*, 30. avgust 1991)

Mihailo Marković, akademik: U ovom času dok traje ratni sukob na teritoriji Hrvatske primarni je srpski nacionalni inters da Republika Srbija tako vodi strategiju odbrane srpskog naroda u Hrvatskoj da pred svetom ne bude s valjanim razlogom optužena da učestvuje u agresiji protiv Republike Hrvatske. Nije slučajno da stanovništvo Hrvatske sve čini da medjunarodnu zajednicu upravo u to uveri.

(...) U našem je vitalnom interesu da odbranu srpskog naroda u Hrvatskoj vodi JNA, koja je i po našim zakonima i po medjunarodnim merilima za to odgovorna. Ceo naš informativni i propagandi napor u odnosu na svet mora se sastojati u tome da svet uvidi istinu o prirodiu sadašnjeg ratnog sukoba. Reč je, naime, o agresivnom ratu koji vodi Hrvatska protiv srpskog naroda u hrvatskoj, samo zato što taj narod zahteva isto pravo na koje

se poziva hrvatski narod – a to je pravo na samoopredelenje, na nenasilno otcepljenje, na menjanje administrativnioh, unutrašnjih granica- ako već mogu da se menjaju spoljašnje, medjunarodno priznate državne granice. (*Politika*, 30. avgust 1991)

Majke vojnika JNA iz Hrvatske, BiH i Makedonije stigle u Beograd sa zahtevom da se njihovi sinovi otpuste iz vojske.

31. avgust

Na zagrebačkom aerodromu vazduhoplovci JNA prinudno prizemljili i zaplenili ugandski avion sa oružjem.

Mihailo Marković, akademik: „(...) Kad je već izbio ratni sukob moraju se vojnim sredstvima razdvijiti strane u sukobu. To je 'održanje mira'. To je ono što danas radi JNA u Hrvatskoj i ako su naši mirotvorci zaista za to za šta se predstavljaju, oni bi u ovom času morali podržati ulogu JNA. Kad se prekine vatra počinje pregovaranje. To je 'pravljenje mira'. I tu nisu dovoljne apstraktne fraze o miru već dublje analize prirode sukoba i dijalog o mogućnostimaq njegovog nasilnog raspleta.

(...) Jugoslovenstvo u ograničenom smilsu ostaje id alje naše opredelenje. Oni koji se i dalje zalažu za jugoslovenstvo s Hrvatima i Slovencima očigledno su ljudi smanjene sposobnosti da uče iz iskustva. Medjutim, sposobnost učenja iz iskustva i prilagodjavanja novim situacijama se skraćeno naziva inteligencija. Prema tome, najmanje što se o toj retorici može reći jeste da je neinteligentna." (*Politika*, 31. avgust 1991)

Septembar

1. septembar

U Beogradu prihvaćena *Deklaracija Ministarskog saveta EZ o Jugoslaviji*, usvojena u Hagu 27. avgusta, kao i Sporazum o prekidu vatre o proširivanja posmatračke misije EZ na Hrvatsku.

6. septembar

Čedomir Popov, akademik: „(...) Treba stvoriti saveznu državu od onih koji hoće da žive u zajednici. Mislim da će i hrvatska strana shvatiti da ni njoj nije u interesu da u svojim granicama drži jedan element koji će biti izvor stalne nestabilnosti i koji će i nju zaustaviti u razvoju. Na toj osnovi bi možda morao da se gradi jedan sporazum. To će i Muslimani shvatiti. Nikom ne treba permanentni rat". (*NIN*, 6. septembar 1991)

7. septembar

Početak konferencije o Jugoslavije u Hagu. Osnova za pregovore – nepromenjivost unutrašnjih granica silom i osiguranje prava manjina.

8. septembar

JNA i srpske milicije napadaju Pakrac.

11. septembar

Jakov Sirotković, predsednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i akademik uputio je pismo predsedniku Srpske akademije nauka i umetnosti akademiku Dušanu Kanaziru u kojem je izneo "osnovne činjenice o brutalnoj agresiji na Republiku Hrvatsku, kojumje podstaklo i organizovalo vodjstvo Republike Srbije (....) Na sve te strahote i vandalizam nad kojima se zgražava celi svet i najoštije osudjuje – Srpska akademija nauka i umetnosti, kao najviša naučna i umetnička ustanova srpskog naroda, ostala je nema. Niste našli ni reči osude za rušitelje spomenika najviše umetničke vrednosti, niti ste pokazali spremnost da pridonesete uspostavljanju mira i prekidanju takvih zločina (...) Zbog svega toga Predsedništvo Hrvatske akademije znanosti i umetnosti, smatra da u ovom času nije moguća naša saradnja sa Srpskom akademijom nauka i umetnosti. (*Politika*, 11 . septembar 1991).

13. septembar

Profesor Nikola Milošević: „(...) Jugoslavija je san koji je odsanjan. Jugoslavije nema, i ako umem dobro da sudim, neće je ni biti.

(...) Paradoslano je, recimo, da se na važenje unutrašnjih granica u Jugoslaviji pozivaju neki režimi koji bi navodno trebalo da budu demokratski i antikomunistički. Ne jednom bili smo u prilici da čujemo od gospode Mesića i Tudjmana da se unutrašnje granice Jugoslavije nepovredive pri čemu se pravni legitimitet takvih granica temelji na odlukama AVNOJ-a, koje su, kao što je vrlo dobro poznato, odluke iza kojih je stala Komunistička partija Jugoslavije. Apsurdno je, dakle, da jedan režim koji hoće svoj legitimitet da temelji, bar deklarativno, na nekoj demokratskoj i antikomunističkoj opciji, zasniva svoju pravnu i istorijsku legitimnost na oldukama jedne boljševičke vlasti". (*NIN*, 13. septembar 1991)

Željko Ražnatović Arkan, komandant Srpske dobrovaljačke garde: „(...) Mržnja je otuda što sam do sada pokopao četri moja vojnika... Ali ja neću uzvraćati istom merom, neću da mučim njihove vojnike i da koljem njihove žene i decu. To ne dolazi u obzir jer mi smo Srpska dobrovoljačka garda. Mi ćemo ih časno streljati i ja mogu ovdje izjaviti da, od trenutka kada su mučena

moja dva vojnika, SDG neće više zarobljavati nikakve ustaške i crfnolegijaške vojnike“. (*NIN*, 13. septembar 1991)

13. septembar

Blokirane sve kasarne JNA u Hrvatskoj; ZNG i policija osvojili veliko skladište kod Ploča, u kojem je bilo oružje hrvatske TO.

17. septembar

U Igalu lord Karington, Franjo Tudjman, Slobodan Milošević i Veljko Kadijević potpisali zajedničku *Izjavu o prekidu vatre.*

Žestoke borbe na prilazima Šibeniku i Vukovaru. Predaja niza kasarni JNA.

18. septembar

Na sednici SIV Ante Marković postaviuo pitanje o ulozi JNA u ratu u Hrvatskoj i tražio ostavku saveznog sekretara za narodnu odbranu, Veljka Kadijevića i njegovog zamenika zbog razgovora koje su tajno vodili u Moskvi u martu. JNA ignoriše ovaj zahtev. Eskaliraju napadi JNA i srpskih milicija na mnoge hrvatske gradove.

19. septembar

Kadijević objavljuje “vojno delovanje” protiv Hrvatske, što je svojevrsna objava rata.. Iz Beograda krenula kolona tenkova i borbenih kola u pravcu Šida. Mobilizacija u Banjaluci, Mostaru, Čapljini i Novom Sadu. U tom trenutku JNA u Hrvatskoj ima razmeštena 4 korpusa kopnene vojske, pola vazduhoplovstva i gotovo celu ratnu mornaricu.

21. septembar

Osnovan Glavni stožer Hrvatske vojske (GSHV): načelnik general Anton Tus, članovi general Petar Stipetić, pukovnik Franjo Feldl, pukovnik Imra Agotić, admiral Stevo letica, kapetan fregate Davor Domazet.

Napetost na granici Crne Gore i Hrvatske.

State Department izrazio zabrinutost zbog “eskalacije intervencije protiv Hrvatske”.

22. septembar

Počeo prekid vatre posle izmene pisama izmedju predsednika Tudjmana i generala Kadijevića.

23. septembar

Na konferenciji o ljudskim pravima u Moskvi predsednik SAD optužio Srbiju i JNA.

25. septembar

Rezolucija 713 Saveta bezbednosti UN uvodi embargo na isporuke oružja i vojne opreme za sve republike SFRJ.

26. septembar

Posle odbijanja predsednika Predsedništva SFRJ Stjepana Mesića da održi sednicu, Branko Kostić, potpredesdnik, sazvao sednicu Predsedništva.

29. septembar

Profesor dr Ratko Marković: „Granice izmedju federalnih jedinica u federaciji nemaju svojstvo državnih granica. Federalne jedinice nisu jedna prema drugoj u federaciji strane države. Njima svojstvo države priznaje federalna vlast i one same jedna drugoj – dok imaju takav status. To je unutrašnja stvar federalne države. Zbog toga granice medju federalnim jedinicama nisu medjunarodno priznate. Unutrašnje granice izmedju republika i opština uredjuju se aktima unutrašnjih prava, a državne granice aktima medjunarodnog prava. Granice medju našim republikama imaju administrativni karakter i obelažavaju teritoriju na kojoj važe propisi federalnih jedinica i na kojoj mesnu nadležnost imaju organi federalnih jedinica. Takva podela važi i za medjunarodnu zajednicu i ona se ne mož+e mešati u unutrašnje stvari suverene države.

(...) Sadašnji šisto unutrašnji sukobi izemdju jugoslovenskih naroda podstiču se izvan zemlje. Sredstvo kojim se to najčešće čini jeste pretnja priznavanjem nezavisnosti i otcepljenja od Jugoslavije pojedinim republikama. Zaboravlja se, da je jedino Jugsolavija medjunarodno priznat subjekt.

Ko potpaljuje vatru. To su one države koje su bile ’involvirane na sadašnjoj teritoriji sadašnje Jugoslavije’: Italija, Nemačka, Austrija, Madjarska, Bugarska i Albanija. Austrougarska je, na primer, sve do prvog svetskog rata imala u svom sastavu Sloveniju, Hrvatsku sa Slavonijom i Dalmacijom, Bačku, Srem, Baranju i Banat, najveći deo Crnogorskog primorja i Bosnu i Hercegovinu. S druge strane, Nemačka, Italija, Bugarska i Albanija pokazale su svoje apetite prema Jugoslaviji u toku Drugog svetskog rata.“ (*Politika*, 29. septembar 1991)

Ljubodrag Stojadinović, novinar: „(...) Skorašnji ispad premijera savezne vlade koji nemoćan pred dugo potiskivanom erupcijom nacionalne

strasti je optužio Armiju za agresiju na Hrvatsku, prećutkujući po svom običaju suštinu sukoba. To je, inače, prvi put da premijer odbaci obrazinu apstraktnog jugoslovenstva i nastupi kao imperativni i krajnje tvrdi delegat zlosrećne Tudjmanove Hrvatske.

Nastup ministra spoljnih poslova g. Budimira Lončara na generalnoj debati sadrži sve odrednice prazne diplomatske forme. On je govorio o Jugoslaviji u času kada se pod njegovim pokroviteljstvom raspala diplomatija na čijem je čelu, a javnost je tek u času kadrovskog rasula jugoslovenske spoljne politike shvatila da su interese Jugoslavije na ključnim mestima u svetu štitili Tudjmanovi ljudi. Po svojim učincima, Budimir Lončar je prevazišao svog Josipa Vrhovca, i sve njegove istorijske mentore. Pariski 'Mond', medjutim, otkriva da je g. Lončar u tajnim razgovorima pokazao svoje pravo lice i tražio u dlaku isto što i vrhovništvo Hrvatske, intervenciju stranih trupa u korist Hrvatske.

Poslovična neozbiljnost i opaki diletatizam Stjepana Mesića skoro da je beskrajna. Danas je taj čovek pred američkim Senatom, koji ima priliku da se uveri u čudo nevidjeno, pošto im je gost 'redak zver': predsednik Predsedništva optužuje saveznu Armiju da upotrebljava bojne otrove protiv njegove vojske." (*Politika*, 29. septembra 1991)

Dogadjanja u Vukovaru: Tudjmanovi gardisti i snage MUP Hrvatske iako se nalaze gotovo u potpunom okruženju, naprosto izazivaju drugu neuporedivo moćniju ratnu stranu da Vukovar sravni sa zemljom. (*Politika*, 29. septembar 1991)

U Beogradu održan prvi srpski Sabor. Izabrano Predsedništvo od 11 članova i Savet Informacionog centra. U Predsedništvo su ušli: dr Miloš Blagojević, dr Milan Vojinović, dr Milica Grković, dr Vojin Dabić, akademici Pavle Ivić (predsednik), Miodrag Jovičić, Vasilije Krestić, Dejan Medaković, Milorad Pavić, Miroslav Pantić i izaslanik Srpske pravoslavne crkve.

Savet je sastavljen od devet članova: akademik Vasilije Krestić (predsednik) mr Vojin Dabić (upravnik), dr Mihajlo Vojvodić, dr Nedeljko Plavšić, dr Jovan Ilić, dr Borivoje Lazić, dr Dragoslav Slović, Zoran Glušćević i mr Marija Janković.

Oktobar

3. oktobar

Predsedništvo SFRJ u nepotpunom sastavu (četri člana) preuzelo izvesna ovlašćenja Skupštine SFRJ.

JNA uvodi opštu pomorsku blokadu hrvatskih luka; artiljerija razara Dubrovnik, Zadar, Sisak, Vinkovce, Osijek...

4. oktobar

U okviru Konferencije o Jugoslaviji izdatao saopštenje u kojem je predvidjeno uspostavljanje labave zajednice ili saveza suverenih nezavisnih republika.

Dogadjanja na dubrovačkom ratištu: Jučerašnja svadja izmedju Dubrovčana i pripadnika crne legije, koju je Tudjman pokupio po belom svetu i doveo da proširi "lijepu njegovu", tema je dana na području oko granice Crne Gore i Hrvatske. Okršaji su, istina, sve dalji od "administrativne crte" izmedju dve dojučerašnje jugoslovenske republike, i sve bliži Dubrovniku, pa je ova priča i normalna. Kazuju je izbegli Dubrovčani, dok prema svom gradu, iz pravca Herceg Novog, jurišaju borci Pete crnogorske udarne brigade koja je sastavljena od vojnika iz Titograda. Od silne vatre ovih boraca, Dubrovnik je u magli. Sa drueg strane, iz pravca Trebinja ka Dubrovniku nadire brigada "Sava Kovačević", u čijem sastavu su, uglavnom, borci iz Nikšića. Ovo područje, u toku protekla dva dana, tukla je i snažna artiljerijska vatra. Bio je to odgovor JNA na mnogobrojne provokacije ustaških formacija. Ta silna artiljerijska vatra sa kopna i mora učinila je da se jedan broj stanovnika Dubrovnika organizuje i, pošto nisu bili u mogućnosti da pregovaraju sa JNA, istakli su belu zastavu na drevnim dubrovačkim zidinama....

(...) Dva, od ukupno tri zadatka, koja treba da izvrši Vojnopomorski sektor Boker kotorske, gotovo da su poptuno obavljena: paravojne jedinice Hrvatske su razbijene, Dubrovnik je u obruču snaga JNA. Čišćenje terena, što znači uništavanje mitraljeskih gnezda, koja su formirana posle uništavanja glavnih borbenih linija neprijatelja, u toku je. To je izuzetno opasan posao. Ali, ne samo to. Ustaše su iza sebe ostavile polja puna mina. (*Politika*, 5. oktobar 1991)

7.oktobar

Raketirani Banski dvori, rezidencija Predsednika Republike Hrvatske u kojima se nalaze Franjo Tudjman, Stipe Mesić i Ante Marković. Hrvatske vlasti optužuju JNA.

8. oktobar

Posle isteka tromesečnog brionskog moratorijuma, Sabor Hrvatske proglasio samostalnost Hrvatske.

10. oktobar

Borba prsa u prsa u Vukovaru, šestok napad na Sisak, borbe u Pakracu, oko Drniša pale se hrvatska sela i iz njih proteruje hrvatsko stanovništvo.

15. oktobar

Na poziv Mihaila Gorbačova, Franjo Tudjman i Slobodan Milošević u Moskvi. Potpisali kominike o neodložnom prekidu vatre.

16. oktobar

JNA prestala da koristi zvezdu petokraku kao svoj simbol, a vlada Hrvatske dala rok JNA da se do 10. novembra povuče sa teritorije Hrvatske.

Goran Hadžić, predsednik vlade Srpske oblasti Slavonija, Baranja i zapadni Srem: Srpski narod u ovoj oblasti, koji je van Republike Srbije, a sada je u okviru Krajine, znači nije više u okviru Hrvatske i trebalo bi da ima svog predstavnika na najvišem nivou zemlje u kojoj i on želi da bude... Mi ne želimo da budemo federalna jedinica, ali samostalni u svakom slučaju želimo da budemo. (*Politika,* 16. oktobar 1991)

17. oktobar

JNA iseljava nesrpsko stanovništvo (Hrvati i Slovaci) iz Iloka i okolnih sela.

18. oktobar

U Hagu na Konferenciji o Jugoslaviji razmatran predlog *Deklaracije o Jugoslaviji.* Predvidja se da Jugoslavija bude zajednica suverenih država koje saradjuju u finansijskim pitanjima, trgovine i bezbednosti,

Slobodan Milošević je odbio rešenja iz *Deklaracije* jer "suspenduju važeći ustavni poredak i ukidaju Jugoslaviju kao državu koja kontinuirano postoji već 70 godina".

Tanasije Mladenović, pesnik: (...) Može se prigovoriti da je Osma sednica jedna vrsta unutrašnjeg prevrata, ali ne sme se zaboraviti šta je Milošević napravio na Kosovu i šta je proklamovao kao svoj cilj. Da se razumemo: neko je morao to da uradi. S obzirom na celu situaciju, na stanje srpskog naroda, na njegovo vazalstvo, na nepostojanje srpske republike, vožd je morao da se pojavi.

(...) Milošević je harizmatska ličnost. Mislim da je to evidentna činjenica.

(...) Pod vladom Ante Markovića celokupna Hrvatska je naoružana. Valjda smo načisto s tim. On je to omogućio. Savezna vlada je omogućila

otvaranje granica i unošenje oružja. Šta je radila armija. Snimala! Zašto nije intervenisala. (*NIN*, 18. oktobar 1991)

23. oktobar

U Hagu ponudjen novi tekst o budućnosti Jugoslavije. Uveden specijalni status za sve manjine.

24. oktobra

Postignut prekid vatre oko Dubrovnika.

Novembar

1. novembar

Vasilije Krestić, akademik: „(...) Po mom dubokom uverenju zajednički život (Srba i Hrvata) je nemoguć. I bilo bi dobro i za hrvatski i za srpski narod kada bi se našla neka medja. Teško je prognozirati u ovom času, ali sam uveren da ako to tako ne rešimo imaćemo permanentni rat. Mislim da Evropa nas jednostavno ne razume.

(...) Ja sam oduvek smatrao da je vrlo važno da, ako već ne možemo zajednički da živimo, izdvojimo delove u kojim je srpsko stanovništvo većinsko. Time se može rešiti i pitanje 'urbanih' Srba. 'Urbani' Srbi, ako ostanu u Hrvatskoj ovakvoj kakva je, ili će postati Hrvati ili će morati otići iz gradova, što se delimično već dešava.

(...) Ja sam bio sa delegacijom Srba iz SAO Krajine, Slavonije, Baranje i zapdnog Srema, kao ekspert. Mogu vam reći da imam utisak da ti političari (evropski) znaju sve, ali da ih činjenice jednostavno ne interesuju.

(...) Maksimum je razdvajanje. Ako to nije moguće postavlja se pitanje, možemo li mi uopšte razgovarati o nečem drugom. Šta će reći taj narod tamo kojem preti uništavanje i iseljavanje. Oni jednostavno ne mogu da prihvate drugo rešenje. Ja znam da je svaka pomisao na rat gotovo idiotska, ali taj narod je ugrožen, njemu su potrebne veće garantije od onih koje mu se nude u Hagu". (*NIN,* 1. novembar 1991)

7. novembar

Prema podacima hrvatske vlade, u Hrvatskoj raseljeno 460.000 ljudi (10 odsto ukupnog stanovništva); osim na neokupiranim područjima, smešteni su u Sloveniji, Madjarskoj, Austriji, Nemačkoj...

9. novembar

Predsedništvo SFRJ (krnje) uputilo Savetu bezbednosti UN pismo u kojem traži hitno upućivanje mirovnih snaga UN u Hrvatsku. Izmedju ostalog se kaže: " Na taj način mirovne snage UN stvorile bi tampon zonu i tazdvojile starne u sukobu, sve dok na miran, pravičan i medjunarodno pravno zasnovan način, uz angažovanje i UN, ne reši jugoslovenska kriza. Time bi se stvorili neophodni uslovi da Predsedništvo SFRJ, kao vrhovni komandant oružanih snaga SFRJ, donese olduku o dezangažovanju JNA u sprečavanju medjunacionalnih sukoba na teritoriji Republike Hrvatske. (Borislav Jović, *Poslednji dani SFRJ*, Prizma, Kragujevac 1996, str 410)

11. novembar

Novi napad JNA na Dubrovnik.

12. novembra

Na sastanku EZ u Nordvijku osudjena eskalacija napada JNA na Vukovar, Dubrovnik i druge gradove u Hrvatskoj.

15. novembar

General-potpukovnik Marko Negovanović, pomoćnik saveznog sekretara za narodnu odbranu: „(...) Prvo, Srbi u Hrvatskoj se ne mogu braniti od genocida ukoliko nisu spremni da brane sami sebe. Ima negde oko 30 hiljada sposobnih ljudi iz tih krajeva. Ja nemam kod sebe koliko njih trenutno sada nosi pušku. Prema tome, rezerve su tu. I potpuno se slažem sa vama da njihovo mesto nije ovde nego tamo.

(...) Ima zagovarača iz vrhovništva Hrvatske da oni prihvataju mirovne snage, ali koje bi bile na granici Srbije i Hrvatske. Čak Mesić kaže sada u Rimu da okruže Srbiju u celini, a to znači da se obezbedi secesija Hrvatske, odnosno genocid nad srpskim narodom u Hrvatskoj.

Bez obzira na sve, mi ćemo, mislim na nas koji hoćemo da živimo u Jugoslaviji, dobiti ono što smo spremni sabljom da dobijemo i dobranimo. To mora biti svakome jasno. U okviru ciljeva koje imamo gde stane naš vojnik i to održi, to može i politički da se brani. Mirovne snage nisu borbene snage i to ne podrazumeva povlačenje snage JNA. Ona ostaje u kriznim žarištima. JNA ostaje do političkih rešenja, uz ove snage." (*NIN*, 15. novembar 1991)

18. novembar

JNA, TO Srbije i srpske milicije zauzeli Vukovar – deo civila u zbegu, deo ubijen, a deo se odvodi u logore u Srbiju. Kninski korpus ubija civile u Škabrnji (81) i Nadinu (18) u severnodalmatinskom zaledju.

20. novembar

(…) Potkraj opsade Vukovara od strane savezne armije i srpskih trupa, u trenutku kad su u Beogradu zaređale antiratne demonstracije, objavljena je informacija dopisnika *Reutersa* Vjekoslava Radovića o pokolju 41 deteta srpskog porekla u dobi od pet do sedam godina, u jednoj osnovnoj školi u Borovu Naselju*Televizija Beograd* će sate programa posvetiti toj nepotvrđenoj informaciji: prvi put objavljena u jednoj reportaži sa ratišta, ona će kao udarna vest biti dalje prenošena u večernjim dnevnicima i televizijskim emisijama. U jednoj specijalnoj informativnoj emisiji posvećenoj događajima u Vukovaru i zapadnoj Slavoniji, gost je fotograf slobodnjak Goran Mikić, koji je prvi preneo tu informaciju. Tokom razgovora s njim emitovane su fotografije izmasakriranih odraslih ljudi, ali nijedan fotos pokolja dece. (*"41 Children Found Dead in School after Croats Flee"* /*"41 mrtvo dete nađeno u školi nakon bekstva Hrvata"*/, *Reuters*, 20. novembar 1991)

U večernjem dnevniku voditelj ovako objavljuje tu vest: "Vest o masakru 41 deteta u osnovnoj školi u Borovu Naselju u centru je pažnje domaće i inostrane javnosti, domaćih i svetskih agencija i sredstava informisanja. Nezavisna britanska televizija ITV prenosi izveštaj fotoreportera Gorana Mikića, prema kome su pripadnici Hrvatske garde, povlačeći se iz Vukovara, u Borovu Naselju izvršili pravi pokolj, čitavih srpskih porodica. Prenosi da je celo Borovo Naselje puno leševa ljudi koji su ubijeni noževima ili sekirama. ITV javlja da ovaj fotoreporter prenosi izjave vojnika Jugoslovenske narodne armije koji kažu da je 41 srpsko dete zaklano. Ova vest na teleteksu ITV-a daje se kao hitna. To je prvi put da se javlja o masakrima koje vrše hrvatski gardisti. Reuters javlja da su hrvatski vojnici optuženi za masakr 41 deteta prilikom povlačenja ispred snaga Jugoslovenske narodne armije. Reporteri Televizije Beograd a, koliko smo danas obavešteni, i televizijskih stanica iz gotovo čitavog sveta, čine sve da o ovom stravičnom masakru javnosti što pre dostave i dokumentarne snimke."

20. novembar

Razgovor:

- Goran Mikić: "*Videli smo najlonske vreće pune malih leševa. Ja sam uspeo da se dopuzam na jedno dvadeset metara do njih. To se veoma lako može videti da su*

to deca od pet-šest godina, preklana, puna krvi oko glave. To je tako mučan prizor da i onim vojnicima su suze tekle, zaista, i pod cenu života smo hteli to da…"

- Voditelj: "*Imaš li neku procenu koliko je tih leševa koji bi se mogli nazvati dečjima?*"

- Goran Mikić: "*Pa, oni su povadili to iz podruma, to je bilo na gomile. Spajali su glave, tela, to je sve stravično izgledalo, bilo je sigurno oko četrdeset, verujem njihovom broju, preciznije nisam mogao da brojim, ali… .*"

- Voditelj: "*Imao si foto-aparat, jesi li probao da snimiš?*"

- Goran Mikić: "*Probao sam da snimim, ustao sam, međutim, prštali su meci oko mene, jedan vojnik repetirao je pušku u mene i naredio mi da se spustim, jer bi uostalom i ja poginuo….*"

- Voditelj: "*Tebi je izričito zabranjeno bilo da to snimiš? Imaš li neku predstavu da li je neko uspeo da to snimi?*"

- Goran Mikić: "*Pa, ne znam, pretpostavljam da je vojska to uradila, to bi bilo realno i trebalo je da se to uradi.*"

21. novembar

Objavljen je demanti od strane federalne armije, da bi za njim usledio i demanti *Reutersa,* upravo u trenutku kada u eter ide nastavak informativne emisije posvećene tom pokolju - tako da je voditelj primoran da se opravda i izvini.

Premda je agencija *Reuters* brzo demantovala tu vest - a njen službenik od koga je informacija potekla bio otpušten da bi zatim navodno dobio posao *Tanjugovog* dopisnika iz New Yorka, nju su u međuvremenu naširoko prenela sredstva informisanja pod kontrolom beogradskog režima. Niko od novinara iz njih nije se tada zapitao nad vrednošću informacije koja potiče iz sela koje je već više meseci pod opsadom, iz kojega su deca evakuisana i koje se nalazi u ratnoj zoni u kojoj već odavno ne radi nijedna osnovna škola. Vrlo jaka medijatizacija "smrti" 41 deteta koje su "*poklali krvoženi Hrvati*" pokazaće se vrlo korisnom za učvršćivanje slike o "*zločinačkom i genocidnom hrvatskom narodu*", kao i za prigušivanje glasova protivnika rata i privlačenje novih dobrovoljaca na front.

"*Fotograf povlači glavne momente izveštaja o masakru.*" Dalje u tekstu se precizira ovako: "*Jugoslovenski fotograf koji je izvestio da je kod Vukovara izmasakrirano 41 dete, navodno od strane hrvatskih vojnika, u četvrtak je povukao glavne elemente svoje priče, priznavši da nije video niti izbrojao nikakva tela. Reuters, koji je u sredu objavio tu vest pod naslovom '41 dete nađeno mrtvo nakon bekstva Hrvata' povukao je taj izveštaj zbog toga što sadrži netačne informacije i izvinuo se svojim pretplatnicima…*"

Voditelj specijalne emisije: "*Lako je primiti novinarski greh. Čovek je bio - taj momak, fotoreporter Reutersa - vrlo uverljiv, pre svega jer je imao više desetina fotografija iz neposredne blizine koje su drastične po onom šta prikazuju. On je mlad, mene se dojmio vrlo korektno i vrlo uzbuđen je bio celo to vreme… Ako je već uverio Reuters... Mi smo prvo preko Tanjuga već dobili vest italijanske televizijske mreže ANSA. Mi smo tragom te vesti našli čoveka i baš se onako novinarski radovali, evo, brzo reagujemo, evo čoveka na koga se pozivaju svetske agencije. Pod pretpostavkom da to i nije tačno - sad ne možemo reći jeste tačno ni nije tačno jer ni za jedno ni za drugo nemamo uverljive dokaze, a najlakše se izvinuti… I kad si u najnormalnijim uslovima otme ti se informacija, a kamoli u ovoj ratnoj psihozi gde ima ljudi koji ponekad i haluciniraju u toj muci, u tom stravičnom ambijentu.* "

(Svi razgovori citirani prema *Reči i slike mržnje: Vukovar 1991*, Lazar Lalić, ARHITEL, Pravo na sliku i reč protiv cenzure i zloupotrebe medija, 1995)

22. novembar

Sajrus Vens, specijalni izaslanik generalnog sekretara UN, u Beogradu vodi razgovore oko upućivanja mirovnih snaga UN u Hrvatsku.

Politika je na prvoj stranici objavila članak pod naslovom "Zločin pred očima sveta" u kojem se u suštini tvrdi to da novinari celog sveta izveštavaju o ubijanju Srba i da je hrvatski fašizam oduzeo stotine života… Na stranici dva izveštava se o pokolju 41 srpskog deteta. U broju od 23. novembra demanti je - u obliku koliko kratke, toliko i neupadljive vesti - objavljen na zadnjim stranama novina. (O ovome vidi Katarina Subašić, *Role of the Media and the Internet as Tools for Creating Accountability to Poor and Disadvantaged Groups: Former Yugoslavia /Uloga medija i interneta kao sredstava za razvijanje društvene odgovornosti siromašnih i marginalizovanih grupa: Bivša Jugoslavija/*, u Human Development Report Office, Occasional Paper, Background for HDR 2002, 2002/18, United Nations Development Programme, p. 13; i Lazar Lalić, *Tri TV godine u Srbiji*, Nezavisni sindikat *RTS*, Beograd, 1995, str.. 106-107 et 111-112)

24. novembar

U sedištu UN u Ženevi sastanak Slobodana Miloševića, Franje Tudjmana, Veljka Kadijevića sa lordom Karingtonom i Sajrusom Vensom. Postignut 14. sporazum o prekidu vatre, deblokadi kasarni u Hrvatskoj i povlačenju JNA iz Hrvatske.

27. novembar

Savet bezbednostu UN usvojio rezoluciju 721 o potrebi slanja mirovnih snaga UN u Jugoslaviju.

8. novembar

Vuk Drašković, lider Srpskog pokreta obnove, povodom Vukovara: POSKIDATI KAPE I ĆUTATI

Ne mogu da čestitam vukovarsku pobedu, koju tako euforično slavi ratnom propagandom opijena Srbija. Ne mogu, jer neću da se ogrešim o mrtve, o hiljade mrtvih, a ni o neprolazni bol i nesreću svih preživelih Vukovarčana.

"Prokleti bili, šta su nam učinili!" - kunu preživeli i Srbi i Hrvati iz Vukovara. Pri tom, najčešće spominju dva imena.

Niko, izgleda, kao žrtva sama ne ume da odredi epicentar svog stradanja. "Neovisna Hrvatska ili smrt" - govorio je T. Federacija ili smrt" - govorio je M. Smrt je bila jedina stanica u kojoj su se ukrštali njihovi vozovi. Neizbežni ishod takve politike je ovo što je ostalo od Vukovara.

To više nije i nikada neće biti Vukovar. On je Hirošima i hrvatskog i srpskog bezumlja.

Prvi crnokošuljaši pojavili su se u tom gradu tek krajem prošle godine i od većine tamošnjih Hrvata bili su neprihvaćeni. Jednom rutinskom akcijom, njih je jugoslovenska vojska mogla da ukloni. Nije to učinila. Čekalo se da naraste aždaja i da počnu pokolji.

Tada je, tek tada, vojska krenula. Pod lozinkom spasavanja Srba od ustaša, mesecima je bombardovala grad u kome je bilo mnogo više civila nego ustaša, a među tim civilima najviše Srba. U Vukovaru su, od ustaša, ginuli mahom Srbi. U redovima armije opet su, uglavnom, stradali Srbi. Tako smo, u ime spasa srpstva, dobili novi Sremski front i novo Jadovno našeg naroda.

Samo, dakle, skrećem pažnju da je Vukovar najveća srpska grobnica u ovom besmislenom i sramnom ratu, što ne znači da meni i svake nevine hrvatske žrtve nije jednako žao.

Praviti razliku između nesreće Srba i Hrvata ne samo da je nečasno nego je i veoma teško. Skoro polovina Vukovarčana iz mešovitih su srpsko-hrvatskih brakova. A u celoj Jugoslaviji, bivšoj Jugoslaviji, za poslednjih 46 godina skolopljeno je oko 800.000 mešovitih brakova. Blizu sedam miliona ljudi etnički su međusobno izmešani. Crnilom će, sigurno, istorija obeležiti sve one koji su te milione rođaka gurnuli u deobe i uzajamno satiranje.

Svi u ovoj državi koje više nema, a Srbi i Hrvati naročito, preživljavamo dane najveće sramote i pada. Potomstvo će pljuvati na one koji su divni,

pitomi i nevini Vukovar uprljali crnim legijama, pa ga, razrušenog i okrvavljenog, još i proglasili hrvatskim Staljingradom. Potomstvo će se stideti i ovog igranja, ovog pevanja, ovog bekrijanja u gradu-grobu, u gradu-kosturu. Treba poskidati kape i barem ćutati, a ne slaviti pobedu.

Mali ljudi, mali po dometima svoje pameti, ali beskrajno slavohlepni i vlastogramzivi, požurili su da u sablasnom Vukovaru održe svoju "svečanu sednicu" i da leš negdašnjeg grada, iz kojeg su sa svih strana još dopirali jauci, proglase za - svoju prestonicu. Nisu sačekali ni da se mrtvi sahrane. Ta žurba u ličnu sreću preko opšte nesreće primer je i moralnog i političkog lešinarstva prvog reda.

Iz mrtvog Vukovara ti slavljenici i ti jedini pobednici izdaju komandu: Na Vinkovce, na Osijek! Prohtelo im se, eto, da njihova država-hacijenda bude nešto prostranija, pa su odlučili da krenu na hrvatske gradove. Njih i one koje stoje iza njih ne zanima istina da nikad srpski nisu bili ni Vinkovci ni Osijek. I ne budu li se - prete oni - predali ti hrvatski gradovi, njihova vojska će od tih gradova napraviti Vukovar. Posle Hirošime biće i Nagasaki!

A ta "njihova" vojska su mladići iz Srbije koji su pod sasvim drugim motivima mobilisani. Otišli su u rat da brane srpske zemlje, a ne da osvajaju tuđe. Otišli su da ginu za srpstvo a ne za sujetu nekih generala ni zamegalomanske apetite one srećne vlade iz megalomanskog Vukovara.

Koliko je Srbija u ovom ratu izgubila glava do sada? Zašto se kriju brojke, zašto se taje imena poginulih? Izgubiti danas deset hiljada vojnika isto je što i 1914. izgubiti stotinu hiljada. Tako kaže demografska nauka. Pre osam decenija, srpska kuća je, u proseku, imala po šest puški doraslih mladića. Danas, međutim, jedan vojnik jedva da dođe po jednoj porodici.

One koji vladaju danas Srbijom ova statistika ne zanima. Predsednik Republike još ni jednom ne izjavi ni saučešće majkama Srbije. Samo ponavlja da Srbija nije u ratu. Pa, ako nije, izvedite je iz rata, iz smrti, gospodine Predsedniče! Izvucite sve vojnike iz Srbije ispod komande onih koji bi da "oslobađaju" i tuđe.

Srbiju treba spasavati od sunđera koji traže sve više krvi. Od pomračenih umova koji bulazne o nekakvoj granici Karlovac-Karlobag-Ogulin-Virovitica.

Samo dotle dokle je naše i ni korak dalje. A dokle je naše pokazuje etnička mapa iz 1941, pre ustaškog genocida. Dotle i Evropa i svet moraju da nam priznaju. Pređemo li tu liniju, surovo ćemo, kao osvajači, biti kažnjeni. I mnoge krajine, koje su naše, tada ćemo izgubiti.

Strane trupe neizbežno dolaze. Da čuvaju mir ili da ga uspostave. Teško Srbiji ako isprovocira sudbinu Iraka i ako poveruje da je Kina ta sila koja će moći da je zaštiti od međunarodne i ekonomske i vojničke odmazde.

Za doček "plavih šlemova" i za skoro priznanje svoje suverenosti, Hrvatska se užurbano priprema. Hapšenje Parage, vrhovnog komandanta ustaša, iznenađuje samo naivne. Njemu i njegovim crnokošuljašima će, zbog sveta i pred svetom, pripisati sve zločine nad Srbima, a žig fašizma skinuti sa hrvatskog obraza. Uverljivo ili neuverljivo, ali u političkom gambitu vuku se i takvi potezi.

A šta se čini u Srbiji? Ovde, gde fašizma nikada nije bilo, režim ga pokušava promovisati za stožernu ideju nacije. U Skupštini sede i sa televizijskih ekrana ne silaze poslanici koji traže da se bombarduje atomska centrala u Krškom, da se sruči tovar napalm bombi na Zagreb, da se i hrvatska deca ubijaju kao "kere uz bandere!"

U parlamentu srpskom se, javno, naručuju politička ubistva, streljanja, premlaćivanja, hapšenja, progoni iz Srbije. I sve se to i ostvaruje. Član Centralne uprave SPO Branislav Matić - Beli izrešetan je na pragu svoje kuće. Hapse se predsednici stranaka, a poslanici demokratske opozicije teraju na front zbog toga što su ovaj rat nazvali prljavim. Demoliraju se prostorije opozicionih stranaka i novinskih redakcija. Pomračina guta ljude. Književnik Rajko Đurić, predsednik Svetskog kongresa Roma, morao je da beži u inostranstvo. Emigrirao je, pre neki dan, i književnik Vidosav Stevanović, sa oboje dece i suprugom. Prethodno je pretučen. Fašistički SA odredi osudili su ga na progonstvo iz Srbije.

Vođa tih SA odreda, na sramotu takozvane JNA, vrši smotru njenih jedinica na ratištima!

Otkuda to savezništvo? Otuda što su boljševici i fašisti uvek duhovni i mentalni rođaci, a i od tuda što su ih okolnosti prisilile da se međusobno ispomažu.

Partizanski kadar JNA i vladajuća SPS bore se da sačuvaju i komunističke temelje njihove vlasti i Jugoslaviju. SPS ne može da vlada Srbijom bez pomoći ideološke vojske, a ta vojska ne može da nađe sebi novog muža, novu državu, takozvanu okrnjenu Jugoslaviju, bez podrške SPS i provodadžijskih usluga srpskih fašista.

Svi učesnici ovog dvojnog ili trojnog pakta panično zaziru od svega što traži srpska omladina: od demokratije, od neideološke srpske vojske, od neideološke štampe, televizije, pravosuđa...

Taj pakt totalitarizma strepi od vlasti i suda one Srbije koja je 9. marta pokušala da otvori kapije slobode.

Pod okriljem što dužeg i što krvavijeg rata, kao da Srbiju 9. marta treba proorediti i obogaljiti. Srbija prošlosti se sveti Srbiji budućnosti. Mnogim starcima, koji su na ivici groba, preči je spas ideala njihove mladosti od života i mladosti njihove unučadi.

Oni se moraju zaustaviti. (*Borba*, 8. novembar 1991)

Decembar

2. decemabr

Savet misnistara EZ odlučio da primeni ekonomske sankcije prema Srbiji i Crnoj Gori.

3. decembar

Deblokirane sve hrvatske luke osim Dubrovnika

3. decembar

Sabor Hrvatske opozvao Mesića iz Predsedništva Jugoslavije.

6. decembar

Vlada SAD zavodi ekonomske sankcije protiv svih jugoslovenskih republika.

7. decembar

Milić od Mačve, slikar: „Uskoro će Srbi biti gospodari sveta. Oni već sada raspolažu tajnim oružjem iz takozvanog Teslinog paketa. Ako samo jedna bomba padne na Beograd, Vatikan, Beč, Bon i Zagreb biće sravnjeni sa zemljom..." (*Duga*, 23. novembar - 7. decembar 1991)

9. decembar

Arbitražna komisija Konferencija proglasila da se Jugoslavija raspala.

11. decembar

Savet bezbednosti UN usvojio rezoluciju 724 o slanju mirovnih snaga UN u Jugoslaviju.

13. decembar

Veselin Djuretić, istoričar: „(...) Kada je u pitanju neki dalmatinski grad oni (misli se na strane medije) obično kažu 'hrvatski'. Zašto se ne bi rekla istina da se radi o starim rimskim gradovima koje su Srbi na prostoru do

Cetine zaposjeli još u ranom srednjem vijeku; da se radi o gradovima čije je srpsko stanovništvo u svojoj ogromnoj većini pokatoličeno tek u osamnaestom i devetnaestom stoljeću, o gradovima u koje je hrvatska nacionalna svijest počela da prodire tek u novije doba. Zašto se svi nesporazumi sa sobom i svijetom ne bi prevzilazili bar na nivou opšte odrednice – ’jugoslovenski gradovi’, što bi Dalmatinci, koji još uvijek žive u relaciji ’stara vira’ – ’nova vira’, toplo pozdravili. Svijet prati ove naše iskaze i na bazi njih gradi utiske o ’agresorskoj JNA’ i o ’srpskom imperijalizmu’.

(...) Svijet će iz naše slobodarske upornosti, iz naše solidarnosti kad-tad izvući prave zaključke. Moraće da dozvoli pravo na slobodui i nezavisnost narodu koji nikada u istoriji nije bio agresor. Ako se to ne desi, preostaje nam jedino da se za to pravo izborimo.

(...) Plavi šlemovi nas mogu dovesti do mira ako budu upotrebljeni na liniji razdvajanja sukobljenih strana, ako se pojave tamo gdje su jedino potrebni. Ako, medjutim, budu postavljeni na srpskim etnilkim prostorima s ciljem njihovog zadržavanja u granicama titovske Hrvatske, biće to znak da stupa na scenu jedan poseban vid antisrpske politike: neutralizacija slobodara putem njihove duge, perfidne blagoutrobne pripreme zašidjardjijsko konstituisanje i utapanje u tudjinsku orbitu. Krajnji cilj može samo biti njihovo predavanje na milost i nemilost nekoj novoj Hrvatskoj. Put ka tom cilju može da vodi i preko evropskih graničnih relativizacija, koje svojim objektivnim dejstvom treba da prikrivaju zadnje namjere velikih mešetara.

(...) **Za mnoge su granice kože leoparda neprirodne. Učinimo ih prirodnim preraspodjelom ljudi i teritorija – i na kopnu i na moru“.** (*NIN*, 13. decembar 1991)

Miodrag Popov, voditelj Dnevnikovog dodatka: „Vukovar je danas razrušen, ali oslobođen grad“. (*TV Beograd*, 13. decembar 1991)

14. decembar

U Jugoslovenskom kulturnom centru u Parizu otvorena izložba o genocidu nad srpskim narodom u Hrvatskoj. **Budimir Košutić, potpredsednik vlade Srbije**, podsetio je da su pre 50 godina, u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj ubijeno više stotina hiljada Srba, Jevreja i Cigana na najmonstruozniji način samo zbog svoje nacionalnosti ili verske pripadnosti

19. decembar

Republika Srpska Krajina proglašava Knin za svoj glavni grad. Milan Babić, dotadašnji predsednik vlade preuzima funkciju predsednika republike. Time se ujedinjene dve teritorijalno nepovezane jedinice u Hrvatskoj pod

kontrolom Srba i JNA, poznate kao Srpska autonomna oblast Slavonija, Baranja i zapadni Srem. RSK traži priznanje od strane Srbije i UN.

20. decembar

Ante Markoviuć, predsednik SIV, podnosi ostavku, jer nije hteo da prihvati budžet za 1992. godinu koji je nazvao “ratnim budžetom”.

23. decemabr

Nemačka priznala nezavisnost Hrvatske i Slovenije.

28. decembar

Skupština Srbije usvojila Deklaraciju: U svetlu kontinuirane jednostrane secesije Republike Hrvatske i najnovije eskalacije podrške toj secesiji od strane EZ i posebno nekih njenih vodećih članica, Vlada Republike Srbije akt proglašenja Republike Srpske Krajine smatra aktom samoodbarne od pogubnih posledica koje bi jednostrano priznavanje nezavisnosti Hrvatske imalo za biološki opstanak i osnovna nacionalna i ljudska prava srpskog naroda u tim krajevima. Srpski narod u administrativnim granicama Hrvatske suočen je sa protivpravnim postupanjem kako hrvatskih republičkih vlasti tako i sa nizom protivpravnih postupaka EZ i nekih njenih članica. U takvim okolnostima svi pravni poreci na svetu priznaju pravo na samoodbranu kao akciju preduzetu radi sopstvene zaštite. (*Politika*, 28. decembar 1991)

29. decembar

Mihailo Marković, akademik: „Stvaranje nove Jugoslavije postalo je moguće 24. decembra, odmah posle izjašnjavanja svih naših republika o briselskoj rezoluciji. Odmah je mogućre početi rad na konstituisanju njenih osnovnih institucija. Ukoliko mirovne snage UN dodju na teritoriju Republike Krajine ona će se privremeno naći pod medjunarodnom zaštitom, van granica Hrvatske i Jugoslavije. Njeno naknando priključenje Jugoslaviji demokratskim putem bilo bi samo pitanje vremena“. (*Politika*, 29. decembar 1991)

31. decembar

Borislav Jović, predsednik krnje SFRJ: „(...) Koncept angažovanja mirovnih snaga Ujedinjenih nacija isključivo se odnosi na prekid oružanih sukoba i uspostavljanje mira i ne zadire u organizaciju vlasti na pojedinim teritorijama u odnosu na faktičko stanje. Vlast faktički ostaje srpskom narodu do konačnog političkog rešenja (a svakako i posle toga)“. (Borisav Jović, *Poslednji dani SFRJ*, Prizma Kragujevac, 1996, str. 421)

1992

Januar

Vaso Kazimirović: „Hrvati u svojoj istoriji imaju vrlo malo dokaza da uopšte postoje!? I sami se muče, pošto im je teško da dokažu ko su, šta su i odakle su“. (Duška Jovanić, u intervjuu sa Vasom Kazimirovićem, *Duga*, 4-18. januar 1992)

Radovan Karadžić, lider SDS: "Sada Srbi zaista znaju na čemu su, i sve će učiniti da što manje žive sa drugima, a što više pored drugih". (*NIN*, 10. januar 1992)

Momčilo Đujić, četnički vojvoda: "Bolje je izginuti do poslednjeg, nego prihvatiti sumnjiva rešenja stranaca o našoj sudbini". (*Borba*, 14. januar 1992)

Irinej Bulović, vladika bački: "Mislim da je naš živalj u krajinama sada *de facto* izuzet od hrvatske vlasti, što je veoma značajno, jer bi ga ta vlast inače uništila". (*NIN*, 20. mart 1992)

27. januar

Borislav Jović, predsednik krnje SFRJ u razgovoru da L. Iglbergerom, vršioc dužnosti Državnog sekretara SAD: (...) Nepoštovanje Hrvatske prava na samoopredelenje srpskog naroda koji se opredelio da ostane u Jugoslaviji predstavlja ključni uzrok rata u zemlji.

(...)Srbi u Hrvatskoj ne zabranjuju Hrvatima pravo na samoopredelenje i ne stavljaju veto, već traže pravo na samoopredelenje i za sebe. Ne može pravo na izlazak biti jače od prava na ostajanje u svojoj državi. (...) Unutrašnje granice u Jugoslaviji nikada nisu bile definisane kao državne granice, pa ih niko sa strane ne može tako definisati bez teških posledica. (Borislav Jović, *Poslednji dani SFRJ*, Prizma, Kragujevac 1996, str 430)

29. januar

Dr Ratko Marković: „Nezavisna Srbija treba da bude stožer oko kojeg će se okupljati svi Srbi. (...)Teritorija sadašnje Srbije nije tesna da se na njoj smeste svi Srbi sveta. (...) Toj Srbiji, a ne nekakvoj aritmetičkoj konfederaciji stegnutoj u okove pariteta i konsenzusa u kojoj je i Srbija, prirodno će gravitirati svi Srbi i sve srpske zemljr u Hrvatskoj, kao i one u Bosni, i sa njom obrazovati državnu celinu. A u prqavo vreme, do plebiscita, neka srpske zemlje budu pod mandatom UN:Za sada je najvažnije da se Srbija emancipuje od kobne ideje održavanja u životu Jugoslavije, koju sem nje niko iskreno ne

želi, ma koliko Jugoslavija idealno posmatrano, bila najoptimalnija forma za ostvarivanje optimalnog nacionlanog cilja Srba. Neželjena Jugoslavija danas je za srpski narod, realno posmatrano, više gubitak nego dobitak“. (*Politika*, 29. januar 1992)

Februar

27. februar

Slobodan Milošević, predsednik Srbije: „(...) Republika Srbija je pomogla srpskom narodu na ovom području (Hrvatska), najpre materijalno: - u novcu, hrani, odeći, lekovima; zatim politički – u jugoslovenskim i medjunarodnim institucijama i nebrojenim kontaktima sa hrvatskim rukovodstvom na svim nivoima; i najzad, kada sve to nije bilo dovoljno – i oružano, pre svega, kroz čvrstu podršku i obaveze Srbije prema Jugoslovenskoj narodnoj armiji u oavljanju njene ustavne funkcije, a li i velikim brojem dobrobvoljaca, koji je iz Srbije pošao na front u Hrvatsku.

(...) Insistiranjem na kontinuitetu i legalitetu državnosti i medjunarodnog subjektiviteta Jugoslavije, kao i na jednakom i neotudjivom pravu naroda na samoopredelenje, Srbija je, u suštini, na jednoj strani branila pravo srpskog naroda na život u zajedničkoj državi, a na drugoj odbijala nedopustivo strano mešanje u uredjivanje unutrašnjih odnosa u našoj Republici. Smatramo, naime, da pravo da izadje iz Jugoslavije ne može biti jače od prava naroda da ostane u Jugoslaviji. Da smo pod pritiskom odustali od jugoslovenske opcije, automatski bismo preveli Srbiju u secesionistički status, i srpskom narodu, koji živi u drugim republikama, veoma otežali, ako ne i konačno onemogućili da uspešno uastupa svoje vitalne interese. Sasvim je izvesno da u tim okolnostima ne bi ni postojali uslovi za njihovo očuvanje, a pogotovu ne za njihovo stavljanje pod zaštitu Ujedinjenih nacija kontinuitet političkih pregovora, započinjanje Konferencije o Bosni i čitav front političkih akcija, na kojima se afirmisao interes celine srpskog naroda.

Upravo činjenicom da su sloboda i bezbednost srpksog naroda od sada zaštićeni mirom, a ne ratom, ostvaruje se osnovni cilj oslobodilačke borbe u krajinama.

(...) Čvrsto smo uvereni, dakle, da je dolaskom plavih šlemova u srpske krajine, otvoren jedan pragmatičan, realističan i demokratski put rešavanja ključnog problema jugoslovenske krize.

(...) S druge, strane postalo je sve očiglednije da je takva politika Srbije, u stvari sinonim za stabilnost na Balkanu i da se trajna stabilnost i mir ne mogu osigurati na štretu Srbije i legitimnih interesa srpskog naroda.

Afirmisano je, naime, saznanje da bi očuvanje Jugoslavije, makar i u smanjenom obliku, doprinelo većoj stabilnosti na Balkanu, nego njeno potpuno rasparčavanje. U tom smislu registrujemo sve veće razumevanje za očuvanje kontinuiteta i medjunarodnog političkog i pravnog subjektiviteta preuredjene Jugoslavije.

(...) Srbija je zainteresovana za Jugoslaviju, pre svega zato što Srbi žive u velikom broju van Srbije i širom Jugoslavije, a zatim i zato što je srpski narod u ovom veku dao najviše boraca i žrtava za Jugoslaviju. U uslovima kada danas neki narodi žele da napuste Jugoslaviju, Srbija je spremna da ostane u istoj zajednici sa svima onima koji to žele, koji ne odlaze iz Jugoslavije, svesni, pri tome, činjenice da takva umanjena Jugoslavija nije isto što i cela današnja Jugoslavija, ali spremna da kontinuitet Jugoslavije čuva sa svima koji to isto tako, ili bar na sličan način, žele.

(...) Opcija nezavisne Srbije bila je dakle, sve vreme moguća. No, sada kada su Srbija i Crna Gora formulisale osnov za uredjenje i funkcionisanje Jugoslavije kao zajedničke države, takva mogućnost više ne bi trebalo da bude aktuelna. Jer, i smanjena Jugoslavije je bolje rešenje srpskog nacionalnog pitanja od same republike Srbije. I smanjena Jugoslavija je pouzdanija osnova za rešavanje državnog pitanja Srba, od nezavisne Srbije."

Dr Vojislav Šešelj, predsednik Srpske radikalne stranke: „(...) Danas zaista imamo razloga za izvesno zadovoljstvo postignutim vojnim, političkim i ekonomskim ciljevima srpskog naroda, ne bih rekao Republike Srbije, pošto bih do kraja insistirao na činjenici da se srpski narod, tokom čitave protekle godine, sukobljavao sa svojim tradicionalnim neprijateljima i vodio borbu za goli opstanak.

(...) Kao srpski nacionalista i pripadnik jedne desničarske, nacionalističke srpske stranke, i danas se zalažem za koncept ove skraćene Jugoslavije, pa čak i za koncept Jugoslavije, makar je činila smao današnja sužena Srbija. Zašto? Zato što imamo izrazitog nacionalnog interesa da tako postupimo. Moramo sačuvati medjunarodno pravni kontinuitet jugoslovenske države, da ne bismo došli u situaciju da tražimo od nekoga priznanje srpske nezavisnosti i suvereniteta, u ovom slučaju od Evropske zajednice – jer ako se pojavimo na šalteru Evropske zajednice, tek onda će uslediti prave ucene. Uslediće ucene po pitanju Kosova i Metohije, i Vojvodine i ko zna šta in još pasti na pamet. Scenario je odavno gotov. Oni ga pokušavaju sprovesti svim silama." (*Stenografske beleške*, Republika Srbija, Narodna Skupština, Prvo vanredno zasedanje, 27. i 28. februar 1992)

General-major Vuk Obradović, načelnik Uprave za moralno vaspitanje pri SSNO: "U krajnjem, pod rukovodstvom starešina naše vojske i

ostvarena je značajna vojna pobeda. Oko 95 odsto teritorija na kojima srpski narod živi i ima većinu u njegovim je rukama". (P*olitika*, 26. mart 1992)

Srdjan Stanišić: "Možda Vukovar i ne treba obnavljati, već ga ostaviti kao upozorenje našim potomcima, ako nas Jasenovac nije upozorio možda će njih Vukovar. Treba ovde dovesti sve srpske izdajnike koji su sopstveni narod doveli na rub opstanka i suditi im ovde u senci ruševina, pred avetima preklane dece". (*Pogledi*, "Drvo za Đilasa", 27. mart - 10. april 1992)

Dragoslav Bokan, vodja *Belih orlova*: "Dvadeset i sedam članova moje porodice ubijeno je u prošlom ratu. Majka mi je odrasla u domu za ratnu siročad u Beogradu. Kroz tragediju mojih deda i baka umešan sam u čitavu tu priču... Meni je žao mladih ustaša dok ih vodimo na streljanje... Kada sam na frontu, dok se borim i vidim moje protivnike kako padaju, javlja mi se osećaj sreće, jer ljudi koji ugrožavaju moj narod bivaju time potisnuti. Tu nije reč o ubistvu... Hrvati koriste sve, fašizam, demokratiju, građansko društvo da bi promovisali ideju uništenja Srba na ovim prostorima". (*Duga*, 29. mart - 11. april 1992)

MEDIJSKA PRIPREMA RATA U HRVATSKOJ

SAOPŠTENJE SA JUČERAŠNJE SEDNICE ODRŽANE U BEOGRADU - NAREDBA PREDSEDNIŠTVA SFRJ -

Predsedništvo je konstatovalo da se na više delova državne teritorije, flagrantnim kršenjem zakona SFRJ, uz neposredno učešće njenih organizacija u stranim državama i sa znanjem njihovih organa vlasti, tajno uvozi naoružanje i deli građanima po nacionalnoj i političkoj pripadnosti i opredeljenosti

Predsedništvo SFRJ, kako je saopšteno na današnjoj sednici, kojom je predsedavao predsednik dr Borisav Jović, zaključilo je sledeće:

"Predsedništvo Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, u skladu sa svojim ustavnim obavezama i ovlašćenjima iz člana 313. Ustava SFRJ, razmatrajući stanje u oblasti zaštite ustavnog poretka SFRJ i pojava koje taj poredak neposredno ugrožavaju, konstatovalo je da se na više delova državne teritorije, flagrantnim kršenjem zakona SFRJ, uz neposredno učešće nekih organizacija u stranim državama i sa znanjem njihovih organa vlasti, tajno uvozi naoružanje iz pojedinih susednih i drugih zemalja i deli građanima po nacionalnoj i političkoj pripadnosti i opredeljenosti. Time se, u okviru pojedinih političkih partija, stvaraju ilegalni paravojni naoružani sastavi koji svojim postojanjem i planiranim terorističkim aktivnostima predstavljaju neposrednu opasnost za izbijanje oružane pobune i međunacionalnih sukoba širih razmera, sa nesagledivim posledicama za bezbenost građana, suverenitet i integritet zemlje.

Da bi se takve aktivnosti sprečile i omogućile miran demokratski proces u SFRJ i sprovođenje započetih reformi, Predsedništvo Federativne Republike Jugoslavije, na sednici održanoj 9. januara 1991. godine, donelo je sledeću

N A R E D B U

1. Stupanjem na snagu ove naredbe na teritoriji Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije imaju se rasformirati svi oružani sastavi

koji nisu u sastavu jedinstvenih oružanih snaga SFRJ ili organa unutrašnjih poslova i čija organizaija nije utvrđena u skladu sa saveznim propisima.

2. Naoružanje i opremu oružanih sastava iz tačke 1. ove Naredbe odmah predati najbližim jedinicama i ustanovama Jugoslovenske narodne armije, nezavisno od toga da li su ga prikupili pojedini organi u republikama ili se nalazi kod raznih grupa i pojedinaca.

3. Lica koja su došla u posed vojničkog naoružanja municije ili drugih borbenih sredstava, dužni su da ih, uz potvrdu, predaju najbližoj jedinici ili ustanovi Jugoslovenske narodne armije.

4. Aktivnosti iz tačke 1. do 3. ove Naredbe imaju se okončati u roku od deset dana od njenog donošenja. Lica koja svoje obaveze po ovoj Naredbi u potpunosti ispune do ovog roka ne mogu biti pozivana na odgovornost. Prema licima koja te obaveze ne ispune primeniće se mere propisane zakonom.

5. U vezi sa sprovođenjem ove Naredbe po posebnoj odluci Predseništva SFRJ, Jugoslovenska narodna armija obezbediće zaštitu svih građana na celoj teritoriji SFRJ, ako to drugi nadležni organi nisu u mogućnosti da učine.

6. Savezni sekretarijat za narodnu odbranu u vršenju inspekcijskih poslova po ovlašćenjima iz Zakona o opštenarodnoj odbrani ("Službeni list SFRJ", br. 21/82) kontrolisaće i izvršavanje ove naredbe.

7. Izvršavanje ove naredbe obezbeđivaće jedinice i ustanove Jugoslovenske narodne armije koje odredi savezni sekretar za narodnu odbranu.

8. Ovu naredbu objaviti u sredstvima javnog informisanja.

9. Ova naredba stupa na snagu danom donošenja.

P R E D S E D N I Š T V O
SOCIJALISTIČKE FEDERATIVNE
REPUBLIKE JUGOSLAVIJE
PREDSEDNIK
Dr Borisav Jović
(*Dnevnik*, 10. januar 1991. godine)

POVIKA NA VUKA...

Da li zbog novogodišnjih (i božićnih) praznika ili zbog nekih drugih razloga, tek višemesečna povika na JNA se malo utišala. Ili se možda samo čeka povod za novu viku da "JNA priprema državni udar". A povod se lako

nalazi. Dovoljno je da neka ličnost ili neki organ sa vrha vojne ili državne hijerarhije samo napomene da će se JNA ponašati samo po slovu važećeg Ustava i ostalih zakona, pa da se podigne dreka kako JNA priprema državni udar, kako se sprema da svoj velikosrpski, totalitaristički i boljševički mač spusti na glavu tek rođene demokratije!

ODBRANA, A OD KOGA?

U odgovoru čitaocu "Borbe" mr Petru Trboviću, na pitanje "Formirate neke oružane snage" koje su ilegalne i van oružanih snaga SFRJ. Govorite da će Hrvatsku braniti i Hrvati koji su sada u inozemstvu. Od koga je braniti?..., dr Franjo Tuđman kaže:

"Kažete da javno ističemo kako ćemo oružjem braniti Hrvatsku. Pitate: ’od koga’, i zašto formirano nekakve ’oružane snage koje su nelegalne i van oružanih snaga SFRJ?’ Uzvratit ću pitanjem: da li bi Vi bili spremni braniti Srbiju? Jugoslaviju? Zar ne čitate izjave vaših stranačkih prvaka i političara poslednjih mjeseci i godina? Zar ne vidite prijetnje umirovljenih generala koji pozivaju na križarski rat za odbranu socijalizma, komunizma, monolitnog jedinstva? Zar niste primijetili da su u Hrvatskoj uhvaćeni teroristi, ponosni na svoj terorizam?" (*Dnevnik*, 7. januar 1991)

POLITIČKI TRENUTAK
- FANTOMI I TLAPNJE -

Takve priče hrvatska štampa plasira, međutim, i posle usvajanja Ustava, kljuka njime (valjda je tako hrabri) sopstvenu javnost, istovremeno dok hrvatska vlast šalje pisma u Beograd u kojima se unapred plaši "reagiranja hrvatskog naroda na tako očit pokušaj teritorijalne i ustavne dezintegracije Hrvatske" i upozorava da će "preduzeti sve raspoložive mjere". Zvanično se od federativnh organa traži da se izjasne o "kninskoj pobuni" i tvrdi da bi bilo "začuđujuće da savezni organi ne reaguju i ne uspostave dijalog s legalnim organima "Hrvatske".

Kao što bi začuđujuće bilo da je Krajina još jednom pristala na status imaginarnog (koji ima u štampi) i umesto jednog, za zvaničnog predstavnika Srpskog narodnog vijeća, ispisala jedanaest putnih naloga za Zagreb (predstavnicima opština u kojima je srpski živalj u većini), za pregovore sa legalnim organima Hrvatske. Ne samo zbog uštede ili zato da se ista priča ne pominje 11 puta, koliko zbog činjenice da Srpsko nacionalno vijeće zaista predstavlja Srbe u Hrvatskoj, da ovaj debeljuškasti i onaj zgodni fantom čvrsto

stoje na zemlji, da nisu kninski samozvanci nego legalni predstavnici Srba (odgovaralo to nekom ili ne). (*Dnevnik*, 10. januar 1991)

NEUSPELI RAZGOVORI U VLADI REPUBLIKE HRVATSKE SA PREDSTAVNICIMA SRPSKIH OPŠTINA

Pozvani se nisu odazvali

Pokušaj hrvatskog vrhovništva da na odvojenim razgovorima s predstavnicima "pobunjenih" opština u kojima je većinsko srpsko stanovništvo, obavi razgovore na kojima bi se oni ogradili od odluka Srpskog nacionalnog veća, posebno proglašenja Srpske Autonomne Oblasti Krajine, po svemu sudeći neće uroditi plodom. To se može zaključiti na osnovu današnje "prve runde" razgovora u vladi Republike Hrvatske, na koju su bili pozvani predstavnici Skupština opština i izvršnih veća iz Gline, Vojnića, Vrgin-Mosta, Dvora na Uni i Kostajnice. Od pozvanih predstavnika pet opština odazvali su se samo oni iz Kostajnice i Gline.

Dogovor samo s novinarima

Doda li se tome i činjenice da je Skupština opštine Kostajnice već donela odluku o prihvatanju Statuta Srpske Autonomne Oblasti Krajine, koja treba biti potvrđena na već zakazanom referendumu i da je SO u Glini skoro dva meseca raspuštena, jasno je da potpredsednik hrvatske vlade Milan Ramlja, predsednik Veća opština hrvatskog Sabora Slavko Degoricija i ministar policije Josip Boljkovac nisu imali kompetentnih sagovornika za današnji razgovor. A oni su nameravali da s čelnicima pozvanih opština obave razgovore o Statutu Srpske Autonomne oblasti Krajine i osnivanju posebne policije na tom području, kao i da se dogovore o merama koje bi trebalo preduzeti da se obesnaže takve odluke i akcije.

Na pitanje novinara kakav je odnos u tim opštinama prema srpskoj autonomiji Hrvatske, predsednik Izvršnog veća Gline Radovan Vujaklija rekao je da "prema Krajini ne postoji posebno izrazita tendencija, sve dok postoji Jugoslavija, ali ako bi nestalo te imenice, i taj bi odnos bio potpuno drugačiji".

Neuspeo pokušaj

Iako je odnos hrvatskog vrhovništva prema proglašenju Srpske Autonomne Oblasti Krajine poznat i jasan, potpredsednik hrvatske vlade Milan Ramljak i u ovom razgovoru istakao je da je tim potezima Srpskog nacionalnog veća i "pobunjenih" opština ta Republika dovedena na ivicu

građanskog rata i da je "pristupanje Krajini direktan akt na suverenitet Hrvatske na njezin teritorijalni integritet i da je to direktan poziv na građanski rat". (*Dnevnik*, 10. januar 1991)

UDRUŽENJE SRBA IZ HRVATSKE OSNOVANO I U NOVOM SADU
- NEĆE STATUS NACIONALNE MANJINE -

Naglašen nestranački i humani karakter udruženja koje želi da pomogne Srbima u Hrvatskoj da ostanu državotvoran narod, ali i onima u drugim delovima zemlje

Osnivačka skupština Udruženja Srba iz Hrvatske za Novi Sad izazvala je veliko interesovanje. Sala u novosadskoj Opštini bila je juče puna kao košnica, pa svi u nju nisu mogli ni da stanu. Skup je imao emocionalni naboj, u skladu sa situacijom u Jugoslaviji i Hrvatskoj. Prisustvovalo mu je mnogo poznatih gostiju, a odisao je željom da se Srbima u Hrvatskoj pomogne da ne postanu nacionalna manjina od državotvornog naroda, ali i da se ovaj narod u kritičnim trenucima ujedini i prevaziđe političke podele.

Izabrani su Izvršni odbor s 31 članom i Nadzorni odbor sa 5 članova. Predsednik novosadskog udruženja je Dušan Džambas, a potpredsednik Nikola Kolundžija. Dušan Džabas je na kraju skupštine istakao da je udruženje nestranačko i humanitarno i da pre svega želi saradnju i razgovor.

Da je jučerašnjem skupu pridavan veliki značaj svedoči i prisustvo predsednika RIV-a Srbije dr Stanka Radmilovića, kao i domaćina, gradonačelnika Novog Sada Vlade popovića.

Rezultat svega je da se Hrvati naoružavaju legano, a Srbi ilegalno.

Emocija skupa dostigla je vrhunac kada je za govornicu izašao Mladen Lončar iz Demokratske zajednice vojvođanskih Hrvata, koji je rekao da ovdašnji Hrvati priznaju Srbiju, ali ona ne priznaje njih, kao i da Hrvati ovde nemaju pristup medijima. (*Dnevnik*, 13. januar 1991)

PONAVLJANJE ISTORIJE

Srbi neće na "dogovore" u Zagreb. – Tuđman im daje više od onog što imaju. – Pokrštanje ulica

U poslednjih desetak dana sve su učestaliji pozivi hrvatskih čelnika, časnika i vrhovnika upućeni Srbima u Hrvatskoj da su im "vrata Sabora širom otvorena" i da u svako mogu doći u to najviše zdanje najdemokratskije države na svetu". Što ih češće zovu, Srbi se sve ređe odazivaju. Upravo se to dogodilo i prošli tjedan, kada su u Zagreb pozvani predstavnici desetak "srpskih"

opština koje su pristupile Srpskoj autonomnoj oblasti Krajina, zbog čega je zavladala poprilična panika u hrvatskom vrhovništvu.

To su, među ostalim, razlozi zbog kojih Srbi u Hrvatskoj nemaju niti minimum poverenja u njenu novu vlast. Zbog toga su nikle barikade i u svesti i na cestama. Do njih ne bi došlo da je razgovor bio prihvaćen pravovremeno, da je u tome bilo iskrenosti i demokratskih namera, a ne preglasavanja i zvižduka u hrvatskom Saboru. Ono što, po svemu sudeći, hrvatski vlastodršci ne shvataju jeste činjenica i ne mogu im se nametati nedemokratska rešenja. Jer, kao što se vidi, na takvu politiku odgovor je također radikalan: Srbi ne prihvataju namenjenu im ulogu nacionalne manjine i ako se Hrvatska odvoji od Jugoslavije, oni će otići iz nje. Za takve njihove namere najjače im argumente daje hadezovska vlast, prihvatila ona to ili ne. (*Dnevnik*, 13. januar 1991)

POLITIČKI TRENUTAK
- SUOČAVANJE ISTINA -

Izlaza iz krize nema, a nepopustljivi srpski zahtevi samo ubrzavaju slovenačko otcepljenje. Svi ostaju pri svom, a odnos je šest za Jugoslaviju – dva za otcepljenje. Već i sama činjenica da je do "samita" u Beogradu došlo kazuje da postoje nade za mirna rešenja. Jugoslavija još postoji...

Ili se to svetu samo čini, odnosno svetskim novinskim agencijama koje ovako komentarišu sednicu Predsedništva SFRJ, prvu u nizu onih na kojima treba postići dogovor o budućnosti Jugoslavije.

Isključivost je, kao i velike reči, ostavljena za kućnu upotrebu. Manje za republičke parlamente (što hrabri), gde se u višestranačkom okruženju treba izboriti za jedinstven stav s kojim se putuje u Beograd, a više za pražnjenja na ulici. Onakvo kakvo je ovih dana zabeležio u Zagrebu na "javnom" prosvjedu HDZ" na kojem je svaka Jugoslavija proglašena grobnicom hrvatskog naroda, naroda koji će se "ujediniti sa albancima" i koji će, iako "golubinje ćudi" učiniti sve da sruši Jugoslaviju dobro poznatu velikosrpsku imperiju. (*Dnevnik*, 16. januar 1991)

KNIN: VRAĆENO GOTOVO SVE ORUŽJE
- TRAŽIMO POMOĆ JNA -

David Rastović, predsednik Skupštine opštine Donji Lapac, uputio apel za poštovanje Naredbe Predsedništva SFRJ

Iz Skupštine opštine Knina juče je na adresu Predsedništva SFRJ iz Saveznog sekretarijata za narodnu odbranu upućeno obaveštenje – izveštaj o

sprovođenju Naredbe Predsedništva SFRJ od 9. januara 1991. godine. U ovom slučaju reč je o vraćanju oružja rezervnog sastava milicije pozajmljenog 17. avgusta 1990. godine. Obaveštavaju se savezni organi da se samorasformirao Savet narodnog odbora protiv nasilja nad Srbima, te da su do 16 časova vraćena 72 komada automatskog i poluautomatskog oružja, što čini oko 85 odsto posuđene količine. Inspekciju prilikom preuzimanja oružja od građana obavljali su organi garnizona u Kninu.

MUP NE VRAĆA (ILEGALNO NABAVLJENO) ORUŽJE

U SUP Knina do sada je vraćeno oko 85 odsto oružja rezervnog sastava milicije koje se nalazilo u rukama naroda, Jovo Dmitrović, inspektor zadužen za rezervni sastav milicije, informisao nas je d aprema nekim tačkama Naredbe Predsedništva SFRJ vojska JNA mora oduzeti to oružje te će ga, nakon tehničkog pregleda i utvrđivanja da li sve i koje oružje je pripadalo rezervnim formacijama milicije, vratiti. (*Dnevnik*, 18. januar 1991)

POPUSTILA NAPETOST U KNINU
- VRAĆENO SKORO SVE ORUŽJE -

Mirnu atmosferu poremetila eksplozija koja je raznela cvećaru Jordanke Bračić, kao i hapšenje Petra Čupkovića koji još nije pušten iz pritvora. – Redarstvenici hapse i novinare

Glavna tema razgovora danas u Kninu jeste Petar Čupković šofer predsednika Srpske demokratske stranke akademika Jovana Raškovića koga su hrvatski redarstvenici juče uhapsili i on se nalazi u istražnom zatvoru u Šibeniku. Redarstvenici ga optužuju da je pozivao narod na otpor, da se udruživao radi izvršenja krivičnih dela i bavio uništavanjem važnih objekata privrede. To su neke pretpostavke koje su stigle do novinara, dok zvaničnih razloga za hapšenje nema.

RAZORUŽAVANJE I U SLAVONIJI

U policijskoj upravi u Osijeku koja pokriva osam slavonskih opština danas je novinarima saopšteno da su dosad pojedinci koji nisu imali dozvolu vratila 31 komad raznog oružja.

U SRBIJI U TOKU AKCIJA ZA PREUZIMANJE ORUŽJA

U Republici Srbiji u toku je akcija preuzimanja oružja i municije od lica koja nemaju dozvolu za njegovo držanje.

Na pitanje – da li i u Republici srbiji postoje paravojne jedinice, Tanjugu je odgovoreno da takve ili slične formacije u Srbiji nisu postojale i ne postoje.

HRVATSKA NE POŠTUJE NAREDBU PREDSEDNIŠTVA SFRJ
- NA RUBU GRAĐANSKOG RATA -

Hrvatska nije ispoštovala Naredbu Predsedništva Jugoslavije o vraćanju oružja svih ilegalnih i paravojnih formacija u toj Republici. Šta više, i to je hrvatskom vrhovništvu poslužilo kao povod za dalje rasplamsavanje antijugoslovenske, antiarmijske i antisrpske kampanje.

I prekjuče je to u Sarajevu nakon službenih razgovora s bosanskim rukovodstvom priznao predsednik Hrvatske dr Franjo Tuđman. On je tada istakao da će "ukoliko bi sloboda, demokracija i suverenost Republike Hrvatske bili ugroženi, biti branjeni od postojeće milicije i hrvatskog naroda".

Uporno se uverava vlastita javnost da se iza Naredbe krije velikosrpski hegemonizam četnička invazija upotreba JNA u porobljivačke svrhe i oružana pretnja suverenutetu Hrvatske i slobodi njenih građana.

Time hrvatsko vrhovništvo definitivno hoće da dokaže da Jugoslavije više nema. (*Dnevnik*, 23. januar. 1991)

SAOPŠTENJE SAVEZNOG SEKRETARIJATA
ZA NARODNU ODBRANU
- NAREDBA PREDSEDNIŠTVA BIĆE IZVRŠENA -

Ako se na području Hrvtske odmah ne raspuste svi mobilisani oružani sastavi, JNA će podići borbenu gotovost svojih jedinica koja će garantovati razoružavanje nelegalnih formacija

Služba za informisanje Saveznog sekretarijata za narodnu odbranu ovlašćena je da prenese sledeće:

"Ocenjujući aktuelne prilike u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji, prevashodno sa odbrambenog stanovišta, Savezni sekretarijat za narodnu odbranu konstatuje da postoje, u osnovi, samo dva puta u pogledu daljih tokova zbivanja u jugoslovenskom društvu. Jedan je – konstruktivan, argumentovan i demokratski dijalog o mogućim rešenjima za prevladavanje krize i uređenje odnosa u Jugoslaviji. Drugi je – vođenje politike svršenog čina u razgradnji federalne države i jednostrano nametanje parcijalnih interesa i volje rukovodstava pojedinih konstruktivnih delova jugoslovenske federacije.

Opredeljenje za prvi put, kao jedino ispravan, pretpostavlja, u sferi odbrane, očuvanje integriteta i jedinstva oružanih snaga SFRJ i angažovanje

Jugoslovenske narodne armije u zaštiti spoljnih, a u ovoj situaciji i unutrašnjih granica, sve dok se ne postigne dogovor o budućem uređenju Jugoslavije.

Drugi put, put politike svršenog čina i neustavnog i nezakonitog ponašanja, nužno bi doveo do formiranja nacionalnih i drugih nelegalnih formacija u svim delovima Jugoslavije. Sa sigurnošću se može reći da bi se to dogodilo za nekoliko dana ako se taj proces odmah ne zaustavi na području Republike Hrvatske.

Naredba delimično izvršena

Budući da bi postojanje nelegalnih oružanih sastava na celom prostoru zemlje dovelo do međusobnih razračunavanja i sukobljavanja oko unutrašnjih granica u Jugoslaviji, do bratoubilačkog rata sa katastrofalnim posledicama, svako ko je spreman da sledi glas razuma ne može prihvatiti politiku svršenog čina i nasilnog jednostranog narušavanja Ustava SFRJ i saveznih zakona. Jugoslovenska naroda armija ne može i ne sme to učiniti ni po svojoj društvenoj ulozi, ni po ustavnim odgovornostima koje ima.

Danas je jasno da su u jugoslovenskom društvu na delu i one secesionističko-separatističke snage koje žele ne samo otcepljenje pojedinih naroda iz okvira SFRJ, što kao pravo niko ne dovodi u pitanje, već i potpuno razbijanje Jugoslavije i njeno uvlačenje u krvavi bratoubilački rat. Te snage kontinuirano postupaju protivzakonito i posežu za silom, pri čemu, radi opravdanja svojih postupaka, druge, a najčešće JNA, optužuju za navodno nasilno ponašanje. Sve je očitije da je njihovo postupanje i u neposrednoj službi nekih inostranih činilaca.

Javnosti je poznato da je Predsedništvo SFRJ 9. januara ove godine – uvažavajući predlog i stav saveznog Sekretarijata za narodnu odbranu da je to, u konkretnim uslovima, politički najprihvatljiviji način postupanja – donelo naredbu o rasformiranju i razoružanju nelegalnih oružanih sastava. Predsedništvo je 19. januara odobrilo i produženje prvobitno određenog roka za 48 časova ali obećanja kojima je ta odluka bila motivisana – nisu ispunjena. Po oceni Predsedništva SFRJ od 22. januara, propuštena je prilika da se razoružavanje nelegalnih vojnih formacija obavi uz primenu abolicije. S obzirom na to da je naredba samo delimično izvršena, Predsedništvo je istovremeno ukazalo na dužnost vojno-pravosudnih i drugih nadležnih organa da izvršavaju svoje obaveze i ovlašćenja utvrđena zakonom.

Armija ne preuzima ničiju vlast

Postupajući saglasno zakonom utvrđenim obavezama i zahtevima Predsedništva SFRJ, vojni pravosudni organi pokrenuli su i sprovode krivični postupak protiv protagonista organizovanja i naoružavanja nelegalnih oružanih sastava. Čitav postupak vodiće se striktno u skladu sa zakonom i javno.

Vodeći na zakonu zasnovan postupak, armija neće preuzimati ničiju vlast niti rušiti bilo koju legalnu instituciju sistema, ali će, sasvim, obezbediti da se postupak dovede do kraja i izvrše sudske presude.

U Republici Hrvatskoj mobilisan je sastav raznorodnih, u suštini, vojnih formacija. U ime navodne odbrane od tobožnje vojne intervencije, organizovano je intenzivno praćenje pripadnika JNA i vojnih jedinica, oružano obezbeđenje pojedinih objekata, zaprečavanje komunikacija i pripremanje raznovrsnih terorističkih dejstava usmerenih prema armiji i njenom sastavu. Uporedo se nerazumno i i neargumentovano pothranjuje psihoza straha i vodi široka antiarmijska kampanja.

Polazeći od toga da bi preduzete mere u Republici Hrvatskoj mogle dovesti i do različitih nesporazuma i neželjenih konfrontacija, neophodno je da se svi mobilisani sastavi odmah raspuste. Tako ni Jugoslovenska narodna armija neće morati da preduzima osebne mere radi obezbeđenja uslova za nesmetan rad svojih pravosudnih i drugih organa. Ako se na području republike Hrvatske odmah ne raspuste svi mobilisani oružani sastavi, Jugoslovenska narodna armija će, postupajući po odredbama tačke 4. i 7. naredbe Predsedništva SFRJ, podići borbenu gotovost svojih jedinica na nivo koji će garantovati sprovođenje na zakonu zasnovanog krivičnog postupka i izvršenje sudskih odluka". (*Dnevnik*, 24. januar 1991)

ZA DANAS SAZVANO VIŠEDNEVNO ZASEDANJE HRVATSKOG SABORA
- SUSPENZIJA SVIH SAVEZNIH ZAKONA -

Hrvatska vlada preuzela odgovornost za stvaranje i naoružavanje "hrvatske vojske" i suprotstaviće se "svim namerama JNA da preuzme ovlašćenja MUP-a Hrvatske". Josip Manolić nazvao Naredbu Predsedništva SFRJ i saopštenje SSNO "terorističkim činom vrha Armije" i najviših saveznih organa". – Tuđman tvrdi da "postoji vojno-civilni štab za vojni udar"

Na vanrednoj sednici Vlade Republike Hrvatske, koja je danas održana u Zagrebu pod predsedništvom Franje Tuđmana, odbačene su sve optužbe na

račun te Republike i preuzeta kolektivna odgovornost za naoružavanje i mobilizaciju "milicijskih" snaga u toj Republici.

Tom prilikom ponovo je odbačena Naredba Predsedništva Jugoslavije kao ishitrena i tendenciozna, ali i nelegalna, jer je "doneta bez predstavnika Hrvatske u saveznom Predsedništvu".

Briga zbog najave krivičnog postupka

Među ostalima da se na već sazvanoj sednici hrvatskog Sabora donese odluka da se na teritoriji Republike Hrvatske mogu primenjivati samo oni savezni zakoni koji nisu u suprotnosti s hrvatskim Ustavom. Zatim, da vlada preuzme odgoornost za sastav i naoružavanje "hrvatske vojske" i da se suprotstavi "svim namerama Jugoslovenske narodne armije da preuzme ovlašćenja MUP-a Hrvatske.

Manolić priziva saveznike

To je pretnja, rekao je Manolić, i Sloveniji, Makedoniji, BiH, ali i opozicionim strankama u Srbiji i Crnoj Gori.

Tuđman podstiče strah od vojnog udara

Po rečima Boljkovca, "to čini boljševičko-dogmatski vojni vrh, koji je ocenio da je sada povoljan trenutak da se zaustave demokratski procesi u zemlji. Nije cilj skupljanje oružja, već rušenje demokratski izabrane vlasti u tim republikama".

HRVATSKI RADIO SINOĆ JAVIO
- TUĐMAN DANAS NE DOLAZI U BEOGRAD -

U okolnostima pretnje vojnim rešenjem Jugoslovenske krize besmisleno je ići na razgovore s predstavnicima Srbije – objašnjenje je predsednika hrvatske vlade Josipa Manolića

Predsednik Republike Hrvatske dr Franjo Tuđman neće sutra ići na razgovor sa predsednikom Republike Srbije Slobodanom Miloševićem, javio je večeras Hrvatski radio, pozivajući se na hrvatsku agenciju HINU.

"U okolnostima u kojima se prijeti vojnim rješenjem jugoslovenske krize i u kojima se tenkovske i druge jedinice dislociraju tako da je to osjetljivo za sigurnost Republike Hrvatske, bila bi besmislica sutra ići na razgovore sa predstavnicima Republike Srbije.

"Nismo za odbacivanje razgovora za koje smo se od početka zauzimali, ali mislimo da se ovi, na ovakvim osnovama i u ovakvim prilikama, ne mogu dalje voditi. Sadašnji vojni vrh neminovno mora otići sa scene ako želimo

mirno nastaviti put prema rješenju jugoslovenske krize i stoga će Hrvatska zatražiti ostavku vojnog vrha", rekao je večeras predsednik vlade Hrvatske. (*Dnevnik*, 25. januar 1991)

PRIKAZAN FILMSKI ZAPIS SLUŽBE SSNO ZA INFORMISANJE JAVNOSTI I "ZASTAVA-FILMA" O NAORUŽAVANJU TERORISTA HDZ
- ZASTRAŠUJUĆA UPUTSTVA MINISTRA ŠPEGELJA -

Ključnu ulogu u poslu nabavke oružja u Mađarskoj imali Martin Špegelj, Josip Boljkovac, Zdravko Mršić, Marjan Balaban, Ilija Dodig, Željko Tomljenović i Josip Perković. Špegelj, nekadašnji komandant Pete vojne oblasti i sadašnji republički ministar odbrane Hrvatske, u tajno snimljenom razgovoru saopštio da su "u ratu sa vojskom", potvrdio da je "nabavljeno 80.000 kalašnjikova" i da je "Slatina puna oružja". Ministar odbrane davao instrukcije za fizičko likvidiranje starešina JNA i njihovih porodica. – Amerikanci, po Špegelju, dva dana nakon pobede Miloševića na izborima u Srbiji, ponudili besplatnu pomoć u transportu i kompletnom naoružavanju 100.000 vojnika. Ključnu ulogu u poslu oko nabavke oružja u inostranstvu, kojim su naoružavani pripadnici HDZ-a, imali su ministri odbrane i unutrašnjih poslova Hrvatske Martin Špegelj i Josip Boljkovac i bivši ministar inostranih poslova Zdravko Mršić.

Ko je sve prikazao dokumentarnu emisiju

Dokumentarnu TV emisiju o naoružavanju pripadnika HDZ-a, koju je pripremila informativna služba SSNO-a i Vojno-filmski centar "Zastava film" emitovali su večeras u dvadeset sati za teritoriju Srbije. TV Beograd sa oba pokrajinska TV centra u Novom Sadu i Prištini. TV Crna Gora i TV Sarajevo, a Televizija Skoplje je emisiju prikazala na svom drugom programu nešto kasnije. TV Hrvatska je večeras imala produženi drugi dnevnik u 20 sati u kojem je prikazala današnju vanrednu sednicu Sabora republike Hrvatske. Ovaj dokumentarni film nije prikazan večeras ni na TV Slovenija.

Demanti američkog ambasadora

Američki ambasador u Jugoslaviji, Voren Cimerman, kategorički je večeras demantovao izjave ministra odbrane Hrvatske, Martina Špegelja, koji je rekao da su SAD "nudile vojnu pomoć Hrvatskoj"

"Nismo dali, nismo nudili i nismo obećali bilo kakvu vojnu pomoć Hrvatskoj", izjavio je Tanjugu ambasador SAD, Cimerman.

SAOPŠTENJE O RAZGOVORIMA MILOŠEVIĆ – TUĐMAN
- OTVORENO I POLEMIČNO -

Odnosi Srbije i Hrvatske na najnižoj tački od rata. Krupne razlike o nacionalnom pitanju federaciji i JNA. Nastaviće se dijalog delegacija u traženju prihvatljivih rešenja.

U Beogradu su danas vođeni razgovori između delegacije Srbije sa predsednikom Republike Srbije Slobodanom Miloševićem na čelu i delegacije Hrvatske sa predsednikom Republike Hrvatske dr Franjom Tuđmanom na čelu. U delegaciji Srbije bili su i dr Slobodan Unković, predsednik Narodne skupštine, dr Dragutin Zelenović, mandatar za sastav nove vlade Republike Srbije i dr Stanko Radmilović predsednik Izvršnog veća Skupštine Srbije, a u delegaciji Hrvatske dr Žarko Domljan, predsednik Sabora, Josip Manolić, predsednik Vlade Hrvatske, i Stjepan Mesić, potpredsednik Predsedništva SFRJ. Razgovorima su prisustvovali i Hrvoje Šarinić, šef kabineta predsednika Republike Hrvatske i Goran Milinović, šef kabineta predsednika Republike Sribje.

Konstatovano je da su odnosi Srbije i Hrvatske na najnižoj tački od rata i da postoje krupne razlike koje se odnose na rešavanje nacionalnih pitanja, pitanja budućnosti Jugoslavije, na jugoslovensku federaciju, njene institucije i Jugoslovensku narodnu armiju.

BEČEJ:
PO USTAŠKOM SCENARIJU

Beogradska televizija prikazala uvod u ratne strahote. Aktivista DZVM nije gledao film o naoružavanju pripadnika HDZ-a. Sličnosti sa Pavelićevom akcijom iz 1934. godine.

Milica Rajić: U ruci mi je primerak "Politike" od 8. novembra 1934. godine koja na naslovnoj strani donosi članak o formiranju i pripremanju ustaša u Mađarskoj. Ovo što se dešava poslednjih meseci u Hrvatskoj, a posebno najnoviji događaji nabavke oružja, opet u Mađarskoj, ugroženost Srba u Hrvatskoj, pripreme "hrvatske vojske" neobično me podseća na to vreme. Ne mogu a da ne povežem izjave čelnika DZVM o borbi za neka prava koja oni navodno nemaju i pomoć suseda iz Mađarske da se Hrvatska snabde oružjem. To je dokaz da se malo šta promenilo od vremena koje opisuje "Politika" godine 1934. Sigurna sam da bi se opet protiv Srba udružili Hrvati i Mađari. Sada se vidi koliko sam bila u pravu kada sam kao delegat u Skupštini Srbije tražila da se Srbi u Hrvatskoj naoružaju i da ne budu ovce za klanje.

Volela bih da čujem ili da pročitam kako na stvaranje hrvatskih jedinica, uz pomoć iz Mađarske, reaguje gospodin Andraš Agošton, predsednik DZVM.

ZRENJANIN:
JEDNA DEMOKRATIJA

Nikada nisam verovao u takozvanu demokraciju HDZ-a ali nisam mogao ni da pomislim da u tim ljudima postoji toliki naboj ustaštva – kaže Milenko Bajac.

Slično razmišlja i Vidosav Ševo koji je rođen u kraju gde se još pamte ustaška zverstva iz Drugog svetskog rata: "mislio sam da je sve to stvar prošlosti a sada opet moram da brinem o svojoj rodbini u Slavoniji i Zagrebu. Nama koji smo već jednom preživeli sve strahote ustaške histerije ovako nešto još teže pada. Poubijati nekom celu porodicu samo zato što je iazbrao vojni poziv tako nešto može da padne na pamet samo bolesnom čoveku. Treba pohapsiti sve vinovnike ovog nečuvenog terorističkog scenarija ili nek se braća Hrvati izdvoje iz Jugoslavije ako im nije po meri pa da svi živimo u miru."

APATIN:
VUKOVI U JAGNJEĆOJ KOŽI:

Čitao sam mnogo o nacizmu, ali ono što je izgovorio Martin Špegelj gore je i od toga – veli Antun Zlatar iz Sente.

Ja znam šta je politika i šta je u njoj sve moguće i dozvoljeno. No gledajući emisiju koju je pripremio Savezni sekretarijat za narodnu odbranu bio sam skamenjen. Reči koje je u njoj izgovorio pre svih Martin Špetelj, ne može da smisli zdrav um. Čitao sam mnogo i o nacizmu. Ali ovo je gore i od toga. Najbolja ilustracija je pretnja čak i Hrvatima koji kako oni vele nisu čisti do trećeg kolena. Jednom rečju to je potpuno ludilo kome se zbilja moralo stati na kraj – veli Antun Zlatar, sekretar Mesne zajednice u Senti, selu sa više od 6 hiljada žitelja najvećim delom Hrvata.

FILMSKA TRAKA SVE REKLA!

Ogorčeni Titovovrbašani zahtevaju hitno suđenje svim akterima suludog scenarija naoružavanja u Hrvatskoj

Preksinoćna specijalna emisija posvećena naoružavanju HDZ-a izazvala je u Titovom Vrbasu nezapamćeno gnušenje. Terorističko angažovanje zabeleženo nepristrasnom kamerom i to tonskom kulminiralo je erupcijom

Vukovarska tragedija 1991

ogorčenja koja je vidljiva na svakom koraku. Suludi scenario Špegelja, Boljkovca, Mršića i ostalih iz tuđmanovsko-mesićevske klape uverio je u neverovtnu identičnost sa pavelićevim i drugim praktičnim realizacijama najvećeg ljudskog zla dok je pripadnicima mlade generacije dao do znanja na koji način misle da lete "jastrebovi" iz Hrvatske.

Andrija Pejović zaprepašćen prizorima na malom ekranu dodao da ovakva režija u hHvatskoj je spremana i na žalost ostvarena pre pola veka.

VRŠAC:
KRIVCE MORA STIĆI KAZNA

Zanemeli smo pred TV-ekranima jer nismo verovali da je tako nešto moguće – kaže Jon Kordin iz Kuštilja.

Specijalna emisija o naoružavanju terorista u Hrvatskoj ostavila je gotovo bez reči najveći broj žitelja vršačke opštine. Mnogi ni danas ne mogu da veruju da je tako nešto moguće u našoj zemlji.

PAKLENI PLAN HDZ-a

Žitelji Bačke Palanke i okolnih sela ogorčilo je ono što su videli u filmu o naoružavanju terorista ali ih je iznenadilo jer za "kalašnjikove" u Iloku se odavno zna.

Prikazivanje dokumentarnog filma o terorističkom delovanju i naoružavanju pripadnika HDZ-a u Hrvatskoj u Bačkoj Palanci je izazvalo ogorčenje ali sadržaj filma za većinu bačkopalančana nije iznenađenje. U ovaj gradić su još poodavno stizali glasovi da je deo kontingenta "kalašnjikova" iz Mađarske našao svoje vlasnike i u komšijskom Iloku i nekim okolnim selima. O tome se uveliko pričalo posebno među srpskim življem s one strane Dunava ali i u Bačkoj Palanci.

"NERAZBORITI, EKSTREMISTI, PROVOKATORI"

Stanje u Jugoslaviji i Hrvatskoj je normalno: ministar odbrane Republike Hrvatske Martin Špegelj, ministar unutrašnjih poslova Josip Boljkovac, kao ni mnogi drugi ministri, predsednici i dopredsednici, vrhovnici i doarhovnici u državnom aparatu suverene nezavisne i nadasve demokratske Republike Hrvatske i u vladajućoj stranci HDZ nisu podneli ostavke. Niti su od njih tražene niti su ih oni ponudili.

Mnogi savezni zakoni i institucije već odavno ne funkcionišu. Izuzetan je izgleda JNA. Ona očigledno i dalje radi svoj posao po zakonima i u ime njih

pa čak ma koliko to nekima čudno i bogohulno zvučalo u ime demokratskih promena i same demokratije.

NALIČJE "POVIJESNOG RAZGOVORA"

Stipe Mesić na trgu Bana Jelačića: "Da bi se Hrvatska dovela na stub srama pravili su se razni scenariji, pravile su se razne montaže da bi se oblatilo rukovodstvo Hrvatske, Hrvatske demokratske stranke, svi demokratski instituti u Hrvatskoj."

"Svima nudimo miran suživot, Srbi u Hrvatskoj nemaju razloga da budu u bilo kakvom strahu od hrvatskog naroda. Kao što ste vidjeli nisu Hrvati otimali oružje iz policijskih stnaica. To nije potrebno".

IZVODI IZ SPECIJALNOG IZDANJA NARODNE ARMIJE
- BILI SU SPREMNI NA BRATOUBILAČKI RAT -

U vanrednom izdanju armijskog nedeljnika na 52 stranice objavljeni mnogobrojni dokumenti, faksimili i delovi iz snimljenih razgovora Martina Špegelja i Josipa Boljkovca.

Ubrzanim prevođenjem ilegalno naoružanih pripadnika HDZ-a u rezervni sastav Ministarstva unutrašnjih poslova, rezervni sastav milicije u periodu za koji je zatraženo produženje roka za realizaciju naredbe Predsedništva SFRJ povećan je sa 13.371 na 31.229 pripadnika (uvećanje 233 odsto), tako da je ukupno brojno stanje aktivnog i rezervnog sastava MUP-a 22. januara bilo 50.741 lice, piše u tekstu "Armija na nišanu", koji donosi specijalno izdanje "Narodne armije".

Vanredno izdanje armijskog nedeljnika odštampano je u tiražu 150 hiljada primeraka. Na 52 stranice objavljuju su mnogobrojni dokumenti, faksimili, narudžbenica i tovarnih lista za prevoz oružja nabavljenog u inostranstvu, kao i delovi iz snimljenih razgovora ministara u hrvatskoj Vladi Martina Špegelja i Josipa Boljkovca. (*Dnevnik,* 27. januar 1991)

Tekstovi iz specijalnog izdanja "Narodne armije"
NEZAKONITI POSTUPCI ORGANA MINISTARSTVA UNUTRAŠNJIH POSLOVA HRVATSKE PREMA PRIPADNICIMA JNA
- DRASTIČNI SLUČAJEVI NAPADA NA STAREŠINE -

Poslednjih meseci registrovano je više slučajeva nasrtaja na pripadnike JNA od strane službenih organa ministarstva unutrašnjih poslova Hrvatske koji su prekoračujući ovlašćenja i suprotno važečim propisima vršili zadržavanje, pretresanje, privođenje, razoružavanje pa i primenu fizičke sile prema njima.

I pored više upozorenja od strane komandi i odgovornih starešina JNA upućenih nadležnim organima MUP-a Hrvatske i obećanja da će se ovakva ponašanja sprečiti, dana 6. januara 1991. godine oko 11 časova došlo je do najdrastičnijih slučajeva napada na tri pripadnika organa bezbednosti JNA u toku izvršavanja službenih zadataka iz njihove nadležnosti.

PRAVNI ASPEKT NEZAKONITIH DOGAĐAJA
- TEŠKA KRIVIČNA DELA -

Stvaranje paravojnih naoružanih sastava, tajno uvoženje oružja i njegova podela po nacionalnoj i političkoj pripadnosti ima sva obeležja teških krivičnih dela protiv bezbednosti SFRJ – oružane pobune, podrivanja vojne i odbrambene moći zemlje, terorizma... Za ta krivična dela propisane su stroge sankcije, posebno za organizatore i kolovođe – od 3 – 15 godina.

Već duže smo svedoci pojava veoma opasnih po bezbednost SFRJ na koje je ukazalo Predsedništvo SFRJ u naredbi od 9. januara 1991. godine da se u više delova naše zemlje stvaraju paravojni naoružani sastavi i da se iz inostranstva tajno uvozi oružje i deli građanima po nacionalnoj i političkoj pripadnosti. Ako se ima u vidu da se to čini bez odobrenja nadležnih saveznih organa i sa očiglednim ciljem suprotstavljanja osnovnim Ustavom SFRJ utvrđenim načelima o državnom i društvenom uređenju Jugoslavije, kao i odlukama i merama koje Predsedništvo SFRJ, kao kolektivni šef države i drugi nadležni savezni organi preduzimaju u okviru svojih ovlašćenja, onda postaje jasno da takve aktivnosti imaju sve atribute teških krivičnih dela protiv bezbednosti SFRJ, kao što su: oružana pobuna i upućivanje i prebacivanje na teritoriju SFRJ oružja, ali mogu biti i drugi oblici napada na bezbednost SFRJ, na primer, podrivanje vojne, i odbrambene moći, terorizam i slično. (*Dnevnik*, 29. januar 1991)

U "LIJEPOJ NAŠOJ" SVE PO STAROM
- I DALJE ZA BOJ SPREMNI -

Po svemu sudeći na delu je potpuno ignorisanje zaključaka sa Predsedništva SFRJ

Iz Hrvatske metropole kao i iz cele Hrvatske ni treći dan posle beogradskih razgovora nema novih, bolje reći umirujućih vesti. Oružju "nema ni traga". Ili preciznije ono je još uvek u rukama HDZ-ovaca koje hrvatsko

vrhovništvo krsti rezervnom milicijom. Tek je za potrebe hrvatske televizije "vraćeno" nešto uzoraka raznog naoružanja nekoliko mitraljeza, atomatskih pušaka i kubura muzejske vrednosti. Po svemu sudeći na delu je potpuno ignorisanje zaključaka donesenih na poslednjoj sednici Predsedništva Jugoslavije s hrvatskom delegacijom. A predsednik HSP-a Dobrosav Paraga ide i korak dalje pa kaže da je dogovor u Beogradu "ravan vojnom puču u Hrvatskoj", čime je samo odložen obračun između Zagreba i Beograda. Odluku da se putuje u Beograd i rezultate tih razgovora u Hrvatskoj podržava naravno vođstvo stranke na vlasti kao i Mažarovi socijalisti i Račanovi komunisti. Pri tom se ni oni ne izjašnjavaju o oružju i onim zaključcima donesenim u Beogradu koji govore da ono mora biti vraćeno u skladišta koja će biti pod kontrolom JNA.

KNIN PRED SEDNICU PREDSEDNIŠTVA SFRJ
- U OČEKIVANJU DALJEG RASPLETA -

Odmah preduzeti korake protiv hrvatskih ministara odbrane i unutrašnjih poslova

Knin je u očekivanju daljeg raspleta. Izvesno olakšanje kod većine stnaovnika koje je donela sednica Predsedništva SFRJ i susret Milošević – Tuđman posve je nestalo nakon emitovanja šokantnog filmskog materijala Službe za informisanje SSNO-a. U tom tekstu najveću pažnju privlači uloga Martina Špegelja i Josipa Boljkovca.

Srpska demokratska stranka se sinoć prvi put oglasila javnim saopštenjem u kome uz ostalo tvrdi da se nastavlja naoružavanje pojedinaca i kako kažu terorističkih grupa Hrvatske demokratske zajednice, te pred predstojeću sednicu naglašavajući odgovornost Predsedništva SFRJ za mogući etnički sukob.

SAOPŠTENJE SAVETA SDS BOSNE I HERCEGOVINE
- PRIPREME ZA NOVI GENOCID -

Akcije hrvatskih državnih organa pokušaji su oružanog prevrata

U akcijama i radnjama hrvatskih državnih organa srpski narod je prepoznao organizovane pripreme za ponovni državni genocid nad srpskim narodom i za krvavi obračun sa pripadnicima JNA i članovima njihovih porodica. Radi se o pokušaju oružanog prevrata i nametanja nedemokratskog raspleta jugoslovenske državne krize. To se između ostalog kaže u poruci koju je uputio Savet srpske demokratske stranke Bosne i Hercegovine. (*Dnevnik*, 30. januar 1991)

TEKSTOVI IZ SPECIJALNOG IZDANJA "NARODNE ARMIJE"
- HRVATSKA UZDANICA -

Članstvo hrvatske uzdanice mogu da čine pripadnici svih hrvatskih stranaka a za sada su to: Hrvatski državotvorni pokret, Hrvatska stranka prava, Hrvatska demokratska zajednica i Hrvatska stranka kao i nezavisni pojedinci

PRISEGA

Uvjeti su: nacionalna pripadnost hrvatskom narodu, negiranje Jugoslavije, hrvatskodržavotvorno usmjerenje, ekstremno desni politički stav, psihološka stabilnost, provera na manjim zadacima političkog usmjerenja i polaganje prisege barjaku.

Prisega barjaku: novi član stoji pred predpostavljenima, drži u lijevoj ruci hrvatski barjak, desnu ruku drži dlanom prislonjenom na srce i ponavlja za pretpostavljenim tekst:

"Ja (ime i prezime), u ovom trenutku ustupam sebe cjelokupnom hrvatskom narodu svim njegovim precima i potomcima, ustupam im svoje telo, svoju neograničenu vjernost i požrtvovanost u nepokolebljivoj te neodstupnoj borbi do hrvatske države – do pobjede. Pristupam hrvatskoj uzdanici čiste duše otvorena srca i raširenih ruku, te ću se njoj pokorijevati i biti joj na usluzi sve dok ista postoji, a postojati će dok je hrvatskog naroda!

Izdajom hrvatskog naroda, odnosno hrvatske uzdanice na svoju dušu i tijelo primam proklestvo i kaznu za svoj neoprostivi grijeh! Tako mi Bog (alah) pomogao!"

Posle toga novajlija prinosi barjak usnama i ljubi ga , potom klekne i poljubi pretpostavljenog u ruku.

Novoprimljeni član kao i ostali pripadnici uzdanice nesme ništa da pita već samo da izvršava zadatke dobijene od pretpostavljenih.

PLAN "ODBRANE" OSJEKA

Hrvatska uzdanica je nadstranačka organizacija osnovana u okrilju HDP-a (Osijek) a trenutno djeluje pod HS (Osijek). Sa njenim postojanjem upoznati su njeni članovi Vlade Hrvatske. Oni blagonaklono gledaju na postojanje te orgnaizacije. Obećali su da će u određenom trenutku (u slučaju većih incidenata) organizacija imati s njihove strane punu podršku u ljudstvu (desno i ekstremno orijentirano članstvo HDZ-a i ostalih stranaka) i naoružanje. Za uzvrat su tražili da hrvatska uzdanica koordinirano sa HDZ-

om i teritorijalcima učestvuje u planskoj odbrani Osijeka i drugih gradova (Zadra, Šibenika, Zagreba) u kojima ima podružnice.

U planu odbrane Osijeka Hrvatska uzdanica predviđa:

1. Damir Horvat rukovodi cjelokupnom akcijom iz zgrade Skupštine općine.

2. Plan dejstva (detalji naknadno utvrđeni) dobija od Branimira Glavaša.

3. Grupe od 5 – 6 ljudi zauzet će: glavnu poštu, RTV Osijek, Skupštinu općine, željeznički i autobuski kolodvor, Trg slobode i sva tri mosta preko Drave (Mladosti, Željeznički i Prometni).

4. Ostatak ljudstva neuporabljen u koordiniranim akcijama bio bi iskorišten u uličnim neredima (izazivanju i smirivanju).

5. Štab odbrane u Osijeku sastojat će se od predstavnika teritorijalaca HDZ-a, HU-a i vojnih starješina.

6. Veza sa terenom uspostavljala bi se kuririma i radiom.

7. Koordinator radio veze je Danijel Šimunović (za HU).

OSJEČKO ČLANSTVO HU

Damir Horvat, Goran Ribičič (HDP) Branimir Glavaš (HDZ), Damir Basar (HS), Željko Glavaš (N), Goran Trdin (HSP), Ante Stranput, Danijel Šimunović, Dražen Higl, Darko Prodan, Anđelko Prodan, Dubravko Brenalo, Damir Šego, Drago Kaplan, Milan Kaplan, Darko Toman, Franjo Orešković, Edo Šonfeld, Ivan Crnić, Ivica Vulić, Ivan Brčić, Josip Niš, Ivica Lionić, Josip Grubešić, Ivan Stranput, Ivo Grubešić, Ivica Zorica, Mato Tonić, Mario Vuknić, Nenad Sablić, Mišo Krolo, Miodrag Prelčec (N), Marko Ilić, Mio Kovač, Mirko Kiš, Muhamed Ševčić, Rudo Primorac, Zoran Marjanac, Zdenko Kopčin, Damir Delič, Ante Paradžin (HSP).

AKTIVNOST HRVATSKOG DRŽAVOTVORNOG POKRETA I HRVATSKE UZDANICE
- TERORIZAM KAO OSLONAC -

Veze između HDP – organizacije koja je od formiranja izvela tridesetak diverzantsko-terorističkih akcija u zemlji i inostranstvu, i čelnika HDZ-a učvršćene pre izbora u Hrvatskoj, a intenzivirane posle izbora, premeštanjem terorista u zemlji. Po ugledu na špansku ETA, u Osijeku formiranja Hrvatska uzdanica – egzekutivni deo HDZ, na čijem čelu su Damir Horvat i Branimir Glavaš.

Vukovarska tragedija 1991

Hrvatski državotvorni pokret (HDP) formiran je 1981. godine u Lundu u Švedskoj po dolasku do definitivnog rascepa u hrvatskom narodnom vijeću, iz kojeg je istupila većina njegovih najekstremnijih pripadnika – uglavnom članova terorističkih organizacija (Lubrićevci, HRB i Grupacije tzv. Proljećara).

Za predsednika HDP je izabran Nikola Štedun rođen 1937. godine u selu Rešetarevo, SO Duga Resa, Hrvat, emigrant od 1956. godine živi u Škotskoj. Štedul je lični prijatelj Gojka Šušaka, ministra za iseljeništvo Republike Hrvatske. Šušak je bio u emigraciji u Kanadi 20 godina. Organizator je predizborne kampanje Tuđmana u Kanadi. Stalno je u kontaktu sa ekstremnim emigrnatima u inostranstvu.

Hrvatski državotvorni pokret je formiran s ciljem objedinjavanja svih organizacija hrvatske neprijateljske emigracije. Reč je o izrazito terorističkoj organizaciji koja se u svom programu prilikom osnivanja opredelila za diverzantsko – terorističke akcije kao osnovni oblik i metod delovanja protiv Jugoslavije. Od svog osnivanja pripadnici ovog pokreta su izveli oko 30 terorističkih akcija na naša diplomatsko-konzularna i druga predstavništva i pojedince u inostranstvu. U zemlji su organizovali i izvršili više takvih akcija. Služba bezbednosti je 1984. godine lišila slobode 23 lica koja su po zadacima rukovodstva HDP pripremala ili izvršila terorističke akcije u Vinkovcu, Slavonskom Brodu, Zagrebu, šibeniku, Biogradu na Moru i u drugim gradovima u zemlji.

Dogovor sa nekim čelnicima HDZ u Hrvatskoj

Zna se da je rukovodstvo HDP-a u dogovoru i sprezi sa čelnicima ostalih organizacija hrvatske neprijateljske orgnaizacije u inostranstvu, planski i kontinuirano radilo na razvijanju veza i odnosa sa (domovinskim snagama), da su između vodećih hrvatskih nacionalista kasnije čelnika političkih partija (V. Šeksa, Š. Đodana, I. Tolja, M. Veselice, V. Gotovca, I. Z. Čička, D. Budiše i dr.) i rukovodstva HDP i drugih emigrantskih organizacija uspostavljene čvrste veze koje su naročito intenzivirane nakon formiranja HDZ-a i tokom predizbornih aktivnosti u Hrvatskoj. Uspostavljani su i učvršćivani kontakti i veze s ciljem pridobijanja istomišljenika za ciljeve HDZ-a dogovaranja oko zajedničke platforme u predizbornim aktivnostima, omasovljena članstva HDZ formiranjem ogranaka, stvaranjem potrebnih uslova za "nacionalno pomirenje svih Hrvata" i legalan dolazak u zemlju pripadnika HNE, obezbeđenjem finansijskih sredstava u korist HDZ i sl.

Organizator kontakata bio je Milan Buškajin, vlasnik privatnog ugostiteljskog objekta u Štutgartu inače emigrant iz sela Čisla kod Omiša, rukovodilac HDP-a za Evropu. Tu je i Goran Ribičič (emigrant od 1985, jedno vreme predsednik HDP za Evropu posle pobede HDZ na izborima u Hrvatskoj vratio se u zemlju i pristupio formiranju HDP a potom i hrvatske uzdanice u Osijeku), šire govorio o HDZ-u i programu organizacije, o planovima osnivanja samostalne države Hrvatske i o potrebi da se u te aktivnosti najneposrednije uključi emigracija. Na drugom sastanku šire je govorio o HDZ-u kao "pokretu svih Hrvata", zahtevao je veću finansijsku podršku a za uzvrat je obećao da će i neki čelnici HDZ odlučno zalagati za povratak emigracije u zemlju i za legalizovanje njezine aktivnosti. Ti i drugi kontakti s pojedincima i rukovodstvima emigrantskih organizacija održavani su u najvećoj tajnosti.

Na tim sastancima razmatrana je aktivnost orgnaizacije u slučaju poraza HDZ-a i drugih opozicionih partija. Radikalno krilo oko Dinka Dedića (urednika Hrvatskog tjednika, član rukovodstva HDP u Melburnu, po mišljenju nekih prva ličnost u HDP) i Ante Šute (rukovodilac HDP-a za Australiju), zagovaralo je izvođenje terorističkih akcija. U vezi s tim Dedić je novembra 1989. godine došao u Nemačku iz Australije a Šuto u decembru iste godine.

Zna se i o povezanosti Lista "Mladina" sa rukovodstvom HDP još od 1988. godine. Članovi redakcije "Mladine" činili su značajne usluge HDP-u tako što je putem njih išlo rasturanje propagandnih letaka i što su ih snabdevali štampom iz Jugoslavije kako bi HDP mogao da sprovodi svoju propagandu i subverzivnu aktivnost. Inače "Mladina" i "Nova revija" od 70 godina ustupaju prostor poznatim hrvatskim nacionalistima (Šeksu, Veselici, Čičku, Šošiću, Budiši i dr.) a HDP-a od 1989. godine, kada su obavljeni intervjui sa N. Štedula i M. Buškapna.

Poznato je da je u vezi sa rukovodstvom HDP bio i Igor Bavčar.

Nakon izbora – sprega neposrednija

Posle izbora u Hrvatskoj stvoreni su uslovi za nesmetan dolazak u zemlju pripadnika emigracije među kojima i 11 najistaknutijih ekstremista HDP. Prihvat su organizovali neki od rukovodilaca HDZ-a. Uskoro je i Hrvatski državotvorni pokret formiran i u zemlji kao produžena ruka HDZ-a. Delovao je pod okriljem HDZ-a i predstavljao neku vrstu (radikalne desnice). On je bio potreban HDZ-u da bi ovaj mogao opravdati svoje akcije što znači da je HDP zamišljen kao neka vrsta prethodnice HDZ-a koja je sprovoditi

radikalnije akcije, stvarati slobodan prostor za delovanje HDZ-a i kao faktor na koji će se prebacivati sva krivica ukoliko bi HDZ bio kritikovan zbog svojih aktivnosti. HDP je nakon formiranja delovao u ilegali jer se nije mogao registrovati. Sugerisao je da se pripadnici HDP učlanjuju u Hrvatsku stranku prava a kasnije i u Hrvatsku stranku koja legalno deluje. Pokret je izašao iz ilegale i registrovan je tek kad je Štedul došao u Zagreb. U Zagrebu je 13. X. 1990. održana osnivačka skupština HDP. Radi pripreme Skupštine Štedul je u junu u Zagreb uputio Tihomira Oreškovića a potom Mladena Škarpa, a i Dinko Dedič se u to uključio. Namera je bila da se po ugledu na američki kju kluks klan formira HDP za izvođenje terorističkih akcija.

Formiranje Hrvatske uzdanice usledilo je nakon neuspeha sa HDP-om u osijeku. Prilikom formiranja organizacije i postavljanja njezinih ciljeva i zadataka teroristi su se rukovodili iskustvima španske ETA-e. Hrvatska uzdanica je zamišljena kao samosalna organizacija za izvršavanje specijalnih zadataka. Ona predstavlja ekstremno-teroristički i egzekutivni deo HDZ-a bez obzira na žrtve.

Izbor članova vršen je iz članstva HDP u kome su već bili probrani i provereni članovi HDZ-a spremni za izvršavanje svakog zadatka. Od 80 članova HDP-a posebnom selekcijom izabrano je 40. Oni su polagali posebnu prisegu (zakletvu) pred hrvatskim barjakom. Svaki član se obavezao na bezpogovorno izvršavanje svih zadataka koje će dobiti od HDZ.

Budući da je nakon formiranja Hrvatske uzdanice nastao problem njezinog legalizovanja pojedinci iz Vrhovništva Hrvatske usmerili su ih prema HSP, a zatim HS. Bilo je predviđeno da HU, samostalno i u koordinaciji sa HDZ-om učestvuje u ostvarenju plana odbrane Osijeka, izvršavanjem različitih zadataka: izolacija i obezbeđenje objekata (RTV Osijek, SO, PTT i SUP, železničkog i autobuskog kolodvora, Trga slobode i sl.) i blokiranjem ulica, po potrebi i zaprečavanjem ulica koje vode ka vojnim objektima, zauzimanjem mostova na Dravi, blokiranjem prilaza ka gradu, postavljanjem barikada u samom gradu, smirivanjem nereda na ulicama i po potrebi izazivanjem nereda i sl. U "ofanzivnoj varijanti" predviđeno je da se HU angažuje i na teritoriji Srbije (Vojvodine) kao prethodnica ojačana u početku sa 80 članova hrvatske mladeži sa ciljem propagandnog delovanja među hrvatskim življem i njegovog regrutovanja u hrvatsku vojsku za odbranu suvereniteta i uspostavljanje hrvatske "u povijesnim granicama".

Za takvo angažovanje HU razrađen je plan odbrane Osijeka i formiran je štab za Slavoniju u koji su ušli: Branimir Glavaš u ime HDZ, Damir Horvat za HU (rukovodilac akcije odbrane Osijeka), predstavnik TO, predstavnik

SUP-a i navodno predstavnik Armije (smatraju da imaju svoje ljude i da će nekoga uključiti), predstavnik samostalnih jedinica, Petar Kljajić, predsednik HDZ za Slavoniju i Baranju, Željko Krivić, predsednik IV SO Osijek i Goran Ribičič.

Razradom plana odbrane Osijeka rukovodio je Ivan Vekić. Tom prilikom on je održao sastanak na kojem su još učestvovali B. Glavaš, D. Horvat i G. Ribičič. Pošlo se od procene da suverenitetu Hrvatske najveća opasnost preti od vojnog udara i da je u zaštiti suvereniteta i uspostavljanju Hrvatske u njezinim povjesnim granicama potrebno pripremiti i naoružati sve raspoložive snage. U vezi s tim na karti je razrađen grafički deo plana a u vezi sa angažovanjem Hrvatske uzdanice, u koordinaciji sa HDZ je precizirano da će ona biti angažovana na napred navedenim zadacima, po grupama od 5 – 6 članova: da će naoružanje dobiti iz Doma HDZ u Osijeku, na dati signal; da B. Glavaš rukovodi akcijom odbrane na širem prostoru Slavonije, dok Damir Horvat rukovodi odbranom Osijeka, a zadatke dobija od Glavaša, da je predviđen napad na skladište u Čepinu radi naoružavanja (radi čega su detaljno opservirali taj objekat). Zaključeno je da su objekti koje posebno treba braniti: RTV, Glavna pošta, autobuski i železnički kolodvor i sva tri mosta na Dravi i da će se na tim zadacima angažovati hrvatska uzdanica pojačana s jednim brojem članova HDZ i hrvatske mladeži. (*Dnevnik*, 30. januar 1991)

KONFERENCIJA ZA ŠTAMPU SRPSKE OPOZICIJE
- GENOCIDNI PLANOVI HDZ-A -

Upućen poziv da se u subotu, 2. februara organizuju protestni mitinzi širom Jugoslavije, a dan kasnije i u svim većim gradovima Severne Amerike, Australije i Evrope. Neodložna potreba za stvaranje veća nacionalnog spasa. Priznanje Jugoslovenskoj narodnoj armiji

Filmski materijal o nelegalnom naoružavanju paravojnih formacija i o zavereničkoj aktivnosti pojedinih članova hrvatskog vrhovništva ilustruje genocidne planove HDZ-a uperene protiv srpskog naroda u okvirima titovske tvorevine Hrvatske. On je potvrda iste one politike koja od 1941 – 1945. na patološki način umorila oko 1,5 milion Srba, nekoliko desetina hiljada Jevreja i Cigana i pripadnike nekih drugih naroda.

Taj materijal pokazuje i kontinuitet "servisne uloge nekih mađarskih krugova" kao i "nedolični udeo verovatno obmanute američke i britanske politike". Ovo se između ostalog kaže u apelu koje su jugoslovenskoj i svetskoj javnosti uputili predstavnici gotovo svih srpskih opozicionih stranaka, udruženja kao i predstavnici nezavisnih intelektualaca, a o čemu su

Vukovarska tragedija 1991

novinari obavešteni danas na konferenciji za štampu u međunarodnom prescentru u Beogradu.

Ili Jugoslavija ili država svih Srba

U apelu koji je pročitao dr Veselin Đuretić ističe se da patološka antisrpska mržnja u Hrvatskoj nema istorijskih osnova niti moralnih razloga a iza zle sudbine srpskog naroda krije se velika zavera u kojoj učestvuju i neki istaknuti zapadni politički krugovi. Danas i običan čovek misli da se iza zavere krije kataolička multinacionala koja u sumraku boljševizma želi da ostvari svoje planove, odnosno da proces pokatoličenja dovrši asimilacijom. Srpske opozicione stranke stoga očekuju objašnjenje koje bi skinulo ljagu sa čestitih naroda Velike Britanije i SAD i u tom smislu posebno se obraćamo gospodi Bušu i Mejdžoru, kaže se u saopštenju koje je pročitao dr Đuretić. Kako bi izbegli obaveze poraženih naroda rešenje se vidi ili u integralnoj Jugoslaviji, bez republičkih granica, kao državi s punim građanskim pravima i slobodama koja bi bila zasnovana na kulturno istorijskoj komplementarnosti svih njenih naroda ili u jedinstvenoj srpskoj državi u svim njenim etničkim, istorijskim i duhovnim okvirima koja bi bila organski jedinstvena država Srba, pravoslavne, katoličke, muhamedanske i drugih veroispovesti.

Neverovanje vrhovništvu Hrvatske

Predsednik Srpske svetosavske stranke dr Žarko Gavrilović istakao je da ne sme dozvoliti da "hrvatske ustaše koje je obučio Josip Broz Tito ponovo spreme bratoubilački rat". Srbi su za ljubav ali nema ljubavi između vuka i jagnjeta, naglasio je Gavrilović i dodao da ili će se Srbi ujediniti ili ih neće biti. Nešto drugačiji stav od ostalih imao je predsednik Srpske narodne obnove Mirko Jović kome je zasmetalo što se odaje priznanje JNA i založio se za formiranje Srpske države sa srpskom vojskom.

Na pitanje novinara zašto današnjem sastanku ne prisustvuju i predstavnici najvećih opozicionih stranaka u Srbiji kao što su SPO, Demokratska stranka i Radikali, Slobodan Mitić iz Saveza svih Srba sveta koji je organizator celokupne akcije odgovorio je da su i njihovi predstavnici prisustvovali sastanku koji je održan 28. januara i na kom je koncipirano ovo saopštenje za javnost.

Priznanje Jugoslovenskoj narodnoj armiji

Predstavnici srpskih opozicionih stranaka udruženja i nezavisnih intelektualaca odaju posebno priznanje JNA što je otkrila zavereničke planove

i pregnuća hrvatskog vrhovništva, ali istovremeno zahtevaju da do kraja diskredituju ne samo eksponirano pojedince nego i državne institucije u kojima su oni mogli da dođu do izražaja. Zahteva se da se potpuno demaskira i onemogući politika HDZ-a te da se svetskoj javnosti stavi na uvid da su sve informacije o Srbima do sada bile tendenciozno servirane preko antisrpskih jugoslovenskih diplomatskih predstavništava. (*Dnevnik*, 31. januar 1991)

ISTRAŽNI SUDIJA VOJNOG SUDA U ZAGREBU OBELODANIO - IZDAT NALOG ZA PRIVOĐENJE ŠPEGELJA -

Sprovodi se istraga uz primenu pritvora protiv Antuna Habijaneca, Đura Dečaka, Franje Kovača i Vladimira Šabarića

Pred vojnim sudom u Zagrebu sprovodi se istraga uz primenu pritvora protiv Antuna Habijaneca, predsednika Izvršnog veća opštine Virovitica, Đura Dečaka, predsednika HDZ u Virovitici, te Franje Kovača i Vladimira Šabarića oba aktivna vojna lica iz garnizona Virovitica zbog osnovane sumnje da su počinili krivično delo oružane pobune iz člana 124. stav 1, u vezi čl. 138. KZ SFRJ, kaže se u današnjem saopštenju istražnog sudije vojnog suda u Zagrebu.

NEMA OSNOVE ZA KRIVIČNU ODGOVORNOST ŠPEGELJA

Na današnjoj sednici Predsedništva SFRJ hrvatska će postaviti zahtev da prestane kampanja protiv hrvatske demokratske vlasti i hrvatskog naroda kao preduslov za nastavak dijaloga u jugoslaviji.

Predsednik Republike Hrvatske dr Franjo Tuđman večeras je sazvao proširenu sednicu Veća za narodnu odbranu i zaštitu ustavnog poretka na kojoj je, kako je prema saopštenju koje je objavila hrvatska televizija razmotren nastavak kampanje protiv Hrvatske i zahtev Saveznog sekretarijata narodne odbrane za privođenje ministra odbrane Martina Špegelja pred vojnog istražitelja. (*Dnvenik*, 31. januar 1991)

TAJNOVITI KANALI NAORUŽAVANJA HRVATSKE - KALAŠNJIKOVI STIZALI I DUNAVOM -

Saveznoj upravi carina prijavljeno da su 20. oktobra jugoslovensko-mađarsku granicu prešla samo dva kamiona, i to prazna, a ostalih pet kao da su u zemlju propali. – Bez obzira na tvrdnje hrvatske vlade da su prošle godine legalno uvozili oružje, u Carini ističu da nije ocarinjena ni jedna puška ili pištolj, što je dokaz nelegalne trgovine

Prema podacima SSNO-a, 13. oktobra jugoslovensko-mađarsku granicu prešla su dva kamiona, a nedelju dana kasnije još sedam, u kojima su bili "kalašnjikovi" namenjeni hadezeovcima u Hrvatskoj. S druge strane, Savezna uprava carina raspolaže samo podacima da su 20. oktobra granicu prešla svega dva kamiona, i to – prazna!? Za dva kamiona od 13. oktobra i ostalih pet kamiona od 20. oktobra uopšte ne postoji evidencija da su ušli u Jugoslaviju. Da li je konvoj prešao granicu, a da to carinici nisu evidentirali, ili je oružje prošvercovano na nekom od mnogobrojnih malograničnih prelaza, gde i nema carinika, još uvek je obavijeno velom tajne, a nadležni organi rešeni su da do kraja rasvetle tu aferu. Ovo se može zaključiti na osnovu onoga što su na konferenciji za štampu u SIV-u novinarima danas saopštili direktor Zvonko Poščić i Pero Rajić, načelnik Savezne uprave carina za suzbijanje kriminaliteta.

Na graničnom prelazu kod Koprivnice 20. oktobra evidentirana su dva kamina. U zapisniku stoji da su bili prazni, a pregledu su prisustvovali i organi unutrašnjih poslova Čakovca i Koprivnice – ističe Pero Rajić. Za ostalih pet kamiona ne postoji nikakva evidencija, pa se sada vodi detaljna istraga, kako bi se stvari isterale na čistac. S obzirom na sve masovniji ilegalan uvoz oružja, jugoslovenski carinici zatražili su od mađarskih nadležnih organa da ih obaveste o svojim otkrićima, pa i o legalnim transportima. Stigao je odgovor da nije bilo ni legalnih, ni ilegalnih pošiljki oružja.

Sudeći po svemu, ono što je otkrio SSNO, nije sve, jer postoje neke indicije da se oružje švercovalo i krijumčarilo u Hrvatsku i Dunavom, odnosno morskim putem. Savezna uprava carina preduzela je neke radnje, kako bi se prikupili dokazi i za ove slučajeve.

Za sada u carini raspolažu samo podacima da je iz Češkoslovačke na Zagrebački aerodrom stiglo devet tona oružja, koje je otkriveno i sada se nalazi pod carinskom kontrolom. Reč je o 5.000 pištolja marke "zbrojovka", koje je hrvatska vlada navodno uvezla za potrebe Ministarstva unutrašnjih poslova, ali – bez odgovarajuće dozvole nadležnog saveznog organa! Ta pošiljka stigla je u Zagreb u novembru, otkrivena je i pod nadzorom je carinskih organa, ali se oružje praktično već nalazi u rukama MUP-a Hrvatske, jer je smešteno u njihova skladišta, i mogu ga uzeti kada zažele, ne poštujući odluke saveznih organa. Vrednost ovih pištolja procenjuje se na 2.850.000 maraka.

Po rečima Poščića i Rajića, još je u toku istraga kako bi se utvrdilo na koji su način kamioni iz Mađarske natovareni "kalašnjikovima", prešli u Jugoslaviju, a da nisu evidentirani. Odgovarajući na pitanje novinara, istakli

su da su "u igri" sve varijante: od one da carinici namerno nisu evidentirali šverc oružja, da zbog raznih pretnji nisu smeli da prijave konvoj do one da su kamioni ušli u Jugoslaviju na nekom od malograničnih prelaza između Hrvatske i Mađarske, koje kontrolišu organi unutrašnjih poslova. Međutim, po onome što su Poščić i Rajić rekli, čak i da su carinici otkrili šverc, teško bi se nešto u suštini izmenilo. Ilegalni transporti oružja, droge i druge robe otkrivaju se tek u 25 odsto slučajeva u proseku, a i tada je preduzimanje bilo kakvih mera u nadležnosti organa unutrašnjih poslova. S obzirom na to da je hrvatska vlada i poručila oružje, onda bi praktično MUP Hrvatske morao da preduzme mere protiv samog sebe.

Carinici umešali prste

Odgovarajući na pitanja novinara, direktor Savezne uprave carina Zvonko Poščić rekao je da niko ne može da tvrdi da u celoj aferi krijumčarenja oružja iz Mađarske u Hrvatsku nije učestvovao i neki organ Savezne uprave carina. Upravo na tome se sada i radi, kako bi se otkrili svi relevantni dokazi, a s obzirom na to da je JNA u saradnji sa MUP-om Hrvatske odlučila da preduzme mere protiv svih krivaca, moglo bi se desiti da se na optuženičkim klupama nađu i neki carinici.

I legalno – nelegalno

Posebnu pažnju novinara izazvale su tvrdnje Zvonka Poščića i Pere Rajića da Savezna uprava carina nema nikakvih podataka ni o legalnom uvozu oružja, koje je s druge strane hrvatska vlada javno priznala. Naime, sve dok se uvoz ne ocarini, on je nelegalan, a do danas nije ocarinjena nijedna puška, pištolj ili metak, što znači da je prokrijumčareno mimo znanja carine i ono oruže za koje hrvatska vlada tvrdi da ga je kupila legalno.

Novinarima je saopšteno da carinski organi takođe ne raspolažu podacima da se oružje ilegalno uvozi u Sloveniju preko Trsta. Međutim, rečeno je da između Italije i Slovenije postoji veliki broj malograničnih prelaza, koje praktično kontrolišu samo organi unutrašnjih poslova.

Danas je saopšteno da su carinici lane otkrili 300 slučajeva krijumčarenja oružja, u kojima je zaplenjeno 138 pušaka, 80 pištolja i 110.000 metaka.Licima kod kojih se otkrije krijumčareno oružje, ono se oduzima i predaje nadležnom organu unutrašnjih poslova. Međutim, postoje indicije da se u nekim sredinama oduzeto oružje čak vraća, a građanima se naknadno izdaje i dozvola za njeno posedovanje.

Vukovarska tragedija 1991

**REAGOVANJA POVODOM DOKUMENTARNOG FILMA
O ILEGALNOM NAORUŽAVANJU U HRVATSKOJ
- NEOBORIV DOKAZ ZAVERENIČKE POLITIKE -**

Borci Beograda izražavaju zabrinutost i uznemirenost zbog neizvršavanja naredbe Predsedništva SFRJ o razoružanju

Reagovanja na nedano objavljeni dokumentarni film informativne službe SSNO-a o ilegalnom naoružavanju u Hrvatskoj ima i dalje. U pismu SUBNOR-a Beograda, upućenom Predsedništvu Jugoslavije, kaže se da filmski materijali i dokumenti o terorističkoj aktivnosti HDZ-ovskog režima predstavljaju neoboriv dokaz o suštini zaverenička politike sračunate na rušenje Jugoslavije izazivanjem građanskog rata. Zato borci Beograda izražavaju zabrinutost i uznemirenost, pre svega zbog neizvršavanja naredbe Predsedništva SFRJ o razoružavanju i raspuštanju svih neustavnih, ilegalnih i terorističkih vojnih formacija.

U pismu boraca Beograda se još naglašava da fašistoidne snage pothranjivane raznim šovinizmima i separatizmima, deluju razorno na celokupnom jugoslovenskom prostoru. Zato su neophodne energične i hitne mere protiv pojedinaca i institucija koji su neposredni krivci za nastalo stanje. Samo na taj način može se povratiti poverenje građana u Predsedništvo SFRJ, poručuju borci Beograda.

**PREMA IZJAVI PREDSEDNIKA SABORA HRVATSKE
RADIO BEOGRADU
- ŠPEGELJ NEDODIRLJIV! -**

Hrvatska vlast je – odgovorio je Manolić – već reagovala i to prije svega da nema niko prava da vrši vlast policijsku i represivnu na teritoriji Republike Hrvatske. U njezinim granicama. Jer polazimo sa stajališta da je Republika Hrvatska suverena država i da je, prema tome osiguranje javnog reda i mira osiguravanje i davanje garancija građanima u prvom redu stvar Republike Hrvatske i njezinih legalnih i legitimnih organa. (*Dnevnik*, 1. februar 1991)

**NEMA PODELE SRPSKOG NARODA NA VIŠE
SUVERENIH DRŽAVA MIMO NJEGOVE VOLJE**

Postoje svi razlozi i uslovi da se sačuva Jugoslavija kao državna zajednica jugoslovenskih naroda

"Ostvarenje prava svakog od jugoslovenskih naroda treba da se sprovede uz uvažavanje prava ostalih naroda Jugoslavije. A što se srpskog naroda tiče on je i u Srbiji i u drugim republikama u kojima živi, neposredno i

preko svojih legitimnih i demokratski izabranih predstavnika jasno izrazio volju da živi u jednoj državi. Ogromne žrtve koje je dao za svoju slobodu i genocid, kojem je bio izložen u drugom svetskom ratu, previše su skupo plaćena cena za nacionalno oslobođenje i ujedinjenje u jednu državu, da bi danas iko mogao da se pogađa o tome d ali će živeti u jednoj državi ili neće.

A upravo događaji koji su se odigrali predstavljaju najbolji argument i najrečitije objašnjenje – da ne postoje okolnosti niti uslovi pod kojima bi Srbija prihvatila bilo kakvu formulu podele srpskog naroda na više suverenih država mimo njegove volje", rekao je Slobodan Milošević.

Agonija naše zajedničke države mora da se prekine

"Događaji koji su se odigrali pokazuju i da Predsedništvo SFRJ nosu u ovom trenutku najveću odgovornost. Agonija naše zajedničke države mora da se prekine. Predsedništvo SFRJ nema pravo da dopusti dalje odugovlačenje raspleta krize. A pogotovo ne može da se nastavi ovakav prespori tempo dogovaranje, dok se političke i ekonomske teškoće iz dana u dan povećavaju. To, uostalom, svaki građanin pojedinačno i sam oseća. Jugoslavija je jedina zemlja u Evropi u kojoj je došlo do pojava restauracije snaga fašizma i genocida. Predsedništvo države, koje ima tu nesreću, mora, pre svega, da stvori uslove za mir i slobodu za sve ljude kao osnovnu pretpostavku za miran rasplet krize. Ono, istovremeno, mora da zaštiti svoju zemlju od spoljnih pritisaka odnosno od opasnosti koje prete njenoj nezavisnosti i njenom integritetu. Samo u uslovima mira i slobode za sve jugoslovenske grđane i narode može se govoriti o demokratskim sredstvima raspleta jugoslovenske krize"

"Što se Srbije tiče, ona će sa svima onima koji žele da se sačuva Jugoslavija kao zajednička domovina jugoslovenskih narod,a učestvovati ravnopravno u uređivanju njenih funkcija i stvaranju pretpostavki za njen uspešan razvoj. Smatram da tome treba da pristupimo odmah – svi mi koji smo saglasni da se Jugoslavija sačuva.

HRVATI MORAJU SMOĆI SNAGE DA SE ISKUPE

Čitav hrvatski narod nije i ne može biti zločinački, niti može biti odgovoran za sadašnja zbivanja. Ipak, hoće li sprečiti "nakane" novih špegelja?

U Jugoslaviji konačno treba nešto ozbiljno uraditi.

Naravno, ne prebrzo i ne preko kolena.

Poslednji primeri HDZ-ovskog gangsterskog naoružavanja i planiranih zločina pre svega nad srpskim narodom treba da budu tek podsećanja i valjani nauk srpskom narodu. Nije to prvo, a na žalost, (neće biti ni poslednje?) zločinačko planiranje. Bio je (ne prvi) Pavelić kome su pomagali Artuković, Luburić i hiljade Luburića, pa je došao Broz kome su pomagali hiljade Bakarića, Kardelja, čak i Stambolića: danas je došao Tuđman koga ne ometaju Markovići i uveliko mu pomažu Bljokovci i Špegelji. Naksutra će biti novi predsednik Mesić, a onda opet neki novi Špegelj. I, tako srpskom narodu, ne samo u Hrvatskoj, izgleda nikada neće biti dobro i sigurno.

Možemo li biti sigurni među onima koji planiraju uništenje jednog naroda? Tim pre što za dosadašnja zatiranja nije nikad došlo ni iskreno pokajanje, niti je stiglo moljenje za oproštenje. Nije teško dokazati da smaknuće jednog celog naroda mogu da planiraju samo duhom i opštom snagom podređeni.

Naravno, čitav hrvatski narod nije i ne može biti zločinački, niti može biti odgovoran, ali je usud nesreće u tome što će se u njemu neprekidno rađati novi Špegelji. Ne spreče li ih u "nakanama", istorija će se ponoviti.

Težak kompleks dakle, u jednom narodu nije na vreme pročišćen. Duh u krvi i zločinu nije ni na koji način, očigledno, izmiren. On nije namiren ni kroz prirodno ljudsko pokajanje i prosvećenje (a srećom po dušu i mir srpskog naroda, njegovu uzvišenost) nije izmiren ni kroz uzvrćanje zločinom na zločin. Jedan nesrećni narod nije pronašao snage da se iskupi...

Srpski narod je na velikom raskršću. Kao najmnogobrojniji ima moralnu ulogu da najviše pomogne da rastanak ako ga već drugi traže, protekne u miru...

Svi Srbi, imaju pravo i obavezu da žive u jednoj državi. Vrhovništvo Slovenije je to jednom konačno i korektno priznalo. Oni prostori na kojima živi danas srpski narod i na kojima je živeo posle poslednjeg popisa pred genocid 1941 – 1945) nad njim, mogu jedino da pripadnu i po svetovnoj i po božjoj pravdi, ali i prema međunarodno priznatim merilima – novoj (staroj) državi Srbiji. Drugi narodi imaju to isto pravo, razume se. Zato je nužno da se detalji granične putanje dogovore, ako je to iako moguće, bez Šegeljovog ’recepta" građanskog rata.

Drugo, dugovi inostranstvu morali bi se raspodeliti na pravedan način, zakonit i legalan.

Treće, morale bi se Srbiji vratiti, prethodno, sve premeštene fabrike u druge delove Jugoslavije. Morale bi se vratiti iz Hrvatske vrednosti koje su opljačkane i odnete (1941 – 1945).

Četvrto, hrvatska država morala bi potpisati kapitulaciju kao nastavljač bivše NDH.

To je ono bez čega se mirnim putem ne bi mogla razvrgnuti i demontirati ova kakva-takva međunarodno priznata Jugoslavija. U svemu tome visokovredna je uloga JNA da ne dozvoli građanski rat i da se izbegne novi pokušaj progona srpskog naroda. To je učinjeno i onemogućeno za sada samo za – dlaku. (*Dnevnik*, 1. februar 1991)

GLAS SRPSKIH INTELEKTUALACA U VUKOVARSKOJ OPŠTINI - PRISILJENI NA SAMOORGANIZOVANJE -

Hajka koja se vodi protiv srpskog naroda u Hrvatskoj neprimerena je i nepoznata u civilizovanom svetu i srpski narod će se svim demokratskim sredstvima boriti za ostvarenje svojih istorijskih i krvlju stečenih prava

Kako Sabor Republike Hrvatske ne priznaje srpski narod kao ravnopravni konstutivni element državnosti Hrvatske, tretirajući ga Ustavom kao nacionalnu manjinu i ne štiteći njegove interese, dajemo bezrezervnu podršku Srpskog nacionalnom veću da brani i zastupa interese Srba ovog područja. Zahtevamo od Sabora Republike Hrvatske da Srpsko nacionalno veće prizna legitimnim predstavnikom srpskog naroda u Hrvatskoj.

Pozivamo sav srpski narod da se organizuje u zaštiti svojih političkih i ekonomskih interesa, očuvanju i unapređenju svoje kulturne baštine, jezika, pisma, identiteta i ukupnog bića srpskog naroda, podržavajući programe koje donosi Srpsko nacionalno veće i da da svoj puni doprinos u njihovoj izradi i realizaciji, kaže se u daljem tekstu saopštenja.

Srpski narod će svim demokratskim sredstvima da se bori za ostvarenje svojih istorijskih i krvlju stečenih prava ravnopravnog naroda u Republici Hrvatskoj, a u svim oblicima svoje ugroženosti obavestiće domaću i svetsku javnost.

Hajka koja se vodi protiv srpskog naroda u Hrvatskoj neprimetna je i nepoznata u civilizovanom svetu, a laži i klevete upućene na račun srpskog naroda kao "primitivnog, dogmatskog, boljševičkog i rušilačkog", koje kontinuirano iznose zvaničnici Republike Hrvatske, obmanjujući javnost, neistinite su i podlo sračunate na to da se svetska javnost opredeli protiv srpskog naroda.

Zahtevamo od Srpskog nacionalnog veća, Srba iz Republike Srbije, kao matičnog naroda, svih institucija srpskog naroda u zemlji i svetu, a posebno od rukovodstva i organa Srbije i Jugoslavije da se istina o srpskom narodu

objektivno prikaže javnosti celog sveta, uključujući i Ujedinjene nacije, kaže se na kraju saopštenja srpskih intelektualaca vukovarske opštine koji su ovaj tekst uputili i na adresu Srpskog nacionalnog veća, Sabora Hrvatske, Narodne skupštine Republike Srbije i Predsedništva i Skupštine SFRJ. (*Dnevnik*, 2. februar 1991)

VRHOVNIŠTVO IZIGRAVA DOGOVOR

Informacije s kojima raspolaže Predsedništvo SFRJ ukazuje da se u Hrvatskoj ne postupa u skladu sa zaključcima i dogovoru od 25. januara

Služba za informisanje Predsedništva SFRJ ovlašćena je da upozna javnost sa telegramom koji je predsednik Predsedništva SFRJ dr Borislav Jović 1. februara uputio predsedniku Republike Hrvatske dr Franji Tuđmanu. Telegram glasi:

"Savezni sekretarijat za narodnu odbranu obavestio je Predsedništvo SFRJ da su u Jugoslovenskoj narodnoj armiji, u skladu sa obavezama utvrđenim naredbom od 9. januara i zaključcima sa sednice Predsedništva SFRJ od 25. januara 1991. godine, preduzete sledeće mere.

1. Borbena gotovost jedinica Jugoslovenske narodne armije svedena je na redovni mirnodopski nivi.

2. Pred vojnim sudom u Zagrebu pokrenuta je istraga, uz primenu pritvora, protiv dva civilna i dva aktivna vojna lica, zbog krivičnog dela oružane pobune iz čl. 124. stav 1 u vezi člana 138 KZ SFRJ.

Rezultati istrage, kako smo obavešteni, pokazuju da se ona mora proširiti i na druga lica na širem području Republike Hrvatske. U tom kontekstu, postavljen je zahtev da se istraga proširi i na Martina Špegelja, ministra narodne odbrane Hrvatske.

1.Vojno-pravosudni organi, ostupajući po zaključku Predsedništva SFRJ, nastoje da ostvare neophodnu saradnju sa nadležnim organima Republike Hrvatske. Uz ostalo, zatraženo je dovođenje na informativni razgovor jednog civilnog lica iz Virovitice, privođenje Martina Špegelja istražnom sudiji Vojnog suda u Zagrebu i proveravanje dokumentacije o uvozu naoružanja u preduzeću "Astra" u Zagrebu. Organi unutrašnjih poslova Republike Hrvatske, prema informaciji Saveznog sekretarijata za narodnu odbranu, do sada nisu izvršili nijednu od tih radnji, a otvoreno izjavljuju da neće privesti Martina Špegelja jer, kako ističu, ne mogu raditi mimo stavova vlade Republike Hrvatske.

Informacije s kojima raspolaže Predsedništvo SFRJ, s druge strane, ukazuju da se u Republici Hrvatskoj ne postupa u skladu sa zaključcima Predsedništva i dogovorom od 25. januara ove godine.

a) Mada su se najviši organi Republike Hrvatske javno obavezali na saradnju sa nadležnim vojnim organima, pojedini funkcioneri Republike, u sredstvima javnog informisanja, osporavaju nadležnost vojnih pravosudnih organa za vođenje bilo kakvog krivičnog postupka protiv civilnih lica na teritoriji Hrvatske. To čine i najviši pravosudni organi Republike Hrvatske, uključujući republičkog javnog tužioca koji u aktu Vojnom tužilaštvu u Zagrebu, vođenje krivičnog postupka protiv dva civilna lica označava kao atak na suverenitet Hrvatske i ultimativno zahteva da se oni odmah predaju u nadležnost civilnih pravosudnih organa. Istovremeno se, širokom propagandnom aktivnošću, pokušava dokazati da se radi o montiranim optužbama koje je, navodno, pripremila JNA.

b) Nepotpuno je izvršena demobilizacija rezervnog sastava policije. Više od polovine demobilisanih pripadnika rezervnog sastava policije ponelo je oružje kućama, a vraćeno oružje nije smešteno u skladišta, već se nalazi u policijskim upravama i stanicama.

Nisu razoružani ni nelegalno formirani oružani sastavi i pojedinci pripadnici HDZ. Očiglednu potvrdu za to predstavlja slučaj sprečavanja organa Službe državne sigurnosti da dovedu na informativni razgovor Belani Ivana, SO Virovitica. Taj događaj se u delu javnosti tumači i kao potvrda veze nekih organa unutrašnjih poslova sa naoružavanjem i delovanjem nelegalnih oružanih sastava HDZ.

c) Neki događaji upućuju na zaključak da se istraga nastoji osujetiti onemogućavanjem svedoka da se pojave pred istražnim organima.

d) I dalje se prate i osmatraju aktivnosti i kretanje jedinica i starešina JNA na području Republike Hrvatske. Čak se otvoreno preti likvidacijom vojnih starešina, uzimanjem talaca koji bi poslužili kao zamena za pritvorena civilna lica i drugim terorističkim aktima.

e) Učestale su pojave agresivnog ponašanja pripadnika HDZ prema neistomišljenicima, a posebno prema pripadnicima srpskog naroda (područja Slavonije, Baanje, Virovitice i dr.). Stanje međunacionalnih odnosa na tom području sada je zaoštrenije nego ikad ranije i preti neposredna opasnost izbijanja međunacionalnih sukoba.

Gospodine predsedniče,

Polazeći od izloženih činjenica, nalazim za potrebno da ukažem na neophodnost doslednog sprovođenja zajedničkog dogovora i stavova Predsedništva SFRJ od 25. januara 1991. godine.

Takođe želim da predočim da su organi krivičnog gonjenja i drugi nadležni organi u JNA dužni izvršavati svoje ustavne i zakonske obaveze i stoga će u sprovođenju naredbe i zaključaka Predsedništva SFRJ ići do kraja.

Uveren da je u opštem interesu da se izbegnu posledice koje mogu nastati neizvršavanjem dogovorenih obaveza i stavova Predsedništva SFRJ, upućujem vam svoje pozdrave,

Predsednik Predsedništva SFRJ
Dr Borisav Jović

IZJAVA TUĐMANA ASOŠIJETED PRESU
- HRVATSKA ĆE UPOTREBITI ORUŽJE -

Namere Predsedništva SFRJ da preko JNA razoruža paravojne formacije vrhovnik uporedio sa sovjetskom intervencijom u pribaltiku

"Ako vojska napadne, to bi vrlo brzo značilo konačno uništavanje ne samo armije, već i svake mogućnosti mirnog rešenja pa čak i same ideje o Jugoslaviji", rekao je Tuđman.

"Da, odlučni smo u tome, jer to bi bio pokušaj iništavanja hrvatske demokratije i hrvatske slobode". (*Dnevnik*, 3. februar 1991)

ODRŽAN MITING U VUKOVARU

Pored zabrane održavanja mitinga na otvorenom prostoru od strane Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Hrvatske, kao i učestalog upozorenja građanima od strane policije putem megafona da se ne okupljaju u centru Vukovara, juče u podnevnim satima ipak je više stotina građana održalo miran protestni skup.

Na skupu su pročitani zahtevi u kojima se daje podrška Predsedništvu SFRJ i JNA, zahteva razoružavanje svih paravojnih formacija u Hrvatskoj, povratak opštinskog SUP-a u Vukovar i rešenje položaja zaposlenih u Kombinatu gume i obuće "Borovo".

Učesnici mitinga uzvikivali su povremeno "Srbija, Jugoslavija"... a posle poziva predsednika Opštinskog odbora SDS – koji je i organizovao miting – Gorana Hadžića, mirno su se razišli iz centra grada.

Organi policije koji su osiguravali područje u centru Vukovara nisu imali potrebe da intervenišu pošto je sve proteklo bez ikakvih ekscesa.

MITING PODRŠKE JNA I PREDSEDNIŠTVU SFRJ U BELOM MANASTIRU - DEMOKRATIJA AUTOMATIMA -

U organizaciji Srpske demokratske stranke i Socijalističke partije Hrvatske juče je na Trgu slobode u Belom Manastiru održan miting podrške Jugoslovenskoj Narodnoj Armiji i Predsedništvu Jugoslavije. Još jednom izlivu slobodarstva i jugoslovenske orijentisanosti prisustvovalo je nekoliko hiljada ljudi. Miting je otvorio predsednik Mesnog odbora SDS u Belom Manastiru Đorđe Latas.

Okupili smo se da izrazimo protest zbog monstruoznih planova pojedinih čelnika hrvatskog vrhovništva koji i pored nepobitnih dokaza o organizovanju paravojnih organizcija, njihovog ilegalnog naoružavanja i pripremanja planova o fzičkim likvidiranju pripadnika JNA i istaknutih Srba u Hrvatskoj i dalje obavljaju ministarske funkcije istakao je član MO SDS u Belom Manastiru Bora Živanović oduševljeno pozdravljen. – Svako veče na hrvatskoj televizi slušamo licemerne i uvredljive izjave o srpskom narodu i o JNA. Zahtevamo odgovornost za sve one koji su učestvovali u ilegalnom naoružavanju i formiranju paravojnih organizacija. Evropa mora da zna o kakvim se ljudima radi i na šta su sve spremni.

Zahtevamo da vlada Hrvatske odmah podnese ostavku, da se raspusti Sabor, raspišu novi izbori i da se zabrani rad Hrvatskoj demokratskoj zajednici jer su se za to stekli svi zakonski uslovi. Zahtevamo da zastupnici iz Baranje više ne odlaze na sednice Sabora Hrvatske. Tražimo da se iz Baranje odmah povuku snage hrvatskog redarstva jer ne možemo prihvatiti da nas brane i čuvaju oni koji imaju zadatak da zastrašuju i provociraju srpski narod.

Živanović je istakao da su Baranjci ponosni što su policajci Hrvati, Mađari i Srbi odlučili da će radije skinuti uniformu i ako treba ostati i bez posla nego da slepo služe šahovnici i državi koja sve agresivnije afirmiše ustaštvo.

Odmah valja pozvati na odgovornost one koji su pripremali spiskove za likvidaciju starešina Jugoslovenske Narodne armije i Srba. Što se tiče odgovornosti ministra unutrašnjih poslova i narodne odbrane Hrvatske tu je bar sve jasno: Ne mogu biti oslobođeni odgovornosti za krijumčarenje oružja, pripremu genocida i likvidaciju starešina JNA rekao je aktivista SPH u Baranji Milan Knežević.

Miting je protekao dostojanstveno i u miru. Najviše aplauza pobrali su milicioneri ovdašnje stanice čiji je časni gest slobodarski narod Baranje u nekoliko navrata pozdravljao ovacijama. (*Dnevnik*, 3. februar 1991)

"VJESNIK" O BELI TONKOVIĆU - „USKRAĆENO PRAVO NA DEMANTI“-

"Prijetnje članovima DSHV: Demokratkom savezu Hrvata u Vojvodini nakon tjedan dana omogućeno da na radiju demantira dezinformacije o poruci hrvatskom vrhovništvu"

SUBOTICA – Iako se od dramatičnih saborskih sjednica pregovara u Beogradu i prikazivanja TV-emisije službe SSNO za informiranje i "Zastava filma" prošlo već više od tjedan dana, sjevernovojvođanska javnost još nije potpuno obaveštena o aktivnosti Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, u toku tih najkritičnijih dana. Naime, neposredno nakon prikazivanja emisije, novosadski "Dnevnik" i Radio-Subotica objavili su informaciju po kojoj DSHV daje punu podršku Saboru i Vrhovništvu Hrvatske, te da su članovi te stranke i vojvođanski Hrvati "spremni braniti suverenitet Hrvatske, zatreba li i svojim životima".

SPORNI AUTORI: Tako intonirana informacija, odmah je izazvala buru protesta i službi na račun DSHV pa su prvaci svih stranaka u Subotici, osim Demokratske zajednice vojvođanskih Mađara i Narodne seljačke stranke na zajedničkom sastanku osudili "Podršku ustaškoj vlasti u Hrvatskoj", terorizmu i genocidu protiv pripadnika JNA i srpskog naroda.

No, kako se kasnije ispostavilo autor spornog telegrama podrške nije vodstvo DSHV, sa sjedištem u Subotici, nego Društvo vojvođanskih i podunavskih Hrvata sa sjedištem u Zagrebu, čiji su članovi rodom ili porijeklom iz tih krajeva, a građani su Republike Hrvatske. Predsjedniku DSHV Beli Tonkoviću, međutim, punih šest dana nije bilo omogućeno da putem valova Radio-Subotice demantira dezinformaciju, koja se za to vrijeme radila na ovdašnjim političkim skupovima. Uspio je u tome tek u četvrtak, 31. siječnja, u popodnevnoj emisiji subotičkog radija, kada je istovremeno zapitao zašto nije mogao dobiti 40 sekundi vremena da javnosti pruži točnu informaciju. Glavna i odgovorna urednica radija odgovorila je, a to su čuli i slušaoci, da redakcija nije to mogla učiniti, jer bi tada u neravnopravan položaj bile dovedene ostale stranke, koje su takođe tražile da im se ustupi vrijeme u emisiji.

MIR, A NE NASILJE: Tom prilikom Bela Tonković pročitao je i tekst telegrama, koji je u ime Predsedništva DSHV posla Saboru Hrvatske još 25. sječnja u 20 sati, dakle prije emitovanja filma o naoružavanju članova HDZ. U njemu nema govora niti o podršci terorizmu, niti o žrtvovanju života za suverenitet Hrvatske. U telegramu se kaže da DSHV prosvjeduje protiv napetosti i zaoštravanja odnosa u Jugoslaviji, da ta stranka smatra da "na

demokratskim izborima izabrana vlast Republike Hrvatske ima sva legitimna prava da demokratski uređuje odnose u Rečublici i da joj se u tome pruža potpuna podrška". Dodaje se, takođe, da se DSHV zalaže "da vojska čuva vanjske granice zemlje, a da se za unutrašnje demokratski izabrana rukovodstva republika i pokrajina dogovore o budućnosti". Tekst telegrama završava apelom "da se mirno rješavaju svi sporovi i da se svi založimo za miran suživot".

GREŠKA ILI SMIŠLJENA AKCIJA: Priliku za demanti predsjednik DSHV dobio je i na Televiziji Novi Sad, ali tek nakon što mu je sa zakašnjenjem od šest dana to omogućeno na Radio-Subotici. Na adresu Radio stanice Subotica stigao je 1. veljače dopis Društva vojvođanskih podunavskih Hrvata iz Zagreba, koji je potpisao predsjednik Tomislav Vuković, u kojemu se kaže da su sporni telegrami podrške Vrhovništvu poslali Vojvođani iz Zagreba, a ne DSHV. Do subote, međutim, ta informacija još nije objavljena. U međuvremenu, Bela Tonković je i na radiju i na novosadskoj televiziji izjavio da zbog te informativne zabune, ili možda smišljene akcije, članovima DSHV i njihovim obiteljima telefonom svakodnevno prijete anonimni pojedinci, nazivajući ih ustašama i slično.

NEOSNOVANE OPTUŽBE: Da situacija u gradu nije nimalo lagodna, upozorava ovih dana i Jožef Kasa, predsjednik Skupštine općine i poslanik Reformske koalicije u republičkom parlamentu, koji je izjavio da se "građani ne mogu neosnovano optuživati da su Hrvati-ustaše. Mađarski-fašisti, ili Srbi-četnici" i da Subotica "ne može biti mjesto za razračunavanje među republikama i među narodima, jer su se Subotičani uvijek zalagali i zalagat će se za jedinstvenu Jugoslaviju i za normalan zajednički život svih građana ove zemlje".

ŠTA JE "DNEVNIK" OBJAVIO, A ŠTA NIJE
TELEGRAM PODRŠKE VRHOVNIŠTVU

U tekstu sa nadnaslovom "Da li je uzdrmana subotička reformska koalicija" i naslovm "Ne žele savez sa nacionalističkim partijama", novosadski list "Dnevnik" je 31. januara objavio:

... "Ono što je takođe rezervisalo odnose bio je i telegram Bele Tonkovića, predsednika DSHV-a upućen Saboru Hrvatske 25. januara, na dan emitovanja stravičnog TV svedočenja. U njemu je data podrška "demokratski izabranoj vlasti da "demokratski" deluje na svojoj teritoriji. Iako su se reformisti složili da u telegramu nema ništa problematičnog, Blaška Kopilović,

predsednik SRS-a za Suboticu, izjavio je da se ipak može čitati među redovima..."

Mada je pomenut, "Dnevnik" 31. januara nije objavio tvrdnje citirane u "Vjesniku" 4. februara: "da su članovi te stranke (DSHV) i vojvođanski Hrvati spremni braniti suverenitet Hrvatske, zatreba li i svojim životima" U "Dnevnikovom" izveštaju takođe nije objavljen ni citat (objavljen u tekstu "Vjesnika" 4. februara, koji prenosimo u celini): "da su prvaci svih stranaka u Subotici, osim DZVM i NSS, na zajedničkom sastanku osudili ’podršku ustaškoj vlasti u Hrvatskoj’, terorizmu i genocidu protiv pripadnika JNA i srpskog naroda".

ĆUTANJE JE ODOBRAVANJE

Povodom otkrivanja hadezeovsko-ustaške terorističke zavere za razbijanje Jugoslavije

Opoziciona koalicija našla se na muci. Vojvođanski autonomaši – austrougari i ustaški podrepaši – Ujdijevci i Antini reformisti isterani su na čistinu. Raspad veštačke koalicije u Subotici koja je omogućila Ivanu Đuriću da "pobedi Miloševića", svršen je čin. Rukovodstva ostalih, srpskih i demokratskih stranaka iz opozicije, nisu se ni oglasila, izuzev pisma Vuka Draškovića Tuđmanu (koji je odmah pohitao proverenom saradniku ustaša Kurtu Valdhajmu u Beč).

Konačno, na konferencijama za štampu u Beogradu stranke srpske opozicije pokušavaju da učine ono što je jedino ispravno da se sve progresivne snage srpskog naroda, ma gde da živi, okupe oko jedinstvenog nacionalnog programa. Taj program je veoma lako formulisati, on je kod velike većine stranaka prisutan, ali nije objedinjen demokratija, sloboda, ravnopravnost za sve ljude, rešavanje međunacionalnih problema bez krvoprolića, za sve je prihvatljiva formula. Lični i stranački interesi moraju otići u drugi plan. Ako se ne budu tako ponašali desiće im se isto što i strankama u Makedoniji: da ih narod primora na to. A narod ima toliko drugih, materijalnih briga, da mu je teranje političara u red najmanje potrebno. Pristalicama i članovima opozicionih stranaka sada mora biti jasno da "ko sa đavolom tikve sadi, o glavu mu se lupaju". Danas je i Antina "reforma" izašla na videlo: šest meseci stvaranja rezervi forsiranom inflacijom, šest meseci zamrznute inflacije, konvertibilnog dinara i prikupljanja na poverenje i štednju deviza od građana i šest meseci arčenja tih deviza na uvoz hrane koje imamo u viškovima, kojekaktvih luksuz roba i drangulija, upropašćene mukom stečenog pozitivnog platnog bilansa takvim uvozom, prodaja jeftinih deviza najvećim delom u Hrvatskoj i

Sloveniji, za deponovanje u stranim baknama i konačno uvoz oružja za cepanje Jugoslavije i genocid nad srpskim narodom. Ko može proceniti materijalne, političke i moralne štete nanete zemlji ovakvom "reformom"?

Onima koji su u Vojvodini mislili i još uvek misle da su Kosovo i Knin daleko, pa neka se sami snalaze kako znaju, a da će sa Tuđmanom i Kučanom pre stići u Evropu, da se otrezne od egonizma, lakejstva i nebrige za rođenu braću pomoći će saznanje o planiranom pohodu hadezeovsko – ustaških jurišnika na Suboticu i Novi Sad sa polaskom iz Osijeka i Vinkovaca. A to nije tako daleko, zar ne? Ako misle da bi se izjavama da pripadaju opozicionoj koaliciji spasili, neka se prisete .

Mislim da ova emisija ne doprinosi smirivanju stanja nego da je naprotiv, dolivanje ulja na vatru. Upravo mi je telefonirao prijatelj iz Beške i žalio se da se tamo mnogi Hrvati uznemiravaju telefonskim pozivima. Smatram da je onaj ko je emisiju snimio i pustio je, napravio veliku grešku jer izaziva mržnju prema Hrvatima. Mnogo će vremena biti potrebno da je nestane. Što se tiče podataka iznetih u emisiji nisam u prilici da imam uvid u njihovu verodostojnost i sumnjam u nju. Tim pre što su izvori informacija bliski dogmatsko-boljševičkim strujama u nas".

BELA TONKOVIĆ U EMISIJI TV NOVI SAD "PANORAMA"
- PREDSEDNIK DSVH SE NIJE OGRADIO -

"Film Saveznog sekretarijata za narodnu odbranu o naoružavanju pripadnika HDZ je propagandnog karaktera, jer je imao za cilj izazvati određena raspoloženja".

To je u emisiji Televizije Novi Sad "Panorama" izjavio predsednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini Bela Tonković, dodajući da je taj cilj i postignut. Od tada se izlila bujica mržnje prema Hrvatima u Pokrajini u vidu brojnih telefonskih poziva i pretnji – dodao je lider spomenute opozicione stranke.

Tonković smatra da je kompletan materijal umesto javnog prikazivanja trebalo predati neutralnim stručnjacima da utvrde njegovu autentičnost, a ako su nalazi tačni, celu stvar predati nadležnom sudu.

Predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini nije želeo ograditi se od postupaka militantnih članova HDZ, niti je najavio preispitivanje odnosa s najjačom strankom matične republike. Umesto toga pročitao je "apel za mir" upućen Saboru Republike Hrvatske i celokupnoj demokratskoj javnosti u kojem se ističe da vojska treba jedino štititi vanjske

granice Jugoslavije, a demokratski izabrana rukovodstva republika i pokrajina dogovoriti se o budućem suživotu. (*Slobodna Dalmacija*, 2. februara 1991)

ŠTA JE TONKOVIĆ IZJAVIO "DNEVNIKU"
- „SUMNJAM U VERODOSTOJNOST PODATAKA“ -

Odmah nakon emisije o naoružavanju terorista u Hrvatskoj list "Dnevnik" je te večeri zamolio Belu Tonkovića za izjavu. Ona je odmah, u broju od 26. januara objavljena:

"Bela Tonković, predsednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini:

Mislim da ova emisija ne doprinosi smirivanju stanja nego da je naprotiv, dolivanje ulja na vatru. Upravo mi je telefonirao prijatelj iz Beške i žalio se da se tamo mnogi Hrvati uznemiravaju telefonskim pozivima. Smatram da je onaj ko je emisiju snimio i pustio je, napravio veliku grešku jer izaziva mržnju prema Hrvatima. Mnogo će vremena biti potrebno da je nestane. Što se tiče podataka iznetih u emisiji nisam u prilici da imam uvid u njihovu verodostojnost i sumnjam u nju. Tim pre što su izvori informacija bliski dogmatsko-boljševičkim strujama u nas".

"MEDIJSKI RAT PROTIV DSHV"

Telegram podrške Saboru Hrvatske poslalo je Društvo vojvođanskih i podunavskih Hrvata u Zagrebu

Povodom grubih neistina na račun Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini koje su iznešene na stranicama novosadskog "Dnevnika", u emisiji Radio-Subotice i dr., a poradi istine i mirnog suživota među svim narodima Vojvodine, kao predsjednik Društva vojvođanskih Hrvata u Zagrebu izjavljujem:

1. Telegram podrške Saboru Republike Hrvatske, koji je citran u ovdašnjoj javnosti, nije poslao DSHV nego Društvo vojvođanskih i podunavskih Hrvata u Zagrebu, čiji sam predsjednik. Nikad u javnosti naše društvo nije nastupalo u ime DSHV ili općenito Hrvta u Vojvodini.

2. U telegramu nije dana nikakva podrška "politici novog genocida" – kako je to zlonamjerno predstavljeno javnosti – jer svi članovi Društva žive u višenacionalnim porodicama u Vojvodini, te im je strana bilo kakva nacionalna isključivost. Osim toga, telegram je poslan u petak 25. siječnja 1991., dakle, prije objavljivanja spornog filma o Hrvatskoj, te se on nikako ne može dovoditi u bilo kakvu vezu s tezama filma, bez obzira koliko su one vjerodostojne ili ne.

3. Članovi Društva su u telegramu, kao građani Republike Hrvatske, izrazili spremnost braniti njezin suverenitet i slobodu zajedno sa svim ostalim građanima i pripadnicima hrvatskog naroda.

4. Stoga apeliramo na svijesti i savjesti svih dobronamjernih ljudi Vojvodine da se prestane s medijskim ratom protiv DSHV, prijetnji njegovim istaknutim članovima i članovima njiovih obitelji. Društvo vojvođanskih ... u Zagrebu dat će punu podršku svima onima koji nastoje da djeca svih naroda u Vojvodini imaju mirnu budućnost.

HRVATSKI PRILOG RAZREŠENJU KRIZE
- ORUŽJE I SAMO ORUŽJE -

Hrvatska televizija počela da vrti dugonajavljeni film kojim je Franjo Tuđman pretio da će "raskrinkati" armijsku obaveštajnu službu

Da razvoj političkih prilika u Hrvatskoj ne sluti na dobro, jasno je i onima koji sa strane i površno prate zbivanja u toj republici. Proizvodnja neprijatelja i odbrana suvereniteta ključne su tačke hadezeovske politike koja od samog početka provocira upotrebu oružja i građanski rat. Hrvatsko se vrhovništvo uporno i dosledno bavi upravo pitanjem odbrane hrvatskog suvereniteta od tobožnje opasnosti koja mu preti od strane Srba i JNA. Da su u pitanju nametnute i sumnjive vrednosti, dovoljno je podsetiti da je odbrana hrvatske suverenosti u režiji hadezeovske vlasti podvedena pod kriterijum hrvatske atribucije i da je ono došlo u nadležnost samo jednog naroda a ne svih građana u toj republici. To i jeste osnovni razlog zbog kojeg je toj vlasti bila nužna ogromna količina oružja koje će biti upotrebljeno protiv naleta "pravoslavnog boljševizma" i "dogmatskog komunizma" čiji su nosioci postali i pripadnici JNA.

Kako će taj, i dalje aktuelni, obračun izgledati, jugoslovenskoj i svetskoj javnosti otkrio je general i ministar odbrane Republike Hrvatske Martin Špegelj. U već poznatom dokumentarnom filmu on je najavio hrvatsku verziju bratoubilačke noći u kojoj ne bi bili pošteđeni ni oficiri, ni viđeniji Srbi, pa čak i njihove žene i deca. Koncentrični krugovi tog ubijanja i pokolja tu se ne bi i završili, jer za konačnu pobedu "mlade hrvatske demokratije" njeni su planeri, predvideli bar 50.000 ubijenih ljudi.

Hrvatska televizija upravo ovih dana ima na programu specijalne emisije u kojima prikazuje "nove" filmske materijale koji imaju za cilj da uvere njeno gledateljstvo kako je "Srbija uz pomoć JNA gušila demokratiju i slobodu na Kosovu" i kako su hrvatski redarstvenici "uhitili Željka Ražnjatovića Arkana i društvo u četničkoj misiji u Hrvatskoj".

Vukovarska tragedija 1991

A u specijalnoj emisiji HTV o Arkanu i njegovim kompanjonima ostao je mučan dojam da su se i ti nesretnici našli u ulozi savezničkih pilota u Iraku. Osim što istraga o njihovom zločinu traje neopravdano dugo i preko svih zakonskih rokova, što republičkog javnog tužioca Željka Olujića nimalo ne smeta, oni su, umesto na sudu, pred televizijskim namerama trebali priznati svoju umešanost u "četničku pobunu u Kninu". U dokazivanju teze ni HTV ni njeni "krunski svedoci" nisu bili uverljivi.

No, vrhovništvu to i nije bio cilj. Jer u nedostatku uverljivih dokaza i takve providne filmske priče trebaju poslužiti za zamajavanje javnosti i skretanje njene pozornosti da činjenice koje su nepobitne i koje govore da HDZ još uvek naoružan, da je broj hrvatskih vojnika nepoznat, ali golem, da su pripreme za rat i dalje u toku i da ministar rata Martin Špegelj ima pune ruke posla. Najavio je to ovih dana i predsednik svih Hrvata Franjo Tuđman kada je rekao da će uskoro sva sredstva za mirno i demokratsko rešenje krize biti iscrpljena. Ako je suditi po tome, čini se da Hrvatska još nije spremna za taj poslednji korak, ali on i nije više tako daleko. U njoj je u opticaju sve manje dilema – rat ili mir. Vrhovništvo se po svemu opredelilo za prvu varijantu. U prilog tome govore i pomeranja u "srpskom delu te republike".

Srbi u Hrvatskoj više i nemaju nikakvih iluzija. Hadezeovska ih je vlast na najgrublji način podsetila na jame, rake i klanje. Konačno rešenje srpskog pitanja u Hrvatskoj time je ponovo otvoreno, jer nesavršena hrvatska demokratija teži savršenstvu u kojem nema mesta "pravoslavnom boljševizmu" čiji su zagovornici pripadnici svoga naroda. Zato je u "lijepoj našoj" sve više onih koji se u strahu pitaju – kada će početi "noć dugih noževa". Za odbranu slobode, demokratije i nezavisnosti. Cinizam koji se može meriti samo sa onim iz Pavelićeve NDH. No, taj je kontinuitet priznao i sam Tuđman.

U DALJU POČELO DA SE ODMOTAVA
HADEZEOVSKO KLUPKO?

Ili, kako je Ivo Kovčalija, koji je donedavno bio strah i trepet za daljske Srbe, na sastanku daljskog Odbora Srpske stranke obelodanio paklene planove HDZ-a

Kada je pre nekoliko dana Ivo Kovčalija, milicioner iz Dalja, prvi bojovnik koji je, kako je "Dnevnik" nedavno pisao, od ljudi iz Srpske demokratske stranke tražio da prisustvuje njihovom sastanku, oni su u tome videli novu ujdurmu čoveka zaduženog za spiskove krivovernih i sive eminencije u daljskoj Stanici milicije.

Njegovo prisustvo dalo je, međutim, sasvim drugačije rezultate: Kovčalija je ispričao pregršt pojedinosti o paklenim namerama hadezeovske partije u lepom slavonsko-baranjskom selu, naslonjenom na Dunav.

Po onom što je Kovčalija, koji za sebe tvrdi da nije član HDZ-a, rekao već je bio određen spisak Srba čije bi kuće trebalo da odlete u vazduh. Naredbe za to stizale su iz štaba Branimira Glavaša. Uz to, bilo je planirano i postavljanje eksploziva u automobile viđenijih Daljana, razume se, pripadnika srpskog naroda. Ovaj zadatak je, pored Kovčalije, trebalo da obavi grupa u kojoj su bili i Marjan Kuna, inače prvi čovek daljskog ogranka Tuđmanove partije, , zatim Joško i Nikola Andabak i Željko Penić. Braća Andabak su, očigledno dobro ispekli zanat kojim se, inače, bavi njihov prezimenjak Ivo, terorista za kojim je izdata međunarodna poternica, ali koji je, prošle jeseni, slobodno šetao lepim daljskim sokacima, pa u osijeku legalno dobio ličnu kartu, da bi konačno, otišao u Zagreb da obučava hrvatske specijalce. Njegovo im se, inače, vezuje i za atentat na jugoslovenskog ambasadora Vladimira Rolovića.

Da se hadezeovska bratija u Dalju dobro naoružala potvrđuje i sam Kovčalija koji je, uz ostalo, rekao da je najpoverljivijim članovima bilo podeteljeno ni manje ni više nego 58 automatskih pušaka. Doda li se tome i ručni bacač, za koji je bio zadužen policajac Josip Glibušić, ne treba da čudi zabrinutost koja je poslednjih dana i nedelja vladala ovim mestom i Srbe već u ranim večernjim satima zatvarala u njihove domove.

Pomenuta "vojska" je, izgleda, bila spremna da se suprotstavi i onoj pravoj, jugoslovenskoj armiji. To se, rekao je Kovčalija, moralo zbog odbrane demokratije u Hrvatskoj.

O tome da li je pomenuto oružje vraćeno za sada nema sigurnih podataka. Po mnogim mišljenjima ono je samo "prošetano" do Osijeka, da bi se javnosti "zamazale oči" da bi odmah bilo vraćeno u Dalj i ostalo u rukama najmilitantnijeg dela ove partije. Neizvesnost u vezi s tim razume se, još više, uznemirava daljske Srbe.

Konačno, logično je bilo i pitanje zašto je Ivo Kovčalija progovorio, i to samoinicijativno? Po njegovim rečima u dalju se moraju njegovati dobrosusedski odnosi, a on nije bio spreman ni na koga da puca. Da li je to tačno, sada je teško reći. Jer, pritisnuti neizvesnošću i stalnim pretnjama daljski Srbi nikome više ne veruju, a život sa opreznošću lovine koja je stalno na lovačkom nišanu se i dalje nastavlja.

KO JE PROVALIO U PATRIJARŠIJSKI DVOR?

Ne tako davno, nepoznata lica su noću upala u podrum Patrijaršijskog dvora u Dalju. Ništa od stvari nije nestalo, ali su tragovi pretraživanja, verovtno, za oružjem bili vidljiviji. Objašnjenje daljske milicije, koja je na lice mesta stigla tek tri dana posle ovog događaja, bilo je da su to uradili maloletnici. Interesantno je, međutim, da su upravo u noći kad je provala izvršena ljudi iz SDS-a na Dunavu, koji je od dvora udaljen jedva nekoliko desetina metara, uhvatili Ivu Kovčaliju i Marjana Kunu koji su poslednjih dana bili u hadezeovskim prvim borbenim redovima. (*Dnevnik*, 6. februar 1991)

ŠPEGELJ SE PONOVO OGLASIO
- CRNE LISTE I DALJE NA SNAZI -

Martin Špegelj je dao intervju novinarima "Asošijeted presa" i "Vjesnika". U tom se razgovoru Špegelj više i nije osvrtao na "staljinističke metode" vojnih organa, već je dao do znanja da i dalje svesrdno radi na poslovima odbrane mlade hrvatske države iz čega se može zaključiti da je njegova koncepcija i dalje na snazi. Kako to izgleda u interpretaciji tog ministra, uverila se cela jugoslovenska javnost – "bez milosti na licu mesta, na ulici, usred kruga kasarne samo pištolj u stomak isprašiti dva metka, njihove porodice žene i deca, nema milosti prema nikome" - njegove su reči na kojima bi mu i Maks Luburić pozavideo. (*Dnevnik*, 7. februar 1991)

OD USTAŠKE EMIGRACIJE DO HRVATSKE
DEMOKRATSKE ZAJEDNICE (1)
SILOM DO NEZAVISNE HRVATSKE

"Naš konačni cilj – stvaranje Nezavisne Države Hrvatske – nemoguće je ostvariti bez upotrebe sile" – napisao je još 1974. prof. Kazimir Katalinić. – Kao cilj, ne samo ustaške nego i emigracije hrvatskog porekla uopšte, postavlja se "uspostava hrvatske države na svim njenim povjesnim područjima: uža Hrvatska, Slavonija, Dalmacija, Hrvatsko primirje, Istra, BiH, Sandžak i Vojvodina". – Kako je planirano naoružavanje

Savremeni oblici "gerilskih" dejstava iz doktrine "specijalnog ratovanja", kojih se ekstremna jugoslovenska emigracija, i pored promena u zemlji, nije odrekla, vode poreklo od prvih emigrantskih grupa ustaške, četničke, balističke i belogardejske emigracije iz vremena neposredno po završetku drugog svetskog rata kada su u zemlju ubacivane grupe bivših pripadnika

kvislinških formacija iz mnogobrojnih logora na Zapadu, gde je jugoslovenska emigracija našla svoje utočište.

U programskim stavovima upotrebe sile za ostvarivanje separatističkih ciljeva hrvatska emigracija, koja je pobedom HDZ-a na višestranačkim izborima težište delatnosti prebacila u Republiku Hrvatsku, zagovarala primenu terorističkih akcija i drugih nasilnih oblika subverzivnog rada. Ona se i dalje ne odriče takve rušilačke ideologije za ostvarenje konačnog cilja – stvaranje, odnosno obnovu Nezavisne Države Hrvatske.

Počelo još 1972. godine

O tome svedoči i hrvatski emigrant prof. Kazimir Katalinić, koji je još 1974. godine povodom "Uloge emigracije u oslobodilačkoj borbi" napisao i ovo: "Do cilja mogu voditi i vode različiti putevi. U našoj oslobodilačkoj borbi postoji, recimo, propagandistički rad, kao i vojno-politički, pa ideološki rad, te razni drugi oblici rada i borbe. Neovisno o tome koji oblik rada smatra neka hrvatska skupina ili pojedinac najpodesnijim, što se nje tiče, ipak svi moramo biti svjesni da je nemoguće ostvariti naš konačni cilj bez upotrebe sile, barem u zadnjoj i odlučnoj etapi naše borbe... Nemoguće je ostvariti hrvatsku državu bez upotrebe sile. Iz tog slijedi, da svaki onaj koji negira silu, negira u biti i cilj, tj. Potrebi ostvarenja suverene hrvatske države".

Kao simbol početka primene sile u ostvarenju konačnog cilja hrvatske emigracije – stvaranje NDH, uzima se akcija koju je preduzela grupa "Hrvatskog revolucionarnog bratstva" 1972. godine, pri čemu se posebno naglašavalo: "A kako se do ostvarenja konačnog cilja ne može doći bez primene sile, onda je logičan nastavak linija "Proljeća" i politika "Bugojna". Pri tome je važno objasniti da je linija "Proljeća" naziv koji se u emigraciji upotrebljava za označavanje pojave maspoka u našoj zemlji, a simbol "Bugojna" je ubačena diverzantsko-teroristička grupa 1972. godine.

Za primenu "gerilskih aktivnosti" ustaška emigracija je opravdanje nalazila u izvišenim "revolucionarnim" ciljevima i makijavilizmu. A na drugom kongresu "Hrvatske rodoljubive mladeži" Jozo Vrbić je 1974. godine o "Uvjetima revolucionarnog djelovanja" rekao i ovo:

"Nasilje revoluciji je revolucionarno i nije. Revolucionarno je samo ono kada ne preostaju druga sredstva i kad su svi drugi izlazi zatvoreni. Tada sama revolucija opravdava nasilje i tako ga luči od kriminala, ona ga zapravo oplemenjuje plemenitošću namjera i ciljeva kojima teži... Budući da je naša revolucija nacionalistički rat, ona će se odvijati putem ustaljenih normi jednog takvog rata, tj. Pomoću organizovanih političkih skupina, u obliku gerilskog

rata u samim počecima, dok hrvatske jedinice ne ojačaju i postanu dovoljno snažne zadaviti režim u žilama kucavicama srpskog imperijalizma".

U postavljanju "revolucionarnih ciljeva" i objašnjenju pojma "revolucija" ustaška emigracija koristi za "dokaz" simbolično stavove poznatih revolucionara, filozofa i državnika kao što su Če Gevara, Fanon, Debre, vijetnamski general Ćapa, Mao Ce Tung. Oni su iz naučnih i revolucionarnih misli ovih ljudi izveli svoj zaključak da je revolucija "nagla promjena proizvedena nasilnim putem u smislu postavljanja ciljeva borbe".

Pribavljanje oružja

Kao cilj obično su u svakom programu, ne samo ustaške nego i emigracije hrvatskog porekla uopšte, postavlja "uspostavlja hrvatske države na svim njenim povijesnim područjima (už Hrvatska, Slavonija, Dalmacija, Hrvatsko primorje, Istra, Bosna, Hercegovina, Sandžak, Srem, Banat i Bačka) na kojima su Hrvati obitovali od samog njihovog dolaska u današnju domovinu pa sve do dana kada su izgubili svoju slobodu i nezavisnost tj. Godine 1102".

Kada su u pitanju sredstva vođenja subverzivnih operacija emigracija se zalagala za "upotrebu svih sredstava, bez obzira kako će takve akcije biti okarakterisane od strane velikih sila i drugih država". Izvođenje operacija pretpostavlja raspolaganje određenim sredstvima (naoružanje, lijekovi, hrana, odeća i drugo). Pribavljanje oružja planirano je na dva načina: "prvo hrvatski revolucionari moraju se već sada povezati sa različitim revolucionarnim grupama u svijetu ili s pojedinim vladama, koje bi nam bile voljne pružiti svoju pomoć. Drugi način je provala u jugoslovenske vojne magacine", pisao je daleke 1974. godine Šime Letina o ciljevima i sredstvima hrvatske revolucije.

Propaganda je imala posebnu ulogu u stvaranju uslova za "gerilsko" ratovanje u zemlji time što će stalno delovati na vojsku, studente, radnike. Preko njih je bilo planirano stvaranje određenog kriznog stanja u zemlji – stanja nezadovoljstva i nesnošljivosti na svim poljima javnog života, koje će narušavati disciplinu i moral ljudi, čime će se stvarati potrebna "situacija" i ubrzati tok destabilizacije i dezintegracije zajednice i društva.

Čelnici hrvatske emigracije godinama su naglašavali da ona mora biti u obliku "gerilskog rata", što znači "uvijek se služiti iznenadnim i brzim napadima, jer iznenađenje spada u jedno od najdelotvornijih sredstava za paralisanje i uništenje neprijateljske premoći... Uništavati sva komunikaciona sredstva... Rušiti zgrade, mostove, skladišta, tvornice itd." – pisao je Letina.

Kod strategije i taktike "gerilskih" dejstava naročita pažnja je poklonjena pitanjima izbegavanja otvorenih sukoba, kretanja "gerilaca" korišćenje vodiča, stvaranju sopstvenih teritorija", formiranju novih "revolucionarnih grupa" i sopstvene "vlasti". Zato se planiralo i stvaranje "obaveštajne službe" od ljudi koji su "čvrsta karaktera, inteligentni, neustrašivi i lukavi". Kao važno sredstvo borbe preporučivane su sabotaže, za koje se ocenjivalo da bi u ovim operacijama imale dvostruk učinak: u odnosu na neprijatelja uništavamo ga na ekonomskom polju i ujedno vršimo na njega pritisak i unosimo malodušje, nesigurnost, te ubijamo moralni borbeni duh".

Tri vida vojske

Za uspešno sprovođenje plana subverzivnih aktivnosti polazilo se od stavova engleskih vojnih teoretičara Lioela Harta i generala Filera, da je pored tri osnovna vida vojske za uspeh operacija potreban i četvrti vid oružanih snaga – subverzivne snage. Sa organizacionog stanovišta "subverzivne snage" ustaške emigracije prilagođene su njenim potrebama i podeljene su na užu političku organizaciju, odseke za sva tri tipa psihološkog rata i propagande, na obaveštajnu službu koja je osnovica propagande među narodom i neprijateljem, na jedinice gradskog otpora i na jedinice teritorijalne odbrane.

Ustaška emigracija u tom smislu je veliki značaj pridavala planiranju gradske "gerile". Ona u svim operacijama polazi od stava da se na ovaj način vođenja subverzivnih akcija mogu sa relativno malim brojem ljudi vezivati veće ljudske i materijalne snage u zemlji. Kao uputstvo za vođenje "gradske gerile" u emigrantskom listu "Hrvatska borba" od 1973. godine štampan je članak "Gradska gerila" u kome su razrađeni: doktrina, organizacioni nacrt i taktika udarnih grupa.

Pod "borcima gradske gerile" podrazumevaju se pripadnici koji, za rzaliku od šumske "gerile", preko dana obavljaju uobičajene poslove, a noću izvode subverzivne operacije. U uputstvu se daju smernice da u takve grupe ne treba primati avanturiste, pogotovo ne u onima gde se donose odluke, mada im se ne isključuje davanje određenih zadataka. Pri tome se predviđa formiranje i određenih rukovodećih organa kao "mjesna zapovjedništva" pod kojom se podrazumeva, kako to nabraja Branko Topličić u tekstu o "Gradskoj gerili", mjesno zapovedništvo, kojem su podčinjene udarne grupe, kartoteka, jedna ili više obaveštajnih središnica, kojima su potčinjene obaveštajne mreže".

Teroristi – instruktori

Ekstremni hrvatski emigranti-teroristi u inostranstvu izražavali su spremnost i vršili pripreme da svoje paravojne terorističke grupe prebace u Hrvatsku i da se pridruže hrvatskim redarstvenicima i teritorijalnoj odbrani pod komandom Bolkovca i Špegelja s ciljem da onemoguće Armiju da izvrši naredbu Predsedništva SFRJ. Čak su se spremali da organizuju i svojevrsni vazdušni most kojim bi se čarter letovima na relaciji prekomorske zemlje – Hrvatska prebacivale naoružane grupe u tu našu republiku.

Treba reći da se šire priče (da li su samo priče) da su u mnogim specijalističkim cnetrima za obuku redarstvenika emigranti u ulozi instruktora. I to je moguće. U inostranstvu su sigurno naučili da podmeću eksploziv i pucaju na diplomatsko-konzularne predstavnike Jugoslavije i na naše radnike na privremenom radu u inostranstvu. Ovoga puta zajedno s HDZ – pucaju u Jugoslaviju. (*Dnevnik*, 8. februar 1991)

OD EKSTREMNE HRVATSKE EMIGRACIJE DO HRVATSKE DEMOKRATSKE ZAJEDNICE - PLANOVI "OSVETNIKA BLAJBURGA" -

U istoimenom priručniku ustaše Adolfa Andrića, likvidiranog 1972. razrađeno je do tančina koga treba angažovati protiv Jugoslavije i "srpskih eksploatatora" . – Posebno se računalo na kažnjenike iz redova narodnosti

Prema "Uputstvu za revolucionarni rad Tajnog ustaškog pokreta" istomišljenicima u zemlji su se davale smernice za rad. "Domovina" je, prema "Uputstvu", podeljena u sedam zona, a hijerarhija komandovanja se uspostavlja od Vrhovnog zapovjedništva, zonskih zapovjedništava i područnih zapovjedništava.

Dužnost Vrhovnog zapovjedništva je bila da "izvidi i pripremi teren za ilegalno prebacivanje boraca (emigranata) u domovinu". Najvažnije funkcije date su područnim zapovjedništvima da organizuju najbolje i najpoverljivije članove koji treba da imaju posebne osobine i zadatke. Oni nisu smeli biti ni na kakvim komunističkim dužnostima od rata naovamo, a tražili su se i ljudi koji su bili više godina zatvoreni zbog protivdržavnog rada i koji su se nalazili pod državnim maltretiranjem. Nije dolazio u obzir da se za prvi udar uzimaju ljudi koji su u zatvorima, kao politički kažnjenici, revidirali svoj stav pošto ih je većina pristala da radi za neprijatelja. Svaki poručni zapovjednik, u sporazumu sa zonskim zapovjednikom , donosio je odluku za napad na neprijatelja u svom području i to istovremeno na sve tačke. Vojni garnizoni, odsek unutrašnjih poslova (UDB-a), milicijske stanice i sve ostale objekte

neprijatelja. Od emigranata se tražilo i da se organizuju napadi na zatvore gde se nalaze politički zatvorenici i da se oni odmah uvlače u njihove jedinice jer su takvi, smatralo se, najsigurniji. Od emigranata se tražilo da svaki područni zapovjednik zna da prilikom zarobljavanja neprijatelja treba odmah likvidirati sve članove UDB-e, milicije, stare šumske oficire, bilo da se nalaze još na dužnosti bilo da su penzionisani, te sve istaknute komuniste.

Formiranje specijalnih jedinica

U izdanju "Dinapresa" iz Madrida štampano je nekoliko knjiga i priručnika u kojima su data uputstva i instrukcije za primenu "gerilskih dejstava". U takve publikacije spadaju: "Tehnika obaranja komunističke vlasti", "Elementi i metodi komunističke gerile", i "Vojnički priručnik".

U programskim dokumentima emigracije razmatrani su i oblici i formacije "specijalnih" jedinica za "gerilske" aktivnosti po ustaškim principima organizacije, kao što su trojke, rojevi, vodovi, satnije i bojne, dok se u strategiji predviđaju upotreba klasičnog naoružanja pa čak i aviona i tenkova sa početnim ciljem "borbe za goli život", stvaranje stanja uznemirenosti i neisugrnosti kod regularnih jedinica JNA i teritorijalne odbrane.

Kao najznačajniji dokument ustaška emigracija je smatrala priručnik "Osvetnici Blajburga", koji je napisao Adolf Andrić, likvidiran u grupi emigranata ubačenih u zemlju 1972. godine.

Priručnik "Osvetnici Blajburga", zaslužuje posebnu analizu. Kao preduslov uspeha subverzivnih operacija smatrala se mobilizacija unutrašnjih nacionalističkih snaga na pobunu protiv zvanične vlade. U te snage ubrajani su i komunisti "koji zauzimaju pozitivan stav u odbrani hrvatskog nacionalnog interesa, radnici i seljaci koji su neprijateljski raspoloženi prema srpskom eksploatatoru", inteligencija i posebno studenti "koji su svoje antijugoslovensko opredeljenje manifestovali u više navrata", književnici "koji dužu glas u odbranu hrvatskog nacionalnog jezika čiji je opstanak ugrožen" i antijugoslovenske suđene grupe iz redova ostalih naroda, "naročito narodnosti".

Ustaška gerila

Kod formiranja "gerilskih" jedinica u izboru članova računalo se na "mlađe ljude, zdrava duha i tijela, idealiste koji su voljni sebe žrtvovati". Zbog ideološko-političke kompaktnosti bilo je predviđeno da članovi "gerilskih" jedinica mogu biti samo pripadnici tajnih organizacija. Prema novim članovima primenjivane su mere proveravanja ispitivanje vernosti,

pripadnosti i iskrenosti putem vršenja atentata na društveno-političke rukovodioce. Proveravanje je bilo planirano da se organizuje preko obaveštajnog odeljenja organizacije, kojom prilikom je novi član morao da priloži svoju biografiju, zatim podatke o vezama, poznanicima, njihovom mišljenju, sve o ljudima iz kraja iz kojeg potiče do određenih sitnica.

U organizacionoj strukturi, kao osnovne jedinice predstavljane su "diverzantske trojke" i "gerilske jedinice". "Diverzantsku trojku" su činili vođa, izvidnik i miner. Trojka se smatrala ključem hrvatske "revolucije", a njihova funkcija sastojala se u ilegalnom prelasku u zemlju, izvođenje akcija i povratak u bazu (u inostranstvu). Za njih su posebno razrađivani elementi tajnosti izvođenja akcije, naročito za faze mesta prelaska granice 'vreme prelaska, objekte koje treba rušiti i puta kojim će se trojka kretati. Uputstvom je predviđeno tajno prelaženje granice, kretanje isključivo pešačenjem i noću, izbegavanje kontakata sa stanovništvom i ilegalni povratak iz zemlje u bazu. Kao razlozi neuspeha akcije "trojke" navedeni su mogućnost izdaje, nedovoljnih i slabih priprema i osposobljenosti, kao i nepredvidivi slučajevi (u koje se između ostalog navodi i loša sreća). Članu "trojke" se preporučivalo poznavanje običaja naroda kraja u kome će se operisati, te prilagođavanje tim običajima ličnim ponašanjem.

TERORISTIČKI TRENINZI

Izvođenje terorističkih akata u zemlji ocenjivano je kao "efikasan metod borbe" i preporučivana je "svuda gde se za to ukaže prilika", ali su planirani i posebni treninzi i to: izvođenje vežbi izvan stambenog prostor auz potrebu postizanja cilja refleksnog gađanja pištoljem po principu kauboja, treniranje na pustim terenima izvan gradova uz obezbeđenje tajnosti ovih radnji, izučavanje tehnike pravljenja i postavljanja tempiranih mina, bacanje ručnih granata i uvežbavanje bacanja noža, vršenje diverzija i terorora na jugoslovenske objekte i manifestacije jugoslovenskih radnika u klubovima u zapadnim zemljama. Posebna pažnja i najviše prostora pridavan je načinu odabiranja, pripreme, obuke i izvođenja "gerilskih" jedinica i dejstava.

PISANJE "NARODNE ARMIJE"

List "Narodna armija" je u više navrata pisao o organizaciji i delovanju ekstremne hrvatske emigracije i njenim vezama sa Hrvatskom demokratskom zajednicom. Ova tematika naći će se na stranicama lista i u narednim brojevima s tim što će biti predočene i nove pojedinosti o planovima i akcijama terorističkih formacija HDZ-a na tlu Hrvatske u čemu istaknutu

ulogu ima i jedan broj ratnih zločinaca i ustaških terorista. Deo tog materijala u ovoj seriji napisa objavljuje i "Dnevnik".

ŽIVOT SRBA U VUKOVARU
- DEMOKRACIJA SAMO ZA ODABRANE -

Nova hrvatska vlast zaposlila je u ovom gradu 300 redarstvenika koji noću čuvaju važne objekte, ali od koga. – I ono što je srpskom rukom građeno prekršteno u Hrvatsko

U Vukovaru su poremećeni ne samo nacionalni, već i kulturni odnosi, kao i odnosi u obrazovanju – ističe nastavnik Dragan Vranešević. – Jezik je sa hrvatsko-srpskog prekršten u hrvatski, a taj novokomponovani jezik Srbi niti hoće niti mogu da prihvate. Ovde živi mešovito sanovništvo, pored većinskog hrvatskog i srpskog naroda tu su i Mađari, Rusini, Ukrajinci, Romi i pripadnici drugih naroda i narodnosti. Slično je i sa nastavom istorije, a takva politika u obrazovanju strana je ovoj sredini. (*Dnevnik*, 8. februar 1991)

OD EKSTREMNE HRVATSKE EMIGRACIJE DO HRVATSKE DEMOKRATSKE ZAJEDNICE (3)
- BRATIJA PO ORUŽJU -

I takozvane državotvorne organizacije hrvatske emigracije, koje su deklarativno odustale od terorizma, u praksi ga se nisu odrekle. – Gde su i kako delovale i deluju ekstremne organizacije hrvatske emigracije od Pavelića naovama

"Diferencijacija" ustaške emigracije naročito je podstaknuta od 1960. godine. Tako je, u okviru Jelićevog "Hrvatskog narodnog odbora" obraz zvana ilegalna organizacija "Hrvatska odbrana" sa vojnooperativnim odsecima u Italiji, Austriji i bivšoj SR Nemačkoj. Vojnički karakter organizacije potvrđuje Uputstvo glavnog zapovednika "Hrvatske odbrane", izdato u Minhenu i upućeno zapovednicima vojnooperativnih odseka na području Španije u kojem se, između ostalog, kaže:

"Potrebno je da se pristupi formiranju satnija (četa), u svojstvu poluvojnih organizacija na teritoriji gde iste do sada postoje". Aktivnost "Hrvatske oslobodilačke legije". Pored toga, u Pravilniku s ustrojstvu organizcije stoji "Hrvatska odbrana" je poluvojnička organizacija, a njeni članovi su "borci", formirani u boračke skupine, a vrše i obaveštajnu službu. "Operacijsko područje" je teritorija Hrvatske "idealna za gerilska dejstva". Kao objekti napada preporučuju se: energetski izvori i prenosnici – električne centrale, dalekovodni stubovi, rafinerije nafte, manja i veća skladišta benzina,

naftovodi, mostovi, ceste, teretna vozila, vlakovi pruge, telefonski i telegrafski stubovi, relejne stanice UKV...

Cilj – razbiti Jugoslaviju

Glavni ciljevi hrvatske ekstremne emigracije jesu: promena društveno-političkog sistema u Jugoslaviji, razbijanja teritorijalnog integriteta SFRJ i stvaranje zasebne "Nezavisne Države Hrvatske". Ustaška emigracija podelila se po metodu rada u borbi za tzv. Hrvatsku stvar, ali su im ciljevi i sredstva uvek bili manje više istij. Borba za tzv. Ljudska prava neposredno je uticala na "diferencijaciju" unutar hrvatske emigracije ali nije likvidirala terorističke grupe i organizacije u njenim redovima, odnosno nije se odrekla terorizma kao metoda borbe mada je podstakla formiranje vojnih, tzv. Državotvorni pokret" i dr. Koje su deklarativno odustale od terorizma, ali ga se u praksi nisu odrekle. Diferencijacija u redovima hrvatske emigracije, naročito od nacionalističkih događaja na Kosovu 1981. samo je ubrzala osnivanje "novih" organizacija pod pritiskom zvanične politike Zapada, ali nije donela suštinske promene u ciljevima i metodama borbe. Njihova platforma je "pomirenje svih Hrvata u zajedničkoj borbi za ostvarivanje konačnih prava i jedinih okvira za napredak hrvatskog naroda – hrvatske države".

Takav tok stvari imao je svoju predhistoriju odmah posle kapitulacije Nemačke 9. maja 1945. šef NDH i vođa ustaša, ratni zločinac Ante Pavelić lično je rukovodio celokupnom ustaškom emigracijom posredstvom bivših funkcionera – visokih oficira vojnih formacija tzv. Hrvatskih oružanih snaga. Ustaše su u inostranstvu zadržale svoju organizaciju "Hrvatski ustaški pokret" (HUP) iz 1929. godine i stvorili uporišta u SR Nemačkoj, Španiji i Austriji, a kasnije i u prekomorskim zemljama. Odlaskom Pavelića u Argentinu pedesetih godina, ustaški pokret doživljava krizu. U pokretu nastaju dve frakcije: jedna koja je Pavelića i dalje priznala za vođu i druga koja je smatrala da treba prekinuti s Pavelićevim ustašama i formirati nove organizacije koje neće biti kompromitovane u očima zapadnih zemalja koje su im dale azil. Tako pedesetih godina dolazi do stvaranja više emigrantskih organizacija u Argentini, Nemačkoj, SAD, Kanadi, Australiji, Švedskoj, Francuskoj, Austriji, Španiji i drugim zemljama. Među prvima se od Pavelića odvojio pomenuti dr Branko Jelić. On je 1950. godine formirao "Hrvatski narodni odbor" (HNO), sa sedištem u SR Nemačkoj. Vjekoslav Luburić Maks je 1955. godine u Španiji formirao "Hrvatski narodni otpor – luburićevci" (HNO l). Dr Juraj Krnjević i Vlatko Maček su održali kongres "Hrvatske seljačke stranke" (HSS) 1957.

godine, udaljavajući se sve više od Ustaša. Zajednički im je bio samo cilj – stvaranje "samostalne i slobodne Hrvatske".

Kako su frakcije u "Hrvatskom ustaškom pokretu" ugrozile organizaciju, Pavelić je zaključio da je uz njega ipak ostala većina, pa je preduzeo mere za konsolidariju organizacije koja je bila u krizi. Jedna od prvih mera bila je promena imena HUP-a u "Hrvatski oslobodilački pokret" (HOP), HOP je nastojao da okupi "sva društva nacionalne organizacije", uključujući i HSS. Početkom 1958. godine u Minhenu je održan Sabor svih ustaških organizacija u Evropi i formirano zajedničko telo sa imenom "Savez organizacija hrvatskih društava Evrope" (SOHDE), sa sedištem u Minhenu. Cilj HOP-a je "ponovno uspostavljanje Nezavisne Države Hrvatske na cijelom povjesnom i etničkom području između Mure, Drave, Dunava, Drine i Jadranskog mora.

Separatistički programi

Hopovci su neprekidno tvrdili da je Jugoslavija "veštačka tvorevina", zbog čega su njihovi programi uvek nacionalistički i separatistički. U tome su prednjačili "visoki funkcioneri" poreklom iz Bosne i Hercegovine, govoreći da je "BiH srce Hrvatske". Razmišljalo se i o stvaranju moćne NDH od 10 miliona Hrvata, Muslimana i Albanaca. HOP je stalno pokušavao da sarađuje sa "svetskom antikomunističkom ligom (VACL).

"Hrvatski oslobodilački pokret" jedna je od najbrojnijih organizacija u kojoj je okupljeno oko 60.000 članova u pet središnjih – kontinualnih odbora i blizu 200 raznih društava u 18 zemalja sveta. U HOP-u deluju dve frakcije: jednu predvodi dr Stjepan Hefer, a drugu Vjekosav Vrančić. Međusobno optuživanje i borba za lidersku poziciju u "krovnoj" organizaciji, koja bi trebalo da objedini aktivnosti celokupne hrvatske organizacije nastavlja se nesmanjenom žestinom. "Prava" HOP-a da bude vrhovni organizator i koordinator ustaških organizacija osporavaju #Hrvatsko narodno vijeće", "Hrvatska seljačka stranka", "Hrvatski narodni otpor – luburićevci" i neke druge organizacije koje se ne slažu s metodama borbe HOP-a.

Nezadovoljan radom "Hrvatskog ustaškog pokreta", koji je predvodio Pavelić, kao i aktivnošću HSS, dr Branko Jelić je ubrzao diferencijaciju unutar emigracije. Propagirao je političku platformu koja je između militantnog HUP-a i "demokratske" HSS.

Jelić je bio preokupiran mišlju da stvoi jedinstvenu ustašku organizaciju u kojoj bi glavnu reč vodile "umerenije" ustaše. Ali, Jelić, koji je bio blizak policiji domaćina i zapadnim obaveštajnim službama, u javnosti je osuđivao

terorizam, a materijalno ga je pomagao. Posle njegove smrti, 1972. godine u Berlinu, nasledio ga je brat dr Ivan Jelić. Celokupna organizacija HNO tada se koncentrisala u Minhenu. HNO-J nema posebno izrađen program aktivnosti. Organizacija je proklamovala ciljeve: "Hrvatska država je prva i glavna svrha HNO...", "dokazati zapadnim silama da Hrvati imaju pravo na samostalnu državu...", - voditi borbu protiv srbokomunizma u domovini...", "pregovarati sa Makedoncima i Albancima u smislu dobivanja podrške", "privlačiti Muslimane za HNO-J" i dr.

Luburićevi militaristi

Hrvatski narodni otpor – luburićevci ekstremna je ustaška organizacija formirana 1955. godine kao posledica i razlika u metodama borbe za stvaranje NDH. Organizovana je na militantnim principima za izvođenje terorističkih akcija. Osnivač organizacije bio je Vjekoslav Luburić Maks, bivši šef zloglasnog logora u Jasenovcu, koji je došao u sukob sa Pavelićem 1955. godine. Sedište organizacije je u Španiji, a organi deluju u SAD, Kanadi, Argentini, Švedskoj, SR Nemačkoj, Francuskoj i Austriji. Delatnost HNO-L u SR Nemačkoj zabranjena je 1976. godine, ali njeni članovi i dalje ilegalno deluju sa teritorije Nemačke protiv SFRJ najčešće u okviru drugih organizacija.

Program NHO-L objavljen je u njihovom listu "Odbrana" br. 160 od maja 1972. godine. U njemu se ističe da je glavni cilj: borba protiv Jugoslavije i stvaranje "slobodne, nezavisne i demokratske hrvatske republike sa sveobuhvatnim i neograničenim suverenitetom". U skladu sa svojim programskim načelima HNO-L organizuje i priprema terorističke grupe za borbu u SRJ. U zalaganju lista "Otpor" koji je izlazio u SR Nemačkoj do zabrane (sada izlazi u SAD) moto je bio "Naš stav je jasan" rušiti svaku Jugoslaviju! Rušiti je sa Rusima, sa Amerikancima, s komunistima, nekomunistima i antikomunistima, rušiti je sa svakim ko je ruši. Rušiti je dijalektom reči i dinamitom, ali rušiti je bezuvjetno, jer ako jedna država nema prava postojati onda je to samo jedna – Jugoslavija". U novom izdanju "Otpora" piše: "Mi Hrvati srušićemo svaku Jugoslaviju".

Mnogi članovi HNO-L su ujedno članovi HEB ("Hrvatskog revolucionarnog bratstva"). Obe organizacije počivaju na istim principima i izrazito su teroristički orijentisani.

Najbrutalniji

Hrvaska ekstremna emigracija najbrojnija je u Australiji, SAD, Kanadi, Argentini, SR Nemačkoj, Švedskoj i Francuskoj. Organizovana je u oko 25 organizacija. Po brojnosti, intenzitetu i brutalnosti delovanja najpoznatije su: "Hrvatski oslobodilački pokret", "Hrvatski narodni otpor – luburićevci", Hrvatsko revolucionarno bratstvo", "Hrvatsko križansko bratstvo", "Tajna revolucionarna ustaška postrojba", "Hrvatsko narodno vijeće", "Hrvatski državotvorni pokret" i dr.

S druge strane, pojedine grupe i organizacije, na primer, "Hrvatsko revolucionarno bratstvo", "Hrvatski narodni otpor – luburićevci" i "Hrvatski državotvorni pokret" i dalje se čvrsto drže terorizma kao metoda borbe protiv SFRJ.

Regrutovanje kriminalaca

Struktura članstva HNO-J je različita. U početku su dominirale starije ustaše, zatim su im se priključili i neki ekonomski emigranti, a kasnije i mladi tzv. Noviji politički emigranti i intelektualci koji su Jugoslaviju napustili posle 1971. godine. Da bi obnovila organizaciju HNO nastoji da privuče pojedince koji su se u Jugoslaviji neprijateljski eksponirali, naročito one koji su napustili zemlju zbog izbegavanja vojne obaveze, krivične odgovornosti za krivične odgovornosti za kriminal i sl. To je bila prva organizacija koja je počela da okuplja naše radnike na privremenom radu u inostranstvu, nosioce naših putnih isprava. Niži organi HNO-J su "mesni odbori". U poslednje vreme NHO-J se sve više vezuje za neke ekstremnije organizacije Hrvatske emigracije i albanskom neprijateljskom emigracijom. (*Dnevnik*, 7. februar 1991)

OD EKSTREMNE HRVATSKE EMIGRACIJE
DO HRVATSKE DEMOKRATSKE ZAJEDNICE (4)
- U SAVEZ SA ĐAVOLOM -

Hrvatske emigrantske snage pokušavaju a se ujedine i da uvere svetsku javnost da ne nastupaju sa pozicija ustaštva, već da se protiv Jugoslavije bore zbog "nacionalnog i ekonomskog oslobođenja". U tom smislu govore i o "ugnjetavanju" i drugih naroda u Jugoslaviji, dabome, pre svega Šiptara

U neposrednoj progagandnoj borbi protiv Jugoslavije, začinjenoj terorističkim akcijama, hrvatska ekstremna emigracija se organizovala svugde gde su za to u svetu postojali uslovi. U ovom nastavku naše serije govorićemo o nekim od tih organizacija, osim već pomenutih i njihovih programima, koji se u suštini svode na isto: srušiti Jugoslaviju po svaku cenu, taman i u savezu

sa đavolom, i stvoriti "Nezavisnu Državu Hrvatsku u njenim povijesnim granicama".

Teroristička emigrantska organizacija "Hrvatsko revolucionarno bratstvo" (HRB) osnovana je krajem 1961. godine u Australiji. Osnivači su bili nezadovoljni bivši oficiri "Ustaške nadzorne službe" (UNS). Njima su se kasnije priključili i neki koji su ilegano pobegli iz Jugoslavije kao neprijatelji našeg društveno-političkog sistema. "Hrvatsko revolucionarno bratstvo" okuplja mlade ljude koji su zbog neprijateljskih pobuda izbegavli vojnu obavezu u SFRJ, sudsku odgovornost i izdržavanje kazne zbog učinjenih krivičnih dela – svi oni su ilegano prebegli preko granice i zatražili politički azil u zapadnoevropskim i prekomorskim zemljama.

"Braća" podmeću mine

Pošto su se konsolidovali u Australiji i osnovali ogranke gotovo u svim australijskim državam, ideje i aktivnosti preneli su i u zapadnoevropske zemlje. Tajna organizacija "Hrvatsko revolucionarno bratstvo je osnovana na strogo konspirativnoj osnovi. Njen krajnji cilj je rušenje ustavnog poretka u SFRJ i svim mogućim sredstvima (diverzijama i terorom) i stvaranje "samostalne države Hrvatske sa granicom na Drini". Ta organizacija je ilegano ubacila u Jugoslaviju tri diverzantsko-terorističke grupe 1963, 1967. i 1972. godine. Pored toga, pripadnici "Bratstva" su podmetnuli u Beogradu 1968. godine mine: na glavnoj železničkoj stanici i u bioskopu "20. oktobar", a u Australiji i u zemljama Zapadne Evrope izvršili su preko sto zločinačkih akcija, u kojima je nekoliko desetina naših građana izgubilo život, a preko sto povređeno.

Organizacija "Ujedinjeni Hrvati Nemačke" osnovana je 1952. godine. Njeni članovi su bili poznati ekstremisti Mile Rukavina i Vahid Kulenović (sin bivšeg predsednika vlade tzv. NDH Džafera Kulenovića), koji su deset godina kasnije (1962) osnovali organizaciju- "Tajni revolucionarni pokret". Sedište rukovodstva UHN je u Dortmundu, u SR Nemačkoj, gde ima više ogranaka. Od 1969. organizacija deluje i u Australiji, gde je 1971. i 1973. godine osnovala dva ogranka.

Načela "nove politike"

"Ujedinjeni Hrvati rade na stvaranju privatnih punktova u Jugoslaviji za diverzantsko-terorističke aktivnosti. "Hrvatski latinoamerički institut" osnovali su 1953. godine hrvatski emigranti intelektualci u Argentini, a "Hrvatska revolucionarna mladež" okuplja emigrante koji su posle 1960.

godine osuđeni u našoj zemlji izdržali kazne, a zatim pobegli u inostranstvo. Sedište organizacije u Australiji, a pristalice ima i u Austriji, SR Nemačkoj i Francuskoj.

Krajem 1978. i početkom 1979. godine proljćari i luburićevci su u Ludu (Švedska) formulisali načela "nove politike: jedinstvo Hrvata i međusobno mirenje i saradnja Hrvata u emigraciji i domovini te razvijanje solidarnosti i saradnje sa Albanijom.

Građani SFRJ na privremenom radu u zapadnoevropskim zemljama pod žestokim su propagandnim udarom. Pridobijanjem pojedinaca članovi Hrvatskog društvenog pokreta (HDP) pokušavaju da dokažu da se ne bore sami protiv politike SKJ i protiv Jugoslavije kao "unitarne" države. U nastupu prema našim radnicima na radu u inostranstvu HDP se opredelio za taktiku levičarenja, vešto koristeći iskustva iz akcije ucena, propagande i pridobijanja.

Da bi se zadobio naklonost "Hrvatske bratske zajednice", 1982. godine HDP je započeo perfidnu igru na stranicama "Hrvatskog lista", pišući pohvale o toj najstarijoj iseljeničkoj organizaciji u SAD, koja se pozitivno držala prema Narodnooslobodilačkom pokretu. Međutim, predratni i drugi pošteni ekonomski emigranti nisu dozvolili da ih izmišljenim pričama zavedu hrvatski teroristi okupljeni u HDP. U Australiji HDP podržavaju desne i ultradesne snage, ali kao levičarska organizacija HDP je nastojao da dobije podršku laburista i australijskih levih partija. To im je manje-više pošlo za rukom. HDP ima dobre odnose sa trockističkom Socijalističkom radničkom partijom Australije. I Švedska blagonaklono gleda na HDP, iako je kompromitovan ustaškim stavovima. Rukovodstvo HDP uporno nastoji da unapredi saradnju s nekim islamskim zemljama.

Ističe da bi im "Bugarska i Albanija trebale biti najprirodniji saveznici", posebno Albanija nakon nacionalističko-separatističkih događaja na Kosovu 1981. godine.

Pripadnici "Hrvatske seljačke stranke" (HSS), zbog propagande, često ističu da HSS nije emigrantska, već "domovinska stranka" misleći na neprekidnost rada i borbe za hrvatsku državnost i državu od njenog osnivanja 104. godine do danas. Ističu vernost programu predratne HSS i neprekidnost rukovodstva svog predsednika Vlatka Mačeka i tajnika Jurija Krnjevića, te predratnih i ratnih organizacija u Kanadi, SAD i Belgiji, i tobože, velikog broja pripadnika i simpatizera u zemlji. Zapadne zemlje su posle drugog svetskog rata prihvatile emigrantske grupe koje nisu bile suviše kompromitovane saradnjom sa fašističkim okupatorom i kvislinzima. Takvim je smatran i deo bivšeg rukovodstva HSS na čelu sa Mačekom i Krnjevićem.

Mada je deo HSS bio za to da se "hrvatsko pitanje" rešava u okviru jugoslovenske konfederacije, na kongresu HSS 1961. godine u Torontu zaključeno je da je stvaranje "samostalne nezavisne Hrvatske" osnovni programski zadatak HSS. U ciljevima, dakle, nema razlike između ekstremnih ustaških organizacija i HSS. Ona je pokušala da uspostavi koaliciju sa muslimanskim organizacijama i da stvori uporišta u Sarajevu. Osnivanjem HSS u zemlji, "HSS" je povećala apetite za povratak "Hrvatska seljačka stranka" i Krnjević koriste i katolički kler "za održavanje veze sa domovinom".

Hrvatska emigracija koja je i dalje najorganizovanija emigrantska snaga u poslednje vreme pokušava da ujedini redove nastojeći da uveri hrvatsko iseljeništvo i svetsko javno mnenje da je u "tesnoj vezi s hrvatskim narodom u domovini". Značajno svojstvo propagandnog delovanja ustaške emigracije u poslednje vreme je to što više ne nastupa samo sa pozicija proustaštva, već što neprijateljsku delatnost protiv Jugoslavije obrazlaže "borbom za nacionalno samoodržavanje" i za "nacionalno i ekonomsko oslobađanje" i drugih naroda u Jugoslaviji, prvenstveno Albanaca na Kosovu. Time se želi obezbediti jedinstveni front sa albanskom neprijateljskom emigracijom za zajedničke akcije protiv naše zemlje. (*Dnevnik*, 10. februar 1991)

OD EKSTREMNE HRVATSKE EMIGRACIJE
DO HRVATSKE DEMOKRATSKE ZAJEDNICE (5)
- PREDIZBORNA PODRŠKA TUĐMANU -

"Hrvatski tjednik", glasilo ekstremne terorističke organizacije "Hrvatski državotvorni pokret", pohvalno piše o Tuđmanovom predavanju na Čikaškom univerzitetu. – Stalna tema ustaških glasila Jugoslovenska narodna armija

Neposredno pre stvaranja HDZ-a hrvatska emigracija je nastojala da stvori predstavu o "nacionalnom jedinstvu" u dijaspori i njenoj povezanosti sa "domovinom". S tim ciljem su održani i sastanci u Melburnu i Kamberi, koje su inicirali "Hrvatski oslobodilački pokret" i "Hrvatski državotvorni pokret", a osnovan je i "Hrvatski savez" na sastanku u Sidneju, pod okriljem "Hrvatskog narodnog vijeća".

"Narodna stranka Austrije" organizovala je 14. marta 1989. u Beču predavanje na temu "Aktuelna politička situacija u SFRJ". Predavanja su, pred oko 300 prisutnih, održali dr Mate Meštrović, predsednik Izvršnog odbora HNV, i pojedinci i Jugoslavije. Tom prilikom, Meštrović je, govoreći o aktuelnoj političkoj situaciji u SFRJ, konstatovao da se situacija "upravo idealno razvija prema interesima hrvatske emigracije".

Antijugoslovenske "javne tribine"

Neki od rukovodilaca organizacija hrvatske neprijateljske emigracije prisustvovali su skupovima koje su organizovale pojedine kvazihumanitarne organizacije na Zapadu. Skup "Internacionalnog društva za prava čoveka", na primer, održan je početkom marta 1989. godine u Konigstenu u SR Nemačkoj, a pojedinci su najavili učešće i na skupovima koje organizuju pojedine političke partije u zapadnoevropskim zemljama.

U režiji "Hrvatskog međudruštvenog odbora" i "Hrvatske republikanske stranke" u Torontu marta 1989. godine organizovana je "javna tribina" o najnovijim zbivanjima u Jugoslaviji. Tom prilikom nekoliko poznatih rukovodilaca neprijateljske emigracije Kazimir Katalinić, Šime Letina i Josip Gamulin govorili su o "hrvatskim oslobodilačkim mogućnostima" i zadacima emigracije na stvaranju tzv. NDH. S obzirom na to da se, kako su isticali Jugoslavija nalazi u fazi raspadanja. Slična "tribina" organizovana je i u Hrvatskom katoličkom centru u Norvalu gde je uvodničar bio dr. Marko Veselica hrvatski nacionalista iz Jugoslavije osuđivan zbog neprijateljske delatnosti u vreme tzv. Maspok-a.

Celokupna ustaška štampa je pojačano i budno pratila osnivanje i rad raznih saveza i stranaka u Sloveniji i Hrvatskoj, ističući da one predstavljaju ozbiljnu konkurenciju već "kompromitovanom" savezu komunista Jugoslavije. Istovremeno, ustaški analitičari potenciraju "progresivnost" tih saveza i društava na planu demokratizacije društvenih odnosa kao put i način približavanja Jugoslavije zapadu. Prema člancima objavljenim u glasilima HE, svi novi pokreti i savezi u Jugoslaviji imaju isti cilj: "slomiti vlast svemoćne komunističke partije".

"Hrvatski tjednik" je u br. 567 u dva članka dao svoje viđenje inicijative za osnivanje "Hrvatske demokratske zajednice" u Hrvatskoj sa dr Franjom Tuđmanom na čelu. U članku "izraz hrvatskog javnog mnjenja" objavljen je intervju sa Franjom Tuđmanom, marta 1989. godine koji je govoreći o razlozima osnivanja "Hrvatske demokratske zajednice" istakao da je krizu u Jugoslaviji dobrim delom uslovio jednostranački monopolizam. Negujući postojanje demokratije u Jugoslaviji naglasio je određenu značajnu nacionalnu finansijsku i tehnološku ulogu hrvatske emigracije s obzirom na to da ona raspolaže i tim potencijalima. U tom kontekstu apostrofirao je svoje lično a i nastojanje "zajednice" u zemlji da se šire povežu pripadnici hrvatske nacionalnosti u zemlji i iseljeništvu, te mogućnost povratka u zemlju pojedinih iseljenika koji su van zemlje stekli kapital.

Publicitet Tuđmanovim predavanjima

U tom kontekstu ustaški listovi su objavili veći broj napisa o pojedinačnim izlaganjima dr Vjenceslava Čižeka,dr Franji Tuđmana i advokata Vladimira Šeksa, te Dobroslava Parage koji se oglašavao apelima za ljudska prava upućenim različitim organima i pojedincima.

Stalna tema ustaških glasila jeste Jugoslovenska armija. Pri tome se posebno izučavaju moguće međunacionalne nesuglasice i sukobi u redovima JNA, te promene organizacijske prirode. Ustaški analitičari posvetili su brojne članke i napadima na službu državne bezbednosti a znatan broj članaka objavili su protiv delovanja "službe među emigracijom". Ustaška štampa dosta prostora posvećuje i mestu i ulozi crkve u Jugoslaviji.

Pojedini hrvatski nacionalisti iz užeg jezgra Maspok-a i nekadašnjeg središnjeg odbora "Matice hrvatske", u poslednje vreme pojavljuje se kao gosti iseljeničkih organizacija, stranih univerziteta, verskih i drugih institucija i organizacija u čiju delatnost je uključena i HNE. Od 1975. godine učestaliji su boravci pojedinaca iz redova HNE u Kanadi, SAD, Australiji, Švedskoj i drugim zemljama.

Na raznim tribinama, univerzitetima i stručnim predavanjima predstavljaju se kao autentični tumači hrvatske istorije, kulture pa i aktuelnih političkih i ekonomskih zbivanja u Jugoslaviji, posebno na planu nacionalnih odnosa. Angažuju se i na traženju finansijske pomoći i ulaganja kapitala naših iseljenika ali isključivo u SR Hrvatskoj, s namerom da se i na taj način utiče na stanje u našoj zemlji.

Navodna obespravljenost Hrvata

Hrvatska politička i ekstremna emigracija počela je intenzivnije da se povezuje sa HDZ-om u peridu od 1987 – 1989. godine kada su čelni ljudi više puta bili u Kanadi, SAD i Francuskoj, zatim u SR Nemačkoj i Austriji gde su kontaktirali sa pripadnicima emigracije posebno sa intelektualcima koji su iz Jugoslavije emigrirali 1971. godine. Na predavanjima koja su tom prilikom držali govorili su o samoopredeljenju nacija i rešavanju "hrvatskog nacionalnog pitanja" i ustavnim promenama u SFRJ. Tako su na primer govoreći na forumu za ljudska prava Kongresa SAD o "hrvatskom pitanju" potencirali navodnu obespravljenost Hrvatske u SFRJ i obrazlagali potrebu njenog otcepljenja od Jugoslavije.

Tim predavanjima, naročito Tuđmanovim dat je znatan publicitet u emigrantskoj štampi u SAD i Kanadi. Zanimljivo je pisanje lista "Hrvatski tjednik" glasila ekstremne terorističke organizacije "Hrvatski državotvorni

pokret", u kome se pohvalno piše o Tuđmanovom predavanju na Čikaškom univerzitetu. Slično su popularisana istupanja dr Vladimira Šeksa, sadašnjeg potpredsednika HDZ-a u Francuskoj i Švedskoj. Ili izjave Parage o nepoštovanju ljudskih prava u Jugoslaviji, itd.

Jedan od ekstremista "Hrvatskog državotvornog pokreta", D.Dedić iz Australije, prema pisanju emigrantske štame prilikom boravka u SR Nemačkoj izjavio je da su organizacije hrvatske emigracije u Australiji "prikupile srazmerno visok iznos finansijskih sredstava na ime pomoći Franji Tuđmanu u predizbornim aktivnostima". Nema sumnje da je već izrečeno jasno ko je i zašto pomagao Tuđmanu.

Tuđman i Vladimir Šeks 1989. godine često su kontaktirali s političkim emigrantima poput Srećka Pšeničnika, predsednika "Hrvatskog oslobodilačkog pokreta" u Kanadi. Emigrantska štampa je pisala da Pšeničnik podržava program i ciljeve HDZ tvrdeći da je to jedini pravi put da se u zemlji sruši komunistički režim, te da je Šeks za vreme boravka u Parizu septembra i oktobra 1989. na skupu grupe političkih emigranata obrazlažući program HDZ, između ostalog, rekao da "više ne postoji Jugoslavija, da će nakon sledećih izbora biti otvorena vrata emigrantima za povratak u zemlju, da će se HDZ boriti za osvajanje što većeg broja mesta u organima vlasti i da će nakon toga nastojati objediniti sve hrvatske demokratske organizacije u jednu stranku koja će zahtevati i sprovesti ocepljenje Hrvatske iz Jugoslavije".

Te činjenice su dovoljne da se već tada zaključi kakvu će politiku voditi HDZ i s kojim ciljevima. To dokazuje i skoro jednogodišnji period vladavine kao i teroristički planovi Špegelja.

Emigranti agitatori

"Lideri" HDZ su 1989. otvoreno usmerili aktivnost na iseljenike radi dobijanja političke podrške i finansijske pomoći. Otvorenije su kontaktirali i sa ekstremnim emigrantima iz redova hrvatske emigracije. Stoga su i emigranti odjednom postali vatreni agitatori za masovno učlanjivanje u HDZ jer smatraju da će tako doprineti stvaranju "samostalne hrvtske države". U pojedinim zapadno-evropskim i prekomorskim zemljama pripadnici HNE potpisuju spiskove za učlanjivanje u HDZ i daju novčane priloge.

Aktivne i udružene

Od ekstremnih terorističkih ili poluvojnih organizacija Hrvatske neprijateljske emigracije još su aktivne "Hrvatski narodni otpor – Luburićevci", "Hrvatsko-revolucionarno bratstvo", "Hrvatske oslobodilačke snage" i "Hrvatski državotvorni pokret". Ostale terorističke grupe poput "Tajne revolucionarne ustaške postrojbe", "Hrvatskog križarskog bratstva", "Ujedinjenih Hrvata Nemačke" i druge ujedinile su se s "Hrvatskim revolucionarnim bratstvom".

Vukovarska tragedija 1991

Neprijateljski leci

Jedan od načina delovanja ustaške propagande jeste štampanje i rasturanje neprijateljskih letaka sa teritorije zemalja u kojima se ustaška emigracija nalazi uz pokušaje da se leci ubace u Jugoslaviju, posebno na teritoriju Hrvatske.

Pažnju privlači ustaški letak štampan u Australiji sa namerom da se ubaci u Jugoslaviju. U tekstu letka "Rezolucija" navodi se između ostalog da je hrvatska u opasnosti od "velikosrpskog imperijalizma", kome se može odupreti "samo kroz svehrvatsko pomirenje i udruženje celokupnih hrvatskih intelektualnih, finansijskih i fizičkih snaga u domovini i iseljeništvu". U tom smislu zagovara se osnivanje "Hrvatske odbrambene strukture" u Hrvatskoj i upućuje poziv sadašnjem hrvatskom rukovodstvu da "siđe s vlasti" ostavljajući svoja mesta kadrovima koji će "beskompromisno zastupati nacionalne interese".

Na kraju se kaže da su "hrvatske političke organizacije" sa sastanka u Kamberi uputile memorandum ambasadama svih važnih svetskih država, te da su istakle da "postojanje bilo kakve Jugoslavije predstavlja veliku opasnost za evropski i svetski mir i da jedino njen raspad može trajno ukloniti opasnost", odnosno da će u protivnom "hrvatski narod u borbi za hrvatsku samostalnost upotrebiti sva raspoloživa sredstva". U potpisu letka su: "Hrvatski oslobodilački pokret", "Hrvatsko narodno vijeće", "Hrvatska seljačka stranka", "Hrvatski državotvorni pokret", "Hrvatska republikanska stranka", "Hrvatski narodni otpor" i dr.

OD EKSTREMNE EMIGRACIJE DO HRVATSKE DEMOKRATSKE ZAJEDNICE (6)
- TERORISTI – DRAGI GOSTI -

U Hrvatskoj je nakon pobede HDZ na izborima boravilo ili boravi više stotina pripadnika ekstremne hrvatske emigracije među kojima čak i ratni zločinci, a bezbednost im je garantovalo, u znak zahvalnosti, Ministarstvo unutrašnjih poslova i lično ministar Josip Boljkovac i njegov zamenik Perica Jurić

Razvoj događaja u Hrvatskoj posle pobede Hrvatske demokratske zajednice "HDZ" na višestranačkim izborima u Hrvatskoj u potpunosti je

potvrdio povezanost dela HDZ-a sa ekstremnim pojedincima i grupama hrvatske emigracije. Ta povezanost je posle izbora naročito u drugoj polovini 1990. godine bila sve otvorenija i potvrđena je učestalim slobodnim dolascima ekstremnih hrvatskih emigranata (terorista) u Hrvatsku na dogovore s pojedincima iz Ministarstva unutrašnjih poslova i iz Vrhovništva, posebno sa Vladimirom Šeksom koji je ranijih godina na dogovore odlazio u inostranstvo a sada je domaćin.

Terorističko-subverzivna delatnost ekstremnog dela hrvatske emigracije odavno je poznata. Danas je ona, kao i albanska ekstremna emigraicja, prisutna u svim kanalima kojima se švercuju alkohol, droga i oružje, u čemu prema nekim izvorima značajnu ulogu imaju i neki istaknutiji članovi HDZ.

Ekstremisti i u skupštinama

Verovatno iz širih političkih razloga i potrebe da emigranti ostanu instrument stranih obaveštajnih službi za delovanje prema Jugoslaviji, posebno Hrvatskoj u kojoj se vlast HDZ-a još nije učvrstila, oni nisu uključeni u organe nove vlasti sem nekoliko izuzetaka, poput predsednika Saborske komiisje za izbor i imenovanje Milasa, koji je u Jugoslaviji ranije osuđen na višegodišnju kaznu zatvora zbog terorizma, a u Austriji se javno hvališe da se u Hrvatskoj radi na stvaranju nove NDH.

Član Saborske delegacije u Skupštini SFRJ Branimir Glavaš, inače sekretar Odeljenja za narodnu odbranu Osijeka bio je takođe u emigraciji a prema nekim saznanjima od 1972. godine član je Hrvatskog državotvornog pokreta, formiranog sa ciljem da objedini sve organizacije ekstremista u Hrvatskoj organizaciji, opredeljenog za diverzantsko-terorističke akcije kao osnovni oblik i metod delovanja protiv Jugoslavije. Po onome što se čulo u TV emisiji "Istina o naoružavanju terorističkih formacija HDZ-a u Hrvatskoj", šef je izvršne grupe za tihu likvidaciju starešina JNA i viđenijih Srba u Osijeku.

Njegov rođak Ilija Glavaš ubijen je 1972. godine u Jugoslaviji kao terorista. Tu je i zamenik ministra Unutrašnjih poslova Perica Jurić, koji nije bio emigrant ali je povezan s emigrantima. Njegov otac, vlasnik restorana u Beču i poznati politički emigrant dao je više stotina hiljada maraka za pobedu HDZ-a na izborima, čime je kako se u Zagrebu može čuti obezbedio sinu istaknuto mesto u vlasti "Nove demokracije".

U Hrvatskoj je nakon pobede HDZ-a na izborima boravilo ili boravi više stotina članova ekstremne hrvatske emigracije, poznatih po dugogodišnjoj podrivačkoj i terorističkoj delatnosti protiv Jugoslavije a među

njima je i više ratnih zločinaca. Svi oni slobodno dolaze u Hrvatsku i u neke druge krajeve Jugoslavije, uz blagoslov nove hrvatske vlasti a bezbednost im često garantuje MUP Hrvatske. O svojstvu nove hrvatske vlasti svedoče i samo neka imena (iz zaista podužeg spiska) poznatih emigranata i terorista koji su boravili ili su i sada u Hrvatskoj.

Teroristi šetaju Hrvatskom

Najpoznatiji ustaški terorista Ljubomir Dragoje, rukovodilac obuke pripadnika emigrantske organizacije "Hrvatsko revolucionarno brastvo", koji je 1988. godine u zemlju uneo 500 kg plastičnog eksploziva i koji je terorističku obuku izvodio na više poligona u Australiji, te šef ogranka najekstremnijih ustaških terorista Stipo Bilandžić prema još nedovoljno proverenim podacima ovih dana u Slavonskom Brodu, slobodno se kreću, iako je i organima MUP Hrvatske poznato da su bili organizatori ili direktni učesnici u mnogim diverzantsko-terorističkim akcijama na naša diplomatsko-konzularna predstavništva i da su vršili pritisak i ucenjivali jugoslovenske građane na privremenom radu u Nemačkoj za delovanje protiv Jugoslavije.

Predsednik emigrantske organizacije "Hrvatski državotvorni pokret" (HDP) Nikola Štedul, inače poznati ekstremista, boravio je u Zagrebu na poziv zamenika ministra unutrašnjih poslova Perice Jurića. Javnosti poznati tajnik HDP-a za Osijek i terorista Goran Ribičič je u Osijeku.

Jedan od inicijatora osnivanja HDP Josip Majevski (verovatno agent obaveštajne službe jedne zapadne zemlje) dolazio je u Hrvatsku, takođe na poziv rečenog Jurića. On je u ulozi "savetnika" MUP-a Hrvatske učestvovao u razradi plana za obezbeđenje važnih ličnosti hrvatskog vrhovništva i plana za likvidaciju otpora u Kninu. Tu su i teroristi, braća Livajić, poznatiji po nadimcima Mesar, Nemac, Mesara. Urednik "Hrvatskog tjednika" Dinko Tedić koji je u vreme predizborne kampanje HDZ-a zagovarao finansijsku pomoć svih emigrantskih organizacija, takođe je boravio u Hrvatskoj. Tihomir Orešković, koji je u Zagrebu bio da pripremi osnivačku skupštinu HDP-a u zemlji, imao je zadatak da pripremi i organizuje grupe mladih ljudi koji su spremni da oružjem brane Hrvatsku. Ratni zločinac, koljač iz Jasenovca Dinko Šakić boravio je u Zagrebu, čak je dao i izjavu listu "Intervju" oktobra prošle godine. Pripadnik HDP-a N. Bulić na dužnosti je radnika Milicionara OSUP Zadra. Terorista HDP-a Ivan Andabak, koji je u Dalj došao iz Australije, učestvovao je u organizaciji atentata na Vladimira Rolovića, ambasadora SFRJ u Švedskoj. Ustaški bojovnik i terorista Ivo Kovčalija takođe je u Dalju. Terorista i član HDP Nedeljko Bodrožić, zvani Okonja, došao je u zemlju da

organizuje Hrvate u BiH za odbranu demokracije u Hrvatskoj. Ekstremista iz užeg rukovodstva NDP Jakša Kušan (glavni i odgovorni urednik ustaškog lista "Nova Hrvatska") prijatelj je predsednika Republičke vlade Josipa Manolića a živi u Zagrebu. U Imotskom je oko 200 članova ekstremne emigrantske organizacije HUP. Oni su osnovali grupe od 10 – 12 članova koji su spremni za izvođenje diverzantskih akcija.

Pucanj u Jugoslaviju

U vreme najnovije krize u Hrvatskoj i širenja lažnih vesti da Armija priprema državni udar, ličnosti iz Vrhovništva su, kao što je poznato, tražile da se produži rok za predaju oružja koje je ilegalno uvezeno u zemlju, a istovremeno su pokrenute protestne aktivnosti hrvatske javnosti i hrvatske političke emigracije u inostranstvu, posebno u SAD, Kanadi, Australiji i Nemačkoj usmerene protiv Jugoslavije i JNA. Ekstremni hrvatski emigranti u inostranstvu izražavali su spremnost i vršili pripreme da svoje paravojne – terorističke grupe prebace u Hrvatsku i dase pridruže hrvatskim redarstvenicima i teritorijalnoj odbrani pod komandom Boljkovca i Špegelja, s ciljem da onemoguće Armiju da izvrši naredbu Predsedništva SFRJ. Čak su se spremali da organizuju svojevrsni vazdušni most, kojim bi čarter letovima na relaciji prekomorske zemlje – Hrvatska prebacili naoružane grupe u Hrvatsku. Treba reći da neke informacije ukazuju da su instruktori u mnogim specijalističkim centrima za obuku redarstvenika emigranti poput ubice ambasadora Rolovića u švedskoj Mira Barešića. Nema sumnje da je tako. U inostranstvu su sigurno naučili da podmeću eksploziv i pucaju na diplomatsko konzularne predstavnike Jugoslavije i naše radnike na privremenom radu u inostranstvu. Ovog puta zajedno sa HDZ pucaju u Jugoslaviji.

Nova imena

Josip Ledić, ekstremni emigrant, živi u Kelnu, bio je u zemlji Ivan Frketić, ekstremista HDP iz Kanade, bio u zemlji Jure Gudelj, zastupnik HDP za Evropu, bio u zelji Vinko Soldo, ekstremista iz SR Nemačke prisustvovao osnivačkoj skupštini SDP u Zagrebu.

Ivica Šumaher, terorista "Hrvatskog revolucionarnog bratstva" u Štutgartu, bio u zemlji.

Zločinca čuva ministar

Ratni zločinac i ekstremista emigrantske organizacije "Hrvatsko narodno vijeće" Reis Kerim boravio je u Zagrebu a bezbednost mu je garantovao lično ministar Unutrašnjih poslova Republike Hrvatske Josip Boljkovac. Glavni tajnik HNC Tomislav Bošnjak, obučen za izvođenje diverzantsko terorističkih akcija, bio je u Zagrebu kao gost Sabora, što je zabeležila i Hrvatska ttelevizija. Poznati izvođač diverzantsko terorističkih akcija u inostranstvu Vlado Alilović, koji živi u Dortmundu, bio je u zemlji. Član emigrantske organizacije "Hrvatska narodna odbrana – Luburićevci", Petar Kozić, koji se zaklinjao da će srušiti spomenik u Jasenovcu, bio je u Sarajevu na Skupštini HDZ-a. Ratni zločinac Ljuhar Camija, koji je za vreme rata bio u pratnji Maksa Luburića, takođe je boravio u Sarajevu. Član "Hrvatskog revolucionarnog bratstva", terorista Marijan Rogić, za vreme boravka u Zadru uživao je zaštitu Ministarstva unutrašnjih poslova Hrvatske, koje je naredilo da se ne hapsi.

ŽIVOT SRBA U SLAVONIJI
- U SENCI KALAŠNJIKOVA -

U Osječkoj opštinskoj skupštini reč Srba se ne uvažava, niti opština pomaže srpska sela. Šta u svemu kažu potomci Solunskih ratnika

Sad u Hrvatskoj vlada "kalašnjikov demokratija"! samo, grdno se varaju i vrhovnik i sva njegova bratija, nikada Srbi više neće dozvoliti da ih gaze – završio je Borijan. (*Dnevnik*, 15. februara 1991)

INTERVJU PREDSEDNIKA PO SPS VOJVODINE
NEDELJKA ŠIPOVCA
- KOME SLUŽE RUKOVODSTVA DZVM I DSHV -

Prema tvorcima scenarija za razbijanje Jugoslavije koji uporno nastoje da potpale požar u ovom delu Evrope s katastrofalnim posledicama, ne možemo se odnositi samo kao prema našim neistomišljenicima. Njihov cilj je prekrajanje istorije, a nektiranje tuđih teritorija, odnosno stvaranje nekakvih samostalnih i suverenih nacionalnih, međusobno suprotstavljenih i zavađenih država na ruševinama Jugoslavije, kaže Nedeljko Šipovac. Toga moraju biti svesni i oni pojedinci i grupe u Srbiji, ma kojoj političkoj stranci ili političko interesnoj organizaciji pripadali, koji, pod ovim ili onim izgovorom, direktno ili indirektno podržavaju te snage i njihovu "demokratsku vlast". Tu mislim, pre svega, na delovanje rukovodstva Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i Demokratske zajednice vojvođanskih mađara", čija politika

objektivno podstire secesionističko-separatističke pretenzije snaga koji otvoreno rade na rušenju Jugoslavije.

U vezi najnovijih događaja u Hrvatskoj, ilegalnog uvoza oružja iz Mađarske i monstrouznih planova za oružanu pobunu protiv JNA, čelnik DSHV daje podršku "Demokratskoj vlasti" u Hrvatskoj. A predsednik DZVM izjavljuje da zajednica nema ni osnova, ni prava, ni potrebe da se meša u sporove između srpskog i hrvatskog naroda i u istorijske razgovore koji su u toku između jugoslovenskih naroda o tome koje političko ustrojstvo najviše odgovara njihovim dugoročnim interesima. Sada čelnik DZVM sebe i svoju zajednicu proglašava nekompetentnim da stvari nazove pravim imenom. Ako je tako, onda nije jasno zašto je tu svoju doslednost i principijelnost DZVM, odnosno njenog rukovodstva, prekršila kada je pokrenula inicijativu da se održi zajednička komemoracija svim žrtvama drugog svetskog rata na tlu Vojvodine. Zar ta inicijativa nije značila mešanje DZVM u ono u šta se ona povodom događaja u Hrvatskoj nije htela da uplića: zaista je čudno da se DZVM jednom ponaša kao političko – interesna organizacija, a u drugim slučajevima kao politička stranka jasnim ideološkim ciljevima koji se i te kako tiču i odnosa između jugoslovenskih naroda i sudbine zemlje u celini.

Kada je reč o pitanjima očuvanja slobode, državnog i teritorijalnog integriteta Srbije i Jugoslavije, tekovina zajedničkog života svih naroda i narodnosti u Vojvodini, niko ne može biti neutralni posmatrač događaja na javnoj sceni. Sem ako mu naravno, nije stalo do tih vrednosti. O pravoj političkoj pozadini delovanja rukovodstva ove zajednice govori izjava u jednoj TV emisiji, da su oni za očuvanje Jugoslavije, jer u slučaju njenog raspada "Mađari će ostati u onom delu zemlje koji bi bio najdalje od Evrope". Nije dakle, teško identifikovati kojim krugovima u zemlji i inostranstvu služe rukovodstva DZVM i DSHV, ko su im nalogodavci za delovanje protiv interesa Srbije i Jugoslavije. (*Dnevnik*, 16. februar 1991)

"VJESNIK" NE MENJA UTISAK
- KOMENTATOR ZAGREBAČKOG LISTA ALEKSANDAR MILOŠEVIĆ ISTIČE "DA JE DOKUMENTARNI FILM SSNO CELULOIDNA OBMANA IZ VOJNE KUHINJE, S CILJEM DA SE DOKAŽE DA SU SVI U HRVATSKOJ USTAŠE" -

"Što vrijeme više odmiče to su sve izrazitije nedoumice vezane za film SSNO i "Zastave filma" kojim se trebala dokazati tobožnja akcija naoružavanja paravojnih skupina u Hrvatskoj" – započinje pomenuti autor još jednu

obmanu čitalaca "Vjesnika". Ono što je čak i Vrhovništvo Hrvatske moralo da prizna, eto poriče vatreni odvjetnik i poklonik kalašnjikov demokratija.?!

"Očito je da je film rađen s unapred zadanom tezom kako su svi u Hrvatskoj ustaše, a događaji nakon prikazivanja filma samo potvrđuju namjere njegovih autora" – ne prestaje "Vjesnikov" komentator da prodaje maglu.

Pitanje je dali Aleksandar Milošević ima moćnog gazdu ili ga je lasno bilo privoleti na slepu poslušnost, tek "Vjesnikov" komentator ne prestaje da prodaje rog za sveću: "nije slučajno da je glavna meta i cilj kompromitacija upravo Martin Špegelj, ministar odbrane Republike Hrvatske. Špegelj je bio i ostao član Stranke demokratskih promjena, pa se preko njegove kom promitacije htjelo diskreditirati i celokupnu ljevicu u Hrvatskoj. Na taj način zaokružila bi se akcija kojom se željelo dokazati da u Hrvatskoj nema demokracije već da je svekolika politička scena u toj republici nacionalistička, genocidna, proustaška, kako se već danima i tjednima trubi u srbijanskim sredstvima informiranja". (*Dnevnik*, 17. februar 1991)

SRPSKO NACIONALNO VEĆE I IZVRŠNO VEĆE SAO KRAJINE USVOJILI REZOLUCIJI O RAZDRUŽENJU OD REPUBLIKE HRVATSKE
- KRAJINA OSTAJE U JUGOSLAVIJI -

Poštujući težnju i volju hrvatskog naroda za stvaranjem samostalne i suverene Republike Hrvatske, i srpski narod u Hrvatskoj izrazio je želju da živi u jednoj državi

Knin, 28. februar – Na današnjoj zajedničkoj sednici Srpskog nacionalnog veća i Izvršnog veća SAO Krajine jednoglasno je usvojena Rezolucija o razdruživanju Republike Hrvatske i SAO Krajine.

U uvodnoj reči razloge donošenja ove Rezolucije obrazložio je predsednik Srpskog nacionalnog veća i Izvršnog veća SAO Krajine dr Milan Babić. Po njegovim rečima, poštujući težnju i volju hrvatskog naroda da stvori samostalnu i suverenu državu Hrvatsku, i srpski narod u celoj Jugoslaviji, a tako i u Hrvatskoj na području SAO Krajine izrazio je želju da živi u jednoj državi. Stoga ne prihvata Rezoluciju Sabora Republike Hrvatske o razdruživanju iz Jugoslavije izrazivši žaljenje što hrvatski predstavnici u predsedištvu SFRJ ne pristaju na Federativnu Jugoslaviju, već samo predstavljaju hrvatski narod i njegovu volju.

Srpski narod u jednoj državi

U uvodu predloga Rezolucije koju je potom pročitao dr Milan Babić stoji:

"Opredeljujući se za zajedničku državu i ujedinjenje celokupnog srpskog naroda, srpski narod sa teritorije bivše Austrougarske monarhije kroz formu međunarodno nepriznate i privremene države Slovenaca, Hrvata i Srba, kao narod se ujedinio sa Kraljevinom Srbijom, 1. decembra 1918. godine i zajedno sa hrvatskim i slovenačkim narodom stvorio zajedničku državu Srba, Hrvata i Slovenaca – Jugoslaviju.

Administrativnom podelom Jugoslavije nafederalne jedinice deo srpskih etničkih i istorijskih teritorija našao se u granicama federalne jedinice Hrvatske koja je Ustavom bila definisana kao država i srpskog naroda.

Polazeći od međunarodno priznatog prava naroda na samoopredeljenje i koristeći odredbe Ustava SFRJ o ravnopravnosti svih jugoslovenskih naroda a na osnovu plebiscita sprovedeno u avgustu 1990. godine srpski narod je na svom istorijskom i etničkom teritoriju koji se nalazi u okviru administrativnih granica Hrvatske konstituisao Srpsku autonomnu oblast Krajinu kao svoju teritorijalno-političku autonomiju".

Primenjuju se savezni propisi

Povodom Rezolucije Sabora Hrvatske o razdruživanju Jugoslavije, odnosno namere Republike Hrvatske da se izdvoji iz Jugoslovenske države, Srpsko nacionalno veće i Izvršno veće Srpske Autonomne oblasti Krajine donose Rezoluciju o razdruživanju Republike Hrvatske i SAO Krajine, koja glasi:

1. Srpski narod u SAO Krajini i Republici Hrvatskoj nema ni jedan razlog da se izdvaja iz Jugoslovenske države i ne prihvata Rezoluciju Sabora Republike Hrvatske o razdruživanju SFRJ.

2. SAO Krajina ostaje u Državi Jugoslaviji, odnosno u zajedničkoj državi sa Republikom Srbijom i Crnom Gorom, kao i sa srpskim narodom u Republici Bosni i Hercegovini i ostalim narodima u republikama koje prihvataju zajedničku državu.

3. Srpski narod Krajine, ne prihvatajući Rezoluciju Sabora Republike Hrvatske o razdruživanju Jugoslavije, ne osporava hrvatskom narodu prava da se na svom etničkom prostoru izdvoji iz jugosloenske države.

4. U periodu do konačnog razdruživanja Republike Hrvatske i SAO Krajine na području SAO Krajine važe i primenjuju se savezni propisi, propisi

SAO Krajine i pravila i zakoni Republike Hrvatske, ukoliko nisu u suprotnosti sa saveznim propisima i propisima SAO Krajine.

5. Ova Rezolucija predstavlja političku volju i želju srpskog naroda Krajine za mirno i demokratsko razdruživanje srpskog i hrvatskog naroda, odnosno Republike Hrvatske i SAO Krajine kao dela Jugoslovenske države.

Teško ali časno

Po pročitanom predlogu Rezolucije Branka Kuprešanin, zastupnica u Saboru Republike Hrvatske iz Gračaca, pozdravila je Rezoluciju te dodala da će posao u Krajini biti težak i naporan, ali častan.

Dušan Zelenbaba, bivši član SDS-a u Kninu i zastupnik u Saboru Republike Hrvatske, između ostalog je rekao da srpski narod ima daleko više motiva da se razdruži od Jugoslavije nego Republika Hrvatska i Republika Slovenija, te je prisutnima postavio pitanje čime će braniti ovu Jugoslaviju, a posebno Krajinu, kada nemaju oružja jer su ga predali Armiji, a JNA je tri meseca pre prikazivanja filma SSNO-a znala za uvoz oružja u Republiku Hrvatsku i još je dodao da srpski narod ima najmanje oružja a nalazi se u velikom neprijateljskom okruženju. Replicirao mu je dr Milan Babić, a i velika većina prisutnih se složila da je JNA važan faktor i činilac na ovim prostorima.

Sergej Veselinović, predsednik Skupštine opštine Obrovac obratio se prisutnima pozdravom i željom da se svi lepo i ugodno osećaju u ovoj sada njihovoj Krajini. Čestitka iz udruženja Srba iz Hrvatske u Beogradu bila je kratka a završena je sledećim rečima: "sretna vam država".

Branko Marjanović, predsednik SDS-a u Zadru čestita milicionerima i JNA što su omogućili narodu Krajine da žive mirno, jer bez njih bi ovaj život bio opterećen mnogim nedaćama.

Pozdrave i podršku Rezoluciji preneli su predsednici SO Bosanski Novi i Drvara i ujedno u ime naroda tih krajeva obećali svu pomoć u očuvanju Krajine u Republici Hrvatskoj.

Dr Milan Babić je po završetku diskusije Rezoluciju dao na usvajanje. Prisutni su je jednoglasno prihvatili. (*Dnevnik*, 1.mart 1991)

DR MILAN BABIĆ O SVOM ISTUPU PRED KOMISIJOM UJEDINJENIH NACIJA
- SRBI ŽELE JUGOSLAVIJU -

Za jugoslovenske izmešane narode najoptimalniji oblik je federacija. – HDZ nacionalna osećanja ispoljava "kalašnjikovom" a Srbi pesmom i igrom

Predsednik Srpskog nacionalnog veća iz Knina dr Milan Babić u razgovorima sa stranim i domaćim novinarima:

Velika hajka:

Bilo je stranih izveštača koji su zahtevali da Babić iznese kako se konkretno krše ljudska prava Srba u Hrvatskoj. Najpre, rekao je Babić, ugroženo im je pravo na rad.

Čitav sistem informisanja pod kontrolom je vladajuće stranke Hrvatske demokratske zajednice. Na upadicu da Srbi imaju svoj radio, Babić je rekao da je njegov domet svega 20 kilometara, dok se Srbi prostiru na 600 kilometara.

Ne želimo da stvaramo novu državu, jer država Jugoslavija već postoji. Stvarali su je narodi i oni su jedini suvereni subjekti a grranice između republika samo su administrativne – dodao je.

Krajinu brani Armija

Danas je naglađeno da je nastup u Ženevi bio pod okriljem nevladine organizacije Svetske srpske zajednice, na čelu čijeg je Upravnog odbora akademik Matija Bećković.

Babić je rekao da Srpsku Autonomnu Oblast Krajinu čini 12 opština a pripojilo im se i nekoliko susednih naselja. Na ovoj teritoriji živi oko 250 hiljada Srba, razvijen je privredni život, turizam i poljoprivreda i postoje svi uslovi da se vitalne funkcije same izdržavaju. Pošto je bilo i pitanja šta će biti s Hrvatima koji žive na teritoriji Krajine, Babić je naglasio da ovde živi 90 odsto Srba a da postoje i rubna područja koja se naslanjaju na hrvatske opštine. No, napomenuo je on, baš zbog takvih situacija mi insistiramo na Jugoslaviji koja je jedino optimalno rešenje za izmešane jugoslovenske narode.

Što se odbrane teritorije tiče, Babić je rekao da odbranu cele jugoslovenske zajednice obezbeđuje JNAprotiv spoljnjeg neprijatelja, a od unutrašnjeg milicija. (*Dnevnik*, 2. mart 1991)

JOVAN RAŠKOVIĆ O REZOLUCIJI O RAZDRUŽIVANJU
- ISTORIJSKI ČIN -

Vreme je pokazalo da će i Srbi u BiH morati razmišljati o načinu kako da se organizuju. – Bojim se neorganizovanih i samostalnih ekstremnih grupa...

Rezolucija o razdruživanju Republike Hrvatske i SAO Krajine, profesor dr Jovan Rašković, predsednik SDS-a, - Moram naglasiti da Srpska demokratska stranka, čiji sam predsednik, potpuno podržava Rezoluciju koja odgovara interesima srpskog naroda. Srpska demokratska stranka ne samo da

pozdravlja taj čin, ona ga je u izvesnom smislu i uspostavljala, jer je centralno mesto iz njenog programa bila srpska autonomija.

Profesor Rašković je dodao da je sve ono što se dešavalo juče u Kninu u stvari program koji je pokušao i on lično formulisati, a vreme je pokazalo da simbolička veza između Srba i Muslimana u BiH nije moguća i da će bosanski Srbi morati razmišljati o načinu kako da se organizuju.

Pošto smo mi završili jednu fazu organizovanja srpskog naroda – dodao je predsednik SDS-a – mislimo da je druga faza zajedničko organizovanje srpskog naroda u Hrvatskoj i Srba u Bosni i Hercegovini. Jer, jedino na taj način srpski narod može dobiti svoju pravu potvrdu, svoju autonomnu aglomeraciju, te svoju celovitu krajišku državu, koja bi počivala na etničkim principima.

Moguć sukob

Na pitanje novinara kako će sada funkcionisati Hrvatska bez Krajine i obrnuto, akademik Rašković ocenjuje da će sigurno doći do velikih nesporazuma, ali dodaje:

Uveren sam da hrvatska država neće tako lako pustiti Krajinu, ali mislim da Krajina ne može biti napadnuta nikakvim redarstvenim niti vojnim snagama, jer bi to značilo i početak građanskog rata. Pre je moguće da će doći do sukoba hrvatske države i JNA. Bojim se neorganizovanih i samostalnih ekstremnih grupa, ali i iskaza koji se pojavljuju u hrvatskom tisku o samostalnim grupama koje su se otele kontroli države.

Mislim da cela ta procedura mora da teče u skladu s procedurama razdvajanja Jugoslavije.

Prihvatajući činjenicu da srpski narod želi živeti u jednoj državi, profesor Rašković je istakao da i tzv. Zapadni Srem moraju živeti u jednoj autonomiji, koja bi imala i neke državne oblike da bude direktni ili nekakav samostalni deo srpske države "jer što se mene tiče, kad ja kažem država Krajina, onda mislim na Državu Srbiju". (*Dnevnik*, 2. mart 1991)

DEKLARACIJA SRPSKOG NACIONALNOG VEĆA
ZA SLAVONIJU, BARANJU I ZAPADNI SREM
- SUVERENA AUTONOMIJA SRPSKOG NARODA -

Ukoliko ne bude Jugoslavije kao savezne države, ova autonomija nastaviće da postoji kao deo matične države srpskog naroda

U skladu sa Deklaracijom o suverenosti i autonomiji srpskog naroda u Republici Hrvatskoj, donetoj na Srpskom saboru u Srbu, 25. jula prošle

godine, Srpsko nacionalno vijeće za Baranju, Slavoniju i Zapadni Srem donelo je 26. februara u Osijeku svoju Deklaraciju. Ona izražava pravo srpskog naroda u ovim delovima Hrvatske na samoopredeljenje koje uključuje i pravo na otcepljenje i prisajedinjenje matičnoj državi srpskog naroda.

U deklaraciji se navodi da je srpski narod u Slavoniji, Baranji i zapadnom Sremu neodvojivi deo suverenog srpskog naroda koji živi u Jugoslaviji i shodno tome, on na teritoriji koju nastanjuje ostvaruje suverena prava srpskog naroda. To pravo ispoljava se u suverenoj autonomiji koja podrazumeva vrhovnu uredbodavnu, izvršnu i sudsku vlast u autonomiji. Po deklaraciji stvari autonomije su jezik, vaspitanje dece i omladine, prosveta, bogoštovlje, zdravstvena zaštita, zaštita prirode, čovekove sredine i spomenika kulture, staranje o narodnom blagostanju, zaštiti javnog reda i mira i bezbednosti. Sve to uređivaće se Statutom autonomije ili autonomnom uredbom.

U skladu sa Statutom autonomije organi automije sarađuju sa drugim delovima srpskog naroda u Jugoslaviji, njihovim predstavnicima, političkim i drugim organizacijama i ustanovama. Statusnim ugovorima organi autonomije mogu, u skladu sa svojim nadležnostima, preneti vršenje određenih prava u stvarima autonomije na određene organe srpske države.

Ukoliko bude drugačije odnosno ukoliko takva Jugoslavija prestane da postoji ili se preobrazi u skup samostalnih država, ova autonomija nastaviće da postoji kao deo matične države srpskog naroda, kaže se u Deklaraciji. (*Dnevnik*, 2. mart 1991)

DRAMATIČNA ZBIVANJA U PAKRAČKOJ OPŠTINI
- REDARSTVENICI ZAPOČELI SUKOB -

Pucnjava traje 24 sata. Specijalci okupirali centar grada. Intervencija jedinica JNA

Danas zbor u Novom Sadu

Najenergičnije protestvujemo protiv nasilja vrhovništva nad srpskim narodom u Pakracu. Desilo se ono najtragičnije: pale su prve nevine žrtve od "kalašnjikov demokratije". Srpskom narodu u Hrvatskoj bilo je jasno već pojavom prvih ustaških simbola da je to predznak ponavljanja tragedije od pre 50 godina. Zahtevamo od najviših organa vlasti Jugoslavije da koriste sva svoja ustavna ovlašćenja i da zaštite srpski narod u Hrvatskoj – kaže se u Proglasu Novosadskog Udruženja Srba iz Hrvatske koje ujedno poziva građane Novog Sada i okoline da se okupe na protesnom zboru danas u 11 sati na platou ispred SPC Vojvodine. (*Dnevnik,* 3. mart 1991)

SAOPŠTENJE PREDSEDNIŠTVA SFRJ

Beograd, 2. marta (Tanjug)

Služba za informisanje Predsedništva SFRJ ovlašćena je da saopšti sledeće:

Dana 2. marta 1991. godine u 6 časova 150 – 200 pripadnika Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Hrvatske izvršilo je opkoljavanje i upad u zgradu Skupštine opštine i policijsku stanicu u Pakracu.

Neposredno pre akcije pripadnika MUP RH najveći deo aktivnog sastava i jedan broj pripadnika rezervnog sastava napustio je stanicu milicije i udaljio se van Pakraca, noseći sobom svoje naoružanje. Oko 20 pripadnika rezervnog sastava milicije koji su ostali u stanici razoružani su i zadržani radi daljeg postupka.

Snage MUP RH u Pakracu neprekidno se uvećavaju. Istovremeno se najavljuju veća okupljanja srpskog življa. Radi sprečavanja eskalacije međunacionalnih sukoba predsednik Predsedništva SFRJ dr Borisav Jović prihvatio je predlog SSNO i odobrio pokret odgovarajućih jedinica JNA. (*Dnevnik,* 3. mart 1991)

INTERVJU: GORAN HADŽIĆ, PREDSEDNIK SDS U VUKOVARU
- SRBI NEĆE U ZBEGOVE -

Sve dok se bar jedan ili dva hrvatska intelektualca ne oglase i osude bestijalnost i genocidne namere do zuba naoružani HDZ-ovaca, Srbi u Hrvatskoj nemaju šta razgovaraju s njima – ističe prvi čovek Srpske demokratske stranke Vukovarske opštine.

U radničkoj vukovarskoj opštini žive pripadnici 23 nacije i narodnosti i decenijama niko nikoga nije pitao dali je Srbin, Hrvat, Slovenac ili Musliman. Međutim, nakon prvih poratnih višestranačkih izbora i pobede Hrvatske demokratske zajednice, međunacionalni odnosi su naglo pogoršani.

Da li je slučajno što se Vukovar prvi našao na udaru jurišnika HDZ?

Međunacionalni odnosi u Vukovaru i celoj opštini poremećeni su pre višestranačkih izbora u Hrvatskoj. To je i objašnjenje za osnivanje Srpske demokratske stranke: Želeli smo da okupimo i organizujemo srpski narod i zaštitimo ga od genocidnih pretnji HDZ-ovske vlasti u Hrvatskoj.

Da kako, nije slučajno što su se Tuđmanovi jastrebovi prvo ustremili na radnički Vukovar. Naš grad je s pravom uziman za primer kako je moguć suživot u višenacionalnoj sredini. I još nešto: Na višestranačkim izborima u vukovarskoj opštini Račanovi komunisti su do nogu potukli HDZ i ostale

stranke. To je tačnije bio samo povod više da ustašoidna HDZ-ovska vlast u Hrvatskoj pokaže pravo lice.

Mi se ne plašimo, jer zapravo, nemamo čega da se plašimo: Novi Ustav Hrvatske uzeo je Srbima pravo na ime, pismo i jezik. Ostale su nam samo glave na ramenima, koje nam bez tri pomenuta prava ništa ne vrede. Mi smo u Hrvatskoj sve izgubili – izuzev života. Mi nikome ne pretimo, niti želimo krvoproliće, ali ako budemo primorani, važiće samo jedno pravilo: oko za oko, zub za zub, za život – život oduzeti.

U Vukovaru se ubedljivo najveći postotak stanovnika izjasnio kao Jugosloveni, no u bilo kom drugom gradu u zemlji – njih više od 18.000.

Na mitingu podrške Predsedništvu SFRJ i JNA u Dalju bili ste među onima koji su razboritošću sprečili krvoproliće.

Komandiru "specijalaca" sam rekao da ako su pametni moraju da shvate da ovo nije 24. februar 1991. nego 27. mart 1941. godine.

Jeli moguć suživot Hrvata i Srba u Hrvatskoj. Ima li nade da se to i ostvari?

Iako sam, inače, optimista, teško da mogu da poverujem u miran zajednički život Hrvata i Srba u Hrvatskoj. Za kratko vreme porušeni su mnogi mostovi, a sve očiglednije ustoličavanje ustaške vlasti u Hrvatskoj, jednostavno obeshrabruje i najveće optimiste. Progon Srba je očigledan, nama se, spremaju novi jasenovci i ostala stratišta iz minulog rata. Nije valjda, niko naivan, pa da dočeka nove orgije ustaških koljača, sedeći skrštenih ruku?

Mi smo osnovali Odbor Srpskog nacionalnog veća za Slavoniju i Baranju i pozvali hrvatski narod da se osvesti. Znamo da svi ratovi započinju i završavaju mirom. Srbi u Hrvatskoj ne žele rat: mi tražimo da se narod izjasni i mirno dogovori kako će živeti u Hrvatskoj i Jugoslaviji. Srbi su listom za Jugoslaviju, ali ako se ta želja ne ostvari, ipak će živeti u jednoj državi pa ma kako se ona zvala.

Jastrebovi prete srpskoj deci

Ustaška kama nije štedela ni decu, ali to se više nikada neće ponoviti! Nikada! I, zato poručujem jastrebovima HDZ-ovske vlasti: što dalje od srpske dece i dece nehrvata u "lijepoj našoj". (*Dnevnik,* 3. mart 1991)

NA POZIV UDRUŽENJA SRBA IZ HRVATSKE
- ZBOR U BEOGRADU -

Udruženje Srba iz Hrvatske u Beogradu pozvalo je beograđane da danas izađu na Trg republike u glavnom gradu i pridruže se ovom udruženju u protestu protiv prolivanja krvi nevinih Srba u Hrvatskoj. Kako nas je

izvestio predsednik Izvršnog odbora ovog udruženja, profesor Mihajlo Vučinić, na mitingu će biti zahtevano od Predsedništva SFRJ da energično i odgovorno obavlja svoje ustavne dužnosti. (*Dnevnik*, 3. mart 1991)

PROTEST SRBA U BELOM MANASTIRU
- METODI USTAŠKE VLASTI -

Zahtevamo od Predsedništva zemlje i JNA da stanu na put fašističkim metodama koje primenjuje hrvatska vlast – rečeno na zboru Srba u Belom Manastiru.

Danas kada hrvatski specijalci pucaju po Pakracu i nasilnim i fašističkim metodama terorišu srpski narod, tražimo da Predsedništvo SFRJ prestane sa izdavanjem saopštenja i da u skladu sa svojim ustavnim ovlašćenjima uspostavi u Hrvatskoj red i mir. Tražimo da se već jednom izdata naredba sprovede i da se razoružaju paravojne, nelegalne formacije HDZ-a i da se na odgovornost pozovu svi koji su u tome učestvovali. Ovo je pored ostalog rečeno na protestnom zboru oko 2.000 Srba koji je danas održan u Belom Manastiru.

Borivoje Živanović, član Opštinskog odbora SDS-a u Belom Manastiru, koji je zajedno sa Socijalističkom partijom Hrvatske organizovao ovaj miting.

"Ako se Jugoslavija raspada ovalašćujemo Slobodana Miloševića da zastupa naše interese, jer u njemu jedino vidimo našu sigurnost", rekao je Živanović.

Na protesnom zboru u Belom Manastiru data je puna podrška odluci Srpskog nacionalnog veća za Slavoniju, Baranju i zapadni Srem da se ovi delovi u slučaju raspada Jugoslavije priključe Srbiji. (*Dnevnik*, 3. mart 1991)

SAOPŠTENJE SA SEDNICE PREDSEDNIŠTVA SFRJ
- SVI NA SVOJA MESTA -

Svi koji su doprineli stvaranju događaja u Pakracu, moraju snositi odgovornost

Beograd, 3. marta (Tanjug) Na noćas održanoj sednici Predsedništva SFRJ predsedavao predsednik dr Borisav Jović, razmatrana je aktuelna bezbednosna situacija na teritoriji opštine Pakrac.

Neophodno je preduzeti sledeće:

Da se odmah, a najkasnije u roku od 24 sata uspostavi stanje kako je bilo pre incidentnih događaja. To podrazumeva da se svi policajci kojima je radno mesto policijska stanica u Pakracu vrate na svoja mesta, rezervni sastav demobiliše u skladu sa propisima, a da se angažovane snage sa strane povuku. Sprovođenje ovih mera obezbediće nadležni organi Republike

Hrvatske u saradnji sa Saveznim sekretarijatom za unutrašnje poslove. (*Dnevnik*, 4. mart 1991)

PORUKA VIŠE OD 40.000 LJUDI S JUČERAŠNJEG MITINGA NA BEOGRADSKOM UŠĆU
- JASENOVAC, NIKAD VIŠE -

Nećemo dozvoliti proganjanje i zlostavljanje Srba u Hrvatskoj samo zato što su Srbi i što se zalažu za demokratsku Jugoslaviju – rekao je Mihajlo Milojević.

Povodom najnovijih događaja u Pakracu danas je na beogradskom ušću održan miting protesta na kojem se okupilo preko 40.000 ljudi. S ovog skupa upućeni su energični zahtevi Predsedništvu SFRJ, Saveznoj vladi, JNA i SUP-u da se spreči krvoproliće i obezbedi mir i građanska prava srpskom narodu u Hrvatskoj. Od kolektivnog šefa države i republičkih rukovodstava zatraženo je da hitno realizuju politički dogovor o budućnosti zemlje, o demokratskoj i federativnoj Jugoslaviji, što bi doprinelo daljem ekonomskom i političkom razvoju zemlje.

Potpredsednik Republičkog parlamenta Radovan Pankov istakao je da politika svršenog čina koji svakodnevno nameću seceonistička vođstva severozapadnih republika pokazuje da njima nije stalo ni do kakve Jugoslavije. Vrhovništvo muči državnost Hrvatske koju tek treba da dobije da je iz Jugoslavije iznelo, državnost koju u Jugoslaviji nije ni unelo. O sudbini Jugoslavije poslednju reč mogu da daju samo njeni narodi i građani. Današnja politika hrvatskog režima više ničim ne može da skrije svoje genocidne namere jer u tobožnju demokratiju više ne može uveriti nikoga, ni ovde, ni u Evropi. Vrhovništvo je zapaljivi fitilj koji danas nije opisan samo na jugoslovenskom već i na evropskom prostoru, rekao je Pankov. Srbima u Krajini poručujemo da sigurno neće ostati sami i da se Jasenovac neće ponoviti. Za tako nešto sigurno nećemo tražiti dozvolu od Tuđmana i Špegelja, nekad Titovih, a sada đavolskih generala – rekao je Pankov. (*Dnevnik*, 4. mart 1991)

OŠTRA REAGOVANJA U CRNOJ GORI NA DOGAĐAJE U PAKRACU
- TO JE HRVATSKA DEMOKRATIJA -

Ovim postupkom pokazana je neodgovornost i dvoličnost hrvatskog rukovodstva

Stoga Predsedništvo CK SK SK Crne Gore još jednom apeluje na hrvatski narod i njene predstavnike da shvate da se na silu odgovara samo

silom i da njihovi postupci predstavljaju prve korake ka građanskom ratu u Jugoslaviji, ratu koji bi bio potpuno besmislen i kojeg niko, bar na rečima, u ovoj zemlji ne želi. Predsedništvo ove partije podržava stavove Predsedništva SFR Jugoslavije na smirivanju napetosti u Hrvatskoj i insistira na njihovoj doslednoj realizaciji. (*Dnevnik*, 4. mart 1991)

PROTESNI SKUP U NOVOM SADU
- SPREČITI GENOCID NAD SRBIMA -

Zahtevi najvišim organima vlasti u Jugoslaviji da odmah reaguju, a JNA da razoruža redarstvenike MUP Hrvatske

Skup je organizovalo Udruženje Srba iz Hrvatske u Novom Sadu.

"Tražimo da JNA u roku od 24 časa počne razoružavanje rapidno uvećanog broja hrvatskih redarstvenika i da se njihov broj svede na nivo iz 1989. godine i da se razoružaju svi naoružani članovi HDZ. Ako to nećete ili ne možete, onda tražimo da otpočne naoružavanje Srba u Hrvatskoj. Ukoliko se to ne učini, bićete saučesnici eventualnog genocida nad srpskim narodom u Hrvatskoj. (*Dnevnik*, 4. mart 1991)

KONTRAVERZNE IZJAVE VRHOVNIKA
- ZAHVALNICE I NAPADI -

Na uspostavljanje reda i mira pripadnicima MUP Hrvatske pomagali pripadnici JNA – rekao je Brezak

Josip Manolić, koji je još obećao da "ako tako nastavi dalje, sukoba neće biti". On je pri tom optužio velikosrpske snage i konzervativni vojni vrh koji žele "držati pod stalnom napetošću od opasnosti vojne intervencije Hrvatsku, Sloveniju, a sada i Bosnu i Hercegovinu i Makedoniju". Po njegovim rečima "postoje i dalje jaki porivi iz Beograda, čijim je scenarijem predviđeno da bude mrtvih mnoštvo ranjenih i stotine uhapšenih". (*Dnevnik*, 4. mart 1991)

U STRAHU OD NOVOG TERORA JEDNONACIONALNE HDZ "DEMOKRACIJE"
- SRPSKA DECA I ŽENE BEŽE IZ HRVATSKE -

Iako je most kod Bogojeva tokom noći povremeno bio pod blokadom specijalaca, na zbirno mesto u Prigrevici nadomak Apatina stiglo nekoliko hiljada žena i dece i iz Istočne Slavonije – Vlado Mirić: juče su tukli u Osijeku, danas će doći kod nas, ali ćemo se, ne misleći šta će biti s našom nejači, lakše odbraniti. – Radoslav Vučenov: ne samo da ne smem da kažem da sam Srbin, već mi brane da kažem da volim Hrvatsku, odmah me proglašavajući

unitaristom. – U Prigrevici, Apatinu, Somboru, ljudi se prosto utrkuju ko će da primi srpsku nejač

SEOBA U DVA PRAVCA

Dobar deo ljudi iz Slavonije je krenuo put Srbije sopstvenim vozilima, a mnoge su prevezli autobusi radnih kolektiva iz somborske i apatinske opštine.

- Ovde više za nas nema života, bar dok je sadašnja vlast na čelu Hrvatske! Mi ostajemo ovde da stanemo na put pomahnitalim HDZ-ovcima, a decu smo poslali u Srbiju, jer ćemo tako moći mirnije da odužimo časni dug odbrane rodnih ognjišta. Samo moram i s tugom i s ogorčenjem da vam kažem: "Srbi se ovde osećaju i napuštenim, jer vojska u koju su uperene sve srpske oči ne deluje dovoljno energično da spreči novi hrvatski fašizam" – rekao nam je Milenko Arsić iz Borova. (*Dnevnik*, 5. mart 1991)

BOBOĆANI U KUPINOVU

Putničkim kolima i autobusom 85 žitelja Bobote, sela vukovarske opštine, danas prebeglo u Kupinovo

Danas u podne 85 žitelja Bobote, među kojima je najviše žena i dece srpske nacionalnosti, pristiglo je, što putničkim automobilima, što iznajmljenim privatnim autobusom "Sombortransa", u sremsko selo Kupinovo. Nezvanično se ovde govori i o tome da su žitelji još 37 sela belomanastirske, osječke i vukovarske opštine doneli slične odluke da utočište iz straha od hrvatskih HDZ-redarstvenika potraže u Srbiji. (*Dnevnik*, 5. mart 1991)

NOĆNI ZBEG NA VAŠARIŠTU

Do juče po podne u šidskoj opštini zbrinuto preko 200 žena i dece, izbeglica iz Slavonije. – Žitelji Šida i okolnih sela prihvataju izbeglice s područja vukovarske opštine

U Šidu je danas zbog događanja u Hrvatskoj održana i vanredna sednica Izvršnog odbora SPS-a. S ovog skupa upućen je apel Skupštini Srbije i Republičkoj vladi da preduzmu Ustavom predviđene obaveze i da hitno angažuju jedinice RSUP-a i oružanih snaga kako bi se zaštitio teritorijalni integritet Republike Srbije i srpski živalj koji je izbegao u ovu opštinu. Građani šidske opštine poručuju da će pružiti svu moguću pomoć srpskom narodu svuda gde je njegov integritet ugrožen. Nećemo dozvoliti nove Jasenovce, Jazovke, Dudike i druga stratišta srpskog naroda, kaže se u

saopštenju s vanredne sednice Izvršnog odbora Opštinskog odbora SPS-a u Šidu. (*Dnevnik*, 5. mart 1991)

EVAKUACIJA U SRBIJU

Oko 5.000 žena i dece juče su od ranih jutarnjih časova počeli da prelaze Dunav, tražeći spas od pobesnelih hrvatskih sepcijalaca kao i od naoružanih pripadnika HDZ-a koji održavaju stalnu psihozu straha s ponekim "šenlučenjem" iz kalašnjikova u večernjim satima

IZJAVA PREDSEDNIKA VUKOVARSKE OPŠTINE
- POZIV NA MIR MEĐU STANOVNIŠTVOM -

Predsednik Skupštine opštine Vukovar inž. Slavko Dokmanović pozvao je danas građane da se u ovim kriznim vremenima izbegne svako panično reagiranje, širenje dezinformacija i da u cilju zajedničkog suživota sačuvaju hladnokrvnost i oslone se na razum.

U toku noći između nedelje i ponedeljka jedan deo stanovništva, uglavnom žena i dece srpske narodnosti, otišao je prema Vojvodini i Srbiji, a to je nastavljeno i u toku današnjeg dana. Nastava u školama koje je napustio deo dece se danas nije održala.

O svim ovim događajima naglasio je inž. Dokmanović obavešteni su Predsedništvo SFRJ i Vlada Republike Hrvatske.

U svojoj izjavi predsednik vukovarske opštine pozvao je sve građane "da na miran i dostojanstven nači sačekaju rasplet jugoslovenske krize", a uputio je i poziv roditeljima koji su poslali svoju decu izvan svojih mesta, da ih vrate u svoje škole i svoje domove. U izjavi novinarima inž. Slavko Dokmanović izjavio je da je povodom nastale situacije u vukovarskoj opštini obišao deo mesta i sela i da je iz razgovora s ljudima mogao ustanoviti da među ljudima vlada velika neizvesnost i uznemirenost. (*Dnevnik*, 5. mart 1991)

APEL PREDSEDNIKA ŠEST VOJVOĐANSKIH OPŠTINA
- GRAĐANIMA SE MORA GARANTOVATI SIGURNOST -

Stranka demokratskih promena i HDZ u prisustvu saborskih zastupnika Opštine Vukovar, međutim, zaključuju da u tamošnjim srpskim selima vlada iracionalan strah.

Slavko Dokmanović je pozvao ljude da se vrate u svoje domove. U ponedeljak uveče predsednik opštine sastao se s gradonačelnicima Sombora,

Odžaka, Bača, Bačke Palanke, Šida i Sremske Mitrovice u kojima je najveći broj evakuisane žena i dece.

U razgovoru su predsednici šest srpskih opština energično negirali bilo kakav uticaj na izazivanje ove situacije u Slavoniji i istakli da su spremni da pomognu da se ovo stanje prevaziđe, ali građanima sigurnost treba da garantuju legalni organi opštine Vukovara, Republike Hrvatske i SFRJ.

I Izvršno veće SO Vukovara u saopštenju apeluje da se izbeglice vrate u svoje domove, a danas je stiglo i međustranačko saopštenje u kome Stranka demokratskih promena i Hrvatska demokratskazajednica u prisustvu saborskih zastupnika opštine i najviših predstavnika opštine Vukovara zaključuju da u srpskim selima vlada strah koji je iracionalan, a po njihovoj oceni izazvan je delovanjem pojedinaca van opštine, verovatno i van Republike Hrvatske. (*Dnevnik*, 6. mart 1991)

DAN POSLE VELIKE EVAKUACIJE SRPSKE NEJAČI IZ SELA U ISTOČNOJ SLAVONIJI
- SPOKOJ U BRATSKIM DOMOVIMA -

I pored gostoprimstva kojim su ih prosto zasuli ljudi u Prigrevici, Apatinu, Kljajićevu, Somboru, Odžacima, Deronjama i drugim mestima u ovom delu Bačke, kada ćemo se vratiti kućama – najčešće je pitanje koje ostavljaju izbeglice iz Hrvatske. Đoko i Stojan Nedić: mislili smo da nam je Ozrenski zbeg iz 1942. godine poslednji. – U zbegu iz Slavonije i dojenčad

REDARSTVENICI ZAUSTAVILI EVAKUACIJU IZ BARANJE

Spontani pokušaj žitelja Belog Manastira i okolnih sela da svoju nejač pošalju u sigurnost kod prijatelja u Vojvodini, danas je onemogućila belomanastirska policija. Oko 1.000 dece i žena koje je trebalo evakuisati iz Belog Manastira, Novog Nevesinja, Švajcarice i Uglješa za sada su ostale u svojim domovima. (*Dnevnik*, 6. mart 1991)

IZ ISTRAŽNOG ODELJENJA OPŠTINSKOG SUDA U NOVOM SADU
- ISTRAGA PROTIV UREDNIKA TV NOVI SAD -

Opštinsko javno tužilaštvo u Novom Sadu zahteva da se ispita krivična odgovornost urednika novosadske televizije Kamenka Mutića, Marka Kekovića i Jovana Nikolića zbog objavljivanja vesti o ubijanju Srba u Pakracu

Opštinsko javno tužilaštvo u Novom Sadu uputilo je novosadskom opštinskom sudu zahtev da ispita dali postoji krivična odgovornost trojice

urednika TV Novi Sad zbog krivičnog dela širenja lažnih vesti iz člana 218. Krivičnog zakona Srbije. Prema navodima krivične prijave, sumnja se da postoji njihova krivična odgovornost zato što su 2. marta ove godine u informativnoj emisiji "Dnevnik" u 17.30 časova objavili vest da je u Pakracu došlo do nemira i tragičnih sukoba u kojima je ubijeno šest osoba srpske nacionalnosti. Pri tome je saopšteno da je ova vest neproverena i da potiče od novinara iz Crne Gore koji se nalaze na licu mesta u Pakracu. (*Dnevnik*, 16. mart 1991)

SAOPŠTENJE SAVEZA "SOLIDARNOSTI" JUGOSLAVIJE
- SRBI U JEDNOJ DRŽAVI -

Sve političke stranke i organizacije u Srbiji treba da se uzdrže od sukoba, dok se ne uspostavi državno jedinstvo srpskog naroda

Ostavka dr Borisava Jovića na funkciju predsednika Predsedništva SFRJ, odluka predsednika Republike Srbije Slobodana Miloševića da ne prihvati vršenje dužnosti u kolektivnom šefu Jugoslavije u uslovima politike svršenog čina i da se Srbija i sprski narod štite pojačanim snagama milicije, kao i odluka Srpskog nacionalnog veća iz Knina o izdvajanju srpske Krajine iz Hrvatske ukazuju da je srpski narod na istorijskoj prekretnici

Srbi u Dalmaciji i drugim srpskim krajevima dosadašnje Hrvatske doneli su odluku o izdvajanju kao jedini put da izbegnu asimilaciju, progone i uništenja. Ovu odluku bezrezervno podržavamo i sigurni smo da u tome sledimo volju celog srpskog naroda. Srpski narod u BiH takođe je dao odgovor na politiku raspada Jugoslavije, kao i Srbi u ostalim krajevima zemlje.

Pošto smo izborili demokratiju, a preti nam nacionalna katastrofa, ako se potpuno ne ujedinimo, pozivamo sve političke stranke i organizacije u Srbiji i srpskom narodu da se uzdrže od sukoba dok se ne uspostavi državno jedinstvo srpskog naroda. Naravno ovaj cilj obavezuje kako vladajuću stranku tako i opozicione partije da se u buduće uvažavaju i sarađuju. U vezi s tim miting zakazan za ovu sedmicu smatramo nepotrebnim, čak veoma štetnim, stoga poručujemo da sada Srbi moraju pod jedan barjak inače nas neće biti. Oni narodi koji iskreno hoće sa Srbima otvorena su im vrata najtolerantnijeg naroda na svetu.

U potpunosti podržavamo proglas predsednika Republike Srbije Slobodana Miloševića, kao i ponuđene ostavke dr Borisava Jovića, Nenada Bućina i Jugoslava Krstića. (*Dnevnik*, 18. mart 1991)

APEL INTELEKTUALACA SRBIJE
- NA IVICI RATA -

Pošto je propao pokušaj da se armija navede na uvođenje vanrednog stanja u Jugoslaviji čija bi svrha mogla jedino biti spasavanje ličnog režima, Milošević je odlučio da ukine Predsedništvo SFRJ i zatvori poslednju mogućnost mirnog raspleta krize.

Milošević ne može više podmetati celom srpskom narodu neprijatelje koje svojim nasilništvom stvara. Srpski narod više ne pristaje da ga Slobodan Milošević drži u izolaciji, da ga kljuka neistinama, premlaćuje ga i stvara mu istorijske hipoteke.

U interesu građana Srbije tražimo od Slobodana Miloševića da se odmah povuče sa svoje funkcije kaže se u ovom apelu među čijim potpisnicima su i Nebojša Popov, Ljubomir Madžar, Srđa Popović, Mirko Kovač, Vidosav Stevanović, Branislav Milošević, Mirko Klarin, Filip David, Ivan Đurić, Vojin Dimitrijević, Vesna Pešić, Lazar Stojanović, Vida Ognjenović, Živojin Pavlović i dr. Potpisivanje apela je u toku. (*Dnevnik*, 19. mart 1991)

SAOPŠTENJE SRPSKE RADIKALNE STRANKE
- POLOVIČAN POTEZ -

Traži se "hitna amputacija dela jugoslovenske teritorije zapadno od linije Karlobag – Ogulin – Karlovac – Virovitica", onemogućavanje funkcionisanja savezne države u Beogradu, a da se JNA preimenuje u – srpsku armiju.

Srpska radikalna stranka kojoj je pristupio i Srpski četnički pokret čiji je lider dr Vojislav Šešelj. U saopštenju se upozorava da je "odbacivanje kopetentnosti Predsedništva SFRJ od strane srbijanskog režima" opravdan, ali polovičan potez.

Ova stranka zahteva da predsednik Republike Srbije, Narodna skupština i Vlada odmah opozovu sve srbijanske predstavnike iz saveznih organa vlasti, posebno iz Vlade i Skupštine SFRJ, kao i da se odmah obustavi uplata svih vrsta doprinosa saveznoj državi i onemogući njeno funkcionisanje u Beogradu.

Ta stranka, takođe traži da se Generalštab JNA podredi državnim organima Srbije i Crne Gore, kao pravnim sledbenicima Kraljevina ove dve države i "stare i nove Jugoslavije". Iz vojne službe, smatra ova stranka treba otpustiti sve starešine slovenačke, hrvatske i šiptarske nacionalnosti, a JNA da se preimenuje u Srpsku armiju.

U neophodne političke poteze Srpska radikalna stranka ubraja i hitnu "amputaciju" dela jugoslovenske teritorije zapadno od linije Karlobag – Ogulin – Karlovac – Virovitica. (*Dnevnik*, 19. mart 1991)

SVET O ZBIVANJIMA U NAŠOJ ZEMLJI
- OPASAN VAKUM U VLASTI -

Srbija je gurnula Jugoslaviju u haos, lišavajući kolektivno državno predsedništvo kvoruma i mogućnosti donošenja odluka, ocenjuje "Rojter".

"Mač kojim je zamahnuo srpski predsednik Slobodan Milošević ima dve oštrice", ističe se u komentaru Britanske radio stanice BBC povodom najnovijih događaja u Jugoslaviji. Podrivanjem saveznog rukovodstva, Milošević je kaže BBC otišao bitno dalje od Hrvatske i Slovenije koje su u svojoj težnji ka nezavisnosti bojkotovale samo pojedine sednice Predsedništva.

Najnoviji srpski potezi pokazuju, ocenjuje britanski radio, da je predsednik Milošević odustao od borbe za federativnu koncepciju.

Miloševićevo nastojanje da, povlačenjem pojedinih članova iz Predsedništva SFRJ i proglašenjem otcepljenja Kninske krajine od Hrvatske, iznudi zbijanje srpskih redova, je isuviše prozirno, smatra Radio Frans Enternasional (RFI).

BOL RASTANKA

"Vašington post" je danas objavio članak senatora Roberta koji tvrdi da je jugoslovenska komunistička centralna vlada pojačala zastrašivanje demokratskih republika ponavljajući pretnje vojnom silom, u Hrvatskoj protiv hrvatskih policijskih snaga, a u Beogradu za slamanje antikomunističkih srpskih demonstranata.

"Centralna komunistička vlada koja uključuje nekoliko reformatora, ali kojom uveliko dominiraju srpski čvrsto linijaši – upotrebljava svoje oružane snage kao pendrek da uplaši narod demokratskih republika", napisao je danas Dol koji predvodi Republikansku manjinu u Američkom Senatu. (*Dnevnik*, 20. mart 1991)

NARODNA SKUPŠTINA SRBIJE PODRŽALA STAVOVE I ZALAGANJA RPEDSTAVNIKA REPUBLIKE U PREDSEDNIŠTVU JUGOSLAVIJE
- JOVIĆ OSTAJE NA ČELU PREDSEDNIŠTVA SFRJ -

U poslednje vreme kod većine članova Predsedništva SFRJ preovladala orijentacija kojom se daje podrška protivustavnim i protivzakonitim

postupcima koje vode raspadu zemlje – rekao dr Borisav Jović obrazlažući poslanicima razloge što je ponudio ostavku

Ne prihvatam politiku svršenog čina

Neka javna istupanja i saopštenja da Predsedništvo SFRJ nije usvojilo predloge Štaba vrhovne komande zato što se opredelilo za demokratski put raspleta krize je najobičnija obmana javnosti. Predložene mere pripravnosti u oružanim snagama SFRJ nisu značile nikakvu odluku o upotrebi jedinica oružanih snaga, a pogotovo učešće armije u rešavanju političke krize u Jugoslaviji, već njeno osposobljavanje da garantuje sprečavanje pretećih međunacionalnih oružanih sukoba i građanskog rata, kao i da osigura uslove za miran, demokratski i na Ustavu zasnovan rasplet jugoslovenske krize.

Podizanjem pripravnosti bilo je i u direktnoj vezi sa već ranije donetim odlukama da se sistem odbrane zemlje dovede u Ustavom SFRJ utvrđene okvire, odnosno sa doslednim sprovođenjem Naredbe o razoružanju i rasformiranju nelegalnih oružanih sastava stavovima o rukovođenju teritorijalnom odbranom i izvršavanjem poslova vojne obaveze, pošto je jednostranim odlukama pojedinih republika Jugoslovenska narodna armija lišena novih regruta. (*Dnevnik*, 21. mart 1991)

DR BORISAV JOVIĆ U NARODNOJ SKUPŠTINI SRBIJE OBRAZLOŽIO OSTAVKU NA FUNKCIJU ČLANA PREDSEDNIŠTVA SFRJ
- NE PRIHVATAM POLITIKU SVRŠENOG ČINA -

U svim republikama izvršeni su demokratski višestranački izbori i formirane pluralističke skupštine, ali je SFRJ kao celina nemoćna pred agresivnošću snaga koje teže raspadu zemlje

Dramatična faza

Zahvaljujući i pogibljenoj ekonomskoj politici i opštem osiromašenju i bankrotstvu privrede, ali i svesnoj političkoj nameri, pojedine repulike donele su odluke da više neće izvršavati svoje obaveze prema federaciji, da će njene izvorne prihode zadržavati za sebe, a federaciji davati samo onoliko koliko same odluče.

Kao posledica toga Jugoslovenska narodna armija dovedena je na rub gole egzistencije.

Međutim, paralelno s tim formiraju se republičke vojske i kvazi milicijski sastavi za čiji rad ima dovoljno sredstava u republičkim budžetima, bez obzira što su te aktivnosti u sukobu sa Ustavom SFRJ i sa Zakonom o narodnoj odbrani.

Svi oni koji se nisu naoružavali i koji su se uzdali u Jugoslovensku narodnu armiju kao garanta mira i ravnopravnosti, ostali bi nenaoružani i izigrani. Nije teško prozreti da bi to trebalo da bude slučaj pre svega sa srpskim narodom, ali ne samo s njim. Sa takvom pozicijom ne možemo se pomiriti.

Pogubne posledice Ustava iz 1974.

Moram da istaknem da je ustav iz 1974. godine tako koncipiran da je favorizovao one koji budu hteli da se zemlja raspadne, a onemogućio savezne organe koji su odgovorni da brane njenu celokupnost, suverenitet i nezavisnost i one čiji bi interesi takvim postupcima bili ugroženi.

Ovaj ustavni sistem imao je posebno pogubne posledice po Republiku Srbiju i po srpski narod jer je razbio njihovo jedinstvo i otvorio puteve separatističkih i secesionističkih strujanja, najpre u Republici Srbiji,a potom i u Jugoslaviji.

Zloupotreba moći

Jasno i javno smo izneli stav da nije potreban rat da bi narod ostvario svoje pravo na otcepljenje, da je potrebna samo demokratskim putem izražena volja naroda na referendumu, ali to nije prihvaćeno. U daljem toku događaja pokazalo se da su ciljevi tih snaga mnogo širi, da se radi o težnji da se uzurpiraju tuđa prava, ali i da se politički destabilizuje cela zemlja, posebno republike čija politička orijentacija nosiocima takvih snaga nije po volji. (*Dnevnik*, 21. mart 1991)

DR BORISAV JOVIĆ U NARODNOJ SKUPŠTINI SRBIJE OBRAZLOŽIO OSTAVKU NA FUNKCIJU ČLANA PREDSEDNIŠTVA SFRJ
- POGREŠNA EKONOMSKA POLITIKA SIV-a -

Dok Evropa teži sve većoj i sve čvršćoj integraciji, u SFRJ su nadvladale snage podela, razdora i dezintegracije, koje su suprotne logici progresa. Zahtevamo ravnopravnost svakog naroda u zemlji, bez obzira na njegovu brojnost i pravo svakog naroda da odluči o svojoj sudbini

Pred novim pokušajem

Taj proces i dalje teče i sada se nalazimo pred novim pokušajima. Srbija ima mnogo razloga da istraje, kako bi se na miran i demokratski način našlo rešenje koje je u interesu građana Srbije i celog srpskog naroda. Ali isto tako

ima još više razloga da se energično suprotstavi raspadu zemlje na štetu interesa srpskog naroda.

JNA bi bila likvidirana

Odbijanje predloga Štaba vrhovne komande izraz je sistematski kreiranog nepoverenja u iskrene namere Jugoslovenske narodne armije, koje je prodrlo i u samo Predsedništvo SFRJ i težnja da se parališe i likvidira i poslednje uporište opstanka naše države – Jugoslovenska narodna armija, koja je realni garant ravnopravnosti naroda u raspletu jugoslovenske krize. Takvim stavom većine članova Predsedništva SFRJ otvoren je opasan put stihijnom raspadu zemlje i znatno su umanjene mogućnosti da se na miran i ustavan način izađe iz krize. Umesto odluka koje je predložio Štab vrhovne komande pojedini članovi Predsedništva SFRJ nude intenziviranje političkih dogovora o raspletu jugoslovenske krize. A cela javnost zna da su isti ti do sada učinili sve da se razgovori odugovlače dok se istovremeno intenzivno radilo na jednostranom rušenju ustavnog poretka zemlje.

Insistiranje na demokratskom načinu rešenja

Srbija je najveća jugoslovenska republika, kao što je i srpski narod najbrojniji u Jugoslaviji. U traženju pravednog rešenja političke budućnosti zemlje, mi ne polazimo od tih činjenica nego zahtevamo ravnopravnost svakog naroda, bez obzira na njegovu brojnost i pravo svakog naroda da odluči o svojoj sudbini.

Međutim, moramo biti svesni da nam na putu za ostvarivanje takvih opravdanih nacionalnih težnji stoje ozbiljne prepreke izazvane neustavnim metodama i postupcima koji vode raspadu zajedničke države, na način koji bi mogao ugroziti interese i Srbije i srpskog naroda i izazvati građanski rat.

Moraju se izvući pouke

Pripisivano je našoj republici da se zalaže za uvođenje vanrednog stanja ili vojne uprave. Danas je celom svetu jasno o čemu se radi. Radilo se o našem upornom zalaganju da se zaštiti srpski narod van naše republike na taj način što će se sprovesti naredba Predsedništva SFRJ o rasformiranju nelegalnih paravojnih organizacija. Na žalost to nije prihvaćeno, pa je Štab vrhovne komande bio prinuđen da juče saopšti javnosti da Jugoslovenska narodna armija ne može snositi odgovornost za dalje eventualno nelegalno naoružavanje građana i njihovo vojno organizovanje na bilo kom delu

jugoslovenske teritorije. Svako će iz ovoga morati da izvuče pouke, pa i srpski narod. (*Dnevnik*, 21. mart 1991)

SRBIJA U PRVOM PLANU

Ne želimo nikome nametati svoja opredeljenja, niti igrati ulogu "prinudnih usrećitelja drugih u Jugoslaviji" – rekao dr Bogdan Trifunović. – Odlučno smo, međutim, protiv opasnih i jednostranih postupaka Hrvatske i Slovenije koji ugrožavaju vitalne interese Srbije i srpskog naroda

Dr Bogdan Trifunović ostavku dr Borisava Jovića shvatio je pre svega, kako je rekao, kao dramatično političko upozorenje na krajnje opasnu situaciju u kojoj se ponašanjem nekih aktera u Jugoslaviji onemogućuje nalaženje rešenja putem demokratskog dogovora ravnopravnih naroda.

U Srbiji jesmo za demokratsku Jugoslaviju sa minimumom funkcija i taj naš stav motivisan je nacionalnim, ekonomskim, spoljnopolitičkim i drugim razlozima. Poštujemo prava drugih ravnopravnih naroda da se o Jugoslaviji demokratski izjasne oni sami, a ne njihova rukovodstva. Ne želimo nikome nametati svoja opredeljenja niti igrati ulogu "prinudnih usrećitelja drugih u Jugoslaviji" ali smo odlučno protiv opasnih jednostranih postupaka Hrvatske i Slovenije koji ugrožavaju vitalne interese Srbije i srpskog naroda i ruše integritet Jugoslavije, onemogućavajući i postizanje novog dogovora o demokratskoj Jugoslaiji.

Dr Trifunović je zatim naglasio da se ni u Narodnoj skupštini ni u Srbiji ne možemo isključivo baviti Jugoslavijom. Nama, dodao je, u prvom planu mora biti Srbija. Interesi srpskog naroda i drugih građana u njoj, položaj i interesi srpskog naroda van Srbije. (*Dnevnik*, 21. mart 1991)

SEDNICA NARODNE SKUPŠTINE REPUBLIKE SRBIJE
- NAROD SE MORA IZJASNITI -

Aleksandar Bakočević predložio raspisivanje opšteg jugoslovenskog referenduma o sudbini zemlje. Dragoljub Mićunović smatra da je Borisav Jović najpre morao da se obrati ovoj Skupštini

Zabrinutost u Srpskoj Krajini

Ostavka Borisava Jovića sve je iznenadila a Srbe u Krajini je posebno uznemirila, rekao je Tode Vojvodić. Hrvati naoružavaju HDZ, ulaze u Pakrac i maltretiraju Srbe, a za sve to vreme srpska Skupština ne saziva vanrednu sednicu – rekao je Vojvodić.

Srbi u Krajini su očekivali da im se Slobodan Milošević obrati nakon upada specijalaca u Pakrac. Međutim, to se nije desilo, a predsednik Srbije Krajinu ni Krajišnike nije spomenuo ni kada se pre neki dan obratio naciji. Bojim se, rekao je Vojvodić da su Srbi u Krajini prepušteni sami sebi.

Tenkovi su izašli na ulice Beograda i Srbi su zaplašeni, a kada su HDZ-ovci ušli u Pakrac i Petrinju i gađali narod suzavcem, Armija nije intervenisala. Bojim se rekao je Vojvodić da su tenkovi u Beogradu imali isti efekat kao i onaj film o Špegelju. Vojvodić je zamolio Borisava Jovića da se izjasni dali je njegova ostavka neopoziva, a lično se založio da Jović nastavi rad u Predsedništvu SFRJ. (*Dnevnik,* 21. mart 1991)

SEDNICA NARODNE SKUPŠTINE REPUBLIKE SRBIJE
- DONETI NACIONALNI PROGRAM -

Obaveza Predsedništva SFRJ – odluka o saveznim izborima – rekao Milan Paroški. – Obrazovati Vladu nacionalnog spasa. – Podržati legitiman parlament SAO Krajine. – Zakon o državljanstvu za sve Srbe u Jugoslaviji. – Dr Slobodana Unkovića za člana Predsedništva SFRJ

Koštunica traži razrešenje Jovića

Milomir Babić smatra da ukoliko predsednik Jović nije u mogućnosti da obavlja svoju dužnost i da dalje razgovara i pregovara sa onima sa kojima to treba, da njegovu ostavku treba uvažiti. Ovaj poslanik je pitao dali Predsedništvo Jugoslavije pa i JNA ima snage i mogućnosti da zaštiti srpski narod na teritoriji jugoslovenske države. On je to potkrepio činjenicom što Franjo Tuđman u Hrvatskoj kaže da neće biti nikakve srpske države, makar to sprečio i policijom. S druge strane, kako je protumačio Babić, u saopštenju Armije se kaže "da nije u stanju da štiti integritet i slobodu naroda koji žive u ovoj državi a posebno srpskog naroda".

Narodni poslanik Milan Paroški je obraćajući se dr Joviću rekao da mu je zahvalan što je podneo ostavku na mestu predsednika i člana Predsedništva SFRJ. Mi smo danas u prilici nastavio je Paroški da po prvi put kreiramo ono što se ranije tražilo – nacionalni program srpskog naroda iako nismo jedini nadležni za to. Jer, srpski narod ima nacionalni parlament u Bosni i Hercegovini, ima Srpsku autonomnu oblast Krajinu. Srpski narod mora na jedinstven način izraziti svoja nacionalna nastojanja i time nećemo nikoga ugroziti.

"Marković je izvršio državni udar"

Srpska Skupština bi morala, predložio je Paroški, da donese odluku o podržavanju onoga što je doneo legitiman Parlament SAO Krajine. Mi nemamo prava da previđamo da na pravi način srpske nacionalne interese zastupaju samo ljudi u SAO Krajini i da je ova Srbija još uvek u nekakvim konfuzijama i da ni u kom slučaju ne možemo da kažemo da se srpsko pitanje ovde otvara i rešava. Mi smo obavezni da podržimo sve odluke SAO Krajine. (*Dnevnik*, 21. mart 1991)

SEDNICA NARODNE SKUPŠTINE REPUBLIKE SRBIJE
- NEMOGUĆ RAZGOVOR U SENCI KALAŠNJIKOVA -

Velimira Simonovića je, kako je rekao, iznenadila izjava dr Jovića da je Predsedništvo SFRJ bilo prilično neobavešteno šta radi Savezno izvršno veće.

I ovde vrlo lako izbacujemo parolu kako srpski narod treba da živi u jednoj državi a niko još nije rekao kako to da ostvarimo. To je zbog toga što nemamo nacionalni program i to u alternativama – dali ćemo ratovati zbog Srba van Srbije ili ćemo imati druge varijante kako da ostvarimo njihova prava.

Sabor i Skupština

Narod vas je pozdravio – poručio je poslanicima Živorad Grković.

Kada sam 11. marta bio pred studentima, pred grupom Srba koji su došli iz Pakraca, Vukovara, doslovce su mi ovako rekli: "Stidimo se što smo Srbi, jer Parlament Hrvatskog sabora je takav da je milina slušati kako nalaze zajednički jezik, a vi ovde samo što ne pucati jedan na drugoga. (*Dnevnik*, 21. mart 1991)

SEDNICA SAVEZNOG VEĆA SKUPŠTINE JUGOSLAVIJE
- BEZ REFORMI NEMA NOVE JUGOSLAVIJE -

SIV je u kontaktu sa svojim ministrima i nema nikakvog razloga da građani brinu dali će se osigurati miran i demokratski rasplet događaja u zemlji – istakao predsednik Savezne vlade Ante Marković. – Predsedništvo mora funkcionisati kao vrhovna komanda i mora biti sposobno da donosi zakone kao privremene mere, kako bi se obezbedilo nesmetano funkcionisanje sistema. – Usvojen Zakon o ograničavanju javne potrošnje

Pismo Srbiji i Sloveniji

Savezno veće prihvatilo je danas inicijativu Mijata Šukovića (Crna Gora) da Skupština SFRJ pismenim putem od Parlamenta Slovenije i Srbije zatraži izjašnjavanje i to najkasnije u roku od mesec dana, o amandmanu 65 na Ustav SFRJ čije bi prihvatanje omogućilo sprovođenje višestranačkih izbora za Savezno veće Skupštine SFRJ. Šuković je takođe predložio da, ukoliko jedna ili obe repuličke skupštine, ne daju saglasnost na taj amandman, da Savezna vlada pripremi zakon koji bi omogućio sprovođenje višestranačkih izbora na saveznom nivou, bez obzira što taj akt ne bi bio u saglasnosti sa Ustavom zemlje. O drugom predlogu Šukovića uskoro će se izjasniti i Ustavna komisija Savezne skupštine. U dužem izlaganju Šuković je napomenuo da je Jugoslavija u svojoj istoriji preživela mnoge oblike njenog uređenja, a i sada postoje objektivne pretpostavke da opstane kao demokratska državna zajednica. (*Dnevnik*, 21. mart 1991)

ZASEDANJE SABORA REPUBLIKE HRVATSKE
- "UZDE" ZA SRPSKE OPŠTINE -

Na sednici se nije pojavila većina zastupnika srpske nacionalnosti. – Ovlašćenja Vladi da može raspustiti neposlušne skupštine opština

Pogotovo kada na dnevni red dođu predložene promene Zakona o Vladi Republike Hrvatske, kojima je predviđeno da ona može raspustiti opštinske skupštine i razrešiti njihova izvršna veća u slučajevima, kako je precizirano, kada ona krše svojim odlukama i postupcima Ustav i zakone Hrvatske, čime ugrožavaju političko sigurnosnu situaciju.

Potpuno je jasno na koga se to odnosi i šta to u praksi može značiti.

"Kninski" Zakon prošao

Zakon kojega zastupnici u kuloarima nazivaju kninskim, predviđa da će Vlada raspustiti Opštinsku skupštinu ako ona odbije provesti odluku Ustavnog suda Hrvatske, ako donese odluku ili preduzme radnju kojom se nasilno menja teritorijalno ustrojstvo lokalnih jedinica ili ustrojavaju političko-teritorijalne jedinice koje nisu predviđene Ustavom Hrvatske, ako se protiv zakonito opozove ili smeni predsednik skupštine opštine, ako se opštinska skupština izjasni protiv odluka ili rezolucija Sabora ili ako preduzme bilo kakve druge protivzakonite ili protivustavne postupke. (*Dnevnik*, 22. mart 1991)

KONFERENCIJA ZA ŠTAMPU DR MILANA BABIĆA
- OTCEPLJENJE – MINIMALNI PROGRAM -

Vlada Republike Hrvatske nema pravnu podlogu za suspendovanje opštinskih organa u Krajini. – Vuk Drašković izgleda odustao od ideje ujedinjenja svih Srba u Jugoslaviji. – Krajina podržava principijelan stav Štaba Vrhovne komande

Dr Milan Babić je rekao:

U unutrašnje stvari Republike Hrvatske, odnosno koje će zakone donositi i primenjivati na svojoj teritoriji ukoliko imaju neposlušnih opština, nećemo se mješati. Za Krajinu to ne važi. Mi smo se otcepili, teritorijalno i pravno, a što se tiče slanja povijerenika naglašavam da privatno može doći tko hoće, ali ako dođe u funkciji vlasti bit će vraćen.

Vrata razgovorima nisu zatvorena

Između ostalog, bilo je govora da će se u mesnim zajednicama koje su se referendumom izjasnile za odvajanje iz nekih hrvatskih opština a za pristupanje SAO Krajini primenjivati samo zakoni Krajine, te da će Srpsko nacionalno veće obnoviti svoje redove odnosno proširiti zastupnicima srpskog naroda sa područja Krajine u Saboru Republike Hrvatske, koji su se juče izjasnili u Gračacu za istupanje iz tog Sabora bez ikakvih njegovih rekonstrukcija. Ono će tada, prema rečima dr Babića, funkcionisati kao savetodavno telo, tj. Neformalni Savet Krajine. (*Dnevnik,* 22. mart 1991)

ODGOVOR VUKA DRAŠKOVIĆA MILANU BABIĆU
- JUGOSLAVIJA POSTOJI -

Jugoslavija postoji, nije se ni konfederalizovala, a Hrvatska se još nije otcepila. Zato je odluka o otcepljenju preuranjena. A zašto je opasna?

Vuk Drašković piše predsedniku Srpskog nacionalnog veća dr Milanu Babiću:

Namerno ili slučajno, vi prećutkujete da sam tada rekao i ovo: "otcepljenje SAO Krajine od Hrvatske apsolutno podržavam u slučaju da se Hrvatska otcepi od Jugoslavije". Ja sam, dragi gospodine Babiću, na toj konferenciji za štampu zastupao program SPO-a, napisan nekoliko meseci pre nego što je SAO Krajina i osnovana. U tom programu stoji da se na području današnje Hrvatske mora osnovati Autonomna oblast Srpska Krajina (ili Srpske Krajine), koje će se u slučaju konfederalizacije ili raspada Jugoslavije, otcepiti od Hrvatske i ući u sastav srpske države. Podsećam vas ipak, dragi gospodine Babiću, da se vaš glas nije čuo u avgustu 1986., kada sam ja, u

otvorenom pismu zagrebačkom "Vjesniku", napisao i potpisao: "Srbija je bila, jeste i biće svugde tamo gde su srpske jame, srpska gubilišta i srpski grobovi".

Nigde vas, dragi gospodine Babiću, nije bilo ni godinu dana kasnije, kada sam, na javnoj književnoj tribini u Beogradu, zatražio formiranje "Autonomne oblasti Srpska Krajina, kojoj će Karlovac (ili Knin) biti zemaljska, a Jasenovac nebeska prestonica". (*Dnevnik*, 23. mart 1991)

ZBOG UZNEMIRAVANJA I OGORČENOSTI GRAĐANA
- BOBOTA NEĆE REDARSTVENIKE -

Žitelji ovog srpskog sela smatraju da ne mogu biti "manje ravnopravni" od hrvatskog naroda

Uz zahtev da redarstvenici ne dolaze u Bobotu, meštani ovog ustaničkog sela objašnjavaju u podužem tekstu da su vlastitim životima branili Hrvatsku u toku Drugog svetskog rata i da ne mogu da budu manje ravnopravni od hrvatskog naroda u Republici.

Milicija kod nas u selu i ranije nije imala posla pa ne treba ni sada. Nemamo mi ništa protiv milicionera koji su završili školu unutrašnih poslova, ali imamo protiv ovih brzo potezno obučenih, sa šahovnicama. Jer šahovnice vređaju srpski narod koji je zapamtio šta mu se događalo pod ovim grbom.

A u Boboti i dalje svake noći krstare straže od sokaka do sokaka, da koja "šahovnica" ne bi promakla u selo. I da svi mirnije spavaju. (*Dnevnik*, 23. mart 1991)

IZVEŠTAJ ANKETNOG ODBORA NARODNE SKUPŠTINE SRBIJE
- ZA ISPITIVANJE ČINJENICA O DEMONSTRACIJAMA 9. MARTA U BEOGRADU I ODGOVORNOSTI UČESNIKA -

Narodna skupština Republike Srbije na prvoj sednici redovnog zasedanja 12. marta 1991. godine donela je odluku o obrazovanju Anketnog odbora za ispitivanje činjenica o demonstracijama 9. marta 1991. godine u Beogradu i o odgovornosti učesnika. Anketni odbor je u vremenu od 12. do 26. marta 1991. godine održao 15 sednica. Odbor je neprekidno zasedao i rad se odvijao uglavnom u punom sastavu.

Prema spomeniku Knez Mihajlu počinju da prilaze pojedini stranački prvaci, a zatim i masa koja skandira "Slobo – fašisto", "Ustala je Srbija", "Ustaše", i drugo. Masovno se peva pesma "Od Topole pa do Ravne Gore".

Nekoliko demonstranata se penje na borna kola na koja ističu zastavu sa krstom i četiri slova "S". Pored stalnih skandiranja "ubice", "ustaše", "ustala je Srbija", i pevanja pesama demonstranti traže ozvučenje, a Vuk Drašković pokušava da se demonstrantima obrati megafonom.

Vukovarska tragedija 1991

Da se Televizija Beograd pismeno, posebno, izvini Srpskom pokretu obnove za neistine o političkom radu ove organizacije i za uvrede koje je SPO-u uputio novinar TV Beograd Slavko Bulihna na TV dnevniku 16. februara ove godine kada je objavio da je naš SPO produžena ruka hrvatskih ustaša i Tuđmana.

Na prilazima Skupštini i Predsedništvu

Na prostoru ispred Skupštine narodni poslanik Milan Paroški je preko megafona izgovorio sledeće reči:

"Tražimo da dođe Milošević! Da pred narodom kaže zašto mu je svetije – ova četiri Hrvata, izdajnika na televiziji, od ovog naroda. Zašto mu je svetije da ovaj narod bude razoružan, bedan, iritiran – nego da dignemo Srbiju da se svi vidimo! Mora to pred vama i nama da kaže – zašto je spreman da služi nekim drugim interesima a ne interesima Srbije.

U toku svih ovih događaja pred zgradom Predsedništva, na jarbolima, kao i na samoj zgradi Narodne skupštine, najpre na prvom, a potom na petom spratu, demonstranti su istakli srpske zastave sa krstom i četiri slova "S".

Dolazak pripadnika JNA

Prema informacijama SSNO, službeni broj 342-3 od 19. 3. 1991. godine o napadima na objekte i pripadnike JNA u toku demonstracija, u trentku kada su demonstranti prolazili pored zgrade Saveznog sekretarijata za narodnu odbranu u pravcu zgrade Vlade oko 18 sati i 50 minuta zavikivali su parole "Vi ste pavelićevci, idite u Pakrac, ubite Kadijevića, kome služite, koga vi branite, Tito vam još uvek visi, dajte nam oružje, bacajte oružje, sram vas bilo, šta čekate, pucajte" i drugo.

Broj povređenih

U pogledu neposrednih posledica odrđanih demonstracija, Anketni odbor, na osnovu izveštaja dobijenih od nadležnih ministarstava, gradskih organa i ustanova, konstatuje da je u demonstracijama 9. marta 1991. godine:

Poginuo Kosović Nedeljko (1937), milicioner OJB Voždovac, i Milinović Branivoje (1973), učenik iz Beograda.

U demonstracijama su povređena 144 lica, kojima je ukazana pomoć. Od ovog broja 58 lica su radnici MUP-a a 85 lica su građani – demonstranti.

Mesta i oblici prekršaja

U toku demonstracija 9. marta 1991. godine privedeno je 213 lica. Posle obavljenog informativnog razgovora pušteno je 55 lica. Za obradu prekršajnog postupka zadržano je 158 lica. (*Dnevnik*, 27. mart 1991)

MITING UJEDINJENE SRPSKE OPOZICIJE U BEOGRADU
- ZA ISTINU I DEMOKRATIJU -

Vuk Drašković: Srbija je gladna hleba i demokratije. – Zatraženo da vlada podnese ostavku i da se raspišu vanredni izbori. – Dr Vojislav Koštunica: U borbi za demokratiju i slobodu koristićemo sve demokratske metode – i skupštinu i ulicu. – Uz prvake i sedam opozicionih stranaka govorili o mnogi kulturni i javni radnici

Veselin Đuretić je predložio da se sa ovoga zbora skupštinama Srbije, Crne Gore, Bosne i Hercegovine i Makedonije uputi zahtev da odmah priznaju Srpsku krajinu, zatim da se omogući Srbima Slavonije, Baranje i zapadnog Srema da se konstituišu kao autonomija u okvirima Hrvatske, Srpske Krajine ili Srbije, te da se izbegnu novi srpskohrvatski nesporazumi oko Dubrovačke republike. (*Dnevnik*, 28. mart 1991)

KONFERENCIJA ZA ŠTAMPU ŠEST PREDSEDNIKA
POSLE SAMITA U SPLITU
- ISTA META – ISTO ODSTOJANJE -

Demantovane izjave Stipe Mesića – Između isključivih stavova o federaciji i konfederaciji, Alija Izetbegović i dalje "negde u sredini". – Ko bi sve putovao kroz Knin. – Zašto Sandžak ne može dobiti autonomiju

Svi kroz Krajinu, osim Tuđmana

Ja sam jedna od onih koji prolaze kroz Knin i Kninsku Krajinu, pa bi pitala da li bi gospoda predsednici bez pratnje, bez onih prepoznatljivih službenih automobila hteli da se upute preko tako zvane srpske autonomne oblasti i da budu nekoliko puta kontrolirani, maltretirani, da vas izvuku iz auta, maltretiraju ili jednostavno da Vas u najboljem slučaju, vrate Gospodine Miloševiću možda bi ste Vi mogli prvi da odgovorite? (Radio Split)

Slobodan Milošević: Vrlo rado bih bez pratnje otišao u Knin.

Franjo Tuđman: Ja kao predsednik Republike Hrvatske bez obzira što meni osobno ne manjka hrabrost, ipak se ne bih usudio da pođem u Knin da ne bih bio izvrgnut toj hajdučiji, ali vas uvjeravam da ću to učiniti i da će u Kninu biti uspostavljeni ustavni ravni poredak Republike Hrvatske.

Pitanje: Molila bih gospodina Miloševića da se jasno odredi prema terorističkim akcijama koje se događaju na cestama na tom području?

Slobodan Milošević: Ja ne mislim da je tamo reč o terorističkim akcijama. Mislim da je tamo reč o organizovanju dela srpskog naroda koji tamo živi da zaštiti svoja legitimna prava. Nije mi poznato da je neko bio opljačkan ili napadnut. Da je tako, vi bi ste to objavili u svojim novinama.

Pitanje: Gospodine Miloševiću vi ste izjavili da ne priznajete legalitet Predsedništva SFRJ...? (Radio Skoplje)

Slobodan Milošević: Pre sega, kad je reč o legitimitetu Predsedništva SFRJ to nije tačno – moja izjava se odnosila za vreme za koje u Predsedništvu SFRJ nema predstavnika Srbije. Za to vreme bilo je moguće, s obzirom na odsustvo i predstavnika Srbije i Crne Gore i Vojvodine da budu donete neke odluke na štetu Srbije. Takve odluke hteli smo to sasvim jasno da stavimo do znanja, mi ne bi smatrali legitimnim.

Pitanje: Ima li Hrvatska vlast, pravo da uspostavi pravni poredak na celoj teritoriji Hrvatske? Republika Hrvatska, pravo da svima ustavom i zakonom dopuštenim sredstvima uspostavi pravni poredak na celoj svojoj teritoriji?

Slobodan Milošević: Jel se to pitanje odnosi i na Knin? Ako je tako, mislim da prethodno mora da se reši pitanje vitalnih interesa građana Srba koji tamo žive, a onda tek može da se razgovara o tom pitanju koje vi pokrećete.

Različito o promociji "suverenih država"

Franjo Tuđman: Sama Srbija je prva odlučan korak napravila u narušavanju usavnog poretka iz 1974 s ukidanjem autonomija Vojvodine i Kosova. Posle toga hrvatska je donela Ustav, Slovenija sprovela Plebiscit, Makedonija donela Deklaraciju o suverenosti.

Slobodan Milošević: Uz jedno malo preciziranje: Srbija se ponovo ujedinila na ustavan način. Dakle, ne kršenjem ustava, povratila je svoj teritorijalni i državni integritet. A što se tiče suverenosti Republika, po mom mišljenju, spada u defekte Ustava iz 1974.

Srbija nije ukinula autonomne pokrajine. Pročitajte novi Ustav Srbije, naći ćete u njemu autonomne pokrajine.

Nije li to slučaj i s Krajinom?

Slobodan Milošević: Mislim da nije. Zašto ne bi ste to pitanje okrenuli: Hrvatska je suspendovala Ustav Jugoslavije a Krajina suspendovala Ustav

Hrvatske koja je suspendovala Ustav Jugoslavije. Srbija nije suspendovala Ustav Jugoslavije. (*Dnevnik*, 29. mart 1991)

OSNOVNO UDRUŽENJE SRBA IZ BIH U SRBIJI "PROSVJETA"
- VREME OSVEŠĆENJA I BUĐENJA -

Srpski narod je jedan i jedinstveno mora brinuti o svojoj sudbini sa tim se slažu svi Srbi – rekao je književnik Gojko Đogo, koji je izabran za predsednika Udruženja. Predsjednik "Prosvjete" u Srbiji je književnik Gojko Đogo

Hiljadugodišnje tapije

Stoga je i moguće da neko drugi, tako olako, svaku oveću planinu i svaku malo dublju reku na našem etničkom i istorijskom prostoru označava kao svoju među, svoju civilizacijsku i državnu granicu. Nažalost, sve je manje nade da ćemo te nove, naoružane zemljomere, na civiliovan način, ubediti da smo mi na svome imanju i u svojoj kući. Njima, igleda, nisu dovoljne hiljadugodišnje svedodžbe i tapije. (*Dnevnik*, 31. mart 1991)

VANREDNA SEDNICA PREDSEDNIŠTVA SFRJ
- POTPUNI PREKID VATRE -

Jedinice JNA obezbediće poštovanje prekida vatre, a sve policijske snage koje su došle sa strane treba povući

U Beogradu je danas po podne, povodom oružanog sukoba koji se dogodio jutros na Plitvičkim jezerima, održana vanredna sednica Predsedništva SFRJ, predsedavao je dr Borisav Jović. U radu sednice učestvovali su i predsednik Saveznog izvršnog veća, Savezni sekretar za narodnu odbranu i Savezni sekretar za unutrašnje poslove. Predsedništvo SFRJ je, radi sprečavanja opasnosti od eskalacije sukoba, odlučilo sledeće:

1.Da se obezbedi potpuni i bez uslovni prekid vatre;

2.Naredilo da jedinice Jugoslovenske narodne armije obezbede poštovanje prekida vatre;

3.Pozvalo nadležne organe da odmah povuku sve policijske, odnosno milicijske snage koje su na ovo područje došle sa strane;

4.Naredilo da se, u skladu sa situacijom, podigne borbena gotovost odgovarajućih jedinica Jugoslovenske narodne armije.

Vukovarska tragedija 1991

SUKOB PRIPADNIKA SUP-a SAO KRAJINE I MUP-a HRVATSKE
- PUCNJAVA NA PLITVICAMA -

Prema prvim vestima poginuo Rajko Vukadinović iz Korenice i jedan redarstvenik MUP-a Hrvatske – U bolnicama Karlovca i Zagreba 13 ranjenika

Milan Martić, sekretar SUP-a Krajine. Martić je rekao: "Ostajemo dosledni u odbrani granica SAO Krajine i nećemo se povući." (*Dnevnik*, 1. april 1991)

SAOPŠTENJE VLADE REPUBLIKE SRBIJE
- SPREČITI ESKALACIJU SUKOBA -

Određenim snagama u zemlji i van zemlje posebno je stalo do izazivanja nemira u vreme kada se razgovara o rešenju krize

Vlada Republike Srbije sa žaljenjem konstatuje da je određenim snagama u zemlji i van zemlje posebno stalo do izazivanja nemira upravo u vreme kada se pregovara o mogućim rešenjima krize koja već duže vreme uznemirava javnost. Vlada Republike Srbije takođe konstatuje da su njene procene iznete u Narodnoj skupštini o mogućim aktivnostima Ministarstava unutrašnjih poslova Hrvatske bile nažalost potpuno tačne.

IZJAVA JOVANA RAŠKOVIĆA
- ATAK HRVATSKOG VRHOVNIŠTVA -

Mi smo bili i ostali za razgovor, što nije prihvaćeno – naglasio predsednik Srpske demokratske stranke

Predsednik SDS-a Jovan Rašković, komentarišući događaje u Titovoj Korenici i na Plitvicama, izjavio je danas popodne da je "Krajina napadnuta" – kako je naglasio – "hrišćanski praznik mira".

"Ovo je atak hrvatskog vrhovništva, a ne naroda".

Okupljanje u Beogradu

Grupa od oko nekoliko desetina Beograđana okupila se poslepodne oko spomenika knezu Mihailu na Trgu republike da bi izrazila svoj protest zbog današnjih događaja na Plitvičkim jezerima.

Patroli milicije koja je stigla oko 16.30 sati građani su rekli da su ogorčeni postupkom hrvatskih vlasti prema Srbima u Krajini, da očekuju da ih neko pozove u dobrovoljne jedinice. (*Dnevnik*, 1. april 1991)

MITING ISPRED ZGRADE KOMANDE KORPUSA U KNINU
- POTREBNI MUDROST I STRPLJENJE -

Okupljeni građani podržali zahteve TVIK-a. – Delegacija građana, na poziv predstavnika JNA, primljena na razgovor. – Prof. Rašković: Molim vas da ne podlegnete svojim mržnjama, jer tada ćemo se izjednačiti sa onima koji su protiv nas...

Okupljenim građanima ispred zgrade Komande garnizona JNA, u centru Knina, na protesnom mitingu povodom zakasnele i neadekvatne intervencije JNA na Plitvicama, prvi se obratio predstavnik radnika kninske Tvornice vijaka, pročitavši njihove zahteve.

Nepoverenje u JNA

Radnici TVIK-a u "ovim sudbonosnim trenucima za srpski narod SAO Krajine, uzrokovanim nečuvenim terorom i postupcima tzv. Demokratske Republike Hrvatske, pod čijim se plaštom krije fašizam i krv, pamteći i nikad ne zaboravljajući stradanja naših najmilijih i najrođenijih, u ne tako davnoj prošlosti od strane ustaške kame i noža, poslednji put" zahtevaju da se svi ranjenici u okršaju na Plitvicama hitno i bezuslovno prebace u VMA u Beogradu ili u bolnicu u Kninu.

Da Predsedništvo SFRJ konačno postupa u skladu sa svojim zadatim ustavnim ovlašćenjima: te da predsednik Republike Srbije, odnosno komandant oružanih snaga Srbije Slobodan Milošević, kako je govornik rekao, preduzme mere i radnje u zaštiti srpskog naroda Krajine, a zatim se obratilo građanima nekoliko govornika, od kojih je jedan rekao:„Srušit ćemo Jugoslaviju ako treba i imaćemo veliku Srbiju. Srpski narod će živeti u jednoj državi, što se završilo euforičnim odobravanjem.“

"Na zločin nećemo odgovarati zločinom"

Dr Jovan Rašković, predsednik SDS-a koji je na brojne povike "Hoćemo oružje!" odgovorio: Hrvatska država je objavila rat Krajini i ona snosi svu odgovornost za posledice. (*Dnevnik*, 2. april 1991)

POSLE HAPŠENJA GORANA HADŽIĆA I BORA SAVIĆA U ISTOČNOJ SLAVONIJI NAPETOST DOSTIGLA TAČKU BELOG USIJANJA

Narod postavio ultimatum: Ukoliko Hadžić i Savić ne budu pušteni, iči će se na ustanak. – U Borovu razoružana grupa redarstvenika

Vukovarska tragedija 1991

Događaji na plitvicama i hapšenje Gorana Hadžića i Bora Savića, čelnika SDS-a i Srpskog nacionalnog veća za Istočnu Slavoniju, Baranju i zapadni Srem, dovelo je napetost u ovim delovima hrvatske do tačke belog usijanja. Oko srpskih sela postavljene su barikade, a ulaz je gotovo nemoguć.

Stav naroda svodi se na jedno: daje se puna podrška odluci o pripajanju ovih delova Vojvodini, odnosno Srbiji, a ukoliko se iz zatvora ne puste Hadžić i Savić, narod će se dići na ustanak.

SAOPŠTENJE SRPSKOG NACIONALNOG VEĆA
- NAPAD MIMO DOGOVORA -

Vanredna sednica u Vukovaru

Na večerašnjoj vanrednoj sednici Predsedništva Skupštine, Izvršnog veća i Saveta za narodnu odbranu opštine Vukovar stanje u ovoj višenacionalnoj sredini ocenjeno je izuzetno složenim i teškim i naglašeno da bi svaki nepromišljen potez, s bilo koje strane, mogao da dovede do nesagledivih posledica. Stoga treba poduzimati one mere koje će doprineti da se situacija što pre smiri, da se sklone barikade u pojedinim mestima i život vrati u normalne tokove.

SEDNICA IZVRŠNOG VEĆA SAO KRAJINE
U TITOVOJ KORENICI

Odlukom o prisajedinjenju SAO Krajine Republici Srbiji Krajina postaje sastavni deo jedinstvene državne teritorije Srbije, a na njenom području primenjivaće se Ustav i zakoni RS, kao i ustavno-pravni sistem SFRJ

Na danas održanoj sednici Izvršnog veća SAO Krajine, a na osnovu prethodno donesene odluke o otcepljenju od Republike hrvatske, usvojena je Odluka o prisajedinjenju SAO Krajine Republici Srbiji.

"Stupanjem na snagu ove Odluke", kaže se u članu 2, "teritorija SAO Krajine postaje sastavni dio jedinstvene državne teritorije Republike Srbije, pa od donošenja ove Odluke u SAO Krajini važi Ustav Republike Srbije i primenjuju se zakoni Republike Srbije, kao i ustavno pravni sistem SFRJ". (*Dnevnik*, 2. april 1991)

REAGOVANJA U ZEMLJI I SVETU NA ZBIVANJA U TITOVOJ KORENICI I NA PLITVICAMA
- SPREČITI GENOCID NAD SRBIMA -

Povodom oružanog sukoba na Plitvicama danas je održan zajednički sastanak predstavnika političkih partija: SDS-a iz Apatina i Prigrevice, SPO-a, SPS-a, vanstranačkog udruženja "Krajina", boračke organizacije i predstavnika Skupštine opštine Apatina. S ovog zajedničkog sastanka upućen je protesni telegram Predsedništvu SFRJ i predsedniku Republike Srbije u kojem se kaže:

"Zbog neprekidnih akcija MUP-a Hrvatske na srpski živalj u Hrvatskoj, koji su se ponovo pretvorile u oružani sukob s ljudskim žrtvama, zahtevamo od Predsedništva SFRJ i od predsednika Republike Srbije da odmah preduzmu sve mere predviđene Ustavom Srbije radi sprečavanja daljih sukoba i zaštite srpskog naroda u ugroženim područjima.

SRBIJA MORA ZAŠTITI SRBE U HRVATSKOJ

Udruženje građana "Krajina", koje je vanstranačka organizacija i zadatak joj je pomoć Srbima u SAO Krajini, juče je povodom intervencije redarstvenika u Plitvicama održalo vanredni sastanak.

Članovi Udruženja "Krajina" apeluju na sve činioce političkog života Srbije da obustave međustranačke nesuglasice koje iznutra slabe Srbiju i udruženi doprinesu odbrani golorukog srpskog naroda u Hrvatskoj.

"Krajina" traži da se hitno obavesti međunarodna javnost o genocidu nad Srbima u Hrvatskoj od recidiva fašizma u novoj Hrvatskoj.

U tom smislu kaže se u saopštenju, zahtevamo da se preduzmu sve neophodne mere da se teritorijalna odbrana i rezervni sastav milicije Republike Srbije dovedu u najveći stepen borbene gotovosti. (*Dnevnik*, 2. april 1991)

ZAHTEVI MILOŠEVIĆU I TUĐMANU

U apelu beogradskog i zagrebačkog demokratskog foruma, tvrdi se da u SFRJ danas ne postoji nikakav obračun između naroda, između partija i ideologija – u sukobu su "konzervativni totalitarizmi i civilizirana evropska duhovna snaga"

Demokratski opozicioni forum iz Zagreba i Forum terazijskog parlamenta iz Beograda uputili su danas zajednički apel jugoslovenskoj javnosti u kojem upozoravaju da se o građanskom ratu više ne može ćutati.

"Obraćamo se gospodinu Miloševiću i gospodinu Tuđmanu sa zahtjevom da prekinu tajne pregovore o sudbini naših naroda i čitave

Jugoslavije. Takvo dogovaranje iza zatvorenih vrata podstiče krvave drame. O sudbini Jugoslavije moraju javno da odlučuju svi legitimni politički faktori, a prije svega njeni građani". (*Dnevnik*, 2. april 1991)

OCENE I ODLUKE VEĆA ZA NARODNU ODBRANU HRVATSKE
- POLICIJA OSTAJE NA PLITVICAMA -

Odbačen predlog Predsedništva SFRJ i njegovih pregovarača Tupurkovskog, Bulatovića i Bogićevića sa Tuđmanom. – U "znak dobre volje" odgođena akcija policije MUP-a u Kninu

Pod predsedništvom predsednika Republike hrvatske dr Franje Tuđmana, večeras je održana vanredna sednica Veća za narodnu odbranu i zaštitu ustavnog poretka Republike Hrvatske.

Uspostava policijske stanice na Plitvicama ili bilo gde drugde na teritoriju Republike Hrvatske suvereno je pravo Republike Hrvatske. Veće se stoga odlučno izjasnilo da Republika hrvatska ne može prihvatiti predlog da povuče posadu policijske stanice sa Plitvica, što bi, tobože omogućilo Predsedništvu Jugoslavije da donese odluku o protivustavnosti uspsotave tzv. SAO Krajine, i njenog prisajedinjenja Republici Srbiji. (*Dnevnik,* 3. april 1991)

STANJE U ISTOČNOJ SLAVONIJI SE NE SMIRUJE
- HDZ DELI ORUŽJE -

U Slavoniji se masovno naoružavaju i Hrvati, a oružje se javno deli u Vinkovcima, Osijeku, Vukovaru. – Nervoza raste iz časa u čas. – Barikade i u Nuštaru, selu u kojem uglavnom žive Hrvati. – Zbog bojazni da će specijalci koji operišu, uglavnom noću, stići vozom, kod Borova Sela onesposobljena pruga Dalj – Vukovar

Napetost i nervoza u srpskim selima u Vinkovačkom, vukovarskom i osiječkom kraju, rastu gotovo iz časa u čas. Izmoreni višednevnim bdenjem nad barikadama i vestima o čarkama u kojima je potekla i krv, ovdašnji Srbi zbijaju redove očekujući hoće li snage MUP-a Hrvatske krenuti na barikade koje su postavili.

U Borovu-Selu, gde je zapravo glavno sedište srpskog otpora bar na prvi pogled, sve je mirno. O tome svedoči i Vukašin Šoškoćanin, čelnik borovskog Odbora SDS-a.

U ovom trenutku ništa se ne događa, ali je mir samo prividan. Čitamo i slušamo pretnje hrvatskog vrhovništva kojem poručujemo: I mi smo spremni.

Jer mi samo branimo rodna ognjišta i elementarna ljudska prava. Istovremeno očekujemo da će nam stići i pomoć od naše braće iz Srbije, Krajine, Bosne i Hercegovine. Uvereni smo da ta pomoć neće izostati veli Šoškoćanin.. (*Dnevnik*, 3. april 1991)

POVODOM NEMILIH DOGAĐAJA U KRAJINI
- PROTEST I APEL PATRIJARHA PAVLA -

Poziv svim pravdoljubivim i istinoljubivim ljudima da se prevaziđe sadašnje i izbegne buduće veće zlo

Patrijarh srpski Pavle pozvao je večeras sve nadležne vlasti u Hrvatskoj, Srbiji i čitavoj Jugoslaviji, u Evropi i svetu da učine sve dostojno pravdoljubivih i istinoljubivih ljudi, da bi se prevazišlo sadašnje i izbeglo buduće veće zlo.

Strah i nemir, kaže patrijarh Pavle uvukao se među Srbe u Krajini i svugde gde Srbi žive među Hrvatima. Još su živa sećanja među Srbima na rane i genocid u ND Hrvatskoj od pre 50 godina. Na današnjoj sahrani jednoga od ubijenih Srba s pravom je rečeno: "Ne može se Uskrs slaviti srpskom krvlju". Naravno, ni ičijom drugom. (*Dnevnik*, 3. april 1991)

TEŠKA NOĆ U SRPSKIM SELIMA U ISTOČNOJ SLAVONIJI
- PUCNJI POJAČAVAJU NAPETOST -

U Somborsku bolnicu jutros doveden Vladimir Popović koji je lakše ranjen u puškaranju na barikadama kod Bršadina. Pucnjava se čula i oko drugih srpskih sela u vukovarskom i vinkovačkom kraju

Za Srbe u selima Istočne Slavonije je još jedna neprospavana i teška noć. Tokom nje tamno slavonsko nebo koje su, odlukom Srpskog nacionalnog veća za Istočnu Slavoniju, Baranju i Zapadni Srem ovdašnji Srbi koji čine većinsko stanovništvo, pripojili Vojvodini, odnosno Srbiji, parali su pucnji koji su samo još više pojačavali zebnju i nemir ovdašnjih ljudi.

Sve ovo je razume se samo pojačalo napetost u srpskim selima istočne Slavonije. Tu se, inače, s velikom pažnjom iščekuje koje mere će preduzeti Predsedništvo Jugoslavije, ali i stav Skupština Vojvodine, odnosno Srbije, jer je odluka o priključenju matičnom narodu ovde prihvaćena s jednodušnim odobravanjem.

VUKOVARSKA MILICIJA BEZ SRBA

Pre prvog oktobra prošle godine u vukovarskoj Stanici milicije bilo je nešto više od 130 milicionera. Od toga tačno 72 bili su Srbi. U ovom trenutku sastav te stanice, međutim, broji gotovo 500 ljudi i od juče je etnički potpuno čist. Naime, tridesetak milicionera srpske nacionalnosti koliko je još bilo ostalo juče je odbilo da učestvuje u teroru nad sopstvenim narodom i priključilo se Srbima u Borovu Selu. Između naroda kojem pripadamo i posla koji radimo izabrali smo svoj narod, rekli su nam milicioneri, dodajući da ne žele da rade s dojučerašnjim kriminalcima koji su naprasno obukli uniforme. I preuzeli čuvanje reda i zakona. (*Dnevnik*, 3. april 1991)

VANREDNA SEDNICA OSIJEČKE VLADE
- NE PRISTAJEMO NA TRGOVANJE -

Slavonija i Baranja su deo hrvatske teritorije i smešno je takve stvari i postavljati – rekao predsednik SO Osijeka

Ne pristajemo na bilo kakvo trgovanje ili svojatanje Slavonije i Baranje jer je to hrvatska teritorija. Smešno je i nelegitimno takve stvari i postavljati. To je deo šireg dobro poznatog scenarija u vezi nametanja zahteva velikosrpske politike u sklopu razraešavanja prilika u Jugoslaviji. To je rekao danas dr Zlatko Kramarić predsednik Skupštine opštine Osijek na vanrednoj sednici Predsedništva i Izvršnog veća skupštine ove opštine na kojoj je razmatrana aktuelna politička situacija.

Načelnik policijske uprave Osijek Josip Reihl Kir rekao je da je na području osam opština Slavonije i Baranje i danas situacija mirna. Međutim, na susednim opštinama Vukovar i Vinkovci ima barikada i naoružanih straža u selima gde je pretežno srpsko stanovništvo. Josip Reihl Kir je rekao da se pokušava prema uputstvima Vlade Hrvatske i MUP-a mirnim putem tj. Razgovorom i razboritošću uveriti građane u tim selima da se barikade i naoružane straže otklone. Međutim, ako ta uverenja ne budu dala rezultate onda će se – kako je rekao Kir – primeniti po zakonu utvrđene represivne mere da bi se otklonile barikade i naoružane straže.

Na ovoj sednici izneta je informacija da je kasno sinoć na području Vukovara boravio četnički vođa Vojislav Šešelj sa grupom svojih naoružanih pristaša. (*Dnevnik*, 3. april 1991)

STRANA SREDSTVA INFORMISANJA O JUGOSLAVIJI
- JUGOSLAVIJA – NAJOPASNIJE ŽARIŠTE U EVROPI -

Nezavisni češki list "Lidove novini" ukazuje: "Parola da je Srbija svugde gde živi ma i jedan Srbin i teorija da se ceo svet zaverio protiv Srba, sokole Srbe jačaju pozicije njihovog vođstva, ali ne predstavljaju podlogu za razumno rešenje".

SAOPŠTENJE IZVRŠNOG ODBORA SAVEZA "SOLIDARNOSTI" JUGOSLAVIJE
- SUDBONOSNI KORAK ZA SRPSKI NAROD -

Nudi se osnivanje dobrovoljačkih odreda za pomoć ugroženom srpskom narodu

Jugoslovenski savez "Solidarnost" podržao je na sinoćnom sastanku izvršnog odbora u Sremskoj Mitrovici odluku Srpskog nacionalnog veća Srpske krajine u Hrvatskoj o pripajanju Republici Srbiji.

Izvršni odbor "Solidarnosti" podržava i odluku Srpskog nacionalnog veća za Slavoniju, Baranju i zapadni Srem o otcepljenju ovih krajeva od Hrvatske i njihove zahteve upućene skupštinama Srbije i Vojvodine da donesu hitne odluke o pripajanju ovih krajeva.

IZ SOMBORSKE "SOLIDARNOSTI"
- PODRŠKA PRIKLJUČENJU SRBIJI -

Ponovo na sceni ustaška vlast

Odluku Srpskog nacionalnog veća da se srpska autonomna oblast Krajina priključi teritoriji Republike Srbije, u potpunosti podržavamo, a isto važi i za odluku o pripajanju istočne Slavonije, Baranje i zapadnog Srema Vojvodini.

Ovo je pored ostalog, rečeno u saopštenju Somborskog odbora udruženja "Solidarnost". Uz to, članovi ovog udruženja dodaju da je u Hrvatskoj ponovo na sceni ustaška vlast u formi upamćenoj iz vremena NDH, pa Srbima nije preostalo ništa nego da svoju čast i nacionalno dostojanstvo brane oružjem. Konačno, Somborski odbor "Solidarnosti" zahteva da se srpski narod u Krajini odmah naoruža, baš onako kako je Franjo Tuđman naoružao Hrvate, a od Skupština Vojvodine i Srbije traži da se prihvate odluke Srpskog nacionalnog veća i shodno ovom ustavu postupaju na čitavoj sadašnjoj teritoriji Republike. (Dnevnik, 3. april 1991)

MILAN DIVJAK, NOVI SAD
- I BI KRAJINA -

Povodom prisajedinjenja SAO Krajine Republici Srbiji

Vekovna težnja srpskog naroda za stvaranjem svoje srpske autonomne pokrajine, odnosno oblasti, i prisajedinjenje matici Srbiji – ispunila se. Na sednici Srpskog nacionalnog veća SAO Krajine dana 1. aprila 1991. godine u Korenici, u Lici, doneta je istorijska odluka o prisajedinjenju SAO Krajina Republici Srbiji. Želja srpskog naroda počev od 1918. godine pa nadalje usmerena je bila da se formira SAP Krajina koja bi obuhvatala s jedne i druge strane bivše bosansko-hrvatske granice u Savskoj Banovini, odnosno ove srezove: Kostajnički, Petrinjski, Glinski, Vrgin mostski, Vojnički, Slunjski, Korenički, Udbinski, Donjolapački i Gračački. Naveden srezovi koji su se uglavnom nalazili u severozapadnom delu Kraljevine Jugoslavije, sa obe strane reke Une i pored bivše bosansko-hrvatske granice, na Kordunu, u Lici i u bivšem bihaćkom, a delom i banjalučkom okrugu zvali su se od davnina Krajinom. (*Dnevnik*, 4. april 1991)

KONFERENCIJA ZA ŠTAMPU SEKRETARA SUP-A SAO KRAJINE
- BRANIĆEMO KRAJINU PO SVAKU CENU -

U sastavu snaga MUP-a Hrvatske, su delovala i poveća jedinica Šiptara

Odgovarajući na pitanje šta će SUP Krajine učiniti ako se uspostavi policijska stanica u Plitvicama, Martić je izrazio nadu da će se izvršiti naredba Predsedništva SFRJ a ukoliko do toga ne dođe "potjeraćemo ih i nećemo im dozvoliti da ostanu na tom prostoru.

Na pitanje novinara kako će i čime braniti Krajinu, Martić je rekao da će se napadu MUP-a suprotstaviti svim raspoloživim sredstvima. Spiskovi dobrovoljaca prema njegovim rečima stižu i dalje, a sada ih ima oko 30 hiljada i dodao:

Naš predsednik Slobodan Milošević javno se izjasnio da će naoružati, radi ravnoteže srpski narod u Krajini, jer je poznato da su hrvati u Kninu naoružani do zuba. (*Dnevnik*, 4. april 1991)

POSLE PREKSINOĆNE PUCNJAVE I HAPŠENJE ŠEST MEŠTANA, STANJE U DALJU IZUZETNO DRAMATIČNO
- SPECIJALCI UPALI U ZORU -

Narod ceo dan proveo pred milicijskom stanicom

Protekla noć i današnji dan doneli su žiteljima Dalja, sela u osiječkoj Opštini, naseljeno pretežno Srbima niz dramatičnih događaja. Prvo su negde pre četiri sata ujutru specijalci iz Osijeka upali u selo i uhapsili Jovu Panišića, Veselina Orsića, Vladimira Maletića, Sinišu Glodića, Milana Kikanovića i Sašu Vulina. Zbog toga je nekoliko stotina Daljaca izašlo pred stanicu milicije gde se i sada nalaze tražeći da se uhapšeni puste na slobodu.

Pucnjava uz ustaške pesme

Da su specijalci u Dalju pucnjevima pocepali ovo jutro potvrdio je i Josip Rejhl Kir, načelnik policijske uprave Osijeka, ali je on rekao da su oni pucali u vazduh, tek kada je jedno od lica naoružanih navodno vojničkim naoružanjem, počelo da beži.

Ovakvu kvalifikaciju Daljci s indignacijom odbijaju a više stotina njih još od ranog jutra izašlo je pred ovdašnju stanicu milicije, zahtevajući da se uhapšeni puste. Napetost podsticanja stalnim odlaganjem ispunjenja njihovih zahteva stalno se povećavala, a nervi su gotovo sasvim popucali negde oko 14 sati. Narod je isprovociran neizvesnošću i kontradiktornim informacijama krenuo u stanicu u kojoj je nastalo komešanje. Jedan milicioner je sa automatom krenuo k narodu, ali je zahvaljujući prisebnosti nekolicine Srba i zapovednika stanice Željka Vajde sukob izbegnut.

Srpski milicioneri skinuli uniforme

Za vreme drame u stanici milicije i preostala četiri milicionera Srba iz Dalja odlučili su da napsute službu i priključe se narodu. To su Duško Tošić, Boro Bogdanović i još dvojica milicionera. Tako je i Daljska stanica milicije postala potpuno etnički čista. (*Dnevnik*, 4. april 1991)

STANJE U ISTOČNOJ SLAVONIJI I DALJE NAPETO
- BARIKADAMA PROTIV IZNENAĐENJA -

Porodice koje to žele počele evakuaciju dece u Vojvodinu. – Ispovest pripadnika HDZ-a koji je doneo svoj kalašnjikov i municiju

Na konferenciji za novinare Vukašin Šoškoćanin rekao je da narod sam obezbeđuje svoja ognjišta lovačkim naoružanjem, jer u Borovo-selu ima 130 lovaca i oružjem otetim u nedelju od milicije HDZ-a. On je sa zabrinutošću napomenuo da HDZ na ovom području već dva dana naoružava svoje članstvo najmodernijim oružjem i to niko ne sprečava, a Srbi se odmah hapse iako nose lovačku pušku. Šoškoćanin je još dodao da se od pripadnika JNA

traži da izvrše svoju obavezu od 9. januara ove godine i razoružaju sve paravojne jedinice, a ne da stvara tampon zonu.

Mi smo nezvanično ali iz dobro obaveštenih izvora saznali, danas pre podne da je jedinica JNA iz Osijeka izašla iz kasarne. Jedan deo bio je u blizini Bršadina, gde je preksinoć bilo okršaja kod barikade, ali su već tenkovske snage otišle da zauzmu puteve koji iz Srbije vode ka Slavoniji, jer je iz Loznice najavljen dolazak velikog broja dobrovoljaca da pomognu Srbima u istočnoj Slavoniji u odbrani svog integriteta. (*Dnevnik*, 4. april 1991)

ČETRDESETŠEST ODBORNIKA BOJKOTUJE RAD OPŠTINSKE SKUPŠTINE U PODRAVSKOJ SLATINI
- TRAŽE JUGOSLOVENSKU ZASTAVU -

Pored zahteva da se uz šahovnicu istaknu jugoslovenska i srpska zastava, odbornici Srbi traže i pravo mesto za svoj jezik i pismo i izmenu nastavnog plana u osnovnim i srednjim školama koji je potpuno hrvatski obojen

Degoricija sa predstavnicima vukovarskih mesnih zajednica

Zamenik ministra unutrašnjih poslova Hrvatske Slavko Degoricija susreo se večeras u Vukovaru sa predstavnicima četiri obližnje mesne zajednice koje pretežno naseljava stanovništvo srpske nacionalnosti.

Posle polučasovnog razgovora sa prvim ljudima Bršedina, Bobote, Sotina i Negoslavaca koji je održan iza zatvorenih vrata, Degoricija je u njihovom prisustvu novinarima rekao da je dogovoreno da se ulože maksimalni napori za smirivanje tenzija u vukovarskoj komuni.

JNA kontroliše stanicu u Vinkovcima

Železničku stanicu u Vinkovcima jutros kontroliše devet oklopnih transportera JNA, javio je hrvatski radio.

Komandant garnizona "Đuro Salaj" u Vinkovcima potpukovnik Slobodan Marković izjavio je da oni štite prolaz kompozicije s tenkovima koji idu u pravcu Doboja. Do sada su kroz Vinkovce prošla dva vojna transportera s tenkovima i drugim vojnim vozilima, a iz pravca Šida još dolaze kompozicije s tenkovima i vojnim vozilima, dodaje se u vestima hrvatskog radija. (*Dnevnik*, 4. april 1991)

SVET O ZBIVANJIMA U JUGOSLAVIJI
- HRVATSKA PONUDILA "USTUPAK" -

Radio Moskva smatra da je rešavanje jugoslovenskih pitanja isključivo stvar naroda Jugoslavije

Juče je Skupština Srbije na vanrednom zasedanju razmatrala položaj Srba u Krajini, ali nije, napominje AP, podržala aneksiju te oblasti u Hrvatskoj, "jer bi to gotovo sigurno vodilo građanskom ratu između dve najveće jugoslovenske republike".

Odluke srpske Skupštine Rojter vidi kao "zaoštravanje krize koja preti da razbije Jugoslaviju".

Srpski Parlament je obećao podršku pobunjenim Srbima u rivalskoj Republici Hrvatskoj, navodi britanska agencija i prenosi procene "mnogih analitičara" da je šestočlana federacija sada još bliža građanskom ratu.

Agencija Frans-pres takođe prenosi izjavu hrvatskog predsednika Franje Tuđmana da njegova republika neće odustati od prava da brani svoju teritoriju i da suvereno sprovodi zakone zasnovane na Ustavu. Hrvatska je, ipak prema oceni Frans-presa, ponudila jedan ustupak – izrazila je spremnost da za nekoliko dana odgodi akciju ponovnog uspostavljanja reda u Krajini, pod uslovom da federalne vlasti proglase ilegalnom i neustavnom osnivanje SAO Krajine. (Dnevnik, 4. april 1991).

ISPOVEST GRUPE MILICIONERA IZ VUKOVARA KOJI SU ODBILI DA UČESTVUJU U DRŽAVNOM TERORU NAD SRPSKIM NARODOM
- BRANIĆEMO SVOJ NAROD -

Između posla koji radimo i naroda kojim pripadamo, izabrali smo svoj narod, kažu milicioneri koji su početkom nedelje napustili vukovarsku stnaicu milicije. Neće da budu probne mete. Zakon "čuvaju" bivši kriminalci. Bacanje zvezda sa kapa po hodnicima vukovarske stanice milicije

Stanica milicije u Vukovaru ima otprilike 500 miliconera. Među njima nema ni jednog Srbina. Onih tridesetak koji su ostali posle dolaska na vlast HDZ, rešilo je s početka ove nedelje, da napusti službu ne želeći da učestvuje u svojevrsnom državnom teroru nad sopstvenim narodom.

Neće da kaljaju profesiju

Sve ovo nateralo je Srbe koji su radili u vukovarskoj stanici milicije da napuste posao i priključe se svom narodu. Njihovim dolaskom barikade postavljene oko srpskih sela u ovom kraju postale su čvršće, narodu je podignut moral, a ovi čestiti momci su izbegli sav čemer preziranja od sopstvenog naroda. U međuvremenu ovdašnje srpsko nacionalno veće je pozvalo sve penzionisane milicionere, inspektore i druge radnike bezbednosti, da zajedno sa do jučerašnjim vukovarskim čuvarima reda i zakona osnuju srpsku miliciju. (*Dnevnik*, 4. april 1991)

KONFERENCIJA ZA ŠTAMPU PREDSEDNIKA ŠEST JUGOSLOVENSKIH REPUBLIKA
- JAMSTVO ZA SVA GRAĐANSKA PRAVA -

U ovim razgovorima i rešavanju krize treba da učestvuju i parlamentarne delegacije, a rešenja treba tražiti na svim tačkama gde se mogu graditi mostovi. Niko od nas ne iznosi samo svoja lična gledišta, već gledište vlada, prema tome i volju izraženu u parlamentarnim izborima

Najdemokratskija formula

Milan Kučan: Dali može pojasniti izjavu da će Republika Hrvatska JNA smatrati okupacijskom vojskom ako bi se ona umešala u sređivanje stanja u Hrvatskoj? – bilo je sledeće novinarsko pitanje.

Franjo Tuđman: Zašto je uspostavljena policijska postaja na Plitvicama? Zato što je to teritorija Republike Hrvatske, a na toj teritoriji upali su odmetnici i proglasili da je to sastavni deo nekakve Krajine koja je proglasila odcepljenje od Hrvatske i priključenje Republici Srbiji.

Kretanje JNA ima uznemiravajuće oblike na tlu Hrvatske, ali ipak ja mislim da je ono u okviru vežbi JNA, u okviru nastojanja JNA da budu prisutne ali ipak da se ne mešaju u sukobe. Kao što vidite ni u Pakracu ni u Plitvicama JNA se nije angažovala protiv policijskih snaga Ministarstva unutrašnjih poslova Hrvatske, iako su to neki odmetnici hteli, pa čak i upućivali najpre poziv a zatim kritike JNA.

JNA – armija svih naroda

Slobodan Milošević: Postoje već i drugi dokumenti koji su takođe zajednički pripremljeni u okviru redovnog rada u Predsedništvu SFRJ koji se odnose na pitanje odbrane, na pitanje spoljnih poslova i na sva druga pitanja koja predstavljaju onaj minimum funkcija bez kojih Jugoslavija ili jugoslovenska državna zajednica ne bi mogla biti država. A ona ne može biti država ako nema jedinstvenu armiju, jedinstvene spoljne poslove, ako nema jedno tržište, a to podrazumeva i monetarnu funkciju i fiskalnu funkciju i

funkciju ekonomskih odnosa sa inostranstvom, iako nema jednaku zaštitu ljudskih prava na čitavoj svojoj teritoriji. Mislim i na ljudska i na građanska i na nacionalna prava.

Kako tražiti izlaz iz krize

Franjo Tuđman: Mislim da nije toliko stvar u dokumentima. Postoje ona kao što je rekao predsednik Milošević, no problem je u našim shvatanjima, u bitnim pogledima na jugoslovensku krizu. Kao što znate postoje mišljenja da je za sadašnju državnu, političku, ustavnu krizu zapravo kriv ustav iz 1974. godine zbog svoje hibridnosti između federalnog i konfederalnog koncepta, što je tačno on je i jeste hibridan, ali za razliku od onih koji tako smatraju da je on uzrok krize ima drugačije mišljenje koje zastupamo mi u Hrvatskoj, ali neka govore za sebe, da taj pokušaj uvođenja konsenzusa konfederalnih elemenata u Ustav u dotadašnji socijalistički ustav u okviru jednostranačkog socijalističkog uređenja bio je zapravo pokušaj sprečavanja dublje krize jugoslovenske zajednice koja traje tamo od početka sedamdesetih godina.

Mi u Hrvatskoj, a još isto tome treba dodati da do takvog zaključka je došla i Slovenija. Smatramo da više nije moguće održavanje takve zajednice, čak ni na takvom ustavu kakav je onaj iz 1974. godine a kamoli vraćanje unazad na nekakav još centralističkiji i unitarističkiji ustav. Prema tome mi smatramo da izlaz iz krize treba tražiti na osnovama saveza suverenih država, suverenih republika na osnovu dogovora zajedničkih, dobrovoljnih dogovora republika šta im je u interesu i šta im je od čega mogu polaziti u uređenju međusobnih odnosa da bude ta zajednica u interesu svakog od naroda Jugoslavije, svake republike. Mi polazimo od toga da savez suverenih republika ne može imati jedinstvenu armiju. Može imati zajedničku armiju, neke elemente zajedničke armije koje se dogovore, ali svaka ta republika mora imati svoju oružanu silu upravo kao elemenat njene suverenosti, upravo zato da se ne bi mogla nametati volja onih drugih i to ne bi bio nikakav moguć uzrok međusobnog trvenja nego upravo jamstvo ravnopravnih odnosa itd.

Šta znači savez suverenih republika

Franjo Tuđman: Od 17. avgusta prošle godine pa do prošlog meseca hrvatska vlast izbegavala je svaku upotrebu policijske sile protiv stvarnog odmetništva koje je uzurpiralo vlast, koje je odreklo pripadnost ustavno pravnom poretku Republike Hrvatske, koje je prekinulo promet, koje je maltretiralo i građane i turiste koje je dovelo čak do bojazni pripadnika srpskog naroda u Hrvatskoj. Pa smo onda na slučaju Pakraca i Plitvica

zaključili da je dosta toga, jer su hteli ući i u sam Karlovac pa pripajanjem turističkog poduzeća "Plitvice" ušli su i u Zagreb, jer i u Zagrebu ima delova toga poduzeća pa smo kazali: dosta smo se igrali demokracije, već je vreme da kažemo da je Hrvatska Republika, da ima pravo kao Srbija i kao svaka druga republika da uspostavi red. A onda da znate da srpskog pućanstva u Hrvatskoj ima 11% a u Kninu kada bi svi ti ljudi koji su zahvaćeni kninskim područjem bili za to odmetništvo, a nisu, bilo bi to svega 15% srpskog pućanstva.

Teme za sledeći razgovor

Franjo Tuđman: Od prvog dana uspostavljanja demokratske vlasti u Hrvatskoj poručili smo srpskom narodu u Hrvatskoj da mu jamčimo sva građanska i nacionalna prava i pozvali smo na dogovor i ponudili sudelovanje u Vladi čak i u predsedništvu i najekstremnijim predstavnicima srpskog tog političkog organizovanja i pluralizma, Raškoviću i drugima. Međutim, odbili su. U početku su govorili o kulturnoj autonomiji, političkoj autonomiji, pa onda se došlo do teritorijalne, pa sve skupa čak do proklamacija izdvajanja.

Traganje za najboljim rešenjem

Slobodan Milošević: Što se mene tiče ja moram da javno priznam da meni to kompromisno rešenje nije jasno. Primenom konfederalnog rešenja praktično bi Jugoslavija bila ukinuta. Konfederalna funkcija je samo drugo ime za ukidanje Jugoslavije. Mi se s tim ne možemo složiti, niti imamo nameru da se složimo. (*Dnevnik*, 5. april 1991)

U SRPSKIM SELIMA U ISTOČNOJ SLAVONIJI NAPETOST I DALJE TRAJE
- USKRS NA BARIKADAMA -

Svakog časa očekujemo napad HDZ-ovaca s Trpinjske i Borovske ceste, a ako dođe do sukoba, borićemo se, rekao nam na barikadama u Savulji Borivoje Bogdanović

Sinoć su se ovde pojavili i "četnici Vojislava Šešelja". Došli su samoinicijativno a ima ih kažu i u drugim selima.

Danas oko 14 sati Štab pokreta otpora srpskog naroda proglasio je u Borovu selu, naselju sa preko 8.000 žitelja opštu mobilizaciju. Razlog je vest da je početak napada na ovo glavno uporište otpora samo pitanje vremena.

Proglas o tome upućen je i u ostala srpska sela u ovom delu hrvatske a njih je tačno 26.

GORAN HADŽIĆ I BORO SAVIĆ SINOĆ STIGLI U BOROVO SELO
- DO GRANICE IZDRŽLJIVOSTI -

Ono što nam se događalo od trenutka hapšenja do stizanja u Karlovac najbolji je primer šta sve može da se radi kad se sile dočepaju neizživljeni i zli – rekao je novinarima Boro Savić iz Vukovarskog odbora SDS-a

U Borovo Selo, centar otpora teroru novog hrvatskog vrhovništva, sinoć su stigli Goran Hadžić i Boro Savić, čelnici Vukovarskog odbora SDS-a koji su 30. marta uhapšeni u Plitvicama.

PETORICA DALJACA KOJI SU PUŠTENI IZ OSIJEČKOG ZATVORA SINOĆ ZATRAŽILA LEKARSKU POMOĆ U ODŽACIMA
- UBEĐIVANJE BATINAMA -

Lekari konstatovali pucanje kože na glavi, krvave podlive po celom telu i druge povrede. – Ponovo noćna hajka

Vladimir Maletić, Veselin Orsić, Jovo Panišić, Siniša Glodić i Milan Kikanović, petorica Daljaca koji su preksinoć uhapšena a sinoć puštena iz osječkog zatvora, zatražili su oko 21 sat pomoć u Domu zdravlja u Odžacima. Po rečima Glodića, pripadnici MUP.a Hrvatske udarali su ih čizmama, palicama i drugim predmetima uz psovke i pretnje da će sada da vide "kako biju ustaše".

DRUGA KONFERENCIJA ZA ŠTAMPU SEKRETARA SUP-a SAO KRAJINE
- UDAR NA KNIN? -

Meštanima Kijeva garantovana sigurnost – Radnici Hrvati izbegavaju radne obaveze – Nije popularno da građani poseduju oružje, ali ako je takva situacija ... – Više od 50 hiljada dobrovoljaca za eventualnu odbranu Krajine

Na pitanje kako se Krajina pripremila za rat, Martić je odgovorio da je to rat celokupnog srpskog naroda na ovim prostorima ("narod je na nogama, spreman da se brani") te dodao da se do sada javilo 50 hiljada dobrovoljaca s područja Krajine.

Na pitanje kako naoružati taj narod, te pitanje novinara da prokomentariše demant Slobodana Miloševića u listu "Borba" da je obećao naoružati srpski narod Milan Martić je rekao:

Slobodan Milošević je javno rekao da će naoružati srpski narod, to nije tajna. Oružje nismo dobili, ali očekujemo da ćemo ga dobiti kako bi se postigla ravnoteža jer je poznato da su članovi HDZ-a naoružani. Nije popularno da građani posjeduju oružje, ali ako je takva situacija...

I ovog puta je Milan Martić potvrdio da je na strani MUP-a Hrvatske bilo više žrtava, ali da su to bili Šiptari i stoga se ne daje u javnost. (*Dnevnik*, 5. april 1991)

U ISTOČNOJ SLAVONIJI MIR SE JOŠ NIJE VRATIO
- NOĆ DONOSI PUCANJE -

I prošle noći iz mraka je pucano na barikade kod Savulje i Borova Sela Brodica "Am donau" sa šahovnicom i petnaestak specijalaca plovi Dunavom. Akcije HDZ-ovaca u Vukovaru i Vinkovcima

Napetost u srpskim selima još više pojačavaju vesti koje pristižu iz Vukovara i Vinkovaca. U Vukovarskoj stanici milicije koju je kako je "Dnevnik" juče pisao napustilo i preostalih tridesetak srpskih milicionera, u svakom trenutku ima oko 500 ljudi. Istovremeno u svakom trenutku na mobilizaciju je spremno oko 4.900 pripadnika rezervnog sastava. I stalna i rezervna jedinica je razume se, potpuno etnički čista.

Dogovor o normalizovanju prilika u vukovarskoj opštini

Na večerašnjem skupu predstavnika mesnih zajednica i ogranaka Srpske demokratske stranke iz sela sa pretežno srpskim stanovništvom koji je održan u Skupštini opštine Vukovar i kojem su prisustvovali predsednik vukovarske opštine Slavko Dokmanović, potpredsednik Marin Vidić i predstavnici policijske stanice u Vinkovcima, utvrđeni su zaključci koji obećavaju normalizaciju stanja u višenacionalnoj vukovarskoj opštini – povratak mira među stanovništvom.

Pomoć Srbima u Krajini

Odbor fonda "Nikola Tesla" koji je Socijalistička partija Srbije osnovala 17. avgusta prošle godine, za pomoć Srbima u Hrvatskoj danas je odlučio da u Krajinu pošalje lekove i sanitetski materijal i da porodicama poginulih na Plitvicama uputi po 75 hiljada dinara.

Odlučeno je da Fond radi prevazilaženje informativne blokade Srba u Hrvatskoj, finansira montiranje i puštanje u rad lokalne radio stanice u Titovoj Korenici. Takođe će se organizovati gostovanje kulturnih i javnih radnika u Krajini i inicirati akcije solidarnosti u Beogradu i Srbiji. Pokrenuće se i akcija da se deci Krajine pošalju udžbenici i druge knjige. Takođe je rečeno da su mladi socijalisti Beograda do sada prikupili milijardu dinara pomoći Srbima u Hrvatskoj.

Popis teče bez problema

Bez obzira na to što za situaciju u Borovu Selu najbolje odgovara kvalifikacija ratno stanje, popis stanovništva u ovom naselju sa preko 8.000 ljudi teče bez problema. Ovdašnjim Srbima, a oni to svakako valja naglasiti čine 98% stanovništva ništa ne smeta što među troje instruktora za popis dvoje nisu Srbi. Instruktorske ekipe za hrvatska sela naravno sasvim su drugačijeg sastava.

NARODNA RADIKALNA STRANKA
- PROVIDAN IZGOVOR SRPSKE VLASTI -

Zalaganje za referendum izlišno

Neprihvatanjem odluke o prisajedinjenju SAO Krajine, Slavonije, Baranje i zapadnog Srema Republici Srbiji, čiji je inicijator u Skupštini Srbije bio poslanik Milan Paroški, vlast i opozicija Republike Srbije ostavljaju Srbe iz ovih krajeva na brigu i staranje ustaškoj državi.

Ovo se ističe u saopštenju Odbora Narodne radikalne stranke za Beograd i Srbiju, povodom odbijanja Skupštine Srbije da po hitnom postupku donese odluku o podršci prisajedinjenju SAO Krajine, Slavonije, Baranje i zapadnog Srema Republici Srbiji.

MUP HRVATSKE OSNOVAO SRPSKU STRANKU
- PODRŽAVAĆE HRVATSKU "DEMOKRATIJU" -

Slična lakrdija još nigde nije viđena

Na političkoj sceni Hrvatske uskoro treba da se pojavi još jedna politička stranka. To su danas novinarima koje je na brzinu pozvalo Ministarstvo informisanja Republike Hrvatske saopštili članovi Inicijativnog odbora, kako smo potom obavešteni, Srpske narodne stranke.

Pomenuta četvorka u kojoj je jedan bio i maskiran trudila se da objasni nekakvu, kako su rekli okosnicu programa Srpske narodne stranke. Tek na insistiranje novinara oni su se nerado i delimično predstavili. Tako smo uspeli saznati da su sva četvorica Srbi i da njihova stranka najozbiljnije računa na masovnu podršku srpskog naroda. Verovatno budući predsednik stranke, jer je vodio i glavnu reč na toj konferenciji, pomoćnik je ministra unutrašnjih poslova Hrvatske Milan Đukić, rodom iz Donjeg Lapca. S njim su još bili Ratko Maletić iz Opatije i Vidoje Jovanović iz Rijeke, dok se četvrti član inicijativnog odbora nije hteo predstaviti jer se kako je sam rekao boji Srba.

Šta reći osim da je vrhovništvo nakon toliko vremena pronašlo četvoricu komedijaša iz redova MUP-a Hrvatske, koji su svoju misiju ozbiljno shvatili pa će sada svetu moći reći da jedna srpska stranka podržava hrvatsku "demokratiju". (*Dnevnik*, 6. april 1991)

KONFERENCIJA ZA ŠTAMPU U KNINU
- KRAJINA OČEKUJE NAPAD -

Milan Martić prvi put pred novinare izašao u specijalnoj uniformi. Ukoliko bude potrebno, žene i deca će se evakuisati. Razgovor sa uhapšenim redarstvenicima. Zatvorenici zadovoljni tretmanom

Sekretar SUP-a Krajine Milan Martić je konstatovao da su svi i građani i milicioneri mobilni, te da je miniran jedan od sporednih puteva, koji bi eventualno redarstvenici mogli koristiti prilikom napada.

Očekujemo novi sukob, ali kada to niko ne može predvideti, tim pre što su nas na Plitvicama napali na svoj Uskrs. MUP Hrvatske je u ratu s Krajinom još od tih događaja, kada su jasno pokazali svoje namere – rekao je Martić koji se prvi put pojavio u specijalnoj uniformi.

Pismo Foruma terazijskog parlamenta Slobodanu Miloševiću

Forum terazijskog parlamenta uputio je danas otvoreno pismo predsedniku Republike Srbije Slobodanu Miloševiću u kojem kaže:

"Gospodine predsedniče nadamo se da ste upoznati sa našim apelom u kome je Forum terazijskog parlamenta i Demokratski opozicijski forum iz Zagreba odlučio da krene u misiju dobre volje radi sprečavanja građanskog rata, jer je svaki dijalog bolji od rata. U to ime kontaktiraćemo sa svim političkim faktorima u zemlji relevantnim za nastalu situaciju.

Gospodin Tuđman je na otvoreni razgovor uz prisustvo svih zainteresovanih TV stanica, novinara i reportera pristao. Zbog iracionalnog

ponašanja mnogih legalnih i ilegalnih grupa i partija militantnog karaktera, koje u Srbiji i Hrvatskoj regrutuju mladost, mi smo pristali da krenemo u Zagreb na razgovor sa gospodinom Tuđmanom bez vašeg pristanka na isti takav javni susret.

Zahtevamo od vas da nam hitno odgovorite i time pokažete dobru volju da srpska mladost svojim dragocenim znanjem i energijom (koja jedino može spasti Srbiju u ekonomskom i duhovnom smislu) ne bude prepuštena bezumnoj pogibiji, a po svemu sudeći globalnoj apokalipsi Jugoslavije" ističe se u otvorenom pismu predsedniku Miloševiću. (*Dnevnik*, 7 april 1991)

USVOJEN NACRT DEKLARACIJE O SRPSKOM NACIONALNOM JEDINSTVU

Spski narod se zalaže za Jugoslaviju u kojoj će ispoljavati svoju samosvojnost bez obzira u kom njezinom delu živi poštujući pri tom jednakost u pravima drugih naroda.

Ovo se ističe u nacrtu Deklaracije o srpskom nacionalnom jednstvu koji je upravo usvojio inicijativni odbor za osnivanje srpskog nacionalnog saveta sa ciljem da se izgradi polazište za političku, ekonomsku i kulturnu povezanost srpskog naroda.

Stvaranjem zajedničke države jugoslovenskih naroda srpski narod nije rešio svoje nacionalno, socijalno i političko pitanje. Razdeljen republičkim grnaicama, optuživan za hegemoniju, politički, ekonomski i kulturno razjedinjen nacionalističkim ideologijama, srpski narod je prinuđen da novom nacionalnom politikom traži izlaz iz istorijske krize u kojoj se nalazi, ističe se u nacrtu Deklaracije.

Jedinstven srpski narod navodi se dalje, zalagaće se za Jugoslaviju kao demokratsku zajednicu, ali uz neophodnu promenu sadašnjeg državnog i političkgo uređenja. Srpskom narodu u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini i drugde moraju se u preuređenoj državi obezbediti ne samo individualna već i kolektivna prava naglašava se u tekstu.

SAOPŠTENJE PREDSEDNIŠTVA SABORA REPUBLIKE HRVATSKE POVODOM SUĐENJA U ZAGREBU
- "BRANILI SU DEMOKRACIJU" -

Najodlučnije se protestira protiv suđenja ministru Odbrane Republike Hrvatske i uhićenim virovitičanima

Predsedništvo Sabora Republike Hrvatske povodom suđenja pred vojnim sudom u Zagrebu objavilo je danas saopštenje u kome se najodlučnije

protestira protiv suđenja ministru Odbrane Republike Hrvatske i uhićenim virovitičanima.

Optužba protiv osoba koje su djelovale u odbrani demokracije i suvereniteta Republike Hrvatske u skladu sa odlukama njezine državne vlasti za navodno pripremanje oružane pobune je drzak i ciničan izazov temeljnim načelima pravde i pokušaj suđenja uspostavljenom demokratskom poretku u Republici Hrvatskoj kaže se u nastavku.

Ovakvi i slični postupci koji negiraju suverenitet i Ustav Republike Hrvatske ne mogu biti priznati niti prihvaćeni u Republici Hrvatskoj, a naići će i na osudu domaće i svjetske demokratske javnosti, kaže se na kraju današnjeg saopštenja Predsedništva Sabora Republike Hrvatske.

STRANE AGENCIJE O DEMONSTRACIJAMA U ZAGREBU
- KAMENICE ODLOŽILE PROCES -

Američka agencija ističe da se suđenje Špegelju i sedmorici drugih u Hrvatskoj smatra političkim procesom koji je organizovala Jugoslovenska armija gde dominiraju komunistički generali iz rivalske Srbije, a s ciljem da se destabilizuje legalno izabrana vlada hrvatskog predsednika Tuđmana.

UPI podseća da je Špegelj, jedan od nekoliko hrvatskih funkcionera koji su se pojavili u tajno snimljenom armijskom filmu o kovanju zavere i planiranju ubistava pripadnika JNA. UPI, međutim, navodi da je autentičnost tog filma – sporna.

AFP primećuje da je slučaj Špegelj izazvao veliko uznemirenje u Hrvatskoj i da je u njegovoj pozadini ustvari strah od vojne intervencije.

NEKOLIKO STOTINA MILITANTNIH DEMONSTRANATA DEMOLIRALO VOJNI SUD U ZAGREBU
- PREKINUT PRETRES ŠPEGELJU I GRUPI -

Umesto mirnog i dostojanstvenog prosvjeda, kako je najavio HDZ, demonstranti lako savladali "otpor" malobrojnih redarstvenika i satima gađali prozore suda ciglama i komadima asfalta. Redarstvenici i specijalci mirno gledali divljanje

Danas je u Zagrebu pred Velikim većem Vojnog suda, suđenje grupi optuženih za pripremanje oružane pobune u Hrvatskoj završeno pre nego što je i počelo.

Naime, i pre otvaranja zasedanja predsednik Veća kapetan fregate Mile Vignjević objavio je odgodu glavne rasprave zbog, kako je rekao atmosfere ispred Suda gde se skupio veći broj građana koji vređaju Sud.

Već su tada u prostorije Suda dopirala skandiranja "okupatori nedamo Špegelja, ovo je Hrvatska, napolje četnici, NDH, NDH, deseti travanj". No, još niko nije mogao predvideti da će što vreme biti odmicalo broj demonstranata ubrazno rasti a njihova agresivnost prerasti u pravo divljaštvo.

Skandiranje

Još od 8,30 časova dok nije probijen kordon milicije MUP-a počelo je skandiranje okupljene mase. Vikali su: "četnici napolje", "ubice, ubice", "cincari, cincari", "ovo je Hrvatska", "u boj, u boj za narod svoj", "cigani, cigani", "okupatori", "srpski sinovi, nije ovo Srbija", "Hrvatska, Hrvatska", "ne damo Hrvatsku". (*Dnevnik*, 9. april 1991)

BEZ OBZIRA NA SUTRAŠNJE PREGOVORE, SITUACIJA U ISTOČNOJ SLAVONIJI NE SMIRUJE SE
- SAD STIŽU I – GRANATE! -

Jednom od dveju granata upućenih iz pravca Dalja oštećen krov kuće Ilije Miloševića u Savulji. Milutin Anđelić pretučen u Vukovaru. Sad i Boljkovac garantuje smirenje situacije

Dali je reč o lažljivoj vlasti ili ona jednostavno ne može da kontroliše ono što rade njeni najekstremniji podanici, Srbima u istočnoj Slavoniji nije jasno. Jedino što je izvesno jeste da za njih ni pored svih obećanja da će za vreme pregovora "puške biti u soškama" i dalje nema mira i da im, zbog toga, ni na pamet ne pada da uklone barikade kojima štite neka od svojih sela.

Srpski zahtevi

Vraćanje SUP-a u Vukovar i njegova struktura, usklađena sa strukturom stanovništva , zatim razoružavanje kako se kaže, HDZ-ovskih hordi, usklađivanje Ustava Hrvatske, s Ustavom Jugoslavije, odnosno krivičnog zakona ove Republike s onim koji važi na saveznom nivou samo su deo zahteva koje su istočno slavonski Srbi već uputili hrvatskim vlastima. S obzirom na dosadašnja iskustva malo ko međutim veruje da će od njihovog ispunjenja nešto i biti.

U takvoj atmosferi, dakle treba da počnu pregovori između predstavnika istočno slavonskih Srba i hrvatskog vrhovništva koji su planirali za sutra. Hoće li s obzirom na sve što se događa, do njih uopšte doći i ako ih bude, čime će rezultirati, niko u ovom trenutku ne može da kaže.

Vukovarska tragedija 1991

MILAN MARTIĆ, SEKRETAR SUP-A KRAJINE O RAZVOJU DOGAĐAJA U KRAJINI
- MI NE MRZIMO HRVATE -

Dve eksplozije. Martić ucenjen na 50 hiljada DM. Moguća razmena zarobljenika. Uznemiravanje od strane redarstvenika

Od Milana Martića sekretara SUP-a krajine, saznali smo da mu je telefonom anonimno dojavljeno da se čuva jer Ministarstvo unutrašnjih poslova Hrvatske traži dobrovoljce koji će ga ubiti a procenjen je na 50 hiljada nemačkih maraka.

Mi Hrvate ne mrzimo, jer i dalje treba da živimo zajedno – dodao je Martić i naglasio da Kijevljanima garantuje sva prava i sigurnost a istovremeno se i dalje s rubnih područja Knina žene i deca uveče evakuišu u Knin gde borave tokom noći. (*Dnevnik*, 9. april 1991)

DEMONSTRACIJE U SPLITU PROTIV SUĐENJA U ZAGREBU PRERASLE U NEKONTROLISANE NEREDE
- VANDALSKO RAZBIJANJE, UZ PUCANJE -

Polupani prozori na nekim vojnim objektima i oštećene poslovnice nekih beogradskih firmi. Jake policijske snage zaustavile odlazak razbesnele mase na Blatine, gde uglanvom žive vojna lica. Privedeno 10 osoba.

Otkazan miting opozicije

Predstavnici osam opozicijskih stranaka Hrvatske, te sindikata otkazali su danas najavljeni miting na zagrebačkom trgu Bana Jelačića. Građani su pozvani da se na istom mestu okupe u sredu 17. ovog meseca u 18 sati na mitingu "za odbranu suvereniteta Hrvatske za mir, rad i demokraciju" što će pripremiti poseban međustranački odbor opozicijskih partija.

Razlog za odgađanje mitinga, koji je zakazan na jučerašnjoj sednici opozicionih stranaka, prema raspravi je krivo izabrano vrijeme. Naime, kako je obrazložio pedsednik Hrvatske socijalno-liberalne stranke (HSLS) Dražen Budiša, miting bi neki mogli pretvoriti u bdijenje do pola noći i time dati značaj 50-godišnjice osnivanja nezavisne države Hrvatske (10. aprila). To bi se na drugoj strani moglo shvatiti kao provokacija, a i deo svetske javnosti mogao bi protumačiti da opozicijske stranke u hrvatskoj odaju počast ustaškoj tvorevini. Ocenjeno je na skupu.

Na međustranačkom sastanku ujedno je ocenjeno da su jučerašnje demonstracije pred vojnim sudom bile izraz podrške suverenitetu Hrvatske, ljudskim pravima uhićenih, te izraz težnje za prestankom vojne okupacije

Hrvatske. Predstavnici stranaka osudili su skidanje hrvatske zastave sa zgrade Vojnog suda u Zagrebu.

PODRŠKA NACRTU DEKLARACIJE O SRPSKOM NACIONALNOM JEDINSTVU

Udruženje Srba iz Hrvatske sa sedištem u Beogradu pruža punu podršku Nacrtu Deklaracije o srpskom nacionalnom jedinstvu.

U pismu izvršnog odbora udruženja Srba iz Hrvatske inicijativnom odboru za osnivanje Srpskog nacionalnog veća ističe se da ponuđeni Nacrt Deklaracije izražava interese srpskog naroda, posebno Srba u Hrvatskoj kojima se po prvi put u istoriji ostvarivanjem tog dokumenta, pruža mogućnost da realno iskažu, ne samo individualna već i kolektivna nacionalna prava.

Udruženje Srba iz Hrvatske će se i nadalje zalagati da se što pre formira srpski nacionalni savet i da se realizuju sve ideje iznete u Nacrtu Deklaracije, kaže se u pismu koje je Inicijativnom odboru za osnivanje Srpskog nacionalnog veća uputio predsednik Izvršnog odbora Udruženja Srba iz Hrvatske profesor dr Mihailo Vučinić. (*Dnevnik*,10. april 1991)

APEL SLAVKA DOKMANOVIĆA PREDSEDNIKA SO VUKOVARA DR BORISAVU JOVIĆU
- ILI ARMIJA ILI KRVOPROLIĆE -

Samo ako Armija postavi tampon zonu između srpskog naroda i Boljkovčević jurišnika sprečiće se krvoproliće – rečeno je u apelu Slavka Dokmanovića predsedniku Predsedništva SFRJ. Vinkovčani obećali mir, Osiječani pucaju

Umesto početka pregovora između predstavnika srpskog naroda u istočnoj Slavoniji, Baranji i zapadnom Sremu i predstavnika hrvatskog vrhovništva koji je trebalo da donesu olakšanje izmučenim ljudima na barikadama ispred srpskih sela, napetost u ovom delu Hrvatske danas je dostigla vrhunac. Zbog toga je Slavko Dokmanović, predsednik Skupštine vukovarske opštine uputio apel predsedniku Predsedništva SFRJ dr Borisavu Joviću u kojem traži da JNA hitno postavi tampon zonu između srpskog naroda u Borovu Selu i Boljkovčevih Jurišnika jer je to jedini način da se spreči krvoproliće

Pištolj u ustima

Sistem ubeđivanja čuvara mira u vukovarskom kraju doduše nije originalan ali da je efikasan izgleda nema sumnje.

Borovčanin Milutin Anđelić napustio je pretprošle noći neoprezno selo omeđeno barikadama i pao u ruke vukovarskoj inače etnički čistoj policiji. Dobio je naravno dobre batine, a Milenko Turudić zamenik Slavka Srednjoselca, zapovednika javne sigurnosti u Vukovaru uz ostalo mu je u usta stavljao pištolj s metkom u cevi. (*Dnevnik*, 10. april 1991)

PRIVIDAN MIR U SRPSKIM SELIMA ISTOČNE SLAVONIJE
- U OČEKIVANJU RASPLETA -

U Vukovarskoj opštini s nestrpljenjem očekuju povratak iz Beograda predsednika Slavka Dokmanovića koji je otišao da traži pomoć saveznih organa

Dokmanović je da podsetimo juče uputio dramatičan apel predsedniku Predsedništva dr Borisavu Joviću u kojem je tražio da Vojska uspostavi tampon zonu između srpskih sela i Boljkovčevih Jurišnika i ekstremnih HDZ-ovaca jer je to jedini način da se izbegne krvoproliće. Dokmanović je juče i lično otišao u Beograd da traži pomoć od saveznih organa pa se njegov povratak s nestrpljenjem očekuje.

Tampon zona, u međuvremenu nije uspostavljena ali je još juče u predvečernjim časovima primećeno kretanje grupe vojnih vozila.

U Borovu Selu, središtu srpskog narodnog otpora u istočnoj Slavoniji danas je boravio i Mirko Jović koji je u ime Srpskog nacionalnog fronta ponudio pomoć, kako je rekao 15 hiljada dobrovoljaca spremnih da brane ugroženi srpski narod u ovom delu Hrvatske.

PROGLAS MEĐUSTRANAČKOG VEĆA NARODNE ODBRANE OSIJEKA
- UGROŽENA SLOBODA HRVATSKE -

Potpisuje se peticija za puštanje na slobodu svih pritvorenih u "aferi kalašnjikov"

Ne miruju Srbi u Slavoniji i Baranji, ali ne miruju ni Hrvati. Sinoć je u Vinkovcima na sastanku 11 stranaka koje deluju na području opštine osnovano međustranačko veće narodne zaštite vinkovačke opštine.

Međustranačko veće narodne zaštite osniva se kako je rečeno zbog ugrožavanja ustavno pravnog poretka i teritorijalne celokupnosti Republike Hrvatske. Kao odgovor na ove napade Veće će da organizuje naoružane narodne odbore. (*Dnevnik*, 11. april 1991)

NA TREĆEM SAMITU REPUBLIČKIH PREDSEDNIKA NA BRDU KOD KRANJA - UOBLIČENE DVE OPCIJE -

Jedna opcija za razrešenje državno-političke krize je – savezna država, a druga – Jugoslavija kao jedinstvena demokratska država

U zajedničkom saopštenju šestorice predsednika kaže se da su na njihovom trećem sastanku uobličene dve moguće opcije za rešavanje državno političke krize. Jedna je Savez suverenih država, a druga Jugoslavija kao jedinstvena demokratska država.

(...)

Jedna opcija za razrešenje državno-političke Jugoslovenske krize je – Savez suverenih država, a druga – Jugoslavija kao jedinstvena demokratska država

Prvu zastupaju predsednici Makedonije, Bosne i Hercegovine i Hrvatske, a drugu predsednici Srbije i Crne Gore. Zajedničko viđenje je da svi narodi u republikama treba da se izjasne referendumom odnosno plebiscitom, što je u Sloveniji već učinjeno, a Hrvatska će postojeću odluku o razdruženju prilagoditi ishodu dogovora

Predsednici republika, odnosno predsednici predsedništava republika nastavili su danas na Brdu kod Kranja raspravu o uređenju odnosa između jugoslovenskih naroda odnosno njihovih republika.

U današnjim konstruktivnim razgovorima jasno su se uobličile dve moguće opcije razrešenja državno-političke krize:

- Savez suverenih država
- Jugoslavija kao jedinstvena demokratska savezna država

I. Republike Slovenija i Hrvatska predlažu da se mogućnost osnivanja zajednice suverenih država temelji na sledećim načelima:

Republike u sastavu dosadašnje SFRJ formiraju se kao samostalne, suverene i nezavisne države.

1) Novonastale države među sobom priznaju svakoj status suverene države kao subjekta međunarodnog prava i teritorijalni integritet u okviru postojećih granica među njima unutar dosadašnje SFRJ i u okviru međunarodno priznate državne granice dosadašnje SFRJ sa susednim državama.

2) Zajednica se temelji pre svega na ekonomskim interesima tj. Na osiguravanju zajedničkog tržišta, na mogućnosti postojanja carinske unije i monetarne unije. Na zajedničkom tržištu slobodan je protok robe, usluga, kapitala i radne snage te osigurana zaštita okoline.

3) Funkcionisanje zajedničkog tržišta članicama Zajednice treba olakšati uključivanje u evropske integracione procese.

4) Zajednica osigurava odbrambeno sigurnosne interese članica.

5) Države članice osiguravaju sva prava i slobode čoveka kao pojedinca, te prava naroda, nacionalnih zajednica i druga kolektivna prava u skladu sa odredbama i načelima međunarodnog prava.

II. Predsednici republika Srbije i Crne Gore založili su se za očuvanje Jugoslavije kao jedinstvene i demokratske savezne države u kojoj bi narodi i republike deo svojih suverenih prava prenele na Jugoslaviju kao zajedničku državu suverenih jugoslovenskih naroda i republika zasnovanu na zajedničkim interesima koji su utvrđeni dobrovoljno, ravnopravno i sporazumno.

1) Jugoslovenska zajednica je državna zajednica suverenih jugoslovenskih naroda i republika u kojoj oni ostvaruju funkcije koje kao zajedničke interese slobodno, dobrovoljno i dogovorno utvrde.

2) Suvereni jugoslovenski narodi i republike su ravnopravni u jugoslovenskoj državnoj zajednici i imaju jednaka prava i obaveze odnosno položaj u odnosu na njene funkcije kao zajedničke interese.

3) Izvan kruga utvrđenih funkcija jugoslovenske državne zajednice, svaki jugoslovenski narod i svaka jugoslovenska republika slobodno utvrđuju i ostvaruju svoje druge interese, uz međusobnu obavezu da se to ne može činiti protiv ili na štetu drugog jugoslovenskog naroda ili republike.

4) Zajednički interesi suverenih jugoslovenskh naroda i republika postoje u oblastima:

a) Sloboda i prava čoveka, građanina i naroda
b) Ekonomskih funkcija
c) Odbrane i bezbednosti
d) Međunarodnih odnosa

Sve druge funkcije u tim oblastima ostvaruju se u republikama i preko njihovih organa.

5) U oblasti slobode i prava za sve građane i pripadnike svih jugoslovenskih naroda na nivou jugoslovenske državne zajednice utvrđuju se i garantuju sve slobode i prava koja su definisana u međunarodnim dokumentima savremenog sveta.

6) Zajedničke ekonomske funkcije u osnovi bi sadržale elemente koji su objavljeni nakon sednice Predsedništva SFRJ od 12. 03. ove godine.

7) Sve oružane snage se organizuju, pripremaju i opremaju tako da u slučaju potrebe predstavljaju funkcionalnu celinu.

8) U oblasti međunarodnih odnosa i položaja međunarodni subjektivitet i kapacitet imaju i Jugoslavija kao državna zajednica i republike, tako da taj subjektivitet i kapacitet u pravilu pripada Jugoslaviji.

III. U nastaloj podeli koncepcije o rešavanju jugoslovenske društvene krize stav Makedonije je sledeći: Jugoslovenska društvena kriza može biti razrešena putem preuređenja sadašnje jugoslovenske države u Savez suverenih država, po uzoru na Evropsku zajednicu s tim da ovaj proces bude vezan za političke dogovore u oblastima zajedničkih interesa u takvom budućem savezu (u oblastima ekonomskih odnosa odbrane ljudskih prava i procesa prenosa međunarodno pravnog subjektiviteta). Proces stvaranja pomenutog saveza suverenih država treba da se odvija putem izjašnjavanja referendumom građana u republikama.

IV. Predsednik Predsedništva Bosne i Hercegovine smatra da izbor između navedenih opcija za rešenje političke krize (tačke 1. i 2.) s obzirom na važnost pitanja, treba rešiti suverenom voljom građana Bosne i Hercegovine putem referenduma.

VII. Predsednik Republike Hrvatske obavestio je da Ustav Republike Hrvatske koji je ustanovio Hrvatsku kao suverenu državu obavezuje da ukoliko ne dođe do dogovora o razrešenju državno-političke krize o stvaranju Saveza suverenih država da će Hrvatska najkasnije do 30. juna 1991. preduzeti potrebne korake za razdruženje iz sadašnje SFRJ.

VIII. Problem koji postoji u odnosima između Srbije i Hrvatske, odnosno u hrvatsko srpskim odnosima treba rešavati u interesu naroda i republika. U tom smislu rad mešovite grupe koji su formirali predsednici republika Hrvatske i Srbije, dr Franjo Tuđman i Slobodan Milošević, uspešno je započet pa se može očekivati da se u njegovom toku suzi front spornih pitanja koja opterećuju jugoslovensku krizu.

Odgovor Tuđmana na pismo Jovića

Predsednik Republike Hrvatske Franjo Tuđman odgovorio je na pismo koje mu je povodom demonstracije građana grada Zagreba pred vojnim sudom uputio predsednik predsedništva SFRJ dr Borisav Jović. Tekst odgovora objavljen u Zagrebu kasno sinoć glasi:

Izražavam iskreno čuđenje što niste uputili isti prosvjed organima Republike Srbije za vreme nereda 9. ožujka koji su kao što je poznato bili znatno većih razmjera i težih posljedica. Spontani prosvjedi građana

Republike Hrvatske zbog staljinističkog procesa za kojeg smo vjerovali da pripada političkom arsenalu prošlosti, izbili su kao izraz ogorčenja zbog poniženja i nepravde koje takvo suđenje izaziva u hrvatskoj javnosti.

U tom smislu organi Republike Hrvatske već su priveli 12 izgrednika i vode dalju istragu o neredima u Zagrebu, Splitu i Šibeniku. Istraga je već pokazala da su u izgredima napadima na imovinu sudjelovale i brojne osobe koje nisu građani Republike Hrvatske.

Vlada Republike Hrvatske ustrajat će u ovom odlučnom opredeljenju za demokratski rasplet krize u SFRJ, ali će poduzeti i sve potrebno za zaštitu ustavno pravnog poretka svoje Republike, kaže se na kraju. (*Dnevnik*, 12. april 1991)

U HRVATSKOJ OBELEŽENA GODIŠNJICA NDH-a
- DA SE VLASI NE DOSETE -

Šta je sve rekao dr Franjo Tuđman o NDH, ustašama i Jasenovcu. Predsednik Hrvatske predložio (umesto Trga žrtvama fašizma) podizanje spomenika svima po ugledu na Frankovu Španiju

Mada su hrvatske opozicione stranke odustale od protestnog mitinga koji je trebalo da bude održan uoči 50-godišnjice NDH-a na Trgu Bana Jelačića u Zagrebu zbog, kako je saopšteno, slučajne podudarnosti koju bi "neprijatelji" zloupotrebili ipak se juče u Hrvatskoj dogodilo mnogo toga što ima neposrednu ili posrednu vezu upravo s tom godišnjicom.

Na otvoren i nedvosmislen način ustašku su državu slavili samo ekstremisti i Paragina Hrvatska stranka prava čiji su aktivisti juče na centralnom zagrebačkom trgu delili letke u kojima je slavljena i veličana Pavelićeva država.

Država u kojoj će se vrlo skoro desiti april slaviti i kao dan osnivanja Hrvatske vojske. Jer se opet "slučajno" juče sastalo Vrhovno državno veće Hrvatske čiji je predsednik takođe Tuđman, i razmotrilo organizacijsko i institucionalno preustrojstvo redarstvenih snaga MUP-a. Na toj su sednici kao što smo pisali, hrvatski specijalci prevedeni u nadležnost Špegeljovog Ministarstva za narodnu odbranu i od sada se oni zovu – Zbog narodne garde. Tako je i formalno 10. aprila 1991. godine osnovana hrvatska vojska čija je zadaća "zaštita ustavnog poretka i teritorijalnog integriteta Republike Hrvatske". (*Dnevnik*, 12. april 1991)

RAZGOVORI O JUGOSLAVIJI U BELOJ KUĆI
- POMOĆI JUGOSLAVIJI DA ODRŽI JEDINSTVO -

Savezna Vlada SFRJ mora da bude svesna da se taj integritet može potpomoći spolja, od Evropske zajednice, na demokratski način – rekao Žak Santer. Predsednik Buš složio se sa stavovima Evropske zajednice. Forma tog jedinstva je isključivo odgovornost same Jugoslavije, rekao Žak Delor

Ukoliko Jugoslavija ostane jedinstvena ona može da računa na isti tretman i sporazum, kakav će imati druge zemlje istočne Evrope. To je rečeno na konferenciji za štampu koju su posle sastanka sa predsednikom Bušom održali predsedavajući EZ-a Luksemburški premijer Žak Santer i predsednik Komisije EZ-a Žak Delor.

Očuvati teritorijalni integritet SFRJ

Delor je izrazio spremnost Evropske zajednice da sa Jugoslavijom zaključi sporazum sličan sporazumima o kojima se sada vode razgovori između zajednice i Poljske, odnosno Čehoslovačke. Nadovezujući se na izlaganje Delora premijer Luksemburga Žak Santer je ocenio da je glavni problem da se očuva jedinstvo i teritorijalni integritet Jugoslavije. (*Dnevnik*, 13. april 1991)

KONFERENCIJA ZA NOVINARE PREDSEDNIKA REPUBLIKA NA BRDU KOD KRANJA
- REFERENDUM O SUDBINI JUGOSLAVIJE -
OTVORENA PITANJA IZMEĐU SRBIJE I HRVATSKE REŠITI NA MIRAN NAČIN

Kriza se može rešiti samo celovito i zato je odluka o referendumu od velikog značaja. Razgovori između Srbije i Hrvatske od bitnog značaja hoće li se naći rešenje ne samo za Jugoslaviju, već i za ovaj deo Evrope

Kosovo – srce Srbije

Austrijski novinar Karl Gustav Štrem pitao je predsednika Srbije Slobodana Miloševića da li pravo srpskog naroda da živi u jednoj državi važi i za druge narode, na primer, za Albance, Mađare i druge evropske narode. On je, takođe, pitao Miloševića šta misli o spisku od 76 – 80 ubijenih Albanaca od strane srpske policije na Kosovu prošle godine.

Niko ovde, valjda, neće sporiti da je Jugoslavija jedna država, odgovorio je Milošević, i dodao da, kako se govori o pravu srpskog naroda da živi u jednoj državi, onda se, pre svega, misli da živi u Jugoslaviji,

ravnopravno sa svim drgim narodima koji žele da žive u njoj. U tom smislu nije bilo nikakvih kontradikcija u izjavama zvaničnih ličnosti u Srbiji.

Tačno je da perfektnih granica nigde nema u Evropi, nastavio je Milošević, ali primenom ove konfederalne formule o savezu suverenih država srpski narod bi bio podeljen u mnogo većoj meri nego bilo koji drugi narod na ovim prostorima. Zbog toga mi ne možemo da prihvatimo konfederalnu formulu i smatramo da Jugoslavija ima uslova da nastavi da se razvija kao jedna moderna, demokratska federacija. Najveći rezultat današnjeg sastanka jeste što smo se približili koraku na kome smo veoma dugo insistirali, da o tome odluče oni na koje se to odnosi – narodi Jugoslavije. O tome treba odlučiti referendumom, jer nema demokratskijeg puta da se odluči o uređenju i budućoj sudbini Jugoslavije.

Razgovori između Slovenije i JNA

Što se postojećih objektivnih problema u srpsko-hrvatskim odnosima tiče, mi smo zajedničkom inicijativom formirali jednu ekspertsku grupu i odlučili da nastavimo bilateralne kontakte kako bismo razrešili neka ključna pitanja i suzili front otvorenih pitanja.

Što se stajališta Hrvatske o savezu suverenih država tiče – rekao je Tuđman – to nije neko osobno stjalište niti pak većina političkih stranaka u hrvatskoj, nego je to već stajalište koje je zapisano u Ustavu Republike Hrvatske. U tom Ustavu je Hrvatska ustanovljena kao suverena država a u prelaznim odredbama je rečeno da ostaje u SFRJ dotle dok se ne postigne novi dogovor o zajednici suverenih država, ili pak dok hrvatski Sabor ne donese drugačiju odluku. S obzirom na krizu državno-političku i gospodarsku, u kojoj se nalazimo, smatramo da takvu odluku treba doneti najkasnije do 30. juna, jer bi dalje održavanje krize prouzrokovalo još veće nevolje.

"Svi smo osuđeni da nađemo odgovor"

Izmeštač Rojtera je od Ranje Tuđmana i Slobodana Miloševića zatražio mišljenje o današnjoj odluci šest opština iz BiH da se pripoje SAO Krajini. Što se tiče priključenja nepostojeće SAO Krajine Srbiji, odgovorio je predsednik Republike Hrvatske, scenaristi i ekstremisti koji sprovode te ideje zaboravljaju na to sa kakvim je granicama hrvatska 1918, ušla u zajedničku državu. One su se, dodao je, protezale do Zemuna, a u sastavu Hrvatske bila je i Boka.

Odluke samozvane SAO Krajine, kao i odluka šest BiH opština da joj se pripoje, prema rečima predsednika Republike Hrvatske, ukazuju a potrebu ozbiljnih razgovora između Srbije i Hrvatske.

Slobodan Milošević je zatim ocenio da upravo korak ka referendumu učvršćuje osnovu za mirno rešenje krize. Reagovanje Srba u Kninskoj krajini je, prema njegovoj oceni, posledica nasilja koje se nad njima sprovodi.

Objašnjavajući da kod njega dolaze i predstavnici Srba i da su Srbi dali inicijativu za osnivanje Srpske narodne stranke koja želi saradnju sa hrvatskim vlastima, Tuđman je rekao da je došlo do otrežnjenja ljudi i da postoje pretpostavke da se to pitanje reši na demokratski način.

Razgovori u interesu srpskog i hrvatskog naroda

Kiro Gligorov je rekao da se Makedonija zalaže za savez suverenih država. Što se tiče procesa eventualnog razdruživanja, on je objasnio da se Makedonija zalaže da se, ukoliko dođe do tog procesa, on vodi paralelno sa dogovorom o funkcijama zajednice. Makedonija se zalaže za održavanje referenduma građana u svim republikama.

Novinarka ljubljanskog "Neovisnog dnevnika" pitala je Miloševića kako gleda – ako je pitanje teritorijalnog integriteta Srbije jedino o kojem se ne može razgovarati – na nacionalni referendum na Kosovu. Zanimalo ju je i šta će Milošević i Tuđman učiniti da ljudi u Krajini prestanu, kako je rekla da se gledaju preko puščanih nišana i da sednu za zajednički sto.

"Ne mogu se poistovećivati prava bilo kod jugoslovenskog naroda sa pravima nacionalnih manjina koje imaju svoje nacionalne države" – odgovorio je Milošević. Potom je rekao da je srpski narod jedan od ravnopravnih jugoslovenskih naroda i zato treba polaziti od prava i tog naroda na samoopredeljenje.

Predsednik Srbije podsetio je da su započeli razgovori o otvorenim pitanjima između Srbije i Hrvatske. U tim razgovorima moraju se uvažavati nacionalne, istorijske, kulturne i druge činjenice, a otvorena pitanja treba rešiti na miran način. Sve to predstavlja vitalne interese bilo kog drugog jugoslovenskog naroda.

Dr Franjo Tuđman odgovorio je da ta pitanja treba rešavati u duhu priznavanja građanskih i nacionalnih prava svim narodima i narodnostima. On je naglasio da ne dolazi u obzir izdvajanje, kako je rekao, nekakve krajine, jer je ona sastavni deo hrvatske teritorije. Pošto je rekao da srpsko pučanstvo čini 11 odsto ukupnog stanovništva u Hrvatskoj, a u kninskom području, koju su Martić i Babić izdvojili u nekakvu Krajinu, živi 15,6 odsto od ukupnog broja Srba u toj republici, predsednik Hrvatske je ocenio da to što čini nije rešenje srpskog pitanja u Hrvatskoj.

Politička avantura

Milošević je primetio da problem Knina treba rešavati u kontekstu rešavanja pitanja srpskog naroda, a Tuđman je dodao da se to odnosi i na Hrvate koji žive u Subotici i drugim krajevima izvan Hrvatske.

Novinara "Našeg tjednika" iz Celovca interesovalo je mišljenje dr Franje Tuđmana o činjenici da će, ako se i Hrvatska, zajedno sa Slovenijom, razdruži od Jugoslavije, hrvatski narod živeti bar u tri države. Da li bi se u tom slučaju zalagao da hrvatski narod mora da živi u jednoj državi?

Hrvatski narod ima svoju matičnu državu u Republici Hrvatskoj, odgovorio je Franjo Tuđman, napominjući da se prilikom utvrđivanja stava te republike o rešavanju jugoslovenske krize vodilo računa o tome da hrvatski narod živi u još dve republike.

Smatramo, naglasio je Tuđman, da onda samostalna Republika Hrvatska može biti veći oslonac i veće jemstvo ostalom delu hrvatskog naroda koji će ostati izvan. (*Dnevnik*, 13. april 1991)

ODJECI I REAGOVANJA NA PREKJUČERAŠNJI "SAMIT ŠESTORICE" NA BRDU KOD KRANJA
- SAOPŠTENJE DEMOKRATSKE STRANKE -

"Izmišljotina Tuđmana"

Izjava hrvatskog predsednika Franje Tuđmana da je povodom martovskih događaja bilo koji predstavnik Demokratske stranke na bilo koji način kontaktirao sa bilo kim iz HDZ, predstavlja čistu izmišljotinu, kaže se u današnjem saopštenju Demokratske stranke.

A što se tiče sadržaja našeg navodnog obraćanja Tuđmanu, nije potrebno posebno naglašvati da ne postoji niko sa kim bi predstavnici Demokratske stranke na takav način raspravljali o unutrašnjoj politici Srbije, zaključuje se u saopštenju.

REFORMISTI O SRPSKOM NACIONALNOM SAVETU
- "RATNI PLAN SRPSKOG RUKOVODSTVA" -

Ideja o formiranju srpskog nacionalnog saveta je anahrona, a kriteriji za njegovo obrazovanje kontradiktorni. Nacrt deklaracije Saveta jasno otkriva da je u pitanju obnavljanje koncepta velike Srbije. Ove ocene izrečene su na današnjoj konferenciji za štampu u Savezu reformskih snaga Jugoslavije. (SRSJ) u Srbiji. Član Predsedništva Saveza dr Ivan Đurić ukazuje na činjenicu da ovakvi nacionalni saveti ne postoje nigde u civilizovanom svetu i celi ovaj

poduhvat u Srbiji smatra "još jednim pokušajem rehabilitacije vlasti i intelektualaca koji su joj predugo bili lojalni".

Borislav Milošević, takođe član predsedništva Saveza, upozorio je da se srpski nacionalni interes, onako kako je formulisan u nacrtu te deklaracije, ne može ostvariti u miru i zato taj dokument ocenjuje kao "ratni plan srpskog rukovodstva".

REFERENDUM – PRIZNAVANJE ADMINISTRATIVNIH GRANICA?

Profesor Pravnog fakulteta u Beogradu i jedan od osnivača Srpske liberalne stranke dr Kosta Čavoški uputio je danas upozorenje rukovodstvu Srbije da bi organizovanje referenduma o Jugoslaviji u okviru postojećih republika značilo i – priznavanje postojećih unutrašnjih administrativnih granica. On smatra da bi o sudbini Jugoslavije trebalo da odlučuju jugoslovenski narodi, nezavisno od toga u kojoj republici žive, s tim što je pre toga kako je rekao, nužno odrediti koje će biti posledice ovakvog ili onakvog izjašnjavanja naroda. (*Dnevnik*,13. april 1991)

VARLJIVO ZATIŠJE OD KNINA DO PLITVIČKIH JEZERA
- NAPAD PRIVREMENO ODLOŽEN? -

Snage MUP-a Hrvatske i dalje se grupišu na rubnim područjima Krajine, izrazito oko Knina. – Da li su Srbi jedini narod na svetu koji traži intervenciju armije?

Plitvice u ratnoj psihozi

Sve je ovde stavljeno na kartu odbrane od Tuđmanove Hrvatske, od koje se SAO Krajina i definitivno odcepila, te nedavnom odlukom "pripojila Srbiji". Srbija – to je najčešće izgovarana reč u ovom podneblju! Srbija se hvali, ali i kritikuje, uglavnom zbog izostanka značajnije pomoći na ekonomskom planu, budući da je kninska privreda pred kolapsom.

Gradom se šeta oko 4.000 nezaposlenih mladih ljudi. Oružje je u rukama mnogih od njih! Oni će, nesumnjivo, braniti Knin i SAO Krajinu ako ustreba, ali ko će odbraniti njih od njih samih, od sopstvene gladi? Nacionalno frustrirani i socijalno nezadovoljni, Kninjani su sebi natovarali ogroman teret na vrat. I samo ponavljaju: Srbija! Srbija! Srbija! Oprostili bi Srbiji sve – Srbiji majci – samo da im pošalje oružje...

Zatočenici "Hrvatske suverenosti"

"Nisu to redarstvenici, već preobučeni specijalci. Uskoro ćemo se obračunati sa njima, i ne pitajući vojsku. Osvetićemo naše ljude" kaže nam Ljubica Šolaja, predsednica Oblasnog odbora SDS SAO Krajine za Titovu Korenicu. Može se samo predpostaviti kako ti redarstvenici, ti jadni ljudi, drhte od strana u svom hotelu-zatvoru, "suverenoj teritoriji Hrvatske". (*Dnevnik*,14. april 1991)

POVRATAK OTPISANIH
- APOKALIPSE HRVATSKE POLITIKE -

Pogotovo zato što se protekle sedmice kao na dlanu pokazalo kuda ide "demokratija" Hrvatske koju su obeležile rušilačke demonstracije u mnogim jenim gradovima inspirisane delom početkom suđenja Martinu Špegelju i grupi ali i 50-godišnjicom proglašenja NDH.

Sve je više dokaza da es hrvatsko vrhovništvo ubrzano priprema za Bartolomejsku noć kako bi još nesavršenu demokratiju učinilo "savršenom" i kako bi se "Ljepa naša" preko noći rešila pogibelji "pravoslavnog boljševizma" i "dogmatskog komunizma", i, naravno, okupacione vojske. Pomenuti sudski proces tek je dobar povod da se nacija još više homogenizira i ujedini na tom "svetom" zadatku.

Da u tome ima i vidnih rezultata pokazuje i interes za učlanjenje u dobrovoljačke odrede, u koje se, kako tvrde sa najvišeg mesta, prijavilo već 800 hiljada hrvatskih "domoljuba". Udarna pesnica tih "nenaoružanih" formacija svakako su specijalne jedinice hrvatskog MUP-a koje je vrhovništvo, baš na dan NDH, preimenovalo u Zbor narodne garde i stavilo u nadležnost Špegeljovog Ministarstva narodne odbrane.

A što se Jasenovca tiče u tome je poglavnik bio još određeniji. U njemu je, po njegovim spoznajama, stradalo najviše 30 hiljada ljudi, Židova, Roma, Hrvata i nešto Srba. (*Dnevnik*, 14. april 1991)

U BOROVU ODRŽAN VELIKI NARODNI ZBOR PODRŠKE MIRNOM REŠENJU JUGOSLOVENSKE KRIZE
- ČEKAJU HRVATSKI KORAK MIRA -

Vrhovništvo je do sada hrvatski narod udaljavalo od nas, a mi ga, pošto protiv hrvata nikad nismo imali ništa, pozivamo da napravi prvi korak dobre volje ka nama, poruka je više od 5.000 učesnika zbora u Borovu

Barikade smo podigli da bismo se branili a ne da bismo napadali. Pokazali smo da smo spremni da se odupremo svakoj agresili ali smo isto tako

spremni i na ruku pomirenja. No, korak ka tome mora da napravi i hrvatski narod protiv kojeg mi do sada nismo imali ništa, ali koji se zahvaljujući onome što radi njegovo Vrhovništvo stalno od nas udaljavao. Bez njihovog koraka ka nama trajnog mira neće biti.

Okupljenima se obratio i dr Vojislav Šešelj, predsednik Srpske radikalne stranke, koji je naglasio da je i ovaj zbor okupio sve Srbe bez obzira na stranačku pripadnost, jer kako je rekao nema stranačkog interesa važnijeg od interesa svekolikog Srpstva. Uz to, vojvoda Šešelj, kako je predstavljen na ovom skupu, posebno je govorio o zalaganjima da se Jugoslavija konstituiše kao konfederacija.

Dokle god Jugoslavija nije konfederacija, njene unutrašnje granice ne mogu biti međunarodno priznate. Zato je Tuđman i spreman da Srbima u Hrvatskoj da autonomiju kakvu oni hoće, samo da bi dobio podršku za konfederaciju. Ako bi u tome uspeo, granice republika bi praktično bile i međunarodno priznate, a onda mu ne bi bio nikakav problem da za 4-5 godina Srbima oduzme i autonomiju, i sva druga prava a da Srbija tu ne može ništa da uradi, jer bi to bilo mešanje u unutrašnje stvari druge suverene države. Zato se ni na kakvu autonomiju ne sme pristati, - rekao je Šešelj. Bez obzira na sve ovo, po Šešeljevim rečima, za Srpstvo i Srbiju su opasniji izdajnici u Beogradu koji traže da se šahovnica istakne i u junačkom Kninu. Neka oni uzmu šahovnicu i istaknu je u Kninu da vide kako će proći, istakao je Šešelj, dodavši da je jedan od najvećih neprijatelja Srbije i Ante Marković koji je po njegovim rečima zajedno sa stranim obaveštajnim službama 9. marta organizovao prolivanje srpske krvi na beogradskim ulicama.

Narodni poslanik Milan Paroški je istakao da se Lončareva diplomatija uspešno trudi da obezbedi Hrvatskoj međunarodni subjektivitet, dok je Ljubomir Novaković, takođe poslanik Narodne skupštine Srbije, poručio Srbima u Hrvatskoj da mogu imati puno poverenje u legalnu vlast u Srbiji koja brine o njima. (*Dnevnik*, 5. april 1991)

U BOROVU ODRŽAN VELIKI NARODNI ZBOR PODRŠKE MIRNOM REŠENJU JUGOSLOVENSKE KRIZE
- ČEKAJU HRVATSKI KORAK MIRA -

Ako Vrhovništvo zapali benzin koji je prosut Hrvatskom, požar više neće niko ugasiti

Po rečima Jove Ostojića, čelnika SDS za Bačku, sve jugoslovenske granice omeđene su srpskim kostima pa zato Srbe niko ne može sprečiti da

žive u jednoj državi niti iko može da računa na to da će diktirati uslove kakva će ta država da bude.

Po rečima Mirka Jovića, predsednika SNO, zemlja na kojoj u Hrvatskoj žive Srbi je uvek bila srpska, i to oni koji sada Srbe praktično drže zarobljene moraju da znaju. Jović je dodao da dok u Srbiji ne bude izvršena mobilizacija, srpska narodna garda je spremna da zaštiti ovdašnje Srbe.

STIŽE DEGORICIJA

Danas u 17 sati u Vukovaru će početi pregovori. Na čelu predstavnika vlasti trebalo bi da bude pomoćnik ministra unutrašnjih poslova Hrvatske Slavko Degoricija, a Srbi će, po rečima Ranka Božića – pored toga što su njihovi odbornici u vukovarskoj skupštini odbili da učestvuju u njenom radu sve dok se za to ne stvore uslovi – tražilti da se protiv ljudi koji su bili na barikadama ne sprovode nikakve sankcije. Uz to, oni će tražiti da se u Vukovar vrati policijska uprava i da se u svim mestima u kojima žive Srbi otvore policijske ispostave s nacionalnim sastavom milicije koji odgovara nacionalnom sastavu stanovništva.

MIRNI DANI U KNINU
- VIKEND BEZ EKSPLOZIJE -

Iz Karlovca stigao konvoj od sedam kamiona pomoći Hrvatima u Kijevu. – U Benkovcu se osnivaju dobrovoljački nenaoružani odredi za zaštitu hrvatskog suvereniteta. – Kako bi po scenariju vojnog komentatora Frana Višnara, izgledao napad na Knin?

Inače, u Kninu se danas komentariše jučerašnje osnivanje Međustranačkog veća narodne zašite za benkovačku opštinu. Tamo je odlučneo da se zbog daljeg ugrožavanja suvereniteta Hrvatske, u svim mesnim zajednicama koje priznaju legitimitet republike, pristupi osnivanju dobrovoljačkih nenaoružanih odreda narodne zaštite.

JAVNA TRIBINA "ZA MIR I NARODNI SPORAZUM"

Predstavnici Demokratskog opozicionog foruma iz Zagreba sutra će u misiji dobre volje posetiti Knin. Organizatori u Kninu predvideli su da predstavnici Foruma: mr Dragutin Balašek, Dr Milorad Šupavac, profesor Zoran Pusić i dr Nikola Visković održe konferenciju za novinare, a u poslepodnevnim satima održaće se i javna tribina pod nazivom "Za mir i narodni sporazum". (*Dnevnik*, 15. april 1991)

JUČE, DANAS, SUTRA
- REFERENDUM I MAGLE -

Tako u saopštenju sa "samita šestorice", ali već na konferenciji za štampu videlo se da sa referendumom neće ići lako, ni u preciziranju "novih pitanja" pre raspisivanja referenduma, ni u tumačenju njegovih rezultata. Jer, u istoj ravni se govori o poštovanju volje suverenih naroda i suverenih država, odnosno republika – a očigledno je da između naroda i "nacionalnih država" (bar u tri najveće i najmnogoljudnije republike) nema znaka jednakosti. Narodi su toliko izmešani da bi (pod pretpostavkom da u glasanju slede svoje nacionalne vođe) nakon referrenduma morali biti žrtvovani ili delova naroda ili delovi "istorijskih i povijesnih" teritorija, za što danas očito nisu spremni ni narodi niti njihove suverene, nezavisne države".

Kakvog bi onda značaja imao rezultat referenduma u Hrvatskoj, čak da se većina grašana opredeli za federativnu Jugoslaviju, ako hrvatsko vrhovništvo i dalje tvrdi da će, ode li Slovenija iz Jugoslavije, otići i oni, ako pri tome i hrvatski Ustav daje mogućnost da takvu odluku donese i Sabor, bez referentuma!?

INTERVJU: AKADEMIK MILORAD EKMEČIĆ
- JUGOSLAVIJA VEĆ RASTURENA -

Politiku jugoslovenskog komunizma pod vođstvom Tita i Kardelja smatram njihovim Adamovim grehom kojeg danas svi ispaštamo. Njihove procene iz 1937. da je jugoslovenska država istorijska slučajnost su krive i nikada nisu obezbeđivali onu liniju koja je garantovala trajnija rešenja. Uvek im je cilj bio da izlaze u susret nacionalnim pokretima koji su tradicionalno bili separatistički.

Da li je Jugoslavija slučajna tvorevina, ili je bilo interesa i kakvih da narodi koji su živeli na ovom tlu osnuju jednu zajedničku državu, pitamo akademika ono što se pitaju mnogi Jugosloveni.

Adamov greh Tita i Kardelja

Ne verujem da je interes nagodio naše pojedine narode da se ujedinjavaju, jer bi to pretpostavljalo da su oni već bili izgrađeni, samostalni činioci u tome. Isto tako bi to značilo da se taj interes mogao drugačije da izražava i da se ujedinjenje izbegne. U našoj istoriji smo, na svoj način, ponavljali iskustvo drugih evropskih naroda i radili ono što su svi ostali, pre nas ili iza nas, morali da ostvaruju. Pre procesa za ujedinjavanje jugoslovenski prostor je predstavljao "granične oblasti dva carstva". Putnik koji je iz

Hrvatske putovao u Bosnu, čak i posle 1876. uočavao bi da u Bosanskom Brodu postoji drugačija civilizacija nego u istoimenom gradu na slavonskoj strani. Od mlina koje je ispalio ispod žrvnja civilizacije stvarano je zajedničko jugoslovensko društvo 1918. Hrvatska se tek tada ujedinila u naciju a razni njeni delovi vekovima nisu bili zajedno.

Ja sam više puta ponavljao da politiku jugoslovenskog komunizma pod vođstvom Tita i Kardelja smatram njihovim "Adamovim grehom", zbog kojeg danas svi patimo. Njihova procena od 1937. da je jugoslovenska država istorijska slučajnost, su krive i nikada nisu bili u stanju da slede onu liniju koja je obezbeđivala trajnica rešenja. Uvek im je osnovni cilj bio da više izlaze u susret nacionalnim pokretima, koji su tradicionalno bili separatistički, nego što su tražili leka da se ojača kičma zemlje i tako osposobi za trajnije istorijske terete.

U knjizi "Stvaranje Jugoslavije 1790 – 1918" ja sam polazio od toga da je nacionalizam kod nas podređen religiji i da e kod nas radi o "nacionalizmu sudnjeg dana", to jest religioznom i sektarijanskom tipu nacionalizma, kao u Severnoj Irskoj i Libanu.

Drugim rečima, ovo što danas potresa zemlje Istočne Evrope nije slabost mlade "demokratije", nego pokušaj da se jedan autoritarni režim zameni drugim autoritarnim režimom.

Jugoslavija je već rasturena kao jedinstvena država. Ono što sada imamo je konfederacija, koja još nije zakonom legalizovana.

Mislim da se Jugoslavija približava opasnoj tački u kojoj će se nacionalni programi pojedinih republika morati izmeniti ili će doći do građanskog rata. Današnji hrvatski nacionalizam je zasnovan na istoj osnovi klerikalizma, na kojoj je poražen 1945. Idemo u susret reprizi te tragične istorije, od koje nismo ništa naučili. Hrvatski nacionalizam će doživeti novi istorijski kolaps.

Kako urediti granice?

Da postoji jasna etnička granica između Srba i Hrvata danas bi jedinstvena država već bila prošlost. U osnovi je to isti narod i jedino religija deli dva dela. Današnji muslimanski pokret je u osnovi fundamentalistički sa izrazito antisrpskim vođstvom. Mislim da bi podela Bosne i Hercegovina bila naša uzajamna tragedija i da bi samo nasilje moglo naći neko rešenje. Pored verskog rasporeda po opštinama, postoji i drugi faktori koji su uvek odlučivali o ovim teritorijskim podelama. Istorijsko pravo, ekonomske celine, transport i pravo izlaska na morsku obalu.

Danas je kod muslimanskih političara procvetala mitologija istorijskog prava. U njoj se uvek polazi od prava na tlo, a ne živa svest naroda o svom poreklu.

Naši će se evropski susedi ponovo podeliti – klerikalne zemlje će biti protiv Srba, a demokratski ostatak će u osnovi biti na njihovoj strani. Kako je tu još pitanje ekonomske opravdanosti, prava izlaska na velike obale, svi će nastojati najpre da izbegnu zamenu prava izlaska na more za stvarno prolivanje mora krvi i tragati za nekom formulom pomirenja. Podela Bosne bi izazvala migracije sa neslućenim i zastrašujućim dimenzijama.

PUCAJU TITOISTIČKI ŠAVOVI

Lakoća s kojom se Jugoslovenska zajednica danas tako brzo rastura, dolazi odatle što tkivo puca po onim pukotinama koje je Tito iza sebe ostavio. Jedan ninberški sud 1945. koji bi osudio nacionalizme koji su učestovali u razbijanju Jugoslavije 1941. bi bio trajniji lek, nego pokušaji da se separatizam duhovno rehabilituje i stavi pod komunističko vođstvo. (*Dnevnik*, 15. april 1991)

ODBRANA NACIONALNIH INTERESA

Kod nekih učesnika u stvaranju Srpskog nacionalnog saveta preovlađuju stranački, a ne nacionalni interesi – kaže član Inicijativnog odbora Srpskog nacionalnog saveta akademik Mihajlo Marković

Nacrt deklaracije koji je sačinio Inicijativni odbor za osnivanje Srpskog nacionalnog saveta. O tome kako će savet raditi i osnovnim smernicama koje su srpske intelektualce opredelile da se angažuju na stvaranju srpskog nacionalnog programa razgovaramo sa jednim od inicijatora, akademikom Mihajlom Markovićem.

Godinama postoji mišljenje među intelektualcima i političarima da treba da postoji jedan nacionalni program na osnovu kojeg bi srpski narod vodio svoju politiku. Međutim, neposredni povod na rad na stvaranju Srpskog saveta je inicijativa Srpske demokratske stranke Bosne i Hercegovine. Njen predsednik Radovan Karadžić je došao u Beograd i pozvao predstavnike parlamentarnih partija: Demokratske, Socijalističke partije Srbije i Srpskog pokreta obnove, jedan broj nezavisnih vanstranačkih intelektualaca, Dobricu Ćosića i Matiju Bećkovića, na primer. Doneo je nekoliko ideja na kojima bi mogao da se zasniva Srpski nacionalni program i rad je počeo.

Stavovi opozicionih stranaka

Postojala je opšta saglasnost svih da bi ovako jedno savetodavno telo, trebalo konstituisati i sačiniti jednu deklaraciju koja bi izložila ideje na kojima treba da se zasniva srpski nacionalni program.

Predsednik SPO Vuk Drašković počeo je da postavlja uslove. Procenio je da je stvaranje saveta isključivo u interesu vladajuće partije. Na kraju je Drašković svoj pokret potpuno isključio iz saveta.

Posle istupanja SPO počelo je kolebanje i kod Demokratske stranke. Pojavilo se mišljenje da ne bi u radu saveta trebalo da učestvuju partije kao partije, već samo određene institucije i pojedinci koji mogu biti članovi pojedinih partija ili nestranački. SPO nije učestvovao u izradi Nacrta deklaracije, a predstavnici Demokratske stranke jesu. Ali, stavili su na znanje da ne bi mogli kao partija, za sada, da učestvuju u sastavu srpskog saveta, kao stalnog savetodavnog tela.

Prvobitna ideja je bila da bi taj savet bio daleko značajnije i uticajnije telo ako bi u njemu učestvovalo i ovih pet partija, tri parlamentarne iz Srbije i SDS iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Zatim ako bi učestvovale i institucije, kao što su Matica srpska, SANU, Matica iseljenika i jedan broj intelektualaca van partija.

Suverenost i granice

Deklaracija se određuje i prema Jugoslaviji, kaže se da Srbi moraju živeti u jednoj državi i da u pregovorima o budućnosti Jugoslavije srpski narod predstavljaju državne institucije Srbije?

Mi se zalažemo za Jugoslaviju sa ograničenom suverenošću republika. Zajednička država morala bi imati minimum zajedničkih funkcija. Jedna mogućnost je, ukoliko ne žele drugi narodi da ostanu uzajedničkoj državi, da Srbija i Crna Gora i teritorije u kojima živi srpski narod formiraju zajedničku samostalnu državu. Može se govoriti samo o suverenosti naroda, a ne republika.

Posle banovine nastala je NDH i posle je dodata avnojevskoj Jugoslaviji.

To je bila jedna centralistička federacija u početku i kasnije se pretvorila u labaviju federaciju. U toj avnojevskoj Jugoslaviji su povučene izvesne granice za koje je rečeno da su to granice koje spajaju, a ne razdvajaju. Granice je povukla nekoliciona funkcionera. Dakle, one nemaju ni legalnog ni istorijskog osnova kao državne granice. Zato i nema osnova da se govori o samoopredeljenju republika, nego samo naroda. (*Dnevnik*, 16. april 1991)

BOLJKOVAC I DEGORICIJA U VUKOVARU
- POKUŠAJ SMIRIVANJA SITUACIJE -

Od sedam zahteva srpskih sela sa vukovarskog područja saglasnost postignuta za pet. – Slede novi razgovori

Srpski zahtevi

Da se policijska uprava vrati u Vukovar; da nacionalni sastav policije odgovara nacionalnom sastavu stanovništva opštine Vukovar; da broj policajaca bude u skladu sa zakonskim propisima, a to važi i za rezervni sastav policije; da se u Borovu Selu, Trpinji, Boboti, Bršadinu i Negoslavcima formiraju policijske ispostave i da sastav odgovara nacionalnom sastavu stanovništva; da se prema učesnicima poslednjih događaja ne primenjuju krivične ili bilo kakve druge odgovornosti i da se formira saborska komisija ovlašćena za pregovore s ovlašćenom delegacijom Srba o policijskim i drugim pitanjima.

Govoreći o sedam zahteva srpskih sela s vukovarskog područja, Degoricija je rekao da je saglasnost postignut aza pet, a sporno je ostalo vraćanje policijske uprave iz Vinkovaca u Vukovar, jer ćemo uskoro imati izmenu kompletne lokalne samouprave i državne uprave, od opština do županija i u tom smislu treba da se izvrši i reorganizacija policijske uprave"

Nerešen je ostao zahtev za osnivanje policijskih postoja u pet sela s pretežno srpskim stanovništvom. Po oceni Degoricije, "ima rezona da se to učini u Borovu Selu jer ono ima oko 8.000 stanovnika".

Pucnjava u Vukovaru

Iako sa područja opštine Vukovara od nedelje uklonjene sve barikade, na ovom području još ima pojedinačnih ispada. Tako je jutros između 4 i 5 sati pucano najpre na kuću Slavka Macure iz Vukovara, advadesetak minuta kasnije na kafanu "Krajišnik" čiji je vlasnik Božo Latinović. Oba vlasnika kuća su Srbi, a ko im je još nešto zajedničko onda je to da su se obojica pre desetak dana našli na stranica "Slobodnog tjednika", lista izrazito antisrpske orijentacije koji je Macuru i Latinovića s još preko dvadeset Srba iz Vukovara i okoline proglasio teroristima i četnicima.

SAOPŠTENJE SAVEZA "SOLIDARNOST"
- AUTORI SRPSKOG NACIONALNOG SAVETA -

Savez "Solidarnosti" Jugoslavije iz Beograda izdao je saopštenje za javnost u kome se kaže da se rad Srpskog nacionalnog saveta na pripremi i donošenju nacionalnog programa srpskog naroda smatra za aktivnost od istorijskog značaja. (*Dnevnik*, 17. april 1991)

SAOPŠTENJE SA ČETVRTOG SASTANKA REPUBLIČKIH PREDSEDNIKA
- RASPISIVANJE REFERENDUMA O JUGOSLAVIJI DO KRAJA MAJA -

Predsednici taj rok predlažu skupštinama svih republika,a izjašnjavanjem treba da se dobije jasan odgovor građana da li su da se jugoslovenska zajednica transformiše u savez suverenih država ili da ostane savezna država

Predsednici republika odnosno predsedništva republika danas su u Ohridu nastavili razgovore za prevazilaženje političke i državne krize u Jugoslaviji i o karakteru bduće jugoslovenske zajednice.

Na sastanku je, kako se ističe u saopštenju, raspravljano pitanje sprovođenje referenduma o izjašnjavanju građana u republikama u vezi s dva rešenja o karakteru buduće jugoslovenske zajednice.

Republike sada nisu suverene države

Donet je zaključak kojim se predlaže skupštinama svih republika da do kraja maja 1991. raspišu referendum na kojem će pitanja biti formulisana tako da se, pored ostalog, dobije jasan odgovor građana da li su za to da se sadašnja jugoslovenska zajednica transofrmiše u (1) savez suverenih država, ili (2) da ostane savezna država.

Predsednik Republike Srbije i predsednik Predsedništva Crne Gore smatraju da predlog o neposrednom opredeljivanju između savezne države i saveza država zanemaruje činjenicu da Jugoslavija postoji i veštački stavlja građane u poziciju da se opredeljuju između neosporne činjenice o postojanju Jugoslavije, kao međunarodno-pravnog subjekta, i opcije o savezu suverenih država, od kojih nijedna, kao suverena i nezavisna, danas ne postoji. Izjašnjavanje o mogućem svezu suverenih država zahtevalo bi da se te i takve države, kao nezavisne i suverene, prethodno konstituišu i definišu na osnovu neposredno izražene volje građana i naroda koji u njima žive.

Uređenje prava i obaveza iz zajedničkog života u SFRJ

Rezultati referenduma i dogovora o budućim zajedničkim funkcijama, kao i načina njihovog regulisanja, biće osnova o razrešenju jugoslovenske krize. (*Dnevnik*, 19. april 1991)

JUGOSLAVIJA JOŠ POSTOJI

A o njenoj budućnosti odlučiće se referendumom o kome su, međutim, izneta oprečna mišljenja. – Srpsko-hrvatski odnosi u centru pažnje. – Za Srbiju pitanje granica, u slučaju raspada Jugoslavije, i dalje otvoreno

Na pitanje dopisnika "Jutela" o međunarodnoj podršci jedinstvu Jugoslavije, prvi je odgovorio Milošević: "Svaka podrška jedinstvu Jugoslavije, koja ne podrazumeva mešanje u unutrašnje stvari, jeste dobrodošla". Gligorov je rekao da su "međunarodna javnost i međunarodni politički i drugih faktori realnost, kao što je realnost i naša unutrašnja situacija. Navođenje računa bilo o jednoj, ili drugoj realnosti, ne vodi ka pravom rešenju".

Dr Tuđman je odgovorio da "smo mi zahvalni svima onima koji su dali potporu demokratskoj preobrazbi jugoslovenskog političkog života, koji upućuju sve čimbenike u Jugoslaviji da se rešenja traže na miran i demokratski način".

Novinara Televizije Slovenije interesovalo je da li je Momir Bulatović tokom dana promenio stav u vezi sa referendumom jer je, kako se nezvanično saznaje, tokom prepodnevnih razgovora bio za to da se građani izjašnjavaju po republikama, a posle podne za to da se referendumom po republikama pojedine federalne jedinice izjasne za izlazak iz Jugoslavije.

Ocenjujući da je reč o pogrešnoj informaciji, Bulatović je rekao da je još jutros izneo stav da je referendum građana na nivou republika, po njenom mišljenju, demokratsko rešenje, mada smatra da je taj model hibridan jer, kako je rekao, pravo na samoopredeljenje pripada narodima.

Novinar TV Beograda upitao je predsednika Izetbegovića i Gligorova kakvi su stavovi BiH i Makedonije o referendumu.

Alija Izetbegović je odgovorio: "Mi smo se o tome izjasnili u Kranju, i ostali smo na tome rješenju. Dakle, referendum između dviju opcija, referendum građana.

Kiro Gligorov: Mi smo za referendum republika od strane građana svake republike, bez ikakvog pokušanja menjanja granica. Referendum naroda u pojedinim republikama je za naše shvatanje neprihvatljivo.

Na pitanje novinara albanske redakcije Radio-Skoplja o tome da li će na referendumu u Srbiji glasati samo Srbi ili i pripadnici drugih naroda, narodnosti i etničkih grupa, Milošević je odgovorio da "nikome u Srbiji na pamet ne pada da se ikome uskrate građanska prava"

Predsednik Srbije je rekao da veruje da "ogromna većina srpskog naroda želi da živi u jednoj državi i da ta država bude Jugoslavija". A što se tiče tri glasa Srbije, to je, po njegovim rečima, posledica mehanizma i sistema

koji su Srbiju podelili na tri dela, i pokrajine s položajem država, i onemogućili je da ostvaruje svoje vitalne interese. Za ta tri glasa, dodao je on, krivicu ne treba tražiti kod Srbije, već kod onih koji su hteli da razjedine Srbiju i srpski narod.

MILOŠEVIĆ: "Republike su ravnopravne, a ne suverene"
GLIGOROV: "Makedonija je suverena republika"

Poslednje pitanje postavio je novinar makedonskog radija i bilo je upućeno Miloševiću – da li zna na teritoriji koje od šest suverenih jugoslovenskih republika se nalazi. Milošević, pošto je tražio da mu se pitanje, postavljeno na makedonskom, ponovi, odgovorio je da je više puta javno rekao da ne smatra da su jugoslovenske republike suverene. Suverena je samo Jugoslavija, a republike su ravnopravne u Jugoslaviji. "A nalazim se u Republici Makedoniji, ravnopravnoj republici u jugoslaviji.

ODGOVORI SSNO NA DELEGATSKA PITANJA
- U SRBIJI NEMA PARAVOJNIH FORMACIJA -

Do sada demobilisan najveći broj pripadnika rezervnog sastava koji su mobilisani 10. i 15. marta. – JNA ne može i ne sme tolerisati napade na svoje pripadnike, vojne objekte i sredstva i po obavljanju svojih poslova upotrebiće sva raspoloživa sredstva u skladu sa zakonom i propisima

Na kraju odgovora konstatuje se da u Srbiji ne postoje nikakve nelegalne paravojne formacije, niti su angažovane dodatne rezervne snage samo za područje Sandžaka i AP Kosova i metohije.

Gotovo je isključena mogućnost da poluautomatska puška ili automat koje je delegat Željko Fekete 31. marta video na barikadi u selu Borovo potiču iz JNA, kaže se u odgovoru na pitanje Željka Fekete i dodaje da SSNO ne raspolaže podacima da li su i na koji način pripadnici SDS iz sela Borovo naoružani i kojim naoružanjem. Na kraju odgovora ističe se da je u soapštenju Štaba Vrhovne komande oružanih snaga SFRJ od 19. marta jasno istaknuto da JNA ne može snositi punu odgovornost za dalje eventualno nelegalno naoružanje građana i njihovo vojno organizovanje na bilo kom delu jugoslovenske teritorije, jer Predsedništvo SFRJ nije prihvatilo predlog neophodnih mera za sprovođenje sopstvene naredbe od 9. januara oe godine. (*Dnevnik*, 20. april 1991)

SVE JE VODILO U PRAVNU ANARHIJU I EKONOMSKI HAOS - POSTOJEĆI USTAV SFRJ, GRAĐEN NA DRUŠTVENOM VLASNIŠTVU, POSTAO PREPREKA PROCESU TRANSFORMACIJE -

Derogiranje saveznih i davanje primata republičkim propisima potkopalo temelje pravnog sistema. – Svoj suverenitet treba dokazivati razvojem reformi. – Neke su banke pretvaranjem deviznih rezervi građana u dinare osiguravale pare koje su prema političkim odlukama davale u plaće poduzećima koja propadaju, "da bi se sačuvala mlada demokracija" ili dobili izbori. – Na Kosovu su ljudske slobode i prava Albanaca na najnižem nivou, a uslovi života Srba i Crnogoraca koje su godinama potiskivali, još nisu poboljšani

To znači, takođe uspostavljanje funkcije monetarnog sistema u koji se neće moći (kao što je to napravila Srbija koncem prošle godine, ili Crna Gora koncem trećeg mjeseca), prosto upasti, uzeti novce na koje se nema pravo, naravno, na štetu svakog pojedinačno i svih zajedno.

Promjene mogu biti provođene u principu samo na dva načina – ili potpunim raspadom jednog sistema i na njegovim ruševinama građenjem drugog, ili transformacijom jednog sistema u drugi sistem. Ovo drugo zahtijeva izvanredno smišljen i sa velikim znanjem i iskustvom pripremljeni program, što je SIV i ponudio, a koji je i svijet priznao. Međutim, za takvu krupnu transformaciju neophodan je politički konsenzus.

Pravda uzimana u svoje ruke

U nekim republikama ustavnim rješenjima, zakonima i drugim propisima težilo se, upozorio je Marković, stvaranju autonomnih ustavno-pravnih sistema. Polazeći od toga, pravda je uzimana u svoje ruke i na najbrutalniji način su otimana tuđa sredstva i imovina, uvođene takse, porezi, razbijano tržište, narušavane slobode i prava kako poduzeća tako i građana, pri čemu se najčešće pozivalo na tobožnju obranu svojih sredina i republičkih ili nacionalnih interesa. Ovakvo ponašanje pravdano je stalnim uvjeravanjem svojih sredina – republika i nacija – da su izgubile u zajedničkoj državi i da se moraju braniti, ne samo od onih drugih koji ih iskorištavaju nego i od zajedničke države preko koje se to vrši.

NEPOVERENJE, STRAH I OTPOR SRBA U HRVATSKOJ, ZBOG AMBICIJA HDZ-a

U nekim delovima Hrvatske, posebno onim u kojima pretežno žive građani srpske nacionalnosti, već duže vreme, nastavio je Marković, postoji opasna žarišta međunacionalnih sukoba. Na to najozbiljnije upozoravaju i nedavni tragični događaji na Plitvicama, koji su samo jedan od mnogobrojnih incidenata.

Posljedica je to više faktora i okolnosti. Ambicije stranke na vlasti da odmah ostvari svoj program, u čijem centru je stvaranje nacionalne države sa svim atributima suverene vlasti i s naglađenim nacionalnim obilježjima, izazvali su nepovjerenje, strah i otpor kod dijela stanovništva srpske nacionalnosti. To je otvorilo prostor za dijelovanje ekstremnih srpskih nacionalista, ali poslužilo i kao podloga za osmišljavanje ideje o stvaranju jedinstvene nacionalne države srpskog naroda što naravno podrazumijeva i prekrajanje međurepubličkih granica. Legitimno i nesporno pravo naroda – u ovom slučaju srpskog – da se slobodno opredeljuje o svim pitanjima svog života, iskorišteno je suprotno državno-pravnim procedurama za neustavno stvaranje rzv. Srpske autonomne oblasti i donošenje odluke o otcepljenju. (*Dnevnik*, 20. april 1991)

OD REFORME SE NE MOŽE POBEĆI

Marković je ovom prilikom još jednom ponovio da su poruke iz Luksemburga, Vašingtona, Londona, Pariza, Rima i Moskve, kao i iz drugih delova Evrope više nego jasne: samo jedinstvena Jugoslavija u okvirima sadašnjih granica i uz dosledno sprovođenje političkih i ekonomskih reformi ima svoje mesto u ujedinjenoj Evropi. Ne samo da nam Evropa pruža ruku, istakao je Marković nego nas i razumno podseća gde leži naš, a i njen interes.

Pri kraju opsežnog ekspozea predsednik SIV-a Ante Marković je apostrofirao – samo doslednim sprovođenjem reformi stvorili bi se uslovi za miran rasplet krize i pronalaženje puta za demokratski način stvaranja nove jugoslovenske zajednice. Time bi se Jugoslavija u celini i svaki njen deo osposobili za izlazak u svet i za mesto koje joj pripada u Evropi i svetu. (*Dnevnik*,21.april,1991).

KAKO SE "ŠALE" VUKOVARSKI POLICAJCI - OPELO ZA ŽIVE KOLEGE -

Način na koji se pre nekoliko dana grupa "nestašnih" policajaca vukovarske policijske stanice "našalila" na račun bivših kolega Srba, koji su

zbog poznatih događaja napustili posao, nezabeležen je u civilizovanom svetu. Nekoliko policajaca, valjda u trenucima dosade, pre nekoliko dana je u dvorištu SUP-a našlo jedan krst, nataklo na njega crnu zastavu i sve to "garniralo" pedantno ispisanim imenima 25 Srba policajaca koji su otišli iz SUP-a.

VUK DRAŠKOVIĆ I DR KOSTA ČAVOŠKI O REFERENDUMU
- SAMO NA SPORNIM TERITORIJAMA -

U tom slučaju mora da važi predratna etnička mapa, kako se ne bi izvukla korist iz genocida nad srpskim narodom i preglasavanjem odlučivalo o njegovoj sudbini i sudbini Jugoslavije

Ono što je međutim, ovde na delu jeste predlog da se glasa po republikama i da onda etnička većina, recimo hrvatska većina u Hrvatskoj nadglasa srpsku manjinu u toj republici i da, na primer, dva naroda u Bosni – Hrvati i Muslimani – nadglasaju Srbe i donesu odluku da se izdvoje iz sastava Jugoslavije. Takav način odlučivanja o sudbini Jugoslavije, još tačnije o sudbini srpskog naroda u hrvatskoj – ne prihvatamo. Ovo je na tribini Srpskog pokreta obnove u Novom Sadu preksinoć izjavio jedan od inicijatora osnivanja Srpske liberalne stranke, dr Kosta Čavoški.

I svako mora da zna da, ukoliko želi da se otcepi, ne može sa sobom povući teritorije koje su kao većinskom narodom naseljene srpskim narodom. I što je još važnije – naglasio je dr Čavoški – granice tih spornih teritorija koje nisu međusobno utvrđene ne mogu biti utvrđene na osnovu popisa iz 1981. nego iz 1931. godine, da Hrvatska ne bi izvukla korist iz zločina genocida koji je izvršen nad srpskim narodom.

Ako Milošević pristane na takav referendu, i o sudbini Jugoslavije se odluči po republikama, u okviru, po našem sudu, administrativnih granica, to će biti izdaja srpskog naroda. A to nikada neće proći – zaključio je dr Čavoški.

Može referendumom da se organizuje i po republikama, pod uslovom da važi etnička mapa od 6. aprila 1941. i da "glasaju" i ubijeni Srbi u genocidu i njihovo nerođeno potomstvo. Zašto referendum na svim teritorijama? Zašto u zagrebu? Mi nećemo Zagreb. Hoćemo referendum samo na spornim teritorijama – naglasio je Vuk Drašković. – A sporne su teritorije Slavonija i Baranja i teritorije oko Krajine. Pa da vidimo, kad glasaju ubijeni Srbi i njihovo nerođeno potomstvo – čije su to teritorije. Zar je sporno čija je Herceg-Bosna? Samo je jedna teritorija nesporna – zapadna Hercegovina. Mene raduje što e već sprovodi program SPO i formira pokrajina u istočnoj Bosni. To može biti pokrajina dok je Jugoslavija federativna, čim to ne bude – zna se – to se

prisajedinjuje matičnim srpskim zemljama – Crnoj Gori i Srbiji, kao i druge srpske teritorije. (*Dnevnik*, 21.april 1991)

JUČE IZ AMERIKE DOPUTOVALI PREDSTAVNICI SLOBODNE SRPSKE PRAVOSLAVNE CRKVE
- NA POMIRENJE SA MATIČNOM CRKVOM -

Mitropolit Irinej Kovačević došao je na pregovore sa patrijarhom Pavlom

U Beogradu su danas iz Amerike doputovali predstavnici Slobodne srpske pravoslavne crkve predvođeni mitropolitom gospodinom Irinejom Kovačevićem na pregovore sa srpskim patrijarhom gospodinom Pavlom i članovima Sinoda SPC-a o mogućem pomirenju sa matičnom crkvom, koja danas prvi put od raskola 1963. godine dolazi na pregovore. (*Dnevnik*, 23. april 1991)

PREDSEDNIŠTVO SFRJ DOSTAVILO SAVEZNOJ SKUPŠTINI INFORMACIJU O AKTUELNOJ POLITIČKO-BEZBEDNOSNOJ SITUACIJI U ZEMLJI
- NA RUBU GRAĐANSKOG RATA -

Rasplamsavanje nacionalističkih i šovinističkih strasti prisutno na celoj teritoriji Jugoslavije

Predsedništvo SFRJ ocenilo je da se političko-bezbednosna situacija u zemlji poslednjih meseci drastično pogoršala. Politika svršenog čina i donošenje jednostranih odluka, posebno u nekim sredinama, idu znatno ispred dogovora o bdućnosti zemlje, a jugoslovenska kriza i dalje ozbiljno preti građanskim ratom u čijoj bi osnovi bili međunacionalni sukobi

Ovo se, između ostalog, ističe u Informacijo o aktuelnoj političko-bezbednosnoj situaciji u zemlji koju je Predsedništvo SFRJ, u skladu sa svojim zaključkom, danas dostavilo Skupštini SFRJ.

Predsedništvo je i ranije upozoravalo na snažne dezintegracione tendencije, na nastojanja da se izgrade samostalne "nacionalne države", uključujući i stvaranje republičkih armija, na tendenciju rušenja svega što je jugoslovensko i na pojave koje vode blokadi organa Federaicje. Predsedništvo je insistiralo da se važeći savezni zakoni striktno primenjuju na teritoriji cele zemlje i da se prekine praksa donošenja propisa u republikama i pokrajinama koji su u suprotnosti sa saveznim Ustavom i zakonima. Posebno je ukazivano na pojae razbijanja sistema odbrane i bezbednosti, formiranja paravojnih oružanih sastava i potrebu njihovog razoružavanja, potrebu sagledavanja

uzroka pogoršanja ukupnog stanja u zemlji, pre svega na Kosovu, u Kninskoj krajini, Baniji, Lici, Kordunu i drugim kriznim žarištima, kaže se u Informaciji.

Opasnost od oružanih sukoba širih razmera

Pluralistička demokratija, ističe se u Informaciji, uz sva pozitivna dostignuća, omogućila je da na političku scenu stupe i ekstremne nacionalističke snage koje podstiču otvorenu nacionalnu i versku mržnju i negiraju pojedine jugoslovenske narode i federalne jedinice. Posle višestranačkih izbora u javnosti se širi teza da u Jugoslaviji postoji sukob između dva nepomirljiva opredeljenja: pluralističko-demokratskog i komunističko-boljševičkog.

Razbuktavanje konflikata u pojedinim područjima zemlje i istovremeno zalaganje za sadašnje granice u slučaju razbijanja Jugoslavije, odnosno njihovo utvrđivanje prema etničkom sastavu stanovništva, dovodi do sve naglašenijih zahteva pojedinih naroda da žive u istoj državi. U ovakvim okolnostima, kada su narasle opasnosti od razbijanja Jugoslavije, na različite načine se ispoljava sve naglašenije interesovanje prema delovima sopstvene nacije u drugim krajevima zemlje. S tim u vezi s aukazuje na opasnost od izbijanja međunacionalnih sukoba, intervencija organa pojedinih republika na svojoj teritoriji koje bi izazvale šire posledice.

Predsedništvo u Informaciji ističe da je realno očekivati da može doći do zaoštravanja i u drugim poznatim kriznim žarištima, kao i do otvaranja novih. Do zaoštravanja je već došlo na području Kninske krajine posle donošenja odluke o njenom izdvajanju iz sastava Hrvatske.

Ekonomski "rat" između republika

Na teško stanje u zemlji izrazito nepovoljno utiče zaoštravanje ekonomske krize i narastanje socijalnih tenzija. Uz sve to na sceni je i ekonomski "rat" između republika.

I RATNA ARMIJA POD KONTROLOM REPUBLIKA?

Nadležni organi Slovenije ignorišu odluku predsedništva SFRJ kojom je trebalo da se rukovođenje teritorijalnom odbranom dovede u skladu sa važećim saveznim propisima. Nelegalni republiki štab TO intenzivno vrši reorganizaciju opremanjem jedinica i šatoba savremenim naoružanjem iz uvoza, organizuje združene vežbe i razrađuje elaborate za paralisanje aktivnosti JNA na teritoriji ove republike. Do narušavanja ustavnosti i

zakonitosti u ovoj oblati dolazi i u Hrvatskoj, naročito posle proglašenja Republičkog Ustava.

U obe ove republike ne poštuju se savezni propisi o upućivanju regruta i promeni ratnog rasporeda rezervnog sastava. Ukoliko se sa ovom neustavnom i nezakonitom praksom nastavi, preti opasnosti da JNA izgubi svoj opštejugoslovenski karakter. Preuzimanjem regrutnog i mobilizacijskog sistema i ovlašćenja nad TO, narušavanjem sistema rukovođenja i komandovanja, kao i na druge načine i ratna armija pokušava se staviti pod kontrolom republika. (Dnevnik, 23. april 1991)

INTERVJU TUĐMANA MAĐARSKOJ TELEVIZIJI
- HRVATSKA KUPOVALA ORUŽJE U NEKOLIKO ZEMALJA -

Predsednik Hrvatske izjavio da je mađarska isporuka oružja ovoj republici doprinela početku dijaloga u Jugoslaviji. – Savez suverenih država ili raspad Jugoslavije

"Ne slažem se da je mađarska isporuka oružja Hrvatskoj stvorila napetost u Jugoslaviji i naprotiv, mislim da je doprinela njenom popuštanju u početku dijaloga među republikama" – izjavio je hrvatski predsednik Franjo Tuđman u intervjuu za mađarsku televiziju.

"Da to nismo učinili, neki unitaristički i hegemonistički krugovi u Jugoslaviji upustili bi se u avanturu da obore novu hrvatsku vlast", istakao je Franjo Tuđman.

Postoje samo dve mogućnosti – zajednica suverenih republika ili raspad Jugoslavije.

Najbitniji problem u Jugoslaviji, po njegovim rečima, trenutno je odnos Srbije i Hrvatske i zbog toga je odvojeno razgovarao sa srpskim predsednikom Slobodanom Miloševićem, "bez obzira na to što ne prihvatamo njegovu politiku". Franjo Tuđman je rekao da je u dva maha razgovarao sa Miloševićem. (*Dnevnik*, 23. april 1991)

JAVNA TRIBINA SVESRPSKOG NARODNOG POKRETA U NOVOM SADU
- GRANICE SRPSKE DRŽAVE NESPORNE -

Na temu "Sloga i jedinstvo srpskog naroda" govorio dr Vojislav Šešelj i naglasio da je nesloga istorijska vertikala našeg naroda

Novi Sad – održana je sinoć, 5. otvorena javna tribina Svesrpskog narodnog pokreta.

Moramo učiniti sve da do njega ne dođe, a pre sega zapamtiti da se stranke međusobno mogu sporiti o svim pitanjima samo o jednom ne smeju nikada – o granicama buduće srpske države. Ideja o njenom stvaranju i njene granice cilj su kojeg se ne smemo odreći, istakao je dr Vojislav Šešelj.

ČUDNI SU PUTEVI ORUŽJA U "DEMOKRATSKOJ" HRVATSKOJ - "KALAŠNJIKOVI" I - SRBIMA! -

Najveći deo oružja, doduše po paprenim cenama, kupili smo od Hadezeovaca – veli Vukašin Šoškoćanin, čelnik narodnog otpora u Borovu selu. – Za jednu isporuku plaćeno 300.000 maraka

Odista ekskluzivna izjava Vukašina Šoškoćanina, predsednika Mesnog odbora SFS-a za Borovo selo i prvaka srpskog otpora u ovom delu Slavonije, to najbolje potvrđuje.

Najveći deo oružja koje posedujemo kupili smo od Hadezeovaca! To nas je "doduše, skupo koštalo, ali izbora nije bilo. Za samo jednu isporuku isplatili smo, ni manje ni više, nego 300.000 nemačkih maraka – kaže Vukašin Šoškoćanin.

U arsenalu "kalašnjikovi"

Šta su sve slavonski Srbi kupili od hadezeovaca – preprodavaca, odnosno švercera, teško je, razume se, saznati. U svakom slučaju među oružjem su i "kalašnjikovi". Optužuju nas da oružje dobijamo iz Srbije ali ona ne uvozi kalašnjikove, veli Vukašin Šoškoćanin, dodajući da se zna koja je "država" ilegalno uvozila upravo ovu vrstu automatskih pušaka

Ne nismo mi oružje nabavili da napadnemo Hrvatsku. Mi samo čuvamo Jugoslaviju i srpsko biće u njoj – veli Šoškoćanin. (*Dnevnik*, 24. april 1991)

PREDSEDNIK PREDSEDNIŠTVA SFRJ DR BORISAV JOVIĆ U SKUPŠTINI JUGOSLAVIJE - MIRNO I DEMOKRATSKO REŠENJE KRIZE NEMA ALTERNATIVE -

Poslednji je trenutak da se povrati poverećenje građana u državu i njene institucije. – Rasplamsavanje nacionalističkih i šovinističkih strasti

Političko-bezbednosna situacija preti daljim pogoršanjem, na šta presudno utiču unutrašnji raskolo i blokade, paraliza najviših organa vlasti i narušavanja jedinstvenog sistema bezbednosti i odbrane zemlje. – Preti

eksplozija opšteg narodnog nezadovoljstva. – U mnogim delovima zemlje na sceni je paraustavno ili neustavno stanje. – SFRJ je dezintegrisana

Od oktobra prošle godine političko bezbednosna situacija u zemlji dramtično se pogoršala i preti opasnost da se ustavno-pravni sistem potpuno raspadne. U pojedinim sredinama, međunacionalna trvenja poprimaju odlike oružanih sukobljavanja, a u više navrata bilo je neophodno angažovati i jedinice JNA. Ovog trenutka političko-bezbednosna situacija je napeta i bremenita opasnostima daljeg pogoršavanja, na šta presudno utiču unutrašnji raskoli i blokade, paraliza najviših organa vlasti i narušavanja jedinstvenog sistema bezbednosti i odbrane zemlje.

Istakao je predsednik Predsedništva SFRJ dr Borisav Jović na današnjoj zajedničkoj sednici Saveznog i Veća republika i pokrajina Skupštine Jugoslavije.

Kriza ozbiljno preti da preraste u sveopšti kolaps države i društva, pa i građanski rat.

Poseban pečat teškoj situaciji u zemlji daju međunacionalna i međurepublička sukobljavanja, koja su dostigla kritičnu tačku a koja mogu prerasti i u oružane sukobe širih razmera. Stanje je do te mere zaoštreno, da bi izbijanjem i manjih ekscesa moglo da preraste u šire sukobe s nesagledivim tragičnim posledicama.

Ustavno-pravni sistem zemlje u velikoj je meri razbijen. U mnogim delovima na sceni je paraustavno ili potpuno neustavno stanje, u kome formalno važe dva paralelno i međusobno suprostavljena pravna sistema (savezni i republički, i ne poštuju se ni odluke Ustavnog suda SFRJ). Jugoslavija je pravno, ekonomski, politički dezintegrisana, i to na nelegalan i haotičan način.

Pokazalo se da su predizborne političke parole u nekim republikama o samostalnosti i suverenosti bile čvrsto utemeljene na takvim ustavnim mogućnostima, te je njihova upotreba bila svesno ukalkulisana u politiku razbijanja Jugoslaije. Sistem bezbednosti ugrožen je na celom području zemlje, i kao celina već duže vreme u osnovi ne funkcioniše. Time je praktično onemogućen zajednički rad organa u Službi bezbednosti na zaštiti integriteta i suvereniteta zemlje.

Maćehinski odnos nekih republika prema JNA

Uskraćivanjem finansijskih sredstava dovodi se u pitanje funkcionisanja JNA, a istovremeno u nekim republikama izdvajaju se ogromna sredstva za razvoj republičkih oružanih snaga. Stvaraju se paravojne, jednonacionalne i

jednostranačke oružane formacije, koje su delom transormisane u jedinice policije ili republičke vojske.

Naredba Predsedništva SFRJ od 9. januara o rasformiranju i razoružavanju nelegalnih sastava nije izvršena. U uslovima kada već postoji naoružavanje ljudi na stranačkoj i nacionalnoj osnovi, takvo stanje neminovno će se proširiti i na druge narode i stranke.

Jugoslaviji je danas više nego ikada potreban program izlaska iz ekonomske krize, na kome se može postići konsenzus republika i pokrajina, jer se bez tog konsenzusa nikakav program ni politika ne mogu ostvariti.

U proteklih godinu i po dana zbog nepostojanja konsenzusa u Skupštini SFRJ o programu vlade, donošenje privremenih mera umesto izuzetka postalo je pravilo, što se pokazalo neefikasnim.

Unutrašnja kriza Jugoslavije tretira se kao najneuralgičnija tačka u Evropi.

DVA MOGUĆA RASPLETA

Prvi je postizanje dogovora o izgradnji jugoslovenske zajednice na novim osnovama, uključujući u to izlaz iz zajedničke države na legalan i ustavan način onih koji to budu želeli. Drugi je stihijni raspad sadašnje Jugoslovenske države, s nepredvidivim posledicama.

Ukoliko ne dođe do brzog dogovora o budućnosti zemlje, ili bar jasnih nagoveštaja da je taj dogovor moguć, realna je opasnost da može doći do prestanka funkcionisanja saveznog pravnog sistema u celoj zemlji, do potpunog ekonomskog i političko-bezbednosnog razbijanja Jugoslavije, dalje eskalacije šovinizma s direktnim ugrožavanjem pripadnika pojedinih naroda u nekim područjima, do formiranja novih vojnih formacija i daljeg stihijnog naoružavanja gražana, do fizičkog rušenja jugoslovenskog karaktera JNA i oružanih sukoba u mešovitim nacionalnim sredinama, a nakon toga i širih sukoba naroda i republika. (*Dnevnik*, 26. april 1991)

IZLAGANJE PREDSEDNIKA PREDSEDNIŠTVA SFRJ DR BORISAVA JOVIĆA U SKUPŠTINI JUGOSLAVIJE - USTAVNA KRIZA – SRŽ SVIH NEDAĆA -

U svim pregovorima pokazalo se da postoje medijametralno suprotni stavovi o budućem karakteru jugoslovenske zajednice i o postupku da se do nje dođe. Ako ne uspemo da nađemo izlaz iz jugoslovenske krize demokratskim putem, neizbežno ćemo zapasti u ponore najstrašnijih unutrašnjih sukoba, pa i u krvoproliće. Unutrašnja kriza dovela je u pitanje skoro ostvarenu kvalifikaciju Jugoslavije za početak razgovora o sticanju pridruženog članstva u EZ.

Najsloženije pitanje

Donošenje novog Ustava, koje je Predsedništvo SFRJ iniciralo u januaru 1990. godine, blokirano je ignorisanjem predloga određenih federalnih jedinica i njihovim stavovima da prethodno treba doneti republičke, a potom razgovarati o Ustavu Jugoslavije.

Predsedništvo je krajem decembra 1990. iniciralo novi ciklus razgovora s predstavnicima republika, odnosno republičko-pokrajinskih predsedništava. Svi ti kao i razgovori predsednika, koji su još u toku, na žalost, nisu dali rezultat na osnovu koga bi se mogla predložiti zajednička platforma za definisanje političke budućnosti jugoslovenske zajednice. U svim pregovorima pokazalo se da postoje dijametralno suprotni stavovi o budućem karakteru jugoslovenske zajednice i o postupku da se do nje dođe.

S jedne strane, polazi se od činjenice da Jugoslavija postoji kao savezna država, da postoji i Ustavom utvrđen način za promenu njenog poltičkog uređenja, da se ne osporava pravo svakog naroda na samoopredeljenje do otcepljenja, ali da eventualne zahteve za otcepljenje treba prethodno na ustavan i zakonski način regulisati. Takođe se polazi od stava da se u izgradnji sistema vlasti mora poći od građanina kao nosioca suvereniteta, a da se nacionalni suverenitet izražava u pravu svakog naroda na samoopredeljenje, te da se o otcepljenju ne može odlučivati majorizacijom, nego se svakom narodu mora obezbediti da putem referenduma odlučuje o svojoj sudbini, odnosno o tome u kojoj će i kakvoj zajednici živeti, da istupanje jedne ili više republika iz Jugoslavije otvara pitanje teritorijalnog razgraničenja i utvrđivanje novih granica; da se o eventualnom savezu suverenih država ne bi moglo razgovarati pre nego što bi se na ustavan i zakonit način stvorile samostalne i suverene države.

S druge strane, insistira se na suverenosti republika, iako u nekim od njih živi više jugoslovenskih naroda, pa se u skladu s tim izvodi zaključak da su republičke granice državne i definitivne i da se Jugoslavija može sporazumom republika pretvoriti u savez suverenih država. Uporedo s tim smatra se da i same republičke vlasti mogu odlučiti o izdvajanju republike u samostalnu i suverenu državu.

Prema nekim ocenama, s obzirom na snage političke tendencije za razbijanje zemlje, mi to jedva i da možemo da izbegnemo.

REFERENDUM SAMO UZ PRAVA PITANJA

Po oceni Predsedništva SFRJ, ako bi referendum bio sproveden na način kako je za sada definisan, ne bi dao odgovor na prava pitanja. Državno Predsedništvo smatra da referendum može i treba da bude put za rasplet jugoslovenske političke krize, ali bi trebalo uložiti dodatne napore da se postigne saglasnost svih republika – o pravim pitanjima na koja će građani odgovoriti. (*Dnevnik*, 26. april 1991)

STRANE AGENCIJE O EKSPOZEU BORISAVA JOVIĆA

UPI naglašava da je "jugoslovenski komunistički predsednik" Jović odgovornost za ekonomske nedaće pripisao reformskom programu savezne vlade, što se, tumači američka agencija, svelo na poziv parlamentu da ne prihvati ponuđeni Markovićev paket.

Jović je, dodaje UPI, za pad životnog standarda i proizvodnje optužio Markovićev program, koji je ograničio štampanje novca i time republikama oduzeo polugu za rešavanje finansijskih problema – ali nije ponudio nikakvu drugu alternativu.

Istovremeno, Jović je, kaže UPI, krivicu za političku krizu indirekto pripisao nacionalističim režimima u Hrvatskoj i Sloveniji koji traže nezavisnost, ponavljajući optužbe da te republike stvaraju paralelne armije ilegalno uvozeći oružje.

SEDNICA NARODNE SKUPŠTINE REPUBLIKE SRBIJE
- RAZMATRANI SAVEZNI PROPISI -

Date smernice delegaciji Narodne skupštine u Veću republika i pokrajina Skupštine SFRJ da ne prihvati više nacrta saveznih zakona, uvažavajući princip da se više blanko ne usvajaju saezne mere bez precizne računice šta one znače za Srbiju

Poslanici Narodne skupštine Republike Srbije razmatrali su danas paket od 13 saveznih zakona vezanih za makroekonomsku politiku savezne vlade, a stav Skupštine poslužiće kao smernica srpskoj delegaciji u Veću republika i pokrajina saveznog parlamenta prilikom odlučivanja. Ovoga puta delegacija Skupštine Srbije dobila je smernice ranije iako je sednic aSavezne skupštine na ovu temu planirana posle prvomajskih praznika. Jer, Vlada Srbije zauzela je stav da više neće prihvatiti blanko savezne propise dok nema preciznih podataka i računica šta oni znače za Republiku Srbiju. (*Dnevnik*, 26.april. 1991)

Vukovarska tragedija 1991

SO KNIN I SUP SAO KRAJINE POSTAVILI ULTIMATUM MUP-u HRVATSKE
- ULTIMATUM ISTEKAO, REDARSTVENICI OSTALI -

O postavljanju ultimatuma za povlačenje pripadnika MUP-a RH iz Kijeva, obaveštene sve nadležne savezne i republičke institucije – SUP Krajine po isteku ultimatuma (26. 4. u 12 sati), a s obzirom na nepoštivanje istog, spreman poduzeti sva sredstva organa Krajine. – U Civljanima kod Knina, sinoć ranjen redarstvenik iz Vrlike, Petričević Milivoj

"Ne možemo dozvoliti stvaranje policijskih postaja u hrvatskim selima koja se nalaze na teritoriji SAO Krajine, gde red i zakon štiti SUP Krajine koji u primeni zakona postupa bez razlike u veri i naciji građana. Ukoliko organizatori ne ukinu redarstvenu postaju Kijevo do 12 sati 26. 4. 1991. godine, snosiće posledice, a postaja će biti ukinuta drugim sredstvima organa Krajine" - naglašeno je na kraju ovog saopštenja koje je potpisao sekretar SUP-a SAO Krajine, Milan Martić, te potpredsednik SO Knin, Lazar Macura, a koje je upućeno Predsedništvu SFRJ, SSUP-u, SSNO-u, MUP-u Republike Hrvatske i MUP-u Republike Srbije. (*Dnevnik*, 27. april 1991)

BANIJCI FORMIRAJU DOBROVOLJAČKE ODREDE

Komitet nacionalnog spasa za Baniju odlučio se na ovaj korak zbog stanja u Hrvatskoj i potpune blokade rada Saveznih organa

Oglasio se Komitet nacionalnog spasa za Baniju saopštenjem, u kojem se kaže da je na sastanku sredinom sedmice doneo zaključak da se hitno otpočne formiranje dobrovoljačkih jedinica u svim mesnim zajednicama na celoj Baniji.

Jugoslavija je trenutno jedina država na svetu na čijem relativno malom prostoru deluje nekoliko paralelnih pravnih i poltičkih sistema, jedina država čiji organi ne preduzimaju ništa da bi presekli praksu stvaranja paralelnih oružanih snaga.

Secesionistička politika Republike Hrvatske, sada je do potpuno jasno, nastoji svoje krajnje ciljeve "argumentovati" oružanom silom, nastoji stvoriti paralelnu armiju, koja bi, ne dođe li do političkog rešenja jugoslovenske krize, branila "uspostavu nezavisne hrvatske države".

U saopštenju pomenutog Komiteta podseća se i na činjenicu da se srpski narod Banije s bolom priseća i pamti iskustva stečena u jednoj takvoj državnoj tvorevini i nikada više neće prihvatiti mogućnost da živi u

samostalnoj državi Hrvatskoj, koja bi, kao i za vreme NDH imala svoje oružane snage.

PUCNJAVA U OBA BOROVA

U Borovu Selu je opet došlo do pucnjave. U saopštenju koje je ovim povodom izdala policijska stanica Vukovar stoji da je oko šest naoružanih lica zaustavljalo mercedes tuzlanske registracije koji je išao iz pravca Dalja prema Vukovaru. U automobilu su se nalazile dve osobe koje su nastavile vožnju pa je naoružana straža pripucala tako da je "mercedes" oštećen na nekoliko mesta, ali povređenih nije bilo.

I u naselju Borovo gde je nepoznati vozač "zastave 126 P" ispalio dva hica na tri policajca koji su ovde patrolirali. (*Dnevnik*, 7. april 1991)

SAOPŠTENJE SA SEDNICE SAVETA ZA NARODNU ODBRANU SO KNIN

"U Kijevu ne postoje nikakvi razlozi da MUP Hrvatske drži policijsku postaju"

Savet zaključuje da posle odluke Izvršnog veća SO Knin o formiranju odeljenja stanice milicije Knin u Kijevu ne postoji nikakvi razlozi da MUP Hrvatske drži i jednu policijsku postaju na području opštine Knin, jer za to nije nadležan.

Transporteri JNA ušli u Kijevo

Oko podneva u Kijevo, selo nedaleko od Knina naseljeno s hrvatskim življem, ušli su oklopni transporteri JNA i milicajci Milana Martića, javio je danas posle podne Hrvatski radio.

STIPE MESIĆ: "SVE ĆE BITI U REDU"

Potpredsednik Predsedništva Jugoslavije Stipe Mesić:

"I pored očigledne velike napetosti u Kijevu možete preneti javnosti, da mogu zagarantirati da će sve biti u najboljem redu i da se nikome ništa neće dogoditi, iako neki uporno neće da shvate da Knin nije Srbija, kao što ni Niš nikada ne može biti Hrvatska – rekao je potpredsednik Mesić.

SAOPŠTENJE KOMANDE VOJNO-POMORSKE OBLASTI SNAGE MUP-a NAPUSTILE KIJEVO

Jedinice JNA u Kijevu dok se situacija ne normalizuje

Komanda Vojno pomorske oblasti u Splitu saopštila je večeras:

Vukovarska tragedija 1991

Saopštenje komande vojno-pomorske oblasti glasi:

"U toku 25. i 26. aprila započeto je formiranje policijske stanice Ministarstva unutrašnjih poslova republike Hrvatske u selu Kijevo, opština Knin.

Komanda vojno-pomorske oblasti upozorila je nadležne sorgane Republike Hrvatske da bi to mogao biti povod za izbijanje većih međunarodnih oružanih sukoba i zahtevala da se stanica ne uspostavlja i povuku pridošle policijske snage.

Jedinica jugoslovenske narodne armije ostaće u Kijevu sve dok se situacija ne normalizuje i policijske snage u potpunosti ne povuku.

Potpuno je netačna informacija objavljena u nekim glasilima da su sa jedinicama Jugoslovenske narodne armije u Kijevo ušli i milicioneri iz Knina. Netačno je i to da je bilo sukoba pripadnika JNA i meštana, među kojima je dosta naoružanih".

DANAS NA CETINJU NASTAVAK JU-SAMITA
- PETI SUSRET ŠESTORICE -

Očekuje se da će republički čelnici posebnu pažnju razgovorima posvetiti referendumu

Domaćin cetinjskog susreta predsednik Predsedništva Socijalističke Republike Crne Gore Momir Bulatović, izrazio je nadu da će se na ovom sastanku raspravljati bar pitanje referenduma o dve koncepcije uređenja Jugoslaije, o čemu je dogovor postinut u Ohridu. Međutim, posle ohridskog sastanka otvorila su se, izgleda, neka nova pitanja u vezi sa referendumom, pa se očekuje da će njima na Cetinju biti posvećana posebna pažnja. (*Dnevnik*, 29. april 1991)

UOČI SUĐENJA "ARKANU I TERORISTIMA" U OKRUŽNOM SUDU U ZAGREBU
- LOV NA VEŠTICE -

Okrivljeni su Dušan Bandić, Zoran Stevanović, Dušan Carić i Željko Ražnjatović Arkan

Okrivljeni se terete za "pokušaj nasilnog rušenja ustavnog poretka Republike Hrvatske".

Naime, u Okružnom sudu u Zagrebu u ponedeljak počinje sudski proces okrivljenima Dušanu Bandiću, Zoranu Stevanoviću, Dušanu Carić i Željku Ražnjatoviću Arkanu.

Tereti ih da su iznajmljenim automobilom putovali zajedno u Knin, u tom mestu su razgovarali sa ljudima koji su "na ceni" u hrvatskom MUP-u, potom su se vraćali u Beograd preko Dvora na Uni i kroz taj banijski gradić presporo vozili, i pri tom su bili naoružani.

Jer, konačno je Josip Boljkovac, ministar unutrašnjih poslova Hrvatske, slavodobitno saopštio javnosti da ima "krunski dokaz" o umešanosti srpskog rukovodstva u događaje u Hrvatskoj, odnosno o uvozu "balvan – revolucije" u tu republiku, "notorna činjenica da nakon višestranačkih izbora i uspstave nove vlasti u Hrvatskoj na području severnodalmatinskih opština dela Like i Banije dolazi do oružanog suprotstavljanja novouspostavljenoj vlasti u Hrvatskoj". To se suprotstavljanje ogleda, po podacima MUP-a, u napadima na policijske stanice i odnošenje oružja i druge opreme, oružanim napadima na milicionere, miniranju železničkih pruga, zaprečavanju putnog prometa i diverzijama na objekte građana, a u cilju izazivanja nepoverenja i straha kod njih.

Cilj "oružana pobuna"

Posebno se u njoj apostrofira odluka iz januara kojom je osnovan SUP Krajine i Milan Martić imenovan njegovim sekretarom. Jednom rečju, Krajina je stvorena "na protivustavan način, odnosno pomoću oružane pobune".

Reč je o osobama koji su "mogli donositi i odluke i to odluke o nasilnim oružanim akcijama" jer je tada navodno Carić tražio od Arkana da mu u pomoć pošalje "delije" koji po logici tužioca ne bi došli sa transparentima već sa puškama.

NE PRESTAJU NAPADI NA RADIO-VUKOVAR
- UKLJUČIO SE I DEO ZAPOSLENIH -

Nakon peticije Mirka Stankovića i Milana Čorka na redu je i protest iz same informativne kuće.

Nakon peticije sa nekoliko hiljada potpisa građana vukovarske opštine u kojoj se traži smena dva čelna čoveka Radio-Vukovara i Vukovarskih novina Mirka Stankovića i glavnog i odgovornog urednika i Milana Čorka direktora, nedavno je reagovalo i šest od 16 radnika ovog javnog preduzeća. Dok se u peticiji govori o komunističko-jugoslovenskoj orijentaciji radio-program i unitarističko-srpskoj politici koju, navodno, provodi Stanković uz podršku direktora, zaposleni iz vukovarske informativne kuće.

Pod plaštom zvaničnog stava naše kuće promiču neretko informacije, stavovi koji ne idu u prilog niti mirnog rešenja krize, niti u prilog

objektivnosti, niti po svojoj prirodi priznaju zvanične organe vlasti. (*Dnevnik*, 29. april 1991)

ŠTA SE SVE DOGAĐALO S NACIONALNIM PARKOM PLITVICE PRE JUČERAŠNJE INTERVENCIJE SPECIJALACA

Straže na cestama

Kako izveštava hrvatski radio, nakon postavljanja prepreka od debala i kamenja na kolnike cesta Otočac – Vrhovine – Gospić – Gračac između Metka i Radoča prepreke su postavljene i na cestama Gračac prema Ploči i Gračac prema Ploči i Lički Osik – Titova Korenica. Uz prepreke uočene su naoružane straže pa se vozačima savjetuje da se ne upućuju na te pravce.

Okršaj pred barikadama

Autobus MUP-a paljba je zasula i sa lijeve i desne strane, a u njemu je bilo ranjenih – Radi se o početnicima jer nije skinut osigurač sa tromblonske mine koja je pogodila autobus, kaže jedan specijalac MUP Hrvatske

Mina u autobusu

Oko osam sati ekipa Hrvatskog radija dolazi do balvana, točnije do prekrčene barikade uz koju je, po njihovom kazivanju, bilo mnogo čahura i tri automobila sa registarskim tablicama Titova Korenica. Na momente su se, kažu čuli i sporadični pucnji, a malo dalje do njih bilo je još nekoliko parkiranih vozila MUP-a hrvatske i bolničkih kola kojih su bila i četiri uhapšena civila pod stražom.

Iz radio stanice jednog landrovera ekipa novinara saznala je da je zauzet hotel "Jezero" ali da s provjerava da slučajno nema mina. U tom momentu izvještaj prekida pucnjava...

Vraćena sanitetska kola

"Vidjeli smo krv, ranjene mlade ljude, gotovo djecu, a i s druge strane su bili njihovi vršnjaci. S druge strane nema podataka o ranjenima. Oni koji su ih u ovo uvukli, u ove najmračnije igre, da li su svega toga svjesni, ili su možda negdje zadovoljni što se počelo odvijati po njihovomscenariju". (*Borba,* april 1991)

POVODOM ZAHTEVA SNV ZA SLAVONIJU, BARANJU I ZAPADNI SREM O PRIPAJANJU VOJVODINI - VOJVODINA NENADLEŽNA -

Pokrajina nema nikakvih državotvornih nadležnosti – Ustav Srbije jasno određuje da se o tim pitanjima odluke donose referendumom i to na predlog Narodne skupštine Srbije

Zahtev u Skupštini Srbije

U Skupštini Srbije su nam juče potvrdili da je stigao telegram sa zahtevom za pripajanje Slavonije i Baranje Srbiji, ali je odmah upućen republičkoj Vladi "radi upoznavanja", jer, kako nam rekoše, zahtev potiče od neovlašćenog predlagača. (*Borba*, 2. april 1991)

SUSRET DEMOKRATSKOG OPOZICIONOG FORUMA I FORUMA TERAZIJSKOG PARLAMENTA - NITKO VIŠE NE SMIJE ŠUTJETI -

Dušan Kovačević: Vlasti u Jugoslaviji zapravo su uvijek radile samo za sebe – Boris Tojković: Mladi ne žele da budu topovsko meso za bilo čije nečasne ciljeve

Vlasti u Jugoslaviji – rekao je pisac Dušan Kovačević – uvijek su imale prečeg posla nego da se bave svojim narodima i zapravo su uvijek radile samo za sebe. To se produžava i zaoštrava do ekstrema tako da vladajuće oligarhije hoće da žrtvuju čak i mladost ove zemlje, a to je još jedino bogatstvo koje je toj zemlji preostalo.

Apel

Apel Foruma terazijskog parlamenta iz Beograda koji je pročitan i na sastanku u Zagrebu, a članovi demokratskog opozicionog foruma u potpunosti su ga podržali.

U apelu se pozivaju Milošević i Tuđman da prekinu tajne dogovore o budućnosti svojih naroda i čitave Jugoslavije, jer dogovori iza zatvorenih vrata podstiču krvave drame. O sudbini Jugoslavije moraju javno odlučivati svi legitimni politički faktori, a prije svega njezini narodi. Mladost i pamet ove zemlje odbija, kaže se u apelu, da prolijeva svoju krv braneći autoritarne sile.

Branislav Lečić rekao je da mladi vole što su Srbi ili Hrvati, ali pripadanje naciji je prag sa kojega se kreće u Evropu, a ne put u nacionalnu isključivost i teroriziranje drugih. Ni o jednom sistemu mladi više ne žele suditi po njegovom imenu. Oni više ne vjeruju da veliki cilj opravdava svako sredstvo, već tvrde obratno: kakvo vam je sredstvo – takvi su vam i ciljevi". (*Dnevnik*, 2. april 1991)

KUDA VODE POLITIČKI MANEVRI VOJVODE DR VOJISLAVA ŠEŠELJA - POCRVENELA KOKARDA -

Posle neuspešnog pokušaja da ujedini čitavu srpsku desnicu, Šešelj se okreće srpskim političarima van Srbije

Crveni čovek s kokardom: Vojvoda dr Vojislav Šešelj:

Spektakularno ujedinjenje desnice koje je Šešelj najavio za 23. mart u Kragujevcu je, očigledno, propalo. Umesto desetak desnih partija ujedinio se (kolektivni) deo četnika i deo nezadovoljnih tada još Guberininih radikala. Tako da se broj vojvodinih pristalica nije znatno povećao, s druge strane ortodoksni četnici kažu da SČP više ne postoji, da ih je obezglavio "crveni čovek" maskiran kokardom. Sve četnike koji su učestvovali u prvim redovima demonstracija od 9. marta Šešelj je po hitnom postupku isključio iz pokreta.

Formiran je Srpski nacionalni front u kome glavnu ulogu igraju Mirko Jović i Žarko Gavrilović, a priključilo se još pet – šest desno-monarhističkih stranaka.

Tako dolazi do saradnje sa Karadžićem, Raškovićem, Kilibardom i drugim političarima koji u principu podržavaju Slobodana Miloševića.

"Teško Srbiji koju Šešelj spašava od Draškovića"

Nije lako odgovoriti na pitanje kuda ide Vojislav Šešelj. Pre bi se reklo da on vrluda tj. Zaobilazi, prvo preko SAD gde još uvek ima podršku popa Momčila Đujića i srpskih četnika, a sada preko Bosne i Hrvatske. On sam smatra da ide u borbu za spas srpstva i za obnovu nezavisne i slobodne srpske države na Balkanu koja će, kako kaže, obuhvatiti sve srpske zemlje. (*Borba,* 2. april 1991)

TITOVA KORENICA I KNIN DAN POSLE KRVAVIH DOGAĐAJA NA PLITVIČKIM JEZERIMA

Tri tragične zablude

Nije, dakako, sporno da je problem Srba u Hrvatskoj, koji ima i svoje historijske korjene, iskustva i traume – dobrim dijelom insceniran, inspiriran i potican izvan Hrvatske. Gospodin tuđman, sve da se i pojavio u svakoj srpskoj kući u Kninu i da je svakom domaćinu osobno dao garancije, ne bi odobrovoljio niti zaustavio stomatologa iz Kninske Krajine, ali bi mu

ograničio radijus kretanja i utjecaj na zanemarljiv broj zagriženih sljedbenika. Milan Babić ili netko njemu sličan, pojavio bi se ma šta da je dr Tuđman učinio, naprosto zato što on nije "autohtona pojava". Griješi Babić ako misli da je lider. On je tek izvršilac, puko sredstvo politike koja se još nije odrekla ambicija da zagospodari jugoslovenskim prostorima iako sve govori protiv nje. On je "potpaljivač u susjedstvu", potreban da bi se usmjerio pogled nezadovoljnih građana Srbije negdje drugo, dalje od neprilika i problema ove republike. On je "simulator", "injekcija" kojom se ubrizgava adrenalin kad god je "ugroženo jedinstvo" srpstva okruženog svuda i samo neprijateljima. On je svom inspiratoru i naredbodavcu alibi da i dalje ustrajava na zabludi da pritiscima i potpaljivanjem požara međunacionalnih sukoba može nametnuti svoje formule i svoju politiku, bez obzira što takva politika izravno vodi u sukobe širih razmera u kojima će poraženi biti svi.

VUKOVAR
- MOLBE ZA OBJEKTIVNOST -

Građani, državni organi i političke stranke pozvani da doprinesu mirnom rješavanju nastalih prilika, a štampa da izvještava istinu

Vukovar – Nakon događaja u Plitvicama sela sa pretežno srpskim stanovništvom u vukovarskoj općini organizirala su u nedelju na noć straže i postavili barikade. Promet je sinoć bio blokiran u pravcu Vinkovaca, Osijeka i Dalja, a straže kod Borova sela će, prema riječima mještana, biti dok se na slobodu ne puste uhapšeni čelnici vukovarskog SDS Goran Hadžić i Boro Savić.

Pucnjava

Prema informacijama Petra Kovačevića, načelnika Policijske stanice u Vukovaru, preksinoć je kod sela Bršadin pucano na građanina Ivana Nemčića iz Vukovara koji se sa suprugom vozio u automobilu. Prvo je zaustavljeno vozilo, a po izlasku Nemčić je bio izvučen da bi odmah potom neko pripucao sa strane.

Iako se ne raspolaže još tačnim informacijama netko je po riječima Kovačevića, od onih koji su zaustavili automobil povikao "Nemoj pucati, ubi Popovića!" Pretpostavlja se da je to netko od mještana Bršadina. Nemčić se uspio istrgnuti jer je naišlo drugo vozilo ali je njegova supruga zadobila dvije rane – u prijedelu noge i leđa. (*Borba,* 3. april 1991)

ZASEDANJE SKUPŠTINE VOJVODINE
- JEDAN NAROD – JEDNA DRŽAVA -

Istorijska je potreba i pravo srpskog naroda da i danas i sutra, u bilo kojoj varijanti raspleta jugoslovenske krize živi u jednoj državi na svojim istorijskim teritorijama – rekao je dr Radoman Božović u povodu događaja u Hrvatskoj

Nakon toga što je delegat Dragan Stupar podsetio na zaključak Srpskog nacionalnog veća Slavonije, Baranje i Zapadnog Srema o pripajanju Vojvodini, odnosno Srbiji, smatrajući očigledno da bi Skupština Vojvodine trebalo da se o tome takođe odredi.

Ljubica Ilić, koja je predsedavala zajedničkoj sednici obavestila je delegate takođe da je zahtev u vezi pripajanja Slavonije, Baranje i zapadnog Srema Vojvodini stigao u Skupštinu pokrajine, ali da su potpisnici tog zahteva jutros telefonski obavestili da odustaju od traženja da se o njemu Skupština Vojvodine izjašnjava na ovoj sednici.

Na njoj je na predlog jednog delegata odata "pošta minutom ćutanja samo jednom poginulom (meštaninu Titove Korenice), a sasvim drugačiji stav od takvog isključivog deljenja u žalosti imala je delegat Ljiljana Aleksijević koja je, uz podsećanje da tamo žive Srbi i Hrvati i da zajedno proživljavaju teške trenutke i predložila da Skupština Vojvodine usvoji stav po kome valja zaštititi sve narode od: militantnih rukovodstava. (Borba, 3. april 1991)

INTERVJU SA KNJIŽEVNIKOM MIRKOM KOVAČEM, O MARTOVSKIM DOGAĐAJIMA, MILOŠEVIĆEVOM DESPOTIZMU, SRPSKOM NACIONALNOM SAVETU, ĆOSIĆEVIM OPTUŽBAMA, SELENIĆEVIM REAGOVANJIMA, DOMUNĐAVANJIMA MILOŠEVIĆA I TUĐMANA...

Mirko Kovač odolevao je svim post-demokratskim svrstavanjima u intelektualnim krugovima. Istaknuti književnik koji je svojim beskompromisnim izjavama i angažovanim političkim esejima, naročito u poslednje dve tri godine bio živi dokaz (po nekima: izuzetak koji potvrđuje pravilo?) da u Srbiji, ipak, nije sve tako jednoumno i homogenizovano kako s eto "krivo" i stereotipno ponegde prikazivalo – nije poput mnogih, i najzakletijih intelektualnih "ćutalica" i oponenata kolektivnim "mitinzima" masa odoleo martovskom izazovu:

Da svakako. Ako je Trg republike u svesti mladih ljudi i demokratski orijentisanih građana tog. 9. marta primenovan u Trg slobode, onda je to već istorijska činjenica. Beograd je središte u kojem se sudaraju sile Istoka i

Zapada, ideje Evrope i Antievrope, liberalizma i konzervatizma. Neću da vas zamaram pričom kad je Beogradu namenjena ta sudbina središta, ali oni koji se bave metafizičkim temama to dobro znaju. No sada nije reč o "mističnoj stvarnosti" već o prilično vulgarnoj politici koja se može videti u "slici i reči" ako ponekad partije TV-prenose iz Skupštine Srbije.

Predsednik Vlade ne laže

Kao što znate, mi smo demokratske tradicije iskorenili. Nacionalizam je zatvorio vrata Srbije, proglasio opsadno stanje, zavadio se s manjinama i drugim narodima, okrenuo protiv sebe demokratski svet, a svojom propagandom kljukao srpsko stanovništvo bolesnim pričama o zaverenicima koji hoće iz čista mira da nas potamane. Društvo je obolelo.

Sklon sam da verujem da predsednik srpske vlade, onaj šantićevac, nije lagao kad je u vreme demonstracija govorio o desantu na Knin, Glinu, Stolac, jer oni više neznaju šta je stvarnost a šta propaganda.

"Demokratija je preča od socijalizma", rekao je onaj pametni mađarski pisac Đerđ Konrad. Dodao bih da je socijalno preče od nacionalnog, mada demokratija ne negira nijedno od toga.

Sve više se nameću poređenja o studentskom martu 91. i junu 68., a meni se čini da je ta studentska devedeset prva i šezdeset osma deo evropskih pokreta onda i danas. Tada je bila na sceni evropska levica i njena utopija, danas je pak pokret antikomunistički, danas omladina sanja neki drugi san.

Martovski studentski događaji su dragoceni prilog slobodi.

O Miloševiću...

Taj je čovek iz starog vica koji je od svojih komunističkih uzora učio da vlada, a ne da vodi politiku. Njemu je bilo važnije da se domogne Dedinja nego da pomogne Srbiji. Ali ostavimo to analitičarima, a ja bih rekao da sam, gledajući taj razgovor na TV zapazio da je većina nastavnika ispod svojih učenika i da ti nastavnici pripadaju onom sloju koji pravi kultove i ceri se na svaku reč vlastodržaca. Oni su pljeskali kad on kaže. "Baš mi takvo pitanje odgovara." Tako su Tita dočekivali, a kada bilo šta kaže odmah se plešće, kad izusti nešto poluduhovito i glupo, razvale usta od smeha. To je išlo do apsurda, pričaju da je jednom zamenio neki grad, recimo Kraljevčanima se obratio: dragi moji Kragujevčani, a onda je nastao frenetičan aplauz, oduševljenje i poklici. Hoću reći da su to tipični simptomi diktatorskih režima. Svakog demokratu vređa lični režim jednog čoveka.

Vukovarska tragedija 1991

Ne verujem spasiocima naroda

Što se tiče tog Saveta o kojem ste me pitali, ne znam o njemu ništa, ali ću vam reći da mi je pun kufer samozvanih spasilaca koji ovaj nesrećni narod zamajavaju celog veka. Nedavno mi je jedan pop rekao: "Opojao bih crnog đavola samo ako umre kao pravoslavac!"

Rušenje Markovića

Njihov prirodni neprijatelj je Ante Marković. (*Borba*,3, april 1991)

NE MOŽE BEZ RATA

Dr Dragoljub Jovanović, koji je uoči rata podržavao koaliciju na čelu sa Mačekom, i kao zemljoradnik pružio punu podršku sporazumu Cvetković – Maček, navodi u svojim "Političkim uspomenama" svedočenja Slobodana Jovanovića, tada predsednika Srpskog kulturnog kluba, institucije koja se, sa srpske strane, opirala istom tom sporazumu:

"Hrvatima (se) ne može više lako oduzeti ono što su dobili. Ne može bez građanskog rata..."

"Vi svi potcenjujete snagu Hrvata. Oni su jači nego što se obično misli... Hrvati su u zanosu... I taj zanos im je svima zajednički."

Dva doktora Jovanovića, profesori Pravnog fakulteta i politički raznomišljenici, vodili sus ove razgovore u vreme kada je već bila stvorena Banovina Hrvata. (*Borba*, 5. april 1991)

SA KNJIŽEVNIKOM JOVANOM RADULOVIĆEM, O KNINSKOJ KRAJINI, SRPSKOM NACIONALNOM SAVETU, HRVATSKOJ VLASTI, TRGOVINI NARODIMA, SLOBODANU MILOŠEVIĆU, ZAKASNELOJ INTERVENCIJI JNA...
PONOVO SUROVI BLAGDAN

Petrinja, Pakrac, pa sada Plitvice, su događaji u nizu kojima jedno izrazito desno orijentisano nacionalističko rukovodstvo želi da rešava probleme srpskog naroda... Sadašnja Jugoslavija nema šanse da preživi, a kakva će biti ne znaju ni oni koji se o njoj dogovaraju... O Miloševiću nisam govorio ni kad je bio u usponu, pa neću ni sada... Vojska je došla na Plitvice 12 sati nakon što je sve završeno

Nije otcepljenje dovelo do ekscesnih situacija. Treba se vratiti unazad i pogledati istini u oči. Prvo, srpski narod je tu državu koja se zove Republika Hrvatska stvorio, učinio za nju više nego taj narod koji je bio na strani poraženih sila. Drugo, taj narod je bio u Ustavu Hrvatske priznat sve do

decembra prošle godine kada se konstituisala nova država. Dolaskom nove vlasti u Hrvatskoj, njemu se ništa od toga više ne priznaje. Gura se u građane drugog reda, u nacionalne manjine, naziva se pučanstvo. Natura im se hrvatski jezik, njihova deca treba da iz bukvara saznaju ko je Alojzije Stepinac, a u lektiri da uče Budaka. Oni to jednostavno ne mogu da prihvate.

Vlast na paragvajski način

Tu srpski narod prepoznaje ideologiju ustaške države. I apsolutno, priče o scenariju iz Srbije i o vođama koje pobunjuju narod, Raškoviću, Babiću, Miloševiću, nebitne su.

Valjda svi Srbi žele da žive u jednoj državi koja se zove Srbija. To važi za Srbe iz Australije, sa Zelanda, iz Kanade, pa i za Srbe iz Krajine. Tu odluku pozdravljam iz sveg srca. (Borba, 5. april 1991)

ZNAK OPASNOSTI PREKIDA

U politici nisu važne namere, već rezultati. A oni su danas, sa stanovišta nacionalnog interesa srpskog naroda, tako rđavi da je u njegovoj političkoj istoriji teško naći vreme slično sadašnjem – Piše Latinka Perović

Nacionalni interes, u istorijskom smislu, uvek je jedan, nepromenljiv i isti kod svih naroda. Njegovu suštinu čini duhovno i kulturno jedinstvo naroda, ona vrednost koja svaki narod i čini posebnošću, po kojoj se on prepoznaje među drugim narodima.

Nacionalni programi su različiti i uži od nacionalnog interesa. Kao izraz različitih istorijskih okolnosti, političkih i društvenih tendencija, oni su svi legitimni. Ali, svaki od njih u istoj meri ne služi dugoročnom nacionalnom interesu.

Od početka prošlog veka, kada je srpski narod revolucijom stavio na dnevni red dovršenje svoga oslobođenja i ujedinjenja, u njemu su se postepeno kristalisala dva nacionalna programa.

Suština po redu nastajanja, prvog, srpskog nacionalnog programa svodi se na sledeće: srednjevekovna srpska država kao osnova; uvećanje i proširenje Srbije i povezivanje na njena istorijska prava, koja ostali Južni Sloveni moraju razumeti, jer su Srbi prvi počeli da se bore i imaju pravo da tu borbu dovrše; nasledno književstvo, bez čega bi se Srbija raskomadala; pravo Srbije da govori u ime Južnih Slovena.

Nastanak drugog nacionalnog programa, za koji je Slobodan Jovanović rekao da je izazvao krizu srpskog nacionalizma, vezan je za pojavu liberalne i uopšte kritičke misli u Srbiji. Središna ideja tog programa je nedeljivost

spoljnog oslobođenja i unutrašnje slobode. Narod nije totalitet, a narodno načelo nije, samo po sebi, napredno. "Ono može biti u rukama veštih vlastoljubaca oruđe nazatka i tiranije, kao što može biti u rukama svesnih patriota oruđe narodnog napretka" – govorio je Svetozar Marković. Tvorci ovog programa su polazili od revolucionarnog značaja misli o jedinstvu srpskog naroda, ali su, istovremeno, postavljali pitanje kako će biti ujedinjeno srpstvo: materijalno, društveno, kulturno i moralno, kakvo će biti u civilizacijskom smislu. Za njih jedinstvo srpskog naroda nije bilo "jedinstvo kancelarije", već "jedinstvo slobodnih ljudi".

Nacionalni program kome su se suprotstavili, ovi vesnici kritičke misli u Srbiji prvi su nazvali politikom "Velike Srbije". Da bi tu politiku ostvario, srpski narod, koji "nema nikakvih ni geografskih, ni etnografskih granica koje bi mu određivale neku jedinstvenu celinu", već živi izmešan sa drugim narodima, koji takođe imaju interes da očuvaju svoje duhovno i kulturno jedinstvo, morao bi "uzeti ulogu osvajača".

"Velika Srbija", nastala osvajanjem, "morala bi po nuždi postati vojno-policijska država, koja bi svu svoju snagu morala uložiti samo da se sačuva od spoljnih neprijatelja. O umnom, kulturnom razvitku ne bi bilo ni spomena". Iz te borbe, srpski bi narod izašao okružen neprijateljima, osiromašen, njegovi delovi van Kneževine dobili bi vrlo malo, a narodu u Kneževini bilo bi mnogo gore. Zbog svega toga, "Velika Srbija" je smatrana trošnom građevinom, koja "i nije kadra da obezbedi narodne interese" i koja bi, pre ili kasnije, morala da završi "kakvom spoljnom ili unutrašnjom katastrofom". Politici "Velike Srbije", ovaj je program suprotstavio rešenje srpskog pitanja u savezu balkanskih i jugoslovenskih naroda.

Istorija je neprestano stavljala na probu ova dva nacionalna programa. Posledice i jednog i rugog po nacionalni interes srpskog naroda su merljive. Njihovo ignorisanje uvek se skupo plaćalo.

U politici nisu važne namere, već rezultati, a oni su danas, sa stanovišta nacionalnog interesa srpskog naroda, tako rđavi da je u njegovoj političkoj istoriji teško naći vreme slično sadašnjem.

Srbija je u sukobu sa svima, sa kojima, još uvek, deli zajedničku državnu teritoriju, koju zbog srpske dijaspore nije u stanju da razgraniči. U njoj se već dugo uspostavlja jedinstvo na bazi susprotstavljanja svima ostalima. U tim uslovima, demokratija postaje simulacija. U slici Srbije od pre sto godina, koju je dao jedan ondašnji javni radnik, prepoznaje se današnja Srbija: "Zemlja je bila pocepana na nekoliko krvno zavađenih partija od kojih svaka pretendovaše na monopol srpskog rodoljublja, a koje se ne razlikovaše

po političkim načelima, nego jedino po imenima i interesima svojih vođa". ... Formulisanje različitih nacionalnih programa, kao posledica različitih društvenih koncepcija, bilo bi znak istinske pluralnosti društva, u kojoj je moguća i provera koji je od tih programa bliži dugoročnom nacionalnom interesu, a koji ga dovodi u pitanje.

U svetu, Srbija je identifikovana sa poslednjom odbranom sistema, koji je, obavivši deo istorijskog posla, postao retrogradan. Arogancije sa kojom se odbija suočavanje sa slikom koja o Srbiji postoji – znak je opasnog prekida one psihološke težnje ka evropeizaciji, koja u srpskom narodu postoji već dva veka.

U tom poraznom bilansu, najteže je, ipak, ono o čemu se, začudo, najmanje govori, sa čim će suočavanje biti najbolnije: stanje o samoj Srbiji. Ona materijalno siromaši i duhovno s dezorijentiše. Zapušteni su joj privreda, nauka, proseta, zdravstvo, saobraćaj. Univerzalna ljudska prava politički se funkcionalizuju To budi instinkte i stvara moralnu tupost, podstiče revanšizam i suzbija duh tolerancije, bez koga nema ni elementarne čovečnosti ni pravog demokratskog života. Šta sa stanovišta duhovnog i kulturnog jedinstva srpskog naroda može da učini takva matica?

Zarobljeni nacionalizmom, prestali smo da osećamo koliko smo protivrečni. Tvrdimo da imamo veliku prošlost, državu, demokratske tradicije, a u isto vreme da smo prevareni, izdani, da smo objekt zavere svih ovozemaljskih i nebeskih sila. Zajedno sa ostalima u Jugoslaviji, samo potvrđujemo tačnost reči jednog velikog prijatelja Srba, Karla Sforce: "Svi nacionalizmi imaju dve fiksne ideje koje se prividno isključuju: maniju veličine i maniju gonjenja". Obe ove manije podjednako nas udaljavaju od racionalnog mišljenja, koje jedino i može da nas vrati pitanju: koji je od dva nacionalna programa na delu i koji je od njih u dugoročnom nacionalnom interesu. (*Borba*, 5. april 1991)

STRAH I NEPOVERENJE U SELIMA SLAVONIJE
- NI U KAFANU ZAJEDNO -

U selima zavladao strah a noću straže na barikadama

Vukovar – Ovde je juče Zlatko Ore pucao iz kalašnjikova kako bi pokazao da ima oružje. Rešenje je samo da se pripojimo Srbiji- kažu žitelji ovog mesta, a Marijan Kujundžić u restoranu "Jedinstvo" gde svraća hrvatski živalj kaže da sloge više nema. (*Borba*, 6-7. april 1991)

ILI POŠTOVANJE, ILI POVLAČENJE SVIH
- GAVRO PERAZIĆ O UOBLIČAVANJU BUDUĆE JUGOSLAVIJE, POSLEDICAMA "PRISAJEDINJENJA" SAO KRAJINE SRBIJI, FORMIRANJE NOVIH GRANICA -

Ako bi se očuvala federacija, ni odluka hrvatske da se konstituiše u posebnu suverenu državu, niti odluka Krajine da se pripoji Srbiji, ne bi imala efekta. Rešenje je: ili povući obe, ili poštovati obe odluke

Ako bi se hrvatska otcepila, Srbi bi u njoj postali nacionalna manjina, a izgubilibi pravno svojstvu jugoslovenskog naroda kao što bi izgubili i jugoslovensko državljanstvo. Pitam se ko ima pravo da ih baci na niži pravni nivo i da ih natera da postanu nacionalna manjina i da ih liši jugoslovenskog državljanstva? To bi bila kolektivna kazna jednog naroda.

Ako je Hrvatska prekršila važeći ustav i proglasila svoju suverenost, tj. Nezavisnost od Jugoslavije, suspendovala ili ukinula jugoslovenski pravni sistem u Hrvatskoj, koji je upravo, i između ostalog, i garantovao prava ovog naroda, a pri tome ne postoje savezni mehanizmi koji bi bili garant da se očuva savezni ustavno-pravni sistem, ne treba ovaj akt osuđivati ništa više nego hrvtske organe koji su prvi pogazili ustavne norme. Ja u ovoj odluci Izvršnog veća SAO Krajine vidim nužnu meru samoodbrane za očuvanje bitnosti ovog naroda i njegovog ustavno-pravnog položaja, kad već drugo izlaza nema. Narod Krajine u nepoštovanju odluka savezne države vidi njenu nemoć, pa mu i ne preostaje drugo do da sam rešava probleme.

Granice su upravne

Treba znati da je posve nelegalan način na koji je Hrvatska proklamovana u posebnu suverenu državu. Tu je pogaženo pravo naroda na samoopredeljenje, jer taj narod niko nije pitao, a o takvoj sudbonosnoj odluci ne može da odlučuje samo parlament. Skupština Srbije u svojoj Deklaraciji zastupa stav da srpski narod ima pravo da živi u jednoj državi i "to se mora poštovati u svakoj varijanti rešenja jugoslovenske krize". To znači, ili Jugoslavija kao federativna država,ili Srbija ako nje ne bi bilo.

AVNOJ ne treba zloupotrebljavati. On je samo potvrdio da ostajemo ujedinjeni, nije ništa novo dao – tada nikakva druga opcija i nije mogla biti međunarodno priznata.

Granice između republika su, dkale, administrativno upravne i sasvim je ligično da se u slučaju takozvanog razdruživanja ne može poštovati status kvo, i to se ne tiče međunarodnog, već nacionalnog ustavnog prava. Otuda,

ako ih je hrvatska htela pretvoriti u međudržavne granice, to je prekršaj nacionalnog prava jer taj čin mora biti rezultat dogovora, a ne jednostran čin.

Naravno, ovde se implicira i međunarodno pravo jer se postavlja pitanje da li bi takve granice bile priznate. I to bi, kao i mnogo što-šta drugo trebalo dogovorno rešiti pre nego što se priđe takozvanom razdruživanju.

Država se može "odneti"

Kada se jedna država rastura, pravo je naroda da odluče sami o sebi i svojoj teritoriji. Kako su u tu državu uneli svoju teritoriju, tako je mogu i odneti tamo gde žele prići. A država iz koje bi se otcepili nema pravo na svoj suverenitet na toj teritoriji.

Objektivno, Jugoslavija je interes svih naroda koji u njoj žive. Oni su 1918. izabrali naboljuu opciju, najbolju za sve – Slovenački narod živi u četiri države. Njegov najveći deo je u Jugoslaviji. Ako bi nestalo Jugoslavije, delovi slovenačkog naroda bi ostali bez zaštite matičnog naroda. Drugo je pitanje kako bi Slovenija prošla sa granicama kad postoje vrlo jake revandikacije, a posebno Osimski sporazumi. Jugoslavija joj daje i ekonomsku, i političku, i svaku drugu šansu.

Hrvatska je toliko izmešana sa Srbima i drugim narodima Jugoslavije, da bi večito u sebi imala vatru. Ekonomska šansa joj je Srbija, Vojvodina, komunikacije sa Mađarskom, i uopšte Balkan. Ne treba zaboraviti ni revandikacije na Istru, Dalmaciju, otočje. (*Borba,* 6-7. april 1991)

SLAVONIJA, BARANJA I ZAPADNI SREM IZMEĐU DVA USKRSA
- ČETIRI "S" ŠAHOVNICI NE VERUJU -

Lako je biti Srbin u Srbiji, ovde smo građani drugog reda, kaže Jovica Vučenović komandant "štaba" u Borovu Selu – Da li su samozvani četnici "ispomoć iz Beograda" – Svako pije i puca u svojoj kafani, preko barikada ne mogu redarstvenici, ali mogu izbeglice – Ako nastave da se gledaju preko nišana – svi smo ugroženi, kažu u mađarskom selu Korođ.

U Slavoniji uprkos dogovorima – nema mira. I dalje se zvecka oružjem, i uglavnom "pregovara" ali preko nišana.

I dalje su u srpskim selima postavljene barikade, naoružani meštani legitimišu sve koji ulaze u naselja, a propuštaju, uglavnom, samo – Srbe.

U Borovu Selu se nalazi takozvani štab na čijem čelu je Jovica Vučenović.

Mi smo ovde prepušteni sami sebi. Lako je biti Srbin u Srbiji. Ovde smo građanid rugog reda – kaže Jovica Vučenović, "komandant" štaba u Borovu Selu.

Slobodan Poznanović dodaje da su čuli pretnje redatstvenika da će "i ovo biti krvavi uskrs".

Stražama u ovom selu komanduju mladići – koji sami sebe nazivaju "četnici". Nose kape sa kokardama, a neki meštani kažu da su "došli kao ispomoć iz Beograda".

U Bogdanovcima je, kažu meštani, čak i jedan Srbin član HDZ. Zove se Milan Aleksić, i jedan je od najaktivnijih članova. Nismo ga pronašli, rekoše nam nije kod kuće.

Prete nam Srbi da će ući u selo da kolju Hrvate. Zašto

U "čisto srpskom" selu Negoslavci – slična situacija. Samo se za sve nedaće optužuju – Hrvati.

Velisav Grčić kaže da je naoružana svaka srpska kuća, da se prodaje i stoka samo kako bi se kupio pištolj ili puška. Znamo mi da i hrvatske kuće imaju "kalašnjikove".

Duđan Vojinović, Srbin iz ovog sela, kaže da vać mesecima ne spava, da je najteže mešovitim brakovima, ali se danas oni više ne sklapaju.

Vekovima se živelo zajedno. Sad su ljudi postali ogorčeni neprijatelji. Zašto? Morali bi konačno da sednu zajedno za sto i da se dogovore o budućnosti. Međutim, to ne mogu da urade sve dok razgovaraju oružjem. Kada je reč o ugroženosti Srba ovde, ja mislim da to nije tačno. Firme propadaju i otkaze dobijaju svi. Eto, mi Mađari ovde imamo pravo na svoj jezik, svoju osnovnu školu. Ima propusta u kadrovskoj politici gde nova vlast teži da na odgovorne funkcije postavi samo – Hrvate. Napetost postoji svuda i mislm da mala iskra može da napravi velike sukobe. Zato i savetujem da se ne pregovara preko nišana, kako to još uvek rade. (*Borba*, 8. april 1991)

OTVORENIH KARATA

Počinje nova predstava

Jedna od trenutno najvećih političkih zabluda jeste ona da Slobodan Milošević i Franjo Tuđman kontrolišu situaciju u svojim nacionima.

Stvar se, međutim otela. To oba lidera znaju. Pomenutu zabludu podržavaju jer nemaju izbora. Tajnu je provalio Milošević na prošlonedeljnoj konferenciji za štampu. I to tajnu koja ima značaj elementarne političke odrednice trenutne situaciji, zemlji. Ona glasi: Kninjanin Milan Babić ništa nije

pitao Slobodana Miloševića, predsednika Republike Srbije, i "oca nacije", pre nego što je proglasio: "pripajanje SAO Krajina Republici Srbiji"!

Slična stvar čeka Tuđmana u Slavoniji i Baranji: nekakvi Glavaši (ili slični) će politiku sunovratiti u nasilje i pri tom, uopšte će za to tražiti bilo kakvu dozvolu od vrhovnika.

Kad se to dogodi – taj trenutak je sasvim blizu, Milošević i tuđman će se suočiti samo a jednim izborom: stati uz svoje ekstremise (i teroriste) ili napraviti savez protiv njih. (Borba, 9. april 1991)

SVE MOJE I MILOŠEVIĆEVE GREŠKE
- INTERVJU: PROFESOR JOVAN RAŠKOVIĆ -

Dva oca Milana Babića

Da li su vas Babić i njegovi ljudi obaveštavali o onome što se događa. Jeste li upravljali situacijom?

Nisam imao razloga da ne vjerujem, mada se tako prvi put desilo da me nisu pitali već samo obaveštavali. Mislim da su tada počeli kontakti grupe iz Beograda i Babića. Da se stvorila neka simbolička veza između Babića i njih, možda i između Babića i samog Miloševića.

Ja sam tu bio u jednom procjepu. Nisam mislio politički. Da sam mislio politički, a politički misliti znači u prvom redu – misliti neiskreno, sakrivati svoje misli, ja bih sigurno, po logici razuma, pronašao tu ravnotežu o kojoj Vi govorite. Ali moj je princip da se ponašam ontološki, na način kako cijelu stvar osjećam. Ljudi koji se ponašaju prema svojim emocionalnim nabojima i sadržajima, više nego prema racionalnim, ja sam se u tom slučaju tako ponašao, padaju u te greške koje su očite. Osim toga Hrvatsko vrhovništvo mi je podvaljivalo.

Srbija ne može prihvatiti u ovom trenutku Krajinu, jer ta proklamacija nije državnička već politička proklamacija. Sigurno je da koliko sam ja grešio prema Srbiji i prema Miloševiću lično, da su Milošević i Srbija grešili prema nama.

Ne bih rekao, mada možda čak i može taj izraz. Moj psihološki strukturi je, naprotiv stran svaki militantizam. U stvari, Babić se vezao, da li za Miloševića ili za neke generale, kako čujem ovih dana, ja ne znam. On je proveo nekoliko akcija u dogovoru s njima, a ne sa mnom.

Dobrica Ćosić

Kakvi su vaši odnosi sa Dobricom Ćosićem?

Vrlo dobri. Mi smo stari prijatelji još iz Korčulanske škole. Naše prijateljstvo traje 20 i nešto godina i ničim nije nikad bilo pomućeno. Optužba koja se javlja u zadnje vrijeme protiv Dobrice Ćosića kako je on Miloševićev čovek – ne stoji. Ja tačno znam njegovo shvaćanje stvari. On je lojalan, u duhovnom smislu, prema Miloševiću, ali on nije sljedbenik Miloševića, niti Dobrica Ćosić može uopšte biti slijedbenik. Po mom dubokom sudu Slobodan milošević je političko čedo Dobrice Ćosića. (*Dnevnik*, 2.april 1991)

DVERI IMAGINACIJE
- RELIGIJA I SVAKODNEVLJE -

Distancirajući se od neupsjelog društvenog sistema crkva može postati privlačno žarište protivljenju postvarenja života

U svakodnevlju naše savremenosti susrećemo se i sa svjetovnom religijom u kojoj se spram nekog unutarvjerskog objekta - i to ne samo rutinski nego i s pravim zanosom – uspostavljaju odnosi na eminentno religijski način: obožavanje vođe, partije, nacije koje je praćeno svakodnevnim ritualima – od pozivanja ne nekog ili nešto do zaklinjanja. (*Borba*,13-14. april 1991)

KO I ZAŠTO NAPADA DOBRICU ĆOSIĆA
- NEVIN ČOVEK U GREŠNOM SISTEMU? -

Autoritet i osporavanje

Srpske opozicione partije koje su sudaraju sa Dobricom Ćosićem imaju pred sobom ozbiljan problem. Naime, suprotstavljanje Dobrici Ćosiću kao čoveku (biću koje ima metabolizam) može se najprostije izvesti živom silom. Onako kako je to učinjeno 9. marta, ali pošto Dobrica Ćosić očigledno nije oklopno vozilo, postavlja se pitanje da li je Dobrica Ćosić nosilac izvesnog duhovnog stanja u srpskom narodu.

Jednostavnije kazano, nije li Dobrica Ćosić autoritet sa obeležjima koje su ovaj položaj iz patrijarhalne porodice prebacili u sferu politike: ima ugled, ali nema položaj, ima moć, ali nema vlast. To je, (takvo shvatanje) uostalom promovisalo Ćosića u patrijarha bez kamilavke na zemlji, a njegovu literaturu, duboko vezanu za ideologije u srpskom narodu, već sada plasiralo u srpsku heraldiku – uz srpski grb, zastavu i nepostojeću himnu.

Implicite, i oni koji napadaju Ćosića, priznaju njegov autoritet, a kako i ne bi kada su dugo godina pripadali istom duhovnom krugu koji se nije

zadržavao samo na slučajnoj podudarnosti ideja, nego i na mnogim časovima provedenim zajedno.

Na čemu je Ćosić izgradio svoj autoritet? Na tome što je postao jeretik, onako kako je to pre njega učinio Đilas? Nesumnjivo da Ćosić nosi obeležja jeretičke sudbine, što on i danas priznaje, ocenjujući neke svoje izjave i neke postupke dok je pripadao povlašćenom sloju komunističke elite kao zabludu. Načelno pitanje – imaju li jeretici krivicu kao i ostali ponajčešće se i ne postavlja jer se jereticima u totalitarnom društvu, bar od strane demokratske javnosti, unapred oprašta. Na istom tasu mogli bismo izmeriti Ćosićev autoritet i autoritet drugog velikog srpskog pisca Borislava Pekića.

Dok Dobrica Ćosić mora da se bori sa dve varijante krivice (ili da prizna kako je verovao u nešto što ne postoji ili da prizna kako može postojati ono u šta on veruje) dotle Pekić jasno priznaje i naglašava svoju krivicu pred režimom i sistemom u koji nije verovao i niti danas veruje. Pekić je bio izvan sistema, ali ako se meri neki autoritet, može se slobodno reći da je onaj Ćosićev masovniji. Paradoks je sledeći: zašto više autoriteta (količinski gledano), ima onaj koji na sebi ipak ima nekakvu krivicu u sistemu od onog koji je nema? Odgovor bi mogao da bude da Srbi nisu prihvatili ocenu da u socijalizmu nema nevinih. Iako se sa sigurnošću može tvrditi da u onom drugom sistemu ima nevinih. Za Pekića, hipotetički, može postojati sumnja da , iako je iz drugog sistema, nije nevin, a za Ćosića da je nevin, iako je iz grešnog sistema?

Može se stoga tvrditi da veliki deo svog autoriteta Ćosić gradi upravo na ubeđenju naroda da je u grešan sistem upao ni kriv ni dužan i da opraštajući Ćosiću, narod oprašta sam sebi.

Preneseno na partijski plan može se procenjivati kome je autoritet Dobrice Ćosića bliži. Iz redova SPO-a Ćosiću se zamera da nije za nacionalno pomirenje, a iz Demokratske stranke da je isuviše blizak sa vladajućim SPS, odnosno sa Slobodanom Miloševićem.

Gledano sa stanovišta SPO-a, pisac "Vremena zla" jeste dokazani antiboljevik, ali to još uvek ne znači da je antikomunista ili protivnik socijalističkih ubeđenja u moravskoj varijanti. Ukoliko se može reći da je protiv uvezenog antiboljševizma, utoliko se sumnja da je autentični socijalista. Govoreći tako na promociji knjige Koste Čavoškog "Tito, tehnologija vlasti" Nikola Milošević je objasnio da je ta knjiga pisana po nagovoru Dobrice Ćosića, ali da se naredna knjiga Čavoškog o "sadašnjem despotu" Slobodanu Miloševiću ne piše po istom nagovoru, za svaki slučaj pripomenuo je

Milošević (Nikola). To je izazvalo smeh u publici. Još jedan dokaz? Protiv Broza (boljševika) hoće, protiv Miloševića (komuniste., socijaliste) neće?

Ovakvih dokaza verovatno će biti i više, a oni su značajni pre svega jer dolaze iz krugova koji do pre nekog vremena dobar deo svog političkog držanja temeljili na bliskošću sa Dobricom Ćosićem. S obzirom da su prvi, ti napadi izazivaju mnoge zabune. Ali tamo gde ima autoriteta, ima i osporavanja. Izvesno je samo da autoritet može postojati ako se pojavljuje kao duh iz boce, i u tom smislu on funkcioniše kao mistifikacija.

Odbijanjem da primi nagradu Narodne biblioteke Srbije, neizjašnjavanjem o demonstracijama 9. marta na osnovu "lekarskog uverenja", možda je Ćosić odlučio da se vrati u bocu? (*Borba*, 6-7. april 1991)

SASTANAK JUGOSLOVENSKIH PREDSEDNIKA NA CETINJU - ISKLJUČIVO O REFERENDUMU -

Posle sastanka, dato je saopštenje (koje kompletno dajemo) i održan uobičajeni sastanak sa novinarima. – Dr Franjo Tuđman, uvređen, napustio pres-konferenciju

Centralna pitanja današnjih razgovora bila su procedura, postupak i vreme sprovođenja referenduma u republikama, kao i pitanja o kojima bi trebalo da se izjasne građani, odnosno narodi Jugoslavije.

U Hrvatskoj, referendum 19. maja

Po mišljenju predsednika Predsedništva Crne Gore i predsednika Republike Srbije, referendum treba održati u svim republikama istog dana, u isto vreme i sa istim pitanjima o kojima bi građani trebalo da se izjasne, pri čemu bi trethodno građane trebalo upoznati sa mogućim rešenjima i njihovim posledicama. Na taj način bi se obezbedila i uporedivost rezultata izjašnjavanja građana i naroda u svim republikama.

Skupština Slovenije je predložila svim republikama postupak sporazumnog razdruživanja SFRJ uključujući regulisanje međusobnih prava i obaveza kao i razgovore o mogućoj budućoj zajednici suverenih država ukoliko i kod drugih republika bude postojao za to interes i mogućnosti.

Predsednik Republike Hrvatske je informisao da je republika Hrvatska već donela odluku da se referendum o ovim pitanjima u republici Hrvatskoj održi 19. maja ove godine. Predsednik Republike Makedonije smatra da, zbog potreba prethodnih priprema referenduma, rok za njegovo održavanje potrebno je pomaći do 15. juna ove godine.

Kako prepoznati zajedničke interese

Predsednik Predsedništva Bosne i Hercegovine saopštio a će Skupštini Bosne i Hercegovine, najverovatnije, biti predloženo da se referendumska pitanja formulišu tako da se građani BiH najpre izjasne o tome da li su za Bosnu i Hercegovinu kao suverenu i nedeljivu republiku u sastavu jugoslovenske zajednice, a zatim o karakteru te buduće zajednice.

Predsednici Gligorov i Izetbegović izneli su sanovište da realni interesi naroda i građana današnje Jugoslavije zahtevaju da se održi jedan vid jugoslovenske zajednice, zasnovane na suverenitetu republika kao država. U vezi s tim bilo bi potrebno identificirati zajedničke interese (jer takvi sigurno postoje), koji bi se ostvarivali preko zajedničkih funkcija i zajedničkih organa.

Predsednici Crne Gore i Srbije naglasili su da je veštačka dilema da li se na referendumu izjašnjavaju građani ili narodi, jer bi izjašnjavanje smo u svojstvu građana, a ne i u svojstvu pripadnika jugoslovenskih naroda u republikama, čime bi se poništilo pravo na samoopredeljenje drugih jugoslovenskih narod akoji u njima žive, a oni, iako ravnopravni jugoslovenski narodi, bili bi dovedeni u položaj nacionalnih manjina.

ŠEŠELJ NE IDE NA "KUĆU CVEĆA"

Šešelj je rekao da nakon pokretanja inicijative u hrvatskom Saboru da se Titov grob preseli u Hrvatsku, "treba ostaviti neko vreme da bi se to sprovelo u delo".

Šešelj je istakao da se danas ne određuje čvrst rok za preseljenje "groba najvećeg zločinca i zlikovca iz srpske prestonice" ali da ta procedur amože za mesec-dva biti završena. Ako se dotle ništa ne preduzme, rekao je Šešelj, "nećemo pribeći masovnim skupovima, eć ćemo odabrati grupu ljudi koja će to najadekvatnije učiniti, bilo danju – bilo noću". (*Dnevnik*, 1. maj 1991)

KOD BOROVO-SELA POGINULO TRIDESETPET LJUDI

Jedinice JNA ušle u mesto da bi sprečile nove sukobe

Hrvatska televizija večeras je u zadnjem TV dnevniku saopštila da je, prema još neproverenim podacima, u Borovo-Selu poginulo danas 15 policajaca Ministarstva unutrašnjih poslova Hrvatske i 20 civila.

Nekoliko policajaca je ranjeno kada su pokušali da se probiju u Borovo Selo.

Oni su, rečeno je, nameravali da pomognu okupljenim policajcima policijske uprave Vinkovci, koji su, kako je rečeno došli u Borovo Selo da izvide šta se događa sa dvojicom policajaca koji su noćas zadrđani u tom selu gde pretežno žive Srbi.

Nešto pre 17 sati duga kolona tenkova i transportera JNA ušla je u Borovo Selo.

APEL NEZAVISNOG SINDIKATA HRVATSKE

Poziv radnicima da ne dozvole rat

Nezavisni sindikati Hrvatske uputili su večeras javni poziv u kojem se obraćaju radnicima Hrvatske i Jugoslavije, članovima sindikata, građanima, narodima i narodnostima da ne dozvole da ih "privilegovani i militanti pojedinci zavedu u građanski rat". (Dnevnik, 3. maj 1991)

ORUŽANI SUKOB SUP-a KRAJINE I POTKONJANA

Jedan ranjeni i osmorica uhapšenih mještana Potkonja i Vrpolja, bilanca je oružanog sukoba koji se dogodio jučer u predvečerje u toku akcije milicionera SUP-a Krajine u dvama hrvatska sela u neposrednoj blizini Knina. Prema informacijama dobivenim od sekretarijata SUP-a Krajine Milana Martića i načelnika kninskog SUP-a Milenka Zelembabe, intervencija je uslijedila nakon dobivenih pouzdanih informacija o namjeri uspostave policijskih postoja MUP-a u toku noći u oba sela.

Po našoj procjeni je bilo neophodno uspostaviti pravni sistem, jer na teritoriju SAO Krajine ne možemo dozvoliti formiranje redarstvenih postaja.

Vidjeli smo i poruku koja je u 19.22 minuta telefaksom MUP-u u Zagreb napisana očigledno na brzinu, ručno, sa slijedećim sadržajem: "Alarmirajte svu hrvatsku javnost. Selo Potkonje je napadnuto od strane Martićevih. Napadno je i selo Vrpolje. Ne znamo šta se dešava. Pucaju po kućama, odnose oružje, hvataju taoce. Hrvatski narod kninske krajine je očajan, traži pomoć jer u protivnom neće biti živih za nekoliko sati. Hitno, molimo vas, oglasite se!"

BOMBA U RUKAMA DETETA!

U toku trajanja oružanog sukoba milicionera SUP-a Krajine i žitelja Potkonja, hrvatskog sela nadomak Knina, koji je uslijedio nakon pružanja otpora intervenciji legalnih organa, iz kuće Požar Antoana, izašlo je manje dijete sa bombom u ruci i već otvorenim upaljačem eksplozivne naprave.

Samo zahvaljujući pribranosti, spretnosti i hrabrosti jednog od milicionera SUP-a Krajine, koji je priskočio i čvrsto stegnuvši djetetovu ruku, uspio vratiti upaljač bombe u pasivni položaj, izbjegnuta je strašna tragedija.

Tako je spašen jedan mali i nedužni život djeteta, za koje se pretpostavlja da je sin vlasnika kuće i tajnika HDZ-a Potkonje, Antona Požara.

TO JE SRPSKA ZEMLJA

Preko 10.000 učesnika postrojilo se juče po kiši i vetru i saslušala Milana Babića, Boška Božanića, Petra Štikovca, Jovu Koricu i Vojislava Šešelja

Narod Krajine se okupio baš na to mesto da bi ponovo uputio zahtev Predsedništvu Jugoslavije i Narodnoj banci da se oslobode svi taoci uhašeni u oružanom napadu na Plitvice, da se povuku policijske snage s tog područja i da red i mir tu štiti milicija Korenice. Takođe, je zahtevano da se omogući rad javnom preduzeću "Plitvice", deblokira njegov žiro-račun i omogući povratak svih iseljenih stanovnika koreničke opštine.

Najvažnije jedinstvo srpskog naroda

O pravu na Plitvička jezera emotivno je i dirljivo govorio i Petar Štikovac.

Ovo je oduvijek srpska zemlja, ona je otkupljena i od Boga po najvišu ljudsku cenu, po cenu ljudskih života. Naša je istorija neoboriva tapija na vlasništvo nad njom – zaključio je Štikovac.

Ni Vojislav Šešelj nije propustio da poruči da "ovde živi srpski narod, ovo je zemlja srpska i zauvek će tako ostati". Po njegovom uverenju Skupština Srbije moraće u najskorije vreme da prihvati Krajinu i protegne legitimitet srpske državne vlasti i na te prostore. (*Dnevnik*, 3. maj 1991)

PUCNJAVA KOD BOROVO-SELA
- NOĆ STRAHA I NEIZVESNOSTI -

Pucnjava prekinuta oko 17 časova, kada su iz pravca Osijeka u mesto ušle jedinice JNA

Danas oko podne specijalne jedinice MUP-a i pripadnici policijskih uprava Osijeka i Vinkovaca ušli su u Borovo Selo. Svi ulazi u ovo mesto (gde žive uglavnom Srbi) blokirani su pa se ne može sa sigurnošću reći šta se tamo događa, ali je sigurno da je borba bila vrlo žestoka.

Negde oko 17 sati iz pravca Osijeka stigli su tenkovi i transporteri JNA. Nakon toga pucnjava u Borovo Selu je prestala, ali i u hrvatskim i u srpskim selima vukovarske opštine nalaze se barikade i naoružane straže. Vukovar i Borovo Selo opkoljeni su sa svih strana i niko ne može ni da uže ni da izaže.

IZJAVA POMOĆNIKA MINISTRA MUP-a HRVATSKE
- ČEKA SE NAREĐENJE ZA KONAČNI OBRAČUN -

Za Milana Brezaka u pitanju je najbezobzirnija provokacija elikosrpske politike potpomognuta bezglavnim delovima armije

Poslednji događaji u Republici Hrvatskoj do sada su najbezobzirnija provokacija velikosrpske politike potpomognute tzv. Martićevim poslušnicima i drugima, i nažalost i bezglavim dijelovima armije, sračunate na izazivanje nasila i nereda širih razmjera, te samim tim stvaranjem povoda za intervenciju armije i plaćeničkih odreda narušenju demokracije u Republici Hrvatskoj kao i na rušenju ustavnog poretka, te izazivanju građanskog rata" izjavio je večeras za HTV pomoćnik ministra unutrašnjih poslova Hrvatske Milan Brezak.

NEMIRNI PRVOMAJSKI PRAZNIK U VUKOVARSKOJ OPŠTINI
- PALA PRVA ŽRTVA -

U Bršadinu ubijen Stevan Inić – U Borovu Selu nestala dva policajca iz policijske ispostave Dalj

U selu Bršadinu, koje se nalazi na putu Vukovar – Vinkovci, ubijen je čovek. Stevana Inića, Srbina, pištoljem je usmrtio suseljanin Mihajlo Gelenčir, Hrvat. Ovaj tragični događaj, koji je Bršadin, selo naseljeno pretežno Srbima, podigao na noge, dogodio se 1. maja pre podne, kada je Inić sa srpskom državom zastavom, kao is vake godine za praznik, prolazio kroz selo. Na tom putu zaustavio ga je hitac Mihajla Gelenčira, čiji je sin, inače, odnedavno redarstvenik.

A u "Glasu Slavonije" se na prvoj strani nalazi tekst pod naslovom "Teroristi haraju Slavonijom". (*Dnevnik*, 3. maj 1991)

PREMA IZJAVI PREDSEDNIKA IZVRŠNOG VEĆA
VUKOVARSKE OPŠTINE
- PETNAEST MRTVIH I 21 RANJEN -

U Borovu Selu u četvratak poginulo 12 redarstvenika i tri civila

Po najnovijim informacijama koje smo dobili od predsednika Izvršnog veća SO Vukovara Stipe Lovrinčevića, u Borovu Selu juče je pogidnulo 12 policajaca i tri civila, a 21 čovek je ranjen.

NA MOSTU PREKO DUNAVA IZMEĐU BAČKE PALANKE I ILOKA

Prestala blokada. Vukovar odsečen

Svi prilazi Vukovaru i danas u podne bili su i dalje blokirani, dok su u toku jutra i protekle noći podignute nove barikade. U gradu je inače i dalje napeta atmosfera.

Saobraćaj u gradu je proređen. Ne saobraćaju ni autobusi u međumesnom saobraćaju, kao ni vozovi, tako da je vukovarska opština i dalje odsečena.

VLADA SRBIJE O DOGAĐAJIMA U HRVATSKOJ - NAPAD BEZ POVODA -

Svu odgovornost za krvavi obračun u Borovu Selu snose nadležni organi Republike Hrvatske – Ugrožena sloboda i građanska prava srpskog naroda – Zahtevi SIV-u i Predsedništvu SFRJ

"Svu odgovornost za krvavi obračun u Borou Selu snose nadležni organi Republike Hrvatske, posebno MUP Hrvatske, koji je be povoda izvršio organizovani napad na Borovo Selo". Ovo je stav vlade Republike Srbije dat u saopštenju sa današnje sednice.

U saopštenju se navodi da život srpskog naroda u Hrvatskoj postaje sve teži i da su mu ugrožena sloboda i građanska prava jer redarstvenici MUP-a od pojedinačnih napada prelaze u napad na ceo srpski narod.

Vlada Srbije takođe ocenjuje da su za ukupnu situaciju u hrvatskoj najodgovorniji Savezno izvršno veće i njegovi nadležni resori.

U saopštenju sa današnje sednice Vlada Srbije na kraju odbacuje sve tvrdnje da je ona ili bilo koji organ Srbije umešan u događaje u Borovu Selu ili bilo kom mestu u Hrvatskoj.

MOŠTI VLADIKE NIKOLAJA VELIMIROVIĆA STIGLE U BEOGRAD

Molitve za slogu

Posmrtni ostaci vladike Nikolaja Velimirovića, koji je još pre 35 godina umro u Americi, preneti su danas avionom u zemlju. Sa aerodroma, oko 11.30 sati u pratnji srpskog patrijarha gospodina Pavla, predstavnika slobodne Srpske pravoslavne crkve iz Amerike mitropolita Irineja Kovačevića i dekana

Bogoslovskog fakulteta u Beogradu Atanasija Jeftića, mošti su dopraćene do hrama Svetog Save. Srpski patrijarh je u crkvi kod hrana održao pomen, a zatim je pred nekoliko hiljada ljudi koji su došli da pozdrave dolazak moštiju episkopa žičkog i ohridskog, govorio jeromonah Jeftić.

"Neka nam tavoje svete molitve i duh budu na slogu, ljubav, pravdu, istinu i na večni život koji počinje na zemlji, a nastavlja se u nebeskoj Srbiji", rekao je jeromonah Jeftić, podsećajući na stradanja srpskog naroda u prošlosti i dodajući im jučerašnji tragični događaj u Borovu Selu.*Dnevnik*, 4. maj 1991)

POSLE KRVAVOG ČETVRTKA U VUKOVARSKOJ OPŠTINI - KONFERENCIJA ZA ŠTAMPU DR MILANA BABIĆA -

Život s Hrvatskom nemoguć

Uskoro će se pristupiti sprovođenju referenduma na području SAO Krajine o prisajedinjenju Republici Srbiji. – JNA nije učestvovala u akcijama MUP-a Krajine. – Mesić obećao da će doći u Knin na pregovore

Dr Milan Babić, predsjednik Izvršnog vijeća SAO Krajine je pojasnio pojedinosti oko sprovođenja referenduma za prisajedinjenje SAO Krajine Republici Srbiji, na osnovu odluke koju je donela Skupština SAO Krajine na svojoj prvoj sjednici.

Dr Babić, srpskom narodu je u SAO Krajini sasvim jasno, a to je nakon ovih poslijednjih srpskih žrtava još jasnije, da je život sa tom i takvom Hrvatskom nemoguć i da će znati ocijeniti značaj historijskog trenutka i donijeti jedinu moguću odluku da se prisajedini Republici Srbiji kako bi mogao nastaviti život u miru.

Na pitanje novinar ašto će se dogoditi, te da li postoji mogućnost da Republika Srbija odbije Krajinu kao dio svoje cjeline, dr Babić je rekao da ne vjeruje da će se to dogoditi, polažući veliko povjerenje narodu u Srbiji i vlasti koja ga predstavlja. Odlučno je demantovao i glasine o navodnoj koordinaciji organa SUP-a Krajine i JNA tokom intervencije u dva hrvatska sela, Potkonje i Vrpolje, jer se radilo isključivo o poslovima iz nadležnosti organa unutrašnjih poslova.

"Naš je stav da nakon 15. maja, odnosno smjene na čelu Predsjedništva SFRJ, predstavnik Krajine treba da bude član tog tijela i predstavlja njene interese i interese Republike Hrvatske pošto je predstavnik Republike Hrvatske predstavljao do sada Republiku Hrvatsku i SAO Krajinu i to do donošenja novog saveznog Ustava. Krajina je nepovratno odvojena od Republike hrvatske.

Dr Milan Babić je istakao da Krajina nema razloga da formira svoju vojsku, jer postoji jedinstvena JNA. Prema njegovim rečima, na području SAO će se formirati policijske snage u vidu "krajiške garde".

BLOKIRANI SVI PRILAZI BOROVU

Tipično drumsko razbojništvo

Posle poslednjih događaja u Borovo Selu, nova hrvatska demokracija pokazala je, na najbolji način, svoje pravo lice. Naime, danas popodne prema Borovu Selu pokušala je, iz pravca Šida, da se probije ekipa "Dnevnika", Sremskih novina" i Televizije Sremske Mitrovice, ali je već na prvom koraku kroz hrvatsku teritoriju doživela niz neprijatnosti u selu Tovarnik.

Pretnja specijalaca

Specijalci Ministarstva unutrašnjih poslova Hrvatske su, očigledno razočarani što ništa nisu pronašli, novinarima naredili da se što pre vrate odakle su došli ukoliko "ne žele da naiđu na hrvatske legionare".

KRVAVI BILANS BOROVOG SELA

Konačan bilans jučerašnjeg krvavog popodneva u Borovom Selu je 12 poginulih i 21 ranjen pripadnik hrvatske policije. Za sad nije poznato koliko je žrtava palo s druge strane ovog tragičnog sukoba, kao ni detalji o samom sukobu koji je – bar kada se sudi prema žrtvama – bio izuzetno oštar.

IZVRŠNO VEĆE SLOVENIJE O ZBIVANJIMA U HRVATSKOJ
- PODRŠKA VRHOVNIŠTVU HRVATSKE -

Žrtve pale poslednjih dana upozoravaju na preteću opasnost od građanskog rata koji može izbiti "prvenstveno zbog besmislenih poteza vojnog vrha, koji manevrom pojedinih jedinica JNA, kao i njihovom vojnom upotrebom, (za što nema nikakvih ovlašćenja) neposredno štiti terorističke akcije samozvanih oružanih straža milicije legalno nepostojeće autonomne pokrajine Krajina".

Izvršno veće Skupštine republike Slovenije, "Izražava podršku rukovodstvu Republike Hrvatske i njegovim zalaganjima da legalnim merama obezbedi mir i sigurnost svih svojih državljana". (*Dnevnik*, 4. maj 1991)

Vukovarska tragedija 1991

U NOVOSADSKOJ BOLNICI
REDARSTVENICI RANILI, PA NA JAUK UBILI SLEĐA!

Potresno svedočenje Bore Pajkovića koji je čamcem prebegao i ranjen uspeo da stigne u novosadsku bolnicu: ležali smo ranjeni tri sata, a moj kolega Voja, koji se jaukom oglasio, hladnokrvno je ubijen. – Rafali po narodu, ženama i deci bez opomene, a Pajković tvrdi da je bilo dvadesetak mrtvih

Pao sam i, koliko znam, u neposrednoj blizini ležalo nas je petoro. Moj kolega Voja, čije prezime ne znam, znam samo da je dobrovoljac iz Stare Pazove, dobio je dva metka u slabinu. Nakon pola sata došao je svesti i jauknuo. Pajkoviću je lekar u Borovu Selu očistio ranu, nakon čega je trebalo da stigne do bolnice u Somboru. Mladiću je povređena desna ruka, operacija u Novom Sadu je dobro obavljena.

Pomoć i za dvojicu redarstvenika

U Institutu za hirurgiju u Novom Sadu 2. maja oko 14.30 časova pomoć je pružena i dvojici redarstvenika.

U VUKOVARSKOJ OPŠTINI I DALJE PRAVO OPSADNO STANJE
- BOROVO SELO U BLOKADI -

Očekuje se da će aborski zastupnici i vođe stranaka pokušati da ubede hrvatski i srpski narod da ukone barikade i da se normalizuje saobraćaj

U vukovarskoj opštini i dalje je pravo opsadno stanje. Posle jučerašnjeg napada policije i ulaska vojske Borovo Selo je i danas u blokadi.

Merčep preti

Pre podne je u SO organizovan međustranački sastanak koji je vodio predsednik Izvršnog veća jer je gradonačelnik Vukovara Slavko Dokmanović kod kuće, u Trpinji, odakle zbog barikada ne može da dođe u Vukovar. Međustranačkom sastanku nisu prisustvovali čelnici SDS-a i Socijalističke partije Hrvatske.

Tomislav Merčep smatra da su hrvati dosta trpeli i da ubuduće ići devizom "oko za oko, zub za zub".

Nećemo sklanjati barikade dok ih ne sklone u srpskim selima. Ko god ne bude poštovao hrvatsku vlast, smatraćemo ga neprijateljem. Mislim da u Borovu Selu nisu pucali meštani, nego četnici, a ako treba, i mi ćemo takve dovesti – kaže Merčep.

Šta kaže Željko Fekete

Željko Fekete, saezni poslanik, čak je rekao da je vojska ušla u Borovo Selo samo da bi se pružila odstupnica četnicima da odu "preko". Takođe je dodao da ima obaveštenja da je vojska jutros delila oružje civilima u Borovu Selu.

U somborskoj bolnici tri povređena radnika iz Borovo Sela

U somborsku Bolnicu juče oko 18 časova primljena su tri povređena radnika iz Borova Sela.

KRVAVI ČETVRTAK

Po informacijama koje smo proverili na licu mesta, pouzdano se zna da je u krvavom okršaju poginulo 12 pripadnika MUP-a Hrvatske, čija se tela i danas nalaze u Borovu Selu i dva meštanina ovog mesta, dok je više ljudi teže ili lakše ranjeno. – Vojska spasila specijalce od težeg masakra

Rafali bez upozorenja

Već u toj prvoj pucnjavi poginuo je Vojislav Milić iz Stare Pazove koji se našao ispred zgrade mesne zajednice.

Armija spasila – specijalce!

Oko 15 sati u Borovo Selo je iz pravca Osijeka stigla kolona oklopnih transportera i tenkova JNA. Iako je okršaj već bio pri kraju a "ratna sreća" sasvim okrenula leđa Boljkovčevim jurišnicima, između sukobljenih strana dolaskom vojske uspostavljena je tampon zona. Tako su specijalci praktično spaseni od mnogo težeg masakra koji je, kako se pre dolaska vojske činilo, bio neizvežan. (*Dnevnik*, 4.maj. 1991)

POSLE KRVAVOG ČETVRTKA U VUKOVARSKOJ OPŠTINI - OTVORENO PISMO DR FRANJI TUĐMANU -

Dokle militarizovanje celog hrvatskog naroda? Srpsko nacionalno vijeće za Slavoniju, Baranju i Zapadni Srem traži najoštriju odgovornost za organizatore prolivanje nevine srpske krvi u Borovu

Poštovani gospodine Vrhovniče,

Srpsko nacionalno vijeće za Slavoniju, Baranju i Zapadni Srem najoštrije protestuje protiv ničim izazvanog redsrstveno-terorističkog napada na mjesnu zajednicu Borovo. Brojne ljudske žrtve na obje strane ne mogu se pravdati bilo

kakvim zamislima o sticanju nekakvog republičkog suvereniteta, kao što se ni duh "tisućljetnjih povijesnih težnji" ne može materijalizovati na srpskim kostima novih Jasenovaca, Golubnjača i mnogih drugih Jadovna širom zemlje koju od davnina nastanjuju Srbi.

Polazeći od toga, Srsko nacionalno vijeće za Slavoniju, Baranju i Zapadni Srem traži da na najoštriju odgovornost pozovete sve one koji su organizovali i naredili da se u Borovu prolije nevina srpska krv.

Srpsko nacionalno vijeće za Slavoniju, Baranju i Zapadni Srem uvjerava Vas da će u mirnim uslovima podržati sve napore da se nazemlji koju su do 10. aprila 1941. nastanjivali pretežno Hrvati oformi hrvatska država, sa Zagrebom kao glavnim gradom, prije skoro sto godina nazvanim "stolicom pokatoličenog Srpstva".

Zahtevi predsedništvu SFRJ

Traži:

Da se pozovu na najoštriju odgovornost svi oni koji su organizovali i naredili da se prolije nevina srpska krv ali i svi oni koji su propustili da blagovremeno intervenišu i spriječe ono što se na raznim stranama totalitarne "demokratske" hrvatske već mjesecima dešava i blagonaklono posmatra od strane onih čija je ljudska i ustavna obaveza da svakom čoveku obezbedi sve građanske slobode, prava i dužnosti.

ČLANOVI HDZ-a BLOKIRALI RADIO-STANICU U VUKOVARU

Direktor Radio-stanice Vukovar Milan Čorak obavestio je Tanjugovog dopisnika da je prošle noći grupa naoružanih članova Hrvatske demokratske zajednice iz Vukovara zaposela prostorije Radio-stanice Vukovar tražeći da joj se omogući da uputi proglas i da se obrate stanovništvu putem radija. Direktor Čorak kaže da je odbio da se udovolji takvim zahtevima.

DVADESET RANJENIH U VUKOVARSKOJ BOLNICI VAN ŽIVOTNE OPASNOSTI

Van životne opasnosti su svih dvadeset ranjenika iz sukoba u Borovo Selu kojima je pružena pomoć u Vukovarskoj bolnici.

Među njima je bilo 14 pripadnika Ministarstva unutrašnjih poslova Hrvatske i šest civila, od kojih jedna žena, rekao je dr Ivanković.

ŠTA JE IZJAVIO DR FRANJO TUĐMAN
- "POČETAK OTVORENOG RATA PROTIV HRVATSKE" -

Sve govori da smo suočeni sa veoma rasprostranjenim i razrađenim akcijama četničkih i velikosrpskih elemenata

"Suočeni smo sa početkom otvorenog rata protiv Republike Hrvatske", izjavio je jutros oko 2.40 sati predsednik Republike Hrvatske dr Franjo Tuđman, ističući da je svu godinu od uspostave nove vlati i demokratije Hrvatska suočena sa pokušajima građanskog rata, oružane intervencije, sa pokušajima, zapravo, obaranja hrvatske vlasti i suzbijanja suvereniteta Republike Hrvatske koju je nagovestila usvajanjem novog ustava.

Optužbe na račun Srbije

Što se tiče pogibije devetorice hrvatskih policajaca, Tuđman je rekao da je naredio istragu u okviru Ministarstva unutrašnjih poslova kako bi se utvrdile sve okolnosti sprovođenja akcije u kojoj su policajci upali u postavljenu klopku, očito profesionalnih odmetnika. "Ima pouzdanih izveštaja da su ti odmetnici, jednim dijelom prebačeni iz Republike Srbije", utvrdio je Tuđman, najavljujući da će hrvatska vlada preispitati sveukupne odnose s Republikom Srbijom jer, kako je rekao, "ima posve utvrđenih i izvjesnih činjenica da su iz Srbije terorističke akcije i odmetništvo, ne samo pomagani i poticani, nego i izravno organizirani od strana čak i službenih predstavnika koji su dolazili u istočnu Slavoniju pa i Knin".

Težnja za uspostavu Srboslavije ili velike Srbije"

Sve to, nastavio je Tuđman, govori da smo suočeni sa veoma rasprostranjenim i razrašenim akcijama četničkih i velikosrpskih elemenata od Knina do istočnih sela Slavonije da raširе odmetnički pokret, da izazovu oružanu intervenciju Armije, da spreče promene na vrhu Jugoslavije u Predsedništvu, da onemoguće raspisivanje referenduma kojim bi svi građani Hrvatske mogli izraziti volju i svoju demokratsku odlučnost o tome na koji način žele da izađu iz postojeće jugoslovenske krize.

Veliki srpski i četnički krugovi računali su, rekao je zatim Tuđman, i sa tim da će se Jugoslovenska armija izrazito angažovati na njihovoj strani. Međutim, Jugoslovenska armija i Predsedništvo Jugoslavije formalno su priznali legitimnost nove hrvatske vlasti, ali su se neodlučno i neodređeno postavili prema odmetničkom pokretu koji se javio od Knina pa sada do Slavonije.

Tuđman se zatim obratio Srbima u Hrvatskoj koji, kako je rekao, u svojoj većini nisu na strani odmetništva, da se ograde od tih nasilnika i terorističkih akcija.

VOJSKA ČUVA MIR U BOROVU SELU
- ZATIŠJE PUNO NEIZVESNOSTI -

Na prilazu Borovu Selu iz pravca Dalja, vojna vozila postavljena u dve linije, čuvaju mesto od eventualnih novih napada. – Pšenica puna krvavog oružja koje su specijalci bacali prilikom bega

Mile Jogičić koga su redarstvenici i civili tako kundacima udarali u predelu kičme da je sasvim neizvesno hoće li preživeti. I ako ostane živ, pretpostavlja se da će doživotno biti invalid. On je tokom dana prevezen u Dom zdravlja u Odžacima gde mu je ukazana lekarska pomoć, ali zbog težine povreda hitno je prebačen u Novi Sad.

SAOPŠTENJE SOCIJALISTIČKE PARTIJE SRBIJE

Odgovornost na rukovodstvu Hrvatske

Socijalistička partija Srbije izražava žaljenje zbog izgbljenih ljudskih života i odgovornost za to prebacuje na rukovodstvo Republike Hrvatske. "Volja srpskog naroda i njegovo legitimno pravo da živi ravnopravno i u jednoj državi ne mogu se ukinuti državnim terorom i primenom sile protiv interesa srpskog naroda u Republici Hrvatskoj. Pozivamo sve u Jugoslaviji da u miru tražimo demokratsko rešenje budućnosti Jugoslovenske zajednice, svih građana i naroda u njoj".

IZJAVA POTPREDSEDNIKA PREDSEDNIŠTVA SFRJ
- "ORGANIZATORI SUKOBA SU VAN HRVATSKE" -

Stipe Mesić pominje prisustvo Vojislava Šešelja na Plitvicama, te da "u Dalmaciji ima pojedinačne suradnje između četničkih komandanata i vojnih starešina"!

Potpredsednik Predsedništva SFRJ Stipe Mesić izjavio je da sukobe u Hrvatskoj organiziraju ljudi van Republike".

Mesić je naveo prisustvo vođe Srpske radikalne stranke Vojislava Šešelja na Plitvicama. Kada bi "službena Srbija", kako se izrazio, bila protiv toga, onda bi njena policija izvestila hrvatsku policiju da spreči dolazak

Šešelja. On je, međutim, dodao da u Dalmaciji ima "pojedinačne suradnje" između "četničkih komandanata i vojnih starešina". (*Dnevnik*, 4. maj 1991)

IZVEŠTAJ ROJTERA IZ BOROVO SELA
- SPECIJALCI SU STIGLI U PODNE -

Žitelji mesta tvrde da su hrvatski "komandosi" u koloni vozila stigli u selo, iskočili i otvorili vatru na zgradu mesne zajednice. – Hrvatske vlasti tvrde da su specijalci upali u zasedu

Hrvatski specijalci, mahom mladići od dvadesetak godina napominje Rojter, krivicu za sukob prebacuju na meštane.

Agencija prenosi izjavu jednog funkcionera hrvatske vlade da su "specijalci uleteli u zasedu" i da je to bio "pravi pokolj".

SVEDOČENJE DR DRAGOLJUBA MIĆUNOVIĆA
U HELSINŠKOJ KOMISIJI
- SRBIMA NEDOSTAJE ZAŠTITA OD STRAHA -

Srbima u Hrvatskoj nisu garantovana ljudska i nacionalna prava

Mićunović, koji se nalazi na dužoj političkoj turneji po SAD i Kanadi, objasnio je članovima Helsinške komisije, među kojima je bio i njen predsednik Steni Hojer, da srpsko stanovništvo u Hrvtskoj još živi u sećanju na genocid koji je nad njime bio izvršen za vreme Drugog svetskog rata i da je sadašnja hrvatska vlada, svojim novim državnim simbolima, samo pojačala ta sećanja i strahovanja.

Lider Demokratske stranke je podsetio da je svojevremeno predsednik Franklin Ruzvelt, među četiri osnovne ljudske slobode ubrajao i slobodu od straha, koja sada nedostaje Srbima u Hrvatskoj.

STIPO LOVRINČEVIĆ, PREDSEDNIK IV SO VUKOVAR:

Razum mora pobediti

Dramatično stanje u višenacionalnoj vukovarskoj opštini moguće je jedino primiriti razumom i političkim sredstvima, dogovorom stranaka koje delaju na ovom području, aktivnošću legitimnih organa vlasti i svih ostalih dobronamernih činilaca koji snose odgovornost za nastalo stanje i mogući dalji razvoj događaja, koji je još nepredvidiv.

To je jutros izjavio Tanjugu predsednik Izvršnog veća Skupštine opštine Vukovar Stipo Lovrinčević.

ŠTA TVRDI JOSIP REIHL KIR:
"PUCALO SE IZ STRAHA"

Načelnik policijske uprave Osijeka tvrdi da je iz jednog oklopnog transportera JNA pucano visoko preko glava policajaca

Načelnik policijske uprave Osijeka Josip Reihl Kir je informisao članove osiječke vlade o toku jučerašnjih zbivanja u Borovu Selu.

"Nismo išli u kaznenu ekspediciju"

Policijska ekipa iz Vukovara i Vinkovaca, koja je došla u Borovo selo, nije išla ni u kakvu kaznenu ekspediciju, već je imala u planu da izvidi i utvrdi šta se dešava.

Probiti iz sela. Tada je na njih otvorena iznenadna rafalna unakrsna vatra od strane naoružanih meštana. I tu su uglavnom poginuli policajci, a bilo je i ranjenih.

Poginuli su, uglavnom, od pucnja iz snajpera, rekao je Kir. Potvrdio je da je poginulo ukupno 12 policajaca.

JNA napravila "tampon-zonu"

Članovi Izvršnog veća Opštinske skupštine Osijek danas su osudili – kako je rečeno – organizovane terorističke akcije koje su uperene protiv suvereniteta i teritorijalnog integriteta Hrvatske, a u funkciji su ostvarivanja velikosrpske i četničke politike a potiču iz Srbije – kako je rekao predsednik osječke vlade Srećko Lovrinčević.

REAGOVANJE U ZEMLJI
- TRAŽI SE VANREDNA SEDNICA NARODNE SKUPŠTINE SRBIJE -

Udruženje Srba iz Hrvatske u Beogradu sa dubokom zabrinutošću i uznemirenjem izražava svoj protest zbog politike i postupaka hrvatskog Vrhovništva i njegovih organa vlasti prema srpskom narodu – ističe se u saopštenju Izvršnog odbora ovog udruženja. Oružani napad Hrvatske policije na miran srpski narod u Borovu Selu u Slavoniji, u kome je palo više nedužnih žrtava, pokazuje da je ustašoidno vrhovništvo Hrvatske odlučilo da samo preko nišana razgovara sa srpskim narodom. Ovaj otpor Srba u Borovu Selu je

upozorenje da će svaki novi oružani napad Hrvatske policije naići na još žešći otpor naroda i sa još većim žrtvama napadača, kaže se u saopštenju.

Ukoliko na plebiscitu 12. maja srpski narod odluči da se pripoji Srbiji, Predsedništvo Srpskog pokreta obnove zahteva od Skupštine Srbije da bez oklevanja i bilo kakvih formalnih izgovora prizna SAO Krajinu kao deo Srbije.

Potrebno je formirati vladu nacionalnog jedinstva u koju bi ušli predstavnici regija u hrvatskoj u kojima živi srpsko stanovništvo. To je zatraženo na današnjoj konferenciji za štampu stranke Srpske narodne obnove.

Novinari su obavešteni da ova stranka Mirka Jovića, sa sedištem u Novoj Pazovi ima na području Borova Sela svoj odred "Dušan Silni" od 700 ljudi i da se dobrovoljci preko opštinskih odbora i dalje javljaju. (*Dnevnik*, 4. maj 1991)

DRAMA U ISTOČNOJ SLAVONIJI NE JENJAVA
- NOĆ STRAHA I NEIZVESNOSTI -

Sotin u kojem je sa sedam metaka u glavu ubijen Miodrag Nađ i dalje je opkoljen. – U Jankovcima svi Srbi taoci. – Napadnuta i Bobota? – Vojska jedini garant sigurnosti

Sotin, jedno od sela nadomak Vukovara je još uvek pod opsadom. U Sotinu je inače danas ubijen Miodrag Nađ, star dvadesetpet godina. Njemu su naoružani civili ispalili sedam metaka u glavu Samo dve srpske porodice uspele su da izbegnu u susedne Marince. Ostali su kao taoci smešteni u jednospratnici nadomak seoskog groblja.

Stravična noć je, po svemu sudeći, i pred žiteljima Borova – naselja. U dve zgrade kod aerodroma zatočeno je oko 1.000 Srba.

U Vojvodinu stiže 2.500 izbeglica

U strahu od najavljenog ustaškog terora koji je na sreću neuspešno u četvrtak demonstriran u Borovu Selu, ponovo je počela evakuacija srpske nejači iz istočne Slavonije. U Vojvodinu će, kako se očekuje, tokom dana i noći stići najmanje dve hiljade srpskih izbeglica koji će biti smešeni u sela severozapadne Bačke.

PREDSEDNIŠTVO SFRJ O POLITIČKO-BEZBEDNOSNOJ SITUACIJI
- ZELJA NA IVICI GRAĐANSKOG RATA -

Osuda svakog nasilničkog ponašanja i upotrebe sile. – JNA će onemogućiti nove međunacionalne sukobe

Predsedništvo SFRJ je ocenilo da su poslednji događaji u Kninskoj krajini i istočnoj Slavoniji, a posebno tragični događaji u Borovu Selu, pokazali svu složenost političko-bezbednosne situacije u zemlji, koja preti da eskalira u međunacionalne sukobe širih razmera i koja je dovela zemlju na ivicu građanskog rata.

Predsedništvo SFRJ smatra da su uzroci pogoršanja situacije, pored ostalog, u ekstremnim ponašanjima, kao i u ignorisanju i nepoštovanju njegovih ranijih odluka i zaključaka, a naročito izričitog stava da se u rešavanju političkih problema ne može primenjivati sila i da se oni mogu rešavati samo političkim sredstvima i na demokratski način. Predsedništvo SFRJ osuđuje svako nasilničko ponašanje i upotrebu sile.

Predsedništvo SFRJ je konstatovalo da je Jugoslovenska narodna armija, dosledno i odlučno se angažujući na izvršavanju svojih ustavnih obaveza, i ovoga puta u izuzetno teškim okolnostima uspela da umanji i zaustavi širenje međunacionalnih sukoba.

VUKOVAR OPKOLJEN GRAD

Posle krvavih događaja u Borovu Selu noć uoči nedelje niko nije čekao mirno

Situacija u Vukovarskoj opštini na samom je rubu građanskog rata. Strah, nesanica i neizvesnost uvukli su se u se domove, a razne neproverene informacije kolaju gradom i doprinose daljem stvaranju panike.

Sve prilaze Vukovaru blokirali su naoružani hadezeovci.

Jedina nada koja je ostala vezana je za današnju sednicu Predsedništva Jugoslavije. Ne bude li se nešto preduzelo, plaše se u Vukovaru, možda će baš ovde početi građanski rat sa nesagledivim posledicama po sve. I to ne samo u ovoj opštini. (*Dnevnik*, 5. maj 1991)

POSLE BITKE U BOROVU SELU: RATNICI GOVORE
- NISMO IMALI IZBORA! -

Milan Poznanović, Petar Rakas i Dragan Grbić su ručali kada je u 12.17 časova 2. maja odjeknuo prvi rafal. – Tada je i poginuio jedan civil, a 12 mrtvih

redarstvenika ostalo je samo u centru sela, dok je broj onih koji su nastradali u zasedi u našem ataru daleko veći – tvrde ranjeni koji se leče u somborskoj bolnici

Tukli smo ih mitraljezima, tromblonima, bombama, karabinima... Na silu se jedino može odgovoriti silom.

Jedinice JNA su u selo ušle oko 15 časova, da bi razdvojile zaraćene strane. Je li vojska time spasila veću tragediju?

Jeste po njih – kaže nam Grbić, najmlađi od ranjenika. Specijalci su preplašeni dočekali dolazak vojnih oklopnjaka, inače se živi iz zasede ne bi izvukli, jedino, naravno, ako bi se pedali.

Nas brišu iz Ustava, izbacuju sa posla, umanjuju broj Srba u ukupnom stanovništvu Hrvatske. Mi samo od Srba u Srbiji tražimo da shvate naš položaj i da nam u slučaju sličnih agresija pomognu u naoružanju i opremi. Za ostalo se ne brinem. Samo da me prođe ova noga pa ću ponovo svojoj kući na svoje ognjište...

Mi smo se organizovano prebacilivali preko Dunava kako bismo stigli u vojvođanske bolnice.

Zanimljiva je bila opaska britanskog kolege da je neverovatno da u sukobu civila i policajaca obučene za takva dejstva broj žrtava bude obrnut od onoga koji se može očekivati.

Na to su mu trojica ratnika odgovorila: "Branili smo svoje domove..."

Čistka u Radio Vukovaru

Dosadašnji direktor Radio Vukovara Milan Čorak izjavio je juče da je preko vesti na Hrvatskom radiju saznao da su on i glavni urednik Radio Vukovara Mirko Stanković suspendovani sa dužnosti.

SRPSKA DEMOKRATSKA STRANKA BiH

Podrška Srbima u Hrvatskoj

"Srbi u Hrvatskoj neće dozvoliti da se nad njima izvrši novi genocid, a u svom pravednom otporu protiv nasilja i teroria imaće punu podršku srpskog naroda u Bosni i Hercegovini i Srpske demokratske stranke ove republike."

Ovo se kaže u saopštenju Srpske demokratske stranke BiH povodom tragičnih događaja u Republici Hrvatskoj.

"Svedoci smo", kaže se u saopštenju, "brutalnog državnog terora koji sprovodi hadezeovska vlast u Hrvatskoj i koji može imati nesagledive posledice. Zato Srpska demokratska stranka upozorava vlast u Hrvatskoj da prestane sa provokacijama i napadima na obespravljeni i goloruki srpski narod. Ujedno, poziva se celokupna jugoslovenska i svetska javnost da prizna realnost SAO Krajine i zaštiti srpsko stanovništvo od napada specijalaca.

Vukovarska tragedija 1991

APEL ALEKSANDRA DRUGOG KARAĐORĐEVIĆA

Na događaje u Hrvatskoj reagovao je i potomak dinastije Karađorđevića, sin poslednjeg jugoslovenskog kralja Petra Drugog, Aleksandar. Aleksandar Drugi Karađorđević kaže da se obraća "svim Hrvatima i Srbima sa molbom da odustanu od bilo kakvog koraka koji bi mogao da pogorša stanje i dovede do daljih sukoba i prolivanja krvi. Apelujem na sve one", ističe se dalje u izjavi, "koji drže odgovorne položaje u republičkim vladama, u saveznoj vladi, kao i u političkim partijama, u poziciji, da konačno pokušaju da kroz međusobnu saradnju i uzajamno popuštanje dođu do nekog rešenja naših teškoća. (*Dnevnik*, 5.maj 1991)

ISTOČNA SLAVONIJA U IŠČEKIVANJU NOVIH SUKOBA
- REDARSTVENICI PRITISLI ERDUT -

U Centru za predvojničku obuku u Erdutu juče po podne stiglo oko 400 redarstvenika iz rezervnog sastava Našica, Križevca i Đurđevca. – Hadezeovci krenuli na Negoslavce

U Centar za predvojničku obuku u Erdutu, pitomom selu na desnoj obali Dunava odmah iza mosta "Bratstvo i jedinstvo", tokom jučerašnjeg popodneva stiglo je oko 400 rezervnih redarstvenika iz Našica, križevaca i Đurđevca.

OKRŠAJ U MIRKOVCIMA

U Mirkovcima, jednom od srpskih sela u vinkovačkoj opštini sinoć oko 19 sati došlo je do okršaja između redarstvenika i naroda. Po vestima koje su stigle u Borovo Selo, u tom okršaju poginula su dva redarstvenika i jedan građanin, naravno srpske nacionalnosti.

VANREDNA SEDNICA SAVEZNOG IZVRŠNOG VEĆA
- POZIV NA SMIRENJE SITUACIJE -

Do konačnog dogovora o Jugoslaviji nema promena ni unutrašnjih ni spoljnih granica, podvlači savezna vlada. – Pozitivna uloga JNA. – Mere za utvrđivanje okolnosti koje su dovele do sukoba i žrtava

Povodom poslednjih nemilih događaja u zemlji a posebno u Republici Hrvatskoj, Savezno izvršno veće je održalo vanrednu sednicu, kojom je predsedavao Ante Marković i ocenilo protekle događaje kao novi pokušaj sprečavanja mirnog i demokratskog raspleta jugoslovenske krize.

Savezno izvršno veće konstatuje da je JNA svojim delovanjem u ovim događajima odigrala veoma pozitivnu ulogu, doprinoseći smirivanju međunacionalnih sukoba i čuvanju ljudskih života.

PANIKA U SOTINU

Ubijen mladić srpske nacionalnosti

Situacija u Sotinu je više nego dramatična, ali, kako saznajemo do meštana, iz pravca Šida je prema Vukovaru prošao veći broj tenkova. Šta će dalje da se događa, niko ne može da predvidi, ali Srbi su u najstrašnijoj panici, zatvoreni u kuće i podrume. (*Dnevnik*, 5. maj 1991)

NEMA MIRA U ISTOČNOJ SLAVONIJI I ZAPADNOM SREMU
- OPSADE I EKSPLOZIJE -

U Ćelijama na domak Bobote smeštena dva oklopna transportera, šest terenskih vozila i više stotina pripadnika MUP Hrvatske i naoružanih civila. – Eksplozije u srpskim kafanama. – Orgijanje HDZ-ovaca po Osijeku

Nije bilo masakriranja

U Borovu Selu – Uz demanti da su na mupovce pucali srpski specijalci i četnici, ovdašnji Srbi odbijaju i stravične priče o masakriranju ranjenih pripadnika MUP-a Hrvatske.

O događajima tokom obračuna rečito govori i izjava specijalca Darka Majdanića, koji se, uz ostalo, biti upamćen i po tome, što je držao srpsku decu kao taoce, preteći da će ih pobiti bombama. On je, naime, izjavio da su se ranjeni mupovci iz straha sami ubijali.

Referendum Jugoslovenski

Po rečima Vukašina Šoškoćanina, niko ne može da pretpostavi šta će u ovom delu Hrvatske sutra biti. U svakom slučaju, referendum samo u Hrvatskoj za Srbe bi bio prava katastrof ai oni ga neće prihvatiti. Hoćemo samo jugoslovenski referendum – veli Šoškoćanin.

PREBEG PORODICA IZ BOROVA SELA U VOJVODINI
- SPAS ZA ŽENE I DECU -

Oko dvesta duša našlo utočište u domovima Bođana, Vajske i Bača, 150 u odžačkoj i stotinu u šidskoj opštini

U toku jučerašnjeg dana preko Dunava je čamcima prešlo oko 200 žitelja Vorova Sela u vukovarskoj opštini na područje opštine Bač u Vojvodini. Svi prebegli stanovnici primljeni su u kućni smeštaj u selima Bođani i Vajska, kao i u samom gradiču Baču.

Oko 150 prebeglih stanovnika, uglavnom žena i dece iz Borova Sela i još nekih mesta sa područja opštine Odžaci. Najveći broj smešten je u domaćinstva u selu Karavukovu.

U informaciji Pokrajinskog centra kaže se još da je i oko 100 žena sa decom i staraca iz sela Tovarnika sa područja vukovarske opštine zatražilo smeštaj na području vojvođanske opštine Šid. U štabu civilne zaštite Šida ističu da su sa tog područja porodice došle po familijarnoj liniji i da im je obezbeđen kućni smeštaj kod rodbine i prijatelja. Inače, ovaj štab je pripremio spisak domaćinstava u Šidu i okolnim mestima za organizovani smeštaj izbeglih žielja iz susedne vukovarske opštine.

DEMANTI IZ BOROVA SELA

Branio se samo narod

Demantujem izjave Hrvatske televizije da su na otvorenu vatru pripadnika MUP-a Hrvatske u Borovu odgovorili specijalci i četnici. Ovim iznosimo pravu istinu da su svoje živote branili isključivo meštani Borova Sela. (Dnevnik, 6. maj 1991)

TENKOVI OTERALI NAORUŽANE CIVILE

Mehanizovane jedinice JNA u ranim jutarnjim časovima prošle kroz Neštin i dočekane kao olakšanje, a za pripadnike MUP-a Hrvatske i naoružane hadezeovce koji su bili stacionirani sa iločke strane mosta predstavljali veliko iznenađenje

Ono što su meštani Neština, Vizića, Bačke Palanke i svih okolnih sela već nekoliko dana tražili danas u ranim jutarnjim časovima se desilo. Naime, kolona tenkova i transportera JNA prošla je kroz Neštin, a pripadnici oružanih snaga ovde su dočekani kao olakšanje i nagoveštaj rešavanja napete atmosfere koja je stvorena blokadom, a potom rigoroznom kontrolom sa

iločke strane mosta "25. maj" koji preko Dunava povezuje Bačku Palanku sa Ilokom.

Tenkovi i transporteri JNA koji su se pojavili sa iločke strane mosta iz pravca Neština, po svemu sudeći, neprijatno su iznenadili pripadnike MUP-a Hrvatske, specijalce i naoružane civile koji su se posle nailaska Armije morali vratiti svojim kućama jer im je ukazano na Ženevsku konvenciju po kojoj je zabranjeno da naoružani civili bez uniformi i oznaka zaustavljaju, pretresaju i legitimišu putnike.

Saznajemo da se u Baču priprema prijemni centar za izbeglice iz Hrvatske, prvenstveno sa srpsku decu i žene. Dok ovo javljamo prelazi se čamcima preko Dunava, a u ovom reonu Dunava su i brodovi i patrolni čamci rečne ratne flotile. Saznali smo da su pripadnici MUP-a Hrvatske želeli da spreče da izbeglice pređu preko Dunava, ali je u tom trenutku naišao patrolni čamac Rečne ratne flotile koji ih je omeo. Nadležni u opštini Bač zatražili su od Skupštine opštine Bačka Palanka pomoć u zbrinjavanju izbeglica iz Hrvatske, pa su kao prva pomoć iz Bačke Palanke poslati veliki šatori koji će biti prvi, nužni smeštaj za srpsku nejač koja će kasnije biti smeštena po kućama u Baču i okolnim selima ovog dela Bačke.

POVREĐENI FOTOREPORTERI

Naoružani civili zaustavili su sinoć i naneli lakše telesne povrede fotoreporterima Asošijeted presa i Rojtera kod Mitnice, između Vukovara i Iloka. Dvojica fotoreportera zadobila su lakše telesne povrede prilikom, kako je rečeno, koškanja sa civilima na barikadama.

UPOZORENJE SDA

Regionalni odbor stranke Demokratske akcije za Hercegovinu na današnjoj konferenciji za štampu osudio je "izazivače haosa i plaćene ubice koji su poslednjih dana vršljali i činili zločine u Hrvatskoj".

TEŠKA SITUACIJA U SLAVONIJI I BARANJI
- VOJSKA SPREČAVA SUKOBE -

Saobraćaj, uglavnom, blokiran. – Nove dezinformacije i uznemirenje. – Sahranjena dva policajca. – Otkazan prvenstveni susret "Osijeka" i "Hajduka"

Oklopne vojne jedinice i dalje su kod Borova Sela i na nekim drugim najrktičnijim mestima u opštini, da ne bi došlo do novih sukoba i žrtava. Saobraćaj u opštini je, dobrim delom, blokiran.

Situacija u Slavoniji i Barnaji i dalje je veoma složena i oseća se velika napetost u ovom višenacionalnom kraju. Ima i raznih dezinformacija koje dodatno uznemiruju već ionako uznemireno stanovništvo. (*Dnevnik*, 6. maj 1991)

U OPŠTINI BAČ PRIHVAĆENO 200 IZBEGLICA SRBA IZ HRVATSKE
- PRIHVAT ZA SVE KOJI PREĐU DUNAV -

Građani se i dalje prijavljuju na spiskove onih koji hoće da prihvate izbeglice iz Hrvatske

Razgovarali smo i sa Jovom Ostojićem, članom Srpskog nacionalnog veća za Srem, Baranju i Slavoniju.

"Ove akcije koje traju gotovo punu godinu neće se ni prekidati dok vlada Hrvtske ne shvati, da srpska zemlja pripada srpskom narodu. Što se tiče daljih prelaza sve zavisi od situacije u Hrvatskoj, ali smatram da Predsedništvo Jugoslavije trenutno ne radi ništa. Trebali bi jednom da shvate da u sadašnjoj Jugoslaviji postoji srpski narod, da postoje republičke granice, a te granice se moraju priznati onakve kakve su i one ne mogu biti administrativne onakve kako to neko želi da ostvaruje po brozovskoj liniji.

SAOPŠTENJE NOVOSADSKOG ODBORA SDS-a

Laži o srpskom narodu

Na nedavne događaje, saopštenjem je takođe reagovao i novosadski odbor SDS-a.

"Novosadski odbor ove stranke traži od Srije da se proglasi opštenarodna žalost, da se prekinu međurepublički pregovori o mirnom rešavanju jugoslovenske krize sve dok se mir ne vrati u domove srpskog naroda u svim zemlojama, kao i da se pušta u program dnevnik HTV, svakodnevno i u celosti kako bi se i ovde videlo kakvo se bratstvo i demokratija odande nudi.

NAPETA POLITIČKA SITUACIJA U ŠIDU
I HRVATI BEŽE IZ HRVATSKE

Prema podacima Sekretarijata za narodnu odbranu, na području šidske opštine evakuisano 388 meštana Tovarnika, Borova i Borova Sela

Poseta iz Tovarnika

Predstavnici sela Tovarnika su u subotu u 20.30 sati došli u Skupštinu opštine Šid, tražeći od predsednika Ilije Popovića da preduzme sve mere kod nadležnih vojnih organa da se jedinice JNA smeste u njihovo selo, jer su otišle u Vukovar. Ako ne ostanu u Tovarniku, biće odmazda civila hrvatske nacionalnosti u selu.

SRPSKO NACIONALNO VEĆE ZA SLAVONIJU, BARANJU I ZAPADNI SREM NEZADOVOLJNO STAVOVIMA PREDSEDNIŠTVA SFRJ
- POLITIKANTSKO DOMIŠLJANJE -

Moraće se zatražiti formiranje srpskih dobrovoljačkih odreda i naoružavanje srpskog naroda

Stavove Predsedništva SFRJ o političko-bezbednosnoj situaciji u zemlji i eskalaciji međunacionalnih sukoba širih razmera koji su zemlju doveli do otvorenog hrvatsko-srpskog ratnog sukoba, Srpsko nacionalno veće za Slavoniju, Baranju i Zapadni Srem ocenjuje kao školski primer političke improvizacije i politikanskog domišljanja.

Zbog svega toga, i ukoliko se u Sekretarijatu unutrašnjih poslova Hrvatske i naoružane hrvatske "političke" stranke zavele državni teror i ukinule jugoslovenski ustavni i pravni poredak, Srpsko nacionalno veće biće prinuđeno da, sa punim razumevanjem za očajničke zahteve sa mnogih strana, ako već drugačije ne može, u interesu opstanka srpskog nacionalnog bića, zatraži formiranje srpskih dobrovoljačkih odreda i naoružavanje srpskog naroda.

SAOPŠTENJE SRPSKOG NACIONALNOG VIJEĆA ZA SLAVONIJU, BARANJU I ZAPADNI SREM
- NISU STRANKE RAZBILE REDARSTVENIKE -

Srpsko stanovništvo Borova Sela samo je branilo i odbranilo svoja vekovna ognjišta

Srpsko nacionalno vijeće je iznenađeno izjavama pojedinih čelnika srpskih stranaka da su oni organizovali i u Borovu Selu svojim snagama razbili redarstvene i hadezeovske formacije hrvatskog terorora. Na taj način su ulogu i spremnost da u doglednoj budućnosti ostvari suverenu autonomiju demorališu, potiskuju i obezvređuju.

SNV dalje ocenjuje da je tu u pitanju "srpski inat" kojim se odgovara na otpužbe rukovodstva Hrvatske da sukobe u ovoj republici organizuju ljudi van Hrvatske. "Srpsko stanovništvo Borova Sela samo je branilo i odbranilo svoja vekovnja ognjišta" kaže se na kraju ovog saopštenja. (*Dnevnik*, 6. maj 1991)

SLIKA "CRNOG KRAJA"

Jedino "Nove rurske novine" daju još šanse za opstanak Jugoslavije

Jugoslovensko rukovodstvo ocenilo je da je zemlja na ivici građanskog rata, ali se uzdržalo proglašenja vanrednog stanja, javlja danas Rojter. Predsedništvo SFRJ ovlastilo je Armiju da interveniše i da spreči dalje nasilje, ističe ova agencija i dodaje da Armija, zbog rastuće tenzije, već nekoliko nedelja ima ulogu tampona između Srba i Hrvata.

"Der tagešpigl" navodi izjavi Stipe Mesića da se uz pomoć Armije "problem terorizma" ne može rešiti. List piše da sukobi u Hrvatskoj ne jenjavaju i konstatuje da su se međunacionalni odnosi pogoršali otkako se Hrvatska zalaže za labavu zajednicu, a Srbija za jednu saveznu državu.

Najkrvaviji sukobi

"Njujork tajms" prenosi i Mesićevu izjavu o masakru nad policajcima i njihovom obezglavljivanju, ali kaže da ove optužbe nisu potvrđene. Navodeći da se "Srbi u Krajini protive secesiji "Hrvatske" list takođe javlja i o "deonstracijama ekstremnih nacionalista u Beogradu" koji su uzvikivali parole "Ubićemo Tuđmana".

DR BRANKO KOSTIĆ, ČLAN PREDSEDNIŠTVA SFRJ O DOGAĐAJIMA U HRVATSKOJ
- NEUVAŽAVANJE DRUGOG VODI U KRVOPROLIĆE -

Aktuelna politička vlast u Hrvatskoj treba da prizna državotvorna prava Srbima a Srbi da odustanu od formiranja autonomnih pokrajina

To bi pretpostavljalo, rekao je dr Kostić, da aktuelna hrvatska politička vlast prizna pravo srpskom narodu kao državotvornom narodu u državi Hrvatskoj. A to bi, naravno, podrazumevalo da se odustne od svih ideja o formiranju autonomnih pokrajina.

Dr Branko Kostić će od 15. maja biti na dužnosti potpredsednika Predsedništva SRJ. O budućoj saradnji sa prvim čovek Predsedništva Stjepanom Mesićem, dr Kostić je rekao:

Nezavisno od toga što pripadamo različitim političkim partijama i različitim opcijama kada je reč o Jugoslaviji, mislim da ćemo on i ja morati polaziti od onih obaveza koje nam Ustav nameće.

TUĐMAN O SRBIMA U HRVATSKOJ

"Ne možemo ih poslati na mesec"

Dr Tuđman predstojeći referendum ocenjuje izuztno važnim za Hrvatsku. "Srbi koji su lojalni, nemaju se čega bojati i trebate ih u svakoj situaciji zaštititi. Njih u Hrvatskoj ima pola miliona do šest stotina tisuća.

IZJAVA PREDSEDNIKA VLADE HRVATSKE JOSIPA MANOLIĆA
- "PREDSEDNIŠTVO SFRJ OSUDILO ZLOČIN" -

Predsedništvo Jugoslavije osudilo mešanje sa strane i poticanje svih onih koji žele raspiriti nacionalnu i šovinističku mržnju

Pedsedništvo Jugoslavije uspelo je da osudi zločin koji je počinjen na redarstvenicima Hrvatske, izjavio je noćas predsednik vlade Hrvatske Josip Manolić govoreći novinarima posle povratka iz Beograda, sa sednice predsedništva SFRJ. Manolić je rekao da je sednica, uprkos tome što je održana u mučnoj situaciji, uspela dovesti do osude mešanja sa strane i podsticanja sa strane svih onih koji žele rapiriti nacionalnu i šovinističku mržnju u ovim našim područjima. On je dodao da je bilo pokušaja da se na sednici izjednače branitelji pravnog poretka sa terorističkim akcijama određenih grupa, ali oni nisu uspeli.

Verujem da će Srbi u Hrvatskoj shvatiti, nakon ovog najvećeg zločina od rata do sada, da je njihovo mesto u Hrvatskoj sa hrvatskim narodom, te da će izolovati sve one koji dolaze u Hrvatsku da bi je destabilizovali, da bi u stvari, napravili najveću štetu srpskom narodu, rekao je na kraju Mesić. (*Dnevnik*, 6. maj 1991)

VANREDNA SEDNICA PREDSEDNIŠTVA SFRJ
- OSUĐEN NAPAD NA JNA -

Predsedništvo sa ogorčenjem osudilo ubistvo i ranjavanje vojnika u Splitu. – Eskalacija politike sukoba sa JNA nema ni razloga ni povoda. – Kadijevićeve predloge i upozorenja Predsedništvo će razmotriti danas uz prisustvo republičkih predsednika

Večeras je, kako je saopšteno, održana vanredna sednica Predsedništva SFRJ. Predsedništvo SFRJ je razmotrilo aktuelnu bezbednosnu situaciju u Republici Hrvatskoj povodom današnjih masovnih, rušilačkih i antiarmijskih

demonstracija u Splitu, koje su izazvale opravdan revolut i osudu jugoslovenske javnosti.

Predsedništvo SFRJ je posebno i sa ogorčenjem osudilo ubistvo i ranjavanje vojnika JNA u Splitu i upozorilo na opasnost koju sobom nosi politika eskalacije sukoba sa JNA, za koju nema nikakvog povoda ni razloga.

KADIJEVIĆ PRENEO UPOZORENJA I PREDLOGE SSNO DRŽAVNOM VRHU
- VEĆ SMO U GRAĐANSKOM RATU -

Dosadašnja upotreba JNA u sprečavanju međunacionalnih sukoba više ne može biti efikasna. – Na svaki napad na pripadnike, jedinice i objekte JNA jedinice Armija uzvratiće po borbenim pravilima pa i upotrebom vatre

Večeras je, kako je saopšteno, savezni sekretar za narodnu odbranu general armije Veljko Kadijević preneo predsedniku Predsedništva Socijalističke Republike Jugoslavije dr Borisavu Joviću sledeće:

Prvo, pošto Predsedništvo Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i drugi savezni organi nisu uvažavali ocene i predloge Saveznog sekretarijata za narodnu odbranu, štaba Vrhovne komande u vezi sa stanjem u zemlji jugoslovensko društvo je već ušlo u građanski rat.

Drugo, način na koji je Jugoslovenska narodna armija do sada upotrebljavana u sprečavanju međunacionalnih sukoba više ne može biti efikasan.

Treće, na svaki napad na pripadnike, jedinice i objekte Jugoslovenske narodne armije, kakvi su uz prve vojničke žrtve već počeli, Armija će uzvratiti po pravilima borbene upotrebe, što znači i upotrebom vatre.

Štab Vrhovne komande neće dozvoliti da se ekstremističko ponašanje sukobljenih strana prelama preko Jugoslovenske narodne armije.

Četvrto, polazeći od ustavne odgovornosti oružanih snaga za bezbednost zemlje, Štab Vrhovne komande zahteva od svih saveznih i republičkih organa, koji utiču na stanje u društvu, da obezbede mir i normalne uslove za razrešenje jugoslovenske krize.

Peto, Štab Vrhovne komande naredio je podizanje borbene gotovosti Jugoslovenske narodne armije i mobilizaciju odgovarajućih jedinica, kako bi Jugoslovenska narodna armija, kao organi Federacije i republika ne obezbdi mir, mogla to efikasno učiniti u skladu sa svojom ustavnom ulogom i odgovornostima. (*Dnevnik*, 7. maj 1991)

NEMA MIRA U ISTOČNOJ SLAVONIJI I ZAPADNOM SREMU - UŽAS U BOROVO-NASELJU -

Eksplozivne naprave ubačene u kafane "Orač", "Tufa" i "Brdo". – U Borovo Selu ponestaje namirnica i goriva. – Ranjeni specijalci strahuju za život i svedoče o pripremi upada u Borovo Selo

Bez obzira što vojska garantuje sigurnost, mnogi su svoju decu ipak prebacili preko Dunava u sigurnost domova prijatelja iz severozapadne Bačke.

MARKOVIĆ, GRAČANIN I BROVET SASTALI SE SA TUĐMANOM

Predsednik Saveznog izvršnog veća Ante Marković sastao se večeras u Zagrebu s predsednikom Republike Hrvatske dr Franjom Tuđmanom. U Banatskim dvorima, na Radićevom trgu u Zagrebu, gde su oko 22 sata počeli razgovori, uz Antu Markovića bili su i savezni sekretar za unutrašnje poslove Petar Gračanin, zamenik saveznog sekretara za narodnu odbranu Stane Brovet i drugi saradnici predsednika SIV-a.

ZAHTEV SAVEZNOG JAVNOG TUŽIOCA

Šta preduzima Javno tužilaštvo Hrvatske

Ljubo Prljeta, savezni javni tužilac, zatražio je, u skladu sa svojim ovlašćenjima, od Javnog tužilaštva Hrvatske hitnu informaciju o tome šta je ovo tužilaštvo preduzelo radi rasvetljavanja poslednjih događaja u Hrvatskoj.

Posebno se traži odgovor na pitanje – kakve je krivične procesne radnje Republičko tužilaštvo preduzelo u vezi s tim.

Obaveštenje o ovim događajima savezni javni tužilac je takože zatražio i od Saveznog sekretarijata za unutrašnje poslove.

MESTA PREBEGA SRBA IZ HRVATSKE U VOJVODINU OBIŠLI PREDSTAVNICI NARODNE SKUPŠTINE SRBIJE
SRBIJA ĆE BRANITI SVE SRBE

Hrvatsko vrhovništvo izabralo put crnih marama – rekao dr Borivoje Petrović. – Miloš Bojović: Najveća krivica pripada ISV-u i Anti Markoviću. – Pavić Obradović: Nije dovoljna samo ljubav Srba izvan pograničnih opština

Od verbalne podrške se više ne živi. Mi iz Hrvatske ne bežimo iz hira, na to nas je naterala krvava muka i borba za goli život. Ako nam Srbija ne pomogne, mi nemamo nikakvih šansi.

Što se tiče srpskog naroda u Hrvatskoj, Srbija je s njim. Pokušaćemo, razume se, da sve rešimo dogovorom. Ako to ne uspe, preduzećemo mere koje će svim Srbima obezbediti mir. Najgore od svega je da se ljudi isteraju i da se nezavisna država Hrvatska konstituiše kao jednonacionalna država – rekao nam je dr Borivoje Petrović.

U Ustavu jasno piše šta je posao SIV-a, kao izvršnog organa Skupštine Jugoslavije kao najvišeg organa vlasti. Bez obzira na to, ovako stanje se više ne može tolerisati, a Srbija je i deklaracijom koju je prihvatila Narodna skupština jasno rekla da će štititi interese svih Srba i tako će i biti – isako je Bojović.

Srbija duguje još konkretniju pomoć, ne samo slavonskim, nego i Srbima iz svih delova Hrvatske i iz Srpske autonomne oblasti Krajina. Nastojaćemo da pređemo i na drugu stranu Dunava u srpska sela da pokažemo našim sunarodnicima da nisu sami i da ćemo uraditi sve da se u njihove domove vrati željeni mir – rekao je novinarima Obradović. (Dnevnik, 7. maj 1991)

SAOPŠTENJE UDRUŽENJA "MAĐARI ZA DOMOVINU SRBIJU I JUGOSLAVIJU"

Osuda politike hrvatskog režima

Mažari okupljeni oko Udruženja "Mađari za domovinu Srbiju i Jugoslaviju" energično osuđuju, kako se navodi danas u njihovom saopštenju, "politiku hrvatskog režima koji je za kratko vreme svoje vladavine "uspeo" da i Hrvatsku, i Jugoslaviju dovede sada već preko ivice građanskog rata".

Dr FRANJO TUĐMAN POZVAO "PUČANSTVO" SPLITA DA SE MIRNO RAZIĐE
TEŠKO PREDVIDETI DALJI RAZVOJ DOGAĐAJA

"Otac nacije" ustvrdio kao "izazivanje sukoba sa JNA provociraju oni koji žele oboriti ustavno-pravni poredak i narušiti integritet Republike Hrvatske"

Stanje je toliko dramatično da se u toku dana građanima Splita obratio i predsednik Hrvatske dr Franjo Tuđman. On je pozvao "pučanstvo" Splita da prekine demonstracije i da se mirno raziđe.

Po njegovim rečima, demonstracije već imaju svoje tragične učinke i valja preduzeti da te posledice ne budu još veće. Vrhovništvo Hrvatske ulaže napore da se stvorena kriza reši mirno i odbacuje svako nasilje kao metod rešavanja situacije koja nam je nametnuta, rekao je Tuđman, i dodao da

izazivanje sukoba sa JNA provociraju oni koji hoće oboriti ustavno-pravni poredak i narušitit integritet Republike Hrvatske.

ZAHTEV NOVOSADSKOG ODBORA SRPSKE DEMOKRATSKE STRANKE SKUPŠTINI SRBIJE

Zaštititi srpski narod u Hrvatskoj

Imajući u vidu činjenicu da položaj Srba u Hrvatskoj postaje dramatičan i komplikuje se iz sata u sat, pod HITNO i neizostavno zahtevamo od Skupštine Srbije da odmah i bezuslovno prizna prisajedinjenje SAO Krajine Republici Srbiji i organizuje zaštitu i odbranu srpskog naroda u Krajini i Hrvatskoj.

Pozivamo sve narodne poslanike da budu sesni težine situacije i da ne dozvole da veliki deo srpskog naciona bude žrtvovan i po drugi put u ovom veku doživi najstrašniji genocid. (*Dnevnik*, 7. maj 1991)

U BAČU, VAJSKOJ I BOĆANU SMEŠTENO 500 DECE I ŽENA IZ HRVATSKE
- MUŠKARCI OSTALI NA OGNJIŠTU -

Čamcima tokom celog dana Dunav prelaze žene i deca – Srbima zabranjen ulaz u Kombinat "Borovo" od strane pripadnika HDZ-a, kaže Mladen Jović, lekar u Borovu Selu. Na vodi smo se sreli i s lekarom Mladenom Jovićem, koji radi u zdravstvenoj ambulanti u Borovu Selu i koji je jedini pristao da razgovara sa novinarima

Besmislene tvrdnje hrvatskih vlasti

U Slavoniji je teška situacija – kaže naš sagovornik. Ima hiljadu podmetanja, jer sada vlasti tvrde, a naročito pripadnici HDZ-a koji su i bukvalno naoružani do zuba i koji sada orgijaju, da su specijalce u Borovom Selu ubili neki četnici ili pripadnici bivše rumunske "Sekuritatee". To je apsurdno, jer meštani Borova Sela branili su svoja ognjišta.

HDZ-ovci se služe metodama svojstvenim fašističkim režimima. Sada prave zamenu teza, tvrdeći da se narod Slavonije nije oružjem u ruci susprotstavio upadu specijalaca, već da su to navodno učinili plaćenici.

Tenkovi i transporteri JNA stvorili su svojevrsnu tampon zonu, ali ni na koga nisu pucali. Nama je jasno, a to treba da znaju i pripadnici HDZ-a i specijalci SUP-a hrvatske, da će vojska reagovati i pucati na svakog ko na nju prvi zapuca, bili to specijalci, naoružani civili, redarstvenici ili Srbi, Srpski

Vukovarska tragedija 1991

narod bi i sam reagovao i oružano se suprotstavio čak i onim Srbima koji bi eventualno ugrozili pripadnike JNA.

PREMA TVRDNJAMA MUP HRVATSKE
NAPAD IZVRŠILI PROFESIONALCI

Napad na pripadnike jedinice za posebne namene Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Hrvatske u Borovu Selu, 2. maja izvršili su profesionalni teroristi.

O tome govori oružje i municija, koji su namenjeni upravo za ovakve akcije a nisu redovno vojno ili policijsko oružje. Tvrdi se da postoje snimci šifriranih razgovora terorista putem komunikacijskih radio stanica koji su vođeni na rumunskom jeziku.

Puškaranje je trajalo dva sata i u njemu je poginulo 12 policajaca, a 21 je ranjen.

Prvih 9 poginulih pogođeno je iz profesionalnog oružja i sa municijom pripremljenom za nanošenje nehumanih rana. Pokazane su fotografije njihovih tela i na tim fotografijama se vidi da su oni bili masakrirani na okrutan način: ubijeni nožem, jednom je odsečena ruka, a jednom iskopane oči.

Zamenik ministra Slavko Degoricija izjavio je da MUP raspolaže dokazima o umešanosti Republike Srbije u događaje u Borovo Selu, te će se izvršiti puna istraga. Degoricija se posebno zadržao na boravcima u Hrvatskoj, i to na područjima koja su krizna, više srpskih političara, među kojima su vojislav Šešelj i Milan paroški. MUP raspolaže snimcima njihovih govora u kojima su poticali mržnju i izazivali terorizam, rečeno je novinarima.

O odnosima MUP-a i JNA Degoricija je rekao kako su odnosi sa komandantima JNA, posebno komandantom 5. vojne oblasti i Vojno pomorske oblasti vrlo dobri. Problem imamo sa pojedinim komandantima jedinica na terenu rekao je Degoricija.

Dr RADOMAN BOŽOVIĆ U DNEVNIKU TV NOVI SAD:
NASILJE HRVATSKE DRŽAVE NAD GRAĐANIMA

Vrhovništvo, pod izgovorom legitimiteta svoje vlasti, nastoji da poništi suverenitet srpskog naroda u Hrvatskoj

Radoman Božović na pitanje novinarke Smilje Grujić Batinić, šta je prema njegovom mišljenju, suština otpora Srba u Hrvatskoj i njihovog nemirenja sa državnim terorom koji itetako osećaju, Radoman Božović je odgovori:

Hrvatsko vrhovništvo, metodom državnog i partijskog terora i nasilja u uslovima, kada je prethodno suspendovalo jugoslovensku državu, nastoji pod izgovorom legitimiteta svoje vlasti i navodne zaštite ustavno pravnog poretka poništiti kolektivni i individualni suverenitet srpskog naroda u hrvatskoj.

Odgovornost za takvo čuvanje vlasti je na hrvatskom ali i na rukovodstvu jugoslovenske države, pre sega Saveznog izvršnog veća u čijoj se nadležnosti nalazi celina ostvarivanja ustavnosti, zakonitosti i prava građana u Jugoslaviji.

Narodna Skupština Srbije, da podsetimo, usvojila je Deklaraciju koja sezalaže za mirno razrešenje jugoslovenske krize. Međutim, dosta je špekulacija u tumačenju tog dokumenta – bilo je naredno pitanje.

Smišljena špekulacija

Pokušaji da se stavovima iz Deklaracije Narodne skupštine Srbije o mirnom rešavanju jugoslovenske krize, a protiv nasilja i rata, pripiše podsticanja navodnog ugrožavanja ustavno-pravnog poretka Republike Hrvatske su smišljenja špekulacija, da bi se izbegla odgovornost pre sega za suspendovanje saveznog Ustava, odgovornost za nepriznavanje kolektivnog i individualnog prava srpskog naroda u hrvatskoj kao i odgovornost za sprovođenje državnog i partijskog terorora nad građanima. Naime, istorijsko je pravo i potreba srpskog naroda da u demokratskom izjašnjavanju zajedno sa ostalim narodima odlučuje da živi u jednoj državi sa svojim istorijskim i etničkim teritorijama. To mora uvažavati svaka varijanta raspleta jugoslovenske krize. Jako sećanje nagenocid nad srpskim narodom čini nas odgovornim, kao rukovodstvo i savezno i republičko i kao građani da ni pod kojim uslovima ne prihvatimo ponavljanje tog genocida, odgovorio je Božović. (*Dnevnik*, 7. maj 1991)

SRBI IZ ISTOČNE SLAVONIJE U PANICI POKUŠAVAJU DA SE PREKO DUNAVA PREBACE U VOJVODINU

Reka straha i nade!

Više od 1.500 Srba iz istočne Slavonije sleglo se tokom današnjeg popodneva na obalu Dunava pored ušća Vuke u veliku reku. Bezbroj majki s decom u naručju, starica i staraca, kolone automobila stajale su čekajući da krenu u Srbiju.

Nisu svi, međutim, u Vojvodini imali obezbeđeno odredište.

JAVNA TRIBINA SK – POKRET ZA JUGOSLAVIJU U NOVOM SADU
- SPLIT – CIVILIZACIJA DEGRADACIJA -

Granica građanskog rata je pređena – rekao admiral Branko Mamula. – položaj Srba u Hrvatskoj mora se rešavati u Hrvatskoj bez ekstremnih ljudi sa obe strane

Jugoslovenska narodna armija nema nameru da silom nameće rešenje jugoslovenske krize, ali je sigurno da tako nešto ni drugima neće dozvoliti rekao je juče na javnoj tribini SK Pokret za jugoslaviju admiral Branko Mamula. Jna je nezaobilazni faktor u rešavanju jugoslovenske krize. Svoju ulogu očuvanja ustavnog poretka i ustavna ovlašćenja do sada nije prekršila, dokazuju i tako svoj opštejugoslovenski karakter i prihvatanje demokratskog rešenja krize u zemlji.

Po mišljenju dr Boška Todorovića, u Jugoslaviji je najviše partija koje od svog osnivanja idu na razbijanje zemlje. Pukovnik Dušan Milić sadašnju situaciju okarakterisao je kao antijugoslovensku zaveru još nedovoljno identifikovanih spoljnih snaga i pete kolone u zemlji. Cilj te zavere je komadanje zemlje i zadovoljavanje teritorijalnih pretenzija zaverenika. Pukovnik Milić rešenje ovakvog stanja vidi u razoružavanju paravojnih formacija pa ako treba i proglašenje vanrednih prilika.

IMA LI MIRA U NOVOM SLANKAMENU
- NE MRZIMO SE, ALI SE BOJIMO -

Srbi: Osnovali smo Srpski nacionalni blok u interesu srpskog naroda, ali i da zaštitimo Hrvate. – Hrvati: Za našu hrvatsku zastavu sa šahovnicom u Hrvatskoj se gine i ne može to tako, te skinućemo je, te metnućemo je.

U Novom Slankamenu nijedne zastave. Ljudi su na njivama na poslu. Neki su otišli iz straha, kako nam rekoše retki Hrvati koji su hteli da razgovaraju za novine, u ovom sremskom mestu sa oko 3.000 ljudi.

Većina njih, više od dve trećine su Hrvati. Međutim hrvatska zastava sa šahovnicom uznemirila je duhove u selu. Na hrvatskom seljačkom domu istaknuta je 30. aprila zajedno uz jugoslovensku zastavu.

Teodor Kotarac, jedan od osnivača Srpskog nacionalnog bloka, kaže da šahovnica iritira Srbe ovde jer mnoge vraća u ratno vreme, kada su pod takvom zastavom ustaše klale. U Novom Slankamenu ima dosta kolonista, ima ih iz Hercegovine, a tamošnje ustaše bile su zloglasne.

Pocepana srpska zastava

Nisu svi Hrvati takvi, ekstremisti. Gromoglasno je najavljivan dolazak vrhovnog lidera Bele Tonkovića koji inače često govori o ugroženosti Hrvata u Vojvodini. Kako su oni ovde ugroženi? Od nas? Pa nas je samo šačica, selo je skoro celo hrvatsko. Znamo mi da oni nisu ugroženi. Zastava je ponovo stavljena predveče, ali uveče stižu glasovi da će doći hiljadu taksista iz Beograda, Šešelj, Novopazovčani. Boje se Šešelja strašno. Te noći doneta je odluka da se zbog ultimatuma šahovnica skine – kaže Kotarac.

Marko Vukašinović i Miroljub Selena dodaju da ovde u Novom Slankamenu ima dosta Hrvata koji su svoju decu vaspitavali ustaški, ali to su uglavnom oni koji su kasnije doseljeni. Jer, sremski Srbi i Hrvati bliži su i mogu se dogovoriti.

Sve ovo sada sinhronizovani radi HDZ i DSHV, a Hrvati, obični građani samo su pioni. Zbog svega toga što se dešava i što bi moglo da se desi osnovali smo nestranački Srpski nacionalni blok. Cilj je da se štiti interes srpskog naroda bez obzira na stranačku pripadnost, ali i da se zaštite Hrvati.

I šta da radimo, Tonković je doneo odluku da se zastava skine, i hrvatska i jugoslovenska. Zastava je skinuta da bi "legla stvar" – priča Habenšus i dodaje: - Sutradan osvanu poziv Srbima da se okupljaju na svesrpski miting. Među Hrvatima ostao onaj strah, one reči, da će ubiti se Neki naši ljudi idu onda kroz selo i paniče, vide – nema zastave, a čuju – Srbi se okupljaju. Pričalo se da će Šešelj doći. Ne znaju da smo sami skinuli zastavu.

"Ovo nije srce Srbije"

Od njih Srba to nije u redu. Nije u redu što su oni zvali tog Ulemeka da dođe, da zapali, kao da nećemo i dalje živeti zajedno. To bih ja pitao i njih i tog njihovog popa, koji na mitingu kaže da se neće ustaška zastava vijoriti u srcu Srbije. Prvo to nije ustaška, već hrvatska zastava naša, a drugo ovo nije srce Srbije. Ako treba da smo u Srbiji neka smo, mi nismo u srcu. Hrvati su se i protiv Turaka borili sa svojom zastavom, a svi samo govore o NDH. Ne može pop da govori tako zapaljiivo i da provocira. (*Dnevnik*, 7. maj 1991)

SUŽIVOT U HRVATSKOJ NEMOGUĆ

U vukovarskoj opštini počeo lov na ljude samo zato što su Srbi – tvrdi Petar Matić, koji je uspeo da porodicu skloni u Banatsko Karađorđevo

Šiptari platili lojalnost

Govoreći o okršaju i svakodnevnoj pucnjavi, Matić ističe:

Teško je reći pravu istinu o žrtvama, ali pouzdano tvrdim da je broj poginulih specijalaca veći, jer sam video sahranjivanje u večernjim satima na vukovarskom groblju. Mislim da se radi o Šiptarima koje je MUP Hrvatske angažovao, a svojim životima platili su lojalnost "bratskom hrvatskom narodu u očuvanju njihove demokracije.

NEĆE DA BUDU MANJINA

Ako Hrvati mogu da se izjašnjavaju o tome s kim će i u kakvoj državi živeti, niko takvo isto pravo ne može da uskrati ni nama Srbima, veli Vukašin Špškoćanin, predsednik Mesnog odbora SDS-a u Borovu Selu

Po mišljenju ovdašnjih Srba smirenje situacije može da usledi samo posle jugoslovenskog referenduma na kojem bi svi građani ravnopravno odlučili o svojoj i o sudbini zemlje u kojoj žive. Pošto od takvog referenduma, po svemu sudeći, neće biti ništa, srpski narod u istočnoj Slavoniji, Baranji i Zapadnom Sremu najverovatnije će bojkotovati i republički referendum u Hrvatskoj, zakazan za 19. maj.

Pošto hrvtski narod može da se izjašnjava o tome s kim i u kakvoj državi će živeti, odnosno hoće li se otcepiti od Jugoslavije, takvo isto pravo i mi tražimo za sebe, jer mi ni u kom slučaju ne želimo da živimo u nekakvoj nezavisnoj državi hrvatskoj, niti da nam nad glavom visi šahovnica – ističe Vukašin Šoškoćanin.

STRANA SREDSTVA INFORMISANJA O ZBIVANJIMA U SFRJ
- SECESIONISTIČKI POTEZI SLOVENIJE I HRVATSKE -

Poreovladao je nacionalizam u svim republikama i on stoji na putu svakoj vrsti progresa u SFRJ, ističe BBC

Pozivajući se na "mnoge političke posmatrače" autor - dopisnik agencije BTA iz Beograda, Nikola Kičevski, dodaje da je moguće da "sadašnje komunističko rukovodstvo u Beogradu, koje je po nacionalnom pitanju postiglo konsenzus sa opozicijom, dostavi sledeće ciljeve: prisajedinjenje delova hrvatske u kojima preovlađuje srpsko stanovništvo, isto kao i delove Bosne i Heregovine, te osnivanje federacije pod dominacijom Srbije". "Ta federacija bi trebalo da u sebe uključi i Crnu Goru i Makedoniju. U suštini to bi bila velika Srbija", kaže "Trud".

Svi češkoslovački listovi danas ističu ocenu Predsedništva Jugoslavije da je "zemlja stigla do ivice građanskog rata". U izveštajima češkoslovačke novinske agencije ČTK, koje prenose listovi, navodi se protivljenje hrvatskog rukovodstva "mešanju Armije", jer je ona "na strani Srba koji žive u Hrvatskoj i žele da deo ove republike pripoji Srbiji. (*Dnevnik*, 7.maj 1991)

NEDELJKO ŠIPOVAC NA NARODNOM ZBORU U ČORTANOVCIMA
- TRAGIČNE POSLEDICE REPRESIVNE POLITIKE -

Ono od čega smo najviše strepeli dogodilo se u Hrvatskoj: usled organizovanog državnog terora nad Srbima došlo je do eskalacije hrvatsko-srpskog sukoba. – Građanski rat nije više realna opasnost već tragična stvarnost. – Istorijska težnja srpskog naroda da živi u jednoj državi ne ugrožava nikog

Vrhunac krize

Kriza Jugoslavije kao državne zajednice dostigla je, smatra Šipovac, vrhunac. Ušli smo u fazu u kojoj se rešava ključno pitanje njenog opstanka: da li će nas separatističko – secesionistički pritisci, težnje da se na ruševinama Jugoslavije stvaraju nezavisne i suverene nacionalne države, gurnuti u provaliju nacionalnih sukoba i građanski rat ili će pobediti razum i interesi, verujem ogromne većine građana za opstankom i razvojem Jugoslavije kao moderne državne zajednice slobodnih građana, ravnopravnih naroda i republika.

Konfederacija bi bila kraj Jugoslavije

Ključno pitanje raspleta jugoslovenske krize, odnosno, rekao bih, opstanka Jugoslavije, jeste demokratsko rešavanje državno-pravnog statusa, odnosno etničkog i građanskog subjektiviteta srpskog naroda u celini, uz poštovanje jednakosti u pravima svih jugoslovenskih naroda i njihovih interesa. Takvo rešavanje srpskog nacionalnog pitanja moguće je samo u Jugoslaviji, kao saveznoj državi čije ustrojstvo i odnosi mešu narodima i građanima u njoj ne bi bili na štetu nikoga. Konfederativno ustrojstvo, odnosno savez suverenih i nezavisnih nacionalnih država – koncept koji zagovaraju Slovenija i hrvatska – nije put koji obezbeđuje opstanak Jugoslavije. Konfederacija nije država, a Jugoslavija može da opstane samo kao država. Savez država znači ukidanje Jugoslavije, čime bi se ugrozili, pre svega, vitalni interesi srpskog naroda da živi u jednoj državi, odnosno

njegovo pravo da, kao jedinstven, suveren i državotvoran narod, očuva svoj nacionalni integritet u celini.

IZ JUGOSLOVENSKIH LISTOVA
- KAKO RANE DA ZACELE -

Vrhovni savezni funkcioneri uglavnom ćute ili, još gore, u svojim jatima dolivaju ulje na plamen i bude strast, piše "Oslobođenje". U intervjuu "Danasu" Mesić optužuje Srbiju

"U zločinu (u Borovu Selu) su najvećim delom sudjelovali uvezeni četnici iz Srbije, Vojvodine i s Kosova" istakao je u intervju za zagrebački "Danas" potpredsednik predsedništva Jugoslavije Stipe Mesić. Dodao je da je i službena Srbija uvučena u to, jer ništa nije učinila da spreči horde onih koji pod četničkim znamenjem atakuju na hrvatsku.

"Milošević u pet sati ujutro kaže kako je u jedan sat noću razgovarao s Milanom Babićem.

"Sada znamo što se želi: hoće se da Srbi budu vladajući narod u svim republikama"

Teror (dez)informacija

U našem slučaju rat informacija počeo je mnogo pre onog pravog, kaže list. Najeklatantniji primer za ovu tvrdnju, navodi "Borba", dala je pre nekoliko dana emitirana informacija Hine po kojoj je u zadarskom garnizonu održan sastanak na kojem su pojedini oficiri JNA izjavili kao "celokupno vrhovništvo Hrvatske treba pobiti jer je ustaško, a grad Zagreb treba zgaziti". (*Dnevnik*, 7. maj 1991)

SUSRET POGLAVARA PRAVOSLAVNE I KATOLIČKE CRKVE
- POZIV NA MIR I RAZUMEVANJE -

Patrijarh srpski gospodin Pavle i zagrebački nadbiskup Dr Franjo kardinal Kuharić razgovarali juče u Sremskim Karlovcima i pozvali na mir, nenasilje i toleranciju kao jedino mogući put u budućnost

Drugi put posle poslednjeg rata i prvi put posle četvrt veka, juče su se u Sremskim Karlovcima sastali predstavnici dve najbrojnije verske konfesije u Jugoslaviji, predvođeni patrijarhom srpskim gospodinom Pavlom i zagrebačkim nadbiskupom Dr Franjom kardinalom Kuharićem. Razgovaralo

se, doduše, iza, za javnost, zatvorenih vrata, ali mnogo šta nagoveštava da je ovaj ekumenski susret ispunio očekivanja. (*Dnevnik*, 8. maj 1991)

"DNEVNIKOVI" REPORTERI SA LICA MESTA:
OD ILOKA DO VUKOVARA
- ARMIJA NA MOSTOVIMA – SRBI U ČAMCIMA -

Najsigurniji prelaz na Dunavu je kod Vukovara gde ljudi prelaze skelama, a čamdžije traže od patrolnih čamaca RRF da obezbeđuju prelaz zbog terora koji vrše specijalci s vukovarske strane. – Kako je pretučen vukovarski fabrikant, čija je fabrika procenjena na 100 miliona nemačkih maraka samo zato što je Srbin

Noćas su sa obe strane dunavskog mosta "25. maj" između Bačke Palanke i Iloka položaje zauzeli tenkovi i borna kola JNA. Na taj način obezbeđen je sigurniji prelaz srpskih žena i dece iz Hrvatske za Vojvodinu, koji su se posle dramatičnih i krvavih događaja od prošlog četvrtka u Borovu Selu u Bačku prebacivali čamcima.

ODGOVOR BOGDANOVIĆA BOLJKOVCU

Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Hrvatske ni najmanje se nije pridržavalo dogovora i zaključaka zajedničkog sastanka sa Ministarstvom unutrašnjih poslova Srbije u Bačkoj Palanci.

To je suština opširnog pisma koje je danas Radmilo Bogdanović uputio Josipu Boljkovcu na njegovu depešu iz MUP-a Republike Hrvatske od 4. maja ove godine, kojom se traži preduzimanje svih mera od strane MUP-a Republike Srbije protiv dolaska "dobrovoljaca" sa četničkim obeležjima na područje Hrvatske.

U istom odgovoru Radmila Bogdanovića Boljovcu povodom delovanje četničkih ekstremista na području Hrvatske ističe se da su Vojislav Šešelj , Milan Paroški i drugi, kao i njihovi pratioci na teritoriju Hrvatske došli nenaoružani. Ukoliko je u njihovim istupima u selu Jagodnjak kod Belog Manastira bilo elemenata krivičnih dela ostaje nejasno zašto organi MUP-a Republike Hrvatske – pošto su ih zadržali više od dva časa prilikom napuštanja ove teritorije – nisu prema njima primenili mee krivičnog, odnosno prekršajnog progona – pita Bogdanović.

IAKO SU U VUKOVARU UKLONJENE BARIKADE
- STRAH ZAKLJUČAO KUĆE -

Snabdevanje je i dalje otežano, a srpska štampa ne stiže. – Kombinat "Borovo" i juče nije radio, a verovatno neće ni danas jer su u srpskim selima ostale barikade

Sinoć je u Vukovar doputovao pomoćnik ministra unutrašnjih poslova Joško Morić sa saradnicima i u razgovoru s predsednikom Izvršnog veća SO i saborskim zastupnicima ponovio naredbu hrvatske Vlade da se moraju maknuti barikade i normalizovati saobraćaj. Nakon toga su se hadezeovci povukli s prilaza gradu, ali je ostala policija uz ponekog naoružanog civila.

Obezglavljena opština

Još od napada na Borovo Selo gradonačelnik Vukovara Slavko Dokmanović nalazi se u svom rodnom mestu Trpinji, odakle ne može da se probije do grada. Zbog toga je ulogu čelnika opštine preuzeo Stipe Lovrinčević, predsednik Izvršnog veća. Međutim, kako danas saznajemo, Lovrinčević se trenutno nalazi u bolnici na lečenju, pa je vukovarska opština praktično obezglavljena. (*Dnevnik*, 8. maj 1991)

POZIV NA MIR I RAZUMEVANJE MEĐU LJUDIMA

Njegova svetost patrijarh srpski gospodin Pavle i zagrebački nadbiskup uzoriti gospodin dr Franjo kardinal Kuharić razgovarali juče u Sremskim Karlovcima i pozvali na mir, nenasilje i toleranciju kao jedini mogući put u budućnost

IZJAVA ZA JAVNOST

Suočeni sa krajnje dramatičnim i, ljudski gledajući, gotovo bezizlaznim teškoćama u našoj Otadžbini, podstaknuti snage vere, mi, dudhovni pastiri, podižemo svoj pogled Bogu i upućujemo svoj glas svima vernicima, u nadi da će nas sam Bog spasti.

Kao sluge i propovednici Sina Božijeg, radi nas raspetog i vaskrslog, koji je "Mir naš" i koji nam poručuje: "Imajte mir među sobom", očinski se obraćamo vama, Hristovim vernicima, hrišćanima pravoslavnim i rimokatolicima, kao i svim vernicima drugih verskih zajednica, te svim ljudima dobre volje, da vas upozorimo na potrebu ljudskih i bratskih odnosa u ovom ozbiljnom i teškom vremenu.

Sa osećanjem svoje odgovornosti pred Bogom, pred ljudima i pred vlastitom savešću, obraćamo se svim odgovornim ljudima političkih stranaka, naročito nosiocima vlasti, da na temelju božanskog i ljudskog prava u službi

slobode jednako potrebne svima, usmere svoja nastojanja da se nesporazumi i sporovi, u interesu mira i sigurnosti svih, rešavaju pravedno u duhu hrišćanske ljubavi. Samo se na taj način može sprečiti uništavanje imovine, skrnavljenje setinja, ugrožavanje života ljudi koji su slika Božija.

Stoga, kao ljudi koji veruju u Boga mira i ljubavi, a i u visoko naznačenje i jedinstvenu vrednost čoveka kao bogolikog bića, apelujemo na savest svih da ne dopuste da telo i krv pobede dušu i srce, razum i ljudsko dostojanstvo.

Ovo nipošto ne znači da mi sebe smatramo pozvanim da ponudimo – ili unapred predlažemo – konketna politička rešenja i da dajemo neki svoj koncept za izlazak iz opšte jugoslovenske krize. To prepuštamo slobodnoj političkoj volji naših naroda. No mir, nasilje i toleranciju, kao minimum hrišćanskog demokratskog i uopšte čoveka dostojnog ponašanja, hoćemo i moramo preporučiti kao jedino mogući put u Budućnost.

Nadamo se da će ova naša evanđelska molba, naša očinska poruka i naš molitveni vapaj dopreti do Premilostivog Boga, do uma i srca naših duhovnih sinova i kćeri obeju sestrinskih Crkava i do uma i srca svih dobronamernih ljudi – a verujemo da je takvih većina u našim Crkvama i narodima – i da će pobediti razum i dobra volja kako bi se stišale strasti koje unose strah i nespokojstvo, zagorčavajući život svima.

Mi zajednički saosećamo sa patnjama svih koji danas stradaju u našoj zemlji i zajednički upućujemo molitve Gospodu za pokoj duša svih izginulih u oružanim sukobima.

"I mir Božiji koji prevazilazi svaki razum, sačuvaće srca vaša i misli vaše u Hristu Isusu". (*Dnevnik*, 8.maj 1991)

HRVATSKA DANAS

Gorki plodovi demokracije

Srbi su se doista pobunili, ali samo iz jednog jedinog razloga: oni ne žele prihvatiti u bilo kojem obliku uskrsnuće bilo kakve NDH, za koje ih veže stradanje koje ne mogu niti smeju zaboraviti. Zato i podrška kojom sada maše vrhovništvo i hrvatski mediji, izvodeći preplašene Srbe na javnu scenu, nije ništa drugo do već viđen recept na ovim prostorima, kad su katolički sveštenici "pokrštavali" srpski živalj. Stoga se među Srbima u Hrvatskoj sve češće čuje pitanje : kada će i kako završiti ta "demokracija", da konačno živimo kao ljudi? U tom je pitanju sadržan suštinski problem Hrvatske danas. I zato se s nestrpljenjem i nadom očekuju vesti iz Beograda, gde zaseda

jugoslovenski vrh. Po mnogima je to poslednja prilika da se zaustavi već započeti građanski rat.

KONFERENCIJA ZA ŠTAMPU U VLADI REPUBLIKE SRBIJE - POMOĆ SVOM NARODU U HRVATSKOJ -

U SDK-u otvoren žiro-račun na koji se mogu uplatiti novčani prilozi, a sve ostale informacije mogu se dobiti uMinistarstvu za veze sa Srbima izvan Srbije. – Republička vlada nema nikakve veze sa dobrovoljačkim odredima – istakao Stanko Cvijan

Republički ministar za veze sa Srbima izvan Srbije Stanko Cvijan: Nakon konsultacije sa brojnim udruženjima, maticom iseljenika, udruženjima Srba iz BiH i Hrvatske sa sedištem u Beogradu i Novom Sadu, odlučeno je da se pri Ministarstvu formira i Operativni savet u koji će biti uključene i brojne istaknute ličnosti s tim što će ovo telo biti otvoreno i za sve ljude dobre volje koji žele da pomognu srpskom narodu izvan matične republike.

Sledeće pitanje bilo je da li je i na koji način republička vlada u kontaktu sa saveznim i organima hrvatske kako bi se obezbedio mir i sigurnost svih građana u Hrvatskoj te da li je srpska vlada upoznata sa angažovanjem dobrovoljačkih odreda Vojislava Šešelja i SNO u Hrvatskoj, o čemu se mnogo piše i kakav je njen odnos prema tome:

Cvijan je odbacio bilo kakvu vezu republičke vlade s tom pojavom. Odgovorno tvrdim, bez obzira šta se dešava, da vlada Srbije nenam nikakve veze s tim, rekao je Cvijan i dodao da, ako već hoćemo i želimo da pomognemo srpskom narodu, to mora biti organizovano i pod kontrolom.

Po mišljenju republičkog ministra, radi se pre svega o sukobu Hrvatske sa Jugoslovenskom narodnom armijom, te Srbija nema razloga da se uključuje u taj sukob.

Na pitanje da li će vlada Srbije razoružati naoružane formacije na svojoj teritoriji, ministar je odgovorio da vlada nema nikakve informacije o postojanju takvih naoružanih organizaicja. Doduše, pojedine stranke tvrde da su učestvovale u događajima u Borovu Selu, ali bi im bilo mnogo bolje, da se bave političkim radom. Nemamo informacije da u Srbiji postoje naoružane formacije, ali se u drugim delovima zemlje oružje deli i javno, na otvorenoj sceni.

Srbija se ne miri sa sanjem u Hrvatskoj

S obzirom da je Cvijan 21. aprila učestvovao i govorio na zboru u selu Jagodnjak kod Belog Manastira zajedno sa Vojislavom Šešeljom i nekim drugim stranačkim liderima, jedan novinar upitao ga je da li bi to opet učinio.

Cvijan je rekao da je i tada pozivao na mir, te da bi to i ubuduće činio.

Novinare je naviše interesovalo šta je srpskom narodu u Hrvatskoj sada najpotrebnije: hrana, oružje, moralna ili materijalna pomoć. Cvijan je odgovorio indirektno ističući da je u Hrvatskoj praktično sada ratno stanje, a zna se šta je u takvim uslovima narodu najpotrebnije. Na konstataciju da li su savezni organi prilično neefikasni i na pitanje ima li Srbija spremno neko alternativno rešenje, ministar je kratko odgovorio da se Srbija ne može pomiriti sa ovakvim stanjem i položajem Srba u Hrvatskoj.

Novčana pomoć

Danas je otvoren žiro-račun na koji se već od sutra mogu uplaćivati dobrovoljni novčani prilozi za pomoć srpskom narodu u Hrvatskoj. Račun je otvoren kod SDK-a Srbije .

SPS IZ RUME O DRAMATIČNOJ SITUACIJI U HRVATSKOJ

Podrška Generalštabu JNA

Zahtevamo od Narodne skupštine Srbije da na sutrašnjoj sednici, u skladu sa Ustavom republike, preduzme neophodne mere u cilju lične i imovinske zaštite sprskog naroda koji živi izvan sadašnjih granica Republike.

Istovremeno oni osuđuju i formiranje jednopartijskih dobrovoljačkih jedinica jer smatraju da je odbrana prava i sloboda srpskog naroda obaveza svih koji to pravo uživaju, a prevashodno državnih organa SFRJ i Republike Srbije i naglašavaju da ukoliko zaštitu građanskih i nacionalnih prava srpskog naroda ne obezbedi Jugoslavija, tu obavezu mora preuzeti Republika Srbija. (*Dnevnik*, 8. maj 1991)

KONFERENCIJA ZA ŠTAMPU UDRUŽENE SRPSKE OPOZICIJE

Rat rukovodstava, ne naroda

U saopštenju za javnost srpska opozicija protestuje protiv šovinističke politike i varvarskih postupaka ekstremnih nacionalističkih organizacija u Hrvatskoj i u Srbiji, sa kojima "režim u Zagrebu i Beogradu otvoreno sarađuje".

Hrvati i Srbi ne žele rat

Ujedinjena srpska opozicija smatra da su hrvatski i srpski narod uvučeni u ratni sukob, a odgovornost za to, kaže se u saopštenju, ne snose ovi

narodi već nacional-socijalistički režimi Franje Tužmana i Slobodana Miloševića.

Poziv svim miroljubivim ljudima Srbije

Na kraju saopštenja, koga su potpisali SPO, Narodna seljačka stranka, Savez reformskih snaga za Srbiju, UJDI, Demokratski forum, Narodna radikalna stranka i Srpska liberalna stranka, a očekuje se da će to učiniti i Demokratska stranka koja trenutno razmatra tekst saopštenja.

Oprezno s rečima

Drašković: Mogu da razumem Srbe u Krajini što su uzeli oružje jer je oružje bilo upereno protiv njih, ali šta reći za one koji odu odavde, budu jedan dan u Kninu, slikaju se s "kalašnjikovima" a onda isto veče jedu šampite u "Ruskom caru" u Beogradu – rekao je Drašković.

ZA GRAĐANSKI ŽIVOT UMESTO GRAĐANSKOG RATA

Predizborni slogan Miloševićeve pratije "Sa nama nema neizvesnosti" pokazao se tačnim – sada imamo izvesnost rada i gladi, ističe se u apelu. Predizborni slogan Tuđmanove partije "Odlučite sami o sudbini svoje Hrvatske" pokazao se neistinitim, jer se o sudbini Hrvatske odlučuje na tajnim pregovorima.

Požari mržnje raspalili su se na se strane, a sva energija naroda usmerena je na stvaranje "zaliha mržnje". Guraju nas na put koji vodi kolektivnom samoubistvu i međusobnom uništenju. Milošević i Tuđman, kaže se u apelu Ujedinjene srpske opozicije, mobilišu Srbe strahom od Hrvata, i Hrvate strahom od Srba. Budite mudriji od onih koje ste izabrali – sami objavite mir, kaže se u poruci srpskom i hrvatskom narodu. Umesto građanskog rata izaberite građanski život jer još uvek postoji zajednički interes da živimo u miru i demokratiji, kao slobodni, tolerantni i razumni narodi u slobodnoj i ujedinjenoj Evropi. To je jedini način da sačuvamo živote dece. Jedine granice o kojima vredi pregovarati jesu granice slobode, kaže se na kraju apela Ujedinjene srpske opozicije srpskom i hrvatskom narodu.

POTERNICA ZA ŠEŠELJOM

Okružno javno tužilaštvo Osijeka je istražnom sudiji Osijeka podnelo zahtev da se sprovede istraga protiv Vojislava Šešelja, zbog osnovane sumnje da je 21. aprila ove godine u selu Jagodnjak kod Belog Manastira na javnom skupu pod nazivom "Miting za mirno rešavanje jugoslovenske krize" izjavio i

raspaljivao nacionalnu mržnju i netrpeljivosti između hrvatskog i srpskog naroda, protiv mirnog suživota u Republici Hrvatskoj.

Samozvani četnički vođa Vojislav Šešelj, navodi dalje isti izvor, "time je počinio krivično djelo protiv Republike Hrvatske". Istražni sudija Okružnog suda u Osijeku je na temelju podnetog zahteva za sprovođenje istrage "donio rješenje o provedbi istrage protiv okrivljenog Vojislava Šešelja". (*Dnevnik, 8* maj 1991)

KONFERENCIJA ZA ŠTAMPU U SEDIŠTU SPS-a SRBIJE
- NAPAD NA JNA – OTVORENI POZIV ZA RAZBIJANJE JUGOSLAVIJE -

Nepoželjno mešanje političkih stranaka u razrešenje jugoslovenske krize. Jugoslavija još postoji i probleme u njoj treba da rešavaju savezne institucije. – Sveobuhvatni program za neuralgična područja u Sandžaku. – Dr Borisav Jović kandidovan za predsednika partije

Privremena komisija za izbeglice

Danas je nagovešteno da će se u Vladi Srbije formirati komisija za izbeglice iz Hrvatske. Izraženo je pri tom uverenje da ovakvi "pomoćni organi" u Vladi treba da budu samo privremenog karaktera, jer "Srbi imaju pravo da žive na svojim vekovnim ognjištima ma gde bili"

RAZGOVOR DELEGACIJE SIV-a I HRVATSKOG VRHOVNIŠTVA
- KAKO DO DOGOVORA -

Ante Marković: - Neophodno je da se dogovorimo da se demokratskim metodama, a ne silom, razreši naša kriza. – Dr Franjo Tuđman: Glavni je problem kako uspostaviti pravni poredak u kninskom području i postaviti problem JNA

Delegacija SIV-a sa predsednikom Antom Markovićem na čelu razgovarala je do kasno sinoć sa hrvatskim vrhovništvom u Zagrebu o tome "što konkretno moramo napraviti da bismo osigurali da s manje tenzije koje sada postoje i da osiguramo da se rasplet događaja u Jugoslaviji odvija miroljubivim putem". To je na kraju tročasovnih razgovora, koji su završeni sinoć, novinarima potvrdio predsednik SIV-a Ante Marković.

On je precizirao da su u razgovorima obuhvaćene mnoge teme "počev od granica, unutrašnjih i vanjskih, raznih ekstremista, upotrebe propagandnih sredstava i propagandnog rata, pa preko ekonomskog, finansijskog rata, rata

na tržištu, sve do konkretnih slučajeva koji su počeli sa Kninom, a završili se juče sa Splitom.".

Dr Franjo Tuđman: Problemi – Knin i JNA

Predsednik Republike Hrvatske dr Franjo Tuđman, mi bismo trebali zajednički raditi da bi se postiglo demokratsko i miroljubivo rešenje".

"Što se tiče Hrvatske, rekao je dr Tuđman, glavni je problem kako uspostaviti pravni poredak koji je narušen u kninskom području, kako sprečiti ubacivanje četničkih odreda u Hrvatsku, koji izazivaju sve ono što se u Hrvatskoj dešava".

SRPSKE IZBEGLICE IZ HRVATSKE U BAČU DOČEKAO OMRAŽENI SIMBOL
- ŠAHOVNICA PROTIV MIRNOG SNA -

U Baču jutros osvanula šahovnica, što je ljude u ovom mestu samo podsetilo na nespokoj koji se javio posle pobede HDZ-a u Hrvatskoj

Ovo smo saznali od Jove Ostojića, predsednika Regionalnog odbora SDS-a za Bačku. Po njegovim rečima, ovakve provokacije i nesporazumi počeli su još kada je HDZ došla na vlst u Hrvatskoj. Od tada je počelo i formiranje nejih ogranaka po selima ovog dela Bačke u koma žive Hrvati. Zbog toga je bilo čak i fizičkih obračuna.

Svemu ovome valja dodati da su u Plavnoj i ranije beleženi ovakvi incidenti, a parole "Smrt Srbima" ili "ubićemo Sobu" često su ispisivani na zidovima. No nije šahonica u Baču prva koja je poslednjih dana istaknuta na levoj obali Dunava. U vreme dok je pripreman napad na Borovo Selo grupa razularenih mladiča čamcima je prešla na obalu kod Odžaka i pobola šahovnicu. Tu su prisutnim izletnicima pretili čak i noževima. Morali su da pokupe svoje stvari i izgube se na desnu obalu u Hrvatsku.

PISANJE NOVINA U HRVATSKOJ UNOSI NEMIR MEĐU STANOVNIKE NOVOG SLANKAMENA
- NEISTINITO I TENDENCIOZNO -

Stipe Bartulac kaže: "Netačno je "pisanje "Večernjeg lista" da smo mi, Hrvati, u zbegu!"

Pisanje hrvatskih sredstava informisanja s terena inđijske opštine, tačnije iz Novog Slankamena neistinito je i tendenciozno. Tvrdnje o navodnim zbegovima Hrvata u Novom Slankamenu izmišljene su da se unese nemir

među stanovnike ovog sela po poznatom scenariju hadezeovskog vrhovništva. To je danas rekao predsednik Izvršnog saveta SO Inđije Arso Gledović, koji je poslednje pisanje "Večernjeg lista" od 6. maja okarakterisao kao čistu laž i izmišljotinu.

O zbivanjima u ovom selu izdato je i zvanično saopštenje Skupštine opštine Inđija koje su potpisali predsednik Skupštine Jovan Pozdan i predsednik Izvršnog saveta SO Arso Gledović.

Takođe želimo istaći, kaže se dalje u sopštenju, "da nam je osnovni cilj bio da se situacija smiri, da se okupljeni građani raziđu kućama kako ne bi došlo do neželjenih ekscesa i da se omogući radnicima organa unutrašnjih poslova da obavljaju svoju redovnu dužnost, jer je jednoj grupi radnika unutrašnjih poslova bio onemogućen izlazak iz Novog Slankamena. Na kraju saoapštenja kaže se da je interpretacija Hrvatske RTV i štampe smišljena, bezočna laž, sračunata i objavljena za ciljeve za koje se ista već duže vreme zalaže a što je celokupnoj javnosti poznato.

SAOPŠTENJE POKRAJINSKOG ODBORA SPS U VOJVODINI

Sprečiti međunacionalne oružane sukobe

Izvršni odbor Pokrajinskog odbora SPS u Vojvodini najoštrije osuđuje antisrpsku, antijugoslovensku i anti armijsku genocidnu politiku i oružani teror hrvatskog vrhovništva, kaže se u jučerašnjem saopštenju. Učestali teroristički napadi na srpski narod, uzimanje dece za taoce, potresni prizori progona i zbegova, a iznad sega besomučan nasrtaj na živote vojnika Jugoslovenske narodne armije, izazvali su najdublje ogorčenje i osudu građana.

Odlučno zahtevamo da nadležni organi odmah pristupe vršenju ustavnih i zakonskih ovlašćenja i time stanu na put daljoj eskalaciji HDZ-ovskog bezumlja koje je dovelo do međunacionalnih oružanih sukoba. Najenergičnije zahtevamo da se podstrekači međunacionalnih sukoba i nasrtaja na živote pripadnika Jugoslovenske narodne armije pozovu na odgovornost. (*Dnevnik*, 8. maj 1991)

OTKAZAN SUSRET REPUBLIČKIH LIDERA U SARAJEVU

Otkazan je šesti sastanak lidera jugoslovenskih republika najavljen za sutra – saopšteno je danas Tanjugu u službi za informisanje Republičkog izvršnog veća BiH. Očekuje se da će o razlozima odgrađanja ovog sastanka i

eventualno novom terminu njegovog održavanja biti izdato saopštenje za javnost.

Za ovaj susret koji je trebalo da se održi u Stojčevcu poznatom sarajevskom izletištu izvršene su sve pripreme. Televizija Sarajevo je takođe uradila sve što je bilo potrebno za direktan prenos uobičajene konferencije za štampu za koju su već akreditovani novinari.

ZBRINJAVANJE IZBEGLICA U ODŽAČKOJ OPŠTINI

Na sastanku Predsedništva SO Odžaka s predstavnicima svih stranaka koje deluju na području ove opštine izdato je saopštenje u kojem se osuđuje način na koji vlast Republike Hrvatske sprovodi svoju tzv. Demokraciju i rad Predsedništva SFRJ koje saopštenjima ne doprinosi rešavanju situacije. Istovremeno od Skupštine i predsedništva Republike Srbije traži se da donese konkretne odluke u vezi sa stanjem i položajem srpskog naroda u Republici Hrvatskoj.

SEDNICA IZVRŠNOG SAVETA SO INĐIJE
- SPREMNI ZA PRIHVAT 100 PORODICA -

Neophodan dogovor Srba i Hrvata u Novom Slankamenu da se spreče sukobi

U zaključcima se pored ostalog ističe da Izvršni savet SO Inđije ocenjuje da je potrebno da se u Novom Slankamenu organizuju razgovori s građanima hrvatske i srpske nacionalnosti radi sprečavanja bilo kakvih međunacionalnih sukoba. U tom smislu Izvršni savet insistira kod nadležnih organa kako Republike Srbije tako i pokrajinskih organa da hitno razmotre i donesu odgovarajući pravni akt kojim će biti uređeno pitanje upotrebe i isticanja zastava.

PREDSTAVNICI SKUPŠTINE SRBIJE I PREDSEDNIK IZVRŠNOG VEĆA VOJVODINE POSETILI BAČ I PRELAZE PREKO DUNAVA
- HRVATSKA POLITIKA PO KOSOVSKOM RECEPTU -

Svi koji hoće da napuste Jugoslaviju neka idu, ali sa sobom ne mogu da nose srpske teritorije i srpski narod jer im to nećemo dozvoliti rekao je dr Borivoje Petrović

Juče u večernjim časovima opštinu Bač u kojoj utočište nalazi veliki broj srpske dece i žena iz Hrvatske posetili su potpredsednici Skupštine Srbije Borivoje Petrović i Pavić Obradović.

Srbija želi mir

Srbija želi da obezbedi miran život srpskom stanovništvu bez obzira na to gde se ono nalazi, rekao je u razgovoru s novinarima Borivoje Petrović. Ali prvenstveno ćemo se truditi da se narod što pre vrati svojim domovima. Smatramo da Hrvatska može izaći iz Jugoslavije ali teritorije na kojima danas živi srpski narod moraju biti deo Srbije ukoliko sutra dođe do izlaska Hrvatske iz Jugoslavije. Petrović je potom nastavio:

Srbija ostaje u Jugoslaviji bez obzira na to dali će tu Jugoslaviju sačinjavati samo Srbija i Crna Gora i delovi Krajine. Greše oni koji misle da Srbija nije dovoljno energična ili da se sprema po kratkom postupku da obezbedi naoružavanje svesrpskog stanovništva van Srbije. Mi moramo stvoriti uslove da se pokuša, ako se može, na miran način razrešiti ovaj problem, a ako ne može, postojaće drugi način da se obezbedi miran život Srba van matične Republike. Slovenci i Hrvati razvijali su na vojvođanskom hlebu i mesu svoj turizam. I mogu danas drugačije da razgovaraju jer su od 1945. do danas živeli na nečijim leđima. (*Dnevnik*, 8. maj 1991)

PROTEST BORACA I KRAJIŠKE NOU BRIGADE U NOVOM SADU
- NE SME SE PONOVITI JASENOVAC -

Ako Savezni organi ne obezbede uslove za miran rasplet srpskom narodu niko ne može oduzeti pravo da sam brani svoj opstanak

Borci I Krajiške NOU Proleterske brigade u sekciji boraca V krajiške NOU divizije u Novom Sadu izražavaju svoju zabrinutost za sve ukupno stanje u zemlji. Posle pedeset godina u Republici Hrvatskoj, u srpskim selima, ponavlja se krvava 1941. godina gde se napada srpski živalj koji hoće i želi da živi u slobodi i demokratiji. Srbi neće prihvatiti da u Hrvatskoj budu nacionalna manjina i da se nad njima vrši ponovo genocid. Mučilišta kao što su Jasenovac, Jadovno, Kakušan, Golubinka, Gavranka i mnoga druga stravična su opomena preko koje se ne sme preći.

Mi borci NOR-a konstatujemo da rukovodstvo države ne obezbeđuje zaštitu srpskom narodu od agresivnih i oružanih nasrtaja policijskih i paravojnih formacija hrvatskog vrhovništva. Zahtevamo od predsedništva SFRJ, Saveznog izvršnog veća, SSNO i drugih saveznih organa da preuzmu sve ustavne i zakonske mere za sprečavanje oružanih napada na srpski narod u Hrvatskoj i obezbede uslove za rasplet jugoslovenske krize na miran i

demokratski način. U protivnom, srpskom narodu niko ne može oduzeti pravo da sam brani sopstveno dostojanstvo, slobodu i opstanak.

ZAHTEV SRPSKIH POLITIČKIH STRANAKA IZ BEČEJA
- MUP VAN SAO KRAJINE -

Razoružati civile a MUP svesti na mirnodopski sastav. Pomoć iz Bečeja ići će preko novosadskog Udruženja Srba u Hrvatskoj

Opštinski odbori SPO-a, SPS-a, Narodne radikalne stranke i Inicijativnog odbora za formiranje Demokratske stranke u Bečeju, sa zajedničkog sastanka svojih predstavnika sa članom udruženja Srba u hrvatskoj, Novi Sad, uputili su zahtev Predsedništvu SFRJ, SIVu, i SSNO-u da se u Hrvatskoj odmah prekine rat i uspostavi mir.

Od parlamenta i Vlade Republike Srbije traži se maksimalno angažovanje u rešavanju položaja i uslova života Srba u Hrvatskoj i svuda u Jugoslaviji izvan Srbije. Učesnici sastanka u ime svojih stranaka i udruženja spremni su da pruže svaku pomoć Srbima u Hrvatskoj, od materijalne i prihvatanje izbeglica do zaštite njihovih života i imovine, svim raspoloživim sredstvima i u tom cilju će se organizovati i budno pratiti dalji razvoj događaja kako bi preduzeli i druge neophodne mere. (*Dnevnik*, 8. maj 1991)

SKUPŠTINA SRBIJE O TRAGIČNIM ZBIVANJIMA U HRVATSKOJ
- VLADA SRBIJE NIJE UMEŠANA -

Odgovornost posebno snosi Ministarstvo unutrašnjih poslova Hrvatske, kao i organi federacije koji sporo reaguju na kršenje važećeg saveznog Ustava – istakao predsednik Vlade Srbije dr Dragutin Zelenović. Treba sprečiti dolazak Stjepana Mesića na čelo Predsedništva SFRJ, čulo se u raspravi

Za krvavi obračun u Borovu Selu po oceni Vlade Srbije, svu odgovornost snose nadležni organi Hrvatske posebno njeno Ministarstvo unutrašnjih poslova čiji pripadnici od pojedinačnih napada na građane prelaze u otvoreni napad na srpska mesta u hrvatskoj.

Obraćajući se poslanicima predsednik Vlade Srbije dr Dragutin Zelenović istakao je da za nastalu situaciju odgovornost snose i organi federacije koji sporo reaguju na kršenje važećeg saveznog ustava a aktivnost im se iscrpljuje na apelima i preporukama, pri čemu posebno odgovornost snosi Savezno izvršno veće. Vlada Srbije odbacuje sve tvrdnje da je na bilo koji način umešana u događaje u Borovu Selu ili drugim mestima u Hrvatskoj. Većina poslanika tražila je da se uputi oštar protest hrvatskim vlastima da

obezbede normalan život Srbima u Hrvatskoj. U suprotnom Srbija će svim raspoloživim sredstvima štititi srpski narod ma gde živeo. (*Dnevnik*, 9. maj 1991)

U VUKOVARSKOJ OPŠTINI
- PRVI ZNACI SMIRIVANJA -

Napetost i strah još uvek veliki. Srpske štampe još nema na kioscima

U vukovarskoj opštini danas se osećaju prvi znaci smirivanja, iako su napetost i strah još uvek veliki. Skoro sve barikade su uklonjene pa saobraćaj može da se odvija gotovo u svim pravcima. Doduše, naoružane civilne straže i dalje su prisutne ali sada pored puta.

PRORADIO HRVATSKI RADIO-VUKOVAR

Juče posle podne hrvatski radio-Vukovar koji je to postao pre nekoliko dana nakon upada hadezeovaca počeo je emitovanje programa. Novi direktor je Zdravko Šeremet, tajnik vukovarskog HDZ-a koga je postavilo Ministarstvo za informisanje Republike Hrvatske.

U prvoj emisiji naglašeno je da će hrvatski radio-Vukovar u svom radu da poštuje ustavna opredeljenja Republike Hrvatske, odluke hrvtskog sabora, nadležnih hrvatskih vlasti i pravnog sistema, te teritorijalni integritet Republike Hrvatske. Programska orijentacija i uređivačka politika će da idu u pravcu tačnog i potpunog informisanja i objektivnosti. Najviše napora biće posećeno gajenju snošljivosti i mirnog suživota među građanima naše višenacionalne sredine, a za dobrobit celokupne zajednice, rečeno je na početku kontakt emisije hrvatskog Radio-Vukovara.

Ante Marković danas u Vukovaru

Predsednik Saveznog izvršnog veća Ante Marković posetiće u četvrtak 9. maja Vukovar, u okviru mera koje SIV preduzima radi razrešenja teške političko-bezbednosne situacije u pojedinim područjima Hrvatske.

NA ZAJEDNIČKOJ SEDNICI SPS-a U TITOVOM VRBASU
- OSUĐENI LINČ I TEROR -

JNA mora razoružati sve nelegalne vojne i paravojne formacije, ojačati rezervni sastav i preduzeti sve druge ustavne mere predviđene u slučajevima kada Predsedništvo, kao vrhovni komandant, ne radi ono što mu Ustav propisuje

Bez obzira na sve, smatraju članovi SPS-a neophodno je da Skupština i Vlada Republike Srbije zauzmu odlučan i energičan stav po ovom pitanju a veoma je važno da i predsednik Republike izađe pred Skupštinu i uputi poruku za javnost Srbije i Jugoslavije, dok političkim strankama u Srbiji mora već jednom biti jasno da je samoubilački pothranjivati deobe i raskole među svojim narodom, jer time daju podstrek HDZ da od Srba čine ovo što su do juče Šiptari činili na Kosovu, a s druge strane pojačavaju strah i beznađe Srba van Srbije i teraju ih na egzodus sličan onom iz 1941. godine. U ostalom i Ustav Republike Srbije izričit je po tom pitanju i treba ga primeniti do kraja. (*Dnevnik*, 9. maj 1991)

SEDNICA NARODNE SKUPŠTINE REPUBLIKE SRBIJE
- BEZAKONJE ZAŠTIĆENO DRŽAVNIM TERОROM -

Mnogi postupci prema srpskom narodu u Hrvatskoj podsećaju na metode i zlodela na tim prostorima iz poslednjeg rata – rekao predsednik Vlade Republike Srbije dr Dragutin Zelenović

Predsednik Vlade Republike Srbije dr Dragutin Zelenović je podsetio da je Skupština početkom aprila usvojila deklaraciju o mirnom rešavanju jugoslovenske krize protiv građanskog rata i nasilja, a istovremeno Narodna skupština Srbija zatražila je od Predsedništva SFRJ i Štaba vrhovne komande oružanih snaga Jugoslavije da se ne dozvole međunacionalni oružani sukobi i građanski rat u Jugoslaviji i primena nasilja u bilo kom obliku nad nedužnim stanovništvom.

Kako je građanima Hrvatske nacionalnosti podeljena velika količina oružja, situacija u Hrvatskoj postaje sve ozbiljnija i napetija a opasnost za bezbednost srpskog naroda u toj republici sve veća i izraženija. Zbog toga se ocenjuje da JNA angažovanjem svojih jedinica i komandi nastoji da onemogući širenje međunacionalnih sukoba.

RASPRAVA O POLOŽAJU SRBA U HRVATSKOJ
- POSLEDICE POLITIKE MRŽNJE I SILE -

Zahteva se upotreba svih pravnih sredstava koje dozvoljava Ustav SFRJ, kako bi se prekinuo genocid nad srpskim narodom u Hrvatskoj. Opet duel replikama između Paroškog i Kertesa

Prvi učesnik u raspravi o položaju Srba u hrvatskoj bio je Srbislav Milovanov koji je naglasio da i među poslanicima narodne skupštine ima onih koji su dali punu podršku Vladi HDZ-a. Radi se o vojvođanskim Hrvatima iz

Subotice. Milovanov se založio da zaključci Vlade Republike Srbije budu oštriji, jer dok sačekamo sve pravne svetske subjekte da dođu i vide šta se dešava i donesu svoje zaključke, pitanje je dali će išta ostati od našeg naroda u Hrvatskoj.

Aleksandar Bakočević naglasio je da je takav razvoj događaja u Hrvatskoj i sve ono što se dešava srpskom narodu u izvesnom smislu logična posledica nove politike u Hrvatskoj, politike koja se može nazvati politikom mržnje, osvete i sile, politikom koja je ogrezla u nacionalističke vode. Valjda je svima jasno da Srbi u Hrvatskoj neće trpeti takvu politiku koja ih pretvara u građane drugog reda.

Sakupljanje političkih poena na muci srpskog naroda

Po rečima Milana Paroškog, ustaškom politikom države Hrvatske ugrožene su teritorije koje istorijski i demografski pripadaju srpskom narodu u Krajini, Dalmaciji, Slavoniji, Moslavini, zapadnom Sremu i Baranji, ali dovedeni su u pitanje i srpske teritorije u okviru Republike Srbije – Bačka i Srem. Tako je naglasio Paroški pre nedelju dana da je jedan poslanik ove Skupštine podigao šahovnicu, zastavu ustaškog zločina, u Novom Slankamenu. Paroški je predložio da Skupština usvoji odluku kojom se daje podrška odluci SAO Krajine o prisajedinjenju Srbiji, kao i odluka kojom se daje mogućnost svim Srbima da uživaju državljanstvo Republike Srbije. To se mora učiniti jer su Srbi mete za odstrel i svaki plaćeni ustaša, svaki sekuritatista bez posla, svaki Albanac sa stranim državljanstvom za platu ide u odstrel protiv Srba. (*Dnevnik*, 9. maj 1991)

SEDNICA NARODNE SKUPŠTINE REPUBLIKE SRBIJE
- NAJTEŽI DANI ZA SRPSKI NAROD -

Poslanik Zoran Paunović predložio je da Srbija formira specijalne jedinice za specijalna dejstva i tako odbrani svakog Srbina gde god on živeo u Jugoslaviji. Od vrhovništva Hrvatske Srpski parlament mora ultimativno da zahteva da odmah razoruža paravojne jedinice HDZ-a ili će u protivnom srpska država i srpski narod formirati svoje jedinice i naoružati sav srpski narod. To bi bila poslednja mera pred formiranje srpske vojske koja će proizaći kao neminovnost iz svega ovoga što se dešava u Jugoslaviji.

Moramo pogledati istini u oči – HDZ je objavio Srbiji rat i počeo je rat – kategoričan je Predrag Mijailović. On je predložio da srpska vlada i Parlament Srbije daju 24 sata Saveznoj vladi da se izjasni kakav je njen stav prema ovim

poslednjim događajima kao i da se obznane srpske granice ako slučajno dođe do raspada Jugoslavije.

DA LI SU HRVATI U SRBIJI UGROŽENI

Na diskusiju Srbislava Milovanova koji je zamerio Demokratskom savezu Hrvata u Vojvodini na podršci hrvatskoj vlasti reagovao je Antun Skenderović. Po njegovim rečima DSHV je trećeg maja dao izjavu i izrazio "sućut i ogorčenje žrtvama, svima koji su poginuli i ranjeni". Naša stranka, rekao je Skenderović apelovala je na sve nosioce vlasti da se situacija smiri. Hrvatski narod u Vojvodini puno trpi, dodao je i smatra se ugroženim. Otvoreno nam prete neke ilegalne strukture u nekim selima gde žive Hrvati. Ljudi su uplašeni a neki se i sele. U Vojvodini je veoma teško stanje. Na to je reagovao predsednik Slobodan Unković uputivši Vladi pitanje dali ima informacije o tome da je neko od građana Srbije ugrožen, i ako jeste da preduzme efikasne mere.

Srbislav Milovanov je naglasio da je ovo već drugi put da Skenderović iznosi stav koji nije prihvatljiv. Kako neko ko živi u Srbiji može da kaže da su Srbi u Hrvatskoj vandali. Kako neko ko živi u Srbiji može da izjavi saučešće onima koji su u Hrvatskoj pucali na srpski narod, uputao je Milovanov?

ŠTA SE DEŠAVA U SJENICI

Pavić Obradović je rekao da iako su pogranične opštine na teritoriji Vojvodine dobro organizovane za prihvat ugroženog i nastradalog srpskog stnaovništva iz Hrvatske, on predlaže da se u ovim opštinama obrazuju posebni fondovi, jer one same nisu u stanju da obebede finansije za se. Po njegovom mišljenju, Vlada Republike Srbije treba da obezbedi i neophodne uslove da se u celini izvrši potpuna mirnodopske formacije snaga unutrašnjih poslova u pograničnim opštinama, a pre svega u Šidu i Baču.

Neophodno je da informativno propagandna delatnost proradi na pravi način i da se RTV Beograd nađe na prostorima SAO Krajine, Slavonije, Baranje i zapadnog Srema. Vlada Republike Srbije i Narodna skupština, naglasio je, treba energično da zahtevaju od JNA da u sastavu jedinica koje su na ugroženim područjima u Hrvatskoj budu ljudi jugoslovenske orijentacije, s obzirom na to da ima primedbi na ponašanje pojedinih pripadnika JNA. Na ovoj izlaganje replicirao je Antun Skenderović ponovivši da se ispred sela u kojima žive Hrvati u Vojvodini pojavljuju nelegalne grupe koje otvoreno prete ali je takođe istakao da je uveren da će legalna vlast pružiti pomoć.

Ponos na hajduke i četničke komite

Govoreći o napadima hrvatskih jurišnika na kasarne i ubijanje Srba koje nazivaju hajducima i četnicima, Predrag Mijailović je istakao da se mora reći "da smo ponosni na naše hajduke i na naše četničke komite".

Kome ovde nama ne bi bilo drago da se poredi s Karađorđem, hajduk Veljkom, Jankom Gagićem, vojvodom Vukom, vojvodom Lunom i ostalima koji nikada nisu sarađivali s neprijateljem nego su branili srpsku slobodu. (*Dnevnik*, 9. maj 1991)

POSLEDNJE UPOZORENJE VRHOVNIŠTVU HRVATSKE

Rodoljub Đamić zatražio je da se odmah izvrše kadrovske promene u Armiji, u Petoj vojnoj oblasti, zbog događaja u Splitu. Po rečima Borivoja Petrovića, u odnosu na to kakva je zaista situacija u srpskim selima u Hrvatskoj na današnjem zasedanju izrečene su dosta blage reči. Moramo se rekao je Petrović, bolje organizovati, jer ne verujem da je u pitanju samo napad na Borovo Selo, biće i drugih napada. Osnovno je ipak da Srbi ostanu tamo gde vekovima žive i zbog toga Narodna skupština mora uputiti protest hrvatskim vlastima i reći da će Srbija preduzeti sve mere da zaštiti srpski narod tamo. Ako treba, rekao je Petrović "zastava" će raditi u četiri smene.

IZBEGLIŠTVO BEZ LEGITIMITETA

Srbima koji beže iz Hrvatske pod pritiskom državnog i partijskog terora mora se pomoći, ali im se mora obezbediti da se legitimno vrate u svoje domove i svoja radna mesta. Skupštini Vojvodine predloženo da se ujednači poreski sistem u Pokrajini s poreskim sistemom u Republici.

U Hrvatskoj se očito radi o teroru države i naoružane partije HDZ-a nad građanima srpske nacionalnosti, što ima za posledicu progon tamonjih Srba sa sopstvenih ognjišta i od svojih kuća i radnih mesta. Srbi su postali izbeglice zato što traže minumum sigurnosti za svoje živote i svoja građanska prava i prirodna je njihova reakcija koja je posledica ne funkcionisanja jugoslovenske države i sprovođenja HDZovskog genocida koncepta poništavanja individualnog i kolektivnog identiteta srpskog naroda. Zato se od države Srbije traži da ona, poštujuću sopstvenu ustavnu obavezu rešava ova pitanja, a od savezne države zahteva se da svim instrumentima pravne držae obezbedi funkcionisanje institucija koje treba da obezbede zaštitu života i građanskih prava svih građana u Hrvatskoj, posebno srpskog naroda koji je pogođen partijskim i državnim terorom u ovoj republici. Hrvatskoj se upućuje

oštar protest zbog onog što se radi srpskom narodu i zahteva da preduzmu mere za njegvu punu bezbednost u mestima u kojima vekovima živi.

Mobilisan rezervni sastav milicije

Što se tiče prihvata izbeglica rekao je Geza Farkaš sve teče najboljem redu, čak i u višenacionalnim sredinama ljudi drugih nacionalnosti priznaju muke Srba iz Hrvatske i pomažu im, ali situaciju otežavaju neke političke partije koje se mešaju u posao državnih organa i otežavaju ga. Oni to čine nelegalnim naoružavanjem ljudi i drugim nelegalnim potezima, što se ne sme dozvoliti. Jer, rekao je Farkaš, legalni organi vlasti u Vojvodini garantuju sigurnost svima bez obzira na to kojoj naciji ili veri pripadali, a počela je akcija slanja pomoći stanovnicima Borova Sela u lekovima i osnovnim namirnicama. (*Dnevnik*, 9. maj 1991)

IZ SKUPŠTINE SFRJ: ENERGIČNA OSUDA PROPAGANDNE KAMPANJE PROTIV JNA U HRVATSKOJ
- PODRŠKA NAPORIMA JNA -

Prema vinovnicima događaja u Splitu moraju se preduzete sve zakonom predviđene mere. Podrška naporima koje JNA ulaže za sprečavanje širenja međunacionalnih oružanih sukoba.

Način rada na koji je do sada angažovana JNA na sprečavanju međunacionalnih sukoba, prema oceni Broveta objektivno se iscrpljuje. Žarište se neprekidno uvećavaju i više niko sa sigurnošću ne može da kaže gde će i kada da se zapuca. U takvim uslovima kako je rekao, od JNA se ne može očekivati da svuda i na vreme efikasno interveniše gde god izbiju međunacionalni sukobi.

Zaštita svih objekata namenske industrije

Koristeći prisustvo admirala Broveta, Ivan Veselinović je zapitao – šta JNA namerava da preduzme povodom slučaja ugrožavanja objekata vojne industrije, kao što je to nedavno bio slučaj u Fabrici "Đuro Đaković". Brovet je rekao kako je tačno da su u pogon tog kolektiva za proizvodnju tenkova nedvno došla lica iz MUP-a Hrvatske a bilo je i najava da bi se tenkovi mogli odvesti iz kruga fabrike. Odmah smo intervenisali i sprečili prisvajanje tenkova i predočili da bismo, ukoliko se pokuša njihovo pokretanje bez našeg odobrenja, upotrebili silu. Taj problem je rešen ali uz manje demonstracije oko kasarne, a vojnici koji su u pogonu obezbeđivali tenkove, kada je na njih pokušan nasrtaj, pucali su u vazduh radi upozorenja.

Izbeći bratoubilačke sukobe

Papa Jovan Pavle Drugi je jutros apelovao na Srbe i Hrvate da izbegnu "bratoubilačke sukobe" i pribegavanje sili u rešavanju spora koji se isprečio između dva naroda. Papa Karol Vojtila je ovaj apel uputio na kraju današnjeg generalne audijencije u Vatikanu.

Pozivajući "posebno" na molitvu za narode Jugoslavije toliko bliske mom srcu Papa je podsetio da se u toku jučerašnjeg dana "pojačani napori za iznalaženje miroljubivog rešenja za tešku situaciju koja je stvorena u Hrvatskoj nakon krvavih sukoba proteklih dana".

"Dižem još jednom moj glas da bi zatražio da se izbegnu bratoubilački sukobi između srpskog i hrvatskog stanovništva i da se obeshrabri pribegavanje sili. On je potom uložio "svu svoju snagu" u apel "odgovornima za sudbinu ova dva naroda da dokažu svoju dobru volju i osećaj odgovornosti za iznalaženje pravednog i miroljubivog rešenja problema koje sila oružja nikada neće moći da reši". Karol Vojtila je posebno pozvao čelne ličnosti hrišćanskih zajednica da budu "pokretači pomirenja kroz jačanje dijaloga mira" koji je upravo juče počeo između Patrijarha Pavla i kardinala Franje Kuharića.

U ovom dramatičnom času za Jugoslaviju Papa Jovan Pavle Drugi je pozvao na molitvu da se prosvetle pameti i podrže napori onih koji iskreno traže da se ponovo uspostvi društveni suživot u uzajamnom poštovanju i razumevanju. (*Dnevnik*, 9. maj 1991)

KOMANDIR UBIJENOG VOJNIKA O DOGAĐAJIMA U SPLITU
- GEŠOVSKOG UBIO PRIPADNIK MUP-a -

U pozadini splitskih događaja je Tuđmanov govor u Trogiru, koji je objavila "Slobodna Dalmacija"

Namjerno razbijanje Armije

Od Ljubljane, preko Zagreba do Sarajeva i Skoplja pokazuju se novi zajednički odnos prema Armiji i ona time defakto gubi svoj dosadašnji legitimitet, kaže glanvi urednik zagrebačkog "Vjesnika" u komentaru pod naslovom "providno slepilo" objavljenog na prvoj stranici današnjeg broja. Upravo zato, u interesu Armije bi bilo da ide na smirivanje stanja bez daljeg ustrajanja na arbitrarnoj ulozi između republika, od kojih su četiri ionako protiv takve njene uloge, ocenjuje "Vjesnik".

A o građanstvu da se i ne govori – jer kakve god bile razlike u Splitu i na Terazijama tenkovi su slično prošli. Stoga se već može zaključivati kako

možda uopšte i nije reč o političkom slepilu, koje raspiruje građanski rat tvrdnjama kako je on već na delu, već o pokriću za namerno razbijanje armije kako bi se sprečilo njeno eventualno transformisanje u skladu s političkim promenamafederalne strukture. Cilj? Razbiti je kako bi njeni delovi mogli obavljati ulogu velikosrbijanskih predstraža na ovim fantomskim novim granicama zaključuje "Vjesnik". (*Dnevnik*, 9. maj 1991)

SRPSKI PATRIJARH PAVLE U JASENOVCU
- MOLITVA ZA SPAS I RAZUM -

Ne želimo da podstičemo zlu krv i osvetu. Želja: da makar kao ljudi živimo, ljudski trpeljivo jedni pored drugih

Povodom pedesetogodišnjice stradanja srpskog naroda u logoru Jasenovac i svih nedužnih žrtava Srpski Patrijarh gospodin Pavle služio je danas svetu arhijerersku liturgiju u Pravoslavnoj crkvi u Jasenovcu. Po završetku liturgije Patrijar Srpske pravoslavne crkve gospodin Pavle održao je prigodno slovo u kojem je među ostalim istakao da su se okuljeni meštani i ostali gosti današnje crkvene svečanosti okupili ovde da bi molili za spasenje svih ljudi koji su stradali zbog imena i vere i koji stradaju i danas bilo gde na ovoj nemirnoj zemlji.

"Verujemo i znamo iz nauke Božije da je svako ubistvo bratoubistvo", rekao je gospodin Pavle i naglasio: "Ovde se nismo okupili da sudimo ubicama ni odgovornima za ubistva. Sveti arhijererski Sabor naše crkve odlukom o liturgijsko molitvenom obeležju 50-godišnjice stradanja i naše crkve i našeg naroda – ne želi da tim podsećanjem podstiče zlu krv i osvetu, već želi sagledavanje istine o zlu i da nas izbave od novih zala" – rekao je gospodin Pavle.

Bez toga – ako smo već zaboravili da smo braća i ne možemo živeti kao braća – da makar kao ljudi živimo, ljudski trpeljivo jedni pored drugih. Jer ako se dignemo jedni protiv drugih – u mržnji i krvi utopićemo sve ljudsko i hrišćansko u nama i nestati sa zemlje i jedni i drugi, poručio je srpski gospodin Patrijarh Pavle.

KONFERENCIJA ZA ŠTAMPU DR VOJISLAVA ŠEŠELJA
- "ČETNICI SU SPREMNI" -

Šešelj demantovao službene izjave o masakriranju nastradalih redarstvenika i učešću pripadnika sekuritatea u bitkama u Borovom Selu

Vođa Srpske radikalne stranke dr Vojislav Šešelj obavestio je danas novinare da je prvi napad pripadnika MUP Hrvatske u Borovu Selu primilo 14 pripadnika Srpskog četničkog pokreta, 2 člana Srpske narodne obnove i 6 meštana, da bi se kasnije celo selo organizovalo u odbrani.

(...)

Demantovano je i izjavu Degoricije o učešću pripadnika bivše službe sigurnosti Rumunije (sekuritatea) u bitkama u Borovu Selu objašnjavajući to željom hrvatskih vlasti da pred sopstvenom javnošću opravdaju velike gubitke.

Dobro naoružane i obučene za diverzantsko terorističke aktivnosti četničke jedinice su po Šešeljevoj tvrdnji, raspoređene u mestima na teritoriji Hrvatske, BiH i Makedonije. One su, izjavio je Šešelj spremne da u slučaju potrebe preuzmu odbranu srpskog naroda, a ako zatreba i masovnu odmazdu. "Tamo gde budu jedinice JNA, moji dobrovoljci neće dejstvovati". (*Dnevnik*, 9. maj 1991)

DRŽAVNI TEROR HRVATSKIH VLASTI

Napad na Borovo Selo do kraja je razotkrio prave namere hrvatskih vlasti. Traži se angažovanje ISV-a i saveznih organa na sprečavanju sukoba

Vlada Republike Srbije konstatuje da se položaj Srba u ugroženim područjima Republike Hrvatske, iz časa u čas pogoršava. Sve informacije kojima neposredno raspolažu republički organi autentični i dokumentovani izveštaji sa mesta događanja uveravaju da je na delu otvoren i neskriven pokušaj hrvatskih vlasti da zavedu i ostvare svoje secesionističke ciljeve korišćenjem državnog terora. Pri tom državni teror se, na vrlo perfidan način, sa svim elementima pogroma srpskog naroda i pretnjom njegove fizičke likvidacije, pokušava da prikaže kao zavođenje pravnog poretka i zaštita suvereniteta hrvatske - kaže se u pismu Vlade Republike Srbije SIV-u. Sve dosadašnje odluke i aktivnosti hrvatskih vlati počev od fizičkog, političkog i moralnog nasilja nad Srbima u Pakracu, preko Titove Korenice i Plitvica, pa do prepada na Borovo Selo, odvijali su se pod izgovorom odbrane "mlade demokracije" a redovno su se završavali zlostavljanjem srpskog naroda.

Samoodbrana građana Borova Sela

Nepobitno je da je poslednji pokušaj genocida u Borovu Selu naišao na spontanu i vrlo odlučnu samoodbranu građana tog sela. Ovo utoliko pre što je taj isti narod već doživeo sudbinu koja mu je i ovom prilikom bila namenjena. U tom smislu Vlada Republike Srbije odlučno odbacuje svaku tvrdnju da su

organi Republike Srbije, na bilo kakav način učestvovali u organizovanju otpora i osujećivanju ove klasične kaznene ekspedicije hrvatskih specijalaca. Radi se isključivo o spontanom ali veoma odlučnom otporu u cilju odbrane svojih ognjišta i svog nacionalnog bića.

Zahtevi od SIV-a

Vlada Republike Srbije zahteva:

Da se Savezno izvršno veće i nadležn savezni organi neodložno i neposredno angažuju na suzbijanju svih oružanih i drugih sukoba na međunacionalnoj osnovi i time spreče dalju eskalaciju upotrebe sile i nasilja u rešavanju jugoslovenske krize.

Da se neposrednim uvidom i proverom utvrde svi oblici državnog terora hrvatskih vlasti nad srpskim narodom i utvrdi pravo činjenično stanje o njegovoj utemeljenosti na programskim ciljevima HDZ-a i drugih antisrpskih orijentisanih stranaka u čijem je središtu političko i biološko uništenje srpskog naroda na ovom području

Da se, bez odlaganja izvrši razoružavanje svih paravojnih formacija i spreči svako dalje liferovanje oružja ilegalnim putem

Da savezni organi, posebno organi pravosuđa, budu neposredni nosioci ispitivanja uzroka i posledica sukoba koji su kulminirali do građanskog rata i imaju za ishodište ugrožavanje prava i sloboda i imovinske sigurnosti građana. Pri tom se mora obezbediti puna nezavisnost i objektivnost ovih organa. Radi toga, potrebno je pozvati i odgovarajuće međunarodne institucije koje se bave zaštitom ljudskih prava i sloboda.

Da SIV obezbedi da organi Republike Hrvatske poštuju Ustav SFRJ i njegove odredbe koje štite prava slobode i inegritet građana i zaštitu njihovih nacionalnih prava.

Da se pokrene postupak utvrđivanja odgovornosti službenih lica i funkcionera po čijem naređenju su izvršavana teška krivična dela nasilja i zlostavljanja i likvidacije Srba u Hrvatskoj, što je u nadležnosti Saveznog javnog tužioca.

STIPE MESIĆ O RADU PREDSEDNIŠTVA SFRJ
- PRED DVE SOLUCIJE -

Na dnevnom redu bio je zahtev Vojske odnosno predlog Štaba vrhovne komande da se donesu mjere kojima će federalni organi uspostaviti mir na

području cele Jugoslavije, ali očito sa posebnim naglaskom na događaje u Hrvatskoj.

Bila su dva različita predloga jedan je polazio od toga da se priznaje legalitet i legitimitet hrvatske vlasti i da je za javni red i mir u Hrvatskoj nadležno jedino Ministarstvo unutrašnjih poslova.

U drugom predlogu stajalo je, da bi trebalo angažirati Armiju u onim područjima gde su krizna žarišta a posebice u općinama u kojima pretežno žive Srbi, uz obrazloženje da to MUP ne može.

- "Treba podsjetiti", rekao je dalje Mesić, "da je vojska svojedobno tražila da se uvedu izvanredne mjere, tj. Da joj se daju ovlasti kako bi sama odlučila o upotrebi svojih snaga. To nije na Predsedništvu prihvaćeno, jer je većina smatrala da se vojska može angažirati samo na temelju Predsedništva kao vrhovnog zapovjednika, zbog toga je i Borisav Jović dao ostavku koju je poslije povukao. (*Dnevnik*. 9. maj 1991)

U SRPSKIM SELIMA U ISTOČNOJ SLAVONIJI I DALJE VLADA PRIVIDAN MIR
- GLAD STIŽE U SLAVONIJU -

U srpskim selima u kojima su barikade sve je manje hrane pa se pošiljke iz Srbije s nestrpljenjem očekuju. Ranjeni MUP-ovci prebačeni iz vukovarske bolnice

U srpskim selima Istočne Slavonije u Borovu Selu, Boboti, Pačetinu, Veri, Bršadinu, Mirkovcima i drugim sve je manje namirnica i lekova. To nam je u Borovu Selu danas potvrdio Vukašin Šoškoćanin, predsednik MO SDS-a.

Hrane je se manje, nema ni lekova. Na sreću danas su počeli da pristižu prvi kontigenti iz Bačke, što nam je stvarno dobro došlo. Nadamo se da će hrana i lekovi stizati i narednih dana, veli Šoškoćanin.

SVEDOČENJE POTPUKOVNIKA JNA DUŠANA LONČARA
- MUP JE POZVAO VOJSKU -

Vojska nije pucala ni na koga. I dalje su nerasvetljeni događaji koji su prethodili dolasku JNA u Borovo Selo

Šest dana nakon krvavog obračuna u Borovu Selu u kome je prema zvaničnim podacima poginulo 12 policajaca, različite verzije ovog događaja čini se još udaljenije nego što su bile na početku.

Meštani takođe energično odbacuju tvrdnje prema kojima su policajce pobili naoružani teroristi ubačeni sa strane. Oni priznaju prisustvo desetak ljudi iz drugih mesta u selu za koje kažu da su se tu zatekli kod rodbine. Za

Hrvate u ovom delu Slavonije reč je o mučkom napadu iz zasede na organe reda zašta neko treba da odgovara i da bude kažnjen.

SAOPŠTENJE SA SEDNICE SIV-a
- ODMAH DEMOBILISATI REZERVNU POLICIJU -

Jugoslovenskoj narodnoj armiji treba odmah stvoriti uslove da nesmetano, u skladu sa Ustavom SFRJ i saveznim zakonima vrši svoje funkcije

Savezno izvršno veće je na današnjoj sednici kojoj je predsedavao Ante Marković razmotrilo i usvojilo izveštaj predsednika SIV-a o razgovorima sa rukovodstvom Republike Hrvatske o najnovijim događajima u ovoj republici i o toku rasprave u Predsedništvu SFRJ o političkoj bezbednosti situacije u zemlji.

Polazeći od dramatične situacije u zemlji koja bez obzira na trenutno smirivanje, sadrži sve elemente daljeg teškog pogoršavanja, SIV je zaključilo da je najhitnije potrebno preduzeti sve mere radi sprečavanja daljeg otežavanja situacije.

Savezno izvršno veće smatra da je potrebno obezbediti prostor i vreme za mirno i demokratsko rešavanje problema pre svega pravnim sredstvima.

U cilju sprečavanja razvoja događaja u takvom pravcu koji preti sukobima širih razmera i novim ljudskim žrtvama, Savezno izvršno veće je zaključilo:

1. Da se odmah obezbedi prava sigurnost građana uz puno poštovanje ljudskih prava i sloboda svih naroda i narodnosti i celokupnog stanovništva, te da se osigura imovina građana i funkcionisanje legitimnog poretka u republikama i zemlji u cellini.

Savezno izvršno veće smatra da posebno treba obezbediti na celoj teritoriji Republike Hrvatske pravni poredak i ličnu i imovinsku sigurnost građana u saglasnosti sa Ustavom SFRJ i Ustavom Republike Hrvatske, u saradnji sa saveznim organima a na osnovu političkog dijaloga i bez primene sile i nasilja.

2. Do konačnog dogovora o budućem uređenju odnosa u jugoslovenskoj zajednici neće se dopustiti pokušaj prekrajanja Jugoslavije, niti njenih pojedinih delova, kao ni promene unutrašnjih ili spoljnih granica zemlje.

3. Treba odmah izvršiti demobilizaciju rezervnog sastava policijskih tj. Milicijskih snaga, organizovati povlačenje oružja od građana i njegovo smeštanje u odgovarajuća skladišta koja su pod kontrolom nadležnih organa.

4. Odmah preduzeti propisane mere u skladu sa zakonom za onemogućavanje delovanja političkih stranaka, grupa i pojedinaca koji raspiruju međunacionalnu mržnju i sukobe, podstiču na nasilje i time ugrožavaju ljudske slobode i prava, uključujući i živote i imovinu ljudi.

5. Jugoslovenskoj narodnoj armiji treba odmah stvoriti uslove da može nesmetano u skladu sa Ustavom SFRJ i saveznim zakonima vršiti svoje osnovne funkcije, zaštitu granica Jugoslavije a u ovoj situaciji i da sprečava međunacionalne oružane sukobe.

6. Odmah obustaviti propagandni rat koji pogibeljno utiče na dalje raspirivanje međunacionalnih sukoba u Jugoslaviji.

7. Odmah prekinuti sve političke, stranačke i druge aktivnosti koji vode pooštravanju odnosa i da se u tom smislu državni i stranački funkcioneri javno oglase bez obzira na njihovu političku ili stranačku pripadnost.

8. Savezno izvršno veće posebno traži od vlade i drugih nadležnih organa Republike Hrvatske da odmah preduzmu potrebne mere za zaštitu svih sloboda i prava grašana na teritoriji Republike Hrvatske a posebno građana srpske nacionalnosti i da garantuju nepovredivost lične i imovinske sigurnosti svih građana u Republici Hrvatskoj. U cilju smanjenja tenzija i obezbeđenja pravne i imovinske sigurnosti neophodno je izvršiti obeštećenje za oštećenu i uništenu imovinu građana i pravnih lica. Zbog omogućavanja neophodnih uslova za život građana, rad privrednih i ostalih subjekata potrebno je osigurati prohodnost svih komunikacija kao i normalno funkcionisanje objekata infrastrukture.

9. U cilju što objektivnijeg utvrđivanja ovih okolnosti i obaveštavanja javnosti, nadležni savezni organ sređivaće i sa nadležnim organima Republike Hrvatske i predzeće konkretne mere i aktivnosti da se na licu mesta otklone sporna pitanja.

10. U izvršavanju ovih zaključaka treba uspostaviti punu saradnju nadležnihs aveznih organa sa odgovarajućim organima Republike Hrvatske.

11. Savezno izvršno veće ponovo insistira da se odmah uklone sve blokade i uspostave ekonomski, finansijki i tržišni tokovi u zemlji za normalno funkcionisanje jugoslovenskog tržišta na osnovama programa za obezbeđivanje funkcionisanja sistema u prelaznom periodu (11+3) kao osnovne pretpostavke za mir i stabilnost prelaznog perioda i početak asocijacije jugoslovenske zajednice sa evropskom ekonomskom zajednicom.

Savezno izvršno veće će se u okviru svojih nadležnosti založiti za efikasno provođenje ovih mera i dnevno pratiti njihovo ostvarivanje. Savezno izvršno veće pri tome računa na punu saradnju republičkih vlada i drugih nadležnih republičkih organa. (*Dnevnik*, 9. maj 1991)

Vukovarska tragedija 1991

SEDNICA NARODNE SKUPŠTINE REPUBLIKE SRBIJE
- SRBIJA MORA ODBRANITI SVOJ NAROD -

Konflikti se moraju rešavati mirnim putem ali ako Srbiji bude nametnut rat moraće ga prihvatiti u interesu svih Srba koji žive širom Jugoslavije. Više poslanika izrazilo je sumnju, ne u valjanost zaključaka saveznih organa, već u njihovo sprovođenje od strane hrvatskog vrhovništva

Radivoje Papović pošto je naglasio da se Srbija bez objave rata nalazi u ratu, rekao je da je Narodna skupština dužna da se konkretno odredi prema ovakvom iznuđenom stanju. Srbija je za mirno rešenje, ali ako zato drugi nisu onda će im Srbija odgovoriti na način kako zaslužuju, rekao je Papović. Vrhovništvu se mora jasno staviti do znanja da će Srbija svim sredstvima zaštititi i narod i teritoriju na kojoj Srbi žive. Oko toga nema pogađanja. Po njegovom mišljenju Vlada bi morala da izvrši sve pripreme uključujući i mobilizaciju i ukupne psihološke pripreme naroda.

Srbija jeza mirno rešavanje problema, rekao je Jovan Babić. Srbi od sada pa nadalje mogu živeti samo u srpskim krajevima u suverenoj državi koja će se zvati Jugoslavija ili bilo kako drugačije pod uslovom da ove oblasti budu autonomne u okviru te buduće Jugoslavije. U suprotnom moraju se pripojiti matici zemlji.

Nastali problemi moraju se rešavati mirnim putem rekao je Đuro Marović, ali i dodao da ako rat bude nametnut da će ga Srbija na žalost morati prihvatiti u interesu svih onih Srba širom Jugoslavije koji su ugroženi. Vlatko Vuković je predložio da se odmah izvrši proba odbrambene gotovosti Srbije, odnosno opšta mobilizacija. Osim toga Vuković smatra da je neophodno da se u Srbiji shitno oformi vojska čiji bi zadatak bio da nikoga ne napada već da brani svoj narod. Za pomoćnike ministra, pošto eventualni sukob može da se desi na kopnu, da se postave najbolji stručnjaci za kopneno ratovanje, a takvo ratovanje Srbima je u genima, kaže Vuković. Petar Petrović je rekao i u Srbiji se stvaraju paravojne nevladine formacije koje idu u Hrvatsku i učestvuju u sukobima s jedinicama MUP-a Hrvatske. Pitao je dali je to tačno. Petrović je naglasio da on nema ništa protiv dobrovoljačkih odreda, ali kada zato dođe vreme. To treba da budu regularne jedinice države Srbije, a ne nekih pojedinaca.

Mirko Petrović: Vlada Republike Srbije u veoma kratkom roku mora pred Jugoslovenskom javnošću da se opredeli da ne prihvata i ne priznaje granice AVNOJEVSKE Hrvatske i da se deklarativno odredi prema zapadnim granicama buduće srpske države.

Posle jednočasovne pauze poslanici su nastavili sednicu raspravom o predlogu zaključaka u pismu Saboru Hrvatske koji je pripremio Odbor za odnose sa Srbima van Srbije. Izneto je niz primedbi počev od toga da je tekst više deklarativan, da nedostaju konkretni stavovi, traženo je oročavanje zadataka. Dogovoreno je da se načini jednstveni dokument i formirana je desetočlana radna grupa u kojoj su: Milinko Kerleta, Mihajlo Kovač, Bogdan Trifunović, Aleksandar Bakočević, Borivoje Petrović, pavić Obradović, Stanko Cvijan, Zoran Đinđić, Slobodan Rakitić i Batrić Jovanović.

Potrebno više scenarija

Nemamo pravo da sa ove Skupštine skidamo odgovornost i kada bismo verovali da je Predsedništvo u stanju da učini to što je naumilo rekao je Zoran Đinđić i naglasio da Republički parlament predstavlja Srbiju u kojoj se nalazi najveći deo srpskog naroda i nema nadležnijeg organa od nje koji bi rešavao nasale probleme. Vlada Republike Srbije nastavio je Đinđić, dužna je da u najskorije vreme izađe pred Skupštinu sa nekoliko scenarija za moguće situacije koje će se desiti u vrlo bliskoj budućnosti, a to je da se krizna žarišta prošie na celu hrvatsku, za mogućnost da u JNA dođe do konflikata među kadrom koji je takođe nacionalno podeljen. Takođe Đinđić smatra da u Skupštinu treba da dođu predstavnici delova srpskog naroda koji žive izvan Srbije i govore o svojoj situaciji i na vanrednom zasedanju i kažu kako oni vide rešenje. U ime Demokratske stranke Đinđić je zahtevao da se u pregovore o budućnosti Jugoslavije neodložno uključe i predstavnici ovih delova srpskog naroda koji nežive u Srbiji, jer "ne može predsednik Republike bez njihovog učešća da pregovara".

Đinđić je dalje predložio da Skupština tokom maja pripremi "belu knjigu" o šikaniranju i teroru nad Srbima u Hrvatskoj, kao dokumentovana studija sa izjavama svedoka, koja bi bila predočena svetu, jer inače će ovaj sukob i dalje u brojnim glasilima u inostranstvu važiti kao sukob između demokratije i boljševizma.

Objašnjavajući zašto Demokratska stranka nije potpisala apel za mir udružene opozicije, Đinđić je rekao da se ova stranka zalaže za mirno rešavanje, ali da bi mir pod sadašnjim uslovima značio kapitulaciju. Jer, upozorio je on, mir bi sada mogao da se postigne po cenu odustajanja od

autonomije, po cenu održavanja mitinga lojalnosti hrvatskoj vlasti na Jelačićevom trgu kao što to traži HDZ i Zagreb. (*Dnevnik*, 10. maj 1991)

SEDNICA NARODNE SKUPŠTINE REPUBLIKE SRIIJE
- ZAKLJUČCI O UGROŽENOSTI SRBA U HRVATSKOJ -

Kršenje ljudskih, građanskih i nacionalnih prava srpskog naroda u Hrvatskoj poprimilo razmere nečuvenog pogroma. – Zahtevi nadležnim organima Hrvatske

Narodna skupština Republike Srbije kasno sinoć usvojila je, nakon razmatranja informacije vlade Republike Srbije o ugroženosti srpskog naroda u Republici Hrvatskoj, sledeće zaključke:

Kršenje ljudskih, građanskih i nacionalnih prava srpskog naroda u Republici Hrvatskoj uprkos demokratskim proklamacijama tamošnjeg rukovodstva, poprimilo je razmere nečuvenog pogroma preteći da preraste u nekontrolisani etnički obračun, pa i državni genocid nad srpskim narodom širom Republike Hrvatske.

Došlo je do dramatičnog egzodusa Srba iz Hrvatske kakav ne poznaje savremena Evropa. Otuda Narodna skupština Republike Srbije rukovođena svojom elementarnom ljudskom, političkim i ustavnom odgovornošću za slobode i prava svih svojih građana, kao i Srba izvan Republike Srbije, zahteva:

Razoružati i povući paravojne formacije

Da nadležni organi Republike Hrvatske odmah povuku sve vanredno angažovane snage unutrašnjih poslova i razoružaju naoružane pripadnike HDZ-a iz svih naselja u kojima žive pripadnici srpskog naroda i da omoguće punu slobodu kretanja svih građana na svojoj teritoriji.

Da se odmah pristupi razoružavanju paravojnih formacija i naoružanih građana u Republici Hrvatskoj i da se onemogući svako dalje nabavljanje oružja i naoružavanje pojedinaca i grupa izvan redovnog sastava JNA i organa unutrašnjih poslova.

Da Jugoslsovenska narodna armija obezbedi veću pokretljivost jedinica koje pokrivaju ugroženo područje u Republici Hrvatskoj i da se one blagovremeno angažuju sve dok se ne postigne političko rešenje jugoslovenske krize.

Narodna skupština Republike Srbije smatra da bez prava na život i rad, bez zaštite imovine, lične bezbednosti nacionalnih prava pripadnika srpskog

naroda u Hrvatskoj jednostavno nije moguć bilo kakav dijalog o budućnosti Jugoslavije.

Sa dubokim uverenjem da je još uvek moguće mirno rešenje jugoslovenske državne krize Narodna skupština Republike Srbije podseća Sabor Republike Hrvatske na istorijsko, etničko, pravno i političko neopravdano izostavljanje srpskog naroda kao konstitutivnog elementa Republike Hrvatske. Taj je čin jedan od osnovnih uzroka tragičnog razvoja događaja u odnosima između Srba i Hrvata, tim pre što je poslužio kao pravni osnov za zavođenje državnog, partijskog i civilnog terora nad Srbima.

Narodna skupština Republike Srbije smatra da žrtve koje su pale na talasu šovinističkog bezumlja predstavljaju dovoljno ubedljiv razlog da Sabor Republike Hrvatske preispita status srpskog naroda u toj republici, uspostavi dijalog sa njegovim legitimnim predstavnicima i time učini prvi, možda i najznačajniji korak u smirivanju situacije.

Omogućiti normalan život

Narodna skupština Republike Srbije smatra da nadležni organi Republike Hrvatske moraju neodložno uspostaviti pravnu sigurnost i sve druge uslove za što brži povratak žena, dece i drugih građana koji su u strahu za sopstveni život prebegli u Republiku Srbiju i još uvek se nalaze izvan svojih domova. Zahtevamo da se obezbedi redovno snabdevanje hranom, lekovima i drugim životnim potrebama svih naselja u kojima žive Srbi u Republici Hrvatskoj.

Za povratak normalnom životu i nesmetanom političkom dijalogu o budućnosti Jugoslavije neophodno je prekinuti propagandno-informativni rat, sve oblike jednosmernog informisanja gražana koje je do sada dramatično podizalo međunacionalnu napetost izazivajući čak i tragične obračune među ljudima. Zahtevamo da se prekine sa antisrpskom propagandom u Republici Hrvatskoj.

Ukoliko se po naredbi Predsedništva SFRJ odmah ne pristupi razoružavanju svih paravojnih formacija i ne obezbedi pravna sigurnost srpskog naroda na celoj teritoriji Republike Hrvatske, Republika Srbija suočena sa takvim očiglednim kršenjem Saveznog ustava, odluka Predsedništva SFRJ i sa ugrožavanjem delova srpskog naroda, moraće sama, saglasno svom Ustavu, da pribegne zaštiti ličnog i kolektivnog integriteta Srba u Republici Hrvatskoj.

Narodna skupština Republike Srbije obrazovaće posebne parlamentarne grupe, sastavljene od predstavnika političkih stranaka u

Narodnoj skupštini, koje će po prethodnom dogovoru sa Saborom Republike Hrvatske i predstavnicima legalnih organa srpskog naroda u toj republici obići krizna žarišta u Republici Hrvatskoj i upoznati se sa stanjem u tim područjima.

Na uvid međunarodnoj javnosti

Narodna skupština Republike Srbije nalaže vladi Republike Srbije da neposredno i preko nadležnih ministarstava sa najvećom pažnjom prati izvršavanje svih obaveza koje proizilaze iz Ustava SFRJ i zaključaka Predsedništva SFRJ i Saveznog izvršnog veća u pogledu zaštite prava, slobode i nacionalnog integriteta Srba u Republici Hrvatskoj. Po utvrđenom stanju Vlada će blagovremeno obaveštavati Narodnu skupštinu i predlagati dodatne mere.

Narodna skupština Republike Srbije upućuje poziv i preporuku svim državama, vladama, parlamentima i međunarodnim organizacijama da prilikom razmatranja aktuelnog stanja ljudskih prava u Jugoslaviji uzmu u obzir i temeljno rasvetle položaj srpskog naroda u Republici Hrvatskoj. Narodna skupština i Vlada Republike Srbije spremni su da izađu u susret svim takvim inicijativama i pruže sve potrebne informacije i argumente. Od posebne koristi će biti sveobuhvatna dokumentacija o položaju srpskog naroda izvan teritorije Republike Srbije koja će javnosti biti predočena u toku narednih nedelja.

Ovi zaključci Narodne skupštine Srbije, kao i dokument o položaju Srba izvan Srbije, biće stavljeni na odgovarajući način na uvid međunarodnoj javnosti.

POSLE BLOKADE KOJA JE TRAJALA NEDELJU DANA BOROVO SELO JE PONOVO POSTALO STECIŠTE SRBA IZ ISTOČNE SLAVONIJE
- U POTRAZI ZA MIROM -

U središte srpskog otpora ustaškoj vlasti pristigle izbeglice iz Bobote, Klise, Trpinje. – I prošle noći se pucalo

Laži "Večernjeg lista"

Po informacijama koje zagrebačkom "Večernjem listu" iz Vinkovaca šalje novinar Darko Veselić, u svemu što se događalo u istočnoj Slavoniji, bilo je angažovano, ni manje ni više, nego 100 srpskih robijaša iz Zabele. Posle

priče o specijalcima iz Sekuritatea, ovo je drugi "biser" nastao u kuhinji hrvatskog tiska.

Lazić je u Borovo Selo doveo stotinak žena i dece. Stigli su u traktorskim prikolicaa, poljskim putevima. U isto vreme, iz Bobote su nejač uputili i ka Vojvodini.

Ovo je, budite sigurni, poslednja seoba iz Bobote. Ja vas uveravam, napišite to slobodno, kad se vratimo ovo će biti Srbija – rekao nam je 40-godišnji Rade Bogojević iz ovog sela.

U Borovo Selo pristižu i izbeglice iz Trpinje, Pačetina, Mirkovaca, Klise ima ih nekoliko stotina. Ni u jednom od ovih mesta, kažu oni koji su stigli nema sigurnosti. (*Dnevnik*, 10 maj 1991)

ANTE MARKOVIĆ U VUKOVARU
- RAZGOVORI IZA ZATVORENIH VRATA -

Savezni i republički funkcioneri nastoje da u razgovorima sa opštinskim vlastima, saborskim zastupnicima i stranačkim prvacima utiču na smirivanje situacije u ovom delu Slavonije

U Vukovaru su danas oko podne počeli razgoviri saveznih funkcionera i funkcionera Republike Hrvatske sa rukovodstvom te opštine. U razgovoru učestvuju svezni premijer Ante Marković, savezni sekretar za unutrašnje poslove Petar Gračanin, zamenik saveznog sekretara za narodnu odbranu Stane Brovet, predsednik hrvatske vlade Josip Manolić, ministar unutrašnjih poslova te republike Josip Boljkovac i njegov zamenik Slavko Degoricija, kao i zamenik ministra odbrane Hrvatske Josip Perković i ministar za upravu i pravosuđe Branko Babac.

ANTE MARKOVIĆ O RAZGOVORIMA U VUKOVARU
- POSTIGNUT DOGOVOR -

Formiraće se koordinacione grupe koje će razmotriti tragična zbivanja u istočnim delovima Hrvatske. – Nelegalno naoružani treba da se razoružaju

Ante Marković izjavio je danas u Vukovaru da je na sastanku sa opštinskim vlastima postignut dogovor o formiranju koordinacionih grupa koje će razmotriti tragična zbivanja u istočnim delovima Hrvatske.

Marković je naglasio da nemir u istočnom delu Slavonije donosi "ono što dolazi sa strane" i da su Srbi i Hrvati na tim prostorima vekovima živeli u slozi.

TUĐMAN SUMNJA U DELOTVORNOST ZAKLJUČAKA PREDSEDNIŠTVA SFRJ
- RAZORUŽANJA NEĆE BITI? -

Predsednik Hrvatske takože izjavio da neće pregovarati sa Milanom Babićem već "samo sa legalno izabranim predstavnicima Srba u Hrvatskoj". – "Gospodin Mesić će slijediti politiku hrvatskog vođstva"

Tuđman je, takođe, izjavio da neće pregovarati sa Milanom Babićem nego samo sa legalno iabranim predstavnicima Srba u Hrvatskoj. On je dodao da nije sasvim siguran da li će zaključci Predsedništva SFRJ biti delotvorni, ali je izrazio nadu da oni mogu pomoći rešavanju jugoslovenske krize.

Smeta mu Štab Vrhovne komande

Tuđman je posebno ukazao da se postupci i pokreti JNA kreću u granicama koje su velikosrpski imperijalisti i četnički elementi označili kao granice "velike Srbije" – linija Virovitica – Karlovac – Karlobag.

"Sve što se zbilo od Vinkovaca i sada u Hercegovini i Imotskoj krajini upućuje na to da Armija nema nikakvih izgleda ako se stavi na stranu protunarodnih, protuhrvatskih i protudemokratskih ciljeva"

Dr Tuđman je pozdravio inicijativu ministra spoljnih poslova Austrije Alojza moka i izjavio da je internacionalizacija jugoslovenske krize već prisutna.

Poseta kasarni

Predsednik Saveznog izvršnog veća Ante Marković, zamenik saveznog sekretara za narodnu odbranu admiral Stane Brovet i savezni sekretar za unutrašnje poslove Petar Gračanin posetili su, posle razgovora u opštini kasarnu "18. slavonska udarna brigada" u Vukovaru. (Dnevnik, 10. maj 1991)

MARKOVIĆ, GRAČANIN I BROVET U BOROVU SELU
- VOJSKA SPREČAVA RAT -

Dolazak gostiju propraćen negodovanjem koje se, nakon izlaska admirala Broveta, pretvorilo u skandiranje Armiji

Predsednik SIV-a Ante Marković, Savezni sekretar za unutrašnje poslove Petar Gračanin i zamenik Saveznog sekretara za Narodnu odbranu admiral Stane Brovet posetili su danas popodne Borovo Selo gde su

razgovarali sa predstavnicima ovog i okolnih sela u kojima uglavnom žive Srbi.

Potom su se gosti iz Beograda uputili ka obližnjoj zgradi mesne zajednice. Njihov dolazak okupljeni – a bilo ih je oko 2.000 – propratili su i uzvicima negodovanja. U jednom trenutku iz zgrade je izašao admiral Brovet i uputio se ka okupljenim meštanima. Tada su oni počeli da skandiraju Armiji i da se pozdravljaju sa zamenikom saveznog sekretara za narodnu odbranu.

Razgovoru sa saveznim funkcionerima prisustvovali su predsednik opštine Vukovar Slavko Dokmanović, predsednik Srpskog nacionalnog veća za Slavoniju i Baranju Goran Hadžić, presednik Seoskog odbora SDS.a Vukašin Šoškoćanin i predstavnici mesnih zajednica okolnih sela nastanjenih uglavnom srpskim življem.

SAOPŠTENJE PO SPS VOJVODINE
- PODRŠKA MERAMA VLADE SRBIJE -

DSVH i neke druge stranke deluju sa separatističkih i nacionalističko-šovinističkih pozicija

Klevetničke optužbe ougroženosti Hrvata

Najnoviji dramatični događaji u Hrvatskoj, kaže se u saopštenju PO-a prouzrokovani državnim i genocidnim terorom hrvatskog vrhovništva i HDZ-a, nastoje se proširiti i van Hrvatske, - ocenjeno je na sastanku. U Vojvodini takva nastojanja svoja uporišta imaju u delovanju rukovodstava Demokratskog saveza vojvođanskih Hrvata, kao i nekih drugih stranaka koje deluju sa separatističkih i nacionalističko-šovinističkih pozicija. O tome govore klevetničke optužbe o ugroženosti Hrvata u Vojvodini, koje su se mogle čuti ovih dana i sa govornice Skupštine Republike Srbije. Ocenjeno je da je reč o smišljenim nastojanjima da se poremete i razbiju dobri i stabilni međunacionalni odnosi i unese mržnja, razdor i strah među građane. I pored ovakvog delovanja međunarodni odnosi u Vojvodini su ostali nepromenjeni.

PRIZNATI SAMO KRAJINU

"Destruktivna i kvazi-demokratska vlast u Hrvatskoj se upozorava da prestane sa provokacijama i napadima na obespravljeni srpski narod"

Svedoci smo brutalnog državnog terora koji sprovodi HDZ vlast u Hrvatskoj i koji može imati nesagledice posledice. Srbi u Hrvatskoj neće dozvoliti da se nad njima izvrši nove genocid, a u svom pravednom otporu protiv nasilja i terora imaće punu podršku srpskog naroda u BiH i SDS BiH.

To se kaže u današnjem saopštenju Srpske demokratske stranke Bosne i Hercegovine, u kojem se, kako se navodi, "destruktivna i kvazi-demokratska vlast u Hrvatskoj upozorava da prestane sa provokacijama i napadima na obespravljeni srpski narod".

"Pozivamo celokupnu svetsku javnost da prizna realnost SAO Krajine i zaštiti srpsko stanovništvo od napada specijalaca MUP-a Hrvatske.

RAZORUŽAVANJE POČINJE?

Reč je o svim paravojnim i parapolicijskim formacijama, a onima koji su podelili oružje ostavljamo deset dana da ga prikupe i predaju u vojne magacine. – Boljkovac i Degoricija mogli sprečiti krvoproliće

Noćas u ponoć počeće razoružavanje svih paravojnih i parapolicijskih formacija. Oni koji su oružje podelili imaju rok od deset dana da ga prikupe i to u celoj zemlji i predaju u magacine JNA. Ukoliko to ne urade, na to će biti naterani silom.

Da su u Negoslavcima, Trpinji, Boboti i Borovu Selu otvorene policijske stanice, Boljkovac je obećao da će to uraditi u roku od sedam dana, odnosno da je u Vukovarskoj policiji napravljena nacionalna struktura koja odgovara nacionalnoj strukturi stanovništva, sukoba, tvrdim ne bi bilo, a žrtve bi bile izbegnute – rekao je Vračarić.

PISMO BABIĆA TUĐMANU

Očekuje se odgovor

"Gospodine predsjedniče, izdražavamo podršku rpogramu mjera i aktivnosti za trajno rješenje međunacionalnih sukoba koje je usvojilo Predsedništvo SFRJ na sjednici održanoj 7. i 8. maja ove godine.

U skladu s tačkom petom spomenutog programa izražavamo spremnost da sa svoje strane, sa strane organa SAO Krajine i Srpskog nacionalnog vijeća, kao legitimnih i legalnih predstavnika srpskog naroda u SAO Krajini i Republici Hrvatskoj, te političkih i drugih organizacija srpskog naroda formiramo grupu sastavljenu od nekog broja srpskih i hrvatskih predstavnika radi otpočinjanja pregovora o svim spomenutim pitanjima.

U tom smislu pozivam vas da mi odgovorite do kraja sutrašnjeg dana, tj.16. maja ove godine, da li ćete odgoditi vaš referendum koji je zakazan za 19. maj ove godine, kako bismo nakon vaše odluke o odgađanju referenduma formirali navedenu grupu i ravnopravno utvrdili način na koji ćemo pristupiti provođenju opštejugoslovenskog referenduma", kaže se na kraju pisma.

I VUKOVAR TRAŽI ZAŠTITU OD VOJSKE

Morali smo tražiti od Staneta Broveta da nam vojska garantuje siguran povratak u Vukovar. Jer taj grad i svi njegovi vitalni objekti su na mig HDZ opsednuti za pola sata – rekao je posle sastanka Siniša Zekanović iz Vukovara.

NEĆE REPUBLIČKI REFERENDUM

Srbi u Hrvatskoj neće izaći na referendum u Hrvatskoj. Njih interesuje samo referendum na nivou Jugoslavije, rečeno je na ovom sastanku. (Dnevnik, 10. maj 1991)

GORAN HADŽIĆ, PREDSEDNIK SRPSKOG NACIONALNOG VEĆA ZA SLAVONIJU, BARANJU I ZAPADNI SREM
- NAKARADNA POLITIKA VRHOVNIŠTVA -

Posle događaja na Plitvicama i u Borovu Selu valjda je svima jasno da je na čelu hrvtskog naroda krvožedna vlast. Tu vlast, međutim, ne može srušiti srpski narod, od nje treba da se ogradi, da je sruši hrvatski narod – kaže Goran Hadžić.

U Hrvatskoj zbog takvog stanja zbilja nije lako predvideti šta nosi sutrašnji dana, a ne budućnost. Što se Srba tiče, oni imaju šansu ako ostane Jugoslavija. Ako tako ne bude, moraće se povući nova granica. Može li opstati Jugoslavija? Može, ali tada se moraju pohapsiti ekstremisti koji vode u krvoproliće, koji su još pre dolaska na vlast tražili njeno razbijanje, koji bukvalno, svakog sekunda rade o njenoj i našim glavama – kaže Hadžić.

Neće na republički referendum

Jedini izlaz iz ovog stanja je jugoslovenski referendum na kojem će svi građani ove zemlje odlučiti o svojoj i sudbini zemlje u kojoj žive. Ukoliko pak, referendum bude organizovan na nivou republika, Srbi u Hrvatskoj na njega neće izaći. Majorizacija je tu neizbežna, pa srpski narod jednostavno ne može da prihvati odluku koja će tako, eventualno biti doneta. Takva odluka za srpski narod, jednostavno neće imati nikakvog značaja – naglašva Goran Hadžić. (*Dnevnik*, 0. maj 1991)

POVODOM DANA POBEDE NAD FAŠIZMOM
- OSUDA NAPADA NA PRIPADNIKE ARMIJE -

Novosadski borci energično zahtevaju od Predsedništva SFRJ, Savezne skupštine i SIV-a da pređu na konstruktivna razrešenja kriznih žarišta u zemlji i da se u ovoj situaciji zaštite Srbi u Hrvatskoj.

U interesu mira i budućnosti Jugoslavije, u ime palih žrtava i boraca NOR-a, boračka organizacija Novog Sada energično zahteva od predsedništva SFRJ, Savezne skupštine i SIV-a da prekinu s jalovim, iscrpljujućim sednicama i da pređu na konstruktivna razrešenja kriznih žarišta u zemlji i da se u ovoj situaciji zaštite Srbi u hrvatskoj, da se odmah razoružaju sve paravojne i ilegalne formacije u Jugoslaviji i da se oduzeto oružje stavi pod kontrolu JNA, te da se preduzmu sve mere za suzbijanje terorističkih akcija, posebno u Hrvatskoj nad srpskim narodom, zaključeno je na jučerašnjem zboru novosadskih boraca sazvanom povodom obeležavanja Dana pobedene 9. maja. Na jučerašnjem zboru borci su pozdravili i čestitali im praznik gradonačelnik Novog Sada Vlada Popović i predsednik Opštinskog odbora SK-pokreta za Jugoslaviju Goran Latinović. (*Dnevnik*, 10 maj 1991)

KONFERENCIJA ZA ŠTAMPU U VLADI SRBIJE O POLOŽAJU SRBA U HRVATSKOJ
- BORBA ZA OPSTANAK -

Nije to uvezena pobuna iz Srbije i Beograda, već samonikla pobuna srpskog naroda, istakao dr Vasilije Krestić. Pitanje granica prilikom eventualnog raspada Jugoslavije rešavaće se na međunarodnom planu, naglašava dr Smilja Avramov. Ukoliko savezni organi ne obezbede poštovanje Ustava SFRJ, Srbija će u skladu sa svojim ustavom peuzeti odgovornost za njihov položaj, naglasio dr Radoman Božović

Aktuelna zbivanja u Hrvatskoj i pogrom nad Srbima u ovoj republici, koji poprima oblike državnog i partijskog terora, bio je tema o kojoj su danas stranim i domaćim novinarima govorili na konferenciji za štampu u Vladi Srbije predsednik Odbora republičkog parlamenta za odnos sa Srbima izvan Srbije dr. Radoman Božović i naučni radnici , istoričari dr Smilja Avramov i dr Vasilije Krestić.

Dr Radoman Božović upozorio da su dokumenti koje je usvojila Skupština Srbije – Deklaracija o mirnom rešavanju jugoslovenske krize i sinoćni zaključci o položaju Srba u Hrvatskoj dokaz da se Republika opredelila za miran put kao jedinu alternativ.

Srbi izvan zakona

Povod za bunt Srba u Hrvatskoj, kako je danas naglasio Božović, jeste činjenica da je nova Hrvatska vlast promenom Ustava hrvatske poništila nacionalni identitet srpskog naroda. Dr Smilja Avramov je dodala da je srpski narod ne samo izbačen iz Ustava već i sveden na nacionalnu manjinu s obzirom na to da je novi hrvatski ustav zasnovan na nacionalnoj isključivosti i etnocentrizmu. Nakon ustavnog isključenja sledili su i konkretni potezi – Srbi

su masovni otpuštani iz službe, zabranjene su im kulturno prosvetne ustanove, izbačena je ćirilica. Srbi u Hrvatskoj vide reprizu događaja kojim je počeo progon 1941. godine a Tuđman, kao i ondašnja vlast danas se koristi pogrdnim izrazima, proglašava Srbe za hajdučiju i četnike kako bi opravdao državni terorizam.

Poslednje događaje dr Vasilije krestić predvideo je još pre dve godine, s tim što je očekivao politički rat, a ne krvoproliće. Sve ovo nagoveštavalo je pitanje dr Slavena Letice koji je u javnosti izneo tezu o hrvatskom političkom narodu, što je ujedno značilo i objavu građanskog rata. Nema potrebe da to čini Srbija, jer to nije uvezena pobuna iz Srbije i Beograda, već samonikla pobuna srpskog naroda koji traži oblike borbe za očuvanje.

Kominternovska iskustva

Zbivanja u Hrvatskoj i Sloveniji, merena današnjom težnjom Evrope za ujedinjenjem, duboko su antievropska i anticivilizacijska.

Stoga i smatra da je za sve krivo hrvatsko HDZ rukovodstvo, tim više što druga strana, Srbija, nije delovala na isti način prema hrvatskom narodu koji živi u Srbiji.

Ukoliko Predsedništvo SFRJ i drugi savezni nadležni organi ne obezbede sprovođenje saveznog Ustava i svojih zaključaka Skupština i Vlada Srbije će u skladu s republičkim Ustavom voditi računa o Srbima izvan republike i u ovom slučaju preduzeti odgovornost za položaj Srba u Hrvatskoj.

Granice – međunarodni problem

Za srpski narod najprihvatljivije rešenje jeste federacija kao jedinstvena država istakla je dr Smilja Avramov.

NI MERE PREDSEDNIŠTVA NI POSETA SAVEZNIH FUNKCIONERA NISU UNELI MIR U SRPSKA SELA U ISTOČNOJ SLAVONIJI
- OČI UPRTE U JNA -

U Borovu Selu je ponovo uzbuna jer su stigle vesti da je još za vreme sinoćnih razgovora sa Antom Markovićem, Stanetom Brovetom i Petrom Gračaninom u Dalju HDZ-ovcima deljeno oružje i da su na Borovski put stigle nove snage MUP-a Hrvatske

U takvoj atmosferi istočno Slavonski Srbi najavljuju da oružje koje poseduju neće vraćati dok to ne uradi druga strana koja ga, uzgred, ima

neuporedivo više. I po broju, ali i po kvalitetu. Svemu ovom doprinosi i nepoznanica oko vraćanja oružja koja nije razjašnjena ni na jučerašnjem sastanku sa saveznim funkcionerima.

Zbog svega Srbi iz ovog dela Slavonije poručuju da oružje koje poseduju neće vratiti pre nego što se ono oduzme naoružanim hadezeovcima. U Vukovarskom kraju to ima i dodatni razlog. Nema vraćanja oružja, kažu Srbi, se dok u rezervnom sastavu vukovarske milicije ima ni manje ni više nego 4.900 naoružanih Hrvata, odnosno dok policijska stanica u Vukovaru broji gotovo 500 redarstvenika. (*Dnevnik*, 11. maj 1991)

VUKOVARSKA HRONIKA
- SMIRIVANJE, UZ EKSPLOZIJU I PUCNJAVU -

Posle nedelju dana na kioscima se pojavila i odmah razgrabljena i beogradska štampa. Kako proterati "ekstremiste sa strane"

Posle jučerašnjeg sastanka predstavnika mesnih zajednica s područja cele opštine danas je ponovo organizovan dogovor. Međutim, među učesnicima je od 19 bilo samo 2 predstavnika srpskih sela i to iz Trpinje i Negoslavaca.

Na početku sastanka koji je vodio potpredsednik Skupštine opštine Marin Vidić, zamenik predsednika Veća mesnih zajednica obavestio je prisutne o jučerašnjem razgovoru u kome su učestvovali najviši gosti iz federacije i republike, s Antom Markovićem na čelu. On je rekao da je bilo pitanja o stavu armije i "šetnji" tenkova od Šida do Osijeka, našta je Brovet, po njegovim rečima, odgovorio da o krstarenju tenkova ne zna ništa, a da je osnovna namera vojske da spreči krvoproliće i napravi reda tamo gde ne može policija. Na pitanje šta da se učini s ekstremistima sa strane, Marković i Boljkovac po rečima potpredsednika Veća mesnih zajednica rekli su da takvi treba da budu izolovani i proterani s ovog terena. Oružje bez dozvole građani će morati da vrate. Kako će da budu proterani "ekstremisti sa strane" i kako će se oduzeti oruđje, ostalo je nejasno.

Napadi na gradonačelnika Vukovara

Saborski zastupnik iz Iloka Ivan Juroš ponovio je danas na sastanku mesnih zajednica neke svoje stavove o predsedniku opštine koje je već iznosio ovih dana. On je rekao da vukovarski gradonačelnik Slavko Dokmanović nije više legitiman predsednik Skupštine opštine, jer ga nije bilo u Vukovaru kada je situacija bila najteža. Juroš je utvrdio da Dokmanović ima destruktivnu ulogu te da više ne može da obavlja funkciju predsednika jer je u opštinu

"preneo atmosferu svoga sela Trpinje, gde je i dalje krizno žarište". (*Dnevnik*,11. maj 1991)

ŠEST RATNIH DANA U VUKOVARU

Većina naoružanih HDZ-ovaca bila je preplašena, a pojedini su drhtali kao mala deca, kaže Milenko Banjac. Mrtvi redarstvenici sahranjeni tajno kod Bugarskog grolja u Vukovaru

Od momenta kada su u Borovu Selu odjeknuli prvi pucnji, pa do srede, 8. maja, Vukovar je bio opasan grad. Opasan mržnjom i HDZ-ovcima sa oružjem u rukama koje je bilo upereno u sve one koji u njega pokušavaju da uđu, ili pak one koji su želeli da se sklone iz rata, za koji su čvrsto verovali da neće nikad doći u ovaj grad u kome se, na prošlom popisu, oko 17.000 ljudi izjasnilo kao Jugosloveni.

A rat je ipak izbio u njemu, iako na sreću nije bilo žrtava.

Prikrivanje broja poginulih

Čim smo čuli za događaje u Borovu Selu bilo nam je jasno da će "virus sigurno doći u Vukovar, jer je militantni HDZ-ovcima ovaj grad odavno trn u oku pošto se nije pokorio njihovoj visosti. Srbima nije ostalo ništa drugo već da se organizuju i spremno sačekaju napad - kaže nam Banjac

"Moram, ubiće me"!

Jesu li jedinice JNA priskakale u pomoć ugroženim ljudima?

Mi jesmo tražili pomoć od njih, ali smo dobili odgovor da će intervenisati tek u slučaju ako budemo napadnuti. Međutim, tada bi za neke sigurno već bilo kasno. Ja razumem njih, pošto nisu imali ovlašćenje, ali zato smatram da armiji u ovakvim situacijama treba dati odrešene ruke. Dok oni naprave "tampon zonu" mnoge glave već mogu da padnu – odgovorio je Banjac. (*Dnevnik*, 11. maj 1991)

SRBI, KO VAM JE KRIV

Pet decenija srpski narod vida ljute rane i prašta. Ali, ne zaboravlja

Skoro pet decenija srpski narod vida ljute rane i prašta. Ali, ne zaboravlja. Ruku pomirenja pružio je i sabraći i narodnostima. Odnosno, nacionalnim manjinama: da svi živimo kao složna braća u novim dvorima.

Ustaške kame su saa – demode. U ime "demokracije" i "europejskih" manira, novi hrvatski poglavnik nabavio je kalašnjikove. Kažu, i topove je naručio. Otac svih Hrvata pozvao je narod da nasrne i na JNA. Bio je to i poziv

za boj protiv Jugoslavije. Mlađani vojnik životom je platio "povijesno prijateljstvo hrvatskog i makedonskog naroda".

Tuđmanovi plaćenici nasrnuli su i na nedužni srpski narod u Borovu Selu. A, u smrt ih je posao njihov novi poglavnik.

Kad već svi imaju pravo narazdruživanje, zašto bi Srbi bili toga lišeni? Živeće tamo gde jesu, ali sa onima kojima je stalo do zajedničke države. Do sloge i ravnopravnosti. Ako to ne ide, nisu oni krivi. I nije to baš ni njihova najveća briga. Već nešto veće i ozbiljnije: da se ujedine. Da učine to sami, a ne da to uradi sam gospod Bog. *(Dnevnik,* 12. maj 1991)

U SAO KRAJINI JUČE JE ODRŽAN REFERENDUM O PRISAJEDINJAVANJU REPUBLICI SRBIJI
- VELIKI ODZIV ZA ISTORIJSKU ODLUKU -

Sudeći po odzivu glasača, referendum uspeo, uprkos "upozorenjima" hrvtskih sudija i ustavotvoraca

Prisajedinjenje Srbiji – nepovratan čin

Po uverenju predsednika Izvršnog veća SAO Krajine dr Milana Babića, srpski narod je zaslužio da živi u jednoj državi, te da se posle referenduma dogovara o svom odnosu sa Republikom Srbijom, Crnom Gorom i ostalima koji budu želeli očuvanje Jugoslavije, a parlamenti Srbije i Krajine će poduzimati zajedničke odgovarajuće radnje prilikom sprovođenja onoga što je narod odlučio.

Nama bi bilo lakše da živimo u Kamerunu nego u Hrvatskoj i sa Hrvatskom, aludirajući očito na jučerašnju izjavu Stipe Mesića. *(Dnevnik,* 13. maj 1991)

DR JOVAN RAŠKOVIĆ GOVORIO NA TRIBINI U APATINU
- KRAJINA JE ČEDO SRPSKOG NARODA -

Srbi u Krajini danas se izjašnjavaju, želeli da se pripoje Srbiji. Njihova odluka, međutim, neće značiti ništa ukoliko je ne prihvati srpski Parlament. I za njegov oprez u svemu treba imati razumevanja – rekao je Rašković

Na današnjem referendumu Srbi u SAO Krajini izjašnjavaju se dali žele da se prisajedine Srbiji. Njihova odluka međutim, neće značiti i prisajedinjenje, jer odluku o tome treba da donese i parlament Srbije. Pošto bi to bio direktan prestanak funkcionisanja Jugoslavije, treba imati razumevanja za sva dosadašnja oklevanja tog Parlamenta.

Na kraju dr Jovan Rašković je upozorio i na moguće krvave posledice referenduma u Krajini.

Možda će posle njega hrvatski jastrebovi napasti Krajinu želeći da je potčine, ali će to značiti izazov celom srpskom narodu, pa će oni tako izgubiti ne samo Krajinu već i svoju državu, rekao je prvak Srpske demokratske stranke, akademik dr Jovan Rašković.

Jugoslavija po meri Ante Markovića

Ante Marković, u to sam se uverio, uživa veliki ugled na Zapadu. On nije marioneta, ali on hoće Jugoslaviju koju mi Srbi nećemo. Mi tražimo sasvim drugačiju zajedničku državu – rekao je uz ostalo Jovan Rašković.

OSNOVANO DRUŠTVO HRVATSKO-SRPSKOG PRIJATELJSTVA
- ZA MOSTOVE PRIJATELJSTVA -

Članovi društva osuđuju svaki akt netrpeljivosti, šovinizma i nasilja u odnosima dva naroda

U Zagrebu je danas osnovano Društvo hrvatsko-srpskog prijateljstva, nadstranačka organizacija koja je otvorena za sve ljude, neovisno o njihovu nacionalnom verskom ili političkom opredeljenju. Jedni od glavnih inicijatora osnivanja Društva dr Drago Roksandić, te dr Zvonko Lerotić i dr Jovan Bamburač u uvodnim su napomenama istakli da odnosi među ljudima moraju biti utemeljeni na načelima međusobna poverenja, solidarnosti i drugih moralnih vrednosti primerenih savremenom poimanju čoveka i društva. (*Dnevnik*,13. maj 1991)

ZAPADNI SREM BEZ VEĆIH EKSCESA
- ODSEČENI SAMO NEGOSLAVCI -

Noćna eksplozija uznemirila stanovnike Borova

U toku noći na vukovarskom području nije bilo većih ekscesa. Zabeleženo je jedino da je sinoć u 22,45 časova na parkirani putnički automobil u Ustaničkoj ulici u Borovu bačena eksplozivna naprava. Automobil je potpuno uništen a ozleđenih nije bilo. Eksplozija je izazvala uznemirenje stnaovnika u susednim zgradama.

U toku noći meštani sela Negoslavci ponovo su podigli barikade. Jutros kroz njih nisu propuštali ni autobuse koji su prevozili radnike na posao u Vukovar i Borovo, pa su oni morali da koriste obilaznice.

Dežurni u Saobraćajnom preduzeću "Čazma-trans" u Vukovaru rekao je da će saobraćaj preko Negoslavaca biti uspostavljen kada se uklone barikade i postigne puna bezbednost putnika i vozačkog osoblja.

PREMA NEZVANIČNIM REZULTATIMA
- REFERENDUM U SAO KRAJINI USPEO -

Prvi zvanični rezultati biće saopšteni na Skupštine SAO Krajine koja će otom kontktirati sa svim zainteresiranim za ostanak u Federativnoj Jugoslaviji. (*Dnevnik*, 14. maj 1991)

PRVI NEZVANIČNI REZULTATI
- REFERENDUM U SAO KRAJINI USPEO -

Prvi zvanični rezultati biće saopšteni na Skupštini SAO Krajine koja će potom kontaktirati sa svim zainteresiranim za ostanak u Federativnoj Jugoslaviji

Krajina se masovno odazvala referendumu za prisajedinjenje SAO Krajine Republici Srbiji i za ostanak sa Crnom Gorom u Jugoslaviji.

U Obrovcu je od glasača koji su izašli na glasanje "za" je glasalo 99,80 odsto, u Donjem Lapcu 99,73 odsto; u Kostajnici 99,83; u Dvoru na Uni 99,84; u Titovoj Korenici 99,93; u Vojniću 99,92; u Gračacu 99,92; u Pakracu od 20.525 prema biračkom spisku na glasanje je izašlo 10.473 što znači više od 50 odsto od čega je "za" glasalo 10.471 odnosno 99,99 odsto uz napomenu da je to jedina opština u kojoj je zabeležen najveći neodaziv glasača a zatim opština Benkovac koja ima 24717 glasača ukupno, a na glasanje je izašlo 15.309. "Za" je glasalo 15.287 odnosno 99,86 odsto. U Kninu je od 35.195 glasača 33.075 izašlo na izbore od čega "za" glasalo 32.980, što je preko 98 odsto.

Na referendumu je glasalo još nešto više od 5 hiljada građana koji žive izvan SAO Krajine, ali njihovi listići nisu uzeti prilikom zbrajanja rezultata.

SAOPŠTENJE UJDI-ja ZA SRBIJU
- IZLAZAK IZ UDRUŽENE OPOZICIJE? -

Opozicione stranke u Srbiji i Hrvatskoj zdušno se zalažu za "nacionalni interes" kao bojni poklič, pa će UJDI preispitati svoje učešće u udruženoj opoziciji.

Svođenjem potreba ljudi na imperativni "nacionaln interes", pod kojim se ne podrazumeva ništa drugo do suverenost i ratovanje za granice, ruše se svi obziri i društvene norme, uključujući i pravo na život, kaže se u današnjem saopštenju sa skupštinskog zasedanja UJDI-ja za Srbiju.

Najveće opozicione stranke u obe republike, iako ne snose odgovornost za stanje u zemlji, zdušno se zalažu za "nacionalni interes" kao ratni poklič, i unutar Parlamenta i izvan njega.

Ćutanje vlasti i dela opozicije o okupljanju jugoslovenskog lumpenproletarijata u dobrovoljačke odrede i kaznene ekspedicije, zavarava građane da će ginuti nekakvi "četnici" i "ustaše", a ne njihova deca. Promocija ovih grupa preko sredstava javnog informisanja ne samo da treba da nas zaplaši i brutalizuje, nego i da prikrije činjenicu tihog odvođenja naše dece u onu pravu, regularnu vojsku. (*Dnevnik*, 14. maj 1991)

U VUKOVARSKOJ OPŠTINI
- DALEKO OD SMIRIVANJA -

Preko dana u gradu je stanje samo prividno normalno.

Vukovarci su već dve noći prespavali mirno, bez puškaranja. Kako su svi "borbini" kiosci uništeni, a dobar deo srpskih lokala oštećen, valjda je došlo vreme za mali predah.

Nikome se ne veruje, niti ko može da garantuje Srbima iz okolnih sela da niko neće da ih napadne kada dođu na posao. O razoružavanju naoružanih civila nema još ni govora, pa građani vukovarske opštine strahuju od novih nemira i krvoprolića, posebno zbog skore smene u vrhu Predsedništva Jugoslavije.

STRANA SREDSTVA INFORMISANJA O JUGOSLAVIJI
- TUĐMAN PRESTAO DA PRETI -

"El, pajs" navodi i da je Milošević "poslednjih dana počeo da nastupa sa iznenađujućom umerenošću"

Britanska agencija Rojter je ocenila referendum u Krajini kao "kontraverzan" jer dalje jača političku napetost u borbama oko budućnosti zemle". "Nedeljno glasanje dalje pogoršava odnose u Hrvatskoj", tvrdi agencija u podužem tekstu u kojem prenosi stavove hrvatskih zvaničnika da je referendum ilegalan i srpskih lidera u krajini "daće krajina pružiti otpor bilo kakvom obliku agresije". Rojter konstatuje da tokom održavanja referenduma nije bilo nikakvog nasilja.

Berlinski listovi danas naglašavaju da u Hrvatskoj vlada napeti mir, posle sukoba u kojima je bilo najmanje 17 martvih. "Berliner cajtung" piše o juče održanom referendumu i navodi da u Krajini Srbi žive 500 godina i da je upravo u tom reigonu nastanjena većina od oko 600 hiljada Srba koji žive u Hrvatskoj.

Bečki "Noje kronen cajtung" pod naslovom "posle plebiscita" – Srbi sada žele da razdele Hrvatsku, ističu da je referendum "nova provokacija kako bi došlo do krvavog političkog haosa i intervencije Beograda".

ŠEŠELJ ZAKAZAO MIRNE DEMONSTRACIJE PROTIV MESIĆA
- NIJE PO VOLJI NARODA -

Lider Srpske radikalne stranke optužio i Lončara.

Srpska radikalna stranka organizovaće 15. maja u 12 časova mirne demonstracije ispred Skupštine Jugoslavije u znak protesta zbog predstojećeg izbora Stipe Mesića za predsednika Predsedništva SFRJ.

Čin izbora Mesića za predsednika Jugoslavije, čemu se Srpska radikalna stranka oštro protivi jer smatra da je on "jedan od najotvorenijih eksponenata ustaške politike", samo je povod da se izrazi i nezadovoljstvo protiv režima na saveznom nivou, rekao je danas novinarima lider SRS-a Vojislav Šešelj. Zvanični režim u Jugoslaviji je, izneo je Šešelj viđenje stranke, i nelegitiman i nelegalan, jer nije po volji naroda i predstavlja direktni produžetak Titove politike. Zalažući se za sazivanje ustavotvorne Savezne skupštine i uspostavljanje pricipa jedan čovek – jedan glas, Šešelj je rekao da to istovremeno znači i nepriznavanje današnjih podela na republike i pokrajine od strane SRS.

Odgovarajući na pitanja novinara, Šešelj je rekao da pozdravlja odluku o priključivanju SAO Krajine Srbiji i pozvao zvaničnu Srbiju da to i sprovede. Sukob u Hrvatskoj, izneo je lični stav, može se izbeći ako se razoružaju paravojne formacije hrvatskih redarstvenika iako se sruši sadašnja ustaška vlast u toj republici.

U slučaju njihovog razoružavanja, podvukao je, svi četnici će takođe biti razoružani jer nama nije cilj ratovanje već odbrana. Pri tome dodao je da četnici imaju striktno naređenje da se ne obračunavaju sa pripadnicima JNA.

Novinari su takođe obavešteni da je i u Sloveniji osnovan Odbor srpskog četničkog pokreta, inače sekcije ove stranke, koji za sada broji 182 člana koji u proseku imaju 23 godine. (*Dnevnik*, 14. maj 1991)

POLITIKA JAČA OD USTAVA

Najviši pravni akt zemlje nema rešenje za situaciju u kojoj se, zbog prekida sednice Saveznog veća, našlo Predsedništvo SFRJ. Može li Mesić sutra doći na čelo Predsedništva?

Pošto se glasa i potrebna je većina glasova to znači da bi sadašnji potpredsednik Stjepan Mesić trebalo da dobije 5 glasova da bi bio predsednik

predsedništva SRJ u narednih godinu dana. Potpredsednik bi po redosledu trebalo da bude dr Branko Kostić iz Crne Gore. Pošto nije dobio "legitimaciju" da bi mogao da preuzme tu dužnost, ako bi Mesić i bio izabran, onda bi zemlja izvesno vreme bila bez potpredsednika pošto to ne može da bude Momir Bulatović. Možda će zbog svega dr Borisav Jović i dalje obavljati dužnost predsednika dok se situaicja ne razjasni i ne raščisti?

OD SLAVICE DO STROJNICE

Još u junu 1989. u Saboru Hrvatske Slavica Bajan zahteva da se Srbi brišu i iz Ustava Hrvatske, što se ubrzo i čini, a na predizbornim skupovima HDZ-a Franjo Tuđman govori o "povijesnim hrvatskim teritorijama do Drine i Zemuna" i o "NDH kao povijesnoj težnji hrvatskog naroda".

Izbaciti Srbe iz Ustava

Još u junu 1989. godine, na zasedanju Sabora Hrvatske, ostao je zabeležen i upamćen istup Slavice Bajan koja je tražila da se iz formulacije izostavi da je SR Hrvatska država i srpskog naroda u Hrvatskoj i da se preformuliše da je SR Hrvatska nacionalna država hrvatskog naroda i država drugih naroda i narodnosti koji u njoj žive.

Počinje i prepucavanje hrvtskih i srpskih vlasti. U decembru 1989. godine održan je sastanak rukovodstva Hrvatske i Slovenije. Rukovodstvo Srbije reaguje osudom, CK , SK Srbije smatra da niko nema prava o Srbiji da razgovara bez njenih predstavnika. Istovremeno na sednici Predsedništva SSRN Hrvatske član Predsedništva SFRJ Stipe Šuvar kaže: "Moramo suzbiti Hrvatski nacionalizam, a s druge strane moramo suzbiti infiltraciju srpskog nacionalizma koji bi htio i od Srba u hrvatskoj napraviti stratešku rezervu u bici za nekakvu veliku Srbiju i realizaciju parole – Srbi na okup.

U Kninu je kao odgovor na sva ta zbivanja, osnovana Srpska demokratska stranka a na čelu te stranke je dr Jovan Rašković. Već na tom skupu najavljeno je da Srbi traže svoju kulturnu autonomiju u Hrvatskoj. (*Dnevnik*, 14. maj 1991)

I PORED PRIVIDNOG MIRA
GLASINE UZNEMIRAVAJU I PLAŠE

Barikade na putevima nema, ali naoružanih civila ima

Vukovar – Napetost se više oseća nego što je potkrepljen konkretnim događajima. Ne prestaju priče o tragičnim događajima koji su uzdrmali celu opštinu. Nepoverenje je ogromno, a kako nikakvih zvaničnih informacija

nema, celim krajem kolaju razne glasine koje dodatno uzbunjuju duhove. Odlazak građana s područja opštine prestaje, ali neki se i vraćaju. U izbeglištvu su uglvnom Srbi, ali ima i hrvatskih porodica koje su decu odvele u sigurnije krajeve zemlje

REFERENDUM U KRAJINI IZBLIZA
- KRAJINA BOJKOTUJE 19. MAJ -

Referendum pratili brojni domaći i strani novinari

Rezultati referenduma održanog u SAO Krajini pre tri dana nisu iznenadili nikog. Srbi su se na ovaj način javno opredelili za prisajedinjenje Republici Srbiji i Jugoslaviji i svima onima koji žele da žive zajedno u ostatku Jugoslavije. Od ukupnog broja onih koji su izašli na referendum ZA je okružilo 99,9 odsto.

Srbi u SAO Krajini neće se odazivati na referendum u Hrvatskoj koji je zakazan za 19. maj a bojkotu će se sigurno pridružiti i Srbi koji žive u Hrvatskoj, ali i na teritoriji Krajine.

U slučaju da danas za predsednika Predsedištva bude izabran Stipe Mesić, SAO Krajina više ne priznaje ovo telo kao legitimnog kolektivnog predsednika države i vrhovnog komandanta JNA. (*Dnevnik,* 15. maj 1991)

DR BORISAV JOVIĆ UOČI SMENE NA DRŽAVNOM VRHU
- BILO BI NERAZUMNO DA ZARATIMO -

Glavna teškoća za uspešno razrešavanje jugoslovenske krize proizilazi iz praktično neostvarive separatističke i nacionalističko-šovinističke politike, koja se želi ostvariti po svaku cenu i mimo interesa i volje naroda

Zato, objašnjava Jović, što snage koje vode politiku razbijanja koriste efikasnija sedstva i metode, i što im katastrofalna rešenja iz Ustava SFRJ idu na ruku. Tim Ustavom faktički je data prednost republičkom ustavu nad Saveznim i republičkom zakonu nad saveznim, a organi federacije su nemoćni da mirnim putem nametnu pravni poredak Jugoslavije. Dok separatističke snage ove ustanove manjkavosti koriste do maksimuma.

Po mom mišljenju, kaže Jović, glavna teškoća za uspešno razrešavanje jugoslovenske krize proizlazi iz praktično neostvarive separatističke i nacionalističko-šovinističke politike, koja se želi ostvariti po sveku cenu i mimo interesa i volje naroda, na osnovu koje su neka politička rukovodstva pobedila na izborima. Njihovo istrajavanje na tim ciljevima otvara brojne nerešive probleme, pa i međunacionalne sukobe.

STIPE MESIĆ U RAZGOVORU S NOVINARIMA
- "NISAM ADVOKAT HRVATSKE" -

Očekivanje da će u njegovom mandatu doći do dogovora naroda i republika o budućnosti zemlje i zajedničkom suživotu

Preporučuje Markovićev program

Mesić smatra da je savez suverenih država najbolje rešenje, jer federaciju kritikuju svi, pošto u njoj nikom nije dobro. Prema tome, kaže, logika je da se pravi novi model, a ne da se insistira na starom. Ali, dok ovaj model postoji, bilo bi dobro da se usvoje određene postavke Markovićevog programa.

JUGOSLOVENSKA ŠTAMPA O IZBORU PREDSEDNIKA PREDSEDNIŠTVA SFRJ
- SVE OSIM RUTINE -

Moglo bi se dogoditi da Mesić, koji odriče legitimnost federacije pa i organu čiji je postao član, postane šef Predsedništva koje će biti ″grobar Jugoslavije″, piše ″Politika″

Beogradski list "Borba" danas piše da 13-ti posleratni JU-predsednik "po svemu sudeći, neće preuzeti portfelj po šablonu, jer je glasanje u kolektivnom šefu države postalo sve osim rutine".

Skopski list "Nova Makedonija" danas piše da će 15. maja, verovatno, biti jedan od najključnijih datuma za sudbinu Jugoslavije". Kao argument za takvu ocenu list navodi "da Srbija ne želi predstavnika Hrvatske na čelu Predsedništva". Prema pisanju beogradskog lista "Politika", svi članovi JU-predsedništva "bivši su komunisti, pripadnici nepostojeće partije koja je dala nemerljiv doprinos razbijanju Jugoslavije".

Taj posao, ističe list danas dovršavaju radikalne državnonacionalne stranke. Beogradski list zaključuje da bi se moglo dogoditi da Mesić, koji "odriče legitimnost federaciji" pa i organu čiji je postao član", postane šef Predsedništva koje će biti "grobar Jugoslavije". (*Dnevnik*, 15. maj 1991)

PREDSEDNIK ILI SKRETNIČAR

Stjepan Mesić u svojoj viziji bliske budućnosti očigledno ne vidi Jugoslaviju kao državu

Stjepan Mesić u svojoj viziji bliske budućnosti očigledno ne vidi Jugoslaviju kao državu. To što u svetu ni jedna konfederacija nije preživela, što je, kako nedavno reče čak i Mitja Ribičić, konfederacija kao država

jednostavno glupost, ne smeta Mesiću da govori kako "konfederacija nije nikakav bauk, da je to najnormalniji oblik zajedničkog života. Da Jugoslaviju ne vidi kao državu, pokazuje i njegovo pozivanje na Evropsku ekonomsku zajednicu, koja evidentno – nije država.

NOĆNE STRAŽE U MLADOJ DEMOKRACIJI

U mnogim srpskim selima oko Vukovara, Vinkovaca, Osijeka i Slavonske Požege Dan državnosti Hrvatske propraćen je – strahom

U junu 1990. godine Ante Marković obelodanjuje da osniva stranku reformskih snaga. Na fudbalskoj utakmici na Maksimiru Jugoslavija – Holandija, prijateljskoj, međunarodnoj, gledaoci zvižde i okreću leđa Jugoslovenskoj himni. U isto vreme na stadionu pevaju "Lijepu našu" i viču "Ovo je Hrvatska". A, da bi to dokazali, hrvatski ljubitelji fudbala navijali su, svojski, za Holandiju.

Na sednici Skupštine opštine Knin jednoglasno doneta odluka o ispisivanju pečata opštinskih organizacija i zajednica i ćirilicom, te odluka o ispisivanju ćirilicom imena naselja, ulica i trgova na području kninske opštine. Beležimo u ovom mesecu i smenu delegacije Hrvatske u Veću republika i pokrajina Skupštine SFRJ. Odbornici sva tri veća Skupštine opštine Knin prihvataju odluku o izlasku opštine Knin iz Zajednica opština Dalmacije, te inicijativu za formiranje zajednice opština Severne Dalmacije, i južne Like sa sedištem u Kninu. Tu bi bile opštine: Knin, Benkovac, Obrovac, Gračac, Donji Lapac i Titova Korenica. Novoizabrani predsednik je dr Milan Babić.

Predsednik Vlade Hrvtske Stipe Mesić govori u Zadru: "Ne želimo ničije teritorije, ne želimo da neko radi za nas, ali želimo da to i drugi žele od nas. Srbi u Hrvatskoj moraju znati da su ovde apsolutno ravnopravni i nema razloga za bilo kakve strepnje, ali moraju znati da ako oru zemlju ovde, da ne mole boga da kiša pada u Srbiji. Više nećemo dozvoliti da nas neko preglasavanjem natera da svoja sredstva i trud dajemo drugome.

U Podravskoj Slatini, pred oko pet hiljada ljudi, dr Jovan Rašković kaže: "Priznajemo suverenitet Hrvata u Hrvatskoj, ali isto toliko koliko ta država priznaje naš srpski suverenitet u Hrvatskoj. Nikada nećemo priznati dozirani suverenitet. Mi smatramo daje federativno uređenje najbolji oblik, ali ne treba forsirati mutne stavove, jer više nema titoizma, AVNOJ-a i ZAVNOH-a. Tražimo od Sabora da nas prizna kao etničku jedinicu, ali da nam prizna i etnički suverenitet.

Srbi iz Hrvatske u Beogradu osnivaju nadstranačko Udruženje za dobrobit srpskog naroda, za pružanje pomoći Srbma u hrvatskoj, a delegati

sva tri veća Skupštine opštine Knin doneli odluku o osnivanju zajednice opština severne Dalmacije i Like: Knin, Benkovac, Gračac, Donji Lapac, Obrovac i Titova Korenica.

Na Skupštini SDS Rašković kaže: "Ukoliko se aktuelizira otcepljenje Hrvatske, to bi moglo biti povod da se Srbi u Hrvatskoj izjasne za autonomiju". Na narodnom zboru u Strumici kod Knina Jovan Opačić kaže: "Bolje rat nego podaništvo". Radio Knin postaje Srpski radio, a na prvom srpskom Saboru u Srbu usvojena Deklaracija o suverenosti i autonomiji srpskog naroda u Hrvatskoj.

Na Saboru Tuđman kaže da je Hrvatska suočena sa scenarijom koji hoće da je kosovizira i izazove oružanu i vojnu intervenciju. Tuđman nije ustaša, kaže Rašković, on je samo zarobljenik najgorih delova hrvatskog vrhovništva.

Objavljen fonogram sa razgovora Tuđman – Rašković. Rašković za srpski narod rekao: "To je lud narod, ja sam psihijatar, to je lud narod. Ja vam to kažem, da je lud. (*Dnevnik*, 15. maj 1991)

PREDSEDNIŠTVO SFRJ JUČE OSTALO BEZ PREDSEDNIKA
- MESIĆ NIJE PROŠAO -

Dosadašnjem potpredsedniku za izbor na čelnu državnu funkciju nedostajao jedan glas. – Kolektivni šef države trenutno i bez potpredsednika

Predsedništvo SFRJ na današnjoj sednici nije donelo odluku o izboru Stjepana Mesića za predsednika Predsedništva Jugoslavije u narednom jednogodišnjem mandatu. Mesićev izbor je izostao zato što nije dobio dovoljan broj glasova. Za izbor Mesića izjasnili su se Bogić Bogićević, Vasil Tupurkovski, Janez Drnovšek i sam Stjepan Mesić. Protiv njegovog izbora za predsednika Predsedništva SFRJ glasali su dr Borisav Jović, Jugoslav Kostić i Vukašin Jokanović.

Momir Bulatović odbio je da učestvuje u glasanju izražavajući protest zbog toga što Skupština SFRJ prošle nedelje nije proglasila Branka Kostića za člana Predsedništva iz Crne Gore, što po rečima Bulatovića, Crnu Goru dovodi u neravnopravan položaj u Predsedništvu SFRJ.

KONTROVERZE VESTI O POGIBIJI KOMANDANTA ODBRANE BOROVA SELA
- VUKAŠIN ŠOŠKOĆANIN NESTAO U DUNAVU -

Istraga će odgovoriti da li se Šoškočanin udavio nakon prevrtanja čamca ili je prethodno pogođen snajperskim metkom

Vukovarska tragedija 1991

Komandant odbrane Borova Sela Vukašin Šoškoćanin danas oko 10,30 sati udavio se u Dunavu nakon prevrtanja čamca u kome je bilo još pet lica.

Ova vest razlikuje se od prethodne koju je dao narodni poslanik Milan paroški na istom skupu, a po kojoj je komandant odbrane Borova Sela ubijen snajperskim metkom. (*Dnevnik*, 16. maj 1991)

DEMONSTRACIJE ČETNIKA PROTIV IZBORA MESIĆA ZA ŠEFA DRŽAVE
- "USTAŠA NE MOŽE BITI PREDSEDNIK" -

Zatraženo iseljavanje svih saveznih organa iz Beograda, a povratak u zemlju četničkog vojvode Momčila Đujića

Nekoliko hiljada srpskih četnika i članova SSNO-a okupilo se pred Skupštinom Jugoslavije na protestnom mitingu da bi izrazili negodovanje protiv izbora Stipe Mesića za predsednika predsedništva SFRJ. Traženo je i oružje za rat protiv ustaša a za odbranu srpstva. Šešelj je prvo zatražio da se minutom ćutanja oda pošta Vukašinu Špškoćaninu, komandantu odbrane Borovo Sela koji je, kako je Šešelj rekao, mučki ubijen od ustaša. Šešelj je pozvao sve da se zakunu d aće Šoškoćanin biti osvećen.

Pozdravljena odluka

Pošto je saopštio da Mesić nije izabran za šefa države, Šešelj je naglasio da srspki narod pozdravlja odluku Predsedništva. Srpski narod, nastavio je on, ne može dozvoliti da jedan ustaša dođe na čelo zemlje i to onaj koji preti tom narodu. Šešelj je rekao da ustaške horde nastavljaju ono što su započeli Pavelić i Josip Broz. Srbi iz Srpske Krajine predvođeni dr Milanom Babićem pokazuju kakve sinove rađaju srpske majke i da je srpstvo nesalomivo. Naglašavaući da Srbi iz Krajine neće ostati nezaštićeni, Šešelj je istakao da srpski narod više neće dozvoliti divljanje Ante Markovića koji prima pomoć iz inostranstva da bi eskonomski uništio Srbiju.

Danas se ruši avnojevska Jugoslavija, a ruše je oni koji bez nje ne bi ni bilo – naglasila je Ljubica Šolaja, predsednica SDS-a Srpske Krajine. U Hrvatskoj je od strane ustaškog režima po njenim rečima, otvoren lov na ljude samo zato što su Srbi. Ona je poručila Mesiću da Srbi nisu na opancima doneli svoju zemlju, već na svojim etničkim i istorijskim prostorima žive vekovima.

Četnici neće Jugoslaviju

Srpski četnici neće nikakvu Jugoslaviju, naglasio je potpredsednik SČP-a Branislav Vakić a pogotovo ne Mesića na njenom čelu. On je rekao da će se

četnici boriti za zapadne granice srpske zemlje. Ustašama i Šiptarima poručio je da ne diraju srpske grobove jer će dobiti udarac od koga se neće oporaviti. Po oceni Mirka Jovića, oni koji kažu da je bolji mir nego rat izdajnici su, svaki rat je bolji od lažnog Titovog mira. Zatražio je da se raspusti Srpska skupština jer je nesposobna, a umesto nje formira Ratni štab. Rekao je i da je Srbija spremna da žrtvuje i milion Srba ako treba da bi odbranila srpski narod i uništila ustaše i šiptare.

Dr Sava Grujić, lider svesrpskog Narodnog pokreta, rekao je da je Stipe Mesić u Rijeci 1971. godine pravio eksplozivne naprave i da dobro zna šta je terorizam. Nema na kugli zemaljskoj države kojoj na čelo dolazi jedan takav zlikovac. Zato je zatražio da se formiraju dobrovoljački odredi koji bi bili spremni da se bore protiv zločinačke vlasti u Hrvatskoj. Grujić je predložio da se omogući povratak u zemlju četničkom vojvodi Momčilu Đujiću.

Skup se završio pevanjem četničkih pesama i bez izgreda. Isticane su slike Šešelja, Dragiše Mihajlovića, kralja Petra Prvog Karađorđevića. Nošene su četničke zastave i transparenti na kojima je pisalo: "Mesiću, ustašo"; "Šoškoćanina ubile ustaše", "Bogiću u Bosnu", "Napolje ustaše" i drugi. Pre početka mitinga aplauzom je pozdravljen admiral Stane Brovet koji je ulazio u Skupštinu a svi koji su iz nje izlazili dočekivani su uzvicima: "bando crvena". (*Dnevnik*, 16. maj 1991)

STAV POSLANIKA SPO I NS
- PROTIV IZBORA MESIĆA -

Za stanje u zemlji najviše krivice imaju Savezna vlada i njen premijer jer nisu sprovedeni izbori za Saveznu skupštinu. Dve verzije pogibije komandanta odbrane Borova Sela Vukašina Šoškoćanina

Inače, u pet do dvanaest poslanici SPO i Narodne stranke izrazili su protest zbog eventualnog izbora Stipe Mesića za predsednika kolektivnog šefa zemlje, ocenivši da je on terorista i ustaša o čemu svedoče i njegovi politički nastupi u poslednjoj godini dana. Nasuprot izboru koji mu sleduje po saveznom ustavu, kako smatra Milan paroški trebalo je već po saveznom zakonu odavno da bude utamničen zbog raspirivanja verske, nacionalne i rasne mržnje. Ukoliko bi Mesić bio izabran, dodao je Paroški, na čelu zemlje imali bismo ustaški teror sa Stipom Mesićem i na čelu vlade Antu Markovića, kao izvršioca komunističkog udara a sa njima zajedno i mnistra inostranih poslova koji još od Titovih dana i ugovora sa Brantom na Brionima kuje zaveru protiv Srbije i Jugoslavije.

NEIZVESNO VRAĆANJE IMOVINE SRPSKOJ PRAVOSLAVNOJ CRKVI

Vlada Republike Srbije dostavila je poslanicima zaključke u kojima ističe da ostaje pri svojim ranije iznetim stavovima da ne postoji ustavni osnov za donošenje ovog zakona, jer bi njegovom primenom bio otvoren celokupan kompleks pitanja, povraćaja imovine koja je posle rata oduzeta od ranijih sopstvenika i po različitim osnovama prešla u društvenu svojinu. (*Dnevnik*, 16. maj 1991)

ODLUKA BEZ SLOVENAČKIH I HRVATSKIH GLASOVA

Posle višemesečnog odlaganja, usvojene izmene Zakona o ONO, kojima se rukovođenje teritorijalnom odbranom prenosi u nadležnost saveznih organa. Među stotinak odbijenih amandmana i onaj o služenju vojnog roka u matičnoj republici. Usvojeno sedam zakona iz februarskog paketa SIV-a, a između ostalog predviđenod a se kaznom zatvora do 5 godina kazni lice koje ne sprovede odluku Ustavnog suda Jugoslaivje.

Posle nekoliko meseci odlaganja, Savezno veće Skupštine SFRJ danas je konačno usvojilo izmene Zakona o ONO, kojima se rukovođenje teritorijalnom odbranom prenosi u nadležnost – saveznih organa. Međutim, ni danas nije teklo glatko pa je predlog prošao kroz "iglene uši".

Za "se" izjasnilo 107 delegata, niko nije bio protiv, dok ih je 6 bilo uzdržano. Veće je radilo na ivici kvoruma (107 delegata) jer su pre izjašnjavanja o vojnom zakonu skupštinsku salu jedan po jedan napustili svi slovenački kao i većina delegata iz Hrvatske. Da je sednicu napustilo još 7 delegata, zakon se ni ovoga puta ne bi mogao usvojiti.

Za Slovence – "falsifikat", za druge - "opstrukcija"

Puna dva i po sata trajalo je uglavnom odbijanje stotinak amandmana koje su na predlog zakona podneli Petar Heded, Vinko Jelen, Ciril Korošec, (svi iz Slovenije) i Ivo Divić (Hrvatska). Među njima bio je i amandman o služenju vojnog roka u matičnoj republici.

Suština spora je osnovni uzrok protivljenja delegata iz dve severozapadne republike što izmenama zakona rukovođenje teritorijalnom odbranom prelazi u nadležnost saveznih, a ne republičkih organa. To se videlo i iz Hedetovih reči, da se usvajanjem ovog akta oduzimaju prava republika i pokrajina da na svojoj teritoriji uređuju i organizuju narodnu i da rukovode teritorijalnom odbranom. On je zatražio i da se u JNA ravnopravno koriste svi jezici naroda i narodnosti, a uz to je ustvrdio da su nova rešenja

suprotna važećem ustavu. Kao razlog za neprihvatanje predloženih izmena Hedet je naveo i da će one sigurno za posledicu imati ubrzano formiranje nelegalnih oružanih formacija "zbog objektivne samozaštitne potrebe svakog sistema". (*Dnevnik*, 16. maj 1991)

PRELAZEĆI DUNAV KOD VAJSKE NASTRADAO JE VUKAŠIN ŠOŠKOĆANIN, KOMANDANT SRPSKOG OTPORA U BOROVOM SELU
- SMRT U TALASIMA DUNAVA -

Talasi koje su napravila dva broda, jedan bugarski, a drugi austrijski prevrnuli su čamac. Ronioci su uspeli da na obalu izvuku četvoro ljudi, ali za šoškoćanina koji je bio u teškim čizmama i punoj opremi nije bilo spasa, kaže Ranko Stupar, načelnik štaba civilne zaštite u Baču.

Borovo Selo blokirano

Posle vesti o smrti Vukašina Šoškoćanina svi prilazi Borovo Selu su zatvoreni. U njega je potpuno nemouće ući ali i izaći. Strah od novog napada MUP Hrvatske i HDZ-ovaca pojačan informacijama o početku građanskog rata zbog toga što Stjepan Mesić nije izabran za presednika Predsedništva Jugoslavije potpuno je blokirao ovo selo sa oko 9.000 žitelja.

PROŠLE NOĆI OD BOROVA DO VINKOVACA
- PRUGA OPET MINIRANA -

U Vukovarskoj opštini stacionirani čak i novinari iz Amerike

Prošle noći ponovo je minirana pruga Borovo – Vinkovci kod srpskog sela Bršadina. Ovo dovoljno govori o tome da je vukovarska opština i dalje "trusno" područje.

Od jutros su u naselju Borovo osvanule plakate na kojima Mesna zajednica "Alojzije Stepinac", do sada "bratstvo – jedinstvo", poziva građane koji Hrvatsku smatraju svojom domovinom da se prijave u dobrovoljačke odrede radi odbrane nama drage, i jedine domovine Hrvatske.

Jovan Rašković u Čačku

Sinoć je u Čačku akademik dr Jovan Rašković na promociji Srpske demokratske stranke, naglasio da se Srpska demokratska stranka sada zalaže da se u Hrvatskoj formira i poseban Srpski parlament. Tu paralelnu vlast istakao je dr Rašković, nećemo stvarati da bi poniili Hrvate, već da bi

Vukovarska tragedija 1991

odbranili ugroženo biće srpskog naroda. Nama ne treba velika Srbija, već su nam potrebne realne granice u kojma će živeti Srbi i vladati sami sa sobom.

REFERENDUM U HRVATSKOJ
- IZJAŠNJAVANJE ZA GRAĐANSKI RAT -

Posejano je nažalost već toliko semena zla da mnogi sa strepnjom čekaju dan koji će doneti građanski rat

Što se više bliži dan održavanja referenduma u Hrvatskoj 19. maj se je izvesnije da će to biti čin koji će zauvek zapečatiti i tako narušenu sezonu mira na ovim prostorima. Da je to referendum raskola i nepovratne nacionalne podvojnosti, jasno je i iz same činjenice da mu je prethodio isti takav, ali iznuđeni potez u SAO Krajini kada se srpski narod izjasnio za prisajedinjenje Srbiji, odnosno ostanak u Jugoslaviji. Upravo je onim neodlučnima ponuđena ta protestna nota u kojoj se tvrdi "da se oružane akcije protiv hrvatske pripremaju u Srbiji", a koju se još optužuje za otvorenu podršku četnicima i za ilegalno dopremanje oružja, municije, hrane i opreme terorističkim grupama u Hrvatskoj. (*Dnevnik*,16. maj 1991)

OTVORENI RAT PROTIV SRBA

Na osnivačkoj skupštini HDZ-a u Dalju kod Osijeka čule su se svojevremeno tvrdnje da za Srbe nema mesta u Hrvatskoj. U Obrovački SUP Srbi vratili oružje. A ono je, po naređenju MUP-a, poslato u Zadarski SUP

Ministarstvo pravosuđa Hrvatske upućuje službeni dopis o zabrani referenduma o srpskoj autonomiji koji treba da se održi 19. avgusta do 2. septembra. Na ovaj dopis odgovara dr Milan Babić rečima: "Referendum će biti i pored zabrane".

Referendum u Kninu uspeo

Srbi iz Hrvatske u Beogradu traže da savezni organi intervenišu u Hrvatskoj. Iz Nove Pazove i Kosova Polja nude dobrovoljačke odrede.

Sabor Hrvatske usvojio je Rezoluciju o zaštiti ustavnog i demokratskog poretka i nacionalnih prava u Hrvatskoj. Valjda s tim u vezi održan je zatvoreni sastanak HDZ-a i SDS-a.

Mesić najavljuje "demokraciju"

Varnice se i dalje pale i to u Dalju kod Osijeka, na osnivačkoj skupštini HDZ-a, gde su se čule i tvrdnje da za Srbe nema mesta u Hrvatskoj.

Srpsko nacionalno vijeće u Srbu proglasilo je srpsku autonomiju u Hrvatskoj. Ova odluka doneta je na osnovu plebiscita srpskog naroda u kojem je glasalo 756.781 Srbin. SNV poziva srpski narod da se svim srdstvima odupre teroru ustašoidne vlasti i zaštiti svoje dostojanstvo i građanska i nacionalna prava. Istovremeno SDS prekida sve pregovore sa HDZ-om.

Tuđman ogovara Jugoslaviju i Vojsku

Demokratija tinja i u Saboru. To najbolje pokazuje primer kada jezastupnika Radoslav Tanjga hrvatsku vlast nazvao ustašoidnom, pa umalo nije došlo i do fizičkog obračuna.

Predsedništvo Hrvatske izdaje saopštenje: "U suradnji sa saveznim organima onemogućiće se delovanje terorista i četničkih oružanih odreda koji su ubačeni iz drugih republika i inozemstva". No, da ravnoteže bude zaključuje se da će hrvatska vlast biti veoma stroga i jednako energična i prema svakom očitovanju ustaškog ekstremizma".

Iz Amerike i Kanade, krajem oktobra vratio se dr Jovan Rašković. Najavljuje stvaranje Krajiške države a za osnivanje Srpske TV sakupljeno je 300 hiljada dolara. Po Raškovićevim rečima, Krajiška država neće biti druga Srbija već moderna država sa osiguranim suverenitetom građana. (*Dnevnik*, 16. maj 1991)

SEDNICA SKUPŠTINE SAO KRAJINE
- USVOJENI REZULTATI REFERENDUMA-

Skupština SAO Krajine donela odluku o prisajedinjenju Republici Srbiji te je formirana Komisija koja će o ovoj odluci obavestiti Narodnu skupštinu Srbije. Izabrano rukovodstvo SDK. Popis stanovništva u Krajini samo delimično uspeo

Srpski narod odlučio je da, koristeći se takođe i tim pravom na opredeljenje koje priznaje i drugim narodima preko svojih legitimnih organa vlasti Skupštine SAO Krajine raspiše referendu o prisajedinjenju SAO Krajine Republici Srbiji i za ostanak sa Srbijom i Crnom Gorom i ostalim narodima koji žele da očuvaju Jugoslaviju. Potpuna obespravljenost Srba u Republici Hrvatskoj, čiji su ishod ubistva i progoni kao oblici novog genocida koji za konačni cilj imaju stvaranje etnički i rasno čiste Hrvatske.

Na Skupštini je donesena i odluka o prisajedinjenju SAO Krajine Republici Srbiji i da ostane u Jugoslaviji sa Srbijom i Crnom Gorom i drugima koji žele da očuvaju Jugoslaviju i takođe odluka da treba ostvariti kontakt i sa drugim federalnim jedinicama.

Vukovarska tragedija 1991

Dr Milan Babić preporučio je svim stanovnicima SAO Krajine da ne izlaze na referendum 19. maja jer je to protiv dostojanstva srpskog naroda i svodi ih na nacionalnu manjinu.

KO JE ZAPRAVO VUKAŠIN ŠOŠKOĆANIN ČIJA JE SMRT POPUT BOMBE ODJEKNULA U CELOJ ZEMLJI
- DEDOVINU VALJA BRANITI -

Braniti dedovinu za mene je uvek bio sveti zadatak bez obzira na to koliko to koštalo, pričao nam je Šoškoćanin pre nekoliko dana

Vukašina Šoškoćanina 30-godišnjaka iz Borova Sela, gledaoci su poslednjih desetak dana u dva – tri navrata mogli da vide na TV ekranima. Njegov lik je na HDZ-ovskim poternicama u Hrvatskoj poodavno. Jer, ovaj veterinarski tehničar, što mu je bilo zanimanje pre nego što je posto ratnik, odavno je svrstan među najopasnije neprijatelje "mlade Hrvatske demokracije".

Svega toga ja sam potpuno svestan. Ja sam svoju glavu založio za svoj narod i naše korene. Jer, prvi grob Šoškoćanina u ovom delu Hrvatske iskopan je pre ravno dva veka. U njemu je sahranjen moj pradeda Vukašin čije ime ja nosim. Zato je za mene braniti dedovinu oduvek bilo pitanje časti bez obzira na to koliko to koštalo – pričao je nedavno ovaj čovek, otac 10-godišnjeg Ilije, jedanaestogodišnje Jelice, i godinu dana starije Ljubice. (*Dnevnik*,17. maj 1991)

I DALJE NAPETO

Škole rade, ali sa znatno manje đaka

Članovi vukovarskog Izvršnog veća ocenili su da opštinom još uvek kola velik broj dezinformacija, koje uzbužuju građane. Zato svako na svom nivou i u svojoj sredini mora da učini sve da se prekinu čaršijske priče, a daju prave informacije. Strah ljudi podgrevaju svakodnevni preteći pozivi telefonom. Mnogi građani, posebno Srbi, žale se da ih noću nepoznate osobe pozivaju i pitaju šta još čekaju, što ne odlaze a ima i mnogo drugih uznemiravanja koja među ionako zaplašen narod unose dodatni nemir.

U NAREDNA DVA DANA U ISTOČNOJ SLAVONIJI, BARANJI I ZAPADNOM SREMU
- REFERENDUM ZA SRBIJU -

U naredna dva dana u 40 mesnih zajednica u istočnoj Slavoniji, Baranji i zapadnom Sremu, biće održan referendum. Na njemu će oko 55 hiljada žitelja ovih mesnih zajednica odlučiti za to da li žele da se pripoje Republici Srbiji.

Inicijativa za pripajanje Srbiji potekla je od Srpskog nacionalnog veća za ovaj deo Hrvatske. Kako nam je rekao Goran Hadžić, čelnik Srpskog nacionalnog veća za istočnu Slavoniju, Baranju i zapadni Srem Srbi neće izaći na referendum Republike Hrvatske, zakazan za 19. maj. (*Dnevnik*, 17. maj 1991)

MESIĆ BEZ PODRŠKE

Na kormilo zemlje, smatraju poslanici, ne može stupiti čovek koji je rekao: "Ja ću biti poslednji predsednik Jugoslavije"

Ni jedan poslanik Skupštine Crne Gore na današnjem vanrednom zasedanju nije podržao izbor Stjepana Mesića za predsednika Predsedništva SFRJ. Zajednička ocena brojnih diskutanata je bila da na kormilo Jugoslavije ne bi trebalo omogućiti dolazak čoveka koji je unapred već sročio presudu istoj toj Jugoslaviji. To je, u stvari, ona njegova rečenica "Ja ću biti zadnji predsednik Jugoslavije".

Riječju na bazi poznatih stavova Hrvatske demokratske zajednice, Hrvatska će postati suverena, samostalna i nezavisna država imala svog kandidata na funkciji predsednika Predsedništva SFRJ ili ne, istakao je Bulatović.

Poslanik Ristan Stijepović se usprotivio glasinama da su Crna Gora i Srbija razbijači Jugoslavije. Istina je na drugoj strani: te dve republike nastoje da sačuvaju federaciju.

Dragica Tomas je rekla da je Crna Gora oaza mira i dobro je što je u Savezno predsedništvo poslala čoveka Branka Kostića koji će taj mir širiti i na druge krajeve zemlje.

Opasno menjati i unutrašnje granice

Podsećajući da odredbe Helsinške povelje ne dopuštaju nasilno menjanje spoljnih granica, američki ambasador je izrazio uverenje da bi bilo veoma opasno menjati unutrašnje granice u Jugoslaviji. Ljudska prava Srba u Hrvatskoj treba zaštititi, ali i granice Hrvatske unutar Jugoslavije, koje se mogu menjati samo mirnim putem rekao je Zimerman. (*Dnevnik*, 18. maj 1991)

REČ DR BRANKA KOSTIĆA NA JUČERAŠNJOJ SEDNICI PREDSEDNIŠTVA SFRJ
- GLAS SAMO ČOVEKU ZA JUGOSLAVIJU -

Iznevjerio bih povjerenje moga naroda ako bih svoj glas dao gospodinu Mesiću, koji je već izrazio nadu da će biti poslednji predsjednik Jugoslavije

Vukovarska tragedija 1991

U uslovima dvije sukobljene koncepcije o budućnosti Jugoslavije, sve dok postoji mogućnost da se u demokratskoj i Ustavom SFRJ propisanoj proceduri borimo za svoja gledišta, moj glas će biti rezervisan za onog predstavnika Hrvatske koji bi bio spreman da se bori za očuvanje Jugoslavije, a ne za njeno rušenje, rekao je dr Branko Kostić.

Kao 27. po redu međunarodno priznata država u svijetu, Crna Gora je za interes stvaranja Jugoslavije žrtvovala svoju državnost.

IZJAVA STIPE MESIĆA HRVATSKOM RADIJU "SMATRAM SE PREDSJEDNIKOM"

Hrvatska "uvredu ne može trpeti" za nju Predsedništvo više nije legitimno – rekao Mesić i najavio da će se možda i noćas Sabor o tome izjasniti

Na pitanje kako misli da obavlja funkciju predsednika, odgovorio je da je izabran od Hrvatskog sabora i da je taj izbor potvrdila Savezna skupština, a da je red na Republici Hrvatskoj, pa zato normalno treba da bude izabran na tu funkciju. Kako će je obavljati, to će vreme pokazati ali taj posao ne može niko drugi obavljati, smatra Mesić, i dodaje da je dalje sedenje u Predsedništvu bespredmeto.

Upitan dali to znači da će ipak on sazvati narednu sednicu Predsedništva, Mesić je to odlučno odbio, napomenuvši da je kovertirao svoj glas i da očekuje da mu se u najkraćem roku javi, ako se već želi glasanje, koji je peti glas, jer Hrvatska "tu uvredu ne može trpeti".

To za Hrvatsku znači da Predsedništvo više nije legitimno i nikakve njegove odluke nas ne obavezuju. Mislim da ćemo još noćas sazvati Sabor i o tome se izjasniti – zaključio Mesić. (*Dnevnik*, 18. maj 1991)

HDZ OD IZBORNE POBEDE DO DRŽAVNOG TERORA
- USKRŠNJI NAPAD NA PLITVICE -

Početak ove godine u Hrvatskoj označen je histeričnim napadima na JNA. Sabor suspenduje sve savezne zakone i svom ministru vojske Martinu Špegelju, protiv koga je podignuta optužnica za zaveru protiv države, daruje imunitet i to retroaktivno. Stradaju i novinari i Srbi širom Hrvatske

Povodom naoružavanja Tuđman i Mesić u Zagrebu izjavljuju da se ne mogu saglasiti da se proganjaju ljudi koji su izvršavali odluke Hrvatske vlasti o leglanom naoružavanju legalne milicije u aktivnom i rezervnom sastavu. Mesić je bio izričit da se ne mog hapsiti miistri Špegelj i Boljkovac. Predsednik Hrvatske vlade kaže da neće dozvoliti ni hapšenje ni saslušanje od strane vojne policije ili organa represije.

Sabor ostaje bez Srba

Srpski zastupnici u Saboru Hrvatske donose odluku da neće učestvovati više u radu ovog tela jer je srpski narod u Hrvatskoj doveden u građane drugog reda, a stranka na vlasti ne poštuje čak ni sopstveni Ustav, reaguje predsednik Predsedništva SFRJ Borisav Jović i u pismu predsedniku Hrvatske ukazuje na neophodnost doslednog sprovođenja zajedničkog dogovora o razoružanju nelegalnih formacija.

Na pismo Jovića Tuđman odgovara da Špegelj može da odgovara samo hrvatskoj Vladi. Tuđman ih pita: s kakvim pravom je hrvatskoj uoči uspostave slobodne izabrane demokratske vlasti oduzeto preko 200 hiljada komada lakog oružja strojnica, pušaka, pištolja i topova.

Noću između 15. i 16. februara redarstvenici su opkolili Plitvice, a veliki broj hadezeovskih specijalaca je u Sinjskoj opštini. Policijski upad izazvao je uznemirenje naroda. Zamenik ministra unutrašnjih poslova Hrvatske tvrdi da su specijalci na Plitvicama jer uprava nacionalnog parka nije dozvolila da se redarstvenici smeste u ovoj zgradi.

Zbegovi iz Slavonije

Sabor suspenduje savezne zakone koji nisu u skladu sa Ustavom Hrvatske a doneta je odredba da imunitet za ministre važi retroaktivno. SAO Krajini se priključuju mesta iz Vinkovačke opštine i Pakrac a u Dalju specijalci koji su hteli da spreče miting ustuknuli su pred srpskim narodom.

U subotu 2. marta u Pakracu nagoveštaj jugosloenskog pakla. Prema zvaničnim tvrdnjama MUP Hrvatske poginulih nema, a povređena su tri policjca. Tuđman želi da dokaže da su u izazivanju događaja u Pakracu sudelovali visoki oficiri JNA, a Josip Manolić nagoveštava formiranje dobrovoljačkih jedinica. Snage JNA po nalogu Borisava Jovića ušle su u Pakrac i sprečile krvoproliće. Manolić tvrdi da su odbrambene snage stavljene u pokret da bi se branio interes i suverenitet Hrvatske. Prethodnog dana Srpsko nacionalno vijeće obelodanilo je ranije proglašenu Autonomiju srpskog narod aSlavonije, Baranje i zapadnog Srema.

Specijalci se povlače iz Pakraca kao i borna kola JNA. Što se SAO Krajine tiče, Tuđman poručuje da se neće dozvoliti veliko srpskim i četničkim snagama da Krajinu izdvoje iz Hrvatske. Ipak, Skupština Knina donosi odluku o izdvajanju iz sastava Republike Hrvatske.

Na katolički Uskrs 31. marta desio se oružani napad na Plitvice. Pri tome je poginuo građanin Titove Korenice Rajko Vukadinović a najmanje 11 osoba je ranjeno. Povodom toga na vanrednoj sednici Predsedništva SFRJ

doneta je odluka o angažovanju jedinica JNA. Kod mesta Mukinje postavljene su jedinice JNA, a u hotelu "Jezero" nalaze se jake jedinice MUP Hrvaske od oko 160 policajaca, a deo u samom Grabovcu.

Sekretar SUP Krajine Milan Martić pozvao je sve građane koji imaju oružje da se jave a u isto vreme Srpsko nacionalno veće za Slavoniju, Baranju i zapadni Srem poručuje da, ako se u narednih 24 sata ne povuku sve vojne i redarstvene snage sa teritorije SAO Krajine, srpski narod ovog kraja dići će se na ustanak.

Na cesti između Dalja i Borova Sela dolazi do unakrsne paljbe između pripadnika policijske uprave Osijek i naoružanih građana sa barikada.

Crveni Split – crveni od stida 9. aprila. Neviđeni neredi na splitskim ulicama. Razjarena masa divljala je na Blatine – Splitski kvart u kome žive vojna lica. U Splitu posle toga mitingovali su i Albanci. Milošević i Tuđman ponovo se sastaju negde na granici dve republike. Osnovana je i Srpsko hrvatska ekspertna grupa da pokuša da naše izlaz za dogovor za dve republike. Posle toga, Hrvatski sabor odgovara na srpsku deklaraciju svojom i kaže da Narodna skupština Srbije nema prava da se meša u unutrašnje odnose Hrvatske.

Krajem aprila Hrvatska najavljuje održavanje republičkog referenduma za 19. maj. U Kijevo ulaze jedinice JNA pa pripadnici MUP-a napuštaju policijsku stanicu.

Napad na Borovo Selo

U Kninu je održan veliki zbor građana ispred komande Garnizona JNA na kome je zahevano da jedinice budu izvedene na granicu SAO Krajine. Po odluci Srpskog nacionalnog veća, SAO Krajina je prisajedinjena Srbiji. Ovo je odlučeno 2. aprila. Na ulicama Vinkovaca i Osijeka primećeni su i pokreti vojnih kola. U Dalju je napadnuta policijska stanica.

Praznik rada započeo je događajima u Borovu Selu gde je poginulo 15 policajaca MUP Hrvatske i jedan civil. Počinju noći straha izbeglice odlaze u najbliža vojvođanska mesta, mira više nema. Mnogi srpski domovi ostali su prazni. Događaji u Hrvatskoj posebno oni posle napada na mlade vojnike u Splitu dobili su i svoje ime. Izbio je građanski rat. (*Dnevnik,* 18. maj 1991)

AGONIJA PREDSEDNIŠTVA DRŽAVE
- VRĆ KROMPIR PARLAMENTU -

Mogu li se za budućeg predsednika kandidovati Đodan, braća Veselica, Boljkovac ili Špegelj?

Predstavnik Hrvatske u kolektivnom šefu države kojem prema Poslovnikom utvrđenom redosledu sleduje predsednička fotelja, Stjepan Mesić, ni na preksinoćnom nastavku u sredu započete sednice nije izabran za "prvog među jednakima". U petak, članovi kolektivnog šefa države nisu se ni izjašnjavali o Mesićevom izboru, jer jednostavno nisu stigli ni do dnevnog reda. Razišli su se pre toga. Ovog puta zbog različitih tumačenja Ustava SFRJ i poslovnika o radu Predsedništva SFRJ.

Pre nego što je sednica nastavljena Vasil Tupurkoski je svim članovima državnog predsednitšva predložio da se u petak novi predsednik i podpredsednik ne biraju već samo da se proglase. Stim predlogom složili su se Stjepan Mesić, Janez Drnovšek i Bogić Bogićević, dok su Borisav Jović, Branko Kostić, Sejdo Bajramović i Jugoslav Kostić bili drugačijeg mišljenja. (*Dnevnik*,19. maj 1991)

PLAVI LISTIĆI ZA ENDEHAZIJU

Njen vrhovnik, takođe redovan gost već pomenutog satiričkog dodatka, a ni oni koji na sav glas telale "dalekovidnost političke odluke da se ide na referendum", takvih problema nemaju. Ni nedoumica oko boje ppira i svrhe svakog od njih, ni na nokširu ni bez njega. Plavo je, to je valjda svima jasno nezavisnost, troslovna kombinacija – NDH, - a "za" na njemu je "moderna država kao dio suvremenog civiliacijskog političkog standarda". Na crvenom papiru jedina opcija je "protiv" jer bi "za" na njemu značilo "balkansku državu kao projekt pukih plemenskih interesa i primitivnih natezanja na rubu ili čak u stvarnosti građanskog rata". Plavo je još pljavlji Jadran, hrvatski modar za hrvatskog gosta, crveno (i "za" na njemu) dovodi na dalmatinske plaže Miloševića s mnogoljudnom "boljševičkom" familijom. Pravo je – bez, crveno – sa Jugoslavijom. "Srboslavijom" ili ti "boljševičkom Bizantijom".

Strojnica i lisnica

U pravu su oni koji tvrde da u normalnim državama njedna vlast sa bilansom kakav ima hrvatsko vrhovništvo ne bi smela da izađe na javnu proveru pred građane, još više oni koji tvrde da je van pameti da je hrvtskom radniku strojnica važnija od lisnice, ali svi ti zaboravljaju da je Tđman uvek kad je nacionalnu samobitnost stavljao ispred gole egzistencije pobeđivao. Ne služi to na čast hrvatskom narodu, ali je to činjenica s kojom Tuđman opravdano u svakom trenutku računa, a jučerašnji referendum samo je nova potvrda za to. Kao što bi to, uostalom, potvrdio i referendum u bilo kojem

drugom delu zemlje. Nisu i to je dobro znano, samo Hrvati "naj" (pa ni u ludosti).

AKADEMIK DR GAVRO PERAZIĆ
- VLASTI U HRVATSKOJ IZAZIVAJU NEREDE -

Referendumi u Sloveniji i Hrvatskoj su agitacioni. – Za opštejugoslovenski referendum – Treba da se vidi ko je otpočeo s agresijom, a ko se branio. – Ne može se nazivati hajducima i diverzantima srpski narod koji je primoran da čuva goli život

U Hrvatskoj je juče održan referendum na kojem su se građani izjašnjavali da li žele da Hrvatska postane nezavisna i samostalna država i da može da stupi u savez suverenih država ili da ostane u jedinstvenoj državi po modelu Srbije i Crne Gore. O ovom, referendumu u Sloveniji, eventualnom jugoslovenskom, i sadašnjoj aktuelnoj političkoj situaciji u zemlji, razgovarali smo s akademikom iz Beograda, profesorom dr Gavrom Perazićem

Ključno pitanje u sadašnjoj fazi jeste da li Jugoslavija, ovakva jedinstvena država, treba da opstane, ili treba da stvorimo suverene državice od postojećih republika, pa posle, ako hoće, neka se udruže na nekom konfederalnom principu kao samostalne.

Da li to znači da ne bude ni referendum republika ni referendum naroda?

Po mom mišljenju, on bi, kao opštejugoslovenski, trebao, pre sega, da bude pod okriljem saveznih organa. Druga je stvar da li će biti administrativno uređena, tehnički, u okviru republika, opština ili, pak, županija. To je dakle, druga stvar, ali je važno, jer se može raditi o promeni granica Jugoslavije, a za takve promene je isključivo nadležna savezna vlast, odnosno Savezna skupština. Ako bi prihvatili organizovanje u okviru republike, to znači da bi svi narodi koji žive u toj republici davali svoj glas. Međutim, taj referendum mogao bi istovremeno da odrazi i odluku pojedinih naroda i građana u celini.

Zašto se nije pričekalo s referendumom? Dalje, u prvom pitanju je bačen mamac. Čak da Hrvatska može da ne stupi ni u kakav savez država jer, glasanje za suverenu i samostalnu državu, ne povlači automatski obavezu da se stupi u savez država. Dalje, podvlačenje kako to predlažu Srbija i Crna Gora, odnosno Slovenija i Hrvatska, to je izazov ovakvom stanju duhova, pri ovakvoj psihozi koja postoji u Jugoslaviji. Jer mi znamo da su Srbija i Crna Gora proglašene maltene kao čuvari boljševizma, starih snaga konzervatizma, i tako dalje.

U proglasu narodu Slovenije navodi se šta sve očekuje Sloveniju ako se glasa za samostalnost i suverenost – da će biti nezavisna i samostalna – a ne

kaže se kakva će sudbina biti tog Slovenca ako ne glasa za samostalnu i nezavisnu Sloveniju. Dakle, očigledno je montiran i sam odgovor na postavljeno pitanje.

KRAJINA NE POVREĐUJE INTEGRITET JUGOSLAVIJE

Da li mislite da je protivustavni i referendum u SAO Krajini?

Kad se radi o SAO Krajini, često se zaboravlja da Jugoslavija postoji sa svojim uređenjem i da je još niko nije ukinuo. Ustav SFRJ postoji i, sve dok ga ne izmenimo, treba da se poštuje. Međutim, odlukama Hrvatske imamo jednu vrlo neprijatnu stvar. Stvara je Federacije ako se menja državna granica. Ako bi Slovenija i hrvatska htele osamostaljenje i da, eventualno, stupe u konfederaciju, onda se menjaju i granice Jugoslavije. Jer, pretvaranje sadašnjih republičkih granica u državne, to je u suštini promena državne granice. Nije više u Ustavu Hrvatske zapisano kako je ranije bilo, da je to zajednica srpskog i hrvatskog naroda kao konstitutivnog elementa Republike, nego sada stoji da je Hrvatska država hrvatskog naroda, kao i onih narod ai manjina, pa nabraja Srbe, Muslimane, Čehe i druge. A sada je lišen državljanstva. Gubi, ne svojom voljom i svojom krivicom, viši i dobija niži pravni nivo. Nivo nacionalne manjine. To je kolektivna kazna nad jednim delom srpskog naroda. On tako to shvata. To su praktične mere koje preduzimaju u Hrvatskoj vladajuća stranka i vladajuće garniture. To što radi srpski narod u SAO Krajini je izazvano onim što radi vladajuća ekipa u Hrvatskoj. To je sve radi nužne odbrane. Možemo da postavimo pitanje ko je prvi prekršio pravo. I da li taj koji je to učinio može da tvrdi da je pravo koje je stvorio jače od prava koje je prekršio, znači ustavno-pravnog sistema. Mnoge norme Ustava Hrvatske su u direktnoj suprotnosti i napadaju mnoge norme ustava SFRJ. U SAO Krajini se ne radi osecesiji dela države iz priznate države, jer Hrvatska nije priznata po međunarodnom pravu. To, međutim, rade Hrvatska i Slovenija, jer su one deo teritorijalnog integriteta Jugoslavije. Taj se integritet vređa upravo secesijom Hrvatske, a ne SAO Krajine. Ako bi se odvojila SAO Krajina od hrvatske, ne povređuje se ustavni sistem Jugoslavije, nego onaj divlji ustavni sistem Hrvatske. Akti SAO Krajine su u službi odbrane Ustava SFRJ. I u slučaju prisajedinjenja Srbiji, ne radi se o pomeranju republičkih granica. (*Dnevnik*, 20. maj 1991)

U SELIMA VUKOVARSKE OPŠTINE
- REFERENDUM NIJE ODRŽAN -

I Srbi iz mešovitih mesnih zajednica dali svoj glas za prisajedinjenje Jugoslaviji

U devet srpskih sela vukovarske opštine juče nije održan hrvatski referendum. Negoslavci, Bršadin, Bobota, Trpinja, Borovo Selo, Pačetin, Klisa, Vera i Ludovinci odbili su da sarađuju na primeni i sprovođenju referenduma. U ovim mesnim zajednicama u petak i subotu bilo je organizovano izjašnjavanje o pripajanju ovog kraja Srbiji, odnosno Jugoslaviji. I Srbi iz mešovitih mesnih zajednica dali su svoj glas za prisajedinjenje Jugoslaviji. Tako je, na primer, u Dalju, mestu nekoliko kilometara udaljenom od Borova Sela,94 odsto tamošnjih Srba ili oko 60 odsto ukupnog stanovništva glasalo za priključenje svojoj matici.

Po podacima koje smo dobili u Skupštini opštine Vukovar, na jučerašnjem hrvatskom referendumu od 88 biračkih mesta bilo je otvoreno 71. Od ukupno 61.413 birača, koliko ih je bilo na biračkom spisku, nareferendum je izašlo 34.582. Od toga se 29.806 građana izjasnilo za samostalnu i suverenu Hrvatsku, 3.820 bilo je protiv, a 958 listića je nevažećih. Za saveznu državu Jugoslaviju glasalo je 4.712 birača, protiv tog prdloga bilo je 28.604, a 1.226 listića je nevažećih.

NESLUŽBENI PODACI REFERENDUMA U HRVATSKOJ
VEĆINA ZA SAVEZ SUVERENIH DRŽAVA

Jedino u opštini Donji Lapac nije sprovedeno nikakvo glasanje

Prema konačnim neslužbenim podacima nedeljnog referenduma u hrvatskoj je od ukupno 3,652.225 građana upisanih u glasačke listiće u 102 opštine glasalo 82,97 posto od ukupnog broja glasača u Republici.

Od onih (3.030.288) koji su glasali 94,17 posto građana se opredelilo za to da "Republika Hrvatska, kao suverena i samostalna država, koja jamči kulturnu autonomiju i sva građanska prava Srbima i pripadnicima drugih nacionalnosti u Hrvatskoj može stupiti u saez suverenih država s drugim republikama".

Od istog broja glasača samo 5,44 posto se opredeilo za to da "Hrvatska ostane u Jugoslaviji kao jedinstvenoj saveznoj državi".

U opštini Donji Lapac nije sprovedeno glasanje, dok je u delu ostalih tzv. Kriznih opština delimično sprovedeno. (*Dnevnik*, 21. maj 1991)

SAVEZ KOMUNISTA – POKRET ZA JUGOSLAVIJU
- HRVATSKA DA, MESIĆ NE -

Mesić je jugoslovensku javnost iritirao izjavama o prestanku postojanja Jugoslavije i nije pouzdana ličnost za predsednika

Stjepan Mesić, koji je jugoslovensku javnost iritirao izjavama o prestanku postojanja Jugoslavije, nije pogodna ličnost za to.

T je na današnjoj konferenciji za štampu rekao predsednik Saveza komunista – Pokreta za Jugoslaviju (SK-PJ) Dragan Atanasovski koji je istakao da se "kao građani ne možemo pomiriti da predsednik Jugoslavije bude čovek koji će je rasturiti".

VUKOVARSKA SVAKODNEVICA
- U KRIZI I MEŠOVITI BRAKOVI -
Deca ovog kraja rastu uz pucnjavu, eksplozije, razušene kioske i lokale

Prekidaju se dugogodišnja srpsko-hrvatska prijateljstva, a čak su i mešoviti brakovi u krizi.

SONTA NADOMAK APATINA IŠARANA PAROLAMA
- U SLAVU FRANJE TUĐMANA -
Na tabli sa imenom sela iz pravca Bogojeva ispisano "Ovo je Hrvatska"

Ko je u noći između petka i subote raznoraznim parolama u kojima se uglavnom veličaju gospoda Franjo Tuđman i Stjepan Mesić i njihova suverena Hrvatska. U Sonti, selu nadomak Apatina, još uvek se ne zna. Da li su parole po Sonti, ispisivali ljudi koji su stigli iz Hrvatske (Erdur, prvo mesto u Hrvatskoj posle bogojevačkog mosta udaljeno je svega dvadesetak kilometara) ili je reč o ekstremnim Hrvatima iz Sonte naseljene gotovo isključivo hrvatskim življem. Napisano je "Ovo je Hrvatska", a na ostalim saobraćajnim znacima i po zidovima Doma zdravlja odnosno osnovne škole "Ivan Goran Kovačić "Živela Hrvatska", zatim "Franjo Tuđman", "Stipe Mesić", "Živela HDZ" i tako dalje.

Stanje u Sonti je, bez obzira na raznorazne glasine o vršljanju emisara HDZ-a i jak uticaj katoličke crkve među Sonćanima, do sada uglavnom kvalifikovano kao dobro. (*Dnevnik*, 21. maj 1991)

POSLE REFERENDUMA U HRVATSKOJ

Lakrdija u plavom

Dr Franjo Tuđman, koji je, ne trepnuvši, prognozirao ishod tog nacionalnog plebiscita, najavljujući da će za samostalnu Hrvatsku biti 80 odsto njenih građana.

Dogodilo se, međutim, prvi put da je "sveznajući" predsednik omano i da je njegova prognoza bila kriva utoliko što je za samostalnost "lijepe naše" glasalo, po objavljenim rezultatima oko 15 posto više građana iznad njegovih očekivanja. Nakon objave tih "impresivnih" rezultata, nameće se logično pitanje kakvi bi tek oni bili da su "četnici i teroristi" dopustili i srpskom narodu u SAO Krajini da iskaže svoju volju.

To je, bez sumnje, novi čin drame u čijem će izvođenju učestvovati i većina onih koji su bili uvereni i d zaokruživanjem "za" na plavom listiću definitivno beže iz "balkanskog kotla", kako im je predočeno, koji preti da proguta Hrvatsku. Do većine takvih nisu se mogle probiti retke poruke i upozorenja, kao ona Demokratskog opoziciono foruma Hrvatske, da ni politički trenutak, ni postavljena pitanja, a ni pravni okvir iz koga se izvodi referendum nisu primereni demokratskim običajima civilizovanog sveta.

NAPETOST U VUKOVARSKOJ OPŠTINI NE POPUŠTA
- NOĆNE PUCNJAVE I EKSPLOZIJE -

Policija, očigledno, ne čini ništa na otkrivanju krivaca

Noćna pucnjava u vukovarskom kraju ne prestaje iako u Centru za obaveštavanje kažu da je ovih dana ima manje nego obično.

Da li su se prošle noći slavili rezultati referenduma ili se, kako pretpostavlja Hrvatska televizija, izražavale nezadovoljstvo iz istih razloga, teško je reći. Međutim, zbog svakodnevnog uznemiranja i zaplašivanja građana sve je teže držati nit.

O KOJOJ SE U APATINU I OKOLINI NAJVIŠE GOVORI
- HRVATSKI SPECIJALCI SPAVALI U SRBIJI -

Na osnovu uviđaja koji smo izvršili, vrlo je verovatno da su specijalci ribarsku kuću "Rumuni" i njenu okolinu zaposeli još u četvrtak uveče – kaže Stevan Momčilov, sekretar MSUP-a Sombor.

Po Momčilovljevim rečima, utvrđeno je da je taj deo vlasništvo apatinskog dela LSG "Jelen" što otklanja dileme da li su hrvatski specijalci upali na teritoriju Srbije ili ne. Oni su bili na srpskoj teritoriji, a na njoj su, kako se vidi, čak i zanoćili.

Cilj upada specijalaca su bila dvojica ribara srpske nacionalnosti: Stevo Miščević i Stevo Lupu. Samo njih dvojica su bila podvrgnuta maltretiranju i ispitivanju koje se uglavnom svodilo na pitanja vezana za događaje u Borovu Selu od 2. maja.

Obojica su prilikom ispitivanja zadobila lakše povrede. Lupu je, pošto je pušten još u petak, zajedno sa Vujanovcem i Dumančićem koji, s obzirom da su hrvati, nisu maltretirani, najpre obrađen u apatinskom Domu zdravlja, a zatim u somborskoj Bolnici, posle čega je otišao u nepoznatom pravcu.

Ko je u Vojvodinu poslao specijalce iz Hrvatske za sada se, naravno, nezna. Josip Reihl Kir, načelnik policijske uprave u Osijeku tvrdi da nije reč o njegovim ljudima. Ukoliko je to tačno, ostaje samo da je to, kako se ovde priča još od trenutka kada se saznalo za sve što se događa, uradio Branimir Glavaš, prvi čovek Sekretrijata za narodnu odbranu osječke opštine. Po nekim informacijama, koje je za sada teško proveriti, on je čak dočekao ekspediciju koja se vratila iz Srbije i u Tikvešu i sam učestvovao u ispitivanju Miščevića i Lupua. (*Dnevnik*, 22. maj 1991)

DRUGI PIŠU: "VEČERNJE NOVOSTI" O IZBORU PREDSEDNIKA PREDSEDNIŠTVA SFRJ
- GLASANJE I U PRAKSI -

Manevarski prostor pristalica automatske smene na čelu Predsedništva SFRJ sve je manji. Što Stjepan Mesić ne zna kako se stiže u fotelju prvog među jednakim i ne čudi jer mu nije prvi put da se meša u ono što ne poznaje, ali evo prilike Drnovšeku, Tupurkovskom i Bogićeviću da osveže pamćenje

Da su prvo birani, pa tek potom proglašeni predsednik i potpredsednik Predsedništva SFRJ, svedoče i Službeni listovi iz 1989. i 1990. (a i ranijih godina), u kojima je obnarodovana odluka o izboru i proglašenju.

Dok slična odluka ne bude objavljena i za Stjepana Mesića, svaki Jugosloven, kao i sam Mesić, može "da se oseća predsednikom predsedništva", što je apsolutno njegova privatna stvar, iz arsenala neodgovornih izjava, na koje, opet, svako ima pravo.

Za pravne "čistunce" neizbežno pitanje je da li bi u Nemačkoj ili Italiji mogao da se kandiduje ili izabere za predstavnika najviše vlasti neko (pro)fašistički ili nacional-socijalistički orijentisan. Kao na primer u susednoj Austriji, poput Kurta Valdhajma, odakle, što i nije iznenađenje, režimu u Hrvatskoj stiže i podrška sa najvišeg državnog mesta. (*Dnevnik*, 23. maj 1991)

KO JE HRVATSKE SPECIJALCE POSLAO NA VOJVOĐANSKU OBALU DUNAVA KOD APATINA
- UPAD U GLAVAŠEVOJ REŽIJI? -

Na vojvođansku obalu po svemu sudeći, došli ljudi Branimira Glavaša iako prvi čovek Opštinskog sekretarijata narodne odbrane tvrdi da to nije

tačno. – Ribari hrvatske nacionalnosti vozili čamce u kojima su bile vezane njihove kolege Srbi?

Po čijem nalogu su specijalci iz Hrvatske pre nedelju dana upali na vojvođansku obalu Dunava kod Apatina o čemu je "Dnevnik" u više navrata pisao, za sada se ne zna.

Tortura u Tikvešu

Potvrdu o privođenju ovom ribaru je što je takođe vrlo interesantno izdala policijska uprava u Vinkovcima a na toj potvrdi stoji potpis njenog šefa Josipa Džaje. Pošto Tikveš gde su ribari napred odvedeni pripada policijskoj upravi u Osijeku čiji je načelnik Josip Reihl Kir to je svakako vrlo čudno.

SAOPŠTENJE MSUP-a SOMBORA
- CILJ – PRIKUPLJANJE PODATAKA -

Ribari nezakonito lišeni slobode

Po oceni MSUP-a u Somboru motiv upada redarstvenika MUP-a hrvatske bio je prikupljanje podataka i činjenica u vezi s učešćem ribara Srba u događajima u Borovu Selu i Vukovaru 2. maja ove godine, prikupljanje podataka i činjenica vezanih za navodno angažovanje jedinica JNA i milicije na levoj obali Dunava, kao i radi stvaranja uznemirenosti građana apatinske opštine i širenja nepoverenja u legalne organe Republike Srbije, kaže se na kraju saopštenja MSUP-a u Somboru. (*Dnevnik*, 23. maj 1991)

SVI NJEGOVI RIZICI

Opet brige zbog Tuđmana i njegovih odluka. Tačnije briga za njega i njegov mandat koji ovih dana ponovo stavlja na iskušenje, zbog trećeg velikog rizika s kojim se suočava. Zbog njegove smelosti i spremnosti da, a sve u interesu "lijepe naše", stavi na kocku sve ono što je u proteklih godinu – dve stekao jednim ultimativnim zahtevom da se Jugoslavija u roku od 30 dana dogovori o svojoj sudbini ili će je, ne bude li toga, Franjo zajedno sa slovencima napustiti.

Priznaju, istina, da je reč o ultimatumu, ali samo u odnosu na "beskrajno neplodno pregovaranje u postojećem Jugo-kontekstu", u kontekstu u kojem "predsjednički rok od mjesec dana ima svog smisla" i dodaju da bi na nekom novom referendumu i za ovakvu odluku Franjo dobio bar 90% glasova podrške.

Dali je i hrvatski narod zaista spreman da bude sam. (Pa čak i ud ruštvu sa slovencima) pitanje je na koje bi odgovor vrhovnikov ultimatum Jugoslaviji zaista mogao da gurne u zonu rizika. Zato ga, a pogotovo među onima koji su i plaćeni da veličaju svaku vrhovnikovu reč, niko i ne pominje. (*Dnevnik*, 24. maj 1991)

NIJE VREME ZA KONFLIKTE

Niklsov amandman je ekonomska ucena kojom bi SAD htele da usmere političke procese u našoj zemlji. SPS nije za vanredne izbore, već za sprovođenje svog programa.

Na pitanje kako komentariše primenu Niklsovog amandmana na Jugoslaviju, Jović je odgovorio da je to pretnja Jugoslaviji da se ponaša u skladu s interesima koje Amerika ima ovde. Ako se smatra, rekao je da se u Jugoslaviji i Srbiji krše ljudska prava, što može da bude tačno, jer nema zemlje koja je besprekorna po tom pitanju onda se ovaj amandman mogao primeniti i ranije. Međutim, njegovo potezanje baš sada smatra Jović ima druge razloge. Inače, da su izbori bili nedemokratski, nije tačno, naglasio je Jović. U pitanju je naglašava, ekonomska ucena kojom bi SAD htele da usmere političke procese u našoj zemlji po svojoj volji. Osim toga i njihov izričit zahtev da se izabere Stipe Mesić i poštuje Ustav SFRJ, sam po sebi tera na kršenje Ustava. Predsednik predsedništva SFRJ se bira, tako je bilo i samnom pre godinu dana, rekao je Jović.

ZAGREBAČKI SDS O "PISMIMA PODRŠKE SRBA U HRVATSKOJ"
- IZNUĐENI POTPISI -

Izjave se traže u gradovima gde su Srbi izrazita manjina

"Srbima se nude na potpis razni apeli, pisma razuma, iznuđuju se potpisi lojalnosti hrvtskom vrhovništvu uz otvorene pretnje otkazom, izabacivanjem iz društvenih stanova i fizičkim napadima na pojedince, žene i decu" . to između ostalog stoji u pismu koje je Opštinski odbor Srpske demokratske stranke Zagreba uputio svim generalnim konzulatima u Republici Hrvatskoj.

U pismu koje je potpisao predsednik Opštinskog odbora SDS Zagreb dr Milan Vujnović tvrdi se da u Hrvatskoj živi 1,5 milion Srba, a osuđuje se "defiliranje desetak razboritih Srba" pred kamerama Hrvatske televizije.

Pošto se ističe da su Srbi autohtoni narod na ovim prostorima više od 500 godina, u pismu se zahteva da ustav Republike Hrvatske prihvati da je Hrvatska država srpskih i hrvatskih teritorija i da se Srbima, osim građanskih moraju osigurati i prava nacionalnog kolektiviteta.

U VINKOVAČKOJ POLICIJSKOJ UPRAVI SMENJEN JOSIP DŽAJA

Mada zvaničnih potvrda još nema, načelnik vinkovačke policijske uprave i glavnokomandujući u "operaciji Borovo Selo" smenjen pre tri dana. U Erdutu ukradeno 600 vojničkih uniformi. Naoružani civili patroliraju Daljem

Baš kako se u istočnoj Slavoniji govorilo, neuspešna akcija u Borovu Selu, izvedena 2. maja, koštala je Josipa Džaju položaja šefa policijske uprave u Vinkovcima. On je mada o tome još nema zvaničnih informacija smenjen pre tri dana. (*Dnevnik*, 25. maj 1991)

SRBI – POLICAJCI ODREKLI POSLUŠNOST BOLJKOVCU
- OBRAZ PREČI OD HLEBA -

Odbivši "odkomandu" iz Pule u Vinkovce, odakle je trebalo da treniraju strogoću nad srpskim narodom okolnih sela 14 pripadnika MUP-a Hrvatske ostalo bez posla

Nije mnogo vremena prošlo od kada su sve novine objavile priču o begu jednog od radnika MUP-a Hrvatske koji je posle jezivih događaja, viđenih i na TV ekranima, posle sulude vožnje motorom stigao iz Splita u Crnu Goru gde se sam prijavio prvoj patroli na koju je naišao.

Juče – slična priča i u Novom Sadu, ali je reč o šestorici radnika Policijske uprave Pula. Oni su došli u Novi Sad, tačnije u Redakciju "Dnevnika" da potraže pomoć da nađu sabesednika za svoje potresne ispovesti o razlozima suspenzije. Povod za njihovo napuštanje službe u Puli nije tako stravičan kao u onom slučaju s početka, ali mogao je biti. Dekretom policijskih vrhovnika naime, trebalo je da brat zapuca na brata, da srpski policajci u srpskim selima isprobaju moć kalašnjikova. 18. maja je jedan deo radika MUP-a Hrvatske dobio rešenja o "odkomandi" u policijsku upravu Vinkovci. U ovu oblast spada i krizno područje kao što je Vukovar. Ništa čudno – reklo bi se da se milicioneri premeštaju tamo gde za tim ima potrebe. Ipak, nije tako. Kriterijum za ovu "otkomandu" je mimo dotadašnjih običaja u Puli, bio isključivo nacionalni. Rešenje o premeštaju za Vinkovce iz Pule dobili su Srbi – svi do jednoga.

Težak oproštaj od kolega

Posle ovoga milicioneri su reagovali onako kako su jedino mogli. Odbili su ovaj premeštaj. Jedni misle kako je u pitanju teranje Srba da pucaju na Srbe, drugi da je to dogovor kako bi oni bili zaduženi za smirivanje situacije – tek nisu otišli.

POZADINA NAPADA NA JNA
- "VJESNIKOV" RAT LAŽIMA -

Od početka januara do 15. februara "Vjesnik" je objavio izuzetno mnogo informacija o JNA, od toga samo jednu – pozitivnu

Neposredno pred izbore u Hrvatskoj, u informativnim glasilima u Republici plasirana je dezinformacija o navodnom mnogobrojnim pozivima za vojne vežbe upućenim pripadnicima rezervnog sastava JNA baš u dane izbora (18 – 22) aprila. Proturana je teza da je to učinjeno s namerom da se izvrši pritisak na glasačko telo a kao krunski dokaz da armija nastoji da omete demokratske izbore navodi se kretanje vojnih vozila na terenu.

Poseta Saveznog sekretara za narodnu odbranu, generala armije Veljka Kadijevića, jedinicama i Komandi i Pete vojne oblasti poslužila je kao povod javnim glasilima da lansiraju tvrdnju da se Armija, navodno, meša u politički život Republike Hrvatske. Pojavljuju se i optužbe da je vojska prosrpski orijentisana, te da nije ni jugoslovenska ni narodna i da zato ugrožava slobodu građana.

Stručna analiza sadržaja poruka dnevnog lista "Vjesnik" objavljenog od 1. januara do 15. februara 1991. godine pokazala je da je u tom periodu predmet najvećeg interesovanja tog glasila bila Jugoslovenska narodna armija.

Što negativnije to bolje

Analizom vrednosne usmerenosti sadržaja poruka utvrđeno je da je od 293 informacije čak 208 veoma negativno usmereno – više od 71 odsto.

USTAŠKE ŽRTVE BIĆE DOLIČNO SAHRANJENE
- SPOKOJ POSLE POLA VEKA -

Pedeset godina vlasti nisu dozvoljavale da se 1.600 mučki ubijenih Srba pobacanih u jame po Livnjskom kraju civilizovano sahrane

Pošto u Vojvodini živi mnogo ljudi iz okoline Livna, kao i iz samog grada, u Novom Sadu je osnovan poseban odbor na čelu sa Kostom Vujanovićem rodom iz Obrovca koji pomaže u sakupljanju sredstava za izgradnju kripte sa mauzolejom koga će oslikati Milić od Mačve. (*Dnevnik*, 26. maj 1991)

Vukovarska tragedija 1991

TRIBINA O POLOŽAJU SRBA U HRVATSKOJ
- IGLE ZLA OKO SRPSKOG NARODA -

Unapred napisane izjave o lojalnosti hrvatskom vrhovništvu – sramno poniženje

U organizaciji Mesnog odbora SDS-a u Staroj Pazovi sinoć je održana Tribina posvećena položaju Srba u Hrvatskoj.

Govoreći o karakteru sadašnje hrvatske države i totalitarnoj šovinističkoj vlasti u njoj, akademik Rašković je rekao:

Stvorena je srbofobična antisrpska država koja je postavila igle zla prema srpskom narodu i koja je srpski narod uspostavila kao faktor koji remeti i hrvatsko nacionalno biće i hrvatsku državu. Proglašeni tim faktorom, Srbi su doživeli mnoge agresije, od one državno instrumentalne do one koja je najstrašnija a to je pojedinačna agresija svesti koja se sada sprovodi.

DANAS U KNINU ODRŽANE TREĆA I ČETVRTA REDOVNA SEDNICA SKUPŠTINE SAO KRAJINE
- IMENOVANI MINISTRI VLADE -

Statut SAO Krajine proglašen ustavnim Zakonom SAO Krajine, a Izvršno veće vladom SAO Krajine. Donošena Odluka o formiranju jedinica SUP SAO Krajine za specijalne namene. Jednoglasno usvojen Predlog dr Milana Babića za sastav vlade SAO Krajine

Skupština je jednoglasno donela niz odluka od velikog značaja za potpuno institucionalizovanje SAO Krajine. Prema usvojenim odlukama, Statut SAO Krajine proglašen je Ustavnim zakonom SAO Krajine, te je donošenjem Zakona o izmeni i dopuni Ustavnog zakona SAO Krajine došlo do prilagođavanja određenih formulacija, shodno pomenutim promenama, kao npr. Reč "Statut" zamenjuje se rečima "Ustavnim zakonom", a Izvršno veće SAO Krajine preimenovano je u Vladu SAO Krajine.

PROŠLE NOĆI
- PUCNJAVA OKO VUKOVARA -

Prošle noći ponovo se pucalo u okolini Vukovara. Tako su sinoć nešto posle 22 časa iz pravca šume na putu Vukovar – Borovo – Vinkovci odjeknuli pucnji, o čemu je odmah obaveštena i dežurna patrola Policijske stanice Vukovar.

Saobraćaj na vukovarskom poručju obavlja se bez teškoća, osim već uobičajenih područja na ulazu u Borovo Selo, gde putnike i vozila pregledaju pripadnici JNA.

APETITI PREMA VOJVODINI

Šime Džodan optužio Srbiju za "krađu" Hrvata, jer "crkveni podaci kazuju da u Vojvodini živi 180 hiljada Hrvata"

Predsednik Saborskog odbora za budžet i finansije Šime Džodan, HDZovski barjaktar s Romanije, obavestio je zastupnike o podacima koje do sada nisu znali. On je optužio Srbiju za "krađu Hrvata u toj Republici jer crkveni podaci kazuju da u Vojvodini živi 180 hiljada Hrvata. Po njegovom sudu, i svi oni što se izjašnjavaju kao Jugosloveni ustvari su Hrvati.

Optužen i Pašić

Najbolje je po njegovim rečima, da i Srbi u Hrvatskoj kao i Hrvati u Srbiji dobiju kulturnu autonomiju, pripomenvši na kraju da je i to, kada je o Srbima reč, suvišno, jer ih on smatra sastavnim delom hrvatskog naroda. (*Dnevnik*, 30. maj 1991)

SRPSKO NACIONALNO VEĆE ZA SLAVONIJU, BARANJU I ZAPADNI SREM
- ULAZNICA ZA NEKI NOVI JASENOVAC -

Zahteva se od SIV-a i Predsedništva SFRJ da obaveze ispune u roku koji su sami sebi odredili

Srpsko nacinalno veće za Slavoniju, Baranju i Zapadni Srem upozorava Predsedništvo SFR Jugoslavije i Savezno izvršno veće da se međunacionalni sukobi u Slavoniji, Baranji i zapadnom Sremu sve više zaoštravaju, bez obzira na prisustvo organa Saveznog SUP-a i JNA i na njihove obaveze preuzete upućivanjem na to područje, navodi se u saopštenju Srpskog nacionalnog veća za Slavoniju, Baranju i zapadni Srem.

Program mera i aktivnosti za trajno rešenje međunacionalnih sukoba, donet od strane Predsedništva SFRJ 9. maja o.g. po svemu jeste varka za Srbe: javni red i sigurnost garantuju se u skladu sa ustavno-pravnim sistemom federacije i Republike Hrvatske. U uslovima kad republika Hrvatska ne priznaje pravni sistem federacije, Srbi koji žive na području današnje Republike Hrvatske prepušteni su na milost i nemilost hrvtskom državnomteroru.

Kako su jedino Srbi nenaoružani i nemaju svojih oružanih formacija, proizilazi da je Predsedništvo ustvari, svojom odlukom dalo saglasnost hrvatskom državnom teroru da krene u otvoreni lov na Srbe. Sve policijske stanice u Hrvatskoj raspolažu poverljivim spiskovima Srba, koje treba lišiti slobode ili života.

Odluka Predsedništva od 9. maja 1991. godine ulaznic je srpskom narodu u neki novi Jasenovac. (*Dnevnik*, 30. maj 1991)

PROMOCIJA HRVTSKE VOJSKE
- PARADA ZA OTREŽNJENJE -

U prigodnoj je reči poglavnik poručio narodu i vojsci da taj čin "označava jedan povijesni dan za Hrvatsku". Nepunu godinu dana od uspostave demokratske vlasti evo nas pred jedinicama naše vojske, rekao je on. I sve to u ime mira i demokratije. Sam je otklonio svaku sumnju u tradicije koje će slediti ta nova vojska kazavši njenim pripadnicima da su "oni prvi u novijoj povijesti doista narodna vojska jer su oni prije njih bili omraženi u hrvatskom narodu".

Podsetio ih je naravno i na obaveze koje ih očekuju i koje neće biti samo paradne i ceremonijalne. Ako to domovina bude tražila moraće položiti i svoje živote na njen oltar rekao je Franjo Tuđman. I tako je u nepunu godinu dana HDZ-ovska vojska doživela nekoliko transformacija, od stranačke postala je rezervna milicija, a potom i prava zvanična hrvatska vojska. Vojska koja ima sasvim određen zadatak: da razoruža "četnike" u Kninu i široj okolini i da jednom za svagda "urazumi" Srbe u Hrvatskoj. A to nije ništa drugo do obnavljanje Nezavisne države Hrvatske, sa svim hipotekama one stare, sa prljavim namerama da se pravdaju njeni zločini, što jednostavno ne može završiti drugačije već u ratu. Jer Srbi neće mirno gledati uskrsnuće NDH. Zato su prekjučerašnji zvuci fanfara sa svečane promocije Hrvatske vojske njima bili poslednji znak za uzbunu. (*Dnevnik*, 30. maj 1991)

NEMA MIRA U ISTOČNOJ SLAVONIJI
- NA REDU SRPSKE KUĆE -

U kuće, odnosno stanove Vladimira Ćićića, Đure Lackovića i još nekoliko Srba iz Vukovara uselili se Hrvati. Slavko Dokmanović, predsednik vukovarske Opštine, za mesec dana pretresan šezdesetak puta. Proširuju se spiskovi Srba za kojima su raspisane poternice

Nema mira u istočnoj Slavoniji. Dan državnosti suverene Hrvatske je kažu u Vukovaru obeležen takvim plotunima da su mnogi mislili kako je počeo rat. Iz dugih kolona vozila pucalo se na srpske kuće, naravno one u kojima Srbi još žive. U one druge koje su Srbi napuštali upali su novi "stanari" Hrvati se nije pucalo. Ko ih je tamo uputio ne zna se. Tek Vladimir Ćićić iz Trpinje nemalo se iznenadio kad je u svojoj kući u ulici Đure Salaja broj 2 u Vukovaru zatekao neznance koji su mu postali bez njegovog znanja "podstanari". Slično je bilo i u stanu Đure Lackovića i još nekoliko Srba.

Meta razularenih ekstremista su srpske kuće, na njih se stalno puca, ali ni jedan jedni počinilac do sada nije otkriven, a po svemu sudeći neće ni biti dok posao ovde ne preuzme Savezni SUP. Vrhovništvo se međutim, tome protivi pa je teško očekivati normalizaciju stanja i razoružavanje nelegalnih formacija ističe Slavko Dokmanović, predsednik Skupštine vukovrske opštine.

Primer čelnika vukovarske Opštine nabolje svedoči da malteretiranja i šikaniranja u istočnoj Slavoniji niko nije pošteđen. Jer njega su u poslednji mesec dana raznorazne patrole pretreale i kontrolisale šezdesetak puta bez obzira na to što se kretao službenim vozilom Skupštine kojoj bi svi uniformisani ljudi trebalo da budu potčinjeni.

Jedini način da se izbegne malteretiranje jeste pripadnost hrvatskoj demokratskoj zajednici. U isto vreme, spiskovi Srba koji su na poternici sve su duži. Tako se našlo i ime Dragutina Stegnjaje, bivšeg policajca iz Vukovara, kojem su pre otprilike mesec dana dve eksplozivne naprave oštetile kuću. Stegnjaja je bar po onom što piše u krivičnoj prijavi predatoj Javnom tužilaštvu u Osijeku, optužen da je 2. maja u Borovu Selu bio među onima koji su branili srpski narod. Tom prilikom on je kako tvrde oni koji su ga optužili ubio Stjepana Bošnjaka, jednog od šefova policije u Vinkovcima. Bošnjak je bio jedan od kreatora plana upada u Borovo Selo, što ga je koštalo glave.

Optužba je razume se neistinita. Jer, ja imam tačno 2.470 svedoka da nisam 2. maja bio u Borovu Selu. Toliko naime, stanovnika ima Bobota u kojoj sam u to vreme bio, a svi me znaju jer sam posle napuštanja službe u Vukovarskoj policiji nastavio svoj posao da obavljam u tom selu. I mogu vam reći da za to vreme ni jednom jedinom hrvatu u Boboti ili na barikadama oko nje nije falila ni dlaka sa glave. Šta više, jedini šamar dobio je jedan Srbin koji se na barikadama nije dostojanstveno ponašao, veli Stegnjaja.

Bilo kako bilo, mir je još daleko od istočne Slavonije. U ovom trenutku, doduše, u toku je ona mirna faza u već klasičnom izmenjivanju sistema "vruće-hladno", pa se zato svi pitaju gde će i kada izbiti naredni veliki incident sličan onima u Pakracu, na Plitvicama ili u Borovu Selu.

Vukovarska tragedija 1991

"Ne ponavljajte 9. mart"

Pozivamo se stranke u Srbiji da prestanu da se međusobno sukobljavaju i da ne dozvole da se 9. mart, čija je posledica bio i upad u Borovo Selo, jer su se hrvtski ekstremisti posle događaja u Beogradu bili bukvalno osilili, opet ponovo.

Ovo je pored ostalog rečeno u apelu koji je srpskim političkim strankama uputilo Srpsko nacionalno veće za Slavoniju, Baranju i zapadni Srem. Po rečima predsednika Gorana hadžića,međustranačka borba u Srbiji mora hitno prestati ukoliko Srbija želi da zaštiti Srbe u Hrvatskoj. Uz to naglašava Hadžić, Srpsko nacinalno veće predlaže da i Srbija formira vlastite jedinice spremne da se suprotstave i HDZ-ovskim i svim drugim ekstremistima koji posežu za srpskom teritorijom.

IZ OPŠTINSKOG ODBORA SK-PJ NOVOG SADA
- CILJ NE BIRA SREDSTVA -

Još jedna ideja o tobožnjoj ugroženosti Hrvata u Vojvodini

U nizu suludih i fašisoidnih poteza Vrhovništva Republike Hrvatske pojavljuje se još jedna ideja o tobožnjoj ugroženosti Hrvata u Vojvodini, ističe se u saopštenju Izvršnog odbora opštinskog odbora Saveza komunista - Pokreta za Jugoslaviju u Novom Sadu.

Namera hrvatskog vrhovništva da izaziva međunacionalne sukobe i razbije Jugoslaviju očigledno je ovih dana oličena u prenošenju na prostor Vojvodine u kojoj svi narodi i građani žive u stabilnim međunacionalnim odnosima.

Cilj nebira sredstva pa se hrvatsko vrhovništvo bezobzirno služi Demokratskm savezom Hrvata Vojvodine u nameri sprovođenja svoje politike po cenu sopstvenog naroda i izazivanja građanskog rata u Jugoslaviji.

Kiosci popaljeni, štampe nema

Kiosci novinskog preduzeća "Borba" u Vukovaru i Borovu, u kojima se prodaje sva beogradska štampa ne rade još od 1. maja. Za vreme poznatih događaja na vukovarskom području, od 11 kioska sedam je bilo oštećeno a od čega četiri zapaljena. (*Dnevnik*, 1. jun 1991)

NA SPISKOVE – SPISKOVIMA
- REDARSTVENICI U TEFTERU -

Nakon poternica koje su u Hrvatskoj izdate za njima, istočno Slavonski Srbi sastavili liste čelnih bojovnika novog proustaškog režima

Sahranjivanje živih Srba

Naročito mesto na spisku onih koji će se, ukoliko ne dođe do razoružavanja hadezeovaca i prestanka terora u Hrvatskoj, naći na meti ljudi iz Srpskog pokreta otpora, zauzima i Martin Matković bivši mlađi oficir i isto tako bivši redarstvenik iz Županje. Naime, njega su najurili i iz MUPa Hrvatske jer je, čak i po merilima koja tu važe prekardašio svaku meru. Specijalnost su mu eksplozije na srpskim kućama, ali u operaciji u Borovu Selu, izgleda i nije se baš proslavio. Tu se po pričanju očevidaca, sakrio i nije izlazio iz zaklona dok nisu stigli pripadnici JNA.

Ipak najveći Matkovićev podvig jeste ritual sahranjivanja živih Srba, orgnaizovan u dvorištu policijske stanice u Vukovaru. Kada je, naime, tridesetak milicionara srpske nacionalnosti napustilo službu i prešlo na stranu svog naroda, Matković u tom dvorištu postavio veliki krst, za svakog bivšeg kolegu Srbina zapalio sveću a onda sa ostalom sabraćom tobož naricao za njima pošto su, odmah po odlasku, praktično osuđeni na smrt. Naime, u uputstvima koja su tada data redarstvenicima rečeno je da prema odbeglima ne treba imati nikakve milosti. (*Dnevnik*,1. juni 1991)

ZAJEDNO SAMO – RAVNOPRAVNI

Pripadnici hrvatskog i srpskog naroda mogu živeti zajedno samo u potpunoj ravnopravnosti, kaže se u poruci javnosti Foruma Srba Bele Krajine, Gorskog Kotara, Korduna, Prokuplja i Žumberka. Predsedništvo ove organizacije Srba u središnjim delovima Hrvatske, od slovenske do bosanskohercegovačke granice poručuju iz kablovca da se nad srpskim narodom u ovim prostorima vrši kulturno i političko nasilje.

KONFERENCIJA ZA ŠTAMPU SRPSKE NARODNE STRANKE
- OPOZICIJA SDS-u -

Ko (ne)treba da predstavlja srpski narod u Hrvatskoj. Nismo produžena ruka HDZ-a ni MUP-a

Predsednik SNS-a iskoristio je prisustvo brojnih novinar na današnjoj konferenciji da ukaže i na neosnovane česte optužbe u srpskoj štampi u kojoj se njegova stranka tretira kao produžena ruka HDZ-a ili MUP-a Hrvatske, jer kako je rekao, on više nije Boljkovčev zamenik. On je samo predsednik stranke koja je opozicija Srpskoj demokratskoj stranci a koju je, zbog svega što je uradila srpskom narodu trebalo zabraniti.

I zato, po Đukićevim rečima pegovarači u budućim pregovorima s hrvatskom stranom nikako ne bi mogli biti ekstremni čelnici te stranke kao što su Babić, Zelenbaba, Opačić i drugi.

- Kompletna Jugoslavija bi bila drugačija da nije bilo Knina dok bi Hrvatska bila za neprepoznati – rekao je predsednik SNS-a Milan Đukić naglašavajući da je Srbe u Hrvatskoj razbila "balvan revolucija" koju je režirala i potstakla pomenuta grupa iz SDS-a. (*Dnevnik*, 6. juni 1991)

NA SPISKOVE – SPISKOVIMA
- POPISANA I "ALKO MAFIJA" -

Marin Plišo čiju kuću noću čuva 15 ljudi, za svako dizanje kioska u vazduh plaća 100 maraka. Kalašnjikovi, ipak, nisu podeljeni bez evidencije, koju, poseduje Josip Gažo. Kako se Stripo Brajčić borio protiv ekstremne ustaške emigracije

Lov na Srbe u istočnoj Slavoniji posle objavljivanja spiskova onih za kojima su izdate poternice uveliko je u toku. Ni lovci, međutim, ne mogu biti malo mirni. Jer sa druge strane obelodanjen je spisak onih koji srpski narod označava kao glavne nosioce novog ustaškog genocida i kojima u skladu s tim, izriče svoju kaznu.

Uz ljude u uniformama MUP Hrvatske o kojima smo pisali juče, na ovom spisku je i popriličan broj civila, pre svega onih iz sveta "alko mafije" odnosno prodavaca jeftinog konjaka "vekije" i drugih alkoholnih pića koja se krčme i na pijacama u Srbiji.

Najistaknutija ličnost ovog biznisa je kažu ljudi koji su napravili ovaj spisak, Marin Plišo, čovek čiju kuću svake noći čuva 15 ljudi koji za svako mniranje kioska plaća 100 maraka. Cena na prvi pogled nije bog zna kakva, no, "mineri" imaju pravo da pre nego što obave posao iz kioska odnesu se što vredi.

Po onom što je napisano uz Plišino ime, iz hrvatskog ministarstva za finansije stigla je posebna uputa u kojoj se kaže da se prema njemu ne preduzimaju mere. O tome navodno redovno brine Mile Šusto, direktor Uprae prihoda u Vukovaru. Zahvaljujući tome, Plišo, kako se tvrdi, za godinu dana nije platio porez na promet alkoholnih pića težak između 10 i 15 miliona maraka.

Uz ovo Pliši se pripisuje i osnivanje firmi na imena ljudi koji se iseljavaju iz Jugoslavije. Na osnovu akceptnih naloga tih firmi i neke organizacije iz Apatina, Sombora i nekih drugih vojvođanskih gradova dale su svoju robu, pa kad se vlasnicima izgubio svaki trag ostale su kratkih

rukava. Ovde međutim, stvar ne treba svoditi na odnose prema Srbiji: isto je vele, prošao i dobar broj firmi u Hrvatskoj.

Miran Plišo sve ovo, izgleda ne radi sam. Majstor za ovu vrstu biznisa je tvrde najupućeniji iz Srpskog pokreta otpora i Josip Dufek. U isto vreme oni među novopečene biznismene ubrajaju i Ferdinanda Jukića Jeju čoveka sa spiska Interpola koji se specijalizovao za preprodaju ukradenih vozila na ilegalnom tržištu.

Na kontra spisku našlo se i ime Pere Marića, bivšeg direktora Vukovarskog "Građevinara". Na račun ove firme koja je u međuvremenu propala, on je, kako se tvrdi kupovao pripadnike državne bebednosti i policije sa ciljem da ne suzbijaju aktivnost ekstremnih HDZovaca u predizbornoj kampanji. Tu je istovremeno i njegov saradnik Željko Krolo, bivši poslovođa prodavnice "Ratar" u Trpinji. Zahvaljujući fiktivnm provalama i njegove prodavnice (roba iz nje je najpre sklanjana, da bi onda vrata tobož bila provaljena a lopovi nikad pronađeni) prikupljan je novac za aktivnost HDZ. Konačno među privrednike koji su stali u rad čelnika ekstremnih HDZ-ovaca Srbi ubrajaju i braću Jerka i Zdravka Gadžu čija bloketara u Trpinjskoj ulici u Vukovaru služi kao skladište oružja i municije.

Sudeći bar po onom što je rečeno uz ime Josipa Gaže, čoveka kojijem je izgleda, naročito zadovoljstvo da vozeći svoj crveni jugo (VU 240-01) iz pištolja "zbrojovka" sa šaržerom od 15 metaka puca na srpske kuće u Vukovaru, kalašnjikovi koji su stizali u istočnu Slavoniju nisu deljeni bez evidencije. On, kako se tvrdi, ima kompletnu evidenciju onih koji su dobili oružje, koju jeustanovio po matičnim knjigama, koje su uz ostalo služile da se "duge cevi" daju samo pravim Hrvatima. Gažo je bio glavni organizator pucnjave na kuću milicionara Marka Crevara, Srbina iz Vukovara.

Posebna priča sa ovog spiska je Stipo Brajčić, bivši načelnik Odeljenja državne bezbednosti u Vukovaru koji je svojevremeno bio direktor zadužen za suzbijanje uticaja i delovanja ekstremne ustaške emigracije koja je upravo u njegovo vreme došla na vlast. On je od sredine prošle godine u penziji, ali je nastavio saradnju sa Ivanom Zaležankom koji ga je nasledio. Uz to, njegova privatna firma koju je otvorio zajedno sa Markom Barišićem iz Borova Sela, služi i za kupovanje ljudi tako što im se trgovačka roba daje daleko ispod cene. Brajčić se inače, kako se priča, ne odvaja od automatskog pištolja "škorpion".

Uz ova na spisku koji su napravili istočno slavonski Srbi, su i imena Vinka Budimira, zvanog Slon, zatim Ivice Budimira i Vinka Mažara za koje se sumnja da su ubili Zvonka Ostojića krunskgo svedoka u aferi Špegelj, pa Zvonka Grubešića poslovođe u Drvari u Borovu Naselju, zatim Blage Zadre, Paška Ćibrića, Tomislava Jovkovića, Igora Vukovića, Mate Mandića, Josipa Kefera, Ilije Konjevoda, Luke Karaule, Pere Matića, Šimuna Merčepa, Mire Dragićevića i mnogih drugih. Uz njih je i Leka Gojani, Albanac ili kako kažu Srbi, šiptarska boja u ustaškom spektru. Da je zadatak ovog čoveka protiv kojeg je svojevremeno pokrenut pa onda prekinut krivični postupak zbog utaje novca, pri dobijanje sunarodnika za "hrvatsku stvar" odista nije teško pogoditi.

Konačno, posebno mesto na srpskom spisku zauzima građevinski inženjer Tomislav Merček ili vukovarski "napoleon" kako ga iz milja zovu u ovom delu Slavonije. (*Dnevnik*, 6. juni 1991)

NA SPISKOVE SPISKOVIMA
- OTROV SA SKUPŠTINSKE GOVORNICE -

Kada je za skupštinskom govornicom u Vukovaru prvi čovek tamošnjeg HDZ-a Tomislav Merčep ili vukovsrski "Napoleon", kako ga zbog niskog rasta nazivaju u Slavoniji, za Srbe nema lepih reči

Podugačak je spisak ljudi koje su Srbi u istočnoj Slavoniji označili kao čelnike novog ustaškog genocida i stavili ih na listu onih bez čijeg odlaska neće biti mira na ovim prostorima. Uz ljude koji nose uniforme MUP-a Hrvatske i"biznismene" sumnjivih poslova o kojima je Dnevnik pisao juče i prekjuče, naročito mesto zauzima prvi čovek vukovarskog ogranka HDZ-a Tomislav Merčep, inače građevinski inženjer vlasnik, kako se tvrdi pet kuća, vukovarski "Napoleon" kako ga zbog niskog rasta ljudi u istočnoj Slavoniji zovu.

Bez obzira na učestale molbe da nađe bar jednog Srbina koji ne zaslužuje silne negativne atribute koje srpskom narodu upućuje sa skupštinske govornice u Vukovaru, Merčep, kažu oni koji su ga stavili na srpski spisak u tome nije uspeo. Reč je dakle o čelniku vukovarskog HDZ-a koji je po struci građevinski inženjer. S obzirom na političke sklonosti možda se ne treba čuditi tome što su ga u zgradi Osnovne škole u Borovu Naselju koju je on projektovao, smeštena snajperska gnezda okrenuta Borovu Selu.

Za puške – 300 hiljada maraka

Pored ovoga autori spiska Hrvata koji čine sve ne bi li započeli novi ustaški genocid, Merčepu pripisuju i utaju dela pušaka koje su stigle svojevremeno u istočnu Slavoniju. U prvom kontingentu stiglo je tačno 1.100 dugih cevi, ali je podeljeno sega 1.000. Preostalih stotinu nema traga, odnosno njih je Tomislav Merčep, kako se tvrdi prodao Srbima u Borovu Selu. Ovde

svakako valja podsetiti na izjavu pokojnog komandanta Odbrane Borova Sela Vukašina Šoškoćanina da je najveći deo oružja koje Srbi poseduju kupljen upravo od Hrvata i da je samo za jednu tranšu plaćeno 300 hiljada maraka.

Dali su zbog svega ovoga Hrvati u Bogdanovcima inače Merčepovom rodnom selu ostali bez oružja, teško je reći. U svakom slučaju uz Merčepovo ime stoji i tvrdnja da mu oni ozbiljno zameraju što nije isporučio oružje za koje je navodno prikupio novac.

Na spisku je i popriličan broj HDZ-ovaca iz Dalja, prelepog mesta na Dunavu koje je stiglo na sredokrađu između grada i sela. Glavnu reč u ovom mestu sa oko 7.000 žitelja (blizu 70 odsto su Srbi), kako se tvrdi vode braća Kovčalija. Najpoznatiji je Ivo Kovčalija, inače policajac kojeg je Josip Reihl – Kir, načelnik Policijske uprave u Osijeku svojevremeno, na zahtev građana, premestio u Osijek, ali se on uskoro vratio u Dalj i to kao zamenik zapovednika policijske stanice Željka Vajde, inače mirnog čoveka koji to ne poriču ni Srbi u ovom kraju, čini sve što može da bi sačuvao mir. Kovčalija je kako se tvrdi siva eminencija koja praktično komanduje Daljskim policajcima.

Stah kruži Daljem

Uz Ivu na spisku su još i Ivan, pa još jedan Ivo, pa Drago, Stipe, Mato, Franjo i Zdravko Kovčalija. Tu su i braća Nikolić, njih šestorica, zatim Boško Paradžik, Ivica Majdanić, Zdravko Mihaljević, Đurika Balok, Marijan Kuna, čelnik HDZ za Dalj, pa Marko Barišić, Nena putnik, Nikola Rupčić, Zlatko Švab, ivan i Željko Keleva, Željko Kamenar, Željko Penić i konačno Ivan Andabak, koji svakako zaslužuje posebnu pažnju. Za njega Srbi kažu da je učestvovao u atentatu na ambasadora Vladimira Rolovića i da već svojom pojavom zastrašuje građane Dalja. Uz njega su još trojica sa istim prezimenom: Nikola, Joško i Marko Andabak.

Konačno, iz sela bližih Dunavu ljudi iz Srpskog pokreta otpora na svoj spisak stavili su i Nikolu Jamana iz Erduta koji je komandir Dobrovoljačkog ustaškog odreda pod patronatom Branimira Glavaša i koji broji 300 jurišnika. Tu su i Ćoso i Andro Mihaljević takođe iz Erduta i mnogi drugi čije biografije međutim nisu naročito zvučne. (*Dnevnik*, 7. jun 1991)

"DOBROTVORNA" MISIJA STIPE MESIĆA
- POKROVITELJSTVO ZA UBICE -

Dali gospodin Stipe Mesić smatra da dobrotvorne priredbe valja održavati i u korist onih koji su besomučno pucali u nedužni narod, ma koje nacije i vere bile?

Dali se Stipe Mesić prihvatio uloge dobrotvora i redarstvenika koji su izginuli u Borovu Selu? Zar prilči drugom čoveku Jugoslavije da bude zaštitnik redarstvenika koji su "demokraciju" u Borovu Selu demonstrirali ubitačnom pucnjavom i sejanjem smrti na sve strane!? Zar mogu biti žrtve oni koji su srpskom narodu nameravali da naplate danak u krvi!? Nameravali i naplatili ga – koliko su bili vešti!

Zaista, ima li ko pravo da zameri Srbima što na svojim ognjištima brane svoje živote? U Borovu Selu i drugim selima i gradovima "demokratske" hrvtske prolivena je i srpska i hrvatska i makedonska krv. To je naša tuga i sramota ali se tačno zna ko je i zašto zavadio do jučerašnje prijatelje ili dobre komšije.

Ko će da priredi koncert u korist porodica izginulih Srba? Ko će i kako da uteši roditelje vojnika JNA Saše Gešovskog, koji je mlađani život izgubio u Splitu?

Zar Stipe Mesić nije potpredsednik svih Jugoslovena? Prihvativši se pokroviteljstva koncenrta u korist porodica izginulih redsrstvenika, Stipe Mesić je još jednom jasno stavio do znanja kako je nameravao da šefuje Jugoslavijom. Posle ovoga, zaista mu valja verovati da bi učinio sve da bude poslednji predsednik Jugoslavije! (*Dnevnik*, 7. jun 1991)

PREKSINOĆ NA DUNAVU KRAJ VAJSKE
- NAĐENO TELO ŠOŠKOĆANINA -

Prema obdukcionom nalazu novosadskog Instituta za sudsku medicinu, uzrok smrti 33-godišnjeg komandanta Centra otpora srpskog naroda u Borovu Selu jeste – davljenje u vodi bez ikakvih tragova bilo kakvih povreda ili nasilništva

Preksinoć je iz dubina Dunava isplivalo na površinu vode telo Vukašina Šoškoćanina, 33-godišnjeg komandanta Centra otpora srpskog naroda u Borovu Selu koji se utopio 15. maja kada se na sredini reke prevrnuo čamac s petoro putnika. Kao što je poznato, četvoro putnika je tada spaseno, a udavio se samo Šoškoćanin za kojeg se inače znalo da je prilično slab plivač.

Gotovo mesec dana ronioci su uporno tragali za telom Šoškoćanina i na kraju se verovalo da ga je voda daleko odnela od mesta tragedije. Čamac sse 15. maja pre podne prevrnuo na Dunavu kraj Vajske, naspram leve obale koju meštani zovu "Živa" a na tom mestu je polazište skele i čamaca za prelaz preko reke. Telo Šoškoćanina isplivalo je samo tri kilometra nizvodno od ovog mesta i odmah j primećeno već oko 22 časa.

Nema tragova udaraca prostrelina ili uboda

Ubrzo je na lice mesta izašao predsednik Opštinskog suda u Baču, Borko Stojanović koji je inače lično poznavao Šoškoćanina.

Već prvim pregledom sa sigurnošću sam mogao da prepoznam Šoškoćanina, a sem mene identifikovali su ga i njegovi bliski prijatelji koji su pozvani na mesto uviđaja – saopštio nam je juče sudija Stojanović. Identitet je takođe potvrđen i dokumentima koji su nađeni u džepu na odelu utopljenika. Novčanik s ličnim ispravama bio je veoma dobro zatvoren "cipzarom" pa ga voda gotovo nije ni oštetila. O svemu sam odmah izvestio dežurnog istražnog sudiju Okružnog suda u Novom Sadu Miroslava Letića, s obzirom na njegovu zakonsku nadležnost u ovakvim slučajevima, pa sam od njega dobio obaveštenje da obavim uviđaj i preduzmem sve mere koje zakon u ovakvim prilikama nalaže.

Istažni sudija Letić odmah je izdao i naredb da se posle uviđaja telo utopljenika prenese u Novosadski institut za sudsku medicinu da bi se obavila obdukcija i utvrdio uzrok smrti. Obdukcioni nalaz izdao je juče pre podne stručnjak za sudsku medicinu, docent Medicinskog fakulteta u Novom Sadu dr Milan Simić. Redakciji Dnevnika juče je omogućen uvid u ceo obdukcioni nalaz iz kojeg se može zaključiti da je uzrok smrti Šoškoćanina – davljenje u vodi.

Na kraju nalaza zaključuje se da je utvrđivanje tačnog uzorka smrti bilo donekle otežano, obzirom na to da se telo nalazilo gotovo mesec dana u vodi i da je došlo do znatnih organskih promena tkiva ali su ipak vidljivi svi tragovi i karakteristike davljenja. Nikakvih drugih tragova na telu pokojnika nema, zbog kojih bi se moglo posumnjati da je smrt nastala iz nekih drugih uzroka.

Na telu pokojnika nema nikakvih tragova nasilja, niti bilo kakvih povreda – rekao nam je juče posle završene obdukcije dr Milan Simić. – Nema, recimo tragova udaraca, niti prostrelina od metaka, a ni bilo kakvih uboda. Takođe su isključeni i bilo kakvi hemijski ili slični uticaji kao mogući uzroci smrti. Inače, telo Šoškoćanina doneto je u Novi Sad, u Institut za sudsku medicinu u onakvom stanju u kakvom je izvađeno iz vode: u odelu u kojem je bio kada je 15. maja ispao iz prevrnutog čamca.

Šoškoćanin nije imao pancir košulju

Šoškoćanin je bio odeven u kožnu vinđaku, čvrsto zakopčanu, ispod koje je imao debeli pulover, a preko njega opasač s kožnom futrolom za pištolj na desnoj strani. Futrola je bila otkopčana i prazna. Ispod pulovera imao je

debelu potkošulju plave boje s dugačkim rukavima. Imao je i plave farmerice i kožne cipele.

Retko se događa da utopljenik u Dunav ostane pod vodom gotovo mesec dana, a pogotovo da ga za to vreme reka odnese samo tri kilometra nizvodno. Ipak, ljudi koji poznaju ćudi Dunava kažu da je moguće da se tako nešto dogodi. Čak postoje tumačenja da ako za nekoliko dana telo utopljenika ne izađe na površinu vode, daleko nizvodno ima velike verovatnoće da je zarobljeno pod vodom blizu mesta gde je potonulo i da će se tu negde kasnije i pojaviti.

Preksinoć je telo Šoškoćanina prvi put primećeno dok je plivalo dalje od obale. To je kažu pouzdan znak da je nedugo na površini reke i verovatno je da je telo Šoškoćanina primećeno veoma brzo pošto je izašlo iz rečnih dubina. Obdukcioni nalaz inače nesumnjivo potvrđuje da je njegovo telo čitavo vreme, od 15. maja pa do preksinoć bilo iskljusčivo pod vodom. Nema naime osnova za sumnju da je u tih mesec dana bilo van vode bilo koje vreme pa da je kasnije bačeno u Dunav.

Istražni organi će čitav slučaj pogibije Šoškoćanina još veoma detaljno ispitati i proveriti sve okolnosti pod kojima je izgubio život. Sve što je do sada konsttovano – ukazuje da su neosnovane sve priče o nekakvom eventualnom ubistvu. Treba na kraju pomenuti još jednu okolnost: Šoškoćanin nije na sebi imao nikakvu pancir košulju ili bilo kakvu drugu opremu koja bi mu otežala borbu da spase život u hladnoj vodi Dunava kada je ispao iz čamca. (*Dnevnik*, 12. jun 1991)

U ISTOČNOJ SLAVONIJI
- UČESTALA PUCNJAVA -

Nemirna noć na vukovarskom području. Puškaranja se ne prijavljuju. Opasne glasine

Mir i red još se ne vraćaju u istočnu Slavoniju. Upotreba oružja uzela je toliko maha da hici bruje ne samo noću nego i danju. Srećom ovih dana bez žrtava.

I protekla noć bila je na vukovarskom području nemirna. Sinoć oko 21,30 u selu Lipovači pucnjava je trajala petnaestak minuta neprekidno. Otprilike u isto vreme u naselju Borovo čuli su se pojedinačni hici a nešto pre ponoći kod šume Đergaj odjeknula je snažna eksplozija. Protekle noći takođe je sa zgrade Mesne zajednice "Braća Đurđević" u Borovu skinuta zastava.

Ovo je samo deo noćnih događanja u vukovarskoj opštini koji su prijavljeni policiji. Mnogo je više međutim puškaranja koja građani od straha

ne žele da prijave. U ostalom ni jedan krivac do sada nije pronađen, iako iz Policijske stanice uporno ponavljaju da su istrage u toku.

Premda se na pucnjavu i eksploziju u ovom kraju već naviklo, kafane, letnje bašte i šetališta i dalje su prazni posle 21 čas. Ljudi se plaše da ih nestigne kakav zalutali metak pa radije ostaju u vlastitoj kući.

Vukovarom i okolinom već nekoliko dana kruže glasine da tokom narednog vikenda mogu da se očekuju veći međunacionalni okršaji. I među Srbima i među Hrvatima širi se vest da će baš ovde da počne rat, i to uskoro. Čaršija uveliko raspreda, svako sa svoje tačke gledišta o tome ko će na kog da udari. Straha ima na obe strane. Hrvati se plaše četnika, a Srbi HDZ-ovaca i što je najgore policije. Jer kažu da je policija htela da uhvati noćne minere i pucače na srpske kuće mogla je to da učini odavno.

Iz Šidskog opštinskog javnog tužilaštva

Optužnica za nedozvoljeno držanje oružja

Posle produženja pritvora i sprovedenih istražnih radnji u šidskom Opštinskom javnom tužilaštvu saznali smo da je podignuta optužnica protiv nedavno uhvaćenih četvoro Iločana na putu Ilok – Šid kod Molovina.

Kako smo već pisali, slobode su lišeni: Dubravko Barošević (22), Miroslav Osvald (24), Tatjana Karamatić (24), i Ruženka Mudroh (22) zbog krivičnih dela nedozvoljenog držanja oružja, rasprskavajućih materijala i neovlašćenog posedovanja radio-stanice.

U "ladi" vukovarske registracije milicionari šidskog OUP-a pronašli su veću količinu municije pa čak i bombe. Glavni pretres protiv uhapšenih održaće se 19. juna u šidskom Opštinskom sudu. (*Dnevnik*, 14. jun 1991)

IZ OKRUŽNOG SUDA U ZAGREBU
- ZA ORUŽANU POBUNU – U ZATVOR -

Dušan Bandić osuđen na tri, Dušan Carić na dve, Željko Ražnatović na godinu i osam meseci, a Zoran Stevanović na godinu i dva meseca zatvora

Krivično veće Okružnog suda u Zagrebu danas je izrekao kazne od ukupno sedam godina i deset meseci zatvora četvorici optuženih za pripremanje ili pomaganje u pripremi oružane pobune protiv Republike Hrvatske.

Prema presudi koju je u ime Republike Hrvatske pročitao predsednik Veća Vladimir Vinja, osuđeni su: Prvooptuženi Dušan Vandić, (63) iz Beograda na kaznu zatvora u trajanu 3 godine, te treće optuženi Dušan Carić (39) iz Dvora na Uni na 2 godine zatvora – obojica radi pripremanja oružane

Vukovarska tragedija 1991

pobune. Radi pomaganja u pripremanju oružane pobune sud je osudio drugooptuženog zorana Stevanovića (30) iz Beograda na jednu godinu i dva meseca, te četvrto optuženog Željka Ražnatovića – Arkana (39) iz Beograda na jednu godinu i osam meseci zatvora.

Do pravomoćnosti i izvršenja presude sva četvorica su puštena danas iz pritvora u kome su bili od hapšenja u Dvoru na Uni 29. novemba 1990. godine.

TOMISLAV MERČEP POSTAVLJEN NA MESTO SEKRETARA ZA ONO U VUKOVARU
- "NAPOLEON" PREUZEO KOMANDU -

Po mišljenju Srba njegovo postavljanje na mesto prvog čoveka odbrane Vukovara može doneti samo nove još žešće sukobe

Vest je u vukovarskom kraju naročito, razume se među Srbima odjeknula oput bombe: na mesto smenjenog Živka Sekulića, donedavno sekretara za Narodnu odbranu vukovarske opštine postavljen je Tomislav Merčep, šef HDZ-a u gradu na Dunavu. To po mišljenju Srba može da znači samo nove sukobe, novu mržnju i nove žrtve i najbolji je pokazatelj da hrvatskom vrhovništvu ni slučajno nije stalo do smirivanja stanja u istočno slavonskom žarištu.

O Tomislavu Merčepu ili "vukovarskom Napoleonu" Dnevnik je pisao nedavno, objavljujući spisak ljudi koje Srbi u ovom delu Hrvatske označavaju kao začetnike i prve bojovnike novog ustaškog genocida. Ipak nije na odmet podsetiti na optužbe upućene na račun ovog građevinskog inženjera i kako se tvrdi vlasnika ni manje ni više nego pet kuća elike vrednosti.

Vukovarski Srbi su, kaže se u optužnici, napisanoj za sada već prvog čoveka Narodne odbrane Vukovara, molili Merčepa više puta da nađe bar jednog Srbina za kojeg ima neku lepu reč. Od toga međutim nije bilo ništa: s govornice u Vukovarskoj skupštini opštine on je Srbima upućivao samo otrovne reči mržnje i prezire. Dali je to bila preporuka Ministarstvu odbrane Republike Hrvatske da ga izabere za prvog čoveka odbrane Vukovara, teško je naravno reći. No, da srbomrzitelji u toj Republici imaju odličnu prođu, odavno se zna. (*Dnevnik*, 15. juni 1991)

PRIHVAĆENA VOLJA SRPSKOG NARODA KRAJINE

Ako se Hrvatska protiv ustavno i nasilno otcepti od Jugoslaije, može da ide, ali bez SAO Krajine i ne samo nje – jedan od zaključaka Skupštine u raspravi povodom pisma dr Milana Babića

Skupština Vojvodine je u demokratskoj raspravi zaključila da prihvata volju srpskog naroda u SAO Krajini izraženu njegovim referendumom i u drugim krajevima pre svega zapadnom Sremu, Baranji i Slavoniji, da žive u Jugoslaviji sa Srbijom, Crnom Gorom i drugima koji se demokratski za to opredele. Osim toga traži se od Skupštine Srbije da otvori parlamentarnu raspravu o položaju srpskog naroda van Srbije, uz učešće i međunarodnih organizacija koji se bave ljudskim, građanskim i nacionalnim pravima. Osim toga, kako je naglašeno ako se Hrvatska otcepi protiv ustavno i nasilno od Jugoslavije, to znači da može da ide, ali bez Krajine i ne samo nje. Ove zaključke Skupština je usvojila velikom većinom glasova a predložio ih je dr Radoman Božović.

Pismo dr Milana Babića

U pismu koje je Skupštini Vojvodine uputio predsednik Vlade SAO Krajine dr Milan Babić pozivaju se delegati da prihvate odluku o prisajedinjenju SAO Krajine Republici Srbiji i da predlože Narodnoj skupštini Srbije da je usvoji. "Istovremeno sa zasedanjem Vaše skupštine stoji u pismu, odvija se paralelno zasedanje Hrvatskog sabora na kome treba da se donese odluka o odvajanju i osamostaljenju Republike Hrvatske". Prihvatanjem naše odluke, onemogućićete Hrvatskoj – nacional – šovinističkoj vlasti da nas protiv naše volje stavi pod okrilje svoje države i time odvoji od ostatka srpskog naroda".

Isto pismo upućeno je i Narodnoj skupštini Srbije i Odboru Skupštine SFRJ za unutrašnju politiku. (*Dnevnik*, 15. jun 1991)

RASPRAVA
- NEISTINE STRANAČKIH LIDERA -

Zahtevnao je da se Skupština ogradi od istupanja Andraša Agoštona i Bele Tonkovića koji šire neistine o navodnoj ugroženosti Mađara i Hrvata u Srbiji

U raspravi na sednici Veća udruženog rada o položaju i ostvarivanju ravnopravnosti naroda i narodnosti u Vojvodini prihvaćeni su stavovi iz uvodnog izlaganja ali je naglašeno da, iako u Vojvodini nema međunacionalnih sukoba, postoje izjave čelnika nekih političkih stranaka koji žele da unesu nemir među građane. Te dezinformacije, rečeno je u raspravi, šire pre sgega lideri Demokratskog saveza Hrvata Vojvodine i Demokratske zajednice vojvođanskih Mađara. Potporedsednik Izvršnog veća dr Jovan Radić naglasio je da su neuspeli pokušaji onih koji Vojvodini hoće da nametnu stanje koje je neprihvatljivo. Milorad Vlahović se založio da se Skupština

ogradi od istupanja Andraša Agoštona i Bele Tonkovića koji govore o navodnoj ugroženosti Mađara i Hrvata u Srbiji, a danilo Pantović je rekao da ako je neko u Vojvodini ugrožen, onda su to šovinisti i antisrpska koalicija koja je kovala zaveru. Takvi su ugroženi i biće ugrožavani, rekao je Pantović.

O delovanju Agoštona i Tonkovića u Veću opština na sličan način govorio je i Vukašin Todorović ističući da se ne sme dozvoliti da nacionalna previranja poremete međunacionalne odnose. Belu Meneša je brinulo zlonamerno širenje poluistina i laži koje imaju za cilj da poremete odnose među narodima. Pomenuo je glasinu da se sa 15 povećava na 30 najmanji broj učesnika za koje će se morati obezbediti odeljenje na maternjem jeziku. Bio je i za to da se rasčiste sva "bauk" pitanja iz prošlosti ali ne sa šovinističkim i nacionalističkim pristupom

Dušan Komnenić je naglasio da nije za umanjivanje bilo kakvih prava narodnostima ali da se mora progovoriti, recimo, i o pravima kakva imaju Srbi u Mađarskoj, gde se njihov broj stalno stanjuje. Iako su prava Srba u Mađarskoj u poslednje vreme sve veća ipak su minimalna u odnosu na ono što se kod nas obezbeđuje Mađarskom življu. Založio se za to da se kod određivanja prava vodi računa i o ekonomičnosti i onom što se može ispuniti. Petra Zandovića su posebno iritirali oni što stalno podnose nekakve "izveštaje iz istorije" i dodao da oni to uvek čine s namerom ali se tome ne mora nasedati.

JEDINSTVENO FINANSIRANJE OBRAZOVANJA

Veće opština usvojilo je juče paket odluka kojima se usklađuje finansiranje obrazovanja na način kako se to čini na celoj teritoriji Republike. Prihvaćen je Predlog odluke o pokrajinskim doprinosima za ovu godinu, zatim o prestanku važenja Odluke o stopi doprinosa iz ličnog dohotka za penziono i invalidsko osiguranje. Predlog odluke o stopi pokrajinskog poreza iz ličnog dohotka radnika za ovu godinu i Predlog odluke o izmeni odluke o osnivanju pokrajinskog fonda predškolskog i osnovnog obrazovanja i vaspitanja. Na ovaj način prihvaćeni su zaključci PIV-a, a odbijeni zahtevi Samostalnog sindikata radnika osnvnog obrazovanja.

SVET O JUGOSLAVIJI
- "TVRDI" STAV BEJKERA -

Radio-frans procenjuje da će državni sekretar američke vlade obeshrabriti separatizam

Radio-frans enternasional konstatuje da je pritisak zapada, do nedavno isključivo usmeren na Srbiju, sada u najmanju ruku ravnomerno raspoređen, ako ne u više prema severnim republikama. Prenoseći upozorenje šefa italijanske diplomatije Đanija de Mikelisa da svet neće dopustiti nasilno stvaranje novih država u Evropi i da će svaki secesionizam biti kažnjen, francuski radio naglašava da će isti stav jugoslovenski lideri imati prilike da čuju i od američkog državnog sekretara Džejmska Bejkera.

Bejker će, procenjuje radio, veoma "tvrdo" razgovarati sa svojim domaćinima i obeshrabriti separatizam, koji je, na ovaj ili onaj način, osnovna platforma i Slovenije i hrvatske i Srbije. (*Dnevnik*, 19. jun 1991)

DRUGI DAN RADA TRAJNOG HRVATSKOG SABORA
- IGROKAZ I DALJE TRAJE -

Burna sednica zahvaljujući diskusijama ivice Percana i Nikole Visksovića koji su upozorili Sabor da krši međunarodne norme

Istra se ne slaže

Iz toga je on izneo zaključak da je upravo kucnuo čas "da Hrvatska stupi na međunarodnu scenu jer je hrvatski narod najstariji u Evropi". Potkrepio je to samo njemu poznatim najnovijim saznanjima koja govore da je hrvatski narod star pet hiljada godina, a da već tri hiljade godine ima svoj grb.

Prema tome mi kao najstariji narod ne smijeno propustiti šansu da kažemo svijetu da želimo biti subjekt međunarodne zajednice. Ako nas je Beogradska čaršija prodala MMF-u, mi ćemo se iskupiti jer to za Hrvatsku ne predstavlja nikakav teret. Zaključio je Đodan, što je hadezeovska većina u Saboru oduševljeno pozdravila.

PORODICA BJELIVUK IZ OSIJEKA VIŠE NE ŽELI DA ĆUTI
- A DEMOKRACIJA, GOSPODO!? -

Gde vam je istina, da niste i nju minirali – pita u pismu adresiranom, uz ostale, i na "oca hrvatske nacije" Franju Tuđmana, Osječanka Melita Bjelivuk. – Kada su ugroženi vaši istomišljenici, onda su to uradili poznati teroristi, kad se to dešava vašim neistomišljenicima, počinioci su neoznati, kaže se u ovom pismu

Osijek, 19. juna

Želim da vam kažem da se ponosim što sam Jugoslovenka, ponosim se što me niko nije odgajio da mrzim ljude. Hvala mojim roditeljima što su me učili da su svi ljudi jednaki i da ih treba deliti samo na dobre i zle. Ponosim se, isto tako, što sam svoju decu uspela da naučim da ne mrze nikoga, pa ni vas

Vukovarska tragedija 1991

koji nam činite zlo a verujete u Boga. Ja verujem jedino u ljude, verujem da ćete se jednog dana stideti sebe, a vaša deca vas. U to ćemo se uveriti, naravno, ako meni i mojoj porodici dozvolite da dugo živimo.

Ovo je deo otvorenog pisma koje je Osječanka Melita Bjelivuk, uz ostale, uputila na adresu predsednika Hrvatske Franje Tuđmana. Isto pismo je, pored redakcije hrvatskih i jugoslovenskih listova, upućeno i Anti Markoviću, Veljku Kadijeviću i mnogima drugima. Stradanje porodice Bjelivuk počelo je pre osam meseci kada je glava porodice, Đorđe Bjelivuk, smenjen s posla. Obrazloženje Branimira Glavaša, koji je tada sprovodio čistku u Opštinskom sekretarijatu za narodnu odbranu bilo je jednostavno: za Bjelivuka više nema mesta jer je Srbin!? Nismo tada hteli da pokleknemo. Jednostavno, odlučili smo da u krugu porodice i preostalih prijaelja pokušamo d preživimo. Nismo, ni po koju cenu, želeli da nepravdu koja nam je naneta, pretočimo u mržnju. Ni to nam, međutim, nisu dozvolili. Najpre je na sastanku lokalnih hadezeovaca u Aljmašu odlučeno da se naša kuća koju tamo imamo posebno kontroliše. Iako smo na to upozoreni, jednostavno nismo hteli da verujemo da će prave patnje tek da uslede – kaže Melita Bjelivuk. Probudila ih je strašna eksplozija. Ujutro su imali šta da vide: njihova brodica bila je razorena eksplozivom.

Jednako kao i ovaj napad, porodicu Bjelivuk pogodila je i štura informacija u sredstvima informisanja da su u Daljskoj planini minirani kuća i čamac i da su počinioci nepoznati. Zbog toga je ovakvom sakrivanju nedela hadezeovaca posvećen poseban deo Melitinog pisma.

"Gde je istina, gospodo? Da li je i ona minirana" pita se rezignirano Melita Bjelivuk u otvorenom pismu. Kada se to događa vašim istomišljenicima onda su to uradili poznati odmetnici i teroristi, a kada se to događa ljudima koji vam nisu naklonjeni, onda su počinioci nepoznati. U ime čega nam to radite? Zar zato što nismo vaši istomišljenici? Pa to je demokratski. Zato što nismo Hrvati? Pa, i to je demokratski, ali vi očito u svojoj skučenosti niste u stanju da prihvatite širinu demokracije u koju se zaklinjete, rečeno je uz ostalo, u pismu koje je, kako kaže Melita Bjelivuk napisala zbog onih kojima vlast dozvoljava bezvlašće, zbog onih kojima su sva sredstva dostupna za sprovođenje jednoumlja i jednostranačja.

TRAGEDIJA IZBEGLIČKE PORODICE IZ SLAVONIJE
- "UBIŠE MI MUŽA HRVATSKI SPECIJALCI" -

Tužnu vest o pogibiji supruga Dragana, Gordana Ivković iz Bšedina saznala u Bačkom Despotovcu, gde se od utorka nalazi u izbeglištvu

Na prelazu preko Dunava kod Vajske, zvanom Živa II, poznatom po prihvatanju brojne nejači iz Borova Sela, Bršedina i Trpinja juče između 13 i 14 časova bilo je neuobičajeno mirno. Samo je posmrtna parta sa ispisanim imenom Vukašina Šoškoćanina, tragično nastradalog komandira odbrane Borova Sela opominjala i podsećala da se tamo preko, na desnoj obali Dunaa koja odavde, s bačke strane, izgleda tako pitomo, vodi pravi rat u kome padaju nedužni.

Ubiše mi muža hrvatski specijalci – izgovorila je grcajući bremenita žena koja je izašla iz pristiglog automobila somborske registracije.

Rano jutros iz Štaba odbrane Bršedina – objašnjavao je vozač Nebojša Rajić iz Bačkog Despotovca – javili su da je ubijen Dragan Ivković (28), čija je supruga Gordana sa sinom Daliborom (10) i ćerkicom Daliborko (5) smeštena juče kod nas u izbeglištvo.

Deca su trčkarala, nesvesna nesreće koja ih je zadesila, a Gordana, koja očekuje treće dete početkom avgusta jecala je.

Dragan je kao i svi muškarci u Bršedinu čuvao selo od redsrstvenika i specijalaca- pričala je skrhana od bola Gordana.

S decom sam dva puta do sada bežala preko Dunava. Najpre u Apatin, a pre dve nedelje u Šabanovac, selo s kojim se Bršedin zbratimio. Juče smo ponovo preko tri stotine žena i dece prešli i bili smešteni u Bački Despotovac. I kakve li tragedije: jutros su mi javili da je Dragan ubijen...

Gordana Ivković je s Dalbirom i Daliborkom čekala čamac koji je trebalo da dođe s preke strane.

Posvršavaću sve što je najneophodnije, a čim sahranimo Dragana – s decom ću nazad, u izbeglištvo.

Nova žrtva je pala. U Bršedinu je ubijen 28-godišnji Dragan Ivković. Ko je sledeći na redu? I dokle će trajati sva ta ubijanja i zastrašivanja u vreme kada se Evropa ujedinjuje i razgrađuje sve političke i ideološke granice?

VRELE NOĆI U VUKOVARU I OKOLINI
- "NEPOZNATI" MINERI PRUGA -

Policija žmuri na oba oka, a možda i pomaže teroristima, pa zbog toga nije otkriven još ni jedan napadač na srpske kuće

VUKOVAR, 19. jun – Šesnaesto miniranje pruge Vukovar – Vinkovci dogodilo se sinoć oko 21 čas, ovaj put kod ceste koja vodi prema selu Pačetinu. Železnički saobraćaj na ovoj relaciji radio je svega dva dana, da bi sinoć ponovo bio u prekidu. Iako hrvatska štampa između redova ukazuje na to da su mineri "srpski teroristi", žitelji sela Bršadin i Pačetin tvrde da su

podmetači eksploziva hrvatski ekstremisti iz sela Nuštra, koji ovo čine radi daljeg stvaranja haosa i okrivljavanja Srba u vukovarskoj opštini.

Za ovakva razmišljanja ima osnova, jer da je policija htela da utvrdi ko uništava prugu, sigurno bi to već učinila. Ovako se samo govori o nepoznatim počiniocima.

"Nepoznati počinioci" su i svi oni koji pucaju u srpske kuće i radnje i koji noćnim hicima uznemiravaju građane. Njih policija, koje ima više nego ikad, nikako d otkrije. Da li su noćsobna. Čini se da nije u pitanju ni jedno ni drugo. Sve se glasnije priča da baš policajci uz izvestan broj naoružanih hadezeovaca, vrše teror nad Srbima, i to po zadatku. Jedino tako može da se objasni da nijedan lovac na srpske kuće do sada nije uhvaćen, ni optužen.

A pucnjava se nastavlja iz noći u noć. Povremeno odjekne i koja eksplozija, da bi se razbila monotonija. U to vreme policijske patrole kontrolišu mirne građane, pretražuju im rtljažnike i gledaju ih sumnjivo.

Hajka na Srbe sve je otvorenija. Jake snae MUP-a koje se nalaze u gradu i na prilazima pojačane su ovih dana s nekoliko stotina rearstvenika koji su se smestili na pustari između sela Sotina i Opatovca. Pretpostavlja se da se radi o specijalcima, koji treba da "smire" Srbe i upozore ih da u "najdemokratskijoj zemlji sveta" ima da misle isto. (*Dnevnik*, 20. jun 1991)

KAKO JE STRADAO DRAGAN IVKOVIĆ?

Reflektori iritiraju Bršadince

Nakon jučerašnjeg ubista 28-godišnjeg Dragana Ivkovića u Bršadinu vlada zaprepašćenje i strah. Meštani ne žele da govore o ovom događaju jer se boje odmazde i novih ubistava u selu u kome je za samo mesec i po dana palo dve srpske glave. Tek nakon čvrstog obećanja da nećemo pominjati imena, spremni su da ispričaju svoje teške crne sumnje, da su njihovog sugrađanina ubii pripadnici MUP-a.

Da nije bilo političkih reflektora, verovatno se ne bi dogodila ova tragedija, kažu Bršadinci i objašnjavaju da je još pre desetak dana na VUPIK-ov silos koji se nalazi na ulazu u selo policija postavila reflektore kojima celu noć osvetljava mesto. Pored reflektora su i redarstvenici. Danju ih je trojica, noću desetak.

Meštani Bršadina žalili su se zbog ovog "držanja na oku" najpre vukovarskoj policijskoj stanici, pa onda i predstavnicima Saveznog MUP-a apelujući da predstavlja provociranje ljudi. Ništa nije učinjeno. Reflektori su i dalje iritirali Bršadince pa tako i Dragana Ivkovića koji stanuje nedaleko od

silosa. Taj deo sela bio je osvetljen bolje nego drugi pa su se noću svi zatvarali u kuće.

Prošle noći, kad se dogodilo ubistvo, Dragan Ivković je krenuo prema silosu i policajcima u želji da im kaže da prestanu osvetljavati selo. Međutim, samo stotinak metara od silosa zauvek su ga zaustavili meci. Čiji, ako ne policijski. Drugih pretpostavki jednostavno nema. Ljudi koji su dotrčali da pomognu Ivkoviću i odvezu ga u ambulantu u Borovo Selo sami su, po rečima Bršadinac,a bili gađani iz mraka. Nesrećni Dragan izdahnuo je u kolima, a dalja priča je poznata.

Nasuprot ovome, juče je Hrvatski radio, Studio Vukovar, koji odnedavno vode samo najčistiji Hrvati, objavio "Politikin" izveštaj o ovom tragičnom događaju. U njemu tamo stoji da su policajci videli pucnjavu, a atek ujutro nakon uviđanja MUP-a Saveznog SUP-a i vojske saznali da je baš na tom mestu poginuo Dragan Ivković.

Danas pre podne, kad smo posetili Bršadin, sve je bilo mirno, iako su i prošle noći reflektori i policajci obavljali svoj posao. Zbunjeni i uplašeni meštani čekali su da se dovezu posmrtni ostaci Dragana Ivkovića za čiju je porodicu celo selo sakupilo pomoć. (*Dnevnik*, 21. jun 1991)

INTEGRACIJA SAO I BOSANSKE KRAJINE

Gosti u emisiji su bili dr Milan Babić i Milan Martić u kninskom studiju, a u somborskom ministar Stanko Cvijan, književnik Brana Crnčević i predsednik SO Sombor Milan Rakač. – Sutra potpisivanje ugovora o integraciji dve Krajine – Babić: "Jugoslavija može biti uređena kao savez suverenih država, ali od kojih će jedna biti ujedinjena Srbija"

Što se tiče mogućnosti i inicijative premijera Ante Markovića o razrešenju jugoslovenske državno-političke krize, stvaranjem saveza suverenih država dr Milan Babić je naglasio: "Jugoslavija može biti uređena kao savez suverenih država, ali od kojih će jedna država biti ujedinjena Srbija."

Imajući u vidu činjenicu da se narod Krajine opredelio za izdvajanje iz Republike Hrvatske i prisajedinjenje Republici Srbiji, te ostanku u Jugoslaviji, a što je snešto više od 80 odsto svih građana Krajine obuhvaćenih glasačkim spiskom potvrdio na referendumu 12. maja, dr Babić jeodbacio bilo kakvu mogućnost integracije samostalne hrvtske države ubuduće nad teritorijim SAO Krajine. U tom bi slučaju došlo do situacije "Kada Republika Srbija ispostavi račun Hrvatskoj za genocid, koji je izvršen nad srpskim narodom i

mi bi u tom slučaju", naglasio je dr Babić, "morali taj račun plaćati, a to se ne sme i neće dogoditi."

PROMOCIJA SRPSKE RADIKALNE STRANKE U RUMI
- UJEDINITI SRPSKE ZEMLJE -

Pred više od pet hiljada građana Rume i Srema govorio Vojislav Šešelj svojim poznatim stilom i – nebiranim rečima

Sve prethodne skupove i mitinge Radikalne stranke organizovali smo u cilju srpske nacionalne sloge, jer je srpski narod ugrožen i zato slogom svih Srba treba da ujedinimo sve naše zemlje: Makedoniju, Dalmaciju, Dubrovnik, Liku, Baniju, Kordun, Slavoniju, Baranju a zna se da je oduvek srpska bila i Vojvodina, Kosovo, Sandžak i Metohija. Naša borba neće prestati, mi ne zagovaramo građanski rat, jedino rata može biti među Srbima, a drugi narodi s nama ne mogu ratovati. Zato se naša Srpska radikalna stranka zalaže za slogu svih Srba i za ujedinjenje.

Inače, hrvati su velike istorijske kukavice, jer su 1102 godine prodali svoju zemlju Mađarima. Hrvati su ratovima bili najveći izdajnici. Sada ustaški poglavnik i njegova svita s Mesićem na čelu ima oko 80.000 specijalaca. Od toga 9.000 kriminalaca puštenih iz zatvora, a od toga najviše Šiptara i Albanaca.To je ta velika hrvatska vojska. Napadom na Borovo Selo 300 hrvatskih redarstvenika pokazalo je svoju nemoć, jer pored meštana ovog sela i 14 srpskih četnika pod vođstvom zamenika komandanta Milan Denića ubijeno je više od 30 redarstvenika. Spasila ih je vojska Jugoslovenske narodne armije. Sa 10.000 srpskih četnika za 48 sati bićemo u centru Zagreba, ako samo i jednom Srbinu u narednom periodu bude nedostajala dlaka s glae. Mi ćemo napadati u srce Hrvatske, jer šahovnice se neće vijoriti u Sremu, Slavoniji i Baranji i drugim područjima teritorije Jugoslavije, gde živi srpski narod. Ubijaćemo bez obzira samo ako neko dirne Srbina. Šokci i Bunjevci istorijski gledano su Srbi katoličke vere izato treba da shvate da im HD nije budućnost, pa treba da prevaziđu ove zablude. Zato poručujemo s ovog skupa u Rumi svima koji poseduju "kalašnjikove" da ih na vreme vrate milicijskim stanicama, jer u protivnom kod bilo kojeg Hrvata, ako se pronađe, biće krvoprolića. (*Dnevnik*, 24. jun 1991)

SVET JE REKAO – NE

Uz neskriveno žaljenje što nisu Kuvajt i što nemaju njegove potencijale i Hrvati i Slovenci se, krsteći se pri tom levom rukom, naveliko iščuđavaju nad onim što im je Bejker doneo kao stav svoje vlade. Ne mogu da shvate da oni i

njegovi baš.toliko ne vide, tačnije da im vidik u toj meri zakloni jedan običan nesvrstani diplomata (Lončar) i njegov "neprimjereni berlinski nastup" u kome se lijepa naša i dežela slikane kao totalitarističke državice nesposobne da izgrade punu demokratiju i osiguraju prava manjinama po evropskim standardima. Da uz i istinu koju njihovi izabrani pobednici nude biračima postoji i istina kakvu prihvata i Evropa i Amerika i da su one, jedna prema drugoj, nebo i zemlja. (*Dnevnik*, 24. jun 1991)

MILAN MLADENOVIĆ, Novi Sad
- GENERALI, ŠTA JE SA ZAKLETVOM? -

Imate obavezu da zaštitite Jugoslaviju i njen narod od pakla, a vi mirno gledate kako se zemlja raspada

Armija se ne sme više zaklinjati iza nekakve jugoslovenske politike, nesvrstanosti(?!), ljudskih prava... ovakav kolektivni šef države Jugoslavije, koji nije sposoban ni svoje autonomne mehanizme da uspostavi, ne može i ne sme više biti vrhovni komandant. A zar se samo zbog tog ašto nema vrhovnog komandanta, gospodo generali, može dopustiti da se kasarne blokiraju, da se vojnici monstruozno dave, da se razbija i uništava armijska imovina, da se onemogućava rad vojnih sudskim organima, da se blokiraju saobraćajnice, isključi struja, voda, telefon...

Doskora sam verovao da nam se nikad neće dogoditi Jasenovac. Posle, ali samo kratko, da će nas od svih mogućih Jasenovaca i hercegovačkih jama zaštititi Armija. Danas smatram da su novi Jasenovci i hercegovačke jame neposredna realnost.

Kao čoveku koji poštuje red, logično mi je bilo da se posle snimljenih scena veleizdaje i zavere "generala" Špegelja, sve "društvo" uhapsi i da film bude dokaz i pred sudom i pred narodom. Ovako, napraviste, gospodo, lakrdiju i od sebe i od Armije. Kokošari vas zaustavljaju u okolini Virovitice. Ako se i za veleizdaju moraju pitati čak i veleizdajnici u saveznom Parlamentu, onda je takva armijska nedoslednost meni nejasna. (*Dnevnik*, 25. jun 1991)

HOĆE LI DOĆI DO UJEDINJENJA SAO KRAJINE
I BOSANSKE KRAJINE
- DOGOVOR NA VIDOVDAN -

Srbi u dve Krajine odlučni da žive u jednoj državi, ma kako se ona zvala. – Tuđman šalje specijalce u pogranična mesta. – Za odbranu spremno 10.000 dobrovoljaca

Ili Srbija, ili "pocepana" Jugoslavija

Nemamo apsolutno ništa protiv samoopredeljenja slovenačkog i hrvatskog naroda da žive u samostalnim, nezavisnim državama, Sloveniji i Hrvatskoj, ali niko ne može sprečiti ni srpski narod da živi u jednoj državi. Živeo je i do sada u jugoslaviji, a ako dođe do cepanja Jugoslavije, što je pose izvesno, onda će i on da se ujedini na svim onim prostorima, jer mu to niko ne može zabraniti kaže Vukić.

Za razliku od SDS, mi smo još radikalniji u zahtevu da se srpski narod ujedini i živi u jednoj državi. Granice buduće srpske države su određene grobovima Srba i jamama u koje su bezdušno bacani. SAO Krajina i Bosanska Krajina će biti sastavni deo Srbije, ali, kao federalne jedinice, "pocepane" Jugoslavije – napominje Božidar Bojanić, predsednik Srpske demokratske stranke – Otadžbinski front u Banjaluci. (*Dnevnik*, 25. jun 1991)

SAVEZNO IZVRŠNO VEĆE SKUPŠTINE SFRJ O RAZDRUŽVANJU
- SVIM SREDSTVIMA PROTIV OTCEPLJENJA -

Savezna vlada i sve federalne institucije, uključujući i JNA i organe bezbednosti, dužni su da preduzmu mere, kojima će se sprečiti prekrajanje Jugoslavije . – Ne priznaje se ni unutrašnji ne međunarodni legitimitet slovenačke odluke o jednostranom otcepljenju

Savezno veće Skupštine SFRJ zauzelo je danas izričit stav da su savezna vlada i sve federalne institucije, uključujući tu i JNA i organe bezbednosti dužni da preduzmu mere, kako bi se sprečilo prekrajanje Jugoslavije, promena njenih granica, narušavanje postojećeg režima na granici, pretvaranje saveznih carinskih organa u u republičke službe, prisvajanje carina i imovine Jugoslavije. Ovi organi dužni su da preduzmu sva legalna sredstva kako bi se suprotstavili jednostranim odlukama, kojima se nameće volja drugima.

No, da je sutra sve moguće, potvrdili su danas slovenački delegati u Saveznom veću, koji su najavili d najverovatnije više neće ni učestvovati u radu ovog skupštinskog doma. Danas su se svi oni ogradili od usvojenih zaključaka. Za razliku od njih i delegata iz Hrvatske, ostali su bili gotovo jednoglasni u oceni da slovenačka izava predstavlja praktično otcepljenje od Jugoslavije, čime se ugrožava teritorijalni integritet zemlje. Zbog toga Veće nije priznalo ni unutrašnji ni međunarodni legitimitet slovenačke odluke, pa samim tim posledice takvog eventualnog čina otcepljenja snosi isključivo republički parlament.

Kasno popodne, započeta je preliminarna rasprava o platformama SIV-a i Alije Izetbegovića i Kire Gligorova o uređenju budućih odnosa u jugoslovenskoj zajednici. Očekivalo se, da će učešće u raspravi uzeti i premijer Ante Marković, koji je oko 18 časova stigao u Skupštinu SFRJ, ali se to ipak nije dogodilo. Posle kraće rasprave, zaključeno je da obe platforme treba da budu osnova za buduće razgovore o uređenju jugoslovenske zajednice. Ustavna komisija čija je sednica zakazana za 2. jul, zadužena je da pripremi stavove o kojima će se izjasniti Veće. Što se Predsedništva države tiče, odlučeno je da Zakonodavno-pravna komisija ustanovi šta zapravo savezni parlament po Ustavu može da učini, a nakon toga i oo ovome će biti još reči.

AUSTRIJA NE NAMERAVA DA PRIZNA SLOVENIJU I HRVATSKU

Zvanična Austrija danas je iznova predočila da zasad ne namerava da prizna nezavinost Slovenije i Hrvatske. Stav vlade u Beču iznet je u odvojenim izjavama ausrijskog Saveznog kancelara Franca Vranickog i vicekancelara Jozefa Riglera.

Pred Austriju se u ovom trenutku ne postavlja pitanje međunarodnog priznanja Slovenije i Hrvatske po osnovi predstojećih izjava dveju republika o nezavisnosti, konstatovali su Vranicki i Rigler i istovremeno ukazali na to da takvo priznavanje jugoslovenske republike nisu zatražile.

SABOR DONEO AKTE O RAZDRUŽIVANJU
- HRVATSKA SAMOSTALNA DRŽAVA -

Usvojeni državno-pravni akti o razdruživanju: Ustavni zakon za sprovođenje Ustava samostalne Hrvatske, Deklaracija o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske i Ustavna odluka o suverenosti i samosalnosti

Zastupnici hrvatskog Sabora večeras su većinom glasova "za", te 50-tak protiv prihvatili Ustavnu odluku o suverenosti i samosalnosti Republike Hrvatske, Ustavni zakon za sprovođenje Ustava samosalne Hrvatske te Deklaraciju o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvtske.

Nešto ranije posle podne većinom je glasova, kao četvrti značajni akt u procesu razdruživanja iz sadašnje SFRJ i formiranja samostalne države, Sabor prihvatio i Povelju o pravima Srba i drugih nacionalnosti u Republici Hrvatskoj.

Posle završeka proceduralnog dela Saboru se večeras obratio predsednik Republike dr Franjo Tuđman koji je obznanio odluke i proglasio

Republiku Hrvatsku samostalnom i suverenom državom sa današnjim danom.

Hrvatski sabor ima 357 zastupničkih mesta, ali na sednice na dolazi 5 zastupnika iz SDS-a i 20 zastupnika SPD-a koji su srpske nacionalnosti. Današnje zasedanje je, takođe, napustio izvestan broj zastupnika SPD-a. (*Dnevnik*, 26. jun 1991)

SAVEZNO VEĆE SKUPŠTINE SFRJ O SLOVENAČKOJ IZJAVI O RAZDRUŽIVANJU
- SVIM MERAMA PROTIV OTCEPLJENJA -

Ostvrivanje prava na samoopredeljenje do otcepljenja može se regulisati samo ustavno-pravnim aktom uz saglasnost svih republika. SIV treba da odmah obezbedi sprovođenje odluka Ustavog suda Jugoslavije i da međunarodnu javnost obavesti da Saezni parlament ne prihvata bilo kakve jednostrane akte o otcepljenju. Replicirajući Boži Kovaču, Vučina Jovanović predložio raspuštanje Predsedništva SFJR i uvođenje vanrednih mera.

ZA OTCEPLJENJE I SMRTNA KAZNA

Po rečima Saveznog javnog tužioca Ljubomira Prljete za pokušaj da se upotrebom sile ili drugim putem otcepi deo teritorije SFRJ, saveznim krivičnim zakonom propisana je i kazna zatvora od najmanje 5 godina, a u slučaju da nastupe teže posledice može se izreći i smrtna kazna. Uz to kazna zatvora od 1 – 10 godina propisana je za sve one koji samo pripremaju izvršenje krivičnog dela ugrožavanja teritorijalne celine SFRJ, dakle čak i onda kada otcepljenje faktički i nije ostvreno. Interesantno je da se sličnu odredbu Sabor Hrvatske uneo u Republički zakon, ali se ona odnosi samo na otcepljenje dela teritorije same Hrvatske. (*Dnevnik*, 26. jun 1991)

SABOR DONEO AKTE O RAZDRUŽIVANJU
- HRVATSKA SAMOSTALNA DRŽAVA -

Usvojeni državno-pravni akti o razdruživanju: Ustavni zakon o izmeni i dopuni Ustavnog zakona za sprovođenje Ustava Republike Hrvatske, deklaracija o proglašenju suverene i stamostlne Republike Hrvatske i Ustavna odluka o suverenosti i samostalnosti.

Vladimir Šeks je o ustavnoj odluci o suverenosti i samostalnosti, najznačajnijem dokumentu u tom paketu, rekao da se ona temelji na "neotuđivom, neprenosivom, nepotrošivom i nedeljivom pravu hrvtskog naroda na samoopredeljenje". I on se pozvao na volju naroda iskazanu na

referendumu, na čije je opredeljivanje uticalo uverenje da Jugoslavija "ne deluje kao ustavno pravno uređena država, da se u njoj grubo krše ljudska prava, prava nacionalnih manjina i prava federalnih jedinica". (*Dnevnik*, 26. juni 1991)

SAO KRAJINA UOČI HRVATSKOG I SLOVENAČKOG "DANA D"
- SREĆNO, ALI BEZ KRAJINE! -

Proglas narodu protiv jednostranog i nasilnog rušenja Jugoslavije, opštinskih odbora Socijalističke partije i SK-PJ Knina

"Razdruživanje" Hrvatske te eventualno nekakvo stvaranje saveza suverenih država, Srbi u Krajini shvataju isključivo kao masku za jednostran i separatistički akt otcepljenja, usmeren bilo kojim načinom pa i kamuflažom, na osiguranje naklonosti međunarodnih organizacija i fondova, zatvarajući pri tome oči i uši pred jasnim i nedvosmislenim porukama Džejmska Bejkera i Evropske zajednice.

Opštinski odbori Socijalističke partije i SK-PJ Knina uputili su sa zajedničke sednice "proglas narodu protiv jednostranog i nasilnog rušenja Jugoslavije" i kojem izražavaju svoje neslaganje prema odlukama o otcepljenju Slovenije i Hrvatske koje su usmeene na razbijanje Jugoslavije, ističući nepriznavanje takvog akta, već samo prava na samoopredeljenje svim narodima pa tako i srpskom narodu na etničkim teritorijama u sadašnjoj Hrvatskoj.

Svoj protest i stav povodom najnovijih događaja u Hrvatskoj i Sloveniji, izrazila je i SDS Krajine. U saopštenju za javnost između ostalog se naglašava: "Mi nemamo ništa protiv da se slovenski i hrvatski narod iskoriste svoje suvereno pravo na samoopredeljnje do otcepljenja, ali isto tako srpski naod ima pravo da živi u jednoj državi, bila ona Jugoslavija ili samo država Srbija. SAO Krajina će ostati u istoj državi sa Srbijom, Crnom gorom i Bosnom i Hercegovinom. Mi smatramo optimalnim rešenjem da ujedinjenje srpske zemlje i drugi narodi koji odluče da žive zajedno sa srpskim narodom u jednoj državi, stupe u savez suverenih država sa suverenom Slovenijom i suverenom Hrvatskom, pa čak i sa drugim balkanskim državama".

UPOZORENJE PREDSEDNIKA OPŠTINA SREMA
- UGROŽENI ŽIVOTI SRBA U HRVATSKOJ -

Od SIV-a i SSUP-a se traži da obezbede stalno prisustvo specijalnih jedinica na kriznom području

Vukovarska tragedija 1991

Predsednici Skupština opština i narodni poslanici opština: šid, Beočin, Sremaska Mitrovica, Ruma, Pećinci, Irig, Inđija, Stara Pazova i Sremski Karlovci na sastanku održanom 24. juna u Rumi, ocenjujući bezbednosno-političku situaciju u Sremu zaključili su , između ostalog da je izražena antisrpska i secesionistička politika HDZovske vlsti u Republici Hrvatskoj dovela do ugrožavanja ljudskih života i imovine srpskog stanovništva u Hrvatskoj. To se naročito izražava na području Slavonije, zapadnog Srema i Baranje. Stalna koncentracija snaga MUP-a i naoružanih civila na ovom području povećava strah kod srpskog stanovništva zbog čega je došlo do novih zbegova žena i dece u Republiku Srbiju.

Jednoglasno predlažemo i tražimo od SIV-a i SSUP-a da se obezbedi stalno prisustvo specijalnih jedinica SSUP-a s potrebnm ovlašćenjima za operativno delovanje na području Slavonije, Baranje i zapadnog Srema.

U nastaloj situaciji smatramo da se samo na taj način može vratiti mir ugroženom stanovništvu Jankovaca, Berka, Sotina, Bršadina, Sremskih Laza, Bobote, Borova, Vukovara i ostalih mesta naseljenih srpskim stanovništvom, kaže se u zaključcima.

SVE VIŠE SRBA BEŽI IZ HRVATSKE
- VAJSKA – PRVA RUKA SPASA -

Za sada se deca, žene i starije osobe koje su izbegle iz Hrvatske smeštaju u unutrašnjost Vojvodine, pošto se pretpostavlja da može doći do velikog talasa novih prebega nakon proglašenja suverene Hrvatske

Jugoslav Kostić o odluci Hrvatske

Hrvatska je donela Odluku o nezavisnosti i suverenosti iako smo upozoravali na neprihvatljivost njene državnosti u sadašnjim granicama – izjavio je večeras Tanjugu član Predsedništva SFRJ Jugoslav Kostić.

U Predsedništvu Jugoslavije učinićemo sve, najavio je Kostić da se kriza, ako je moguće, razreši demokratski i na miran način u dogovoru sa ostalim narodima u zemlji i u interesu svih.

Jugoslav Kostić je naglasio da se nikako ne možemo pomiriti da nezavisna Hrvatska država ostane u ovim granicama.

PRIHVAT IZBEGLICA U VAJSKOJ
- MASOVNI PREBEG MAJKI I DECE -

Sinoć do 21 sat, prebeglo je 102 dece i 24 majke iz Borova, Silaša, Bršadina i ostalih sela.

Slavonija, Baranja i zapadni Srem ostaju u Jugoslaviji

Slavonija, Baranja i zapadni Srem ostaće u Jugoslaviji sa srpskim i drugim narodima koji žele da žive u zajedničkoj državi. Ovo je odlučeno na večeras formiranoj velikoj narodnoj skupštini u Borovu Selu, uz napomenu da će osnivanje autonomne oblasti stupiti na snagu razdruživanjem Hrvatske od Jugoslavije.

U odluci jednoglasno usvojenoj na osnivačkoj sednici Velike narodne skupštine kojoj su prisustvovali delegati iz gotovo svih opština tog reiona, istaknuto je da će u Slavoniji, Baranji i zapadnom Sremu i dalje važiti ustav Jugoslavije, savezni zakoni i propisi koji nisu u suprotnosti s najvišim pravnim aktom zemlje.

Pozdravljajući novo formiranu Skupštinu koja nosi isti naziv kao i telo donelo je Odluku da se ovo područje pripoji Srbiji dr Budimir Košutić je posebno govorio o genezi razbijanja Jugoslavije i počinjavanju srpskog naroda u Hrvatskoj od 60.tih godina na ovamo. (*Dnevnik*, 26. juni 1991)

SKUPŠTINA SRBIJE O POLITIČKOJ SITUACIJI U ZEMLJI
- MERE ZA ZAŠTITU SRPSKOG NARODA -

Od SIV-a zatražena energična intervencija radi zaštite interesa privrede, građana i srpskog naroda u svim delovima Jugoslavije, a ako do nje ne dođe Vlada Srbije preduzeće potrebne mere

Vlad Republike Srbije ne prihvata jednostano donete odluke i akte republika Slovenije i Hrvatske o otcepljenju i ne priznaje da te odluke imaju niti unutrašnji niti međunarodni legitimitet. Zato će sve posledice koje nose sobom te odluke snositi Republika Slovenija i Republika Hrvatska. To je rekao predsednik Vlade Srbije Dragutin Zelenović pred poslanicima u Srpskom parlamentu na sednici koja je večeras počela a posvećena je političkoj situaciji u zemlji.

SAVEZNA VLADA PROGLASILA NIŠTAVNIM
SECESIONISTIČKE ODLUKE SKUPŠTINE SLOVENIJE
I SABORA HRVATSKE
- OBEZBEDIĆE SE FUNKCIONISANJE JUGOSLAVIJE -

Nastaviti demokratske razgovore o budućem ustrojstvu Jugoslavije uz saglasnost svih. Poziv predstavnicima Srbije i Crne Gore da skinu blokadu proglašenja Mesića za predsednika Predsedništva SFRJ. Poziv građanima da ne pribegavaju nasilju

Polazeći od ustavne odgovornosti za stanje u zemlji, obaveze zaštite suverenih prava, posebno teritorijalnog integriteta SFRJ, kao i od međunarodnog prava i obaveza Jugoslavije prema međunarodnoj zajednici SIV odlučuje i izjavljuje:

1.Odluke Skupštine Republike Slovenije od 25. juna ove godine znače političko-pravno i faktičko izdvajanje iz Jugoslavije kao i odluke Sabora Republike Hrvatske o otpočinjanju tog procesa. Ove odluke predstavljaju jednostrane akte donete mimo dogovora sa drugim konstitutivnim činiocima Jugoslavije te su zbog toga nelegalne i nelegitimne, a sve posledice tih akata ništavne.

2.Postupajući u skladu sa ustavom SFRJ i zaključcima Saveznog veća Skupštine SFRJ od 25. juna ove godine Savezno izvršno veće je donelo neophodno odluke i naredbe koje treba da obezbede normalno funkcionisanje države SFRJ, obezbeđivanje njenih postojećih državnih i unutrašnjih granica i ispunjavanje njenih međunarodnih obaveza.

3.Savezno Izvršno veće smatra neophodnim da se bez odlaganja nastave demokratski razgovori o rešenju ustavne krize u budućem ustrojstvu Jugoslavije uz saglasnost svih. Da bi se omogućili ovakvi razgovori potrebno je da predstavnici Srbije i Crne Gore skinu blokadu proglašenja predsednika Predsedništva SFRJ iz Republike Hrvatske Stipe Mesića.

4.Savezno izvršno veće poziva i obavezuje sve građane Jugoslavije na mir, nepribegavanje nasilju i na poštovanje Ustava i Zakona SFRJ, kaže se u saopštenju Saveznog izvršnog veća.

Sukob kod Kozine

Na graničnim prelazima Jugoslavije sa Italijom – Lazaret i Krvavi Potok, kraj Kozine, situacija je sve zaoštrenija. U SUP-u Kopar kažu da je do prvog sukoba kod Kozine došlo jutros oko 6 časova, kada su pripadnici JNA sprečili radnika dvojicu milicionara daumesto oznake SFRJ postave oznaku Republika Slovenija. Radnik i dvojica policajaca SUP-a Slovenije uklonili su se nakon upozorenja pripadnika JNA da će intervenisati oružjem.

Danas sednica Predsedništva SFRJ

Za sutra u 9 časova u Palati federacije u Novom Beogradu zakazana je sednica Predsedništva SFRJ, saopštila je danas Služba za informisanje Predsedništva SFRJ. Sednica je zakazana na predlog Saveznog saveta za zaštitu ustavnog poretka i posle konsultacija članova Predsedništva. Jedina tačka dnevnog reda biće razmatranje aktuelne političko-bezbednosne situacije

u zemlji. Pored svih članova predsedništva, na sednicu su pozvani i predsednici Skupštine SFRJ i SIV-a kao i savezni sekretari za narodnu odbrnau, za unurašnje i za inostrane poslove.

ODLUKA SAEZNOG IZVRŠNOG VEĆA
- GRANICU KONTROLIŠE SAVEZNI SUP -

Obezbediće se izvršavane savznih propisa u graničnom pojasu na teritoriji Slovenije. Neposredna saradnja SSUP-a sa SSNO i graničnim jedinicama JNA

Zabranjene rampe unutar SFRJ

Savezno izvršno veće je donelu i naredbu o zabrani uspostavljanja takozvanih graničnih pelaza unutar teritorije SFRJ koja glasi:

1.Zabranjuje se uspostavljanje graničnih prelaza unutar teritorije SFRJ. Danom stupanja na snagu ove naredbe, tzv. Granični prelazi koji su uspostavljeni imaju se ukloniti.

2.Savezni sekretarijat za unutrašnje poslove i Savezni sekretrijat za narodnu odbranu izvršiće ovu naredbu. (*Dnevnik*, 27. jun 1991)

POSLE ODLUKA HRVATSKOG SABORA STANJE U SLAVONIJI POSTAJE SVE DRAMATIČNIJE
- PRST STALNO NA OBARAČU -

U Borovu Selu ljudi svakog časa očekuju napad MUP-a Hrvatske, u Bršadinu je nešto pre podneva došlo do okršaja između patrole MUP.a i seoske straže, pucalo se i Novim i Starim Jankovcima, Mirkovcima, Erdutu

Ono što se sinoć događalo u Hrvatskom saboru nije u ovom delu Slavoniju nikog iznenadilo. Ustašama pre svega, onima iz inostranstva, vrhovništvo s Franjom Tuđmanom na čelu, kao revanš za finansiranje dolaska na vlast, obećalo je da će otcepiti Hrvatsku i ovakva odluka se mogla očekivati.

SVE TEŽA SITUACIJA U BARANJI
- BOMBA I U BELOM MANASTIRU -

Prva eksplozija pred kućom dr Vide Mandić, predsednice SDS-a SAO Krajine za Baranju

U česovima kada je prisutna kriza političkog i pravnog sistema, najveću korist imaju – kriminalci. U prošlosti na taj način se prikrivalo loše poslovanje, pronevere i manjkovi. Danas takvi slučajevi imaju i dodatnu, otežavajuću

političku dimenziju. Još verujem da će ova kriza proći i da će se stanje normalizovati, izjavio je povodom ovog slučaja Josip Rajhl.

U DRAMATIČNOJ SITUACIJI U SLAVONIJI, BARANJI I ZAPADNOM SREDMU OGLASIO SE SRPSKI RADIO
- ETAR PROTIV USTAŠA -

"Ovde Spski radio Slavonije, Baranje i zapadnog Srema. Dragi slušaoci od danas, 24. juna 1991. godine slušate Srpski-radio Slavonije, Baranje i zapadnog Srema. Ovo vreme posvećujemo isključivo vama, odnosno srpskom narodu ovog područja kojem je nova, hvatska demokratija odredila u lijepoj njihovoj status nacionalne manjine, ignorišući njegovo vekovno bivstvovanje na ovim prostorima, njegovu kulturu, jezik, pismo, istoriju, negirajući i falsifikujući istorijsku činjenicu da su svoju državnost Hrvati stekli isključivo zaslugama i borbom srpskog naroda u minula dva rata, te da smo mi – srpski narod u Hrvtskoj – konstitutivni element hrvatske državnosti i to više ili makar onoliko koliko hrvatski narod". (*Dnevnik*, 27. jun 1991)

POVELJA CIVINIZMA

Slovenačko hrvatska lingvistička ekvilibristika prošla je kod svetskih jezičko-političkih znalaca onako kako je prošla. Bez imalo uvijanja jasno i precizno, dato joj je pravo ime a sve ono što su Sabor u zagrebu i Skupština u Ljubljani činili i učinili nazvano je jednostranim činom otcepljenja od Jugoslavije, činom koji odudara od principa KEBS-a, i za Evropu i za svet neprihvatljivi. Posledica takve procene je ono s čim su se i u Sloveniji i u Hrvatskoj suočili - međunarodno nepriznavanje i nemogućnost uključivanju evropske i svetske privredne tokove (jedino se izgleda Tuđmanu sada iz Bugarske ponovo u snu javio onaj već poznati Jovanović i rekao mu da ova zemlja priznaje hrvatsku nezavisnost).

Pravo ime za ono što su učinile Slovenija i Hrvatska zapisano je i u krivičnom Zakonu Jugoslavije. Prema njemu reč je o krivičnom delu čije su činjenje veoma strogo kažnjavanja, čak i smrtnom kaznom. Piše u njemu još mnogo toga, a sv protiv onih koji preduzimaju radnje uobičajene na severozapadu Jugoslavije, ali kao i da ne piše. Em, nije čitano na vreme, em se na odredbe ovog Zakona, kada više za to i nema svrhe, pozivaju samo oni čija se legitimnost zbog mnogo čega opravdano dovodi u pitanje. (Savezno veće Skupštine SFRJ). Verovatno i sami svesni sopstvene nemoći i nemogućnosti (čak i da im legitimnost niko ne dovodi u pitanje) da bilo šta promene. Tek da zalaju za karavanom koji je odavno prošao.

Pomalo neočekivano još mirnije taj odlazeći karavan posmatraju oni koji, čini se imaju najviše razloga za uznemirenost, pogotovo zbog poteza koje čini Zagreb. Reč je o Srbima iz SAO Krajine koje bi, ili bar teritoriju na kojoj žive, radije od ičeg Tuđman poveo u toliko željenu nezavisnost. Ni na kraj pameti nije im, sudeći po prvim reagovanjima na sveže izglasanu hrvatsku samostalnost, da ono što Zagreb i Hrvtski narod žele bilo čim osporavaju. Njihovo pravo je njihovo i otuda iz Krajine vrlo kratka i jasna poruka: Srećan put, ali bez nas. Zašto "bez" dobro je znano i njima i Tuđmanu.

I onima koji su Saboru ponudili povelju o pravima Srba i drugih nacionalnosti u Republici Hrvatskoj, dokument koji Srbima u Hrvatskoj nudi jednako ništa, kao i oni koji su im nuđeni od dolaka "mlade demokracije" na vlast. Dovoljno je pročitati samo uvodni deo ovog dokumenta da se sthvati namera njegovog sastavljača da još dublje gurne trn u oko onima kojima je pomenuti papir namenjen. Svesno se u Povelji polazi upravo od onoga što je SAO Krajinu i bunt ljudi koji u njoj žive i stvorilo – od "izvorišnih osnova Ustava" kojima je jedna narod preko noći dobio status nacionalne manjine. Status koji taj narod niti je prihvatio niti će ikad prihvatiti, kao što neprihvata ni to da mu neko bude garant ravnopravnosti, posrednik u njenom ostvarivanju, izjave lojalnosti kojima mu se na uštrb tih prava garantuje radno mesto, potpisivanje koje kakvih domovnica i sličnih papira.

I za pomenutu Povelju koja, što je valjda vrhunac cinizma onih koji su je sastavili i usvojili, Srbima i drugim nacionalnostima umesto ravnopravnosti nudi "pravo na poštovanje", ime nije teško naći i ne treba ga dugo tražiti. U Krajini je kanda neće ni čitati.

SOCIOLOG VESNA PEŠIĆ (UJDI)
- OD RAZLAZA NEĆE BITI NIŠTA -

Sve ovo je jedno mrcvarenje javnosti koje dugo traje. Naročito nas Slovenija mrcvari, evo već godinu dana

Moja trenutna reakcija je da kao što čovek ne prihvata bilo kakvo nametanje, ni od strane sopstvene nacije, ne mogu da prihvatim ovaj nametnuti raspad zemlje drugim jugoslovenskim narodima od strane Slovenaca i Hrvata. Pogotovo što prethodno nije bilo zajedničkog dogovaranja: ili da se stvori neka vrsta nove Jugoslavije ili pak, da se postigne dogovor kako bi se Jugoslavija mogla da raspadne. Ali, ja lično smatram da od tog razlaza neće biti ništa, nego da je to jedno mrcvarenje javnosti, koje dugo traje. Naročito nas Slovenija mrcvari, evo već godinu dana.

Ljudi vide da tu nema ničeg racionalnog i onda se boje još većih čuda, kao što je rat. Postoji verovatnoća da do rata dođe, ali ja se više bojim toga što smo mi potpuno pred socijalnim i ekonomskim krahom. Ljudi se boje rata, ali ćute o svojim životnim potrebama. Ne dolaze do izražaja interesi nastavnika, penzionera, radnika, studenata, društvenih grupa uopšte. To je ta suprotnost i opasnost pretnje velikim čudom. Stalno smo u metafizici jedne istorije. Tu je problem.

AKADEMIK DR ČEDOMIR POPOV
- NEKA SE PRISETE LINKOLNA -

Savezni rukovodioci izjavljuju d su sve opcije legalne, a polažući zakletvu oni su se obavezali da će poštovati Ustav i očuvati integritet zemlje

Akademik profesor dr Čedomir Popov sa Filozofskog fakulteta u Novom Sadu smatra da je za našu današnju situaciju poučan primer SAD iz 1861. godine kada su se južne države otcepile od Unije. Tada je, podseća dr Popov, ondašnji predsednik SAD Abraham Linkoln poručio Južnjacima: "Dragi moji sugrađani, vi se niste pred Bogom zakleli da ćete srušiti ovu državu, a ja sam se pred Bogom zakleo da ću je sačuvati. Razmislite još jednom".

Linkoln je dakle, imao morala jer je radio onako kako se obavezao, a naši savezni rukovodioci nemaju ni minimum morala. Pre neki dan izjavljuju da su sve opcije legalne, a polažući zakletvu zakleli su se narodu da će poštovati Ustav u kojem piše da se mora očuvati integritet zemlje. Nisam veseo zbog ovoga što se dogodilo i ne vidim nikakvog izlaza. Ovakve stvari se ne rešavaju za zelenim stolom, nego na zelenom polju, odnosom snaga, a ne političkom razboritošću. A što je nagore, više se ne može govoriti o sukobu političara, već o sukobu naoda koje su ti političari raspalili i uvukli u sukob.

*Akademik Matića Bećković:*Nismo se baš ni družili.

Da li da se šalim ili da vam odgovorim ozbiljno?

Nisam imao utisak da smo se i do sada nešto posebno družili, tako da mi to razdruživanje Slovenije i Hrvatske lakše pada. Eto, to je sve. (*Dnevnik*, 27. jun 1991)

CENA RASPADA JUGOSLAVIJE
- RAČUN BEZ KRČMARA -

Dok je savezni parlament pokušavao da spase zemlju, u Zagrebu i Ljubljani činilo se sve da se dudbina SFRJ zapečati – ukoliko se nešto hitno ne

preduzme mogao bit biti proglašen potpuni bankrot zemlje, a svaki sadašnji Jugosloven dugovao bi oko 5.000 dolara!

Konačno su zbačene sve maske, i sada je jasno da je cilj novih vlasti u Sloveniji i Hrvatskoj osnivanje samostalnih, nezavisnih država, odnosno otcepljenje od Jugoslavije bez obzira na uporne pokušaje da ovakve jednostrane odluke uviju u svetu nepoznatu foliju – razdruživanja. Da je to zaista tako, videlo se i po tome što su Sabor Hrvatske i Skupština Slovenije odluke i samostalnosti donosile baš u vreme kada je o razdruživanju dežele raspravljalo Savezno veće Skupštine SFRJ. I dok je u Beogradu savezni parlament pokušavao da spase zelju, u isto vreme u Zagrebu i Ljubljani činilo se sve da se sudbina Jugoslavije zapečati.

Nakn odluke Saveznog veća da slovenačku izjavu o razdruživanju (Sabor Hrvatske potrudio se da sve "uhvati" na spavaju) proglasi nelegitimnom, te da se svi federalni organi uključujući i oružane snage SFRJ, angažuju na očuvanju teritorijalnog integriteta i suvereniteta Jugoslavije, sve je moguće... No, ono što je u ovom času sasvim izvesno, je da će prilično paprenu cenu za to platiti svi u Jugoslaviji, a pre svega u Sloveniji i Hrvatskoj.

I bez ovih odluka o praktičnom otcepljenju, jugoslovenska privreda bi bila sasvim boizu ruba provalije iz koje nema izlaza. Za razliku od prošle godine, mada ni tada privredi nisu cvetale ruže, kada su devizne rezerve zemlje bile i preko 10 miliona dolara, poslednjih ddana svedene su na svega 4,5 milijarde. Neki će pomisliti kako je to sasvim pristojna sučma, ali ne teba dovoliti da u letnjim mesecima, zbog definitivno propale turističke žetve, preti dalji odliv deviza iz zemlje. Prema procenama eksperata u NBJ, samo do avgusta devizni saldo zemlje smanjiće se za više od milijardu dolara, a do kraja godine devizni konto mogao bi da se spusti i ispod 2,5 milijarde, što bi značilo da Jugoslavija nema dovoljno novca ni za plaćanje tekućih obaveza. Uz sve to, zaista je iluzorno očekivai da će se u narednom periodu povećati doznake iz inostranstva, jer je daleko realnija pretpostavka da će one – skroz presušiti.

Naravno, u novoj situaciji nema ni govora o nastavku pregovora sa MMF-om i drugim međunarodnim finansijskim institucijama, što znači da će Jugoslavija do kraja godine ostati najverovatnije bez tri milijarde dolara očekivane inostrane finansijske podrške. U obzir ne dolazi ni reprogramiranje dugova kod Pariskog kluba, što će dodatno opteretiti platno-bilansnu poziciju zemlje. Zato se do kraja ove godine procenjuje neto odliv kapitala iz zemlje od blizu 5 milijardi dolara, što otprilike odgovara sumi koju bi trebalo ubrizgati u krvotok posustale privrede.

Teško je pretpostaviti da nadležni organi u dve severozapadne republike nisu bili upoznati s novim cirama, ali ih to nije sprečilo da načine bezuman potez, ravan samoubistvu. Pre konačne odluke i Slovenija i Hrvatska dobile su jasne poruke iz sveta da ih ama baš niko neće priznati kao subjekte međunarodne zajednice. Zanemarujući ovom prilikom političke kosekvence takvog stava svetske javnosti i državnih institucija, jasno je da to znači i odsustvo bilo kakve ekonomske pomoći. A, samo Sloveniji, i to prema analizama tamošnjih eksperata, u prelaznom periodu, neophodna je finansijska injekcija od nekoliko milijardi dolara, dok je u slučaju Hrvatske ta cifra i veća.

Uz to, slsovenačka preduzeća više od polovine svojih proizvoda plasiraju na tržište ostatka Jugoslavije. U slučaju kada se postave nove granice i uvedu carine, velika je ludost očekivati da će građani u drugim delovima zemlje ekonomski podsticati osamostaljenje Slovenije. Tim pre što je tržište ionako već preplavljeno daleko kvalitetnijom, neretko i jeftinijom robom najuglednijih svetskih proizvođača. To će automatski stvoriti i doneti teškoće privredi dežele, koja će morati da se preorijentiše na druga tržišta bez obzira na njihove želje da sačuvaju uspostavljene ekonomske veze, koje su im i do sada bile osnovni, moglo bi se reći i jedini interes. Ulazak na tržišta drugih zemalja pretpostavlja i dodatne marketinške aktivnosti što samo po sebi puno košta, a uz to će morati da snižavaju i cene svojih roba. Kada se zna da i pri sadašnjim cenama mnoge domaće firme stvaraju gubitke, jasno je da će to značiti novi gubitak na supstanci i lagan ali siguran korak ka otpunom bankrotu slovenačke pa i hrvatske privrede. Na žalost, ovo će se najverovatnije dogoditi i drugim jugoslovenskim preduzećima, jer će i ona, najverovatnije, osetiti međunarodnu izolaciju koja preti nakon jednostranih poteza Slovenije i Hrvatske.

Ukoliko se nešto hitno ne preduzme, Jugoslavija bi uskoro mogla da proglasi potpuni bankrot. Sadašnji dugovi inostranstvu iznose 16,2 milijarde dolara, ali su po svemu sudeći unutrašnji dugovi i nekoliko puta veći. Samo prošle godine Juprivreda zabeležila je gubitak od preko 6 milijardi dolara, a i ove, teško da će biti manji. Dubioze bankarskog sistema zemlje premašuju 12 milijardi dolara, a istu sumu država duguje građanima za potrošenu deviznu štednju. Kada se sve sabere, dolazi se do cifre od blizu, ako ne i preko 100 milijardi dolara, a celokupna društvena imovine zemlje procenjuje se tek na 150 milijardi dolara. U proseku, svaki sadašnji Jugosloven bio bi dužan oko 5.000 dolara i to u uslovima kada samo zaposleni mesečno u proseku zarađuju 200 američkih "zelembaća". Drugim rečima, nakon raskusurivanja sve

republike mogle bi da ostanu poput crkvenih miševa, bez igde ičega, ali i bez nade da će u narednih koliko godina moći da računaju i na jedan jedini cent međunarodnih kredita. S druge strane, gotovo je sigurno da će svi poverioci pohrliti da svoj novac što pre izvuku sa "broda koji tone", a to bi mogao značiti i definitivni krah za sve.

Zbog toga se ne mogu zaobići nedavno izgovorene reči jednog delegata u Saveznom parlamentu, da je "od mnogih kolega Slovenaca čuo kako nikada nisu u istoriji imali luđu vladu, ali je ona očito uradila ono što je naumila". Da li će to građanima Slovenije, naravno i Hrvatske, pa i ostalog dela Jugoslavije, postati jasno tek kada se oglase stomaci, ali ne novim himnama, ostaje da se vidi. Do tada neka su svima bogovi u pomoći, jer u ovo vreme, kada je razum već odavno na godišnjem odmoru, čini se ništa drugo ne pomaže. (*Dnevnik*, 27. juni 1991)

SAOPŠTENJE SRPSKOG NACIONALNOG VEĆA

Ostaju u zajedničkoj državi

Bačka Palanka – Srpsko nacionalno veće za Slavoniju, Baranju i Srem na poslednjoj sednici odlučilo je da srpski narod ostaje u zajedničkoj državi s ostalim delovima srpskog naroda i drugim jugoslovenskim narodima koji žele da žive u zajedničkoj državi.

SRBI BEŽE IZ OSIJEKA
- VOJVODINA – DRUGI DOM -

U strahu od moguće osvete pripadnika "mlade demokracije" bračni par S.D. i D.P. iz Osijeka s dvoje malene dece drugi dom potražili na sigurnom – u Vojvodini

Od kada su HDZ-ovci pre više od godinu dana u Hrvatskoj preuzeli vlast, za nas Srbe u Osijeku nema mira – kaže naš sagovornik. – Životi su nam stalno bili ugroženi, šikanirani smo i potcenjivani na svakom koraku. Nisam verovao da će se Hrvatska otcepiti, ali kada smo u utorak uveče videli na televiziji odluku hrvatskog Sabora, supruga i ja smo doneli odluku da što pre pobegnemo iz te države. Na ovakvo naše opredeljenje uticalo je i saznanje da se u okolini Osijeka prave logori za Srbe, crne liste za odstrel Srba, pa gotovo svakodnevno puškaranje i miniranje i mi više nismo smeli da čekamo. Jer, oni su naoružani do zuba, nikada se nije moglo znati odakle će naići, a ubiti ili zaklati čoveka za njih nije ništa.

VELIKO UZNEMIRENJE GRAĐANA I REKE IZBEGLICA U GRANIČNOM PODRUČJU S HRVATSKOM
- ŽIVOT U VELIKOM STRAHU -

Više stotina izbeglica, uglavnom žena i dece smešteno u sremskomitrovačkoj opštini. – Intenzivirana obuka u vojarnama Hrvatske narodne garde u Iloku i kod Opatovca u blizini Vukovara doprinos povećanju napetosti

Neće da služe NDH

Tokom poslednjih nekoliko meseci na teritoriju Srbije izbeglo je i više desetina mladića srpske nacionalnosti, koji su donedavno nosili uniforme redarstvenika i specijalaca MUP-a Hrvatske. Bežeći od maltretiranja i svakodnevnih provolkacija, njih dvadesetak i izrazilo želju da se zaposli u organima bezbednosti MSUP-a Sremske Mitrovice koji pokriva i teritoriju Šida.

Kako smo saznali, ovi mladići koji ne žele da služe "Neovisnoj državi Hrvatskoj" i pucaju u sopstveni narod, ispunjavaju sve uslove za zapošljavanje u MUP-u Srbije pa će početkom narednog meseca dobiti stalno zaposlenje u policijskim stanicama Sremske Mitrovice i Šida.

U šidskoj opštini spreman prihvat

Dakle, granica Hrvatske sa Srbijom počinje da liči na dobro utvrđeno stanište, bar što se hrvatske strane tiče. Gotovo ista je situacija i u bivšem naselju, u kojem su boravili brigadiri na radnim akcijama, kod Opatovca u blizini Vukovara. Za obe vojarne Hrvatske garde karakteristično je da se u njihovom sastavu nalazi i veliki broj Šiptara, Rumuna, čak i poneki kurdski izbeglica i drugi plaćenici, a da praktičnu nastavu izvodi niz bivših pripadnika Legije stranaca. Istina je takoće, da je veoma mali broj njih osposobljeno za ozbiljnija policijska dejstva, ali sam broj priadnike, stalne provokacije koje priređuju i njihovo ponašanje dovoljan su razlog ne samo za zabrinutost već i za strah stanovnika sela koja se nalaze u neposrednoj blizini, na teritoriji Srbije. (*Dnevnik*, 27.jun 1991)

STANJE U SLAVONIJI, BARANJI I ZAPADNOM SREMU SE RAPIDNO POGORŠAVA
- NAPADNUTO BIJELO BRDO -

Prema nezvaničnim informacijama, u ovom selu, smeštenom između Erdura i Osijeka, prilikom okršaja poginuo jedan austrijski vozač, koji se tu slčajno zatekao. – Ko je napao Srbe u Bršadinu na koji su snajperisiti i danas pucali sa VUPIK-ovih

silosa? – Otmica žena u Palači kod Laslova. – Šta piše "tisak" o događajima u Mirkovcima

Krenule ustaške uniforme

Po informacijama koje pristižu iz okoline Vinkovaca tamo su se pojavili ljudi obučeni u ustaške uniforme. Reč je o, kako se tvrdi, onim Hrvatima koji su u ove krajeve pristigli iz Hercegovine u vreme Nezavisne Države Hrvatske, tzv. "pavelićevcima" pošto ih je u Slaviniju kolonizirao poglavnik Ante Pavelić. Oni, inače pripadaju najekstremnijem delu HDZ-a i njih se jednako boje i slavonski Srbi, ali i slavonski Hrvati, inače dosta miran i vrlo vredan svet kojem je najmanje do ratovanja.

GRAĐANI KOSOVA I METOHIJE O OTCEPLJENJU SLOVENIJE I HRVATSKE
- ŠKOLSKI PRIMER SEPARATIZMA -

Od Skupštine Srbije traži se da proglasi stalno zasednje u ovim teškim trenucima za srpski narod i da ga zaštiti svim mogućim sredstvima.

Smatram da su gospoda iz Slovenije i Hrvatske Jugoslaviju shvatili kai vikend-zonu. Pošto su iscrpeli njene ekonomske mogućnosti, misle da mogu da se vrate u mesto stalnog boravka – kaže Radoslav Anđelković, dekan Ekonomskog fakulteta u Prištini, dok Branislav Đukanović tvrdi da je razdruživanje farsa, jer je reč o secesionizmu.

PROTEST SOCIJALISTIČKE STRANKE HRVTSKE

Stvaranje bunker država

Hrvatska i Slovenija imaju pravo da izgrađuju državu kakvu žele, međutim, postavljanje rampi je vanjska manifestacija krivog shvaćanja suštine suverenosti, u očima međunarodne javnosti, posebno u situaciji stvaranja Evrope bez granica. To je samo dokaz neshvaćanja suštine integracijskih procesa. Umesto otvorenih država stvaramo bunker države, naglašava se u saopštenju koje je potpisao predsednik stranke Željko Mažar.

"Nama je, u procesu osamostaljivanja, jedina šansa da budemo otvoreniji od drugih, posebno od onih koji su nas svojom politikom onemogućavali da se otvorimo prema Evropi. I to je bio jedan od razloga za razdruživanje", stoji između osalog, u ovom saopštenju

VUKOVARSKA REALNOST
- U ZNAKU IŠČEKIVANJA -

Noružani pripadnici HDZ-a se nasilno useljavaju u javne i privatne zgrde u gradu i okolnim selima i odatle vode raznorazne akcije

Vukovarska opština živi u iščekivanju i napetosti, koja se povećava iz čas u čas. Nakon jučerašnjeg napada Hrvatske garde na Bršadin, kada je ubijen Simo Ponjević radnik Saveznog SUP-a koji je bio na odmoru u rodnom selu Bršadinci su ogorčeni i uplašeni. Ovo je već treći Srbin ubijen za manje od dva meseca, pa sigurnost sada ne pruža ni vojska koja se od juče nalazi u mestu. Strah od novih napada naterao je meštane Bršadina da se samoorganizuju, pa je tamo od noćas saobraćaj blokiran, a vojska upozorava putnike da u selo ulaze na vlastitu odgovornost.

Prepreke su i u drugim srpskim selima vukovarskog kraja – Trpinji, Veri, Pačetinu, Boboti... U Borovu Selu nema barikada, ali od jutros naoružani hadezeovci u Borovu Naselju kontrolišu sve koji ulaze i izlaze iz Borova Sela. To međutim, ne sprečava Srbe da, bežeći pred hrvatskom demokratijom, evakuišu žene i decu u Srbiju.

Od jutros ne saobraćaju autobusi na relacijama Vukovar – Osijek i Vukovar – Vinkovci. Železnički saobraćaj između Vukovara i Vinkovaca takođe je u prekidu, jer je ova pruga minirana po 18 put u Vukovaru i Borovu selu.

U pripremama koje HDZ sprovodi već izvesno vreme, a intenzivirane su nakon proglašenja samostalne suverene Hrvatske, u Borovu Naselju su vć zauzeti neki objekti i ide se i dalje. U bivšu zgradu fabričkog komiteta SK uselile su se dve porodice. Odatle se svake noći čuje pucnjava, iako u poslednja dva dana manje. U pitaju je, kažu, štednja municije koja treba da se upotrebi za žive mete.

Iz čitavog niza punktova u gradu pripadnicima HDZ-a ovih dana se učestalo deli oružje. Nezvanično saznajemo da su juče i danas stigle nove količine najmodernijeg naoružanja, koje treba da bude upotrebljeno za "smirivanje Srba". (*Dnevnik*, 28. jun 1991)

KONFERENCIJA ZA ŠTAMPU VUKA DRAŠKOVIĆA
- NUŽNO FORMIRANJE SRPSKE GARDE -

Predsedništvo SPO-a zahteva od JNA da dosledno sprovede sve mere savezne vlade da se za svaki slučaj Srbija mora pripremiti i za najgore, odnosno za rat

Vuk Drašković je izrazio sumnju da će svi zahtevi biti i ispunjeni, pa je dužnost i obaveza Srbije da se za svaki slučaj, za ne daj Bože, maksimalno pripreme, kako ne bi potpuno nespremna dočekala najgore mada to niko ne

želi. Zato je Predsedništvo SPO-a danas donelo odluku o formiranju Srpske garde koja međutim, neće biti stranačka već otvorena za pripadnike svih partija i naroda.

Drašković je najavio da će spisak dobrovoljaca biti dostavljen Republičkom parlamentu, a od države se traži da ona službeno proglasi formiranje garde, da gardistima obezbedi uniforme, oružje i preuzme brigu o njihovoj obuci. Ukoliko država odbije, sve to učiniće SPO, a naći će se i način i sredstva da se nabave i uniforme i oružje. Po rečima Draškovića čim garda bude formirana, zamoliće se predstolonaslednik princ Aleksandar drugi Karađorđević da dođe u Srbiju i preuzme funkciju vrhovnog komandanta Srpske garde.

Po mišljenju lidera SPO-a Jugoslavija nije srušena, ona još postoji jer niko iz sveta nije priznao secesiju Slovenije i Hrvatske. Do stvaranja suverenih nacionalnih država može se doći samo poštovanjem postojećeg Ustava, a pre tog koraka mora se sačiniti i deobni bilans i utvrditi nove granice, jer sadašnje u Hrvatskoj nisu ni istorijske ni etničke, niti su ikada igde verifikovane.

ŠEŠELJ PRED SUDOM ČASTI FILOZOFSKOG DRUŠTVA SRBIJE?

Sud časti Filozofskog društva Srbije prihvatio je danas inicijativu Izvršnog odbora tog društva o pokretanju postupka pred ovim sudom protiv dr Vojislava Šešelja, odnosno statusa njegovog članstva u filozofskom društvu.

Na taj korak Izvršni odbor se odlučio, ocenjujući da se izjave i javni nastupi Vojislava Šešelja kose sa etičkim principima filozofskog društva Srbije. (*Dnevnik*, 28. jun1991)

JUČE ZASEDALA SKUPŠTINA GRADA
- ZABRINUTOST ZA SUDBINU ZEMLJE -

Bezbednosna situacija u gradu još uvek zadovoljavajuća. Protest roditelja regruta zbog odlaska u vojne pošte u Sloveniji i Hrvatskoj. O štrajku prosvetara na sledećoj sednici. Tromesečni tajm-aut za "NIVU". Bespravno se useljavaju i milicioneri

Uvodno izlaganje o trenutno najaktuelnijem pitanju političko-bezbednosnoj situaciji u novosadskoj opštini izneo je opštinski sekretar za narodnu odbranu Jovan Miljuš.

Političko-bezbednosna situacija u našoj opštini još uvek je zadovoljavajuća, mada u poslednje vreme imamo izuzetno velikih problema pri slanju regruta – rekao je Jovan Miljuš. U poslednja dva dana pre polaska regruta u vojne pošte u Sloveniji i Hrvatskoj naš Sekretarijat je bio opsednut roditeljima koji su protestvovali i pretili nam. Mi smo im do sada korektno objašnjavali, ali što će biti dalje neznamo.

Vukovarska tragedija 1991

Sve više izbeglica

Jovan Miljuš upoznao je delegate i sa merama pomoći ugroženim Srbima iz Hrvatske. U poslednjih deset dana u Novi Sad je stiglo više od 80 izbeglica, a verovatno će ih narednih dana biti još, posebno dece – ocenjuje Sekretarijat za narodnu odbranu upozoravajući delegate da je sredstava za pomoć izbeglicama veoma malo.

U veoma žučnoj diskusiji posle ove informacije delegati su se založili za obezbeđivanje normalnog života izbeglicama na njihovim vekovnim ognjištima, zašta je nadležna JNA, kako je rekao Jovan Bijelić "Ne smemo ponoviti grešku već načinjenu na Kosovu odakle su se Srbi iselili". Po mišljenju Zorana Ašanina i Lazara Gajdobranskog Srbija je sve ovo što se danas dešava i pored mnogih upozorenja dočekala nespremna za razliku od nekih republika koje su već oformile i svoju vojsku. Vojislav Ačanski založio se za poverenje saveznom sekretaru za narodnu odbranu i JNA koja po njegovim rečima neće ratovati protiv naroda, ali hoće protiv svake nelegalne vojske. Po mišljenju Jove Gavrića, sadašnjim vojnicima trebalo bi rodužiti vojni rok za godinu dana, a regrute za to vreme obučavati u Srbiji, a ne slati u druge republike. I po mišljenju Siniše Tucakova i Slobodana Rubežića, valjalo bi po svaku cenu sačuvati mladost Srbije, a ljude srednjih godina pozvati u redovan sastav vojske. (*Dnevnik*, 28. juni 1991)

SKELOM PREKO DUNAVA IZ PAKLA

Do kasnih časova sinoć deca i žene iz ugroženih delova Hrvatske, prelazila Dunav da bi potom iz prihvatnog centra u Osnovnoj školi "Aleksan Šantić" prebacivani u druga mesta. Ako situacija bude to zahtevala, skela će prebaciti na sigurno u toku noći sve one koji nisu sposobni da se brane od militantnih hadezeovaca i redarstvenika

Tamo je pakao, kaže nam jedna starija žena, penzionerka iz Vukovara. Gotovo godinu dana živimo u ratnoj psihozi, a sada je počelo da se puca i to danonoćno. Nama su stanovi izmešani kao košnice i ne znate odakle će da opali metak. Gradom kruže razne priče, ustaše su ubile ovoga, Hrvti kažu da četnici prelaze Dunav. Nastao je opšti haos, više niko nikome ništa ne veruje. Gotovo sve komunikacije između Srba i Hrvata su prekinute što iz straha, što iz mržnje. Mislim da su srpsko-hrvatski odnosi ostali čitavi samo u

nacionalnom mešovitim familijama iako ne znam dokle će i tamo potrajati. Ovo sve je iracionalno, svugde vlada strah, a sve mi se čini spremnim da svakog časa ubijaju. Ja ovde nemam nikoga, moje muške glave su ostale u kući da je brane, a šta će sa njima biti to sam Bog zna... (*Dnevnik*, 28. juni 1991)

SITUACIJA NA GRANIČNOM PODRUČJU S HRVATSKOM DOBILA OBELEŽJE PREDRATNOG STANJA
- O MIRU NI – RAZGOVORA -

Čelnici Vinkovaca, Vukovara i Županje ne žele čak ni da razgovaraju o rešenjima za smirivanje situacije. Maltretiraju se i teški bolesnici pa i trudnice. Preko Šida izbeglice i dalje nalaze utočište u mestima širom Srbije.

Nastavlja se egzodus srpskog naroda u Slavoniji, Baranji i zapadnom Sremu. Ponižavanja i maltretiranja nisu lišeni čak ni teški bolesnici kojima se medicinska pomoć ne pruža samo zato što su Srbi! To više nije obična međunacionalna netrpeljivost već genocid nad Srbima. Kako drugačije objasniti činjenicu da zdravstveni radnici i pored Hipokratove zakletve odbijaju da purže pomoć teškim bolesnicima iz srpskih sela kojima je potrebna dijaliza u gradskim bolnicama, da se s bolničkih pragova vraćaju Srpkinje koje za koji dan treba da se porode, da se iživljavaju nad mentalno-retardiranom decom.

Špijuniraju i SUP

Danas je prvi put zvanično saopšteno da su organi bezbednosti u graničnom području lišili slobode i dva lica za koja se opravdano sumnja da su špijunirala i pratila kretanja specijalnih jedinica MUP-a Srbije na ovom terenu. Oba lica lišena su slobode i predata nadležnim organima u okviru redovnog istražnog postupka.

NEMA ČEKANJA

Nismo za rat, ali ćemo u svakom trenutku biti spremni da zaštitimo vitalne interese našeg naroda, rekao je Predrag Opojevlić.

U VUKOVARU VLADA RATNA PSIHOZA
- PUTNICI NA SOPSTVENI RIZIK -

Autobuske i železničke linije i dalje u prekidu, a od juče ujutro između naselja Borovo i Borovo Sela uz stražu hadezeovaca i barikada

Strah se u Vukovaru i okolini širi poput kuge, a napetost preti da preraste u pravu histeriju. Ulice grada su gotovo puste, velik broj ljudi danas

nije otišao na posao, a žalosne kolone srpskih žena i dece od jutros rano upućuju se prema Borovu Selu i skeli koja vodi preko, u slobodu. Oni koji ostaju, zatvorili su se u kuće i osluškuju svaki šum i pucanj, posebno noću. Psihoza rata uvukla se u sve domove i sve razgovore. (*Dnevnik*, 28. jun1991)

RAZGOVOR S MINISTROM UNUTRAŠNJIH POSLOVA SAO KRAJINE MILANOM MARTIĆEM
- MILICIJA KRAJINE JE SPREMNA -

Ne pada nam napamet da sadašnje stanje u Glini ostane kakvo je sada, jer je to teritorija SAO Krajine i takva će i ostati. U kninskom zatvoru 28 zarobljenika

Jedinice SUP-a SAO Krajine na celom području svoje teritorije situaciju drže pod kontrolom iako dođe do sukoba s snagama MUP-a Hrvatske, spremne su da se suprotstave agresoru i odbrane srpski narod- rekao nam je ministar unutrašnjih poslova u Vladi SAO Krajine Milan Marrtić.

On je dodao da posle razdruživanja Hrvatske od Jugoslavije, situacija na području SAO Krajine krajnje je napeta. Snage MUP-a Hrvatske upale su u Glinu, gde je bilo i žrtava i posle intervencije JNA uspostavljena je tzv. "tampon zona" i sada je zatišje.

Nama ne pada ni na kraj pameti da stanje ostane kako sada jeste – ističe Martić. To je teritorija SAO Krajine i ona će takva i ostati. Mi smo u međuvremenu konsolidovali svoje redove i nešto ćemo preduzeti da se takva situacija izmeni. Mi međutim, očekujemo napad snaga MUP-a Hrvatske, jer su oni i najavili da će napasti JNA, da će sa svojom gardom nešto preduzeti i protiv faktora, kako su rekli, koji ne žele Republiku Hrvatsku. Snage milicije SAO Krajine na svojim su mestima. Veoma je važan faktor to što je na našoj strani velik motiv i mi ne možemo da izgubimo, jer ni jedan narod nije izgbio pa neće ni srpski narod na ovim prostorima.

Dvor na Uni pod potpunom kontrolom

Čuju se informacije da je iz MUP-a Hrvatske stigao poziv vašem Ministarstvu za razgovor o uspostavljanju Stanice milicije u Glini. Dali možete potvrditi ovu informaciju pitamo sagovornika.

Mene o tome nisu obaveštavali, zaisa neznam s kim su o ovome razgovarali. U svakom slučaju – istakao je Martić, nema šta da razgovaram o tom području. To je srpska teritorija i biće naša. S njima mogu da razgovaram samo o granicama, a da oni uspostavljaju nekakve policijske postaje u Glini ili Dvoru na Uni, to im nećemo dozvoliti. To znači i da više nećemo tolerisati upade na teritoriju SAO Krajine. Svakom će se upadu ubuduće odgovoriti

onako kako se i postupa prema uljezu, kao prema okupatoru. Oni su za nas okupatori i tu više nema dileme.

Kakva je situacija u Dvoru na Uni?

Dvor na Uni je potpuno pod našom kontrolom. Na tom području dosta smo dobro učvršćeni iako dođe do sukoba, ja verujem da će jedinica koja se tamo nalazi znati da se suprotstavi okupatorskim jedinicama MUP-a Hrvatske.

Juče je u Bosanskom Grahovu doneta deklaracija o ujedinjenju dveju krajina. Kakva je koordinacija u domenu vaše službe?

Uvek ističem volju naroda, a on je želeo svoju miliciju i on je na ovoj teritoriji ima, a imaće je i na celoj teritoriji dosadašnje Bosanske Krajine – kaže Milan Martić. Ta će milicija štititi svoj narod i nema tog funkcionera koji može to sprečiti. I ta će milicija intervenisati gde za to bude razloga, pa bilo to i u Banja Luci, Kupresu ili nekom drgom mestu. To što Skupština BiH ovo ne prihvata njihov je problem, jer oni igraju perfidnu igru. Oni su aminovali formiranje HDZ-ovskih formacija na području Bosne i sada im odjednom mi smetamo kada se organizujemo. To što oni poništavaju naše odluke to je njihov problem. Važno je da znamo šta mi hoćemo.

Kampovi nisu tajna

Nedavno se u nekim sredstvima informisanja moglo saznati da se u okolini Knina nalaze logori za obuku ljudi za odbranu Krajine. Tvrdi se da to nije Milicije Krajine. Šta nam o tome možete reći?

Postoji kamp na području Benkovca, tu sam izvršio smotru i samnom je bio kapetan Dragan koji izvrsno govori engleski, pa otuda zlonamerne tvrdnje da se ovde obučavaju Englezi. A ovakvih kampova imamo širom Krajine i to nije tajna.

Kruže različite informacije o broju poginulih u Glini. Šta je prava istina?

Poginuli su naš milicioner Dragiša Stefanović i dva civilna lica, koja su nevino nastradala, jer su oni pucali na sve što je srpsko. Poginula su i dva pripadnika MUP-a Hrvatske. Tom je prilikom zarobljeno i 16 pripadnika MUP-a Hrvatske i oni se nalaze zatvoreni u Kninu. Ponudio sam razmenu za zaraobljene s Plitvica i ostale nevino zarobljene, ali oni su to odbili. Trentno se u zatvoru nalazi 28 zarobljenika. Sada radimo na proširenju zatvora i formiranju pravosudnih organa gde će biti osuđeni za rušenje legalno izabranih organa vlasti SAO Krajine, za špijunažu i druga krivična dela.

Kakva je saradnja pripadnika SAO Krajine sa JNA?

Nije bilo ni jednog incidenta sa JNA i bio bi apsurd ako bi došlo do sukoba s armijom, jer imamo zajednički cilj. Odnos s armjom i korpusom u Kninu je korektan i ni jednog sukoba nije bilo, a ne verujem da do njega i može doći. Međutim, Peta vojna oblast je posebna priča, jer se tu čudne stvari dešavaju. Vrh Pete vojne oblasti ne donosi uvek odluke za koje bi se moglo reći da su jugoslovenski orijentisane.

Da li imate nekih saznanja o povećanoj koncentraciji snaga MUP-a Hrvatske oko Krajine?

Oko Krajine se nalazi velika koncentracija snaga hrvatskog MUP-a. Mobilisali su gotovo sve što je spremno da nosi oružje. Važno je pri tom znati da su u tome angažovani Šiptari, kako ih ja zovem "pancir braća" jer oni treba prvi da dobiju metak za uslugu svojoj braći Hrvatima. Ali mi nećemo odstupiti. Ne pada nam ni na kraj pameti da idemo zajedno u tu nezavisnu državu Hrvatsku. Naš narod je jednom imao Jasenovac i više ne želimo da se on ponovi – završio je Milan Martić.

DRAMATIČNA NOĆ U OSIJEKU
- PUCNJAVA PRED KASARNOM -

Posle neuspešnog pokušaja da se zaustavi pokret jedinica JNA, velika kolona ljudi predvođena razjarenim hadezeovcima, krenula ka kasarni gde je došlo do pucnjave. Kontradiktorne vesti o broju ranjenih i težini ovreda. Dve žrtve u Palači. Pušteni taoci u Bjelom Brdu

Pokret tenkova iz osječke kasarne "Milan Stanivuković" i neuspeo pokušaj da se oni zaustave; što su televizijski gledaoci mogli sinoć da vide i na malim ekranima, bili su uvod u dramatičnu noć u središtu Slavonije u kojoj istina, nije bilo žrtava, ali je u pucnjavi koja je s prekidima trajala gotovo cele noći bilo dosta povređenih.

Po svemu sudeći u trenutku kada je kolona tenkova krenula Klajnovom ulicom, na nju je iz okolnih zgrada otvorena paljba. Uz to pokušano je zaustavljanje tenkova postavljeih nekoliko automobila, ali to, kako se videlo na snimcima nije uspelo. Istina, po drugoj verziji koju lansiraju i održavaju glasnogovornici HDZ-a vojska je prva pucala iz tenkova kojom prilikom su lakše ranjeni Vlado Stojić i Mladen Heralda. Šta se zapravo dogodilo trebalo bi da pokaže istraga koju uporedo i razume se, odvojeno vode organi Vojske i organi MUP-a.

Ovaj događaj je, rekosmo, bio uvod u dramatičnu osiječku noć.

... Taj zahtev je na skupu na Trgu Ante Starčevića izrekao i čelnik Osječkog HDZ-a Ivan Cvitković, a usledila je kolona automobila i trubljenje

osječkim ulicama. Ivan Cvitković je inače pozvao okupljene da ne preduzimaju ništa, jer, kako je rekao, o bezbednosti Osijeka i Osječana od noćas brinu snage Zbora narodne garde.

Sve ovo, međutim, nije imalo efekta, pa je gomila krenula ka kasarni "Milan Stanivuković" gde je ponovo došlo do pucnjave. Ishod te pucnjave je po zvaničnim podacima : 13 ljudi je teže, a troje lakše ranjeno. To međutim ne odgovara onom što je saopšteno u Opštoj bolnici u Osijeku. Tamo naime kažu da je od 10 lakše povređenih ljudi već pušteno kućama, a da je na lečenju zadržano sedam lica čije povrede nisu opasne po život.

Ni u okolini Osijeka i drugim delovima Slavonije noćas nije bilo mirno. U Palači je poginuo Milan Ivić iz Markušice. On je žrtva pravog ratnog okršaja. Nešto kasnije kod Tordinaca, sela na putu od Osijeka ka Đakovu pronađeno je telo vozača.

Po zvaničnoj informaciji poginuli vozač je u pucnjavi koja je usledila najpre ranio milicionara, a kasnije je ubijen.

Konačno treba pomenuti da je izvršena razmena zarobljenika između Osijeka i Bijelog Brda posle okršaja o kojem smo pisali juče.

Bjelobrdci su pustili putnike iz Aljmaša i Erduta koje su u autobusu "Pan-turista" držali kao taoce.

Minirana radnja Dušana Čubre

Tokom dramatične osječke noći minirana je radnja Srbina Dušana Čubre. Pošto je po njoj reč o lojalnom Srbinu, osječka policija za ovaj akt optužuje Čubrine sunarodnike. Pored ovoga u vazduh je dignut kiosk "Borbe" na Vinkovačkoj cesti a čula se i eksplozija kod poslastičarnice "Renmini".

Otkazi u Bolnici

Veliki broj medicinskih sestara srpske nacionalnosti koje rade u osječkoj bolnici dalo je otkaze. One, kako kažu više nisu mogle da trpe stalna vređanja što navodno leče četnike kako se nazivaju Srbi koji zbog povreda stižu i u ovu bolnicu. (*Dnevnik*, 29. jun 1991)

ISTOČNO SLAVONSKI KOTAO JOŠ VRI
- ŽESTOK OBRAČUN U BOROVU -

Eksplozije i pucnjava u Osijeku. Palača evakuisana, Jagodnjak opkoljen. Šta se sprema u Dalju?

Nema mira u Slavoniji. Protekle noći najžešći obračun dogodio se u Borovu Naselju. Tu je najpre došlo do okršaja između MUP-ovaca i naoružanih HDZ-ovaca s jedne, i naoružanih Srba s druge strane. Okršaj je, kažu bio žestok, a kada su pripadnici JNA stigli i pokušali da razvade zaraćene strane i na njih je otvorena paljba.

Podatak o ranjenim i eventualno poginulima je u ovom trenutku, teško saznati, ali je izvsno da ovaj obračun nije prošao bez posledica. Borovo Naselje je inače, centar ekstremnih hadezeovaca čije su cevi uperene ka Borovu Selu, udaljenom jedva kilometar – dva.

Osijek pod kontrolom HDZ-a

Posle dramatične noći u kojoj je napadnuta Osiječka kasarna "Milan Stanivuković", o čemu je Dnevnik juče pisao, tek nešto malo manje dramatičnosti bilo je u noći između petka i subote. Tada je u središtu Slavonije odjeknulo više uzastopnih eksplozija. Najpre je eksplozivna naprava aktivirana ispred kuće Srbina Bore Maletića, a nešto kasnije u vazduh je odleteo i jedan od preostalih kioska "Borbe" u ovom gradu. Valja podsetiti da je preksinoć minirana i laboratorija Vojne bolnice u Osijeku.

Osijek je, inače pod apsolutnom kontrolom pripadnika HDZ. S obzirom na koncentraciju "jastrebova" u najvećem slavonskom gradu to nikoga ne čudi. Srbi u njemu su prestavljeni, bez obzira na to što ih ima gotovo 30 hiljada. Izlaz iz ovog grada je nemoguć, a većina žitelja ne odlazi na posao.

Tokom prošle noći registrovano je veće kretanje pripadnika MUP-a Hrvatske i naoružanih hadezeovaca iz Osijeka u pravcu Jagodnjaka, srpskog sela na putu za Beli Manastir. Jagodnjak je poodavno označen kao jedno od najznačajnijih žarišta srpskog otpora u Baranji. U ovom trenutku to selo je opkoljeno, a njegovi žitelji ubrzano postavljaju barikade i kopaju rovove, spremajući se za eventualni napad.

Evakuacija iz Palače

U protekla dva dana najžešće je bilo u Palači, srpskom selu u Vikovačkom kraju. U puškaranjima koja su se za to vreme događala život su izgubila dva pripadnika srpskog naroda. To su Milan Ivić iz Markušice i Miladin Avrić iz Gradačca, koji je umro na putu za bolnicu u Novom Sadu.

Sve to i stalna koncentracija pripadnika MUP-a Hrvatske, odnosno naoružanih civila u okolini ovog sela doveli su do evakuacije gotovo svih njegovih žitelja. Deca i žene se ubrzano evakuišu dok se muškarci vraćaju na barikade postavljene oko sela.

Posebnu pažnju u celoj situaciji u Slavoniji zaslužuje ono što se dešava na prostoru omeđenom selima: Erdut, Bijelo Brdo, Borovo Selo i Dalj. Pošto je

Vukovarska tragedija 1991

u Borovu Selu presečena komunikacija iz pravca Vukovara, a u Bijelom Brdu iz praca Osijeka, Erdut i Dalj su praktično odsečeni. U Erdutu, u kojem peovlađuju Hrvati, smešten je centar za Narodnu odbranu u kojem ima oko 600 naoružanih MUP-ovaca dok je u Dalju pod oružjem stotinak MUP-ovaca i najmanje 1.000 HDZ-a.

Sve ove snage su praktično u srpskom okruženju odsečene od baza u Osijeku i Vukovaru, pa mnogi očekuju da bi baš tu moglo doći do krvavog obračuna. To potvrđuju i vesti iz Dalja koje govore da tamošnji policajci svake noći u policijskoj stanici drže srpske taoce, strahujući de baš njihova stanica biti prva na udaru u slučaju napada. Istovremeno, velika Daljska ciglana ovih dana je mesto neobičnih radova: po nekima to bi trebalo da bude mesto za sklanjanje Hrvata, a po drugima za masovno držanje srpskih talaca.

Glavaš poziva dobrovoljce

Preko Radio-Osijeka danas je u više navrata emitovan proglas Opštinskog sekretarijata za narodnu odbranu, u kojem se svi koji žele da se bore za suverenitet Hrvatske pozivaju da se upišu u dobrovoljačke jedinice. Na čelu ovog Sekrtarijata je inače Branimir Glavaš, alfa i omega i Osijeka i Slavonije, bivši Titov stipendista i po nekim informacijama budući hrvatski ministar za narodn odbranu.

VUKOVAR PONOVO ZATVOREN GRAD
- GARDA POSTAVILA BARIKADE -

Ponovo sukob sa meštanima naselja Borovo. Policijska uprava u Vukovaru – ćuti

Vukovar je ponovo blokiran grad. Sve prilaze sem iz pravca Iloka i Tovarnika drže hadezeovci, odnosno Hrvatska narodna garda kako se sada nazivaju. Ne može se u Borovo Selo jer su pred oba ulaza hadezeovske barikade i naoružani civili. Slično je i na Trpinjskoj cesti gde je nekoliko kamiona među kojima su čak i Borovski potpuno blokirali put prema Osijeku. Ne može se ni u Vinkovce. Autobuske linije u ovim pravcima ne rade, kao ni železnica. A od jutros su počele i prve nevolje sa snabdevanjem jer mleko iz Osijeka nije stiglo.

Prošle noći oko 2 sata žitelji naselja Borovo doživeli su pravi šok. Iznenada je počela pucnjava koja je trajala više od sat vremena. Pucalo se iz raznog oružja, a kako se moglo čuti i sa raznih strana kao u pravom ratu.

Jutros smo saznali da je došlo do sukoba između tzv. Narodne garde i meštana Borova Sela koji su obezbeđivali mesto.

Od načelnika Policijske uprave Vukovar pokušali smo dobiti informaciju o čemu se radi, ali nam je on samo rekao da je u naselju Borovo prošle noći bilo više pucnjave nego obično i da nema povređenih. Na naše pitanje ko je prvi počeo načelnik koji nije želeo da se predstavi odgovara da nezna, jer je to teško utvrditi u ovakvim situacijama.

Nasuprot tome Hrvatska TV donosi vest da su četnici iz Borova Sela napali Narodnu gardu koja je čuvala naselje i da se za sada nezna ima li povređenih ili mrtvih, jer ako ih ima na strani četnika prevezeni su preko Dunava.

Istinu smo pokušali da saznamo od ljudi iz Borova Sela, ali nismo uspeli jer se do ovog mesta ne može, a oni s kojima smo razgovarali telefonom nisu nam mogli reći o čemu se radi, jer se telefonski razgovori prisluškuju. Ističu, međutim, da je situacija vrlo napeta i da se nešto sprema i uz dobronamerno upozorenja da se ne pokušavamo probiti do Borovo Sela.

Od jutros nema pucnjave u vukovarskoj opštini, ali opšta nesigurnost gotovo je opustela ulice Vukovara i Borova. Gradom kruže priče o napadima na srpska sela što je nemoguće proveriti. Jedino pouzdano je da su strah i neizvesnost sve veći i da je prividno mirni i tihi Vukovar bure baruta koje svaki čas može da eksplodira. (Dnevnik, 29. juni 1991)

IZJAVE ČLANOVA PREDSEDNIŠTVA SFRJ
- ŠANSA ZA MESIĆA? -

"Ako su Hrvatska i Slovenija prihvatile da suspenduju svoje secesionističke odluke, prestaju razlozi zbog kojih smo 15. maja odbili da glasamo za izbor Stjepana Mesića", kaže se u izjavi dr Borisava Jovića, Jugoslava Kostića, Sejda Bajramovića i dr Branka Kostića

Odustajanjem rukovodstva Slovenije i Hrvatske od neustavnog delovanja i prihvatanjem demokratskih normi i metoda za traženje izlaza iz krize, ako se to potvrdi i stvarnom suspenzijom protiv ustavnih odluka o secesiji, prestaju razlozi usled kojih smo 15. maja odbili da glasamo za izbor Stjepana Mesića za predsednika Predsedništva SFRJ i njegov izbor nema više značaja kakav mu je pridavan. To naglašavaju članovi Predsedništva SFRJ Borisav Jović, Branko Kostić, Jugoslav Kostić i Sejdo Bajramović u izjavi za javnost koja je danas dostavljena Tanjugu.

"Uz pomoć misije Evropske zajednice postignut je veliki uspeh – Slovenija i Hrvatska primorane su da suspenduju secesionističke akte koji su najveća pretnja miru u zemlji. Povodom tog značajnog događaja, želimo da obavestimo jugoslovensku javnost o sledećem: domaćoj i svetskoj javnosti vrlo

dobro je poznato zašto smo 15. maja ove godine glasali protiv izbora Stjepana Mesića, člana Predsedništva SFRJ iz Republike Hrvatske, za predsednika Predsedništva SFRJ. On je ne samo eksponent jedne politike razbijanja zemlje, nego i neposredni kreator i učesnik svega onoga što se poslednjih godinu dana kod nas izražava kao politika svršenog čina i neustavno i nezakonito ponašanje, što je konačno kulminiralo odlukama o definitivnom razbijanju zemlje, tj. O samostalnosti i suverenosti Republike Hrvatske i Republike Slovenije. Odigralo se ono na šta smo upozoravali kao na najveću opasnost za integritet zemlje, za narušavanje ravnopravnosti naroda i za mir u zemlji. Naš postupak glasanja protiv Stjepana Mesića dobio je apsolutno opravdanje u događajima koje smo naslućivali, a koji su se na žalost, drastično odigrali.

Sa žaljenjem moramo da konstatujemo da su emocije i uzavrele strasti u zemlji u poslednje vreme u takvoj situaciji koja ne obećava ništa dobro. To je potvrdio i pravi rat koji se ovih dana vodio na teritoriji Slovenije. Niko nebi mogao garantovati da se takvi krvavi događaji ne bi mogli proširiti i na Hrvatsku i na druge delove zemlje, niti da predvidi ishod svega što se događa. Jedino je sasvim jasno da se Jugoslavija našla pred opasnošću ponora koji bi se morao izbeći.

Inicijative Evropske zajednice pokazuju se kao poslednja nada da prevlada razum u ponašanju secesionističkih snaga. U ime Evrope, Misija Evropske zajednice kategorički je zatražila da se izvrši suspenzija akata o otcepljenju i o proglašenju samostalnosti i suverenosti Slovenije i Hrvatske i da se nastavi traženje demokratskog i mirnog, na Ustavu zasnovanog, rešenja jugoslovenske političke krize, što je i po našem mišljenju jedini pravi put za izlaz iz ove tragične situacije.

Ako su Hrvatska i Slovenija prihvatile da izvrše suspenziju svojih odluka o proglašenju suverenosti i nezavisnosti kao što je javnost obaveštena, iako su njihova rukovodstva napustila politiku svršenog čina i prihvatila ustavni način demokratskog i mirnog dogovaranja o traženju puta za izlaz iz jugoslovenske političke krize, onda je to veliki trijumf politike za koju smo se zalagali, kaže se, između ostalog u izjavi četiri člana Predsedništva SFRJ. (Dnevnik, 29. jun 1991)

SA AKADEMIKOM PROF. VASILIJEM KRESTIĆOM
- SUKOB MEREN VEKOVIMA -

Od devize: Čija zemlja onoga i vera, u Hrvatskoj se došlo do principa: Čija zemlja onoga i nacija. Srbi i Hrvati se neće sporazumeti sve dok hrvatski narod bude sledio politiku iz koje proističu ideje Franka, Pavelića a sada i Tuđmana

U mnoštvu istorijskih sudbina dve se javno prepoznaju. Jednim narodima kao da je suđeno da osvajaju i poništavaju zatečeno. Drugima, u koje spadaju i Srbi, kao da je predodređeno da beže i – grade. Dokle god je stigao, srpski narod je udario međaš postojanja: Sent andrejske crkve, manastir na Krki, zadužbine po Makedoniji, rumunskom delu Banata. Krajem 16. i 17. veka u jednom od rasejanja zaputio se na zapad, u predele Dalmacije, Like, Banije, Korduna i Slavonije. Srbi naseljavaju opustelo područje iz kojeg je hrvatski živalj pobegao pred turskom najezdom i povukao se na sever. Na ovom mestu otvaraju prebogatu arhivu srpsko-hrvatskih odnosa, koje su se tokom istorije često aktuelizovali. Takav trenutak je opet nastupio. Sa jednim od najvećih poznavalaca ove tematike, akademikom prof. Dr Vasilijem Krestićem, razgovarali smo, tražeći odgovore koji bi nam preko prošlosti, trenutak sadašnji i budući učinili izvesnijim.

Uticaj Katoličke crkve

Teritorije koje su Srbi naseljavali bežeći pred Turcima, a koje su Hrvati napuštali u formalno-pravnom smislu pripadale su hrvatskim feudalcima – objašnjava dr Krestić.

Pošto su Srbi na te posede došli kao slobodan narod, narod koji ni na koji način nije hteo da izgubi slobodu, koji dobija da postane feudalni kmet obveznik, počinju prvi sukobi između Srba i hrvatskih feudalaca, ali ne sukobi dva naroda. Feudalci teže da od srpskih pridošlica naprave kmetove, koji bi imali isti status kao i starosedeoci – Hrvati.

Koliko je pritisak Katoličke crkve na Srbe da promene veru i prihvate "pravu Hristovu" doprineo produbljivanju jaza između dva naroda?

Pritisak Katoličke crkve pored verskih razloga imao je ekonomske. Srbi, budući da su pravoslavci, nisu morali bilo šta da plaćaju crkvi. Hrvatsko feudalno društvo je po pitanju vere bilo isključivo (a takva je bila i čitava Evropa) pa se javljaju žestoki otpori prema svima koji nisu Katolici. To potvrđuje i Zakon koji je 1608. godine doneo Hrvatski sabor. Po njemu svi nekatolici su lišeni građanskih prava.

Ovakav stav Katoličke crkve naravno, izazvao je žestok otpor Srba – šizmatika, kako su nazivani. U to vreme čitava Evropa, pa i Hrvatska, kao deo nje, držala se devize: čija zemlja onoga i vera. Zbog toga je usledio veliki pritisak na pravoslavno stanovništvo. Već 1700.te godine su sukobi između Srba i Hrvata bili zaoštreni. Upravnik imanja Zagrebačkog Kaptola tada piše da bi Srbe pre trebalo poklati nego ih na hrvatska područja naseljavati. Ipak,

hrvatsko društvo još nije bilo genocidno, ali se već pomišljalo na biološko istrebljenje Srba.

Oni koji pokušavaju da mi prebace da tražinom genocidnost Hrvata u ovo davno vreme zaboravljaju da uvek pravim razliku između naroda i određenih kategorija društva. U tom narodu ima mnogo kategorija koje se nisu odupirale sredstvima represije prema Srbima, a i ta sredstva su se vremenom umnožila.

Politički narod

Dali je današnja težnja srpskog naroda za autonomijom u Hrvtskoj povezana sa onom koju su imali u Austro-ugarskoj monarhiji i kako vi to objašnjavate?

Autonomija Srba u ovim oblastima javila se od onog trenutka kada su pripadnici tog naroda pristali da služe pod oružjem svoje nove gospodare – Habsburge. Stoga izbija sukob između Srba i hrvatskih feudalaca, u kojem je Habsburški dvor često izlazio Srbima u susret. Raznim povlaticama, kojima ih je štitio od Hrvatske katoličke crkve i feudalaca, Dvor je pridobijao Srbe za odbranu granice od Turaka ili za ratove po Evropi.

Do revolucije 1848. godine u Hrvatskoj su "politički narod" bili samo feudalci. Posle nje suštinski se menja odnos između Srba i novog građanskog društva.

Više ne vlada deviza: čija zemlja onoga i vera, nego novi princip koji na žalost važi i danas: Čija zemlja onoga i nacija. Ako je zemlja hrvatska, svi stanovnici koji žive u njoj su Hrvati, pa i nema Srba jer su oni u tom smislu "politički Hrvati". Ova ideja potiče još iz feudalnog doba a prihvataju je i danas hrvatski političari, naročito Tuđmanov savetnik Letica, koji zastupa tezu o hrvatskom "političkom narodu".

Čitava druga polovina XIX veka, sve do 1918. prožeta je borbom da se Srbi svedu na "političke" Hrvate, te da se ukine srpska nacionalna i politička individualnost. Zbog toga su nicale brojne teškoće, prisutne i danas. Ako je ta teza tačna, znači da nema srpskog političkog naroda, nema srpske političke individualnosti i Srbi nisu ništa do pravoslavni Hrvati.

U nekim statistikama koji su pravljene u tadašnjem hrvatskom školstvu nigde nema Srba – prevedeni su pod pravoslavne Hrvate. U Zagrebu su svi stanovnici hrvatske bili predstavljeni kao posebna kategorija, osim Srba, koji su opet podvedeni pod Hrvate. Srbi se ne vode kao Srbi, već kao grčko-istočnjaci ili grčko-nesjedinjeni. Isto tako sve do 1918. godine u Hrvatskoj se Srpska pravoslavna crkva naziva Grčko-istočna crkva. Briše se odrednica "Srpsko" i u drugim prilikama. Recimo, kada Hrvatski sabor u više prilika

tokom 60-tih godina prošlog veka raspravlja kako treba nazvati službeni jezik Hrvatske: Dali Hrvatsko-srpski ili jugoslovenski, gotovo su svi ili protiv naziva Hrvatsko-srpski – samo zato jer je iz njega trebalo istisnuti Srbe. Sva drga imena su dolazila u obzir čak i naš jezik, samo Hrvatsko-srpski nikako.

Brisati srpsko ime

Ne treba imati iluziju da je naziv jezika u Hrvatskoj iz 1861. godine jugoslovenski zbog jugoslovenstva. To je učinjeno pošto je trebalo izbaciti srpsko ime. Ali ne znači da i tada u Hrvatskoj nije bilo i onih koji su se zalagali za jugoslovenstvo.

Sve je aktuelnija činjenica da srpski zvaničnici ne umeju u svetu na pravi način da definišu i afirmišu politički interes srpskog naroda. Kolika je u tom pogledu uloga naučnika ili konkretno istoričara?

Uloga naučnika i uopšte srpske inteligencije jeste velika, ali ne i presudna. U ovom času, da bi se istina predstavila svetskoj javnosti, bitno je agresivno prevoditi radove, članke, tekstove. Srpska zvanična politika to radi nespretno i ne zadovoljavajuće. U poslednje vreme nešto se čini, ali toliko bojažljivo da se plaši da od svega toga neće biti velike koristi. U januaru sam, na primer, napisao članak u kojem sam pokazao verolomnost Hrvata prema Srbima kroz istoriju. Prošli su meseci dok ovaj tekst nije na engleski preveo Republički sekretarijat za informacije i poslao ga po svetu. Ali kako je to učinjeno! U tekstu su navedene moje generalje, ali nije napisano da ga je preveo Republički sekretarijat. Dakle, naši nadležni organi se još stide da učine ono što im je prvorazredni zadatak. Ako se nešto tako radi, ne treba očekivati rezultat.

Je li hrvatski narod genocidan?Jednom ste rekli da su Hrvati genocidan narod zato što nikada nisu kažnjavani za svoje zločine

Nikada nisam rekao da je hrvatski narod genocidan, a zbog toga su me mnogi optuživali da sam velikosrpski nacionalista. Rekao sam da u hrvatskom društvu postoje mnogi segmenti koji su skloni genocidu, što ne znači da je čitav narod genocidan. Tačno je da taj ekstremni deo hrvtskog društva nije kažnjavan nikada. Očigledno je da bez kazne, a uz oprost greha koji daje Katolička crkva, ti isti krugovi i dalje pomišljaju nazločin. Ako vernik počini zločin, on ga ne oseća ukoliko mu se nakon učinjenog nedela oprosti. No, ne treba pojednostavljivati stvari. Katolička crkva je vrlo razuđena i postupke Hrvatske katoličke crkve ne možemo uopštavati do nivoa globalnog delovanja ove Crkve, iako u pojedinim trenucima Hrvatska crkva za svoje postupke dobija podršku Vatikana.

Razgorevanje hrvatskog nacionalizma i šovinizma je neosporno. Ipak ima li u tome i posledične reakcije na neosporno prisutnu velikosrpsku ideju?

O velikosrpskoj opasnosti govori se od polovine prošlog veka i Garašaninovog "Načertanija". Tu ideju širila je pre svega Austrija. Sve što je bilo srpsko automatski se proglašavalo za velikosrpsko. Ako mislite na današnje vreme, velikosrpska misao je u funkciji odbrambenog mehanizma, što ne znači da ne može biti i opasno. Do proglašenja Hrvatskog ustava nikome u toj Republici nije padalo napamet teritorijalno izdvajanje. Da je sreće, sve se moglo rešiti običnom kulturnom autonomijom. Takav kakav je, Ustav je doveo do potrebe za odbranom. Tako je nastala i SAO Krajina. Dali je to velikosrpska ideja?

Uveren sam da se Srbi i Hrvati neće sporazumeti dokle god hrvatski narod bude sledio politiku Kvaternika i Starčevića, iz koje proističu i poznate ideje Franka, Pavelića a sada i Tuđmana. Dokle god budu glorifikovali i oslanjali se na velikohrvatske težnje iz 19. veka, koje su možda shvatljive za vreme kada su se javile, a danas su nerazumne, mira i sporazuma između naših naroda neće biti. Trenutno odnosi su tako zatrovani da će dekontaminacija biti vrlo spora i teška. Osim ako ne uslede nagli socijalni poremećaji, koji mogu da daju sasvim nov kvalitet. Sve drugo nas vodi u konfrontaciju, pa i bratoubilački rat – rekao nam je na kraju razgovora akademik prof. dr Vasilije Krestić. (*Dnevnik*, 29. juni 1991)

SRPSKO JEDINSTVO I NEJEDINSTVO: DR VESELIN ĐURETIĆ, ISTORIČAR
- ISTORIJSKA SVEST SRBINA SPASAVA -

Kao rešenje srpskog državnog pitanja nameće se alternativa integralnog srpstva, koje bi obuhvatilo sve srpske zemlje. Mi kao stari istorijski narod nećemo u jedinstvenoj srpskoj državi nikome nametati svoju asimilatorsku volju. Zašto nacionalno pomirenje

Istoričar dr Veselin Đuretić bio je učesnik Svesrpskog sabora u Manastiru Gračanica 21. juna ove godine. Tamo su se sve značajnije stranke, udruženja i nacionalne asocijacije srpskog naroda u Jugoslaviji usaglasili da se stranački interesi i ideološka opredeljenja podrede nacionalnim i državnim itneresima srpskog jedinstva. To je bio povod da sa dr Veselinom Đuretićem razgovaramo o srpskom jedinstvu i nejedinstvu u svetlu gračaničkog apela i poruke Patrijarha Srpske pravoslavne crkve gospodina Pavla učesnicima Sabora da ni jedan pojedinac, ma kakve moći bio, niti pak jedna stranka, ne mogu sami da prevladaju teškoće sa kojima se suočava srpski narod u zemlji u celini.

Intervju je obavljen sredinom minule nedelje u kancelariji dr Veselina Đuretića u Balkanološkom institutu Srpske akademije nauka u Beogradu, u očekivanju prvih vesti o posledicama tek donetih odluka Slovenije i Hrvatske da se razdruže od Jugoslavije.

Kako gospodine Đuretiću, vidite rešenje srpskog državnog pitanja danas, kada kako vi kažete, srpski narod prvi put razmišlja o svojoj srpskoj budućnosti?

Srbi, po mom mišljenju, treba jasno da naglase (do sada to nisu činili) da oni jugoslovenskim narodima i svetu pružaju dve alternative. Jedna je integralno jugoslovenstvo, koje bi bilo neka modifikacija onog prvokaženog, predratnog, banovski organizovanog. Naravno, integralno jugoslovenstvo koje bi vodilo računa o civilizacijskom napretku ovog perioda i koje bi sledilo iste principe koji su afirmisani u nemačkom, italijanskom i jedinstvu mnogih drugih civilizovanih zemalja Evrope. Druga alternativa je federativno organizovanje, ali takvo koje bi u jednu federalnu jedinicu uključivalo sve Srbe, u drugu sve Hrvate i u treću sve Slovence. To je u našim uslovima nemoguće bez preraspodele teritorija i pre raspodele stanovništva. Onda se kao srpsko rešenje nameće alternativa integralnog srpstva koje bi obuhvatilo sve srpske zemlje.

Prema opštim principima

Otuda mi treba da izvršimo sistematizaciju istorijskog iskustva, svojih promašaja, a naročito onih u 20. veku u smislu jasnog razgraničenja ideološke i istorijske svesti o srpskom etnikumu – nastavlja sagovornik. Čini mi se da neki naši glavari i danas u dogovorima sa svojim hrvatskim i slovenačkim partnerima polaze od ideoloških saznanja. Dok Hrvati koriste svoju istoriju, i to na manipulativni način, na antisrpskoj osnovi, u funkciji formiranja svoje separatne nezavisne države Hrvatske, naši velikaši često ne izlaze iz okvira ideološke svesti. Ja se toga danas najviše plašim. Strepim pri pomisli da bi mogli biti napravljeni aranžmani natoj ideološkoj osnovi, koja je uglavnom nametnuta u periodu Drugog svetskog rata i posle njega. Ako srpski etnikum određujemo na bazi principa koji važe za druge evropske narode, ako hoćemo da stvaramo srpsku državu, svoj narod moramo posmatrati u njegovoj kulturno-istorijskoj celini: kao Srbe katoličke, Srbe muhamedanske i pre svega, Srbe pravoslavne veroispovesti. S druge strane, ne smemo prihvatiti AVNOJevske nacionalne surogatske tvorevine, nastale na srpskoj podlozi, da kakve su takozvane crnogorska, muslimanska i makedonska nacija.

Kad govorim o Makedoncima, ne mislim na onaj njihov deo koji je uključen u bugarski kulturno-istorijski krug, već na većinski deo... ?

Makedonije koji je dobro znao ko je i donedavno čuvao srpsku tradiciju. Koji je bio okupljen oko mnogobrojnih srpskih bogomolja u Makedoniji. Velika je nesreća što i neki naši naučnici, olako prelaze preko činjenice da su ti makedonski dijalekti uglavnom starosrpski. Kada bi Hrvati imali takvo stanje, oni ne bi razmišljali. Odmah bi ne samo svojatali, nego učinili sve da taj deo naroda priključe svojoj matici.

Danas, kada je na dnevnom redu razdruženje Jugoslaije, kada nam je ono nametnuto tzv. Razdruženjem Hrvatske i Slovenije od Jugoslavije, mi ne smemo, povedeni svojom ideološkom svešću, da prihvatimo ono što su nam oni zarezali kao srpsko. Moramo da idemo linijom opštih principa i da, ako treba, i drugim sredstvima ostvrimo svoje srpsko pravo na nacionalno ujedinjenje i na stvaranje jednstvene srpske države. Mi, kao stari istorijski narod, a istorija nam daje u ovom smislu za pravo, naravno, nećemo nametati nikome svoju asimilatorsku volju. U toku istorije samo smo bili podvrgavani asimilaciji. I, na našu veliku nesreću, a može se reći i zbog strategijskih promašaj naših politika, pa i naše Crkve, nikada nismo sistematski radili da vratimo stablu ono što su u toku raznih istorijskih presija odvajalo od nas.

Strah od ideološke svesti

Svesrpski Sabor u Gračanici uputio je apel Patrijarhu srpskom gospodinu Pavlu i predsednicima Republika Srbije i Crne Gore da sve učine da srpski naod spremno dočeka razrešenje ustavne krize u Jugoslaviji. Da li to znači da se nema poverenja u Narodnu skupštinu Srbije?

Svesrpski Sabor u Gračanici je polazio od opšte srpske i jugoslovenske situacije, u prvom redu od činjenice da su srpske političke snage razjedinjene kada treba da stave u prvi plan nacionalne, opšte interese, a u drugi partijske. Srećan sam što je u tom smislu došlo do sporazuma, što su se oko tog principa okupile i one snage, političke partije, koje su do juče bile ljuti protivnici i koje su se tu, na ulicama Beograda, iskazivale na nedoličan način. Prema tome, mislim da Sabor nije prejudicirao odluke ni jedne skupštine, pa ni Narodne skupštine Srbije.

Kako ocenjujete dosadašnje angažovanje Republičkog parlamenta na rešavanju srpskog pitanja u Jugoslaviji?

Mislim da je Narodna skupština Srbije dosta sputana velikim očekivanjem da će onaj deo jugoslovenske zajednice koji razmišlja o budućnosti napokon stupiti na scenu i da neće biti potrebna srpska akcija. Mislim da je to vidno i u ponašanju centra srpske politike. Danas međutim, kada su separatističke snage izrazile svoju volju na praktičan način, koji je, u

suštini, antisrpski, narodne skupštine Srbije i Crne Gore moraju da izraze volju srpskog naroda otvorenije, jasnije i odlučnije. Bojim se one ideološke svesti koja je ostala i posle velikog srpskog pokreta 1987, 1988, 1989. godine. Bojim se da su u sedla vlasti u nekim srpskim zemljama došli mladi ljudi, odlučni, pošteni, ali ideološki toliko dresirani da i ne znaju svoju sopstvenu nacionalnu poziciju.

Mislite na Crnu Goru?

Da. U prvom redu ciljam na moju Crnu Goru, jer mislim da neki od tih zaslužnih ljudi ne izlaze iz okvira Titovskog ideološkog određenja nacionalnog. To ističem da bih izrazio bojazan da okupljanje oko Patrijarha srpskog može biti i sporno, upravo zbog predstavnika koji, vaspitavani u duhu i srpstva izdvojenog crnogorstva, neće naći pravo rešenje ni u ovoj svesrpskoj egzistencijalnoj situaciji. Ako do toga dođe, moguće je očekivati i korekciju srpskog oslobodilačkog pokreta u nekim srpskim zemljama, tamo gde on nije shvatio istorijsko vreme i gde svoje ciljeve nije ostvario do kraja.

Prošlo vreme taktiziranja

Da li ste bili razočarani što je srpski Parlament na neki način taktizirao u odgovoru na zahteve SAO Krajine da se pripoji Srbiji?

Mislim da je srpsko rukovodstvo, zbog odgovornosti prema jugoslovenskoj celini, koja je do juče pratila njegovo ponašanje, sve odluke uslovljavalo jugoslovenskom opcijom, verovatno u iščekivanju pokazivanja pravih namera sa druge strane. Danas, kada su te prave namere pokazane u jednoj konkretnoj separatističkoj odlduci, mislim da srpske skupštine u Srbiji, Crnoj Gori, Vojvodini, srpska nacionalna veća u Bosni i Hercegovini i drugi srpski centri treba da prihvate Srpsku Krajinu u svoj svesrpski okviru i u prilog prihvtanja u isti taj okvir Slavonije, Baranje i zapadnog Srema. Mislim da je doba taktiziranja prošlo. Mi ne možemo večito da se povlačimo, a povlačimo se od 1918. godine.

Smatrate li da predsednik Republike Slobodan Milošević vuče dobre poteze u obezbeđivanju interesa srpskog naroda u Jugoslaviji koja se raspada?

Slbodan Milošević se pojavio na velikom dramatičnom raskršću i samim tim je žrtva tog velikog prelaznog perioda od jednoumlja ka višeumlju, od ideološke ka istorijskoj svesti. Mislim da je njegova politička pozicija da mora biti mnogo odgovorniji od opozicionih lidera, ako želi da izbegne sukob unutar srpskog naroda. Jer, taj ideološki zanos, jednoumački, uglavnom je obeležavao srpske redove, u prvom redu boračke. Ustanci su postojali, ali su rezultat partijske politike koja je želela da federalnim jedinicama, ostvarenim

dezintegraijom srpstva i Jugoslavije, da borački pedigre. U stvari, da federalizuju srpsku borbu da je ugrade u borački pedigre drugih, čak i onih koji danas na toj osnovi razbijaju i srpstvo i Jugoslaviju.

Zajedno s Patrijarhom?

Da li će se predsednik Milošević odazvati apelu Gračaničkog sabora i prikloniti zajedničkom radu s Patrijarhom srpskim, gospodinom Pavlom?

Milošević i Bulatović, kao predsednici dve srpske zemlje, dve srpske republike, treba da prihvate Patrijarhov poziv. Ako ni zbog čega drugog, da pokažu sklad srpskog pokreta u tradicionalnom smislu. Mislim, isto tako, da je došlo vreme da mlado rukovodstvo Crne Gore, na ovom raskršću, ako je već propustilo da to uradi uoči popisa stanovništva, stavi do znanja običnom čoveku, onom koji uvek gleda ponašanje oficijelne vlasti i ravna se prema njemu, da je crnogorstvo deo srpstva i da je srpstvo njegovo narodnosno opredeljenje, a crnogorstvo državno-pravna pozicija.

Zašto na tome insistirate?

Mi smo u Gračanici preneli volju naroda istočne i stare Hercegovine da se u slučaju da rukovodstvo BiH proglasi suverenu Republiku i izdvajanje iz Jugoslavije – taj narod pripoji Crnoj Gori. Kako će mlado crnogorsko rukovodstvo, koje nije jasno izrazilo svoje srpstvo onako kako su ga izražavali njegovi očevi, djedovi i pradedovi, prihvatiti jedinstvo sa Srbima koji dolaze iz istočne i stare Hercegovine? Drugo, zar mlado crnogorsko rukovodstvo nije svesno činjenice da je Crna Gora pomoću srpske ideologije, srpskih mitova i legendi, objedinila u svojim okvirima druge srpske zemlje: staru Hercegovinu, Brda, Boku, Primorje, Zetu, deo Raške. Mislim da je to u ovoj situaciji izuzetno značajno za srpsko jedinstvo.

Nacionalno pomirenje

Može li biti srpskog jedinstva bez nacionalnog pomirenja? Dali će Socijalistička partija Srbije pristati na izmirenje partizana i četnika?

Kao istoričar, smatram da partizani, dakle, pobednici nemaju rezona da ostaju na liniji kalkulantske politike sukobljavanja sa svojim protivnicima četnicima, jer ta politika nije bila ništa drugo nego antisrpska zavera koja je išla za tim da pomoću simetrije četnici – partizani izazove neutralizaciju srpskog naroda i na kraju krajeva, dovela je do njegove destrukcije. Sve srpske ratne pozicije bile su oslobodilačke, antinacionalističke ili antifašističke. Pošto je rat objavljen Srbima kao narodu, a ne kao klasi ili partiji, pa je on i bio prinuđen da se brani kao narod.

Da se Socijalistička partija Srbije sama opredelila prema nacionalnom pomirenju, danas bismo imali sasvim drugačiju situaciju. Svestan sam da je SPS bila dosta psihološki blokirana slojevima boračkog pedigrea, ali mislim da je morala da u sebi reši i prevaziđe u prvom redu odnos prema prošlosti. (*Dnevnik*, 29. jun 1991)

I DALJE NEMA MIRA U ISTOČNOJ SLAVONIJI, BARANJI I ZAPADNOM SREDMU

Vojska kontroliše Tenje

Osije, 30 juna – Iako u njemu živi stotinak hiljada ljudi Osijek je i danas avetinski pust grad. U strahu od daljeg razvoja događaja deo osiječkih Srba kojih ima oko 30.000 je odlučio da se skloni u prigradsko naselje Tenje.

Sukoba sa vojskom bilo je, po onome što se danas moglo čuti i u Dalju.

Zabranjene posete bolesnicima

Posete bolnicama u Opštinskoj bolnici u Osijeku od danas su zabranjen. To je brazloženo situacijom koja je nastala poslednjih dana i tvrdnjom da bi, u slučaju slobodnih poseta bilo nemoguće garantovati sigurnost bolesnicima koji se leče u ovoj bolnici.

PANIKA U SLAVONIJI SVE VEĆA
- VUKOVAR POD OPSADOM -

Srbima se uzimaju automobili, pa koriste kao barikade za zaustavljanje tenkova

Vukovar, 30 juna – Situacija u vukovarskom kraju pogoršava se iz časa u čas. Ulazi i izlazi iz grada pod potpunom su blokadom hadezeovaca pa je u Vukovar gotovo nemoguće ući ili izaći. Prošle noći na čitavom području opštine grmelo je od metaka, iz raznih vrsta oružja. U svom stanu u Vukovaru noćas je nađen ubijen Jovan Jakovljević, Srbin. Zvaničnih informacija o njegovoj smrti zasad nema, ali kruže glasine da se radi o jednoj od "tihih likvidacija Srba". (*Dnevnik*, 1. juli 1991)

ŽESTOKA ESKALACIJA SUKOBA

Motorizovane jedinice JNA užurbano kreću prema kriznim područjima. – HDZ-ovska vlast blokira pravce prema Srbiji. – Na graničnom području ukopava se oko 2.500 hrvatski gardisti i policijski specijalaca

Teror koji doživljavaju Srbi u naseljenim mestima Slavonije, Baranje i zapadnog Srema, odavno je prešao sve granice izdržljivosti. Samo ogromno

poverenje u Jugoslovensku narodnu armiju i uverenje da će Republika Srbija najzad energičnije i odlučnije, svim raspoloživim sredstvima – a ne verbalnom podrškom zaštititi ugroženi srpski živalj, pruža nadu da se ipak, neće ponovi događaji i vremena ustaške Nezavisne Države Hrvatske.

Napad na Tenju,

U Slavoniji, Baranji i zapadnom Sem oružje je danas jedino komunikaciono sredstvo dva naroda a pripadnici HDZ-a, tiskovni dojavnici i mnogi drugi građani jednostavno su dobili naređenja da špijuniraju svaki pokret Armije i svakog pripadnika srpskog naroda na ovom terenu. Istovremeno, pod velikim embargom, kao najstroža tajna, čuvaju se sve detaljnije informacije o oružanim aktivistima redarstvenika, specijalaca MUP-a Hrvatske i pripadnika takovanog Zbora hrvatske narodne garde. Baš zbog toga, ni do kasnog popodneva, nismo uspeli proveriti različite informacije pristigle iz sela Tenje na koje su mupovci izvršili napad. Konačan bilans mrtvih i povređenih ima više verzija i, do sada, jedino je verodostojan podatak da su u odbrani sela ranjena četiri Srbina, kao i da je zapaljen jedan policijski transporter MUP-a Hrvatske.

Izmišljaju četnike

Lažima hrvatskog tiska i njihovih dojavnika nema ni mere ni kraja. Poslednji "biser" jesu učestale informacije o tome kako se autoputem Beograd – Zagreb vojnim autobusima prevoze četnici iz Srbije za napad na "mladu demokraciju".

Izmišljanjima nema kraja jer, kad bi se zbrojali svi četnici koje su dojavnici primetili, ispada da ih ima čak – nekoliko miliona!? Prava istina je, međutim, da je najvažniji jugosvenski putni pravac doslovce pust jer se niko ne usuđuje da prođe kroz "dve najdemokratskije zemlje na svetu" čija policija zlostavlja i maltretira putnike".

Ekipa "Dnevnikovih" izveštača uverila se da Autoputem prolazi svega desetak vozila – na sat. U burnom vremenu prema Hrvatskoj i Sloveniji ptuje samo ko mora zbog neodložnih poslova. (*Dnevnik*, 1. jul 1991)

PRILIKOM ODLASKA NA PREGOVORE U OSIJEČKO NASELJE TENJE
- UBIJEN JOSIP REIHL KIR -

U automobili sa ubijenim načelnikom policijske uprave u Osijeku bili su i Mirko Tubić, predsednik Skupštine mesne zajednice Tenje, koji je ranjen, zatim

Gordana Ajduković, zastupnik u Saboru Hrvtske i još jedno lice, čije ime do sada nije saopšteno

Osijek, 1. jula – Tačno pre 62 dana, 29. aprila u 10 časova, na samo pola metra jedan od drugog, na barikadama ispred Borova Sela iz pravca Dalja, stajali su Vukašin Šoškoćanin, komandant Borova Sela i Josip Reihl Kir, načelnik policijske uprave u Osijeku. Ni ja ni Šoškoćanin, rekao je tada Kir, 33-godišnjak (kao i Šoškoćanin), ne želimo da u istoriju uđemo kao ljudi koji su započeli građanski rat na ovim prostorima, pa smo se dogovorili da se barikade uklone i da se garantuje sigurnost svim ljudima koji ovde žive.

DRAMATIČNA NOĆ U ISTOČNOJ SLAVONIJI
- KRENULA I ARTILJERIJA -

U noći između nedelje i ponedeljka u Borovu Naselju su u okršaju korišćeni i minobacači, a u Tenji, koja je opkoljena pripadnicima MUP-a Hrvatske, ispaljeno je trideset tromblonskih mina

Borovo Sel, 1. jula – O noćašnjem obračuni koji se odigrao između Borova Sela i Borova Naselja stižu kontradiktorne vesti. Po onom što se zvanično saopštava, pri okršaj je počeo oko 21 časa, da bi prava kulminacija bila negde dvadesetak minuta pre ponoći. Obostrana paljba iz svih oružja neprekidno je, kažu, trajala sedamdesetak minuta. Sve je ponovljeno i oko pet sati izjutra, kada se bez prekida pucalo više od 40 minuta.

NOVI NAPADI NA SRBE U SLAVONIJI, BARANJI I ZAPADNOM SREMU
- SELA NA UDARU RAKETA -

Kasno uveče napadnuti Orolin, Sotin, Bršadin, Lužac, Borovo Selo i Mirkovci. – Pet vozača "Šidtransa" zarobljeno u Hrvatskoj

Granično područje Hrvatske i Srbije, 1. jula - hadezeovske vlasti u Hrvatskoj o miru više i ne pomišljaju. Sve snage bačene su juče i noćas na jednu kartu - oružani napad na Srbe. U napadima su učestvovali pripadnici specijalnih jedinica MUP-a Hrvatske i naoružani civili koji nisu birali ni oružje ni vrstu naoružanja da se obračunaju sa srpskim življem u Slavoniji, Baranji i zapadnom Sremu.

Počelo je nešto posle 14 časova napadom oklopnih vozila na Orolik kod Vinkovaca. Nešto kasnije počela je agresija nastambene zgrade Srba u Sotinu. Tačno u ponoć napadnuti su Bršadin, naselje Lužac i Borovo Selo, kao i Mirkovci. Petnaest minuta posle ponoći razulareni uniformisani i civili – pripadnici HDZ-a – započeli su neviđeno bombardovanje Mirkovaca. Na Srbe

u ovom selu ispaljivane su tromblonske mine, provgradne rakete, minobacači i sve vste municija pešadijskog naoružanja. U ovom prvom naletu narod se hrabro suprotstavio agresorima i u prvim odbrambenim linijama nije bilo ni mrtvih ni ranenih. Međutim, zatišje je kratko trajalo. Već oko tri sata jutros, iz pravca sela Cerić usledio je novi raketni napad, a potom su mupovci s obližnjeg silosa otvorili žestoku mitraljesku vatru na srpske kuće. Napadnuta je i zgrada železničke stanice u Mirkovcima ali, na svu sreću, bez velikog efekta.

Srbi su na ovom terenu doživeli novi genocid. Sve što je srpsko biva dočekano metkom u cevi i, neretko, uhapšeno Tako su danas nateritoriji "mlade demokracije" slobode lišeni pet vozača "Šidtransa" koji su prevozili ugovorene količine pšenice za izvoz iz Jugslavije. U blizini granice Hrvatske i Slovenije dve države koje se hvale demokratskim uređenjem, uhapšeni su Dragan Abjanović, Milan Purić, Milenko Bogdanović, Milan Udovčić i Slavko Jovanović.

Situacija na graničnom području ovih dana kvalifikovali smo napisima o povećanom s strahu pripadnika srpskog naroda. Međutim, situacija se veoma brzo pogoršala. Jednostavno, više nije reč o strahu za sopstveni život, već se atmosfera pretvara u nažalost dobro poznate, događaje iz ratnih vremena kada su pripadnici srpskog naroda bili samo živa meta za ustaške bojovnike.

Iz časa u čas hrvatska vlast preduzima sve žešće mere za produbljavanje međunacionalnog jaza. Jedan od poslednjih, gotovo ojajničkih koraka, jeste i akcija u Tovarniku gde su do zuba naoružani hrvatski gardisti napravili raciju po srpskim kućama i glave porodica odvodili kao "dobrovoljce" za hrvatsku gardu. Naranvo, pozadina svih aktivnosti brzo je pročitana, jer je svakome jasno da vrhovništvo i dalje pokušava da Srbe suprotstavi – Srbima!

Na graničnom području, inače, sve je više rezignacije zbog neadekvatnih ponašanja pripadnika Armije koji su dozvolili da, po veoma brižljivo smišljenom scenariju, budu izigrani veštom igrom u Sloveniji. Srbi u Slavoniji, Baranji i zapadnom Sremu nisu zadovoljni ni ponašanjem minisara iz savezne vlade koja nisu preduzeli konkretne pripreme da se realizuju naređenja državnog vrha. Ipak, poverenje u Armiju ne jenjava u očekivanjima da će pripadnici aktivnog i rezervnog sastava odlučnom akcijom stvoriti sve neophodne preduslove za početak dijaloga o prekidu svih međunacionalnih neprijateljstava. Dok se to ne dogodi, svim sredstvima biće pružen otpor fašisoidnim proustaškim nasrtajima.

Vojska ušla u Tenje

Zbog straha da bi ubistvo Josipa Reihla Kira moglo da izazove teške međunacionalne sukobe, jedinice JNA su tokom popodneva ušle u Tenje u kojem izmeđani žive Srbi i Hrvati. U Osijeku je, inače, posle objavljivanja vesti o Kirovoj smrti bila prava pometnja, a grad sada živi u napetom iščekivanju razvoja događaja. Vest o Kirovoj smrti munjevito se proširila Slavonijom, ali incidenata, bar po sadašnjim informacija, nije bilo.

Policija oduzima oružje

Noćas, nešto pre dva sata, u dvorištu kafića "Renata" u Šidu pripadnici Službe bezbednosti pronašli su ispod poda automobila "Zastava skala – poli", kraj auspuha sakrivenu automatsku pušku i 60 metaka.Vlasnik automobila Mirko Novak iz Šida lišen je slobode a naknadnim pretresom njegove kuće pronađen je i oduzet još i jedan pištolj malog kalibra, kao i vazdušni pištolj. Protiv Novaka određen je pritvor i on će, uz krivičnu prijavu, biti predat pravosudnim organima.

DRAMATIČNA NOĆ U ISTOČNOJ SLAVONIJI
- KRENULA I ARTILJERIJA -

U noći između nedelje i ponedeljka u Borovu Naselju su u okršaju korišćeni i minobacači, a u Tenji, koja je opkoljena pripadnicima MUP-a Hrvatske, ispaljeno je tridesetak tromblonskih mina

Borovo Selo, 1. jula – O noćašnjem obračunu koji se odigrao između Borova Sela i Borova Naselja stiž kontradiktorne vesti. Po onom što se zvanično saopštava, prvi okršaj je počeo oko 21 časa, da bi prava kulminacija bila negde dvadesetak minuta pre ponoći. Obostrana paljba iz svih oružja neprekidno je, kažu, trajala sedamdesetak minuta. Sve je ponovljeno i oko pet sati izjutra, kada se bez prekida pucalo više od 40 minuta.

U VUKOVARSKOJ OPŠTINI STANJE SVE DRAMATIČNIJE
- HAOS PO HDZ SCENARIJU -

Pucnjave ima i danju i noću, pa retko ko izlazi na ulicu

Vukovar, 1. juli – U vukovarskoj opštini stanje ne samo da se ne smiruje nego je iz dana u dan sve gore i napetije. Vukovarci i Borovčani, kao i meštani okolnih sela, paktično su u klopci iz koje ne mogu da izađu jer su svi ulazi i izlazi iz grada blokirani. Hadezeovski dobrovoljci, koji se sada zovu Narodna

garda, dobro obavljaju postavljen im zadatak u stvaranju haosa na području vukovara. Za to, su uostalom, više nego dobro plaćeni.

Zbog barikada otežano je snabdevanje, a malo ko izlazi naulice i posao, pijace su prazne, a mnoge prodavnice ostale su i jutros zatvorene. Pucnjave ima i danju i noću pa je izuzetno rizično naći se na ulici. Tokom prošle noći, po informacijama koje smo dobili od doktora Dimitrija Panfilova, u vukovarsku bolnicu je primljen samo jedan ranjenik. To je Žarko Vuletić, star 38 godina koji je lakše povređen. O noćnim pucnjavama ne mogu se dobiti nikakve zvanične informacije jer je načelnik policijske uprave navodno naterenu. (*Dnevnik*, 2. juli 1991)

RASTE NAPETOST U TENJU

I prošle noći se puškaralo, a Srbi su potpuno napustili svoje kuće u novom delu ovog osječkog prigradskog naselja. – Noć u Borovu protekla mirno

Na ulazu u novo naselje u Tenju je, inače ubijen i Josip Reihl Kir, bivši načelnik policijske uprave u Osijeku. Antunu Gudelju, koji je hicem prema Kirovom automobilu iskazao nezadovoljstvo ekstremnih zadezeovaca razumom i spremnošću na kompromise šefa policije, izgubio se svaki trag. Po nekim informacijama koje je, istina, teško proveriti, Gudelj je prebegao u Mađarsku. Josip Reihl Kir je, danas, sahranjen u rodnom Đakovu.

Po informacijama dobijenim na istom mestu, juče oko 16 časova u vukovarskoj ulici Sajmište pripadnici Zbora narodne garde pucali su na Slobodana Jurišića, srpske nacionalnosti. Tom prilikom on je teže ranjen u grudi, pa je hitno prenet u vukovarsku bolnicu

U svim selima ovog kraja s nestrpljenjem se očekuje informacija ko će zasesti u fotelju ubijenog osječkog prvog policajca Josipa Reihla Kira. To će, po svemu sudeći, biti Branimir Glavaš, alfa i ometa cele Slovenije. Danas bi trebalo da se u Osijeku i još 13 slavonskih opština održe skupovi hrvatskih majki. Poziv za njihovo održavanje uputila je Hrvatska demokratska stranka iz Osijeka, a s njim bi svim vojnicima Hrvatima u JNA trebalo da bude upućen poziv da ne pucaju na, kako je u proglasu rečeno "svoju braću" i d dezertiraju iz JNA. (*Dnevnik*, 4.jul 1991)

NAPETOST U VUKOVARU I DALJE TRAJE
- DVA MRTVA I JEDAN RANJEN -

U pucnjavi na korzou stradali Franjo Katić i Damir Ivanišević, ranjen jedan od napadača Slobodan Jurišić a za Mikijem Stojkovićem traga veliki broj redarstvenika

Vukovarska tragedija 1991

Sve je napetije na području vukovarske opštine. Sinoć oko 20 sati u centru Vukovara ubijena su dva pripadnika Zbora narodne garde, koji su se pod punom ratnom opremom vraćali sa zadatka. Reč je o vukovarcima Franji Katiću i Damiru Ivaniševiću koje su na korzou presreli i bez reči ubili Slobodan Jurišić i Miki Stojković. Pri tom je Jurišić ranjen, a nakon prijavljivanja u Vukovarsku kasarnu prenet u bolnicu i nalazi se pod nadzorom policije. Miki Stojković je još u bekstvu i za njim traga veliki broj redarstvenika.

U Borovo Selo se ne može jer su hadezeovci podigli barikade, a borovoselci ne žele da daju nikakve informacije telefonom. Hrvatski radio javlja da su četnici iz Borova Sela (kojih tamo uopšte nema) uhvatili dvojicu borovčana, oteli im auto i maltretirali ih. Ovu vest treba primti s rezervom niz dosadašnjih primera pokazuje da hrvtska sredstva informisanja ne prezaju ni od kakvih laži da bi mobilisala hrvatski narod i opravdala sve napade na Srbe. Tako na primer Hrvatski radio javlja da su Bršadinci napali silos iako svi znaju da je bilo obrnuto. I uništavanjem srpskih kuća u Sotinu označeno je kao borba protiv terorista i četnika, iako je poznato da je cela akcija bila smišljena da bi se Srbi iselili. Pri tom su gardisti želeli da imaju i nekog ličnog ćara pa su iz porušenih srpskih kuća odnosile vrednije stvari. Srbima i onako, smatraju neće da budu potrebne jer nemaju gde da se vrate.

Već danima blokirani Vukovar živi u stalnom iščekivanju. Kretanje jedinica JNA primljeno je među ovdašnjim Hrvatima s ogorčenjem, dok većina Srba očekuje da vojska konačno prekine državni teror koji se planski provodi nad srpskim narodom. Međutim, postoji bojazan da će Srbi ponovo dati živote za Jugoslaviju koja više ustvari i ne postoji.

FORUM ZA ISTINU I SLOBODNO IZRAŽAVANJE MIŠLJENJA NOVI SAD
- INTERESI SVOG NARODA -

Narodna Skupština i Vlada Srbije upozoravaju se u javnom pismu da je i na njima deo krivice za svaku nevinu žrtvu koja bude pala u odbrani Jugoslavije

Vi više ne biste smeli da imate miran san – poručuje u svom javnom pismu upućenom parlamentu i vladi Republike Srbije forum za istinu i slobodno izražavanje mišljenja iz Novog Sada, i pozivajući se na majke sinova poginulih u Sloeniji i Hrvatskoj, pita: zašto, čemu i dokle?

"Za Jugoslaviju – kažete. Zar je to potrebno za tu licemernu zajednicu i najstrašniju zabludu srpskog naroda? Šta će nam bilo kakva Jugoslavija ako srpske majke opet ostanu bez svojih sinova. Zar ne mislite da je i na vama deo

krivice za svaku nevinu žrtvu koja bude pala u odbrani Jugoslavije. Mi smo potomci onih koji su prolivali krv za dve. Zar moramo i za treću?

APEL SABORSKIH ZASTUPNIKA IZ VUKOVARA, OSIJEKA I BIJELOG MANASTIRA VLADI HRVATSKE - SMIRITI SITUACIJU -

Sprečiti pomračenje ljudskog razuma, što vodi u građanski rat

Na jučerašnjem sastanku saborskih zastupnika Predsednika SO Vukovar traženo je najhitnije rešenje za vrlo napetu situaciju u ovom kraju. Nakon višečasovne rasprave Vladi Hrvatske je upućena inicijativa u kojoj se traži i hitan prekid svih borbenih aktivnosti, davanje mogućnosti sigurnog napuštanja ovog područja svim nelegalnim oružanim formacijama ubačenim izvan Republike Hrvatske, od Vlade se zahteva davanje garancija da se neće preduzimati nikakve represivne mere od organa vlasti prema sudionicima proteklih događaja koji nisu počinili teška krivična dela. Zbog kontrolisane situacije u opštini traži se uspostavljanje kontrolnih komisija u kojima bi bili predstavnici vlasti i predstavnici legalnih mesnih zajednica opštine Vukovar.

Hrvatskoj vladi apel za mirno prevladavanje složene političo-sigurnosne situacije uputilo je i devet saborskih zastupnika iz redova SDP Vukovarske, Osiječke i Belomanastirske opštine. U ovom apelu traži se vođenje sve obuhvatnijih aktivnosti na uspostavljanju moratorijuma od 3 meseca na oružane sukobe na području tri opštine, odnosno u Republici Hrvatskoj. U apelu se na kraju kaže da je poslednji trenutak da se spreči pomračenje ljudskog razuma što vodi u građanski rad. (*Dnevnik,* 4. juli 1991)

U OSIJEKU VRI I DANJU I NOĆU - PUŠKARNICE OKO VEĆNICE -

Oko zgrade Osječke skupštine opštine u kojoj je smešten Štab odbrane na čijem je čelu Branimir Glavaš, postavljene puškarnice napravljene od vreća s peskom. Vagoni s kamenjem i drvima blokirali kasarnu "Milan Stanivuković". Na restoran "Lovački rog" pucano iz automata "Gorenja"

Osijek nikada neće biti srpski. Ovo je poruka koju je danas uz osmeh sa do lakata zavrnutim rukavima, pozirajući foto reporterima izgovorio Branimir Glavaš, čovek koji je posle ubista Josipa Reihla Kira, definitivno postao apsolutni gospodar Osijeka. Njegov štab smešten je u zgradi osiječke Skupštine opštine oko koje su postavljene prave puškarnice.

Ove puškarnice napravljene su od vreća s peskom a iza njih su zaklonjeni pripadnici Zbora narodne garde, spremni da u svakom trenutku dejstvuju ukoliko bude ugrožena sigurnost njihovog komandanta.

KASARNA BLOKIRANA VAGONIMA

Osiječka kasarna "Milan Stanivuković" smeštena je u osiječkom naselju "Sjenjak", a nedaleko od nje danonoćno stoji kompozicija železničkih vagona napunjeni drvima i kamenjem. Namena ove kompozicije je jasna: eventualni pokret oklopnih jedinica treba sprečiti po svaku cenu. O rešenosti da se prolaz jedinicama JNA onemogući po svaku cenu svedoči i podatak da je jedan od železničkih vagona do vrha napunjen karbitom. Tu su i plinske boce, odnosno molotovljevi kokteli. Očigledno sve je spremno za stravičan "vatromet".

U isto vreme Glavaševa vojska za odbranu Osijeka sve je brojnija. Koliko je ona obučena, teško je razume se, reći, ali da bude dobro obučena revnosno se brine Osiječki kombinat "Lio". U tom kombinatu se naime radi u četiri smene, a jedini artikal koji se proizvodi jesu uniforme za hrvtsku vojsku.

Ovde svakako valja pomenuti da su jedinice Zbora narodne garde hrvatske svakodnevno pojačavaju dezerterima iz redova JNA. Anti armijsko raspoloženje, inače, do belog usijanja svakodnevno dovodi studijo hrvatskog radija u Osijeku. Na njegovim talasima objavljuju se gotovo fantastične bojke tenkova i pripadnika JNA koji su navodno stigli u Slavoniju i Baranju. I dalje su naročito popularni četnici kojima se plaši hrvatsko stanovništvo.

Oglasilo se i "slovenačko oružje"

Tokom prošle noći u Osijeku se inače stalno pucalo. Oko 22 časa počelo je u užem centru grada. Za sada nepoznato lice pripucalo je iz jedne od zgrada ali se za sada nezna ni ko je, niti na koga se pucalo. Istina, ima vesti da je "revolveraš" uhapšen, ali zvaničnih potvrda nema.

Mnogo ozbiljnije bilo je oko jedan sat posle ponoći. Meta je bio restoran "Lovački rog" smešten na uglu Beogradske i Gundulićeve ulice. Sva je sreća što je restoran bio zatvoren, jer je teško poverovati da ni jedno od 48 ispaljenih zrna ne bi nekoga pogodilo. Ko je pucao, ne zna se, ali je pouzdano utvrđeno da su hici ispaljeni iz automata koji proizvodi "Gorenje".

Tokom protekle noći u Slavoniji su zabeležene i prve razmene ratnih zarobljenika. Imena i broj je, naravno, gotovo nemoguće saznati, ali se pouzdano zna da se to dogodilo na relaciji Bijelo Brdo Dalj – Borovo Selo.

Celoj ovoj neveseloj osječkoj priči valja dodati da uznemirenost pojačavaju i lažne vesti i dojave policiji. Tako je anonimno lice u noći između

srede i četvrtka javilo policiji da je železnička stanica u Osijeku minirana. Nastala je kažu prava uzbuna, ali se posle pregleda kolodvora pokazalo da je dojava bila lažna.

ALARMANTNO U MIRKOVCIMA
"JASTREBOVI" KRENULI NA SELO

Elitni MUP-ovci stigli u tri autobusa do barikada blizu sela

Već tri dana Mirkovčani koji su ostali da brane selo izloženi su stalnoj pucnjavi koja je danas kulminirala. Kako smo oko 19,40 časova saznali od Gradimira Kerovice, člana MZ Mirkovci i člana Komande ovog sela i rukovodioca akcija, čitav dan je napetost bila izuzetna.

Još u prepodnevnim časovima sa silosa, udaljenog od sela 3 kilometra stalno se mitraljiralo iz snajperskim oružjem gađalo mesto. I sa Medicinskog centra pucalo se na selo i to protivgradnim raketama, tromblonima i ručnim bacačima. Prosto je neverovatno da među nama nema čak ni povređenih.

No, to nije sve – nastavio je Kerovica. Dobili smo proverene informacije da su elitni mupovci Hrvatske "Jastrebovi" krenuli iz Novog Sela sa 3 autobusa i da su trenutno na barikadi nedaleko od sela. To je otprilike 300 metara od table s natpisom Mirkovci u pravcu Vinkovaca. Na tom mestu sada ih ima oko 250. Napad očekujemo i iz pravca sela nastanjenih čisto hrvatskim življem – Cerica, Jankovaca i Privlake, odakle se i u ovom trenutku čuje paljba.

Kulminacija se očekuje u naednim satima, možda i tokom noći, jer kako reče Kerovica danas je otet teretni vagon sa hranom, lekovima i opremom, i gas-maske koje je dolazio od pravca Šida, zatim dve traktorske prikolice, a Dušanu Dereti i Vasiliju Šimiću oduzeta su vozila "lada samara" i "jugo 55".

Ne računamo na pomoć JNA i mislimo da možemo do jutra da se odbranimo. Ako ne uspemo svesni su i oni, da nećemo napraviti ni korak nazad, pa makar svi izginuli – veli Kerovica.

Inače danas pre podne, na seoskom Zboru i na sednici Saveta MZ odlučeno je da se brane i žitna polja pošto pretnje da će ih zapaliti stižu sve učestalije. Saznali smo da su u toku dana oko 14,30 časova trojica mirkovčana uhapšena i nakon "uobičajenih" saslušanja puštena. Već sutra ćemo zatražiti dobrovoljačku pomoć braće Srba- rekao nam je na kraju Gradimir Kerovica.

KOMENTATOR RADIO-PRIŠTINE POSTAVIO PRAVO PITANJE
- ZAŠTO ALBANCI GINU ZA HRVATSKU?

Mrtvih sve više, a pisama sve manje, kaže Radio Priština i podseća da alternativa ne voli kada se o tome piše

Vukovarska tragedija 1991

Za čije interese u Hrvatskoj ginu mladići albanske narodnosti? To pitanje posle jučerašnjeg saopštenja ministra odbrane SAO Krajine Milana Martića da su kod Ljubova poginula 32 redarstvenika od kojih su većina Albanci, postavlja komentator Radio Prištine na albanskom jeziku. On navodi da je reč o 24 poginula Albanca i 8 Hrvata i iznosi podatke da se u hladnjači MUP-a hrvatske još od bitke na Plitvicama nalazi 27 mrtvih Albanaca, da su neki stradali u Borovo Selu a neki kao bezimeni već sahranjeni. Navodeći da to sve više unosi nemir među albansko stanovništvo, da o tome ćute vođe alternative i da je za sve najodgovorniji Jusuf Karakuši. Komentator podseća da je zbog toga Azem Vlasi reagovao kod Vladimira Šeksa tražeći da se sa albanskim mladićima ne postupa kao sa živim metama u obračunu sa policijom SAO Krajine.

Iako vođe altenative zabranjuju štampi na albanskm jeziku da bilo šta napiše o tome, zakljčio je komentator, ta perfidna strategija ne može se još dugo održati jer je mrtvih sve više a pisama sve manje.

SA PRIPADNICIMA JEDINICE NEDELJKA PEJČIĆA
- TO SU NAŠA DECA! -

Na putu na izvršenje borbenog zadatka oklopno-mehanizovana jedinica ulogorila se kod Adeševaca, a meštani ovog sremskog sela ih časte kolačima, domaćom hranom, sokovima

Oklopno-mehanizovana jedinica kojom komanduje Nedeljko Pejčić od juče se nalazi u rejonu Adaševaca kod Šida. Juče u ranim jutarnjim satima napustili su kasarnu i krenuli na izvršenje borenog zadatka. Privremeno su se ulogorili u blizini Adaševaca.

Nekoliko dana pre poslaska na zadatak Jedinica je popunjena rezervnim sastavom – ističe starešina jedinice Nedeljko Pejčić. Odziv rezervista bio je stoprocentan, a popunjenost jedinice je sa rezervnim i redovnim sastavom 111%. Rezervisti su se pre znatno predviđenog roka javili u kasarnu, ali smo se mi u njoj zadržali još nekoliko dana. Pojedinci koji su iz raznih razloga bili sprečeni da se odazovu pozivu i danas su dolazili ovde u naš privredni logor i izražavali želju da ostanu sa nama, bez obzira što je jedinica popunjena. Pozivu su se odazvali i rezervisti svih nacionalnosti, Srbi, Hrvati, Mađari, Slovaci.

(...)

Svaki oficir mora da razmišlja i da bude spreman i za ovakve zadatke. Zato smo se, uostalom i školovali, ističe Pejčić. To je neminovnost našeg

oficirskog poziva i zato sam spreman da branim granice i spolja i unutra. Ako takav zadatak dobijem, trudiću se da ga izvršim.

U privremenom logoru ove oklopno-mehanizovane jedinice je živo.

Dragomir Popović iz Rume, komandir je jednog tenka i ističe:

Čim sam dobio poziv za pola sata sam se javio u kasarnu. Ni ja, niti većina drugih nismo razmišljali dali da se odazovemo pozivu. Očekivali smo poziv i zato smo sada ovde. Bio je to poziv za odbranu Jugoslavije.

Vojnik Predrag Ljepojević iz Sanskog Mosta je nišandžija na tenku. Kaže da je obučen da uspešno izvršava zadatke i priča o velikom drugarstvu u jedinici.

Vozač 36-tonske grdosije Zoran na tenku, veli da kada bi rukovodstva i narodi u drugim republikama bolje razmišljali, do ovoga ne bi ni došlo.

Rezervista Risto Miladinović iz Buđanovaca kaže da je sa vereničkog veselja svog prvog komšije došao direktno u kasarnu.

Sada je najvažnije da budemo oprezni, jer se oko nas kreću ljudi koji nam ne misle dobro – kaže Miladinović. Danas sam otkrio jednu ekipu koja nas je tajno snimala poslali smo patrolu, ali su već pobegli.

Branislav Pantelić iz Buđanovaca i Nenad Medić iz Rume za nastalu situaciju najviše krive rukovodstva.

Narod nije kriv što smo dovedeni u situaciju da se međusobno bijeno, kažu oni. Dužnost nam je da branimo ovu zemlju, ali od koga!?

Čim su saznali da se jedinica ulogorila kod njihovog sela meštani Adaševaca su požurili da ih počaste. Domaćica Milenka Ilić je umesila pitu gužvaru i donela je vojnicima.

Imam tri ćerke, a ovo je čast za ove divne momke. Sve su to moji sinovi – kaže Milenka.

U logor jedinice stigla su zatim i dva traktora sa prikolicama punim hrane, sokova koje je aktiv žena Adaševaca prirpemio za vojnike. Na traktoru koji je prvi ušao u logor bila je jugoslovenska trobojka.

Sve su to naša deca i zato ćemo ih častiti dok su ovde. (*Dnevnik*, 5. juli 1991)

U VUKOVARSKOJ OPŠTINI
- HARAJU TUĐMANOVI GARDISTI -

Niko ne dire lopove koji su ukrali 23 vozila borovskog "Transporta"... – Viđeniji Srbi meta batinaša

Borovo, 4. jula – Svako od 23 ukradena vozila borovksog preduzeća "Transport" može danas sasvim slobodno da se vozi na celom području

vukovarske opštine. Niko neće ni da ih zaustavi, akamoli uhvate lopove i smestiti u zatvor gde im je mesto. U situaciji kada tzv. Zbor narodne garde može da radi šta god želi, dozvoljeno je i voziti se na borovskim kamionima i ličnim vozilima bez tablica. Sva ta vozila kupljena su od radničke zarade, kojih, evo nema već nekoliko meseci.

Nakn što je maltretiran i pretučen direktor borovskog preduzeća za proizvodnju auto-guma Milan Miljević, slično je trebalo da priđe i direktor Fabrike kožne obuće koji je, međutim, zahvaljujući #milosti" čelnika vukovarske HDZ prebačen do Šida. Svi ostali, i to ne samo direktori, iako je nanjih poseban "pik" strepe da i sami ne dođu u ruke gardista koji iza sebe ostavljaju samo pustoš i bol.

Posle upada gardista u kafanu "Grmeč" u Borovu, maltretiranja ponižavanja gostiju, te pucnjava po rdnji, juče je istom vlasniku Branku Sučeviću demolirana i drugi lokal, prodavnica mešovite robe. Izgled da su lokalni hadezeovci čvrsto rešeni da i ovog "tvrdoglavog" Srbina nateraju da ode, kao što su morali da odu i mnogi drugi. Na udaru su prvenstveno ugledni Srbi koji su na određenim funkcijama ili imaju privatne radnje. Nisu, naravno, sigurni ni ostali, ali oni na red dolaze kasnije.

Zbog celokupne situacije na području oštine i neviđenog divljanja zbora narodne garde, ljudi ni dalje ne idu na posao. Kombinat "Borovo" potpuno je pust, jer s ečak ni rukovodstvo, nakon napada na Miljevića, ne usuđuje da uđe u fabriku. Slično stanje je i u prodavnicama koje rade samo do podne, dok su mnogi ugostiteljski objekti potpuno zatvoreni jer gostiju nema.

Iako je prošle noći bilo nešto mirnije, malodušnost, nepoverenje i apatija uvikli su se u sve srpske domove jer je sve manje nade u narodu da će se prekinuti ovo psihološko maltretiranje. Malo ko veruje da će u ovaj kraj da se vrati mir i tolerancija. Možda tek "suživot" u kome bi Srbi trebalo da budu sluge.

Granate na Borovo Selo

Danas usred podneva Borovom su odjekivale granate i rafalna pucnjava iz svih oružja sa svih strana. Stanje je ratno. Granate su neprekidno upućivane iz naselja Borovo prema Borovu Selu i borovskoj cesti, gde se vidi dim. Ne može da se utvrdi da li je nešto razoreno, ima li povređenih ili mrtvih.

Kada je počela paljba ljudi iz naselja pojurili su da se sklone sa ulica. Deo ih je ipak ostao van ezignirano odmahujući rukom: "Neka pucaju, ovakav život ionako više nema smisla". Nekoliko gardista pod punom ratnom

opremom u maskirnim odelima trčalai su prema novoj borovskoj šumi u kojoj se nalazi gardijsko skladište oružja i štab.

TUĐMANOVI GARDISTI NAPALI NASELJE BOROVO - BORBA JOŠ TRAJE -

U vukovarskoj bolnici primljena tri ranjenika, a mogu se očekivati nove žrtve

Danas u 11 sati počela je u naselju Borovo borba koja, dok ovo javljamo, još uvek traje. Kako nezvanično saznajemo, veliki broj gardista upao je najpre u Kozaračku ulicu koja se nalazi oko pola kilometra od ulaza u Borovo Selo. Tamo je započela pucnjava koja se proširila i na Ličku i Novobanijsku ulicu gde uglavnom žive Srbi.

Celo popodne dok je trajala bitka nismo u ovim ulicama uspeli telefonom da dobijemo nijednog stanovnika, jer su se oni navodno svi povukli u podrume.

Po kazivanju jedne Borovčanke iz Kozaračke ulice, od pre nekoliko minuta, tamo rat još uvek traje, ali se sukob prebacuje prema Borovu Selu. Iz Borova Sela javljaju da je tamo zasada sve mirno i da nema nikakve pucnjave dok Hrvatski radio izveštava o napadu četnika iz Borova Sela na naselje. O tome naravno nema ni govora.

U naselju Borovo pravi je rat. Meci fijuču kroz vazduh, odjekuje pucnjava iz automatskih pušaka, mitraljeza, lete granate. Ulice su potpuno prazne. U vukovarsku bolnicu primljeno je dosad tri ranjenika, a mogu da se očekuju i nove žrtve. Za vreme trajanja pucnjave nije primećeno nikakvo kretanje jedinica JNA. (*Dnevnik*, 5. jul 1991)

JODLADŽIJE ČETVRTOG RAJHA

Evropa izigrava noja ili je opsednuta ujedinjenjem koje će doenti blagostanje žiteljima najstarijeg kontinenta. Ipak, pre će biti da još nije pronašla lek za svoju hroničnu nepravdoljubivost. Naočigled evropske javnosti, uveliko se razgranava stablo fašizma, zasađeno u minhenskoj pivnici pre gotovo šest decenija.

"Rukosad" netalentovanog i paranoičnog austrijskog kaplara iz Prvog svetskog rata Adolfa Hitlera unesrećio je ne samo Evropu nego i dobar deo čovečanstva. Moćnoj fašističkoj osovini Rim – Berlin – Tokio, snishodljivošću enuha, ali i krvoločnošću zveri, verno su služile Mađarska, Rumunija, Bgarska i pavilićeva monstruozna Nezavisna Država Hrvatska.

A gde je bio srpski narod? Od boja na Kosovu daleke 1389. godine do današnjih dana uvek je bivao tamo gde je mesto slobodoljubivim nacijama

Evrope. Srpski narod je i u Drugom svetskom radu još jednom na velika vrata ušao u svetsku istoriju. Grdno je stradao od Hitlerovih, mađarskih, bugarskih i šiptarskih, ali i od hrvatskih fašista. Nakon četiri godine neupamćenog krvarenja Srbi su nemilosrdno godinili fašističke zveri sve do Firerovog zavičaja u Austriji.

Istina, srpski narod je najviše stradao od noževa i maljeva Pavelićevih ustaša. I, kakve li ironije: Srbi su četiri i po decenije negovali bratstvo i jedinstvo sa svojim koljačima, kojima su darivali dve Jugoslavije!? Prvu 1918. i drugu 1945. godine.

Srpskom narodu ponovo se priprema veliko stradanje do uništenja. Opet iz iste kuhinje. Sramnog zadatka prihvatila su se naša istorijski inferiorna i nelikvidna braća Slovenci i Hrvati! Zaboga, zar državnici Evope ne vide pripremanje novog pira fašista!?

Jadransko more Nemci i Austrijanci snevaju i leti i zimi. I turisti, i političari, a naročito vojne glavešine. Saveznike za ostvarivanje svojih snova dugo su tražili. Konačno, pronašli su ih u "demokratskom" rukovodstvu Slovenije i Hrvatske.

Slovenci vekovima osećaju patološki strah od germanizacije, a kada je im je bilo najteže – utočište su pronalazili u Srbiji. Srbima su decenijama zahvaljivali vozovima "bratstva i jedinstva". Istina, iz dežele u Srbiju i obratno jurili su i vozovi druge vrste: s juga su odnosili sirovine o bagatelnim, a sa severozapada donosili finalne proizvode po paprenim cenama. Čim je promenjen sadržaj slovenačko-srpskih vozova, iz bratske dežele stigli su slogani: "Srbe na vrbe", "Bosance u lance".

Na neizmernu tugu Srba i ostalih južnih naroda Jugoslavije, ovih dana iz Slovenije pristižu zarobljeni, ranjeni, ali i tela izginulih vojnika JNA!

Kučanom ortak po veleizdaji Jugoslavije Franjo Tuđman, odavno je u Hrvatskoj spostavio ustaški režim i pripremio još jedno genocidno stradanje Srba. Da se ne zavaravamo: Nemačka, Austrija, Slovenija, Hrvatska, uz obilatu pomoć i asistenciju još nekoliko dokazanih "prijatelja" rbije, pripremili su pakleni plan za uništenje srpskog naroda.

Veliki deo posla obavili su javna glasila Slovenije i Hrvatske, nadmoćno nadmašivši domašaje moćne Galebovske propagandne mašinerije. Perjanice slovenačkog i hrvatskog novinarstva i sam Hitler bi smatrao svojim korifejima!

Umesto da zaposednu jugoslovensku državnu granicu, vojnici i starešine JNA upućeni su u klanicu. Na nekoliko desetina hiljada naoružanih Slovenaca upućeno je manje od dve hiljade vojnika i starešina JNA.

Komandanti "parade" bili su Hrvat Ante Marković i Slovenac Živko Pregl, predsednik i potpredsednik Saveznog izvršnog veća!

Jodladžije Četvrtog rajha nameravaju da Srbiju posvažaju s s vekovnim prijateljima. Slovenački i hrvatski separatisti i fašisti čine sve da od nekadašnje Jugoslavije ostane zgarište. Svoje usluge skupo će naplatiti. Za slugeranjske narode – ništa novo!

Ali, uvereni smo ni Evropa nije slepa. I ona još i danas vida ljute rane zadobijene od fašističkih hordi austrijskog kaplara Hitlera. Nije valjda da će staroj dami ponovo da podvali fašistički kaplar. Ovom prilikom – Janez Janša!

Vostani, Srbijo! Ujedinite se Srbi. Istorija vas još jednom poziva u boj protiv vaskrsnulih fašista. (*Dnevnik*, 6. jul 1991)

POČELO ČIŠĆENJE SRBA

U bolnici je 11 ranjenika, a na lečenju je zadržano njih sedam

Po izjavi komandanta Narodne garde Vukovara Tomislava Merčepa, u akciji "čišćenja Srba" učestvovalo je 460 pripadnika rezervnog sastava policije i 210 gardista. Sudeći po tome, šačicu Srba u tri borovske ulice napalo je preko 1.000 dobro naoružanih i beskrupuloznih "branitelja" suverene Hrvatske.

Prvi čovek vukovarskog HDZ-a Tomislav Merčep tvrdi da su se "četnici" i ekstremni srpski stanovnici povukli u Borovo Selo s većim gubicima. Garde bilo je, po njegovim rečima, povređeno tri čoveka – Vlado Budimir, Damir Palac i Stjepan Mijić, dok je poginuo civil Stjepan Štefanec a ranjena njegova supruga Anđelka.

Iz vukovarske bolnice saznajemo da je spisak ranjenih veći, ima ih ukupno 11 a na lečenju je zadržano sedam. Pored četvorice nabrojanih u bolnici su i Ivica Križanić, Željko Županić, Stjepan Miljević i Savo Bingulac.

Merčep kaže da se JNA nije dala uvući u veći sukob, bez obzira na to što su "četnici" pucali na njih baš s tim ciljem. (*Dnevnik,* 6. jul 1991)

POSLE ZLOKOBNOG ZATIŠJA SLAVONIJA JE JUČE PONOVO EKSPLODIRALA
- TENJE NA UDARU -

Žestoka paljba iz bestrzajnih topova i minobacača Zbora hrvatske garde počela oko jedan sat posle ponoći i s prekidimatrajala celo popodne. – Na obe strane više ranjenih i mrtvih. – Prilikom pokušaja vojske da spreči sukob poginuo stariji vodnik Gavrica Gainov

Negde oko 7 sati jedinice JNA iz osiječke kasarne "Milan Stanivuković" uspele su da se probiju do Tenja. Prilikom pokušaja da spreče dalju eskalaciju

sukoba na njih je otvorena minobacačka paljba. Tom prilikom mupovci su ubili starijeg vodnika JNA Gavricu Gainova. (*Dnevnik*, 6. jul 1991)

PREBROJAVAJU MRTVE

Iako zvaničnih potvrda nema, u Osijeku se uveliko priča da je pokušaj osvajanja Tenja tridesetak mupovaca i gardista platilo glavom. – Tokom noći samo povremene eksplozije i pucnjevi. – Ko su uhapšeni iz Šodlovaca

Iako pokušaj da u jučerašnjem žestokom napadu osvoje prigradsko naselje Tenje, nastanjeno uglavnom Srbima, nije uspeo, mupovci i gardisti Hrvatske i dalje drže položaje oko ovog naselja. Pucanje u kojem je juče korišćeno 12 bestrzajnih topova i više desetina minobacača, protekle noći i danas bilo je neuporedivo tiše. Predah je, inače, iskoriđćen za pravljenje bilansa agubitaka. Po informacijama iz Tenja život u ovom obračunu izgubili su Veselin Momčilović (23) i Ranko Popović (33) dok je troje ljudi teže ranjeno. Po zvaničnim informacijama s druge strane teže je ranjeno desetak mupovaca i gardista. To je, u Osijeku, međutim, primljeno s velikom rezervom. Po informacijama koje stižu iz pouzdanih izvora, bilans na strani napadača mnogo je crnji: po nekima čak tridesetak onih koji su Tenje hteli da očiste od, kako je zvanično rečeno, "četničkih elemenata" platilo je glavom.

Protekla noć u Osijeku bila je, inače, mirnija nego obično, što ipak ne znači da je u središtu Slavonije bilo tiho. Eksplozivne naprave aktivirane su u poljoprivrednoj prodavnici "Orahovica" i u kafiću "Makalu" smeštenom u centru grada. Ovaj kafić je, inače vlasništvo Srbina Ivana Bogojevića. Ovde valja podsetiti da je, već dva puta do sada, eksploziv bacan i na praivatnu radnju njegovog brata Boška.

Da sve ne bi bilo mirno, pobrinuli su se mupovci napadom na srpsko selo Šodlovci. Tom prilikom je ubijen jedan meštanin, a šestoro je zarobljeno i prebačeno u istražni centar u Osijeku. Njihova imena još uvek zvanično nisu saopštena. Priča onih koji su prisustvovali dovođenju uhapšenih je jeziv: samo po tome što su hodali moglo se videti da su ljudi, kažu očevici, opisujući grozan izgled pretučenih. Jedan od njih je, po svemu sudeći Đorđe Rakman iz Šodlovaca. Ko su ostali, za sada se nezna.

Posle bombrdovanja bilans je sveden i u Bjelom Brdu, srpskom selu koje je, postavaljanjem barikada, preseklo komunikaciju Osijek – Erdut) ranjenih posle napada mupovaca i gardista nema ali su četiri kuće izgorele. (*Dnevnik*, 9. jul 1991)

VERZIJA VUKOVARSKOG SEKRETARIJATA ZA NARODNU ODBRANU SUKOBA NA MOSTU "25 MAJ"
- PROVOKATORI PROTIV JNA -

Načelnik vukovarskog sekretarijata Merčep, tvrdi da su mupovci samo kontrolisali saobraćaj i usput optužuje Srbe iz okolnih sela

U sinoćnjem sukobu na mostu "25. maj" na Dunavu između Iloka i Bačke Palanke, pripadnika Armije sa redarstvenicima poginuo je jedan radnik MUPa, a njih trojica su teže ranjena. Te podatke saopštio je jutros novinarima Tanjuga načelnik opštinskog Sekretarijata za narodnu odbranu Vukovara Tomislav Merčep.

Do sukoba je došlo sinoć oko 22 časa. Prema podacima koje je Tanjugova ekipa dobila od predstavnika JNA sukob je trajao sega desetak minuta, počev od 21 i 20.

O tome incidentu Tanjogovi novinari razgovarali su jutros i sa Tomislavom Merčepom u Vukovaru. On kaže da su se redarstvenici nalazili u kolima i da su normalno regulisali saobraćaj. Oni nisu prvi pucali. To su učinili pripadnici Armije kojoj kako veli, "ne odgovara mir". Tu svoju tvrdnju on potkrepljuje činjenicom, da u vukovarskom kraju u poslednja četiri dana nije bilo većih okršaja i da je to prvi incident u Iloku, mada se radi o nacionalno mešovitoj sredini. (Dnevnik, 10. jul 1991)

U POSLEDNJA TRI MESECA
- POGINULO 90 MUPOVACA I GARDISTA -

U Tenju još ima mrtvih, ali je po njih za sada nemoguće doći, rekao je na konferenciji za novinare dr Zlatko Kramarić, gradonačelnik Osijeka – Žestoka pucnjava u Mirkovcima

U protekla tri meseca u okršajima širom Slavonije i Baranje poginulo je 90 pripadnika MUP-a Hrvatske i Zbora narodne garde.

Ovo je, pored ostalog, na današnjoj konferenciji za novinare, izjavio dr Zlatko Kramarić, gradonačelnik Osijeka. Ovaj bilans, međutim, nije konačan, s obzirom da se mesta prekjučerašnjeg žestokog orkšaja, osječkog prigradskog naselja Tenje nisu izvučeni svi oni koji su glavom platili pokušaj da se, kako je u Hrvatskoj zvanično saopšteno, ovo naselje "očisti od četničkih elemenata". Do sada je, inače, u ovom obračunu po zvaničnim informacijama poginulo 12 mupovaca i gardista. Toliko je, naime, ljudi izvučeno sa mesta obračuna.

(...)

Osječki gradonačelnik je, kako je "Dnevnik" već pisao, u nedelju tokom obračuna u pozivu pučanstvu da protestuje ispred kasarne "Milan

Stanivuković", optužio vojsku da se otvoreno stavila na stranu "četničkih elemenata". Nešto kasnije on je to, istina, povukao, tražeći od građana da ne protestuju da bi se izbegao sukob sa vojskom. I dnas je, mežutim, Kramarić, ponovio optužbe na račun pripadnika osječkog garnizona. Rekavšida se ponašaju samovoljno i da ih niko ne kontroliše.

I prošle noći po Slavoniji se, inače, žestoko pucalo. Pored demoliranja vikendica u okolini Osijeka čiji su vlasnici Dragan Gajić, inače zet Stjepana Mesića, i Rastko Stojanović, pucalo se i na Bjelo Brdo i Borovo Selo. U Bijelom Brdu je najpre isključena struja, a onda je na ovo selo u kojem je, praktično, presečena komunikacija Osijek – Erdut, otvorena žestoka paljba.

Najžešće je, ipak, bilo u okolini Mirkovaca, srpskog sela smeštenog nadomak Vinkovaca. Tu su, prošle noći u više navrata odjekivali mitraljeski rafali. Događalo se to između dva i dva sata i 30 minuta, a zabeleženo je i tridesetak eksplozija. O broju ranjenih ili poginulih za sada nema podataka.

O broju Srba koji su tokom protekla tri meseca, koliko traju okršaji u Baranji, za sada nema zvaničnih podataka. U svakom slučaju, izvesno je da je taj broj neuporedivo manji od broja poginulih mupovaca i gardista Hrvatske. Bez obzira na to, branioci srpskih sela su sve više isrpljeni, pre svega psihički, pa se strahuje od ishoda okršaja za koje ovde niko ne sumnja da će uslediti. Ovo naročito važi za mogućnost da se vojska povuče iz srpskih naselja, pre svega iz Borova Sela. To bi, u tome se svi slažu, bilo "zeleno svetlo" za početak krvoprolića, neuporedivo goreg od onog koje se do sada odigralo u Slavoniji Baranji.

Pomračenje uma

Na konferenciji za novinare dr Zlatko Kramarić, inače profesor makedonskog jezika na Osječkom sveučilištu, upitan je i za lično mišljenje o Bori Ivanoviću, zapovedniku osječkog garnizona. Kramarić je rekao da bi lične impresije zadržao za sebe, dodajući na zadovoljstvo hrvatskih kolega, za Ivanovića reči "pomračenje uma". Ipak, osječki gradonačelnik se, i pored toga, nije libio da kaže kako sa Ivankovićem mora da sarađuje, jer mu upravo on uvek stavlja na raspolaganje najsavremenija sredstva za izvlačenje i brzo zbrinjavanje mupovaca i gardista ranjenih u napadima na srpska naselja.

RATNA HRONIKA MIRKOVACA
- ŽIVOTE ZA OGNJIŠTA -

Deca, žene i starci uzmiču pred razjarenim "hadezeovcima", a u selu ostaju branioci

U noći između 8. i 9. jula su napale jake snage MUP-a potpomognute naoružanim pripadnicima HDZ. Njih oko tridesetak iz pravca Vinkovaca i isto toliko iz Starih Jankovaca ponovo su pokušali da zauzmu naše selo, ali je napad i ovog aputa žestoko odbijen. Ostajemo da branimo ognjišta po cenu života – kaže Dušan Kokir član Odbor aza odbranu sela i MZ.

Nema sumnje u Mirkovcima se odi pravi rat i meštani ponovo ispisuju krvavu ratnu hroniku posle četiri decenije mira. I napadači su isti – stasali sinovi okorelih ustaša. Ali, srpski žitelji se ne predaju iako na njih budno motre snajperisti sa obližnjeg silosa. Ne popuštaju čak ni pod minobacačkom vatrom kojom su gotovo razrušene kuće Mirka Dragića, Nikole Jovanovića i Milana Svilokosa.

Međutim, nejač se morala evakuisati. Deca, žene i starci iz 26 porodica izbegli su vozom u Srbiju. Uglavnom u Sremske Laze, Rumu i Beograd, gde imaju rodbinu.

Širu javnost i one koji će kad tad morati da procene ko je otpočeo bezumni rat u vinkovačkom kraju, verovatno interesuje kako pripadnici HDZ dolaze do oružja. Pouzdano se zna da su hrvati iz sela Mirkovci i Stari Jankovci naoružani pešadijskim naoružanjem iz magacina TO i JNA, lociranom u blizini sela Cerić. "Oružar" je stariji vodnik Skender, tako da je i ovo verovatno dokaz o tesnoj vezi Albanaca sa "hrvatskom demokracijom". Oružje i municiju dovozi kamionom firme "Sjeme" Željko Primorac, aktivista HDZ, i to isporučuje Ivanu Radiću u Nove Jankovce. (*Dnevnik*, 10. jul 1991)

JUGOSLOVENSKI DRŽAVNI VRH NIKAKO DA SE KONSOLIDUJE
- NA IVICI KATASTROFE -

Savezno izvršno veće traži od Predsedništva SFRJ hitnu, proširenu sednicu i – mere: zaustavljanje sukoba, funkcionisanje privrede, dogovor o budućnosti zemlje

Savezno izvršno veće uputilo je Predsedništvu SFRJ pismo sledeće sadržine:

"Polazeći od stanja u zemlji, Savezno izvršno veće je na današnjoj sednici razmotrilo političku, ekonomsku i socijalnu situaciju i zaključilo d apredloži sazivanje sednice Predsedništva Jugoslavije na kojoj bi učestvovali i predsednici republika, odnosno predsedništva republika, predsenici skupština i izvršnih veća republika, odnosno vlada, predsednik Skupštine SFRJ, predseednici skupštinskih veća, predsednik i članovi Saveznog izvršnog veća, predsednik i članovi Saveznog izvršnog veća.

Na ovoj sednici treba razmotriti stanje u zemlji i dogovoriti preduzimanje mera koje će osigurati:

1. Zaustavljanje, odnosno sprečavanje, međurepubličkih i međunacionalnih sukoba;

2. Funkcionisanje privrede i društva u tromesečnom periodu moratorijuma;

3. početak zajedničkog rada na dogovoru o budućnosti Jugoslavije.

Radi toga, Savezno izvršno veće je utvrdilo mere koje će predložiti nadležnim organima.

Predlozi Saveznog izvršnog veća zasnivaju se na oceni da je stanje u zemlji na ivici političke i ekonomske katastrofe. Savezno izvršno veće traži od ovog skupa da postigne konsenzus preuzimajući političku odgovornost, kako bi se stvorili uslovi za realizaciju programa. Be postizanja konsenzusa doći će do nelegalnih posledica po sve građane Jugoslavije. (*Dnevnik*, 11. jul 1991)

I DALJE SE PUCA PO ISTOČNOJ SLAVONIJI
- VATROMET U ĆELIJAMA I PAČETINU -

Ćelije, selo koje je smešteno između Tenje, Bobote i Silaša, do sada je bil prepuno mupovaca i gardista. – Odbijen napad na Pačetin. – Ranjena prilikom polivanja bašte. – Bageri o rovokopači u Borovu Naselju. – Bijelo brdo – kost u grlu

Puškaranja i dalje odjekuju istočnom Slavonijom. Najžešće je bilo okoĆelija, sela koje je do sada bilo naseljeno Hrvatima.

Pošto se Ćelije nalaze u trouglu između Tenje, Silaša i Bobote, ovim je zaposedanjem osječko prigradsko naselje Tenja, u kojem su se, kako smo već pisali, poslednjih dana vodile krvave borbe, praktično bilo odsečeno od ostalih srpskih sela i stavljeno između dve vatre mupovaca i gardista: onih iz Osijeka i onih i Ćelija. Posle žestoke borbe u kojoj su trojica Srba teže ranjena, Ćelije su od juče ponovo takozvana neutralna zona čime je oslobođena komunikacija naselja Tenja s drugim srpskim selima. (*Dnevnik*, 11.jul 1991)

IZ HRVATSKE U VOJVODINI
- VIŠE OD 9.500 IZBEGLICA -

Prekidi telefonskih i telgrafskih veza između Novog Sada i Osijeka, deo političke propagande hrvatskih vlasti

Do danas ujutru zvanično je registrovano 9.528 izbeglica koji su iz pograničnih mesta Hrvatske prešli u Vojvodinu – saopštava Pokrajinski sekretarijat Vojvodine za informaicje. Izbegli građani, mahom žene i deca i starci smešteni su u gotovo svim vojvođanskim opštinama, a najviše ih je u

opštinama Šid, Apatin, Novi Sad, Sombor, Sremska Mitrovica i Bač. (*Dnevnik*, 11. jul 1991)

NAŠ REPORTER MEĐU SRBIMA KOJI VIŠE NISU MOGLI DA TRPE TEROR HRVATSKE VLASTI
- NE ODUSTAJU OD ODBRANE SELA -

U Borovu Selu, sa nekad desetak hiljada žitelja, danas se mogu sresti samo naoružani ljudi i – novinari. – Reka izbeglica iz istočne Slavonije i zapadnog Srema opseda skelski prelaz preko Dunava u Srbiju i slobodu

Grad Vukovar je u tom prepucavanju u kome se koristi i raketno naoružanje, potpuno izgubio dušu. Svaki izlazak iz stana je rizik. Ulicama se kreću uglavnom naoružani ljudi. Najsumornija je slika sa takozvanim obeleženim kućama – mecima izrešetanim domovima u kojima žive Srbi. Te puščane oznake su pouzdan znak da stanovnici više ovde ne žive, kažu meštani. Sa prvim sumrakom ulice su puste. (*Dnevnik*, 11. avgust 1991)

SPS U BAČKOJ PALANCI O ZBIVANJIMA U HRVATSKOJ
- SRBI NISU NACIONALNA MANJINA -

JNA mora da preduzme sve mere da zaštiti srpski narod u Krajini, Slavoni, Baranji i zapadnom Sremu

Sanje u Hrvatskoj se i posle najnovijih događaja dramtično pogoršava i preti oružanim sukobima najširih razmera u kojima bi na jednoj strani bile nelegalne sile Republike Hrvatske, a na drugoj srpski narod. To se kaže između ostalog u saopštenju Opštinskog odbora SPS u Bačkoj Palanci koja je u ovoj komuni ima preko 4.000 članova.

U nastavku saopštenja ističe se da Srbija ne smatra Srbe u tzv. Avnojevskoj Hrvatskoj nacionalnom manjinom. To je narod, dodaje se, koji ima ista prava kao i hrvatski, pa zbog toga Srbija treba svim sredstvima da se bori da srpski narod može da ostvari svoje pravo na opredeljenje na isti način kao Hrvati i Slovenci.

(...)

Hrvatsko vrhovništvo i dalje sprovodi plan porobljavanja srpskog naroda terorističko oružanim napadima. Ove podmukle akcije izazivaju revolt kod srpskog naroda i on je prinuđen da se organizuje i zaštiti svoj opstanak na prostorima gde živi vekovima kao većinsko stanovništvo.

U daljem tekstu saopštenja bačkopalanački socijalisti ističu da se u interesu smirivanja sukoba traži od JNA, što je njena ustavna obaveza, da

Vukovarska tragedija 1991

preduzme neophodne mere zaštite srpskog naroda na području Krajine, Slavonije, Baranje i zapadnog Srema. Budući da u Bačkoj Palanci nema naoružanih i paravojnih formacija, smatramo rekao je predsednik Opštinskog odbora SPS-a Slobodan Škorić da je JNA naša oružana snaga i podržavamo mobilizaciju njenih dodatnih snaga kao najefikasnijeg sredstva odbrane i zaštite ugroženog srpskog naroda u sadašnjoj Hrvatskoj. ..

Saopštenje iz Kninskog korpusa
Sprečiti sukobe

Izvršavajući zadatke utvrđene Ustavom SFRJ, pripadnici Kninskog korpusa JNA imaju prvenstveni zadatak da spreče međunacionalne sukobe na ovom prostoru. U tome se postižu određeni rezultati, zahvaljujući (punom razumevanju organa vlasti Opštine Knin) , ali i saradnji sa policijskim upravama Šibenika, Zadra, Drniša i drugih mesta kaže se u današnjem saopštenju Odeljenja za informisanje Kninskog korpusa.

U saopštenju se dodaje da na području Knina i šire redovno se odvija železnički i drumski saobraćaj, a građani su uz vidne poteškoće ipak redovno opskrbljeni električnom energijom i vodom. Funkcionira i telefonsko-poštanski saobraćaj. (*Dnevnik*, 12. jul 1991)

NOVE EKSPLOZIJE I PUCNJAVA U OSIJEKU
- PONOVO PO SRBIMA -

Eksplozivna naprava po treći put bačena na kuću Pavla Blaževića. Puškaranje u Stadionskom naselju. Snajperom ponovo tukli Borovo Selo

Osijekom su i protekle noći odjekivale eksplozije. Oko 2 sata posle ponoći eksplozivna naprava bačena je na kuću Srbina Pavla Blaževića u Bačkoj ulici. Kuća je oštećena ali niko na sreću nije stradao. Ovo je već treći bombaški napad na ovu kuću u kojoj je i bife "Volan" vlasništvo Apatinske pivare.

Tokom pre podneva došlo je i do žestoke pucnjave u "Stadionskom naselju" u Osijeku. Poveća grupa mupovaca napala je kuću Srbina Živka Peulića. Naizmenično puškaranje traje gotovo ceo dan. U njemu su, to je jedino što se za sada pouzdano zna, dva redarstvenika ranjena. Peulić je odbio više poziva na predaju rekavši da će se predati samo pripadnicima JNA.

Vatre je u prvim jutarnjim satima bilo i na prilazima Borovu Selu iz pravca Borova Naselja. Oko 5 časova snajperisti su žestoko pucali na

stovarište na ulazu u Borovo Selo i na okolne zgrade u naselju Crepulja. Niko međutim nije pogođen.

Sutra će iz Borova Sela put Beograda krenuti delegacija od 50-tak žena iz ugroženih srpskih sela u istočnoj Slavoniji. One će kako se očekuje biti učesnici u radu Narodne skupštine i tom prilikom će svim narodnim poslanicima predočiti sve teškoće položaja u kojem već mesecima živi srpski narod u ovom delu Hrvatske. Ovu delegaciju će sa obale Dunava do Beograda odvesti vozači "Beotaksija". Kako je ovde javljeno, besplatne usluge već je ponudilo njih četrdesetak, dakle mnogo više nego što je potrebno.

Dvoje poginulo, troje ranjeno

Još ni u kasnim popodnevnim satima nije poznat tragičan bilans oružanog sukoba koji je počeo noćas u dva sata u delu Osijeka "Stadionsko naselje". U to vreme na policijsku patrolu iz jedne kuće zapucali su, kako navode službeni policijski izvori, "teroristi". Tom prilikom ranjena su dva policajca. Nakon toga policija je opkolila kuću i uz žestoku obostranu vatru pozvala "teroriste" na predaju. Međutim, oni su odbili da to prihvate uz poruku da će se predati samo vojnim vlastima.

Okršaj je nastavljen i poslepodne kada je poginuo jedan policajac a jedan ranjen. Takođe je ranjena i jedna žena koja je kako se tvrdi pokušala baciti bombu.

Pronađen je i jedan mrtav napadač, no nezna se koliko ih je još ostalo u podrumskom delu razrušene kuće i u kakvom su stanju – saopštili su policijski izvori.

KOMANDA OSJEČKOG GARNIZONA DEMANTUJE LAŽI BRANIMIRA GLAVAŠA
- JEDNA USTA – STO "ISTINA" -

"To što radite, Branimire Glavašu, vrlo je lukavo i možda bi vam neko i poverovao, da građani, iz vaših usta, već nisu čuli pretnju, da ćete napasti kasarnu JNA", kaže se u saopštenju Komande osječkog garnizona

Plasiranjem u javnost čistih izmišljotina i laži nastoji se pripremiti građanstvo za neke buduće planove i akcije, a svu krivicu unapred prebaciti na JNA. Očiti primer takvog ponašanja jeste izjava Branimira Glavaša o tome kako je pukovnik Boro Ivanović dobio zadatak da iscenira napad na Osiječku kasarnu, posle čega bi tzv. JNA imala opravdanje za bombardovanje Osijeka.

OTVORENO PISMO BRANILACA TENJA
- SPREMA SE ODSUDNA BITKA -

"poslije desetodnevnih iscrpljujućih borbi, potpuno opkoljeni sa svih strana, obaveštavamo srpski narod da čuvari barikada u Tenju nisu pali. Na barikadama se stvarala istorija mnogih naroda. Tešimo se da će i ova naša značiti nešto više od borbe za goli život"

"Mi više ništa ne preduzimamo. Naslućujemo da se sprema odsudna bitka. Snaga nam je na izmaku. Zalihe municije su istrošene. Jedino nam je moral začuđujuće visok. Neki predlažu da krenemo u protivudar i potisnemo ustaše u pravcu Osijeka" – kaže se u otvorenom pismu branilaca Tenja upućenom narodu, Skupštini i predsedniku Srbije, koji je danas prenosi sva beogradska štampa.

Branioci Tenja upozoravaju:

"Dok vlada primirje, naši protivnici utvrđuju nove borbene položaje, dovlače artiljeriju još razornije vatrene moći i smišljaju novo lukavstvo i podvale. Oni se ne bore časno, jer u takvoj bici nemaju nikakve šanse".

Predsedniče Srbije, sudbinu celokupnog srpskog naroda u ovim teškim vremenima predao si u ruke Jugoslovenskoj narodnoj armiji. Nadamo se da si ispravno postupio. To ti, međutim, daje za pravo da tražiš od JNA čvrste garancije da će život Srba van sadašnje matične republike biti sačuvan. Ako nemaš te garancije, znaj da su životi trenutno najhrabrijih srpskih sinova otpisani. U našoj borbi sa ustašama, JNA se do sada držala neutralno. Ukoliko smatraš da su naši životi vredni tog rizika, mi ti ih poklanjamo – kaže se na kraju pisma sa potpisom – "Branioci Tenja". (*Dnevnik,* 12. juli 1991)

HRVATSKA HOĆE RAT

Da je kojim slučajem srpska Vlada malo "nervoznija", snajperska akcija hrvatskih vojnika na Bačku Palanku mogla se proglasiti agresijom. A šta bi posle toga usledilo – nije teško zaključiti. Ako je svaki rat jedna velika nesreća, onda je sreća što Srbija ima mirnu vladu. Međutim, i svaka trpeljivost ima granica a nije malo uglednih Srba i u Srbiji i van nje. "O običnim ljudima da i ne govorimo" koji misle da su te granice kod srpske Vlade mnogo rastegljive i da se Hrvatska ne može pobediti razumom.

Jer, genocid nad Srbima u Lijepoj njihovoj nastavlja se nesmanjenom žestinom. (*Dnevnik,* 12. jul 1991)

UDRUŽENJE SRBA IZ HRVATSKE U BEOGRADU
- POČINJE FORMIRANJE DOBROVOLJAČKIH ODREDA -

Sporazum o tome do sada potpisale četiri stranke: SRS, SNO, Narodna stranka i SDS za Srbiju, a po rečima čelnika Udruženja, očekuje se i potpis SPS-a. Nužne promene u Republičkoj vladi. Proglašavanje srpskog naroda za četnike, teroriste i bandite uvod je u novi genocid, što se ne sme dozvoliti

Samo u Vojvodinu do sada je izbeglo preko 12 hiljada Srba iz Hrvatske a taj broj sigurno je bar dva puta veći, jer su mnogi utočište potražili kod rođaka i prijatelja i u drugim delovima Srbije. Taj egzodus, najveći u posleratnoj Evropi, i to u okviru jedne države, dokazuje da su se otpuštanja s posla masovno zamenila hapšenjima i fizičkim ugrožavanjem života Srba u Hrvatskoj. Ugledni domaćine ubijaju na kućnim pragovima a pripremaju se i planovi za likvidaciju uglednih Srba u Slavoniji, Baranji, zapadnom Sremu i SAO Krajini. Sve je više činjenica koje govore da se u Hrvatskoj stvara jedan fašistički režim u kome se srpski narod proglašava banditima, četnicima, teroristima i balvan revolucionarima a destrukcija jednog naroda uvod je za novi genocid nad njim što se ne sme dozvoliti. Ovo su na današnjoj konferenciji za štampu u Međunarodnom Pres-centru novinarima saopštili čelnici Udruženja Srba iz Hrvatske u Beogradu: dr Mihajlo Vučinić, akademik Vasilije Krestić, Dragoš Kalajić, Milan Drešnjić i Dušan Miklja.

Najveće interesovanje novinari su pokazali za formiranje dobrovoljačkih jedinica, što je Udruženje nedavno najavilo. Po rečima Kalajića sporazum o tome do sada su potpisale četiri stranke: SRS, dr Vojislava Šešelja, SNO Mirka Jovića, Narodna stranka Milana Paroškog i SDS za Srbiju. Udruženje je pozvalo lidere nekih stranaka na dogovor kako bi se formirale vanstranačke a ne jednopartijske dobrovoljačke jedinice, koje bi polazile samo od nacionalnog interesa srpskog naroda. Odgovarajući na pitanje novinara dr Vučinić je rekao da postoji uverenje da će taj sporazum uskoro potpisati i SPS, a kao razlog za takav stav naveo je jučerašnju izjavu akademika Mihaila Markovića da se srpski narod mora pripremiti za odbranu i da nije isključeno formiranje dobrovoljačkih jedinica. Naglašeno je da će sve biti sastavljene pretežno od Srba, poreklom iz Hrvatske i isključivo će delovati na teritorijama gde je srpski narod ugrožen. Takođe je istaknuto da u Srbiji živi nekoliko stotina hiljada potomaka Srba iz hrvatske i oni osećaju potrebu da ako treba i oružjem pomognu svojim sunarodnicima u Hrvatskoj.

Na pitanje kako bi trebalo da se utvrde nove grnaice između Srbije i Hrvatske, Krestić je rekao da se mora voditi računa ne samo o tome na kojim teritorijama je sada srpsko stanovništvo većinsko, već i o tome da je srpski narod u nekim krajevima genocidom istrebljen. A genocid ne sme, niti može poslužiti kao osnova za osvajane novih teritorija. Zato osnova za nove granice po mišljenju predstavnika Udruženja treba da bude pravo naroda na samoopredeljenje. Po rečima Miklje svi nesporazumi u Hrvatskoj mogli bi se rešiti za samo pet minuta, bez ikakvih konflikata, kada se ne bi brkali principi i kada bi se pravo naroda na samoopredeljenje ravnopavno odnosilo i na Srbe u Hrvatskoj. Nažalost, za sada vrhovništvo ne pokazuje spremnost za to.

Vukovarska tragedija 1991

ETNIČKI ČISTA HRVATSKA

Po mišljenju akademika Vasilija Krestića u osnovi svih stradanja srpskog naroda u Hrvatskoj leži težnja hrvatskih političara da stvore etnički čistu i verski jedinstvenu državu. A po njihovoj zamisli to je moguće samo ako se srpski narod uništi, protera ili asimilira. Postoje pouzdani podaci da takve namere datiraju još s kraja 19. i početka 20. veka, a izgleda da Šime Đodan, Franjo Tuđman, Vlado Gotovac i njima slični smatraju da je došlo vreme da se to i realizuje. Predstavnici Udruženja Srba iz Hrvatske ukazali su i na niz drugih činjenica koje govore o fašizaciji Hrvatske, o snajperima uperenim na sve što se miče u Borovu Selu iznet je i podatak da je redarstvenik Marko Klobučar ubio ženu i sina da bi dokazao lojalnost hrvatskom režimu. Ko neveruje, može da se u to sam uveri jer je Klobučar sada zarobljenik SUP-a SAO Krajina, rečeno je novinarima.

Milan Trešnjić naglasio je i da su nedavno u selu Smiljani bivše štale "Gavrilovića" ustaše pretvorile u novi koncentracioni logor u koji je već smešteno oko 200 Srba. (*Dnevnik*, 13. jul 1991)

ISTINA O EGZODUSU SRPSKOG NARODA U HRVATSKOJ
- USTANKOM ĆE SE BRANITI OGRNJIŠTA -

U Borovu Selu, a tako je i u drugima gde žive Srbi, ostali su samo muškarci – branioci, a njihove porodice prebegle u Vojvodinu, veruju u povratak u svoje domove

Oduvek srpska teritorija

Iznoseći hronologiju većeg sukoba sa predstavnicima vlasti Hrvatske, Vitomir Devetak je rekao da se prva opasna provokacija dogodila u noći između 14. i 15. avgusta prošle godine kada su Srbi postavili prve straže i nisu ih do danas ukinuli. Dodao je da su posle toga počela masovna otpuštanja Srba najpre iz državnih službi i naveo primer da je Vukovarska stanica bezbednosti nekada imala 80 a sada ima 2.000 ljudi, čistih Hrvata. Za sukob sa hrvatskim redarstvenicima od 2. maja Devetak je istakao da su oni Borovo

Selo napali sa 1.400 – 1.600 ljudi sa tri strane i tada je poginulo 110 – 130 mupovaca a objavljeno je u javnosti samo 12 imena, jer su ostalo bili plaćenici, ustaški emigranti, Albanci i Rumuni. Dodao je da je od prošlogodišnjeg avgusta do sada poginulo dvadesetak Srba.

Vitomir Devetak kaže da su Srbi sada mnogo bolje organizovani i naglasio da im je sada za mobilizaciju Borova Sela potrebno 5 – 7 minuta, a za mobilizaciju 70 hiljada naoružanih ljudi u Slavoniji, Baranji i zapadnom Sremu treba 15 minuta. Ljudi su u ovom području, ističe sagovornik još uvek slabo naoružani jer je deo naoružanja kupljen u mirno vreme, a deo je uzet posle sukoba sa redarstvenicima 2. maja. Zbog nedostatka oružja svi se dobrovoljci vraćaju. Bilo je petnaestak ljudi sa strane, ističe Devetak, ali nisu imali oružja. Možemo da primamo samo organizovane i naoružane grupe i proverene Srbe.

U prostorijama MZ Borova Sela novinari su razgovarali i sa predstavnikom srpske Vlade za Slavoniju, Baranju i zapadni Srem Goranom Hadžićem i komandantom TO ovog dela Ilijom Kojićem. Oni ističu da u Slavoniji, Baranji i zapadnomSremu nema jakih vojnih formacija, poput onih u SAO Krajini, već se srpski narod organizovao u sistem samoodbrane. Mi smo stalno na položajima, jer nam mupovci nedaju mira veli Kojić. On dodaje da se situacija pogoršava iz časa u čas, da su učestali napadi nacionalne hrvatske garde i pripadnika HDZ-a koji na Srbe po ceo dan pucaju iz snajperskih pušaka i raketa, isključuju im struju, vodu i rade druge provokacije. A Goran Hadžić je dodao da ako se uskoro ne prestane sa ovim napadima, proglasiće se opšti srpski ustanak na celoj teritoriji Hrvatske i kako bude Srbin u Pakracu, Kninu Glini tako će biti i Srbinu u Borovu Selu, Tenji, Mirkovcima. (Dnevnik, 13. juli 1991)

PONAVLJA SE TRAGEDIJA SRBA U VINKOVCIMA
- "DEMOKRACIJA" – USTAŠKI TEROR -

Kreatori nove NDH, potežu stari arsenal da je utemelje: progoni Srba, otkazi, uništavanje imovine i bombaški napadi

Ustaška pomoć Šiptarima

Vinkovačke "demokrate" odavno su imale puno razumevanje za albanski separatizam na Kosovu. Jer, i tamo je trebalo uništiti Srbe.

Ovih dana konačno je obelodanjena istina o izvozu oružja na Kosovo i pomoć u borcima. Lokalni "Vinkovački list" objavio je fotografiju poznatih ustaša koji su upućeni u Katoličku Župu i selo Janjevo, a treba da deluju i u

Letnici i Vrnovlaku. Pod zaštitom "općinskog crvenog krsta" na Kosovu su otišli: Dane Klobuča, Adam Brizanac, Ivan Sesar, Stjepan Krist, Zoran Sever, Ivo Josipović, Veso Graovac, Josip Teri, Željko Primorac i Zvonko Vidović. (*Dnevnik,* 15. jul 1991)

KOMANDANTOM ODBRANE ISTOČNE SLAVONIJE, BARANJE I ZAPADNOG SREMA
- HRVATSKOJ ZBOGOM – BEZ SRBA -

Srpsko nacionalno veće je preraslo u vladu države koju stvaramo na teritoriji istočne Slavonije, Baranje i zapadnog Srema kaže Goran Hadžić. – Ilija Kojić: na položajima smo svakog trenutka jer na nas neprestano pucaju, isključuju nam vodu, struju i telefone, pa je oprez neophodan

Srbi ovde žive 760 godina

Kada će da usledi rasplet drame na ovom području, pitali smo Gorana Hadžića. Po njegovim rečima to će biti uskoro a ishod će bez sumnje biti povoljan za Srpski narod. To kažem zbog toga, naglasio je Hadžić što mi nikoga ne napadamo, mi samo branimo svoje. Jer Srbi na ovim prostorima žive više od 760 godina, dok većinu onih koji bi da im uzmu sva prava čine Hrvati koje je, pre jedva 50-tak godina u Slavoniju naselio ustaški poglavnik Ante Pavelić. Zbog svega ovoga, po Hadžićevim rečima Hrvatska ne može da računa da će se od Jugoslavije otcepiti po komunističkim granicama i jednostavno izneti Srbe koji tu žive. Mi nemamo ništa protiv da Hrvatska ode, ali nas neće sobom poneti. Nova država koju stvaramo ostaće u Jugoslaviji jer nju su i 1918. i 1945. stvarali naši očevi i dedovi – kategoričan je Hadžić.

Na pitanje dali bi bio zadovoljan da ostane sadašnja Jugoslavija i dali bi time bili rešeni problemi Srba u Hrvatskoj, Hadžić odgovara odrečno: zapravo, rekao je on, pre godinu dana bio bih zadovoljan, ali posle onog što se dogodilo u Sloveniji u kojoj je, kao i u Hrvatskoj, pokazana prosto zastrašujuća i stvarno neshvatljiva mržnja prema svemu što je jugoslovensko, ni mi više neželimo da živimo sa njima.

Sad nude – Vukovar

Do sada nije bilo konkretnih ponuda oko promene granica, ali je u komentaru Branka Tuđena, novinara – glasnogovornika zvanične hrvatske vlasti, pomenuta mogućnost da Vukovar pripadne Srbiji. Naš cilj je međutim da svi Srbi budu zbrinuti i ne želimo da žive i u državi sa ograničenim suverenitetom građana – kaže Goran Hadžić, odgovarajući na pitanje dali je

tačno da bi hrvatsko vrhovništvo pristalo na izvesnu korekciju granica o čemu sve češće pišu i strana sredstva informisanja. (*Dnevnik,* 15. jul 1991)

JAHAČI APOKALIPSE

Rezultati mobilizacije jedinice JNA i delova TO-a gde je odziv bio između 94 i 99 odsto govore da narod Vojvodine s puno odgovornosti shvata svu složenu situaciju – izneo pokrajinski sekretar za NO pukovnik Geza Farkaš.

Vojnici ne idu u krizna područja

Socijalno ugroženim porodicama iz kojih je ovih dana neko regrutovan u jedinice JNA iz rezervnog sasava i u TO dodeliće se jednokratna novčana pomoć, a biće organizovana i pomoć ovim porodicama za obavljanje žetve. Ovo je na jučerašnjoj sednici Skupštine Vojvodine rekao pokrajinski sekretar za NO Geza Farkaš. Kako je obavestio delegate Skupštine, novi vojnici obveznici iz Vojvodine ovih dana neće biti upućivani u krizna područja Jugoslavije. (*Dnevnik*, 16. jul 1991)

NE VAŽE AVNOJEVSKE GRANICE

Obavestio sam svoj kabinet da ne prihvatam da učestvujem u radu Predsedništva SFRJ na Brionima izjavio je u ponovnom javljanju Jugoslav Kostić

Dosta polemična rasprava na jučerašnjoj sednici zahtevala je i dodatna objašnjenja pa se za reč ponovo javio i član Predsedništva SFRJ Jugoslav Kostić. Na primedbe delegata zašto je Srbija pristala na Brionsku deklaraciju Jugoslav Kostić je rekao da smo i pretstavnicima iz sveta rekli da ćemo biti prevareni, ali je deklaracija prihvaćena da bi se sa "Srbije skinula etiketa da je nedemokratska i boljševička".

Ono što ste vi danas u diskusijama napisali verujte da smo u Predsedništvu SFRJ pokrenuli. Tražimo od SSIP-a da nam napravi pregled ambasada u zemljama, tražimo da se pozove na referisanje ambasador iz Bona, jer on još uvek tamo predstavlja Jugoslaviju, a ne Deželu. Prema tome u ova dva meseca koja su pred nama moramo da se spremimo da predložimo svima onima koji hoće da ostanu u Jugoslaviji da formiramo novu Jugoslaviju i da kažemo jasno i glasno kao što je rečeno i pre godinu dana: Avnojevske granice za Srbiju su neustavne, odnosno neprihvatljive. Srbija priznaje granice iz 1918. godine. Pristali smo da na čelu Predsedništva dođe Stjepan Mesić i bez glasanja. To jebilo mučno i jadno. Prema tome, ako sam vam izdao to je bilo samo zato što sam sledio stavove Republike Srbije.

Obavestio sam svoj kabinet, da ne prihvatam da danas učestvujem u radu Predsedništva SFRJ na Brionima iako smo u načelu prihvatili u interesu mira i progresa. Ali posle izjava dr Janeza Drnovšeka da neće učestvovati u radu Predsedništva, ni na jednoj sednici koja se održava u Beogradu i Srbiji, ni ja ne pristajem da idem van Beograda i Srbije – rekao je Kostić.

Posle usvajanja zaključaka, delegat Ilija Gordić sugerisao je Kostiću da još jednom proceni dali treba da otputuje na Brione što je ovaj i prihvatio. (*Dnevnik*, 16. juli 1991)

"DNEVNIK" EKSKLUZIVNO SAZNAJE U BOROVU SELU
- ZAROBLJENI USTAŠKI ŠPIJUNI -

Šefko Okanović: jedno pričam, a radim ono što mi se naredi. Ja sam za politiku MBO-a, HDZ-a i KPJ. Antun Gudelj, otac ubice Josipa Rajhla Kira: Moj sin Joza imao je sve, ali mu je to bilo malo. Stranputica će ga skupo koštati i neka mu služi na čast što nije pristao na razmenu, već je poručio da me Srbi ubiju kao pseto.

TOPOVI ISPRED ŠTABA "ZA ODBRANU" OSIJEKA SU NEISPRAVNI A NEMAJU NI MUNICIJE
- GLAVAŠ PRETI PRAZNOM PUŠKOM! -

Da sve bude tragikomičnije municija za topove smeštena je u dobro čuvanim magacinima JNA

Ukoliko gospodin Baranimir Glavaš pokaže i jedan jedini metak za protiv avionske topove koje je rasporedio ispred svoje jazbine, mi pristajemo da budemo njihove mete. Tim starudijama koje su odavno neispravne on, zapravo, plaši Srbe i kuraži Hrvate, ali i sebe i bratiju okupljenu u njegovom štabu.

Ovo smo čuli od dobrih poznavalaca prilika u vojsci neprikosnovenog gospodara Osijeka i Slavonije Branimira Glavaša. Imena tih ljudi, iz razumljivih razloga ne možemo da objavimo, ali priča o bateriji protiv avionskih topova od kojih su osiječki Srbi poslednjih dana prilično zazirali, to svakako zaslužuje.

Reč je zapravo o 6 protivavionskih topova američke marke "o erlikon" kalibra 20 mm. Njih i još 12 topova istog tipa i kalibra je američka mornarica kao palubne topove još 1945. godine poklonila Jugoslovenskoj ratnoj mornarici. Krajem 80-tih godina ti topovi su kao potpuno neupotrebljivi rashodovani i poklonjeni TO Hrvatske.

Sve do nedavno, svi moglo bi se reći, trofejni topovi bili su smešteni u magacinima osiječkih preduzeća: "OLT", "Saponija" i "Elektroslavonija".

Odatle ih je kažu upućeni u Osijeku, Branimir Glavaš bukvalno oteo i 6 komada ili jednu bateriju postavio na kamione ispred svoje jazbine i Štaba osječkog gradonačelnika i Glavaševog poslušnika dr Zlatka Kramarića. Zgrade koje čuva ova artiljerija smeštene su na Trgu Ante Starčevića, odnosno u Županijskoj ulici.

Da sve bude tragikomičnije Glavaševa bratija, kako rekosmo na početku, za ove topove nema ni jednog jedinog metka. Sva municija koju su oni svojevremeno koristili je naime smeštena u dobro čuvanim magacinima JNA, dakle, daleko od ruku čoveka kojem je muzejsko oružje izgleda pasija. Valja naime, podsetiti da je svojevremeno i sam "otac nacije" dr Franjo Tuđman javno rekao će Branimir Glavaš zbog krađe trofejnog oružja iz osiječkih muzeja i drugih samovoljnih akcija morati da ode. Glavaš ne samo da nije otišao, nego je posle ubistva Josipa Reihla Kira, bivšeg načelnika osiječke policije postao neprikosnoveni gospodar cele Slavonije i Baranje.

Gde je preostalih 12 ovakvih topova, odnosno dve kompletne baterije, za sada se ne zna. Jedino što je izvesno jeste da su i ovi koji se nalaze u centru Osijeka, vojnički gledano, postavljeni apsolutno diletantski. Jedan se naime nalazi u dvorištu zgrade Skupštine opštine, a preostalih pet stoji tako da njihove niđandžije imaju preglednost od jedva tridesetak metara. Čak i kad bi imali municiju kažu dobri poznavaoci vojne veštine, teško da bi mogli ozbiljnije da naude avionima za prskanje komaraca, a ne vojnim letilicama čije sebrzine mere hiljadama kilometara. Konačno pouzdano se zna da niko od ljudi iz jazbine Branimira Glavaša nije obučen da rukuje njima. (*Dnevnik*, 16. jul 1991)

VRHOVNIŠTVO ZATROVALO I NAROD

U hrvatsko istrebljenje srpskog naroda više nije samo ideologija sadašnje garniture na vlasti. Čudovišno je i ono što se dešava u Sloveniji, pa se moramo zapitati dali je ikada bilo prijateljstva, onog pravog sa Srbijom. Moralni pad slovenačkog naroda

Sigurno je da je kod nas u Jugoslaviji postojao jedan degenerativan proces koji traje od 1965. godine. Ti degenerativni procesi su počeli najpre u sferi političke, a zatim u sferi privrede i drugim odnosima u društvu pa i međuetničkim grupama.

Vukovarska tragedija 1991

Separatistima podrška spolja

Plašim se da kod nas još nije urađena analiza odnosa između ta dva elementa – internog i spoljnog. I pored toga što te analize još nema mislim da je spoljni faktor počeo da preovlađuje. Taj grub netolerantan odnos koji se razvija u Hrvatskoj i Sloveniji, koji se razvija od vrha na dole, a manifestovao se u strašnim, nemogućim oružanim napadima, ne može bez jake podrške iz inostranstva, rekao je dr Miloš Macura, akademik iz Beograda.

Pomenuo sam već da situacija liči na razdoblje pred Drugi svetski rat. Ali moram da kažem i da se sada situacija unekoliko radikalno razlikuju. Prvo, NDH je i kao državna tvorevina i kao ekstremno nacionalistička filozofija došla na scenu pod okrivljem okupatorskih snaga. Taj protektorat postoji samo indirektno. Ne kao protektorat okupatorskih snaga, zato što te snage koje hrvatskoj sada daju podršku, nisu u ratu sa Jugoslavijom, već pod firmom nekakve demokratske konstelacije evropskih država koje treba da pomognu rešavanju problema Jugoslavije svojim autoritetom. To je jedan momenat. Drugi je: 1941. godine u Hrvatskoj i BiH Srbi su bili zatečeni. Bili su klani kao jaganjci. Kao što znate otpor tom genocidu tada je počeo kada je već mnogo ljudi bilo ubijeno i proterano. Otpor verovatno nije bio dovoljan i zato što je organizovan delimično kroz partizanski a delimično kroz četnički pokret, bez koordinacije, šta više sa uzajamnim napadanjem i ometanjem. Sada je taj otpor u drugom obliku. Pre svega, srpsko stanovništvo u Hrvatskoj a verovatno i u Bosni i Hercegovini, svesno je u kakvom se položaju nalazi i nije spremno da pusti da sa njim postupaju hrvatski bojovnici kako im pada na pamet. Karakteristično je da se iseljavaju žene i deca iz ugroženih područja iz hrvatske, a ljudi ostaju jer im je stalo do rodne grude. I u Srbiji počinje da se stvara jedno osećanje obaveze prema srpskom narodu u Hrvatskoj iBiH i to u svakom pogledu pa i samoodrane. Ima još jedan značajan momenat. To je pitanje svesti o tome kakva je etnička slika Hrvatske, BiH, Srbije. Na istom prostoru žive i Srbi i Hrvati, Albanci, Muslimani, Mađari i drugi narodi i nacionalne manjine. To nisu delovi kao na primer SAO Krajina ili Bosanska Krajina gde su Srbi na okupu. Na svim ovim područjima ima mnogo izmešanih naselja, izmešana sela pa i kuće jedne ulice. (*Dnevnik*, 16. jul 1991)

NOVA PUCNJAVA U ISTOČNOJ SLAVONIJI
- MUPOVCI PUCALI NA VOJSKU -

Na vozilo JNA mupovci pucali kod Daljskog vodovoda. Eksplozije u srpskim kućama

Vodovodna stanica smeštena od prilike na polovini puta od Dalja ka Borovu Selu i prošle noći bila je poprište okršaja. Pripadnici jake patrole MUP-a koji tu stražare već mesecima otvorili su vatru na vojno vozilo. Vatra je uzvraćena ali ranjenih po onom što je dosad poznato nije bilo.

Na istom ovom mestu preksinoć je odjekivala minobacačka vatra, a sve to samo pokauje da su daljski mupovci kojih je oko 100 i naoružani hadezeovci koji poseduju preko 1.000 automatskih pušaka sve nervozniji. Pošto su od Vukovara odsečeni barikadama u Borovu Selu, a od Osijeka u Bijelom Brdu, to nije ni čudno. Slično je i u Erdutu gde je pre blokade bilo 650 mupovaca smeštenih u centru za narodnu odbranu i policijskom odmaralištu na Dunavu.

Posle postavljanja barikada u Bijelom Brdu većina je evakuisana i raspoređena u jedinice koje su 7. jula napale Tenje. Po informacijama iz pouzdanih izvora u Erdutu ih je ostalo 90 a hrana im se dotura preko Aljmaša i to helikopterom koji poleće sa seoskog fudbalskog igrališta.

U srpskim kućama su i prošle noći odjekivale eksplozije. Eksplozivna naprava postavljena je u kući Slobodana Ratkovića iz Podravlja, osječkog prigradskog naselja na levoj obali Drave. Kuća je demolirana. Na sreću niko nije stradao. U Podravlju su smeštene jake snage MUP Hrvatske i zbora narodne garde koje noću reflektorima osvetljavaju vojne zgrade na suprotnoj obali Drave.

Eksplozije su se čule i u Tenjskom Novom naselju. Esplozivnom naprava demolirana je kuća Radoslava Ratkovića iz ovog dela Tenja. Pošto je kuća tokom okršaja od 7. jula napuštena niko nije stradao. (*Dnevnik*, 17. jul 1991)

HRVATSKO-MAĐARSKA KOALICIJA PROTIV SRPSKOG ŽIVLJA

Od noža, malja i streljanja iselilo se 98 odsto srpskog stanovništva. Ostali starci po cenu života

Novi i stari Jankovci

U istrebljenju srpskog stanovništva kao što je poznato priključili su se i žitelji mađarske nacionalnosti. Ilustracije radi treba napomenuti da u ovom selu sada glavnoj postaji ustaških jedinica za zapadni Srem , protiv Srba u Mirkovcima koji uspešno odolevaju dosadašnjim napadima mupovaca instruktori nisu imali većeg uspeha u ratnim operacijama. Do juče u ovom selu živelo je oko 4.000 stanovnika od toga 10% Srba i isto toliko Mađara, a ostalo su bivši hrvati, a sada hadezeovci i nacionalisti. Sada se u ovom selu na

prste može nabrojati ko je od srpskog življa ostao: starci, ponosni Srbi Korduna, Banije, Like i BiH koji su 1946. godine prilikom kolonizacije došli "vlakom bez voznog reda". Sada se mnoge porodice ponovo sele u voz slobode i putuju u Srbiju.

Svi Mađari priklonili su se ustašama. (*Dnevnik*, 17. jul 1991)

KOMBAJNI UŠLI U ŽITNA POLJA U ATARIMA BOROVA SELA I TRPINJE
- ORUŽJE ČUVA ŽETEOCE -

Bez obzira na ratne uslove, žetvu ćemo završiti za četiri dana i u silose u Srbiji smestiti između 1.300 i 1.400 vagona žita – kaže Lazar Jakovljević predsednik Saveta MZ u Borovu Selu. Najkritičnije u Crepuljama i na granici daljskog, vukovarskog i atara Borova Naselja.

Leševi u žitu

Kako će i da li će uopšte biti požnjevena pšenica na parceli kod Borova Sela iz pravca Dalja, jedno je od pitanja koje se ovde najčešće postavlja. To je ona pšenica kroz koju su mupovci 1. maja iz Osijeka pokušali da priteknu u pomoć svojim kolegama koje su upale u Borovo Selo. Tu su ih međutim presreli stanovnici Savulje, dela Borova Sela, najbližeg Dalju i bukvalo desetkovali. Tom prilikom u pšenici je ostalo više desetina leševa, uglavnom Albanaca, po koje niko nije došao. Pošto je reč o parceli od nekoliko stotina hektara treba očekivati da IPK Osijek kojem ona pripada neće odustati od žetve. (Dnevnik, 17. jul 1991)

TUĐMANOVA "DEMOKRATIJA" U "LIJEPOJ NJEGOVOJ"
- USTAŠE UGASILE SRPSKO OGNJIŠTE -

Simo Bulić (62) iz Vukovara: U tri sata ujutro sedmorica mupovaca Hrvatske i redarstvenika preskočili su ogradu, izvalili kućna vrata i poput gestapovaca izvršili premetačinu tražeći četnike i oružje. (*Dnevnik*, 18. jul 1991)

INTERVJU JUGOSLAVA KOSTIĆA "DNEVNIKU"
- SRBIJA ŽELI MIR, A NE RAT -

Neki stranački prvaci i ljudi na najodgovornijim funkcijama, kao recimo Šime Đodan u Hrvatskoj, zavađuju narode. Za razliku od nekih stranačkih vođa koji pokušavaju da naruše značajnu tekovinu dobrog i složnog života

tridesetak naroda i narodnosti u Vojvodini, tvrdim da ovde niko nije ugrožen niti će biti – istakao član Predsedništva SFRJ.

O razdruživanju i granicama

Da li ima ralike između razdruživanja i otcepljenja?

Po meni je to isto. Hrvatska i Slovenije smatraju da im u Jugoslaviji nije dobro i zato žele da odu. Međutim, dok traje moratorijum morali bi a zato se mora brinuti Predsedništvo, poštovati propise zajedničkog života. Nadam se da će uvideti da je to i u njihovom interesu a posle da se mirno raziđemo. Neka traže s kim će im biti bolje. Zatim će Skupština Jugoslavije morati da donese akta o promeni unutrašnjih i spoljnih granica. Sada ove dve republike po svaku cenu žele da im međunarodna javnost prizna suverenitet – pre vremena. U tome sada vidimo imaju podršku Austrije, Mađarske, Nemačke. (*Dnevnik*, 19. juli 1991)

MILAN PAROŠKI O SRPSKOJ DRŽAVNOSTI
- BORBA ZA SRPSKE GLAVE, A NE RAT -

Deklaracija o krađi srpskog naroda od strane Hrvata i Slovenaca

Milan Paroški – Povod za razgovor za donošenje deklaracije o ljudskim pravima i državotvornim ciljevima srpskog naroda, kojeg je ta stranka nedavno uputila republičkom parlamentu.

Rešenje srpskog problema postoji ukoliko bi Srbi sebi obezbedili obnovljenu srpsku državnost, bilo u sadašnjim granicama, bilo na celom etničkom prostoru u Jugoslaviji, rekao je Paroški, obrazlažući time suštinu predloga za donošenje deklaracije. To što Srbe nazivaju teroristima i četnicima, samo je dokaz da sadašnje hrvatske vlasti nastavljaju da primenjuju "kominternovski recept razbijanja srpskog naroda".

"Mi nećemo prihvatiti rat ukoliko ga nude ustaše, već odbranu srpskih glava, a to nije rat". (*Dnevnik*, 19.jul 1991)

"BISER" POLJAKOVIĆA

Na tvrdnju da se podižu logori za Hrvate na potezu od Bogojeva do Bačkog Novog Mesta zaista bi trebalo da reaguju zvanični organi Vojvodine i Srbije. Nije valjda Tonković hteo reći da u Hrvatskoj niču logori za Srbe, tj. "četnike i bandite". Ne znamo zasigurno šta je mislio jer na trakama je zabeleženo kako smo ih prepričali. Od toga je važnije reći da bi o svemu trebalo da se ozbiljnije razgovara jer tvrdnja o logorima ima posebnu specifičnu težinu. No kruna ovog razgovora je izjava Ivana Poljakovića. Rekao

je da Srbi beže iz Hrvatske, ne od redarstvenika i hadezeovaca već od "četnika koji pljačkaju kuće jer žive u šumama, a nešto moraju jesti da bi preživeli". (*Dnevnik*, 19.jul 1991)

SRBI ZAROBILI ŠIPTARSKO POJAČANJE MUP-u HRVATSKE
- NESLAVAN KRAJ TUĐMANOVIH PLAĆENIKA -

Ilijaz Kastrati, Nedžad Arseni, Vezir Šaćiri, Berat Demišaj i Saipi Ajdari: obećali su nam po 1.500 maraka mesečne plate, besplatan stan i hranu. – Ima Albanaca u Makedoniji zaduženih za regrutaciju za pripadnike MUP-a u Hrvatskoj. – Nismo znali da ćemo ubijati Srbe. – U Makedoniji nema vesti o pogibijama naših sunarodnika

Kada je juče oko podne straža u srpskom selu Markušici, udaljenom dvadesetak kilometara od Osijeka zaustavila "golf" struške registracije, sve je ličilo na rutinsku kontrolu. Izgled petorice putnika, njihova nacionalna pripadnost i nemušto objašnjenje zašto su se odlučili na putešestvije od gotovo 1.000 kilometara, izazvali su podozrenje, a zatim i sumnju opreznih i pronicljivih Srba.

Za devize brane "demokraciju"

Vozač automobila Gazir Šaćiri (19), objasnio je stražarima da je svoje prijatelje Ilijaza Kastratija, Nedžada Arsenija, Berata Demišaja i Saipija Ajdarija vozio u Osijek da polažu vozački ispit. Neubedljivo objašnjenje izazvalo je sumnju stražara, pa su petoricu Šiptara sproveli u Borovo Selo. Tu se ubrzo saznalo da je zaustavljen još jedan deo eskadrona srmti sinova dvoglavog orla koji su za deviznu platu branili "demokraciju" poglavnika Franje Tuđmana. Dabome, nemilosrdnom pucnjavom u Srbe.

U našem kraju neki ljudi regrutuju mlade Albance za pripadnike MUP-a Hrvatske. Obećavaju nam kule i gradove. Rekli su nam da ćemo uniforme i oružje dobiti čim stignemo, uz mesečnu platu od 1.500 maraka, a da ćemo imati i besplatan stan i hranu. U Strugi sam kao zidar malo zarađivao, pa me je novac privukao – rekao je Ilijaj Kastrati, očigledno predvodnih manite družine.

U Osijeku je petoricu nesuđenih mupovaca Hrvatske trebalo da sačeka albanska veza, ali sinovi "dvoglavog orla" neslavno su završili u Markušici.

Na pitanje da li su znali da će za šaku maraka morati da ubijaju Srbe i da su odiseju, svoje nečastno vojevanje glavom platile stotine njihovih sunarodnika, petorica nesuđenih Tuđmanovih koljača nemo su širila ruke.

Ništa nismo znali. O mrtvim Albancima do nas vesti nisu stizale. Pričali su nam o velikoj plati u markama, o provodima posle akcije, o tome kako nas se Srbi boje i kako nam Hrvati pružaju priliku da Srbima naplatimo sve račune za naše sunarodnike na Kosovu – rekao je nezaposleni traktorista Saipi Ajdari.

Ne vrede ni živi ni mrtvi

Zarobljeni Šiptari imali su crvene upaljače s crnim dvoglavim orlovima i natpisom Kosovo republika. U istom su im dezenu i novčanici, a pored ličnih karata, imali su i članske karte neke proalbanske organizacije koja deluje u Makedoniji.

Šta će biti s petoricom zarobljenih Šiptara?

Ljudi iz Borova Sela kažu da će pokušati da ih zamene za srpske zarobljenike u osiječkom zatvoru. Na žalost, šanse su za to male. Ni živi, ni mrtvi Albanci nisu vrednost za hadezeovske jastrebove. Po one koji su glavom platili pokušaj da 2. maja osvoje Borovo Selo još niko nije došao, pa njihova tela trunu u žitnom polju. Prestravljenim pogledima i drhtavim glasom mladi Šiptari pitaju:

Da li ćete nas pustiti?

Na to pitanje izostao je odgovor. Konačno, Šiptari su u novoj ustaškoj crnoj legiji evidentirani samo kao brojevi koje, kad ostanu u nekom od slavonskih polja, niko neće ni tražiti. (*Dnevnik*, 19. jul 1991)

PRETUČEN ČANAK

Glavni odbor Lige socijaldemokrata Vojvodine Jugoslavije dostavio je Tanjugu saopštenje u kojem se navodi da je danas oko podne na ulici u Novom Sadu pretučen predsednik ove stranke Nenad Čanak. U saopštenju se ističe da su počinioci ovog napada "četiri neidentifikovana lica za koje se samo zna da su članovi Srpskog pokreta obnove".

O tome je, kako se navodi, odmah obaveštena milicija, koja je na mesto događaja došla posle 45 minuta. Nenadu Čanku je ukazana pomoć na Hirurškom prijemnom odeljenju novosadske bolnice. (*Dnevnik*, 20. jul 1991)

TRAGEDIJA SRBA – PROSVETNIH RADNIKA U VINKOVCIMA
- NA METI BIVŠIH ĐAKA I KOLEGA -

Progon i otkazi Srba u osnovnim i srednjim školama. – Profesori srpske nacionalnosti na spisku za ″odstrel″. – Kako su Šantič, Dučić, Crnjanskih, Rakić ″srpski divljački pesnici″? – Nova reorganizacija škola oteraće sve Srbe profesore

Kako se rešiti svih prosvetnih radnika srpskog porekla? Nova demokracija i prosvetno-pedagoška služba hrvatske našla je rešenje u donošenju zakona o reorganizaciji školstva. Po novom programu, od dosadašnjih mnogih srednjih škola napraviće se manje, pa će 586 zaposlenih u srednjim školama 31. avgusta ove godine dobiti radne knjižice, odnosno prekinuće im se radni odnos. Već narednog, 1. septembra, od prosvetne službe biće objavljen spisak potrebnih kadrova. (*Dnevnik*, 20. jul 1991)

POVODOM VESTI "PRETUČEN ČANAK"

Izmišljotine na račun SPO

Opštinski odbor SPO za Novi Sad zaprepašćen je izjavom Glavnog odbora Lige Socijaldemokrata Vojvodine, koji je objavljen u "Dnevniku" od 20. jula, gde se kaže da su "četiri neidentifikovana lica za koje se samo zna da su članovi SPO" fizički napala gospodina Nenada Čanka. Interesantna je činjenica da ova stranka zna da im je lider pretučen, zna da su lica neidentifikovana i znaju da su svi neidentifikovani prekršioci članovi SPO. Srpski pokret nobnove i Opštinski odbor za Novi Sad trenutno ima daleko bitnijih stvari u angažovanju pomoći Srbima u ugroženim područjima, a ne da se bavi izmišljenim insinuacijama – kaže se u saopštenju ove stranke koje smo juče dobili. (*Dnevnik*, 20. jul 1991)

U VOJVODINI 14.617 IZBEGLICA IZ HRVATSKE

U Vojvodini je do danas zvanično registrovano 14.617 izbeglica iz Hrvatske koji su mir i sigurnost potražili s druge strane Dunava – kaže se u najnovijem izveštaju pokrajinskog sekretarijata za informacije

Praktično samo u toku jučerašnjeg dana u Vojvodinu je stiglo oko sedam stotina žena i dece koji su spas potražili u domovima Vojvođana. U ovom času, tvrde u Pokrajinskom sekretarijatu za informisanje, najviše izbeglica, oko 2.000 iz Hrvatske, smešteno je u opštini Novi Sad, zatim oko 1.600 u opštini Sombor, po 1.500 u opštinama Šid u Apatin, a više od hiljadu u odžačkoj komuni.

Prema nezvaničnim podacima inače, u Vojvodini je znatno više od 14.617 izbeglica iz Hrvatske. Jer mnogi su sklonjeni kod rođaka i prijatelja i nisu prijavljeni u prihvatnim centrima sa vojvođanske strane Dunava.

POSETA VLADIKE SRPSKE PRAVOSLAVNE CRKVE ISTOČNOJ SLAVONIJI
- SPASIMO NAROD I CRKVE! -

Crkva se brine za svoju duhovnu decu, posebno kada su u nevolji – rekao je Irinej Bulović

Juče su u Borovo Selo, Bobotu, Trpinju i Veru posetile vladike Srpske pravoslavne crkve sremski Vasilje, bački dr Irinej i osječko-poljski i baranjski Lukijan. Sa njima su bila dva sveštenika iz Šabačko-Valjevske eparhije, paroh berlinski Dragan Sekulić i predsednik Skupštine opštine Sremski Karlovci Pavle Štraser.

Vladike su u Borovo selo došli skelom od Vajske a u ostala sela terenskim autom lokalnih srpskih boraca, preko njiva.

"Briga je crkve za svu svoju duhovnu decu, posebno za one koji su u nevolji – odgovorio je po povratku iz ove posete na novinarsko pitanje o njenoj svrsi vladika Bački, gospodin Irinej Bulović, to je naša osnovna dužnost, koja proističe iz same suštine Jevanđelja. Ne uspevamo češće ovde da dođemo, ali ta nevolja će biti prevaziđena, kad uskoro, ako Bog da, vladika Lukijan preuzme brigu o svom narodu".

Sveštenici Srpske pravoslavne crkve nakon što su obišli crkve i sveštenike u mestima, u kojima su bili, posetili su i štabove odbrane i razgovarali sa narodom.

"Izvanredno su nas dočekali. Naša poseta im je velika moralna porška. Oduševljeni su. A i ja sam oduševljen ovim narodom koji se tako prekalio. Tako su hladnokrvni, mirni, i pored svega što im se događa – kazao nam je paroh Srpske pravoslavne crkve u Berlinu Dragan Sekulić. On je srpskom narodu u istočnoj Hrvatskoj donio lekova i novac koji je sakupio među Srbima u Berlinu. Ova akcija je i dalje u toku.

Živan Lacković, sveštenik iz Lipolisa, kod Šapca rekao nam je:

Mi nećemo stati. U akciji spašavanja srpskog naroda u Hrvatskoj uključićemo sve mlade sveštenstvo. Srpske pravoslavne crkve Danas smo se dogovorili da sveštenici iz sela istočne Hrvatske dođu u Srbiju i tamošnjem narodu objasne šta se ovde događa. Narod u Srbiji nije dovoljno obavešten o stradanjima svojih sunarodnika u Hrvatskoj. Ovaj narod je odan crkvi. I ne možemo mi naše narode i crkve da prepustimo Hrvatima, pa makar u toj borbi i sami stradali.

Vladike i sveštenici u povratku obišli su prihvatni centar Vajsku. (*Dnevnik*, 20. jul 1991)

I HRVATI SVE VIŠE OGORČENI ISPADIMA USTAŠKIH BOJOVNIKA
- TO SU PRAVI BANDITI! -

Ljudi dobijaju otkaze samo zato što su Srbi. – Kuće im lete u vazduh, pljačkaju ih i maltretiraju, a Hrvati i dalje ćute

Na ranije dogovoreno mesto sastanka došao je primetno uznemiren i uplašen. Jer, u novoj NDH ništa više nije sigurno, život, ponajmanje. "Zaklali bi me kao zeca kad bi saznali da sam razgovarao sa novinarima Srbije", objašnjava nam naš anonimni sagovornik.

Zašto je onda on, ugledni Hrvat, preko raznih kanala i veza tražio razgovor sa srspkim novinarima?

Jednostavno – objašnjava nam. Svestan sam opasnosti kojoj se izlažem ali želim da narod u Srbiji zna da nisu svi Hrvati za politiku nsilja, ubijanja i pljačkanja. Mnogi pošteni ljudi su tek sada shvatili zablude u pričama o novoj demokraciji. Nema tu ni slobode ni demokracije kad ne smeš ništa ni da pomisliš loše o Vrhovništvu, a kamoli da to javno kažeš. O tome razgovaram samo s najboljim prijateljima i oni isto misle ali se svi bojimo da to javno kažemo. Strah za posao i porodicu je veliki.

Ali ovih dana je nešto puklo u meni. Decenijama sam u Vukovaru, imam prijatelja svih nacionalnosti i ne mogu više da gledam šta im radi ova bagra na brzinu obučena u uniforme, a pogotovo ovi što se ulizuju HDZ-u. Za samo dva dana direktori "Name" i "Vupika" dali su otkaze za ukupno 58 radnika, i to samo zato što su Srbi. Pa, gde to ima? U kojoj državi na svetu nije važno da li je neko dobar radnik, već šta je po nacionalnosti?

Najgore je što ti ljudi nisu sigurni ni u svom domu. Nije više nikakva tajna da terorističke akcije planira Tomislav Merčep, navodni sekretar za narodnu odbranu. Teško i nama i odbrani dok je on komandant.

Žalosno je i što su mnogi Hrvati, u svom strahu, prestali da se druže sa svojim komšijama i prijateljima Srbima. Ja nisam, niti ću tako nešto ikada uraditi. Sedimo zajedno i zato znam za strahote koje preživljavaju. Evo, na papiru sam vam zabeležio šta je ovdašnja policija napravila za samo nekoliko dana. Ma, kakva policija, to su pravi banditi.

Iz kuće Mirka Macure su odneli sav novac i dragocenosti. Slično su prošli i Slobodan Nešović, Đorđe Vidić, Laza Palanac, mileta Tanasić, Petar Grujić... Neke, kao Jovu Stefanovića, pljačkaju po treći put! Opljačkane su i porodice Kukuć, Milošević, Jelača, Jovičić, Ćirić... Željku Dukiću je minirana kuća. Ljudi moji, to mogu napraviti samo vandali.

Sve bi bilo drugačije kada bi se u Hrvatskoj mogla javno reći istina. Mnogi bi se onda zamislili, a ovako tisak namsamo puni uši o četnicima i banditima. Zar su moji prijatelji kojima su minirane i opljačkane kuće teroristi?

Nema nam druge, moramo javno i sebi i svetu priznati da su kod nas ustaše na vlasti. Za ovo kratko vreme napravili su klanicu od mirnog grada i zato sam ubeđen da će se pošteni narod s njima obračunati. Što pre – to bolje.

VUKOVAR ODSEČEN OD SVETA

Šire područje Vukovara i Borova sa okolnim selima već danima potpuno je odsečeno od sveta. Telefonske i teleks veze su u prekidu. Građani ovog područja nisu u stanju da uspostave vezu ni sa jednim krajem u zemlji.

Još nema zvaničnog obaveštenja uprave hrvatske pošte i telefona i odgovarajućih organa opštinskih vlasti u Vukovaru kada će se otkloniti kvarovi i građanima omogućiti da normalno komuniciraju.

Da bi došli do najbližnjeg telefona u najneophodnijim slučajevima, građani sa toga područja moraju sa mnogo poteškoća zbog postavljenih prepreka na putevima i uz velik rizik da se upute do najbližih gradova – Osijeka ili pak do Šida. (*Dnevnik*, 20.jul 1991)

USTAŠE POČELE KLANJE

Prema prvim izveštajima na strani mupovaca ima deset mrtvih i dva teško povređena redarstvenika koji su zarobljeni, dok je povređeno pet branilaca Mirkovaca, a dvojica su poginula od kojih je jedan zaklan

Slike užasa

Tokom popodneva iz Vinkovaca je prucirila vest da je u napadu na Mirkovce na strani gardista poginuo Mihajlo Lazar i da je teško ranjen Zdenko Živković, te da je broj poginulih i ranjenih izuzetno velik. Kako saznajemo poprište sukoba daje užasne slike. Dosta je zapaljenih i srušenih kuća a desetinama povređenih u ovom okršaju još se ukazuje pomoć. (*Dnevnik*, 22. juli 1991)

HDZ NASTAVLJA PROPAGANDNI RAT
- "SUKOB PRENETI U SRBIJU" -

Lider HDZ Marko Veselica ocenio da ceo hrvatski narod treba da se uključi u odbranu

Vukovarska tragedija 1991

U Osijeku je i noćas bilo relativno mirno. Većih sukoba hrvatske garde i policije sa naoružanim ljudima iz okolnih srpskih sela nisu zabeleženi.

Prema podacima policijske uprave Osijek noćas je ispred trgovinske radnje "Metro-halo" vlasnika Željka Lalića i Milenka Vojvodića eksplodirala eksplozivna naprava. Policija tvrdi da štete nisu velike.

Pucnjave i eksplozija bilo je i u mestu Tenje. Policija navodi da je iz starog dela Tenja pucalo na novi u kome je stacionirana garda i pripadnici MUP-a.

U štabu odbrane Tenja kažu da je iz novog Tenja na stari deo mesta nastanjen pretežno Srbima ispaljeno nekoliko protivgradnih raketa, našta je odbrana odgovorila.

Veselica je ocenio da ceo hrvatski narod treba da se uključi u odbranu i pripreme za nju, ocenivši da je Srbija već počela rat protiv Hrvatske.

Hrvatskim vlastima zamerio je što ne čine više da se sukob prenese u Srbiju, pri čemu su pomenuti poroljeni Albanci na Kosovu i Hrvati u Srbiji "nad kojima je počeo genocid". Treba širiti paletu razaranja veliko srpske strategije, dodao je Veselica. (*Dnevnik*, 23. jul 1991)

ZA DEBAKL U MIRKOVCIMA GARDISTI I MUPOVCI HRVATSKI HTELI DA SE ISKUPE U PALAČI NADOMAK OSIJEKA
- VOJSKA SPREČILA MASAKR -

S očiglednom namerom da ga spale, gardisti i mupovci napali Palaču, ali su naišli na žestok otpor šačice Srba koji su ostali u svojim domovima – Ranjeno šest gardista

Valjda u nameri da se iskupe za debakl u Mirkovcima pripadnici Zbora narodne garde i MUP-a Hrvatske stacionirani u selu Laslovu iz kojeg su iselili veliki deo mađarskog življa, napali su jutros u 3 sata i 15 minuta Palaču, malo srpsko selo nadomak Osijeka.

Gardistima i mupovcima pridružio se poveći broj naoružanih civila iz Laslova. Napad je kako to već priliči pravoj vojsci, otopočeo artiljerijskom pripremom za koju su korišćene protivgradne rakete. Nakon toga usledila je žestoka minobacačka vatra, pa napad pešadije sa streljačkim naoružanjem. Okršaj je trajao do 9 časova. Za to vreme u Osiječku bolnicu dopremljeno je šest ranjenih gardista. U Palači su kako saznajemo zapaljene dve kuće, ali podataka o ranjenim ili poginulim za sada nema. Broj branilaca Palače je bio veoma mali jer su gotovo svi žitelji ovog sela pre gotovo mesec dana u strahu od odmazde novih ustaških bojovnika, izbegle u susedno srpsko selo Silaš.

Eskalaciju sukoba u Palači i masakr koji je bio na pomolu sprečili su pripadnici JNA iz Osiječkog garnizona. U Palaču je stiglo 20-tak oklopnih vozila tako da je stanje u ovom trenutku mirno.

Sve što smo naveli potvrdila je i komanda Osiječkog garnizona. Ono što kažu u policijskoj upravi međutim, sasvim je drugačije. I ovoga puta su naime, za početak borbe optuženi "četnici" iz Palače. Recept je naravno poznat: u optužbi na račun "četnika" nalazi se odličan alibi za divljanje novokomponovanih hrvatskih ustaša, a okrivljavanjem Srba za početak sukoba njima istovremeno se usmerava i nezadovoljstvo hrvatskog stanovništva. Konačno, žestokom propagandnom kampanjom koja sledi posle svakog obračuna odvači se pažnja i od zbilja tragičnog bilansa koji se poodavno broji stotinama mrtvih u redovima gardista i mupovaca.

Čarda u vazduhu

Nema mira ni u Baranji. Noćas otprilike jedan čas posle ponoći minirana je poznata Biljska "Čingi-lingi čarda" njen vlasnik je Srbin Branko Četrnjić. Prilikom eksplozije niko na sreću nije povređen, ali je materijalna šteta velika. O tome ko je bacio eksplozivnu napravu na poznatu baranjsku čardu za sada nema podataka. Do sada je rasvetljeno otprilike 2 odsto ukupnog broja bombaških akcija koje su se dogodile u Slavoniji i Baranji. (*Dnevnik*, 24. jul 1991)

NA TUĐI RAČUN

Ko gubi ima pravo i da se ljuti. Hrvati pogotovo, jer se ovih dana potvrđuje da ih je povijest manje nego druge naučila dostojanstvenom i muškom podnošenju poraza. Što ne znači da su za to imali i manje prilika od drugih. Naprotiv.

ISTORIJA SE PONAVLJA

("Izvadak iz jedne strogo poverljive okružnice Hrvatskog narodnog pokreta" – 1939. godine)

Često smo se kao građani ove zemlje pitali otkuda potreba hrvatskih rukovodećih ljudi da, recimo, o istoj stvari u Beogradu, na sastancima govore jedno, a čim se vrate u Zagreb, govore odmah na aerodromu, stanici i usred noći sasvim drugo.

Ovakvo ponašanje može se shvatiti ako se pročita dokument pod nazivom "Izvadak iz jedne strogo poverljive okružnice Hrvatskog narodnog pokreta" za koga se u arhivi u kojoj se čuva, kaže da je upućen posle

sporazuma o donošenju uredbe o Banovini Hrvatskoj od 28. avgusta 1939. godine, kada je praktično u teritorijalno-političkom smislu Uredbom o Banovini Hrvatskoj izvršeno spajanje Savske i Primorske banovine i srezova Dubrovnik, Šid, Ilok, Brčko, Gradačac, Derventa, Travnik i Fojnica u Banovinu Hrvatsku sa sedištem u Zagrebu. To je bilo, u stvari stvaranje organizma sa višim položajem od ostalih banovina. (Dravska, Vrbaska, Drinska, Zetska, Dunavska, Moravska i Vardarska). U političkom smislu banovima Hrvatska bila je prozvod sporazuma Cvetković – Maček.

Dva cilja

Hrvatski pokret teži – kaže se u "Izvatku" pored ostalog i nastoji da iskorištavajući svaku situaciju postigne što veći uspeh i baš zato je sklopio "Sporazum" kao zgodno sredstvo i oružje borbe Hrvatskog seljačkog narodnog pokreta. Neka stoga bude svakom jasno da "Sporazumom" Hrvatsko narodno vođstvo nije se odreklo postojećih krajnjih ciljeva hrvatskog naroda. Prema pristašama treba to uvek i posebno naglašavati. Pod tim pretpostavkama ima se postupiti ovako:

Sporazumom su postignuta dva važna cilja Pokreta:

a) Slomljena je državna celina. Država je razdeljena na dva područja. Biće to zadatak Hrvatskog narodnog vođstva da ovu razdiobu sve to više i jače razvija. Zato u svim našim izjavama, govorima i člancima, kao i razgovorima nećemo nikad upotrebiti ime Jugoslavija, nego Državna zajednica. Ovim ćemo kazati i naglasiti da je država sastavljena od više delova. Govorit ćemo i pisati o narodima državne zajednice, čime hoćemo naglasiti da ima više naroda, time naglašujemo posebnost hrvatskog naroda.

b) Postignuto je da su beogradski faktori – mislimo na vlast kneza – namesnika – odstupili od pojma narodnog jedinstva, što je vrlo važno jer je time izgubljeno opravdanje za postojanje države. Srušen je tim sam temelj Jugoslavije a to je najvažnije. Oni su već počeli da ističu posebno srpstvo, čime su nama olakšali borbu protiv jugoslovenstva kao našeg najvećeg neprijatelja. Trebat će zbog toga čuvati se napada na srpstvo, dok ćemo vdoiti nesmanjenu akciju protiv jugoslovenstva u našoj štampi, u izjavama itd. Ističemo uvek hrvatski, slovenski i srpski narod. Time laskamo najvećoj slovenskoj stranci dr Korošeca, škakljamo javno mišljenje u Srbiji.

II

"Sporazumom" smo postigli da su naši poduzetnici kao hrvatski ministri ušli u centralnu vladu. Treba da se oni uvek u štampi – u našim

izjavama i u razgovorima nazivaju hrvatski ministri jer se time ističe njihov državno-pravni položaj. Postigli smo time:

1.Sudjelovanje u vladanju, dakle, uticaj u vladanju.

2.Kontrolu vladanja, tj. Saznanje o odlukama vlasti.

3.Kontrolu dohodaka sa pravom da iskorišćujemo dohotke u ciljeve hrvatskog narodnog pokreta.

Na taj način beogradska centralna vlada jako je oslabila i bez obzira na umanjeno područje njezinog utjecaja posebnim položajem Hrvatske. Sudjelovanjem hrvatskih mnistara u toj vladi činimo ih ovisnim o daljim ustupcima na štetu države. Kod svake zgodne prilike hrvatski ministri zapretit će ostavkom i time izvojštiti daljnje ustupke hrvatskoj osobnosti, jer je od njih ovisna, bez njihovog sudjelovanja nema Vlade. Taj položaj daje hrvatskim ministrima ključ koji otvara sve i omogućuje veliko iskorištavanje svih prigoda.

III

Kneza – namjesnika držimo u našoj vlasti. Pred njim smo uvek na oko vjerni, ali oprezni, dok u stvari on je igračka u našim rukama. Laskanjem njegovim visokim kulturnim sposobnostima odličnog državnika evropskog kova, umnog i dalekovidnog političara, koji je uvidio opravdanost hrvatskih zahteva, mi ćemo uvek moći da ga upotrebimo za naše ciljeve. On zna da ga Srbi ne vole, za nas je to povoljno. Stoga naša štampa treba o njemu pisati najlepše, treba ga hvaliti i laskati mu, dok o kralju neka se vrlo malo piše. Uvek isticati kneza – namesnika a kralja ostaviti u pozadini. Knez – namesnik je neiskren i podmukao ali vrlo pristupačan laskanju i sugeriranju da bi trebao da on ostane na vođstvu državne zajednice. Isticati da ga Hrvati poštuju i cene. Ona druga dva namesnika nisu važna, njihova uloga potpuno je podređena i mi se na njih ne smemo osvrtati. Ako ih spominjemo u našoj štampi, spomenut ćemo ih suho i kratko. Oni su zadovoljni da u miru uživaju slasti i koristi visokog položaja. Ali i oni su pristupačni sugeriranju da bi namesništvo trebalo ostati na vođstvu državne zajednice i kašnje.

IV

Hrvatski uredi

Neka se naši pristaše ni malo ne smućuju izjavama koje će hrvtski ministri ili sam predsednik davati u Beogradu. To je se samo formalno, bez značenja, to je zavaravanje. Ali zato će svaka takva izjava biti ovde korigirana službenim izjavama ovlaštenih predstavnika Hrvatskog narodnog pokreta koji će točno iskazivati stanovište hrvatskog narodnog vođstva. Postojat će s

toga opreka između izjava ministra i predsednika i izjava vođstva, ali samo vanjski i samo dok su oni u Beogradu.

V

U našoj štampi, u našim izjavama i razgovorima treba i sada poslije "Sporazuma" nastaviti udaranjem protiv hegemonije, treba naglašavati zlo delo diktatorskih režima, treba napadati sve one, koji ne shvaćaju da je u svakoj akciji i ideji narodnog i državnog jedinstva za uvjek odvozilo. Treba tražiti dalje izgrađivanje autonomije i naglašavati nezadovoljstvo sa postignutim "Sporazumom", treba se uvek tužiti da se "Sporazum" ne izvršuje i stavlja u delo itd. Na taj način hrvatski ministri i predsednik moći će se uvek žaliti i pokazivati pred centralnom vladom i pred knezom-namesnikom, tražeći nove ustupke i nova prava za Hrvatsku, pozivajući se na potrebu da se nezadovoljstvo narodno ukloni u interesu državne zajednice i zbog izgrađivanja boljih odnošaja Hrvata i Srba.

VI

Treba izbegavati upotrebu riječi Banovina Hrvatska a nasuprot treba se više služiti oznakom Hrvatska, Hrvatska vlada itd. Treba uvek pisati i govoriti o odnošajima Hrvata, hrvatskog naroda i Hrvatske prema drgim državama i narodima. Treba uvek Hrvatsku, hrvatski narod i Hrvate isticati kao faktor međunarodne politike nezavisno od državne zajednice. Uopće, u vanjskim člancima i govorima neće se spominjati državna zajednica a pogotovo ne Jugoslavija.

VII

Treba dobiti svoju posebnost u sportu, treba dobiti ured za štampu, svoj radio, i u svakoj pogodi pred vanjskim svijetom istupiti kao predstavnik Hrvatske ili hrvatskog naroda. I naši hrvatski ministri nastojat će da svoju posebnu pripadnost hrvatskom narodu uvek prikladno uključe u njihove službene izjave. Tu će oni nastojati naglasiti i posebnost Hrvatske ili hrvatskog naroda.

VIII

Treba sve ustanove, društva, preduzeća, kulturne zavode itd. Označiti uvek kao hrvatske. Isticanje Hrvatske uvek na svakom mjstu i u svakoj prigodi. Treba izlučiti strogo hrvatske književnike od srpskih, hrvatsku literaturu od srpske, hrvatsku povijest od srpske itd. Ukratko uvijek rastaviti i dijeliti. Dobro će nam doći i izvjesna nastojanja dijeljenja jezika. Neka se i to pokuša.

IX

Svoje redarstvo

Biće zadatak naših mjerodavnih faktora malo po malo uklanjati i ukloniti sve oznake državnog jedinstva u "Sporazumu" nema spomena ni o hrvatskoj zastavi ni o hrvatskom grbu, ali baš zato je i moguć put da se to via facti uvede. Kod toga nas središna vlada neće smetati jer nas ne može omesti. Zaprijetit ćemo istupanjem iz vlade i gotovo je.

X

Treba sistematski ukloniti sve riječi, sve nazive i sve oznake do sada upotrebljavane po srpskom načinu. Zato treba uspostaviti i opet uvesti hrvatske nazive činovnika. Uputiti treba štampu da se kloni srpskih naziva uopće. Naše novine trebaju donositi vijesti iz hrvatskih krajeva, odjelito od vijesti iz ostalih dijelova državne zajednice. Sve te vijesti treba pak unositi skupa s vijestima iz inostranstva.

XI

Tražit ćemo malo po malo, putem naših pouzdanika iz Hrvatskog pokreta, da uklonimo razna činovnička mjesta isto kao i mjesta privatnih poduzeća, društava i ustanova. Pri tome se poslužiti unižavanjem predšasnih osoba, napadajući ih kao izdajnike hrvatskog naroda i sl. Treba dobiti u svoje ruke redarstvo, doduše je "Sporazumom" političko redarstvo ostavljeno državnoj zajednici, ali to ne smeta da se "via facti" dobije nadzor redarstva. Diranje u oružništvo i vojsku je teško, jer su Srbi tu vrlo osetljivi pa bi izazvalo reakciju. To treba na drugi način potkopati. Neka se kod toga upotrijebe prokušane metode iz Austro-ugarskog vremena. Posebno treba pažnju posvetiti da naše pristaše kao vojni liječnici zauzmu važne položaje u vojnim ustanovama. Po njima ćemo slabiti vojsku i rušiti disciplinu u njoj. Svako treba organizirati našu snagu. Nju treba dalje, razvijati i jačati po selima i gradovima. Nju ćemo predstavljati kao pomoćnicu kod čuvanja reda i mira. Nastojat ćemo da vlasti dobiju poverenje u Zaštitu. Ona će na taj način doći do saznanja vojne organizacije. Ali nju treba budno čuvati od utjecaja Srpske vojske. Njezini organiziranje treba se ravnati po metodama bivšeg Hrvatskog domobranstva, da budu isti naziv, iste oznake, iste zapovjedi itd. Posebno paziti pak na duh Zaštite, kao i isticati duh hrvatskog narodnog pokreta za potrebe HRV. Ciljeve.

XII

Naši pristaše moraju sada u vremenu svoje službe sudjelovati u raznim paradama državne zajednice. Neka to ne zavede naše pristaše ni najmanje. Oni će kod toga tako nastupiti da bude širokim narodnim slojevima vidljivo

da oni to čine jer moraju, a ne od svoje volje. Kod takvih svečanosti nastojat će se da se broj predstavnika svede na najmanje, a oni će se ograničiti na pasivnu prisustnost. Treba izbegavati svako manifestiranje i kod toga neće s e izdavati ni proglasi, ni pozivi na sudjelovanje. Treba malo po malo učiniti da nestane proslave Vidovdana, a proslavu Kraljevog dana treba upriličiti kao čisto službenu, bez sudjelovanja naroda a tako isto i još u jačoj meri treba sužavati proslavu 1. decembra. Organizacijama kao na primer, Sokolu kada priređuje svoje proslave, treba praviti smetnje, osobito ih treba zaprečavati da svoje proslave vrše javno.

XIII

Pomoć crkve

Treba uvek isticati da je stanje "Sporazumom" samo prvi stupanj, prvi za postignuće daljnjih ciljeva. Zato uvijek treba govoriti i spominjati slobodnu i nezaisnu samostalnu Hrvatsku itd. Neka se uvijek govori o hrvatskim interesima, o hrvatskim narodnim pravima, hrvatskoj državnosti itd. Hrvatske narodne mase neka su budne uvijek. Njima treba uvijek spominjati hrvatsko narodno zastupstvo, zastupnike, hrvatski Sabor itd.

XIV

Držeći se gornjih uputa mi ćemo izraditi svaku konjukturu za naše ciljeve. Međunarodna situacija ide nama u korist. Ruši se sistem Versailesa, a Jugoslavija je umjetna tvorevina tog sistema. Naše će vođstvo balansirati između Osovine i Demokracije. Imamo ljude za jedno i drugo. Glavno je da se ruši Jugoslavija.

Kod toga nas uveliko pomaže Katolička crkva s jedne strane, i Međunarodni komunizam s druge strane. Treba svagdje uzdizati katoličanstvo kao glavni branik Hrvatske. Na pravoslavnu kao na vizantinsku kulturu treba navaljivati i isticati da su specijalne odlike.

XV

Ovih se uputa treba strogo pridržavati i neka ih pozvani tumače na zgodan način svojim pristašama. Treba ih držati kao strogo poverljive i tajne. Za to odgovaraju voše mesnih organizacija. Upute pak detaljno dat će svima hrvatski zastupnici.

Naprijed svi za slobodnu i nezavisnu Hrvatsku državu! Vjera u Boga i seljačka sloga.

Ova poverljiva okružnica Hrvatskog narodnog pokreta je izdata 1939. godine.

Ne čini li se da su odnos, govori i ukupni događaji, ponašanje rukovodećih ljudi iz Hrvatske programirani još tada. Istorija se ponavlja. (*Dnevnik*, 22. juli 1991)

U HRVATSKOJ JE I PISANJE U TISKU OPASNO PO ŽIVOT
- ZA REČ ISTINE ODE GLAVA -

Posle objavljenog teksta pod naslovom "Nije časno šutjeti" u "Vinkovačkom listu" Branislavu Miroloviću diskretno stavljeno do znanja da se iseli i tako sačuva goli život

"Ne pucajte divljaci po nezaštićenim kućama. Tamo ima djece, ali nema nikog tko bi vam uzvratio i sjetite se u svojim pijanim glavama da biti vitez ne znači nasrtati na slabijeg, već na jačega, a vi "vrli" uzeli sebi u zadatak da pucate po srpskim kućama, pa sram vas bilo, zar zbilja mislite da time činite nekakvu uslugu Hrvatima"

Ovo je delić teksta kojeg je Branislav Mirolović objavio 12. jula u "Vinkovačkom listu" iz najdubljeg protesta što su mu početkom jula mitraljirali kuću, stavljajući do znanja da je nepoželjan Srbin u ovom gradu.

I koljač bio određen

Ali, nije se bojao. Sve ono što je godinama skupljao u svom srcu, sve pritiske i maltretiranja, pretočio je u nešto više od jedne novinarske šlajfne, potpisavši se punim imenom i prezimenom ispod ovih rečenica:

"Rekli su mi da šutim. I budem manji od makovog zrana. Tos u mi rekli dobri ljudi koji su mi željeli dobro. I da ne spavam do ulice, bojali su se za mene. Trudio sam se, stvarno sam se trudio, da ne vidim ono što svi vide, da ne čujem ono što svi čuju, da šutim o čemu svi šute i da se pravim lud kod zdrave pameti. E, pa dosadilo!"

Time je Branislav Mirolović sam sebi potpisao smrtnu presudu.

Na svu sreću, imam dosta poznanika i prijatelja svih nacionalnosti – priča Mirolović. Jedan od njih, inače Hrvat i član Zbora narodne garde, došao je tajno kod mene i upozorio me da se što pre odselim iz Vinkovaca jer je već odlučeno da me moraju ubiti. Rekao mi je da je već i određen čovek koji će mezaklati i da je najbolje da se odmah pokupim iz grada. Šta sam mogao? Pokupio sam samo najosnovnije stvari i došao do Sremske Mitrovice. Ovde su me ljudi zaista divno primili. Odmah su mi dali stambeni prostor, okružen sam pažnjom, ali samo još uvek zabrinut i uznemiren. Šta će se dogoditi sa mojim kolegama iz Kulturno-informativnog centra "Privlačica", koji su kao i ja, takođe jugoslovenski orijentisani? Šta će se dogoditi sa mojom porodicom?

Prinužen da zbog jednog novinarskog napisa beži u Srbiju Branislav Mirolović i sada, na sigurnom području, nerado se seća doživljaja iz Nezavisne države Hrvatske.

To sam napisao i u novinama: Moji susedi obaraju glave kad me sretnu. Neprijatno ljudima zbog idiota koji kaljaju obraz hrvatskog naroda. Mnogi od njih su ušli u Zbor narodne garde iz čiste zablude. Sada su shvatili da su prevareni, ali je kasno za povlačenje. Ostaje im samo da pognu glave pred dojučeranjim prijateljima, Srbima, priča Mirolović.

U Hrvatskoj nema slobode

Posle niza doživljenih strahota Mirolović prosto nije verovao svojim očima kada je stigao u Sremsku Mitrovicu. Mladi se ovde još uvek zabavljaju do kasno u noć. Slobodno se kreću ulicma, bez straha govore ono što misle...

Ne znam šta bih dao da je tako u Vinkovcima. Tamo je s prvim sumrakom opštemrtvilo, već oko 20,30 sati to je mrtav grad. A, ovde ljudi slobodno šetaju ulicama, bez straha komentarišu događaje i ne boje se da javno kažu ono što misle. Toga u Hrvatskoj još dugo neće biti – priča Mirolović i nastavlja:

Nisam došao ovde da budem izbeglica. Odmah sam otišao u Sekretarijat za narodnu odbranu, dao vojnu knjižicu i zatražio da me upute u jednu od jedinica. Ne želim da budem nikome na teretu, hoću samo da dam svoj puni doprinos pokušaju da moja republika, Hrvatska, u kojoj sam rođen i živim, bude konačno slobodna. Jer, bez slobode nema ni demokratije.

O ČEMU SE GOVORI U RATNOM HAOSU
U ISTOČNOJ SLAVONIJI
- (NE)MOĆ OSJEČKOG LOBIJA -

Bez obzira na snagu osječkog lobija u kojem su potpredsednik Sabora Vladimir Šeks, predsednik Društveno-političkog veća Ivan Vekić i ministar pravosuđa Branko Babac, u osijek je lično morao da dođe poglavnik Franjo Tuđman da bi pučanstvo uverio kako nema ni govora o ustupanju istočne Slavonije. – Koga sluša Branimir Glavaš

Uzastopni i po pravilu bezuspešni napadi mupovaca i gardista Hrvatske na srpska sela u istočnoj Slavoniji i sve češće priče o spremnosti vrhovništva da ustupi Srbiji istočnu Slavoniju, uneli su veliku zabrinutost među Hrvate koji ovde žive.

Svi pokušaji lokalnih moćnika pre svih Osiječkog gradonačelnika dr Zlatka Kramarića i prvog gospodara Slavonije Branimira Glavaša da, bukvalno svakodnevnim pojavljivanjem na televiziji i govorima na talasio

Radio Osijeka ublaže tu zabrinutost, ostali su bez uspeha. Neprestano ponavljanje priče o sprezi "četnika i vojske" koja se bez po muke, može uokviriti u klasičan metod izmišljanja neprijatelja, samo je još više preplašila istočno slavonske Hrvate.

Kud plovi osiječki "četverac"?

Zbog toga je u pomoć morao da priskoči i sam "otac nacije" dr Franjo Tuđman svojom iznenadnom posetom Osijeku i Vukovaru. On je pučanstvu saopštio kako je čitava hrvatska ovdje i kako o ustupanju istočne Slavonije nema niti govora.

To međutim, nije donelo naročito smirenje jer ni Tuđman nije obećao ništa ni novo ni bolje jer se i sam uklopio u prozirnu priču o četničko-vojnoj opasnosti koja se nadvila nad Hrvatsku. Zabrinutost je dakle ostala a kako će to uticati na pozicije tzv. Osiječkog lobija do sada jednog od najjačih u Hrvatskom vrhovništvu ostaje da se vidi.

U samom hrvatskom vrhu ljudi iz Osijeka zauzimaju gotovo kljčna mesta. Tu su najpre Vladimir Šeks, potpredsednik Sabora. Tu je i Ivan Vekić, predsednik Društveno-političkog veća u Parlamentu Hrvatske. Treći čovek u "osiječkom četvorokutu" je Branko Babac, ministar pravosuđa u vladi Hrvatske. Konačno četvrti stub lobija kojim su istočno slavonski Hrvati, bar do sada, imali apsolutno poverenje je Ante Jelavić, saborski zastupnik, predsednik Okružnog suda u Osijeku i bivši vrlo uspešni udbaš.

Prema ovom četvercu su, u ovom trenutku uperene sve oči istočno slavonskih Hrvata. Istina tu su i zatupnici iz još 14 slavonskih opština, no oni su i onako odviše sitne figure u velikoj hrvatskoj igri, pa se od njih mnogo i ne očekuje.

Neprikosnoveni Branimir Glavaš

Šta će za istočnu Slavoniju uraditi Šeks, Vekić, Babac i Jelavić ostaje da se vidi. U iščekivanju toga, jedna figura definitivno izrasta u neprikosnovenog gospodara Slavonije kojjim je u tome se u Osijeku svi slažu, bukvalno sve dozvoljeno. Reč je naravno o Branimiru Glavaš, načelniku za NO najekstremnijem slavonskom "jastrebu" čiji životni put svakako zaslužuje pažnju. Glavaš ima 38 godina, završio je Pravni fakultet, a prvo upoznavanje s njim jugoslovenska javnost je imala onda kada su mu prilikom ulaska u Skupštinu Jugoslavije, radnici obezbeđenja oduzeli oružje.

Glavašev otac je početkom 60-ih emigrirao u Nemačku da bi mu se, otprilike deceniju kasnije dakle, u vreme MASPOK-a priključio i sin. Posle

školovanja u ustaškim kampovima, Glavaš se vratio u zemlju i postao Titov stipendista. Sa stipendijom Titovog fonda on je završio Pravni fakultet.

Pre neki mesec smenjivanjem je Glavašu pretio i sam Franjo Tuđman, izjavljujući, kako su objavila hrvatska sredstva informisanja, da će "taj Glavaš morati da ode", ali od toga nije bilo ništa. Šta više, Branimir Glavaš je u međuvremenu postao neprikosnoveni gospodar Slavonije. Poslednja podela vlasti na koju je pristajao bila je za života Josipa Reihla Kira kojeg je ubio jedan od Glavaševih ljudi Ivan Gudelj. Meni pripada 30% komande a Glavašu preostalih 70, govorio je pre smrti Kir. Posle 30. juna kada je Kir ubijen Branimir Glavaš je postao neprikosnoven.

Takvo stanje traje i danas. Sve što će se u istočnoj Slavoniji događati, po svemu sudeći, mnogo manje zavisi od onog što govori Tuđman, ili pridodaju Šeks, Vekić ili Babac. Pravi gospodar je Brnaimir Glavaš, koji će najverovatnije, odrediti sudbinu istočno slavonskih Hrvata. Ukoliko odluke koje će doneti budu onakve kakve je do sada donosio niko u Slavoniji se ne može nadati ničem dobrom. (*Dnevnik*, 24. jul 1991)

PREGOVORI NA MOSTU "25. MAJ"
- MUPOVCI NEĆE MIR -

Iločki redarstvenici poriču odgovornost za dosadašnje incidente i priželkuju mir ali ne prihvataju jedini uslov jedinice JNA – da neće biti provokacija i otvaranje vatre

Posle gotovo svakodnevnih oružanih provokacija sa Iločke strane na koje jedinica JNA oštro uzvraća, juče smo bili u prilici da na mostu "25. maj" zabeležimo pregovore o miru. Zapovednik stanice MUP u Iloku Jozo Puškarić i njegov zamenik jozo Tokić zamolili su za razgovor potpukovnika Ljubomira Tomića. Međutim, kako redarstvenici nisu ponudili ni jednu čvrstu garanciju, komandant operativne jedinice je ponovio raniji ultimatum – na vatru će se odgovoriti svim raspoloživim sredstvima.

Očigledno, redsarstvenici smatraju da je održanje mira na ovom području samo obaveza JNA, koja neće uzvrćati vatru, bez obzira na ugroženost života njenih pripadnika. Upravo takvu opciju nametali su sve vreme razgovora koji je trajao više od jednog sata. Jer, kako kažu pripadnici MUP-a nisu odgovorni za dosadašnje incidente, a za hrvatske gardiste ili nekog drugog neće da snose krivicu. Čak su upitali dali treba da strada celo selo ako iz njega puca neki ekstremista. Na to je usledio kratak odgovor potpukovnika Tomića – to je vaš problem i potrudite se da obezbedite miran rad i život naših vojnika.

Na kraju je zapovednik Stanice MUP Jozo Puškarić ipak prihvatio da pokuša da upozori meštane Iloka, odnosno one od kojih se mogu očekivati bilo kakve provokacije. Istaknuta je i spremnost da se eventualni problemi zajednički razmotre, a tim povodom predložena je nova runda razgovora u Iloku i to u širem sastavu. No, već sada su se redarstvenici izokola interesovali o mogućnosti ponovnog postavljanja svog vozila na raskrsnici ispred mosta radi kontrole saobraćaja. Rekli su da bi tema narednh razgovora trebalo da bude i isticanje nove "šahovnice" umesto one koju su vojnici skinuli granatom u okršaju pre petnaestak dana. Ali, armijski stav je da se to rešava na nadležnim državnim nivoima.

Sve u svemu, trnovit je put do mira u iločkom kraju. Možda su pripadnici Stanice MUP-a i spremni da istraju u obećanju da će sve preduzeti da ne dođe do provokacija. Ali, teško je poverovati da su i kadri da se u cilju toga suprotstave hrvatskim gardistima i naoružanim pripadnicima HDZ-a koji su, to je sasvim sigurno, izmakli bilo kakvoj kontroli.

Trgovac pregovarač

Interesantno je da se u razgovor na mostu "25. maj" uključio i vlasnik trgovačke radnje "Metal-Zec" iz kojeg je pre neku noć otvorenavatra na pripadnike JNA i koja je oštećena od uzvraćene paljbe sa oklopnog transportera. Vlasnik tvrdi da tokom dana ne dozvoljava bilo kome da se služi njegovim objektom u napadačke svrhe, ali da nezna šta se preko noći dešava s obzirom da tu ne boravi. (*Dnevnik*, 25. jul 1991)

POLITIČKI TRENUTAK
- VRHOVNIKOV APEL I ULTIMATUM -

U istom danu na dva mesta hrvatsko rukovodstvo potvrdilo je koliko je (ne)zadovljno rezultatima Tuđmanove posete Bonu i razgovora sa onim kome su od evropskih čelnika u Banskim dvorima najviše verovali, Helmutom Kolom. U samo svanuće u Mirkovcima i po podne na Biljaninim Izvorima u Ohridu. Potvrdilo se u oba slučaja da su u pravu oni koji su najavljivali zaoštravanje hrvatskih stavova posle Bona, ali se mora priznati da se toliko žestine ipak nije očekivalo. Žestine koje su skupo platili hrvtski gardisti u sudaru sa braniocima Mirkovaca, ali i one ispoljene od samog vrhovnika popodne na Ohridu i uveče pred kamerama Hrvatske TV- onda kada je odbijao da prihvati apel Jugo-čelnika za mir i kasnije, kada je od Hrvata istovremeno zatražio i pribranost i spremnost za sveopšti rat.

Niko od Predsedništva Jugoslavije odavno ne očekuje spektakularne odluke. Ni one bez takozvučnih epiteta, kojima bi nečiji autoritet obezbedio sprovođenje. Jedinstvo u stavovima po najmanje, a sad se (posle Ohrida), potvrdilo čak ni kad su u pitanju papiri kojima i nije svrha da obavezuju. Apeli ili proklamacije snage Bogojavljenjske vodice, pisani tek da se pokaže dobra volja i želja za kakvo – takvo dogovaranje.

Videlo se već i iz najava učesnika Ohridskog samita na vrhu da ne treba očekivati više od jednog od uobičajenih činova preduge i preopasne predstave. Čin u kome se igra više za evropsku nego domaću publiku, a ne poštuju ni jedna ni druga, u kome je sve teže razlučiti belo od crnog i dobro od lošeg. Koji se, po pravilu, više pamti po onom što ga, mada daleko od "mesta izvođenja", redovno prati. U ovom slučaju po Mirkovcima iz kojih je od Ohridskim mirotvorcima umesto aplauza dopirala pucnjava.

Pitane je dali je Tupurkovski pre dolaska u Ohrid makar u osnovnim crtama svoje goste upoznao s tekstom izjave o miru, dali su Mesić i Tuđman znali šta bi otprilike trebalo da potpišu? Znalo se, međutim, već od trenutka kad je stupio na pistu Ohridskog aerodroma da Tuđman neće potpisati nitša, da će, jer je za Mirkovce znao mnogo ranije od ostalih, biti i tvrdokorniji i nepopustljiviji nego inače. Da će se desiti upravo ono što se i desilo i da će na apel za mir vrhovnik odgovoriti ultimatumom.

Iluzorno je, naime, bilo očekivati da vrhovnik sad kad je "poduzeo sve da se odbrambene snage opreme svim potrebnim sredstvima", a zna se, koliko sve to košta – od svega odustane i razoruža svoje bojovnike. Nije to hteo ni ranije, kada je otkriveno da Špegelj šalje kamione po oružje u Mađarsku, nije se razoružavao ni onda kad su to učinili Srbi u Krajini, a najmanje to želi sad, kad ga je na cedil ostavio najverniji saveznik - Slovenija. Ono što želi više i ne krije: vojsku prvo u kasarne, a onda i van Hrvatske (tim bolje ako za njom krenu i svi Srbi iz lijepe naše) i posle toga, potpunu nezavisnost. Po sistemu: kad može rezervni vodnik, može i penzionisani general. Kad slovenački terotirjalci nisu paravojna organizacija, nije to ni hrvtska garda.

I tu je stavljena tačka. I na Ohridski apel za mir i na sve slične apele koje bi predsedništvo pojačano republičkim liderima eventualno moglo usvojiti, na sve zaključke i rezolucije kojima se, što po sopstvenom osećanju jugo čelnika, što po uputima ujedinjene Evrope, želi postići nekakvo mirno rešenje ili bar stvoriti uslovi za kakav takav razgovor. Sve ono što sad učesnici Ohridskog samita izjavljuju, sve tvrdnje o postignutoj saglasnosti, za vrhovnika i politiku čiji je čelnik prazna su priča. Priča u kojoj se ne poštuju njegova pravila igre (a

kakva su svedoči i izjava Alije Izetbegovića o "Mirkovačkoj neveštoj režiji"), pa samim tim, i neprihvatljiva.

Umesto nje vrhovnik ima svoju, onu u kojoj će sve odbrambene snage i čitav narod prvi pozvati u rat i odbranu hrvtske nezavisnosti. Protiv svih i svakog u Jugoslaviji uz svesrdnu pomoć međunarodnih čimbenika (u čiju se spremnost lično uverio). Za žrtve u toj priči nema mesta. Valjda i nisu važne ili bar ne toliko koliko se vrhovniku čini važnim ono što je naumio. Na nekolicinu sličnih u istoriji, a ni njima se na vreme nije stalo na put, čini se nije ni potrebno podsećati. Ovakvim postupcima vrhovnik to radi sam. (*Dnevnik*, 25. juli 1991)

PLJAČKA SRPSKE IMOVINE

Zbog propale turističke sezone direktna šteta u Beogradskom "Rekreatursu" procenjuje se na 81 milion dinara, ali daleko veći problem predstavljaju takse na njihove objekte na moru, uvedene od Vlade Hrvatske, koje samo za ovu godinu iznose 242 miliona dinara

Svoju imovinu ćemo braniti ako bude trebalo i preko međunarodnih sudova – ističe zamenik generlanog direktora "Rekrea tursa" Srba Vučković.

Odluka o razdruživanju Slovenije i hrvatske od Jugoslavije skupo će koštati ne samo te dve republike nego i sve ostale. Već sada je izvesno da se u slučaju definitivnog raspada Jugoslavije ne može računati ni na kakvu međunarodnu finansijku podršku, a za vođenje potpune ekonomske blokade je logična posledica nepoštovanja dogovora sa Evropskom zajednicom i drugim međunarodnim subjektima.

Međutim, i bez toga posledice nerazumnih i jednostranih odluka, kao i ratnog stanja koje u zemlji praktično vlada već mesec dana, osećaju se i sada. Godinama uspostavljanje privredne veze su pokidane, platni promet između pojedinih republika je u potpunosti prekinut, niko više nikome ne isporučuje robu, a o plaćanju da se i ne govori.

Ogromne štete zbog nastale situacije trpi i Akcionarsko društvo "Rekrea turs" sa sedištem u Beogradu. Reč je o bivšoj zajednici za odmor radnika, osnovanoj još 1953. godine, koja je od samog svog nastanka poslovala na principima akcionarstva. Ovo akcionarsko društvo formirala su čak 202 preduzeća iz čitave Jgoslavije a o svim nevoljama koje ga sada muče, razgovarali smo sa zamenikom generalnog direktora "Rekrea tursa" Srbom Vučkovićem.

Takse – prvi korak ka oduzimanju imovine vredne 100 miliona maraka

Sa kolikim kapacitetima u Hrvatskoj "Rekreaturs" raspolaže?

Vukovarska tragedija 1991

Od ukupno 9.280 ležajeva sa kojima "Rekreaturs" raspolaže na teritoriji čitave Jugoslavije, na hrvatskom primorju nalazi se 2.380 postelja odnosno četvrtina svih njegovih kapaciteta – ističe Vučković. – uglavnom je reč o hotelima "B" , a nešto manje i o hotelima "C" kategorije. Svi su locirani u atraktivnim turističkim mestima kao što su Rovinj, Hvar, Dubrovnik, Srebrno, Biograd na moru, Milna na Braču.

Kakva je trenutna situacija u tim hotelima?

Praktično svi naši hoteli nahrvatskom primorju su zatvoreni – odgovara Srba Vučković. Jedini izuzetak je hotel u Srebrnom, gde trenutno boravi 40 inostranih gostiju. Do pre dvadesetak dana jedan broj stranaca boravio je i u Rovinju, ali su na žalost posle događaja u Sloeniji svi otišli. Prema tome svi hoteli su praktično zatvoreni.

Da li imate procen koliku će štetu zbog toga trpeti "Rekreaturs"?

Direktna šteta je oko 81 milion dinara, jer smo ove godine predvideli da toliki bude promet u tim hotelima upozorava Vučković. Ta šteta neće moći da se nadoknadi boljim korišćenjem drugih objekata. Međutim, daleko veći problem od te direktne štete predstavljaju takse koje je uvela Vlada Republike Hrvatske. One su sasvim nerealne i nerazumne. Samo za ovu godinu morali bi za taksu da izdvojimo čak 242 miliona dinara, odnosno 19 miliona nemačkih maraka. I sami vidite da su te takse praktično tri puta veće od celokupnog prihoda koji smo ove godine planirali u tim objektima. Zato nam se i nameće zaključak i sumnja da su te enormne takse ustvari samo prvi korak ka oduzimanju naših objekata.

Da li ste nešto pokušali i učinili da zaštitite sopstvenu imovinu i interese i šta planirate za ubuduće?

Pokušali smo sve što je bilo u našoj moći, ističe Vučković. Obavestili smo sve nadležne organe od saveznih do opštinskog nivoa. Pismeno smo o eneormnim taksama Hrvatske obavestili i Predsedništvo SFRJ, Saveznu vladu, predsednika Srbije i Hrvatske, predsednike republičkih vlada, privredne komore, sve organizacije i asocijacije. Efekte do sada nismo osetili, a takse su i dalje ostale na snazi. Međutim, s obzirom da se radi o zaista velikoj imovini, očekujemo da će u zavisnosti od daljeg razvoja situacije u Jugoslaviji, prilikom sačinjavanja deobnih bilansa, biti uzet u obzir i naš kapital. A da se radi o ogromnoj imovini svedoče i podaci: blizu 26 hiljada metara kvadratnih hotelskog prostora, sedam hiljada petsto metara kvadratnih pod kampovima i 166 hiljada metara kvadratnih građevinskog zemljišta koje je u skoroj budućnosti trebalo da se pretvori u hotelske komplekse. Trenutno se

celokupna ta imovina procenjuje na 100 miliona nemačkih maraka, a samo hoteli i već izgrađeni objekti procenjuju se na preko 80 miliona maraka.

Što pre sačiniti deobne bilanse

Sve smo bliže isteku tromesečnog moratorijuma. Šta će se dogoditi ako Slovenija i Hrvatska ostanu uporne u nastojanju da se i definitivno otcepe od Jugoslavije? Dali postoje neki mehanizmi kojim možete da zaštitite vašu imovinu?

Ako dođe do rasturanja Jugoslavije, a ukoliko se deobnim bilansom ne regulišu odnosi, s obzirom da su svi ti hoteli na Hrvatskom primorju naše vlasništvo, sasvim sigurno ćemo o svem obavestiti sve međunarodne organizacije i institucije – naglašava Vučković. Pred međunarodnim sudovima pokrenućemo sudske sporove, jer se vlasništvo jednostavno ne može oduzeti. Smatramo da ti objekti mogu da ostanu i da će ostati naše vlasništvo ili ćemo, pak, kroz deobni bilans imeđu republika u zamenu dobiti nove objekte ili novac za njihovu izgradnju.

Imate li podatke o tome koliko Srbija ima ugostiteljsko-turističkih objekata na Hrvatskom primorju i šta bi po vašem mišljenju, trebalo da uradi Vlada Republike Srbije?

Imovina "Rekreatursa" predstavlja samo manji broj objekata koji imaju preduzeća širom Srbije na delu Jadranske obale u Hrvatskoj. Po mojim procenama na Hrvatskom primorju postoji dva puta više ovakvih objekata koji su vlasništvo preduzeća iz Srbije. Prema tome radi se o zaista velikoj imovini. Upravo zbog toga, Vlada Republike Srbije u svim predstojećim razgovorima i dogovorima mora o tome da vodi računa. Po mom mišljenju, valjalo bi što pre sačiniti jasne deobne bilanse, utvrditi šta je čije, kako bi se pripremili, a ne da nespremni dočekamo najgore. Ne vredi samo kukati. Međutim, koliko znam, u Srbiji se time još niko ne bavi, dok se u drugim republikama već odavno pripremaju deobni bilansi. Zato bi i Srbija to što pre morala da učini, nezavisno od toga dali će to uraditi Republička Vlada, Privredna komora ili neko treći. (*Dnevnik*, 25. juli 1991)

NA NOVU PROVOKACIJU KOJA JE STIGLA IZ CENTRA ZA OBUKU TO U ERDUTU, PRIPADNICI JNA ODGOVORILI ŽESTOKO
- GARDISTI PRVI PUCALI -

Oko jedan sat posle ponoći s Erdutske strane počela minobacačka vatra na koju smo u 20 minuta do 2. žestoko odgovorili – kažu pripadnici JNA iz jedinice koja čuva most "Bratstvo – jedinstvo" kod Bogojeva. Noć svetlija od

podneva. Zašto su sinoć, prvi put u poslednja dva meseca, bila pogašena sva svetla na erdutskom centru TO-a.

Novosadski korpus saopštio:

MUP-ovci napali jedinicu JNA

Služba za informisanje novosadskog korpusa ovlašćena je da saopšti sledeće:

Jutros oko 1,5o časova na jedinicu JNA u reonu istočno od sela Erdut, koja obebeđuje most na reci Dunav kod Bogojeva, od strane pripadnika MUP-a i Zbora narodne garde Republike Hrvatske otvorena je vatra iz neposredne blizine, najpre iz pešadijskog naoružanja, a potom i iz minobacača. Na to je jedinica JNA žestoko odgovorila vatrom.

I sa jedne i sa druge strane vatra je trajala oko 20 minuta. Povređenih, ranjenih i poginulih na strani pripadnika JNA nema, dok na strani pripadnika zbora narodne garde i MUP-a nije poznat.

OPET SE PUCA U OKOLINI VUKOVARA
- NA METI BRŠADIN -

Pucnjava iz dela Vukovara zvanog Budžak III. Raspuštena vukovarska Skupština

U okolini Vukovara danas se oko 16 časova ponovo pucalo. Kako saznajemo, došlo je do okršaja između gardista Hrvatske smeštenih u vukovarskom naselju Budžak III i branilaca obližnjeg sela Bršadin, naseljenog Srbima. Dok ovo javljamo, puškaranje još traje, a podataka o ranjenim ili poginulim još nema.

Tema o kojoj se danas u Vukovaru govori jeste i odluka Branka Babca, hrvatskog ministra pravosuđa, inače osječanina, da raspusti Skupštinu i Izvršno veće Vukovarske opštine. Na čelu ove demokratski izabrane Skupštine je do sada bio Slavko Dokmanović, Srbin iz Trpinje. Njemu je međutim, u poslednja tri meseca bilo potpuno onemogućeno da obavlja tu dužnost, a sad je odlukom ministru Babca svu vlast preuzela Vukovarska orgnaizacija HDZ. Za novog prinudnog upravnika Vukovara u koji se može ući iz samog jednog pravca iz Osijeka, a izaći samo uz specijalnu dozvolu, postavljen je Hrvat Marin Bilić, koji je do sada bio potpredsednik ili kako se to u hrvatskom novom govoru kaže dopredsjednik vukovarske Skupštine. (*Dnevnik*, 26. juli 1991)

VUKOVARSKI HDZ-ovci PRIPREMAJU POKOLJE PO VOJVODINI I U BEOGRADU
- USTAŠKI TERORISTI UBAČENI U SRBIJU -

Iz Vukovara u Vojvodinu ubačeni braća Anton i Drago Davor, Marko Bašić i Ivica Pavić, a u glavni grad Jugoslavije Jovica Čeko, Željko Binić, Branko Penava i Rade Komšić. Obe grupe dobro opremljene i obučene za terorističko-diverzantska dejstva

Iz dobro obaveštenih izvora, veoma bliskih glavnom ustaškom štabu u Vukovaru – kojim komanduje sekretar Sekretarijata za narodnu odbranu Tomislav Merčep, saznajemo da su ovih dana na teritoriju Srbije tajno ubačene dve grupe terorista, pripadnika hrvatske demokratske zajednice. Njihov zadatak jeste unošenje straha i nemira u narod, stvaranje haosa, izvođenje diverzantskih akcija i drugih terorističkih akcija.

Teroristička obuka ustaša obavljena je u jednom od kampova u Mađarskoj gde su obučeni svim tajnama zanata – od svirepih načina klanja ljudi, Srba naravno, pa sve do podmetanja eksplozivnih naprava i sejanja dezinformacija i neistina. Ideja o ubacivanju terorista u Srbiju rođena je u Zagrebu, a prvi je svoje grupe na teren uputio Tomislav Merčep kako bi se ponovo prvi dodvorio vrhovništvu. Članovima ovih grupa instruktori su bili poznati ustaški teroristi iz sveta pa je veoma lako pretpostaviti pakleni plan.

U "vojvođanskoj grupi" nalaze se pripadnici HDZ-a iz Vukovara: braća Anton i Drago Davor, Marko Bašić i Ivica Perić. Kako saznajemo ova grupa ima i poseban zadatak da učini sve da unese nemir u međunacionalne odnose prevashodno da "dokaže" ugroženost Hrvata u Srbiji zbog čega imaju blanko naređenje da pucaju po kućama Hrvata u Vojvodini, pa čak i da kolju viđenije Hrvate kako bi potom vrhovništvo imalo "adut" da ponovo optuži Srbe.

U grupi koja je upućena u Beograd nalaze se: Jovica Čeko, Željko Binić, Branko Penava i Rade Kmšič. Međutim, veruje se da neće uspeti u svojim mračnim namerama jer su nadležne službe bezbednosti preuzele neophodne operativne radnje tako da nema razloga za strah i uznemirenje građana. Rečju, ustaški teroristi bić sprečeni na sve načine.

Saznajemo takođe, da i čelnik ustaša u Osijeku Branimir Glavaš priprema sopstvene grupe terorista koje su najpre položile "prisegu", uz "povijesni" hrvatski barjak, kamu i pištolj.

Na svu sreću, i u redovima ustaških čelnika mnogo je onih koji su samo formalno naklonjeni ovom fašisitoidnom pokretu, dok se u suštini ne slažu s izvođenjem terorističkih akcija, klanjima i diverzijama, pa se tako na vreme saznaje za sve namere bojovnika. (*Dnevnik*, 26. jul 1991)

BILANS JUČERAŠNJEG OKRŠAJA U OKOLINI VUKOVARA
- DVA MRTVA I SEDAM RANJENIH -

U okršaju između gardista i MUP-ovaca s jedne i naoružanih Srba s druge strane, poginuli: Ante Glavinić i Mio Olaj, dok su šestorica gardista i jedan civil ranjeni

Okršaj između gardista i mupovaca iz Vukovara i branilaca sela Bršadin završen je pogibijom gardiste Ante Glavinića i civila Mije Olaja. Istovremeno šestorica gardista i jedan civil, takođe hrvatske nacionalnosti su ranjeni. Na drugoj strani po onom što je do sada saopšteno nema poginulih.

Do okršaja je došlo u blizini vukovarske šume Đergaj, a pucnjava je može se zaključiti i po broju poginulih i ranjenih, bila vrlo žestoka. Vukovar je inače, poslednjih nedelja zatvoren grad iz kojeg se može izaći samo uz specijalnu propusnicu. Sve konce drži Tomislav Merčep sekretar za NO, iako je posle raspuštanja Opštinske skupštine, za neku vrstu prinudnog upravnika vukovarske Opštine postavljen Marin Bilić.

BRANIMIRU GLAVAŠU NIJE STALO DO ZAROBLJENIH U BOROVU SELU
- HRANITE ILI UBIJTE -

Odgovor glavnog gazde Slavonije na ponudu o razmeni zarobljenika bio je laponski: hranite ih dok možete, a onda ih ubite. Tihomir Filipović: redovno dobijamo hranu i lekove, a ne maltretiraju nas

U zatvoru u Borovo Selo nalazi se 18 – toro ljudi. Reč je uglavnom o Hrvatima, pripadnicima HDZ-a uhvaćenim tokom borbe ili prilikom pljačke napuštenih srpskih kuća, a tu su i petorica Šiptara iz Struge koji su uhapšeni na putu za Osijek gde su trebali da stupe u redove MUP Hrvatske.

U više navrata Štab srpskog otpora u Borovu Selu pokušao je da ove ljude zameni za uhapšene Srbe koji se nalaze u Osiječkom zatvoru. To međutim nije dalo ama baš nikakve rezultate. Kako je "Dnevnik" već pisao kada je sinu Antuna Gudelja, inače ubici Josipa Reihla Kira ponuđeno da za oca zameni nekog srpskog zarobljenika ovaj je odgovorio da od toga nema ništa. Dok možete rekao je mlađi Gudelj, hranite ga, a kad to više nebudete mogli vi ga ubite.

Gotovo identičan odgovor stizao je poslednjih dana u više navrata i iz Slavonije. Na ponude za zamenu zarobljenika odgovorio je istim rečima kao i Gudelj.

Tako su izgleda propale sve šanse da se 18 zatočenih u Borovo seoskom zatvoru dočepaju slobode. U ovom zatvoru su Šefko Okanović, Tihomir

Filipović, Ivan Krešo, Mara Kostić, Mio Černić, Jozo Salaj, Ante Gudelj, Zdravko meter, Zoran Bertonjoli, Meho Ibrić, Krešo Luc, Renato Jelošek i šiptari iz Struge: Vezir Šaćiri, Berat Demišaj, Ilijazi Kastriot, Nedžat Amzai i Saipi.

Redovno dobijamo hranu i lekove, omogućeno nam je da se kupamo, a niko nas ne maltretira ili tuče – rekao nam je Tihomir Filipović iz Osijeka koji je uhvaćen prilikom pljačke napuštene kuće Srbina Miodraga Jenkića u Novom Tenju. S njim u istoj raboti, uhvaćeni su i Krešo, Luc i Renato Jelošek.

Inače, o mestu gde se nalaze ovi zarobljenici obaveštene su njihove porodice kojima je sopšteno da mogu, bez bilo kakvih smetnji da ih posete. Za vreme posete njima je kako je soapštio Štab odbrane u Borovu selu zagarantovana puna sigurnost. (*Dnevnik*, 27. jul 1991)

BOLNICA "PRINCIPOVAC" NA NIČIJOJ ZEMLJI
- NE ŠTEDE NI MALIŠANE -

Dr Vera Kanazir uputila pismo dr Tuđmanu tražeći zaštitu i sigurnost za bolesnu decu

Direktor Insituta za zaštitu majke i deteta u Novom Sadu primarijus dr Vera Kanazir uputila je pismo predsedniku Hrvatske dr Franji Tuđmanu i tamošnjem ministru za zdravlje tražeći zaštitu i sigurnost za pacijente – mališane i zdravstveno osoblje koje radi u Zavodu za rehabilitaciju dece "Principovac" u istoimenom mestu nadomak Iloka.

Odgovora od vrhovnika za sada, kao i od ministra za zdravstvo nema. Ipak, Ver Kanazir ne gubi nadu.

Kada je svojevremeno ovaj zdravstveni objekat otvoren, priča dr Vera Kanazir svi su znali da administrativna granica između dve republike prolazi kroz samo dvorište i zgradu. Ali, kome je to moglo da smeta. Obavljao se humani posao u kome se nikada nije gledalo ko je koje vere, nacionalnosti – gledalo se samo kako da se pomogne mališanima da prebrode posledice teških bolesti i postanu korisni članovi društva.

Danas više od 120 mališana pripadnika srpske, hrvatske, slovačke nacionalnosti strepi od zveketa oružja. Jer, redarstvenici su tu odmah nadomak zdravstvene ustanove, a ne retko u potrazi samo njima znanim neprijateljima upadaju u zgradu, pretresaju i maltretiraju male pacijente i osoblje.

Stotinak zaposlenik u ovoj zdravtvenoj ustanovi koja pripada Institutu za zdravstvenu zaštitu majke i deteta u Novom Sadu na posao putuje iz Šida, i Iloka. Među zaposlenima su Srbi i Hrvati i nikada, pa ni sada nisu imali reči

nesporazuma. Ipak, redarstvenicima kao da i to smeta. I po tri – četiri puta na dan prilikom dolaska i odlaska s posla kontrolišu pretresaju i maltretiraju radnike ustanove.

Vera Kanazir duboko jeubeđena da će se vratiti ono vreme kada su ljudi mislili samo kako jedn drugom da pomognu i kako da mališani brže odu kući – zdravi. Ovako bolnica je poslednjih dana opustela. Jer od 120 malih bolesnika najmanje polovina, iako neizlečena je napustila ovo lečilište. (*Dnevnik*, 27. jul 1991)

DR RADOMAN BOŽOVIĆ, PREDSEDNIK IZVRŠNOG VEĆA SKUPŠTINE VOJVODINE
- SRPSKI NAROD U JEDNOJ DRŽAVI -

Slovencima i Hrvatima niko ne osporava pravo na samoopredeljenje i otcepljenje od Jugoslavije, ali to istovremeno daje pravo i srpskom narodu u celini da odluči s kim će i u kojoj državi da živi. Dobrosusedski odnosi Mađarske i Jugoslavije, odnosno Srbije, međusobno uvažavanje i nemešanje u unutrašnje stvari – zajednički interes – ističe dr Božović.

Odnedavno se i u hrvatskoj štampi poziva vrhovnik Tuđman. Šta to znači?

Svaki narod ima onakvu vlast kakvu sam izabere. Ne mogu da kažem da je Franju Tuđmana bilo ko doveo na vlast. Doveo ga je hrvtski naod. Otuda i pravo tog naroda da kontroliše tu vlast a i da je na način primeren civilizovanim procesima menja. Verujem da je veliki broj građana Hrvatske nezavisno od nacionalne pripadnosti, ugrođen ekonomski, bezbednosno i politički načinom prakticiranja vlasti koja se svodi praktično na naoružanu anarhiju. A nema goreg od toga kada se partija naoruža i počne voditi sopstvene ratove.

Mislim da ni jedan narod pa ni hrvatski, neće prihvatiti zadugo teror svoje vlasti, naročito ne danas, usred Evrope kada su mnogi tabui pali, kada se ide integrisanoj demokratskoj Evropi, uz zadržavanje svih nacionalnih posebnosti, svih interesa suverenih država. Zbog toga mi se čini da i ti nagoveštaji u pojedinim sredstvima informisanja, znače zapravo otvaranje tog procesa. (*Dnevnik*, 27. juli 1991)

DR BRANKO KOSTIĆ POSETIO BAČ, VAJSKU I BOROVO SELO
- BRANIOCI NISU ODMETNICI -

Odmetnici su oni koji su prekršili Jugoslovenski ustav i doneli jednostrane akte o otcepljenju – izjavio potpredsednik Predsedništva SFRJ

Vas ovde smatram izdancima onih naših junaka koji su bili spremni uvek kroz našu istoriju da brane i svoja ognjišta i svoju slobodu. Izdržite i budite hrabri. Poneko od ovih s kojima radim, a znate na koga mislim, zove vas odmetnicima, teroristima. A ja na to vazda odgovaram - odmetnici su oni koji su prekršili Jugoslovenski ustav i jednostrane akte doneli, a ne vi ovde koji se borite za taj Ustav i Jugoslaviju. Budite sigurni da niste sami. Ovo je juče u Borovu Selu pred nekoliko stotina meštana ovog mesta istakao potpredsednik Predsedništva SFRJ dr Branko Kostić, srdačno dočekan od ljudi koji već nekoliko meseci brane svoje domove i svoju slobodu.

Potpredsednik Predsedništva je pre nego što je skelom prešao Dunav posetio Bač i Vajsku. U Baču ga je predsednik Opštine Marinko Antolić obavestio da tu trenutno boravi oko 900 izbeglica, uglavnom žena, dece i staraca. Poslednjih meseci zabeleženo je 7.890 prelazaka s ratnog područja. Izbeglicama tiže pomoć koja je trenutno zadovoljavajuća, ali s obzirom na razvoj situacije, biće još potrebna solidarnost cele zajednice. U Vajskoj je Kostić obišao Osnovnu školu "Aleksa Šantić" koja je silom prilika pretvorena u prihvatni centar za reku izbglica. U pratnji potpredsednika Predsedništva SFRJ bili su i potpredsednik Skpštine Vojvodine Damjan Radenković, predsednik Matice iseljenika Srbije Brana Crnčević i Koviljko Lovre, član PIV-a , a u Vajskoj im se pridružio i episkop Osiječko-poljski i baranjski Lukijan.

POVEĆAN BROJ IZBEGLICA

Na području Republike Srbije, prema podacima Crvenog krsta zaključno sa prekjučerašnjim danom, registrovano je 29.112 izbeglih lica: 17.479 u Vojvodini, 11.589 na području Republike bez Pokrajina i 49 na Kosovu i Metohiji. U odnosu na prethodni dan broj registrovanih izbeglica povećao se za 252. (*Dnevnik*, 30. jul 1991)

NAROD BRANI SVOJA OGNJIŠTA

Pravi odmetnici su oni koji su vas posle 50 godina mirnog života naterali na se latite oružja i branite svoje domove. Posle prekida oružanih sukoba, najvažnije je da se nađu politička rešenja i obezbedi da se reka Izbeglica počne vraćati svojim kućama, rekao je potpredsednik Predsedništva SFRJ. Nadam se da će suluda politika koja mnoge ljude proteruje iz njihovih domova konačno biti suzbijena. Nedavno smo na Predsedništvu Jugoslavije razgovarali o izbeglicama. Pored nastojanja da se prekinu oružani sukobi, najveći problem je ta reka izbeglica – žena, dece i staraca. Nadam se da su svi naišli na topao prijem ali bez obzira na sve to najvažniji zadtak je da se oni što

pre vrate svojim kućama. U ovoj dramatičnoj situaciji nadležni organi Federaije i SIV-a nisu preduzeli mere koje su bili dužni da preduzmu. I na području Hrvatske ima nekoliko hiljada ljudi koji su bili primorani da napuste svoja ognjišta. Briga za izbeglice ne može biti samo briga Srbije i Vojvodine kao užeg područja nego cele zajednice.

Ovo je prilikom jučerašnje posete Baču istakao dr Branko Kostić, potpredsednik Predsedništva SFRJ.

On je potom u pratnji Damjana Radenkovića, potpredsednika Skupštine Vojvodine, Brane Crnčevića, predsednika Matice iseljenika Srbije i Koviljka Lovre, člana PIV-a obišao Osnovnu školu "Aleksa Šantić" u Vajskoj koja je poslednjih meseci prihvatni centar za Srbe, izbeglice iz Hrvatske. U ovom centru je direktorka škole Zorka Kozomora istakla da trenutno u Srbiji boravi 11.870 izbeglica, u Vojvodini 17.500. Najveći broj se nalazi smešten u kućama, a jedan manji deo je u centrima na Letenci, Deliblatskom pesku i u Kuli.

Potom je dr Branko Kostić skelom prešao Dunav i ušao u Borovo Selo, centar otpora srpskog naroda u Slavoniji, Baranji i zapadnom Sremu. U centru mesta gde su se 2. maja vodile ogorčene borbe protiv više stotina redarstvenika, srdačno ga je dočekalo nekoliko stotina meštana iz ovog i okolnih mesta.

Skela – jedina veza sa slobodom

Potpredsednik Predsedništva Jugoslavije u Borovu Selu je razgovarao sa Goranom Hadžićem, predsednikom Vlade Autonomne oblasti Slavonije, Baranje i zapadnog Srema, i drugim funkcionerima ove tritorije. Hadžić je pri tom istakao da je cela ova oblast kao i mnoga srpska sela u ustaškom okruženju. Jedina veza sa slobodom i Srbijom je skela preko Dunava.

Drago nam je da ste rekli da mi nismo banditi, nego oni koji ne poštuju zakone ove zemlje i da je jasno ko razbija Jugoslaviju. Ovaj narod – rekao je Hadžić – nisu banditi i teroristi. On ne želi da doživi genocid iz 1941. godine, on jednostavno brani svoja ognjišta. Naša sela datiraju već više od 7 vekova. Naši preci su stvorili ovu zemlju isušujući bare i močvare. Ovaj narod čine pošteni radnici i seljaci kojima se ne dozvoljava ni da preveze pšenicu tamo gde želi da je proda.

Na improvizovanoj konferenciji za štampu dr Branko Kostić je istakao da je odavno upozoravano da je u Hrvatskoj na vlast došla stranka koja ima nacionalistički program. Ona se uporno trudila i uspela da povampiri politiku i ideologiju od pre 50 godina koja kao osnovnu grešku za veliki broj ljudi vidi u tome što pripadaju drugom narodu.

Evropa i svet su dobro zapamtili tu politiku. Nadam se da će i danas shvatiti šta ta politika znači i kakve pogubne posledice ona može imati ne samo po srpski narod na ovom području, koji je i najdirektnije ugrožen, nego i šire u Evropi – naglasio je dr Kostić.

Niste odmetnici

Ja sam u prilici i u Predsedništvu Jugoslavije i od predsednika slušam termine: - četnici, odmetnici... U sva naša nastojanja da se manemo takve terminologije to je nešto što se često ponavlja, valjda očekujući da se nešto što se često ponavlja želi izazvati utisak istine. Činjenica je da još niko od tih koji takvu terminologiju koriste nije iskoristio mogućnost da pokaže ko su ti četnici, ko su teroristi i odmetnici. Činjenica je da se radi o građanima koji su do juče mirno živeli, građanima čiji su životi i imovina sada ugroženi, građanima koji su poučeni teškim i krvavim iskustvom od pre 50 godina, koji je doživeo genocid – poučen tim teškim iskustvom se samo organizovao i stavio u zaštitu svojih ognjišta. Zato sam i rekao da ovo nisu odmetnici i teroristi već oni koji brane svoja ogrnjišta, a njih u krajnjem treba da brani i stanu na put povampirenoj politici baš hrvatski narod. Jer je on zato i najpozvaniji i najodgovorniji budući da je toj politici i toj ideologiji dao poverenje na proteklim izborima. Uveren sam da će taj narod uvideti kuda ga ta politika vodi – rekao je dr Kostić.

Pravi odmetnici su oni, nastavio je Kostić, koji su pogazili jugoslovenski Ustav i doneli jednostrane akte o otcepljenju. Oni su vas naterali da se, posele decenija mirnog života, latite oružja i branite od takve politike. Uveren sam da će se cela međunarodna i jugoslovenska javnost, kao i hrvatski narod, uveriti da se više ne može nasedati propagandi te politike.

Pravo je hrvatskog naroda kao i svakog naroda da odlučuje skim će živeti, ali nećemo dozvoliti da sa sobom i na silu povlači i srpski narod i izdvaja ga iz Jugoslavije. Kao što puno pravo da odlučuje o svojoj budućnosti ima hrvatski narod, tako pravo ima i srpski narod, a on se odlučio da živi u Jugoslaviji. Ako već dođemo do toga da pravimo nove državne granice, onda će se one praviti prema onima koji se odluče da iz te Jugoslavije izađu.

Potpredsednik Predsedništva Jugoslavije poručio je srpskom narodu u Slavoniji da može računati na punu pomoć i podršku državnog predsedništva i drugih saveznih organa, bez obzira što se ovaj problem nastoji nametnuti kao problem odnosa Srbije i Hrvatske. I sami ste bili u prilici da vidite da se donosi mnogo zaključaka koji se ne sprovode.

Stipe Mesić, kazao je zatim odgovarajući na novinarska pitanja dr Kostić, sve radi da navede ostale članove Predsedništva da mu ukažu nepoverenje. Aktuelna hrvatska vlast sve više otkriva svoje lice, pa sve manje ima rezervi kod onih članova Predsedništva koji su se doskora prema njoj drugačije odnosile. Nenormalna situacija u kojoj se nalazi Predsedništvo i drugi savezni organi, jer su u njima neki članovi delova koji se već smatraju otcepljenima, tolerišemo jer ne prihvatamo takve jednostrane odluke.

Prelazak Dunava nisam doživeo kao prelazak državne granice već kao prelazak s jedne na drugu obalu reke – rekao je na kraju dr Branko Kostić.

REKA IZBEGLICA KAKVU NE POZNAJE MODERNA EVROPA

Reka izbeglica približava se cifri od 30 hiljada, po podacima Crvenog krsta Srbije u koju su ubrojani samo oni koji su evidentirani, a sigurno ih ima i više. Takva reka izbeglica u modernoj Evropi nije zabeležena ne samo danas nego i u drugim područjima gde se vode ratne operacije. To je velika tragedija koju doživljava ovaj narod. Briga za te desetine hiljada žena, dece i staraca – treba biti naša prva briga. Naši savezni organi posebno SIV su u tome zatajili i materijalno gledano. Do sada je Savezni sekretarijat za rad, zdravlje i boračka pitanja izdvojio 3 miliona dinara, a uskoro će biti odobreno još 50, ali to je s obzirom na situaciju malo. Srećna je okolnost da je ta reka izbeglica našla preko Dunava prvu pomoć i svoj privremeni dom. Ali, ono gnezdo koje je savijano stotinama godina ne može ničim biti zamenjeno. Naš je zadatak da se oni što pre vrate svojim domovima naglasio je dr Branko Kostić.

POTRESNI DEČIJI CRTEŽ

Najviše su me danas uzbudili dečiji crteži koje sam video u Prihvatnomcentru u školi u Vajskoj. Kroz njih sam na najteži mogući način mogao da doživim tragičnu sudbinu ovog naroda jer sam bio u prilici da vidim naslikane automate, tenkove, kamione i drugo, umesto da na tim crtežima iz dečije mašte vidim jednu bezbrižnu igru mališana. Ako nešto treba da pobudi interes svakog patriote u ovoj krizi, svakog čestitog čoveka u međunarodnoj zajednici, onda je to tragedija tih mališana koji su prinuđeni da napuste svoja ogrnjišta i na najteži moguć način doživljavaju te svoje prve utiske iz ovog sveta – naglasio je dr Branko Kostić.

ARMIJA OBEZBEĐUJE MIR I SIGURNOST

Za razliku od Tuđmana i Mesića koji zahtevaju povlačenje JNA u kasarne, zalažem se sa drugim članovima Predsedništva da Armija pruži

pomoć svim delovima naroda koji je ugrožen bez obzira gde se nalazi. Ugrožen je danas srpski narod na području Hrvatske. Ukoliko bude tekao razvoj događaja onako kako niko od nas ne želi ne isključujemo mogućnost da se i drugi narodi nađu ugroženi na pojedinim područjima, naša Armija mora biti ta snaga koja će obezbediti sigurnost svim našim građanima bez obzira na nacionalnu pripadnost ili političko ubeđenje. Uveren sam da je takvu ulogu naša Armija ovde već i odigrala. Ona će takvu ulogu morati da zadrži, a njeno prisustvo u ovim krajevima će morati biti i još masovnije ako hoćemo da sprečimo međunacionalne sukobe i obezbedimo da se reka izbeglica počne vraćati svojim kućama, rekao je dr Branko Kostić. (*Dnevnik*, 30. jul 1991)

NASTAVLJENE PROVOKACIJE HRVATSKE PARAVOJSKE
- VATRA NA FLOTILU -

Jedinice JNA u okolini Borova Sela odgovorile snažnom mitraljeskom i topovskom vatrom

Na jedinicu JNA koja je razmeštena u rejonu Borova Sela i na brodove rečne ratne flotile na Dunavu sinoć je od 20.20 do 21.25 časova otvorena jaka vatra iz pešadijskog i minobacačkog naoružanja od strane pripadnika MUP-a iz zbora narodne garde Republike Hrvatske.

U današnjem saopštenju Službe za informisanje I vojne oblasti se dalje, kaže da su na ovu, još jednu u nizu, ničim izazvanu oružanu provokaciju – jedinice JNA otvorile energičnu vatru iz mitraljeskog i topovskog naoružanja. Time su zapovednici snaga Zbora narodne garde i MUP-a u Vukovaru Tomislav Merčep i Franjo Đurica dovedeni u situaciji da zatraže prekid vatre.

Na strani pripadnika JNA nema povređenih ni ranjenih pecizira se na kraju saopštenja.

Vojska se povlači iz Slovenije

U Sloveniji se nastavlja povlačenje jedinica i opreme JNA. Na području Austrijske i Italijanske granice u Gorenjskoj vojska je počela sa predajom karaula a nastavlja se i povlačenje sredstava sa vojnog aerodroma Cerklje ob Krki odakle je danas opremu odvezlo 40 kamiona, saopštio je Radio Slovenije.

U Ljubljani, Mariboru i Celju nastavlja se razmena zaplenjenog oružja i opreme između TO Slovenije i Jugoslovenske armije. U Gorenjskoj gde se danas predaju granične karaule, posebne komisije počele su rad u Jezerskom, Planini pod Goricom i na tromeđi. U skladu sa kako tvrdi Radio Slovenija, Brionskim dogovorom granicu će ubuduće čuvati pripadnici Milicije. (*Dnevnik*, 31. juli 1991)

I DALJE NEMA MIRA U BOROVU SELU I OKOLINI
- NOVO KLIZANJE USTAŠA -

Neposredno po odlasku dr Branka Kostića i Brane Crnčevića, gardisti iz Borova Naselja pokušali da iznenade seoske straže, ali su ih ove spremno dočekale. Pucalo se i tokom cele noći.

Procenjujući valjda da će se branioci Borova Sela posle posete dr Branka Kostića, podptedsednika Predsedništva SFRJ i Brane Crnčevića, predsednika Matice iseljenika Srbije malo opustiti , gardisti ili bolje rečeno ustaše iz Borova Naselja su kroz kukuruzna polja krenuli k središtu srpskog otpora. Procena im je međutim, bila pogrešna. Dočekala ih je tako žestoka vatra da su brže bolje morali da se razbeže na polazne pozicije.

Ništa bolje nisu prošle ni njihova sabraća koja su na Borovo Selo pripucala iz Dalja. I jednima i drugima je uz streljačko oružje odgovoreno i iz minobacača. Vatrenih okršaja i to žestokih, bilo je i tokom noći. Oko 3 sata posle ponoći počela je prava bežanija iz Osnovne škole "Bratstvo jedinstvo" i iz Doma tehnike u Borovu Naselju koje su poodavno zaposelu Mupovci i gardisti. U snažnoj pucnjavi u kojoj je korišćena i artiljerija zapaljen je krov Doma tehnike a planuo je i jedan kontejner s hemikalijama u blizini Pogona "Poli" koji radi u sastavu Kombinata "Borovo".

Slavonske ustaše nisu se naročito proslavile ni u Berku, Boboti, Trpinji i Staroj Tenji gde su takođe proveravali svoju ratnu veštinu. U Ernestinovu, istina, nisu napadali nikoga, ali je nesrećnim slučajem jedan od rezervnih redarstvenika Čedomir Miletić poginuo. Njega je nevešto rukujući drugim oružjem usmrtio njegov brat Drago Miletić. Žrtava je bilo i u Svinjarevcu. Tu su poginula dvojica civila dok su dvojica gardista ranjena.

Konačno, i današnje jutro bilo je vatreno. Negde oko 6 sati ponovo su se oglasile ustaše iz Borova Naselja pucajući na Borovo Selo. I ta vatra je kao i mnoge prthodne više služila za razbijanje sopstvenog straha, pa bar što se tiče branilaca Borova Sela nije dala nikakve efekte. (*Dnevnik*, 31. juli 1991)

DR MILORAD UNKOVIĆ I DR BUDIMIR KOŠUTIĆ
POSETILI BOROVO SELO
- BEOGRAD JE UZ SLAVONIJU -

Beograd je uz vas i stalno će to biti, rekao dr Milorad Unković okupljenim Borovčanima. Dr Budimir Košutić: ovo nije borba ni za kakvu veliku Srbiju i ni za kakve granice, već za to da svaki čovek živi dostojanstveno

Na vama je breme odbrane srpstva i svih onih ljudi koji žele mir i slobodu. Zbog toga je Beograd s vama i tako će ostati. Niko od 7. hiljada duša

smeštenih u glavnom gradu nije odavde otišao iz besa, već je pobegao od razularenih ustaša kojima vi, na sreću svih nas, svakodnevno držite lekcije i iz hrabrosti i iz dostojanstva i iz toga kako se brani rodna zemlja. Ovo je pored ostalog prilikom osete Borovu Selu danas rekao dr Milorad Unković, gradonačelnik Beograda. Uz to, Unković se posebno osvrnuo na akcije koje preduzima Evropa i svet u rešavanju jugoslovenske krize.

Od toga što oni misle da će nam najpre obustaviti finansijsku pomoć pa onda komandovati, nema ništa. Uostalom, domaćins e pita kad mu se u kuću ulazi. Ako je narod, čvrst, stranac se mora ponašati po njegovim pravilima. Verujem da će i kod nas biti tako I još nešto: od toga što oni traže da kod nas zajedno patroliraju pripadnici ustaške garde i pripadnici JNA nema ništa, pa ma kako se na to gledalo - istakao je Unković.

Govoreći o onome što se u ovom trenutku dešava u hrvatskoj dr Budimir Košutić je nalgasio da to nije nikakva borba za veliku Srbiju niti za neke granice. To je istao je Košutić, samo borba da svaki čovek živi dostojanstveno.

Evropa i svet ne smeju da previde činjenicu da se ponovo rađaju snage fašizma i kao najgore u okviru tih snaga, ustaštvo. Dakle, ovde se vodi borba i za Evropu i za svet. To, međutim, ne znači da će Evropa i svet na vreme osetiti opasnost. Zato svi mi moramo biti spremni, jer posle niza poraza hrvatska fašistička vlast neće prezati ni od čega, pa čak ni od toga da sopstveni narod gurne u potpuni haos – naglasio je Košutić.

Bez obzira na sve, po Košutićevom mišljenju, rat, ukoliko ga, razume se, bude, Srbija će dobiti jer snaga srpskog narod aje, po njemu u običnom srpskom čoveku. S verom u srpstvo, dostojanstvo i Boga on će, rekao je Košutić, dobiti svaki rat.

O događajima u istočnoj Slavoniji, Baranji i Zapadnom Sremu i o aktuelnoj situaciji u ovim krajevima govorio je predsednik Skupštine opštine Vukovara Slavko Dokmanović.

Situacija je teška – naglasio je Dokamanović. – Naša pravovremena upozorenja šta se prema Srbima u Hrvatskoj nisu shvaćena na vreme, a teror je ekslirao u poslednja dva-tri meseca. Nama je pomoć i neophodna i dragocena i verujem da nas Srbija neće ostaviti. No, bez obzira na sve, mi ovde ostajemo. Mi jednosavno nemamo kuda da bežimo. Ovo ovde je naše i tu ostajemo – rekao je Dokmanović.

U Borovu Selu govorili su i Ilija Kojić, komandant teritorijalne odbrane za Slaoniju, Baranju i Zapadni Srem, zatim Ljubo novaković, i Mihalj Kertes, poslanici Skupštine Srbije dr Savo Grujić, predsednik Svesrpskog pokreta i

jedan od dobrovoljaca u Borovo Selu, Boško Parošević, predsednik Skupštine opštine Odžaci, Marinko Antonić, predsednik SO Bač i dr Slobodanka Gruden, poznata beogradska lekarka i javni radnik (*Dnevnik*, 31. jul 1991)

IZ NOVOSADSKE TELEVIZIJSKE: „SRBI U OGLEDALU ISTINE“ - AUTONOMIJA – SRPSKA IDEJA -

Vasilije Krestić: u Euforiji pobede hrvatska vlast bila uverena da će pregaziti Srbe. – Čedomir Popov: Pod personalnom autonomijom vojvođanski Madjari možda traže da žive po zakonima mađarske države

U euforiji pobede nova hrvatska vlast bila je uverena da će pregaziti Srbe. Kada su, međutim, videli da su Srbi mnogo rasniji političari nego što su oni, a to su, prema mišljenju akademija Vasilija Krestića, morali odranije znati, opredelili su se za političke poteze koji bi napravili razdor u samoj srpskij celini. To, zapravo, sada čini hrvatsko rukovodstvo. Hrvatska vlast trenutno računa da je jedan deo Srba u veoma teškoj situaciji i da su lakoverni.

Hrvatsko rukovodstvo, kako je, u sinoćnoj emisiji TV Novi Sad „Srbi u ogledalu istine“, rekao prof. Dr Krestić, želi da se u što boljem svetlu predstavi međunarodnoj javnosti da bi još perfidnije i žešće nasrnuli na Srbe. Inače, upozorio je akademik Krestić, hrvatski političari su pokazali veliku homogenost kada je u pitanju srpstvo. Prema njegovom mišljenju Srbi u Hrvatkoj, zapravo, u Slavoniji, Baranji i Sremu, mogu sebi tamo da obezbede život samo pod okriljem Jugoslavije, a nikako – pod Hrvatskom.

Komentarišući zahtev Demokratskog saveza vojvošanskih Mađara za personalnu autonomiju, akademik Čedomir Popov je podsetio da se autonomija na Balkanu pojavila kao prelazna forma oslobađanja hrišćanskog naroda od turske vlasti: u Srbiji, Crnoj Gori, Rumuniji, Bugarskoj. O autonomiji vojvođanskih prostora govori se od doseljavanja Srba u Ugarsku, kasnije Austrougarsku monarhiju. Pravi začetak autonomnih oblasti datira od 1090 godine, nakon politike Čarnojevićeve seobe, kada se broj Srba povećao u Feudalnoj Habzburškoj monarhiji. Reč je tada bila o personalnoj privilegiji srpskog naroda. Srbi su tada tamo dobili, kao i još neki narodi, recimo, Sasi, etničku i versku autonomiju, dakle, personalnu. Kasnije su nestale personalne autonomije. Priznavale su se samo crkveno-školske autonomije. Zato Srbi, objašnjava akademik Popov, traže druge autonomije, pa je ideja o autonomiji Vojvodine srpska ideja. Srbi u Austriji tražili su autonomiju kako bi sebe obezbedili od mađarizacije, da bi na tim prostorima stvorili svoje institucije... To je težnja Srba da se izdvoje, odnosno, odvoje od Austrougarske i pripoje matici Srbiji. A u novijoj istoriji iza težnje za potpunom teritorijalnom

autonomijom Vojvodine leže napori da se naprave razlike između Srba u Vojvodini i Srbiji, tako da se autonomaštvo, antisrpski šovinizam ne razvije samo kod nesrpskog, već i kod srpskog naroda.

Međutim, za ostvarivanje ovakvih autonomaških ideja, ističe akademik Popov, ne postoje dva bitna osnova: ne postoji nacionalni osnov, jer su Srbi u Vojvodini apsolutna većina i nema državotvornih tradicija. Zato je ideja o etatizaciji Vojvodine neostvarljiva. Sadašnji zahtev Demokratskog saveza vojvođanskih Mađara za personalnom autonomijom, prema rečima akaddemika Čedomira Popova, može da se tumači na dva načina. Moguće je da mađarska nacionalna manjina želi da živi po svojim običajima. To međutim, u svetu više nigde ne postoji, dakle, međunarodno pravo ne poznaje i ne priznaje više personalnu autonomiju. Moguće je međutim, da pod tim zahtevom Mađari u Vojvodini u stvari traže da dobiju „čvrstu garanciju da će se njihova prava poštovati i da će u Vojvodini živeti po svojim originalnim zakonima, to jest, zakonima madjarske države. A to znači odnošenje ove teritorije iz Srbije“, upozorio je akademik Popov, dodajući da su neverotatno slični zahtevi današnjeg Demokratskog saveza vojvođanskih Mađara sa zahtevim ZMS između dva rata.

Profesor dr Darko Tankosić, sa Filološkog fakulteta u Beogradu, ukazao je da SDA i njen vođa Sulejman Ugljanin nemaju nijednu jedinu istorijski utemeljenu argumentaciju za autonomiju Sandžaka. A sporazum Srba i Muslimana u BiH o zajedničkom životu u zajedničkoj državi, ili kako se već popularno zove – sporazum Karadžić – Zulfikarpašić – Tanasković je izbegao da oceni kao istorijski događaj, ali je, prema njegovom mišljenju, jedan dobar nagoveštaj – očigledan je način razgovora ljudi koji racionalno misle, koji su konstruktivni i žele da ostvare samo realne političke programe. Ovo je znak otrežnjenja za sve one koji Muslimane vide kao monolitni blok usmeren protiv Srba.

Nedavni sastanak KEBS-a u Ženevi o pravima nacionalnih manjina i pravima na secesiju propustio je, ocenio je Vladislav Jovanović, ministar inostranih poslova Republike Srbije, da zauzme stav o tome da li imaju ili nemaju pravo nacionalne manjine na samoopredeljenje, odnosno, na otcepljenje. Mada je činjenica da albanska manjina na Kosovu zloupotreblja prava koja joj je dala Srbija i teži ka otcepljenju, na ovom sastanku nije bilo dovoljno hrabrosti, upozorio je Jovanović, da se pokrene to pitanje. Sva međunarodna dokumenta govore o tome da nacionalne manjine nemaju pravo na samoopredeljenje i otcepljenje. Ima međutim, u svetu zastupnika da i nacionalne manjine imaju to pravo, ali ti koji tako smatraju polaze u stvari od

ljudskog prava, odnosno, prava svakog građanina, pojedinca. Oni to ne vide kao pravo naroda na samoopredeljenje, već kao političko pravo svakog građanina. (*Politika*, 1. avgust 1991)

INTERVJU MATIJE BEĆKOVIĆA „POLITICI“
- ONO ŠTO SU SRBI DALI JUGOSLAVIJI, DALI SU POD USLOVOM DA SE NE IZNOSI -

U našoj seriji razgovora o sudbonosnim problemima i pitanjima srpskog naroda u prelomnim trenucima naše istorije obratili smo se Matiji Bećkoviću, najistaknutijem živom pesniku našeg jezika, autoru knjiga „Reče mi jedan čoek“, „Međa Vuka Manitoga“, „Lele i kuku“, „Kaža“... U današnjem i sutrašnjem broju objavljujemo ekskluzivni razgovor naašeg novinara MiloradaVučelića sa Matijom Bećković

Razgovore o poeziji i jeziku morano ostaviti za neku drugu priliku. Ovoga puta bismo morali da razgovaramo prevashodno o temama iz istorije i politike?

Nedovoljno odlučan da zamolim da mi se ne pridaje toliko političkog značaja, a dovoljno slab da prihvatim ulogu koja mi se dodeljuje, reću ću nekoliko utisaka sa ovlašćenjima jednog pesnika. Uostalom, čim dišem već si pristao. Čim si se rodio, kriv si.

Čini li Vam se da sa punim pravom i krajnje osnovano našu današnju situaciju označavate prelomnom?

Sve što se ovde događa posledica je najhumanijeg zemljotresa ljudske istorije koji je u naše dane bez kapi krvi oborio pola planete. Epicentar mu je oopet bio u Moskvi, a kraj oboda u Jugoslaviji. Otopio je ledenike, srkšio zavese i katance, razorio zidove, odvezao jezike, podigao ustave, demontirao rakete. Odneo krvave prestole satrapa istočne Evrope. Ni jedan vidioc ni jeretik taj kosmički prevrat nije ni u snu video a kamoli predvideo.

Među narodima je nastala panika kakva nastaje među bubama kada se iznenadno podigne stena pod kojom su namerne da vekuju. I kad su nenadno ugledale nebo jedne traže novu stenu pod koju bi se sklonile, druge se u zemlju zakopavaju, treće obnevidle od svetslosi stoje kontuzovane, četvrte kao da se raduju i mislu kuda da krenu.

Kad se podigla čizma s vratova ljudi i naroda u mnogonacionalnim državama neki su krenuli jedni drugima na grkljane – zaboravljajući na čizmu i nalazeći da su jedni drugima krivci.

U kakvom je stanju nas zatekao ovaj „zemljotres“?

Nas je zatekao obnevidele i udaljene od sebe. Bili smo se duhovno predali, od sebe odustali, pometeni i pogureni. Voljom vremena taj potres nas je gotovo bez naših zasluga odrobio i izveo na najveći vidik, počeo da nam vraća nadu i pamćenje. Pojavila se jedna još neimenovana stvarnost. I pitanje: da li ćemo biti dostojni ove nebeske dotacije. Da li ćemo se srećno izvući ispod ruševina ili ćemo unesrećiti sebe, poklopiti i pregrnuti ostali deo sveta. Danas se pogotovu čini kao da ishod ovog planetarnog prevrata, koji je vratio nadu da se bez žrtava povrati sve ono što je potonulo u krvi miliona – zavisi od Jugoslavije. Opet nam je pripala tužna slava da se ovde presudi hoće li biti mira ili rata. Kasapnice trećeg svetskog rata. Ako rat ovde počne, ovde se neće završiti. Obrazac koji se ovde uspostavi primeniće se kao rešenje na sve višenacionalne zemlje istočne Evrope.

Usuđujem se da kažem ako u Jugoslaviji intervenišu strane trupe, imaće posla do Kamčatke.

U Središtu svega je, dakle, srpsko pitanje?

Jedan Amerikanac me je pitao: može li se na srpskom jeziku reći nešto skromno? Ne znam po čemu je došao do tog zaključka, ali sam se tog pitanja setio kad sam zaustio da kažem da rasap Jugoslavije treba razrešiti rasudnom snagom a ne silom oružja. A to umnogome zavisi od pravednog rešenja srpskog pitanja. Od pravde prema Srbiji. Uskratiti tu pravda znači samo vratiti istoriju da bi se ponovila. Kao da nismo mrdali iz 19. veka. Ako se Srbima ne odrekne ono što se ne odriče nikome i što oni ne odriču drugima. Tu pravdu su oni odavno izborili i zaslužili a nisu je dobili. Ta pravda nije ni poraz, ni nepravda koja bi se učinila drugima. Ako nas to ne bi odvelo predaleko, da podsetim da je zbog naše zemlje podeljen i svet. Zato se i plašimo svoje istorije i mesta na kome živimo. I zato će se naše pitanje rešiti kad bude postavljeno kao svetsko. To se sada i dešava. I ne mogu ga rešiti one zemlje sa kojima smo više puta ratovali koje i sada ovde potpiruju građanski rat. Iako se kaže da je pravda manja što su terazije veće, smatram da naš problem, pored nas, treba da rešavaju samo predstavnici Amerike i Rusije.

Šta onda, u toj situaciji samim Srbima valja činiti?

Ruski nacionalni junak Ilja Muromec spavao je tako dugo da mu se kada se probudio jedna strana bila istrulila. I srpski narod nije spavao kraće, nije istrulio manje. I nije mu istrulila jedna nego sve četiri strane. Kada se malo promeškoljimo, pokrenuo je svoje najdublje korenje i najdalje žile. Ako se probudi, okrene na drugu stranu i duhovno ustane, lako će se prisetiti šta mu valja činiti.

Ipak, srpsko pitanje je već otvoreno, Srbi su već pokrenuli svoje pitanje?

Srpska pitanja su pokrenuli i otvorili drugi. Uspravili su nas udarcima, otreznili uvredama, probudili nepravdama, rasnestili i ujedinili koalicijama. Tako su na neki način radili za nas, postajali nam dobrotvori. Ono što nas je uništavalo to nas je i spasavalo.

Odvikli smo se da budemo Srbi. Biti Srbin nije šik, to se odano ne nosi. I kad se nosilo – bolje da nije. Rodili smo se da budemo ljudi, da bismo se s drugima pomnogižili. Nikako smo nerado, jeddva Srbi, s izvinjenjem Srbi, to nam je malo sem kad nemamo izbora. Setimo se šta smo tek kad nam sečiva prinesu grkljanima. Meša Selimović je rekao da je saznao zašto je Srbin tek 1941. godine. To su mnogi saznali i 1991. Uz to, kako kaže profesor Radovan Samardžić, Srbi su uvek imali visok procenat otpada. Srbi koji nisu ni Srbi.

Da zaštite svoje vrate i pragove pretvore u busiju.

Nezavisne države Hrvatske ne može biti sa Srbima. To je pokušavano i znamo kako je okončano. Krajina je izronila sa dna pamćenja kao Atlantida.

Ako im je jedini san nezavisna država Hrvatska, šta će im Srbi, sve da Srbi i hoće. Ta ideja je ostvarljiva samo bez Srba. A oni se više ne daju ni klati ni pokrštavati.

Hrvatski narod je preuzeo na sebe veću odgovornost nego za vreme NDH. Jer ono što se sada dešava, dešava se njegovom demokratskom voljom. Tuđman ponavlja sudinu Pavelića. Živeći u iluzijama izazvao je pobunu Srba. Desilo se ono što se uvek dešava kada se ostvaruju vekovni snovi. Ispostavi se da toga u stvarnosti nema. I da snove ne treba proveravati već ostaviti među snovima.. Ne bih se začudio da nam, ka se to uskoro ispostavi, krenu u zagrljaj kao da ništa nije bilo. Da uspostave simetriju, da tragediju pretvore u komediju. Da krenu opet vozovi prijateljstva, sletovi, recitacije, zastavice, jer novih obnoviteljskih ideja, koliko vidim, nema. U tom slučaju Srbi bi valjalo da budu deca srcem, ali ne umom.

Postoje li neke sičnosti u raspadanju prve i druge Jugoslavije?

Pre nego što se raspadne, Jugoslaviji se najpre uzme obraz kako za njom niko ne bi žalio. Tako je bilo u oba slučaja kad se obrukana raspadala. I sada su je ubila njena rođena deca. Titoizam gleda jedan od svojih najvećih zločina. Jedini koji su morali da ozbiljno uzimaju jugoslovensku državu su oficiri. Oni su jedini uniformisani vernici Jugoslavije, i zato su njene žrtve. Armija nije na vreme transformisana. Kao da nije pratila šta se dešava. I zato se u mnogo čemu ukazuje kao mastodont koji je izbegao evoluciju pa se čudi otkud ježovi, mišovi, krtice, ne shvatajući da je najveće čudo on sam.

U bermudskom trouglu Titove Jugoslavije

Nema skuplje sudbine da je lakše izdata i jevtinije prodata od Jugoslavije. Nema slamke za koju se Srbi nisu hvatali samo da bi opstala. Nema vremena na čiju pomoć nismo računali. Mrze nas zbog Jugoslavije. Toliko smo se za nju zalagali i na sve pristajali, da smo sumnjivi. I sada kao da ne odlaze iz nje, nego od nas. Ali ono što su Srbi dali Jugoslaviji, da su pod uslovom da se ne iznosi iz nje. Bolesnika na Bosforu smenio je mrc na Balkanu. Srbi su vezani za tog mrca, nose ga na leđima dok ne spadne kao krista ili puževa kućica.

Srbi su uložili mnogo toga u Jugoslaviju...

Ni jedan evropski narod nije stopio toliko svoje istorije kao što su to učinili Srbi za poslednje četiri i po decenije. Srbija je postala u bermudskom trouglu Titove Jugoslavije. Zato se danas tako dugo vraćamo i teško uspostavljamo. Kao nas je znao taj nas je zaboravio. Ko nas je voleo taj nas je prežalio. Treba da stanemo na svoju stopu Evrope, mada naša pojava na mapi novog evropskog poretka izgleda nije bila predviđena.

Kako gledate na internacionalizaciju jugoslovenske krize?

Dosadašnja pomoć Evropske zajednice za rešenje krize u Jugoslaviji najviše podseća na aktivnost misionara u prošlom veku među plemenima ispod polutara.

Sva politička kultura i južnoslovenska civilizacija kao da nisu u stanju da bez inostrane pomoći smisli nekoliko rečenica koje se tiču elementarnog vaspitanja. A to je samo jedan od detalja našeg svakodnevnog ponižavanja, kao da smo ekološki problem.

Davno je prošlo vreme kad je knez Miloš išao u Kalemegdansku tvrđavu da poljubi zemlju, pa papuču, pa skup, na prsten veziru da bi izmolio milost za Srbe i Srbiju. Uzaludan je trud da se ta tvrđava obnovi i uvede taj običaj u kancelarijama evropskih sila.

Ova, dosadašnja, Jugoslavija izgleda da propada pod potpuno različitim znamenjima od onih koja su obeležavala prvu?

Jugoslavija je kao pastorče do smrti ostavljena pod ideološkim znamenjem. To je učinjeno namerno zbog lakšeg sporazumevanja sa svetom onih koji su krenuli da je napuste. To je bila očigledna nastava. Pokazuju iz čega beže i koga ubijaju uz razumevanje slobodnog sveta. Jugoslaviji su ostavljali ono što su sa sebe skidali da bi sve utovarili Srbima. U Beogradu su predstavnici savezne države koje nema sedeli pod Titovim bistama i barjacima, a kod kuće pod lipama i šahovnicama. Tom simbiologijom su je poistovećivali sa Srbima. Da je Tito bio Srbin, ne verujem da bi danas srpski gastarbajteri morali nositi petokraju oko ruke. Tako je i armija postala srpska i

okupatorska. A da je okupatorska, na nju ne bi pucali već bi je zasipali cvećem. Da je srpska, sa njom se svakako ne bi sprdali.

Treba li, danas, lomiti i uništavati doskorašnja zvanična ideološka znamenja?

Pomišljam da hiljade Titovih bista, spomenika, obeliska, značaka, ne bi trebalo rušiti i lomiti, već iskoristiti da se ozida ćele-kula od jedne glave kakve u pamćenju sveta nije bilo. Bila bi veća od Vavilonske kule i od tornja u Pizi, ali bi bila jedinstvena na svetu i opominjala za večita vremana sva pokolenja dokle jednu zemlju može dovesti megalomanija, ideološka narkoza i ludilo. Ta građevina zaslužuje da se nazove Titograd.

I sami ste član Komisije vlade Srbije za promenu državnih znamenja i simbola?

Ohrabrila me je jednodušnost vladine komisije za promenu državnih simbola Srbije. Nadam se da će nas vekovna znamenja, u kojima svi imamo svoj deo i pod kojima svi imao svoje mesto, sabrati i pokrenuti uvis. Kretanje uvis je najkraći put jednih ka drugima.

Sudbina Srba u Hrvatskoj sve nas potresa. Jednom prilikom ste Srbe u Krajini nazvali „ostatkom zaklanog naroda“...

Srbe u Hrvatskoj sam nazvao ostatkom zaklanog naroda. Kad su namerili da i taj ostatak dokosure – kako bi dokazali da ih nije bilo pa ih nisu ni klali – izgleda da su verovali „da se onaj ko je klan nekažnjeno, preporučio za večito klanje“. Najviše su se začudili kad se Agnec pobunio. I evropske kancelarije se dvoume ko je tu u pravu i imaju li pravo na pobunu.

Da li će se sve to odvijati ponovo u ime komunizma?

Komunizam je svakome obećao ono što mu je nedostajalo. Tako su svi dobili ono o čemu su sanjali: granice, autonomije, nacije, istorije. Niko tome nije pridavao značaj, jer je sve bilo sporedno sem konačnog cilja.

(...)

Sada kada se od cilja odustalo i pokazalo da u komunizmu nije bilo ničega sem vlasti i utopije, sve što je bilo sporedno postalo je glavno. Oni koji su se preko noći odrekli komunizma i postali demokrate hteli bi da zadrže sve ono što im je obećao i što pre komunizma nije postojalo. Da to ostvare demokratskim putem i ??? sredstvima pravne države. Da komunističke maštarije pretvoe u metafizičke istine. Parodija istorije je što danas zapad pokušava da na sebe preuzme komunističke obaveze i ispuni njihova ideološka obećanja. Čini mu se da je toliko moćan da i to može. To je najočitije u politici prema Kosovu.

Možda bi, ipak, trebalo pristati na mnogo toga da bi se izbegao građanski rat?

Lako ćemo se saglasiti da bi građanski rat bio najgori od svih ishoda. Gori od vojne diktature, a njegovo sprečavanje važnije i od demokratije. U

smrti odista jedan nije manje od deset. Srbi ga ne smeju izazvati, a moraju ga primiti jednako ako ga ne mogu izbeći. Na svojoj zemlji, na njenim granicama, u prekoračenju nužne odbrane.

Mirotvorni pokret je važna i uzbudljiva pojava. Ali mnoge od mirotvoraca poznajem, pa mi to smeta da im verujem da se radujem.

Nerado Vas to pitam, ali me zanima, da li ste gledali mučne i sramne prizore sa Cetinja na Petrovdan ove godine?

Ima mnogo mesta na kojima se može misliti o našem narodu i njegovoj sudbini. Jedno od najlepših i najtužnijih je Cetinje. Dobro je što smo videli ono što se tamo dogodilo na Petrovdan. Jer, „rana koja se krije sporo zarasta“. Sima Milutinović Sarajlić, sekretar naroda crnogorskoga, napisao je za svetog Petra: „Da Kitajem vlada, nebi više muke i uzalud truda imao.“ Tu sudbinu ponavlja i mitropolit Amfilohije. Odvažno je iskročio i Momir Bulatović na Vučem Dolu rečju da se Crnogorci nikad neće odreći svih crnogorskih imena i srpskog prezimena.

(...)

(*Politika*, 2. avgust 1991)

SAHRANIĆE SE SVI SRBI – ŽRTVE GENOCIDA IZ 1941.

Liturgiju i osvećenje temalja crkve u Pribilovcima i parastos obaviće patrijarh srpski gospodin Pavle. – Na velikoj komemoraciji o tragici srpskog naroda govoriće akademik Milorad Ekmečić

Ako bi se uspostavila hijerarhija zločina nad Srbima u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj, onda bi ubijanje 300 dece i 200 njihovih majki, devojaka i drugih Prebilovčanki u toku samo jednog jedinog prepodneva, 6. avgusta 1941. tako što su pretežno žvi bačeni u 120 metara duboku jamu Golubinku – bio najužasniji zločin kakav se ne pamti od vremena varvarskih najezdi.

Taj zločin je u ime bratstva i jedinstva prikrivan pola veka, između ostalog i zato što je u njegovom izvršenju učestvovalo oko 3.000 hrvatskih i muslimanskih ustaša predvođenih katoličkim župnikom don Ilijom Tomasom, da bi tek 12 godina posle oslobođenja pred sud bilo izvedeno samo 14 neposrednih počinilaca. Jedan od saučesnika u totalnom uništenju, pljački i naseljavanju ovog nekad najbogatijeg hercegovačkog sela ustaškim kolonistima iz zapadne Hercegovine, izvesni Jozo Jelčić, godinama je uživao status društveno-političkog radnika i danas je penzioner, a bio je i član Saveta Republike Bosne i Hercegovine do ukidanja ovog foruma.

Javnosti je poznato da je ovaj zločin i formalno-pravno potvrđen kad je 13. novembra prošle godine otvorena jama Golubinka voljom preživelih

rođaka i hercegovačkih Srba koji su, organizovani u Odbor za sahranu, od bivših BiH vlasti dobili dozvolu za taj tužni posao tek pošto su zapretili da će štrajkovati – glađu. Iz Golubinke je izvučeno mnoštvo dečijih i drugih skeleta i lobanja iz čega je jasno da je tu završilo mnogo više žrtava nego što je 500 prebilovačke dece i žena, jer su hercegovačke ustaše i kasnije ovu bezdanu jamu koristili za svoj genocidni plan.

Konačni broj žrtava znaće se tek u oktobru ove godine kada eksperti Instituta za sudsku medicinu Medicinskog fakulteta u Beogradu na čelu sa prof. Dr Vladislavom Dožićom objave naučni nalaz o svojim istraživanjima u toku vađenja kostiju i kasnije U pribilovcima.

U ovom živopisnom selu između Neretve i Bregane do masakra 1941. godine bilo je oko 1.000 stanovnika, a rat je preživelo 172.

Sledeći misao blaženopočivšeg vladike dr Nikolaja Velimirovića da se pravoslavne žrtve ustaškog genocida smatraju novomučenicima, mitropolit dabro-bosanskog g. Vladislav blagoslovio je nameru Odbora za sahranu da u Prebilovcima podigne spomenik-crkvu posvećenu Saboru srpskih svetitelja i prebilovačkih velikomučenika, čija je izgradnja počela 10. januara ove godine. Dosad su završeni kripti i temelji, koje će u nedelju 4. avgusta osveštati patrijarh srpski g. Pavle, posle čega će održati parastos uz saslužnje sveštenika zemunsko-hercegovačke i drugih eparhija. (*Politika*, 5. avgust 1991)

INTERVJU DR NIKOLE KOLJEVIĆA „POLITICI“
- SVE VIŠE PRISTALICA ISTORIJSKOG SPORAZUMA SRBA I MUSLIMANA -

Sporazum je istorijski po tome što će konačno izaći na videlo šta je stvarni interes njenih naroda. – Od 105 opština u BiH u 102 žive zajedno muslimanski i srpski narod. – Na Hrvatima je da izaberu svoj put

Inicijativa g. Adila Zulfikarpašića, lidera Muslimanske boljševičke stranke – o prijateljskom sporazumu Muslimana i Srba u Bosni i Hercegovini, koji je već proglašen za istorijski čin, svesrdno je prihvaćen od Srpske demokratske stranke. Iz dana u dan ovaj sporazum dobija sve više pristalica. Moglo bi se, štaviše, reći da prerata u mirovni pokret na najosetljivijem međunacionalnom prostoru kod nas, što uliva nadu u dobar putokaz rešavanja već usijanje jugoslovenske krize.

Istina, druga muslimanska stranka, Stranka demokratske akcije, predvođena Alijom Izetbegovićem, pokazuje rezerve prema ovoj mirovnoj inicijativi.

Šta o svemu tome misli profesor dr Nikola Koljević, član Predsedništva Republike Bosne i Hercegovine objavljujemo u ekskluzinom intervjuu, koji je juče dao našem novinaru Blagoju Komljenoviću.

Sporazum između Srpske demokratske stranke i Muslimanske bošnjačke stranke u ova krizna vremena deluje kao melem na ranu. Kako je došlo do njega i ko su njegovi protagonisti!

Upotrebili ste pravu reč, melem na ranu, jer od svog osnivanja pa sve do današnjeg dana Srpska demokratska stranka je očekivala i nudila saradnju i glavnoj, najvećoj Stranci demokratske akcije, Muslimanskoj, i Hrvatskoj demokratskoj zajednici. Na žalost, ono što se desilo i što je postalo vidljivo posle izbora jeste da smo u Bosni i Hercegovini dobili još jednu antisrpsko koaliciju, jer jasno je, kako po glasanjima u radu Predsedništva, tako i po radu Skupštine Bosne i Hercegovine, da su neprestano bili na jednoj strani HDZ i SDA, a na drugoj strani Srpska demokratska stranka, koja je najlegitimniji predstavnik srpskog naroda. Niko nije priznavao tu koaliciju, ali ona je bila na delu.

Ova antisrpska koalicija da li je odraz političke klime i stanja u Bosni i Hercegovini ili uticaja mimo granica Bosne i Hercegovine?

Ja bih rekao i jedno i drugo, jer jasno je da je antisrpska koalicija, pod drugim imenom delovala i deluje u Bosni i Hercegovini od 1971. godine, odnosno kako se to u vicu kaže u Bosni, BiH je značio skraćenicu Branko i Hamdija. Od tada je ta koalicija delovala i sada se samo pojavila pod drugim imenom. Naravno da su nove inspiracije, s obzirom na to da je ista stranka, nastala u Hrvatskoj, a njen jedan organ u Bosni i Hercegovini. Dakle, inspiracija je samo nova i nov podsticaj dolazio iz Hrvatske.

Da li istorijski koreni imaju uticaja na to, život zajednički vekovima Srba, Muslimana i Hrvata na istim prostorima. Znamo šta se desilo u toku II svetskog rata i koje su njegove pouke?

Ja bih tu razlikovao istorijske od političkih korena. Nas je jako ohrabrilo kada je gospodin Zulfikarpašić došao sa tom idejom i dao inicijativu za sporazum, rekavši „Znate, nas zanima istorijski sporazum između Srba i Muslimana koji nije obavljen ni 1878. ni 1918“ Nas je prvo obradovao takav globalni pristup, za razliku od ove ćepenačke politike i politikanstva kako da se dvojica zavade da bi se treći na neki način okoristio tom svađom.

Hoću da kažem da se istorijski interesi, mi smo tu u predlogu dokumenta sporazuma napisali srpskog i muslimanskog naroda ne sukobljavaju. Ostala je jedna mitska aura o tome da su Turci i Srbi od

kosovskih vremena ili od Osmanlijske carevine neprijatelji što nema nikakvo uporište u životu. U tom smislu je još veći značaj ovog istorijskog sporazuma.

Taj mitski element je uvek bio korišćen, naročito u II svetskom ratu, i nama je bilo drago što se prvi put pojavljuju predstavnici muslimanskog naroda koji shvataju da je u pitanju pokušaj korišćenja tog mitskog naseleđa za vrlo praktične političke svrhe.

Otkud podela u muslimanskom narodu na te dve stranke, a obe su, u suštini, nacionalne?

O toj podeli možda je bolje da oni govore jer jedna od pretpostavki demokratije, ili jedan od imperativa demokratije, je da svakome treba dozvoliti da govori u svoje ime. Mi smo imali, između ostalog, jednu demagogiju o tome šta Srbi žele ili ne žele, pa su govorili drugi narodi u ime Srba, ali ono što je meni poznato, sa tom rezervom da ja nemam puno pravo da o tome govorim kao što imaju Muslimani.

Mislim da je osnovna razlika, koja se i pokazuje u dosadašnjem radu i eksplicitno u izjavama predstavnika MVO da je islamska religiozna orijentacija Stranke demokratske akcije daleko jača, dok je neko veče u svom izlaganju na televiziji gospodin Zlfikarpašim četiri puta u dve rečenice upotrebio reč Evrope. Hoću da kažem da je ovo jedna modernija muslimanska organizacija koja polazi, prvo, od daleko realnijeg osećanja položaja muslimanskog naroda ili, kako oni kažu Muslimanskog bošnjačkog naroda.

Može li se reći da je oko SDA uglavnom okupljen islamski svet, da im je ideologija, u stvari, vera, a da se oko Zulfikarpašića okuplja inteligencija i progresivniji muslimanski svet?

Može, mada ja ne bih ograničio nakon nekih razgovora sa ljudima na terenu u Doboju, Banjaluci, Tuzli, Čapljini, koji su članovi i pripanici Stranke demokratske akcije, da je SDA ograničeno samo na verki usmeren svet koji islam shvata kao osnovu svoje ideologije. Mislim da je tu i niz ljudi koji imaju određen strah od toga da ne budu u novoj Jugoslaviji istorijski prevareni.

Ono što se sada dešava u Bosni i Hercegovini jeste, u stvari, raslojavanje, u prvom redu Stranke demokratske akcije, gde za ovu opciju sporazuma sa Srbima sve više simpatija pokazuju ne samo intelektualci koji jesu jezgro MBO, nego i obični ljudi koji žele normalno komšijske prirodne odnose sa ljudima sa kojima zajednički žive.

Bosna i Hercegovina je sva prožeta zajedničkim životom Muslimana i Srba.

Naročito Muslimana i Srba. I nas je impresioniralo u razgovorima sa gospodinom Zulfikarpašićem i akademikom Filipovićem to što su oni polazili

od nekih neporecivih činjenica, a ne samo od praznih želja i pustih sova. Od 105 opština žive zajedno Muslimani i Srbi, a daleko je manji broj opština u kojima su Muslimani izmešani sa Hrvatima.

Dakle, jedna vrlo prosta demografska činjenica pokazuje potrebu sporazuma jer su potencijalna trvenja i stvarne konfliktne situacije daleko verovatnije između Srba i Muslimana nego između Srba i Hrvata.

Šta je po Vama, suština sporazuma i zašto je on istorijski?

Suština tog sporazuma je, po mom mišljenju, prvo, da se u javnost izvuče stvarni interes sva tri naroda u Bosni i Hercegovini. Mi smo do sada imali situaciju da su intereski srpskog naroda kroz SDS izrečenih odmah do kraja i na početku – život srpskog naroda u istoj državi. Takvi interesi hrvatskog i muslimanskog naroda nisu bili izvučeni na površinu, nisu bili dovoljno jasni kao što će sada morati da budu.

Uzmite samo orijentaciju od početka HDZ. HDZ je izlazio sa tezom da on, za razliku od Srba, priznaje suverenu Bosnu. Nikome nije, osim liderima SDA, bilo teško zaključiti da je hadezeovsko zalaganje za suverenu Bosnu providna dvospratna politička igra.

Kako se uopšte može verovati u nečiju iskrenost ko u kontekstu trenutne hrvatske nacionalne fanatizacije tvrdi da mu ne smeta što će njegov narod živeti u dve suverene države, u NDH i ND BiH. To su priče za malu i starmalu decu koja više veruju u kabinetsku kombinatoriku nego u istorijsku logiju. Jer, u takvim maštarijama zaboravljene su dve istorijske bitne stvari: politička volja srpskog naroda i odnos snaga.

Dakle, hoću da kažem da je ovaj sporazum istorijski po tome što će konačno u Bosni morati izaći na videlo šta je stvarna opcija hrvatskog naroda i šta je stvarna opcija muslimanskog naroda.

Dakle, nema nikakve zavere dva naroda protiv trećeg, hrvatskog, kako to želi da ovaj sporazum oceni sam lider SDA Alija Izetbegović?

Naprotiv, ono što je u takvoj izjavi i rekaciji gospodina Izetbetovića najviše uvredljivo jeste da je do sada postojao prećutni sporazum iza leđa srpskog naroda, a da se onim sporazumom pred licem javnosti svakome nudi mogućnost istinskog istorijskog razrešenja.

Što se tiče položaja hrvata, mi smo im ostavili otvorenu mogućnost da sami demokratskim putem izaberu svoj put. Bitno je, međutim, što će sada morati da izađu sa svojom opcijom na čistinu.

Za sada, oni ćute?

Da, trenutno oni ćute ali i govore da oni ne mogu pristati na krnju Jugoslaviju. Međutim, kako se uopšte od Srba i Muslimana može očekivati u

Bosni i Hercegovini da će njihova sudbina zavisiti od toga šta će odlučiti gospodin Tuđman.

Ko protura u Bosni i Hercegovini tu otrovnu propagandu o zavisnosti Bosne od Srbije, o navodnom stvaranju velike Srbije i da Srbija tera napolje Hrvatsku i Sloveniju, kada su jasne odluke, jednostrano donesene, i od Slovenije i od Hrvatske?

Koreni te progagande su jako duboki i oni sežu, meni se čini, unazad od 1918. godine, od samog osnivanja prve Jugoslavije. Ako pogledate položaj Srba u predratnoj i posleratnoj Jugoslaviji, moći ćete da primetite da su Srbi navikli druge narode u Jugoslaviji da stalno popuštaju i da drugi narodi stvaraju tzv. Neprincipijelne koalicije protiv njih. Najpre su svojim žrtvama Srbi omogućili drugim narodima da žive u jednoj zajedničkoj državi južnih Slovena.

Kraljevina je završila stvaranjem Hrvatske banovine. Posle rata kraljevina je zamenjena državom koja nije bila ništa više centralizovana od moderne Francuske, ali je proglašena centralističkom i hegemonističkom. Zamislite šta bi se desilo da je u Sovjetskom Savezu neko izbacio devizu što slabija Rusija – to jači SSSR.

Razlog razlabljivanju federacije 1974. godine je sledovalo zamenu jednom praktičnom konfederacijom koja je omogućila ovakav pravni haos i političku krizu.

Ovaj sporazum gotovo svakog dana dobija nove pristalice i u narodu širom Bosne i Hercegovine?

Prvih dana, čim smo objavili ovaj sporazum, čim smo dali javnosti na uvid taj dokument, u Sarajevu je došlo do reakcije na njega. U medijima su bile negativne reakcije, a u narodu pozitivne. Čak i emesija, koja večeras treba da bude na Sarajevskoj televiziji, i koliko mi je poznato, gospodin Izetbegović je potvrdio učešće, trebalo je da bude otkazana, ali je u poslednji čas potvrđeno da će se održati. Izetbegović je pristao kada je video da je toliko drugih ljudi, šefova stranaka, pristalo.

Tu vidite i raspoloženje u narodu i u isti mah pokušaj negativne reakcije sa političkog vrha muslimanskog, u prvom redu, a hrvatski je, konačno, i neki dan bio potpuno jasan u tekstu gospodina Komšića u „Oslobođenju“, pod karakterističnim naslovom u kojem se govori o izručivanju Bosne i hercegovine Srbiji.

Očigledno je da su se Muslimani otreznili, shvatili su šta znači izjava gospodina Franje Tuđmana o podeli Bosne, kao i ranije izjave dr Brozovića da će se Hrvatska braniti na Drini. Čini se Muslimani ne bi želeli ni u kom slučaju biti eksponat u rukama Hrvatske, pogotovu sadašnje njihove ekstremne politike?

Mi se nadamo da su te izjave i ti potezi otreznili muslimanski narod i da su mu omogućili da otkriju analogiju izjave proustaškog ekstremističkog ponašanja 1941. i 1991. godine. Sada je, u prvom redu, na muslimanskom narodu i na vođama muslimanskog naroda da shvate o čemu se u suštini radi i da znaju daje pitanje rata i mira u Bosni, prevashodno, u muslimanskim rukama.

To ne znači da je pitanje sudbine Bosne i Hercegovine samo u muslimanskim rukama. Srpski narod je danas, posle decenija obezglavljenosti ponovo svestan svog jedinstva i svestan onih sila koje su ugrožavale to jedinstvo da bi jednostavno migao da kaže poput igumana Stefana, „što god dođe ja sam mu naredan“. Čak i beogradska opozicija, bar njen najčestitiji deo, počinje da shvata taj istorijski kategoričan imperativ pred kojim samo „strančarstvo“ postaje ravno nacionalnoj izdaji.

Srećom, u Bosni i Hercegovini, za razliku od Hrvatske, srpski narod ima ustavnu mogućnost da ostane u Jugoslaviji, dok oni koji to uslovljavaju ostankom Hrvatske moraju ili da primoraju Hrvatsku ili da prisile Srbe. Treća opcija, u koju se gospodin Izetbegović uzda, zapravo, uopšte nije opcija jer je nešto što neće ni Hrvati ni Srbi.

Ukratko, da li će izbiti građanski rat u Bosni i Hercegovini sada najviše zavisi od Muslimana i to je ono što, čini mi se, daje ogromnu snagu inicijativi muslimanskih lidera koji žele istorijski sporazum sa Sbrima. Narod počinje da shvata o čemu se radi i šta će biti sledeći potez.

Gospodin Zulfikarpašić je imao i kontakte sa predsednikom Srbije Slobodanom Miloševićem. Ocenio je to vrlo pozitivnim i korisnim.

Jeste. Moram da kažem da je veliko olakšanje bilo sinoć u Sarajevu kada je na televiziji objavljen odgovor gospodina Zulfikarpašića na čestitke, odnosno izraze dobre volje i pozdrav takvog odobravanja, a najbolje želje predsednika Miloševića. Mi smo to shvatili da lideri Muslimanske bošnjačke organizacije istinski žele sporazum, želi da prekine tradiciju dosadašnjih posleizbornih političkih igara.

Vi ste član Predsendištva Bosne i Hercegovine kao predstavnik SDS. Osećaju se se izraženije podele u samom Predsedništvu. Zbog čega?

Na žalost, to je tačno. Počelo je sa nepoštovanjem zajedničkog zaključka o javnosti rada u Predsedništvu. Taj zaključak je donesen, ali nije ispoštovan. Ne treba ni da vam kažem šta za demokratski život znači da je osnovna pretpostavka javnost političkog rada najviših organa vlasti. Zatim je privatizacija i narušavanje zakonitosti sve više uzimalo maha u Predsedništvu Bosne i Hercegovine i nedavno dostiglo tkave fantastične oblike da smo

gospođa Plavšić i ja jednostavno dužni podneti izveštaj o tome i Skupštini i široj javnosti.

Razmišljate li, možda, i o ostavkama u Predsedništvu?

Na to nemamo pravo, a imali bismo mnogo ličnih razloga. Nemamo pravo jer bi to bio poraz ne samo pred antisrpskom koalicijom, nego i poraz u odnosu na opšte društveno opredeljenje za pravnu državu i demokratiju. Reč je, jednostavno, o tome da muslimanski narod, pe sega, mora saznati punu istinu jer se njemu u Sarajevu trenutno serviraju propagandne laži: jedna je da Srbi ugrožavaju celovitost Bosne, što Srbi nikada nisu činili. Srpska demokratska stranka smatra da srpski narod nema nikakve istorijske potrebe ni interese da menja granice Bosne. Naravno, pod uslovom, što je zapisano i u Ustavu Bosne i Hercegovine, da Bosna ostane u državi Jugoslaviji.

Druga propagandna laž, koja se širi u Bosni, jeste da su odnosi između Muslimana i Srba, kako je to rekao nedavno gospodin Izetbegović, prilično dobri. Međutim, ti odnosi nisu nikako dobri i upravo je to bio povod – briga za živote, za sudbinu svog naroda – liderima MBO da daju inicijativu za ovakav sporazum. Oni nisu pristali na tu laž zato što je ona opasna, i pokušaj razrešavanja potencijalnog konflikta, dakle potencijalnog sukoba između Srba i Muslimana koji je stvoren, do kojeg je dovela antisrpska koalicija, je nešto što je početna tačka rešavanja svih drugih problema u Bosni.

Imate li osećaj da sada i među Muslimanima ima više pristalica stranke bošnjaka, na štetu SDA?

Mislim da su simpatije muslimanskog naroda toliko porasle da će i SDA morati menjati stav prema ovom sporazumu ukoliko hoće da ostanu predstavnici svog naroda. Kako će oni to razrešiti između sebe, to je stvar samog muslimanskog naroda i tih stranki. Ipak, jako je ohrabrujuća izjava gospodina Zulfikarpašića da on u ovom slučaju ne nastupa stranački, pogotovu ne „strančarski“ i da je on spreman da takav sporazum potpiše i Alija Izetbegović, štaviše, nije mu bitno da li će MBO biti nosilac takvog sporazuma, koliko mu je bitno da se potencijalni konflikti između Muslimana i Srba kao naroda spreče.

Novo žarište tok konflikta između Muslimana i Srba nastalo je u Sandžaku gde ekstremni dr Sulejman Ugljanin pokušava po svaku cenu da napravi rascep između ova dva naroda. Začudo, lideri SDA iz Bosne i Hercegovine daju mu podršku. Odakle to?

Moram vam odmah reći dve stvari: kada su se gospodin Filipović i gospodin Zulfikarpašić obratili SDS i kada smo u toku našeg prvog razgovora o tome raspravljali, odmah su rekli da oni ne smatraju da je pitanje Albanaca,

Muslimana i Muslimana u Sandžaku nešto što treba u Bosni da se razrešava. To je jedna od stvari gde su oni dobili, da tako kažem, naše poverenje.

Druga stvar koja je očigledna jeste međunarodni primer. Neki dan smo dobili materijal iz Švajcarske, studijski materijal profesora Aleksandra Trumića, u kome se vidi da su u Švajcarskoj kao mnogonacionalnoj državi konflikte najčešće izazivali doseljenici. To je istorijski jako zanimljivo jer ljudi koji dolaze, koji nisu život proveli, odnosno generacije nisu provodile zajednički život sa drugim narodima, psihološki su daleko spremniji na konflikte nego oni koji su, da tako kažem, komšije vekovima.

Otud je povezivanje ili oslanjanje SDA na ljude Muslimane iz Sandžaka koji su doseljenici u Bosni ili na one u Sandžaku, u Srbiji, jedna vrlo opasna i militantna stvar. Stoga je odnos stranke Muslimansko-bošnjačke već u samom svom nazivu, daleko korektniji. Reč je o interesima Muslimana koji žive u Bosni.

Svi smo optimisti da će ovaj istorijski sporazum uspeti, ali šta bi bilo, po vašem mišljenju, ako bi on propao?

Moram vam najpre reći da mnogo stvari u prvom redu medijske, rade protiv ovog sporazuma. Ima ona najveća opasnost u Bosni koja je vezana za jednu poslovicu, mentalitet: drugi dan – druga nafaka.

Postoje vidljivi pokušaji da se ovaj sporazum koji još nije, zapravo, ni postignut, već je samo naznačen, postavi kao jedna od mogućih opcija, drugim rečima da se marginalizira. Ja ne verujem da će se to desiti ukoliko Muslimanski narod i Srpski narod istraju u artikulisanju istorijskih interesa. No, verujem da će se to desiti s obzirom na sve povoljnija reagovanja sve većeg broja ljudi.

Ali, čak ako do sporazuma i ne dođe odmah, jedno će se, čini mi se, nesumnjivo ustanoviti: više se antisrpska koalicija između HDZ i SDA neće moći javno sakrivati. Ili će se ta koalicija raspasti ili će se pak otkriti u svim svojim istorijskim poraznim implikacijama. A onda će, bar svako u Bosni i Hercegovini znati ko nudi mir i zajednički život a ko secesiju i rat, pa će moći i morati lično da se opredeli.

Neuspeh ovog sporazuma još više bi zaoštrio međunacionalne prilike u Bosni i Hercegovini, sa velikom opasnošću da izbije građanski rat. Znači li to da je srpski narod spreman čak i na oružani otpor?

Ja sam spomenuo da je srpski narod danas spreman na sve sem na jedno – da se odrekne svojih minimalnih elementarnih prava na istorijski život. To je najskromniji zahtev koji je najveći narod u jednoj zemlji mogao da

postavi. Zato se ispod te donje tačke nema kud ići, sem u sopstvenu propast i nacionalnu kapitulaciju.

No, u isti mah, ta donja tačka je onaj čvrst oslonac koji načelno ne ugrožava ni jedan drugi narod, ali tek na toj tački obnavlja se srpska svest o sopstvenom interesu. Zato se na takvim temeljima može solidno zasnovati novo državno zdanje u Jugoslaviji i nema tog Srbina više u Bosni i Hercegovini koji bi, bez obzira na cenu, pristao da se tog najelementarnijeg zahteva odrekne.

Kako ocenjujete najnoviji neuspeh predsedništva i manipulacije njegovog predsednika gospodina Mesića. Nejasna je uloga Bogića Bogićevića, predstavnika Bosne i Hercegovine. Nejasno je čije interese on zastupa.

Moram da vam kažem da je njegovo držanje poslednjih dana i meni nejasno, mada znam da je pozicija Bogića Bogićevića bio pokušaj jednog apsolutnog legalizma, jednog zadržavanja slova zakona. Ono što je u poslednjim događajima vidljivo mislim da je i on sam bio izmanipulisan.

Ono što se desilo jeste to da se on suprotstavio jednom očiglednom zaključku Predsedništva Jugoslavije o prekidu vatre Hrvatskoj i o kontroli tog prekida od ljudi iz ove zemlje.

Na žalost, ta medijska manipulacija koja već dugo traje u Jugoslaviji je onemogućila da svi ljudi dovoljno jasno vide da je stav Srbije i Crne Gore bio, pre svega, protiv stranog vojnog prisustva, što je nespojiva sa nezavisnošću jedne zemlje. Ima to široku patriotsku podršku u javnosti, bez obzira na politička i ideološka opredeljenja.

Što se tiče ponašanja predsednika Mesića, pokazalo se da je on taj položaj pokušao da iskoristi za razrešenje jedne, rekao bih, vrlo teške hrvatske situacije, hteo je da iskoristi jugoslovensko Predsedništvo za stranu intervenciju, za dovođenje stranih sila kako bi se ratni poraz u Hrvatskoj preokrenuo u neku političku pobedu. (*Politika*, 7. avgust 1991)

ZAVERA ĆUTANJA O GENOCIDU U NDH

U toku avgusta izačiće iz štampe foto-album i više publikacija o ustaškim zločinima nad Srbima u NDH, namenjenih međunarodnoj javnosti

U nastojanju da međunarodnoj javnosti predoči istorijske činjenice o uzrocima aktuelnih srpsko-hrvatskih sukoba i razlozima zašto srpski narod koji vekovima živi na teritorijam u okviru današnjih administrativnih granica Republike Hrvatske ne vidi svoju egzistenciju van Jugoslavije ili Srbije, Ministarstvo informacija Republike Srbije priprema nekoliko novih izdanja.

U toku avgusta izaći će iz štampe foto-album o zločinima i genocidu nad Srbima u NDH. Album čine autorski prilozi dr Milana Bulajića, Antuna Miletića i Dragoja Lukića i prevedeni su na engleski. U pripremi su takođe i publikacije sa engleskim prevodima tekstova „Zavera ćutanja o genocidu u NDH i o koncentracionom logoru Jasenovac“ novinara „Politike“ Slobodana Kljakića, kao i „Izveštaj Milisava Grujića, šefa obaveštajne službe Srpskog dobrovoljačkog korpusa o zločinima nad srpskim narodom 1941. i 1942. godine“ koji je za štampu priredio profesor Ratislav Petrović.

Međunarodnoj javnosti biće prezentirana i svedočanstva iz Nemačkih i Italijanskih izvora koja govore o zverstvima ustaša u vreme marionetske nacističke nezavisne države Hrvatske. (*Politika*, 7. avgust 1991)

SAHRANA KOSTIJU USTAŠKIH ŽRTAVA SA GLAMOČA

Opelo će držati Njegova svetost patrijarh srpski gospodin Pavle. Sahrani će prisustvovati politička i intelektualna elita srpskog naroda

U subotu, 10. avgusta, u kriptu manastira Veselinje, na Vrbi, biće sahranjene kosti srpskih mučenika stradali u ustaškim pogromima 1941. godine, bačenih u jamu Koričnа, kamenolom Busija kao i kosti ostalih stradalnika pronađene na brojnim stratištima, u jamama po glamočkim brdima. Srpski narod ovog kraja neće nikada zaboraviti krvavi Ilindan 1941. godine, kada je samo u jednom danu od ustaške kame stradalo više od 300 ljudi, žena i dece, a ovaj iznad svega sveti i moralni čin biće uveličan prisustvom njegove svetosti patrijarha srpskog gospodina Pavla, koji će uz sasluženje grupe episkopa Srpske pravoslavne crkve održati opelo srpskim mučenicima.

Prisutnom narodu obratiće se predsednik SDS BiH dr Radovan Karadžić i članovi Predsedništva BiH dr Biljana Plavšić i dr Nikola Koljević, a očekuje se i prisustvo predstavnika Narodne skupštine Vlade Republike Srbije, istoričara i akademika prof. dr Milorada Ekmečića i dr Milana Bulajića.

U kulturno-umetničkom programu učestvovaće velikani Srpske pisane reči, akademici Matija Bećković, Dobrica Ćosić i Brana Crnčević.

ODLOŽEN SUSRET PATRIJARHA PAVLA
- I KARDINALA KUHARIĆA -

Susret patrijarha Srpske pravoslavne crkve gospodina Pavla i predsednika Biskupske konferencije Jugoslavije dr Franje Kuharića, koji je sutra trebalo da se održi u Banja Luci, odložen je.

Tanjug je iz sedišta Srpske pravoslavne crkve obavešten da je patrijah Pavle kardinalu Kuhariću uputio poruku u kojoj se kaže: „Sveti arhijerejski sinod Srpske pravoslavne crkve žali što mora da vas umoli da predstojeći susret u Banja Luci, zbog nepredviđenih okolnosti, za sada bude odložen“.

Tema razgovora dva velikodostojnika trebalo je, kako je najavljeno, da budu aktuelna politička situacija u Jugoslaviji i ratni sukobi u Hrvatskoj.

DRSKA PLJAČKA ORUŽJA NA ŠOLTI
- NAORUŽANI CIVILI NAPALI VOJNIKE -

Iz kasarne Bela Straža na Šolti odnesena veća količina oružja i municije

Tokom današnjeg dana grupa naoružanih civila izvršila je drsku pljačku oružja i municije na ostrvu Šolti. U ovom službenom reagovanju komanda Vojno pomorske oblasti ocenjuje to kao „gnusni sramni čin“ koji do sada nije zabeležen u ovom delu zemlje.

Sve se dogodilo danas oko podne i to po unapred razrađenom planu i posle dužeg opserviranja kasarne Bela Straža. Desilo se to da je komandir straže morao da ode na lekarski pregled u Split. Njegovu odsutnost iskoristili su napadali koji su prisilili dva mornara u selu Grohote da uđu u jedno vozilo ljubljanske registracije sa kojim su ih dovezli pred kapiju kasarne.

Pod pretnjom oružjem je zatim jednom mornaru naređeno da otvori kapiju. Tada su razoružali stražara, a sa vozilom TAM-5000, vlasništvo „Dalmacija vina“, u kojem je bilo inače i pojačanje prvoj grupi napadača, odnesena je zatim veća količina oružja, municije i minsko-eksplozivnih sredstava.

U komandi VPO saznali smo večeras da traje opsežna potraga za oružjem, ali, koliko se zna, još uvek bez rezultata. Pretpostavlja se da je oružje još uvek sakriveno na ostrvu da bi se u pogodnom trenutku ukrcalo na brod i prebacilo na kopno. (*Politika*, 7. avgust 1991)

SUSRET S BRANIOCIMA GLINE
- POLA VEKA JE MALO ZA ZABORAV -

Zločine svojih dobrih komšija koji su 1941. obukli ustaške uniforme u Glini ne seća se samo Ljuban Jednak, jedini preživeli od hiljadu dve stotine Srba koji su na prevaru pokupljeni i zaklani u mesnoj pravoslavnoj crkvi. – „Nećemo dozvoliti da se takav zločin ponovi“ – poručuju Banijci

Glina, 7. avgusta

Da nije bilo blagovremenog organizovanja za odbranu i sklanjanje nejači, gore bismo prošli nego 1941. Ovo kaže sedamdesetogodišnji Ljuban Jednak. U njegove reči ne treba sumnjati – on je jedini preživeli od više od hiljadu dvesta Srba sa Banije, koje su ustaše 30. jula 1941. godine zatvorile u pravoslavnu crkvu u Glini i tu ih poklal. Ravno posle pola veka Ljuban Jednak je opet doživeo da oružane snage Hrvatske, sada pod firmom mupovci i gardisti, opet haraju i ubijaju Banijom Tragovi njihove bestijalnosti vidljivi su gotovo na svakoj kući u Glini. Prilikom poslednjeg upada u ovaj gradić, nisu poštedeli na Spomen-dom podignut na mestu gde je nekada bila crkva od koje su ustaše npravile jednu od najvećih srpskih grobnica. Stakla i zidovi na Spomen-domu su izrešetani mecima. Bilo je to pre samo desetak dana.

Avet prošlosti se opet nadnela nad Glinu i Baniju, a one koji su zaboravili lekcije iz istorije Ljuban Jednak će podsetiti...

„Pjevaj, Stojane Bajiću!“

Prvo su nas odveli u crkvu u Topuskom. Bila je tesna za sve. A bejaše vreo dan, tog 28. jula. Među onima koji nas sprovode vidim komšiju Mata Ržankovića. Mislio sam dotad da bi sa mnom podelio i poslednji zalogaj. Zatražih mu gutlja vode. On me grubo odgurnu. Predveče su nas ubacili u kamione. Sprovodnik nam je bio Đuro Vukinovac, kao i Mate Hrvet, ali moj dobar poznanik. Računao sam na njegovu zaštitu, ali umesto nje dobio sam korbač po leđima. Dovezli su nas sutradan pred crkvu u Glini. Onda, ugurali u nju.

Bože, kako je u toj crkvi tesno bilo. A, pred crkvom, takođe. Prozivaju ustaše Pera Miljevića. Pitaju ga šta zna o četnicima. Zaklaše Pera.Prozvaše Stojana Bajića, poznatog u celom kraj kao dobrog pevača. Zavrnuše mu glavu i presekoše grkljan. Šikljala je krv iz Stojanovog vrata, a ustaše viču: „Pevaj, Stojane Bajiću!“ Posle su tražili novac da nam donesu hranu. Pričali su da ćemo na rad u Liku. Ko je imao, dvao je. Oni su kupovali piće i njime se nalivali, tu pred nama. Kupili su i sveće. Naređivali su da ih palimo. Mnogi su uzalud to pokušavali. Vazduha u crkvi nije bilo ni da se udahne. Ustaše su se smejale, lupale ikone i sve drugo u našoj svetoj crkvi Male Gospojine. Onda, pitaju ko je od nas prekršten u katoličku veru. Od svih, javiše se dvojica, neki Adam i beležnik Paja. Nekud ih odvedoše. Opet tra

E da palimo sveće. Sveće neće da gore, a oni izvode dvojicu brkatih. Zapališe im brkove i veđe pa zaklaše. Kolju, stalno kolju. Iz crkve potok krvi... Zavukao se ja u jedan ormarić, u uglu crkve, uveren da ću ovaj užas preživeti. Čujem kako ustaše jedan drugog podsećaju da ne propuste koga sa zlatnim

nakitom. Ako ne mogu da skinu prsten, kidaju prste. I, stalno, kolju. Kolju toliko da oni koji ubacuju u kamione, ne mogu da stignu. Iz ormana sam se pružio među zaklane. Kada su bajonetima ubadali tela, pre ubacivanja u kamion, neko je stao nogom na mene. Posle su i mene ubacili. Kamion su ispraznili u jamu Novog Sela. Dugo su stajali kraj jame da provere ima li živih. Rafalima su pucali u sve što bi se pomerilo. I meni su noge izređetali.

Priča Ljuban Jednak dalje kako se iskobeljao između leševa, stigao do Majskih polja, susreo se sa Stojanom Rebračom, koji se krio u šumi i koji mu je pomogao da stigne do rođaka.

Zar opet?

Toliko iz Ljubanove priče za one zaboravne. Ne tako davno, nad ovom pričom o ustaškom zločinu u Glini zgražavala se cela Evropa, ceo svet. Grozili su se i Jasenovca, hercegovačkih jama, reka na kojima su brane nastajale od ljudskih tela... Ovi zločini bili su označeni kao ustaška nedela.Nedela onih koji su oslonac imali u fašističkoj Nemačkoj.

Na koga li se sada oslanjaju mupovci?

Na putu po Baniji mogu se čuti samo radio-stanice iz severozapadnih jugoslovenskih republika. Slušamo preko tih stanica kako su teroristi (kako nazivaju srpski živalj u SAO Krajini) napali redsrstvenike, kako pljačkaju i ubijaju nedužni narod. Tako javlja radio.

A, evo šta smo videli u poslednjih nekoliko dana na Baniji: U blizini Dvora na Uni ubijene su dve starice, po nacionalnosti Srpkinje. Jedna je zaklana, druga umorena tupim predmetom, možda maljem. U šumarku, u kostajničkoj opštini, zaklana su dvojica mladića. Jedan je imao dvadeset, drugi dvadeset jednu godinu. U Glini gotovo nema stanovnika. Sve je u zbegu, osim ljudi sposobnih pušku da nose, organizovanih u Teritorijalnu odbranu. Videli smo i mnoge ostatke mupovskih „rukotvorina“ po gradskim kućama. Čuli reči penzionera Nikole Arbatine: „Obavestite svet o našoj svetoj borbi. Zamolite inostrane novinare da dođu i da napišu o onome šta vide. Mi smo u ratu sa gardistima i redarstvenicima koje je na nas poslalo hrvatsko rukovodstvo.“

Glina nema telefonskih veza sa svetom. Dragoljub Bulat, iz Udruženja Srba iz Hrvatske u Beogradu, rodom iz ovog kraja, koji se vratio u zavičaj, uveren je da će telefonske veze proraditi za nekoliko dana. To isto misli i Živko Prodanić. Od njih dvojice saznajemo da beogradska štampa u Glini, kao ni u celu Baniju, ne stiže već nedeljama.

U bolnici se radi pod teškim uslsovima. Obećanje da će u Glinu doći dva lekara-hirurga i anesteziolog nikako da se ostvari. Što se tiče obećanja za slične pomoći, ona se u potpunosti ostvaruju. Kamioni puni namirnica i lekova prispeli su iz Novog Sada, Ivanjice, Majdanpeka, Milanovca i Smederevske Palanke. Selo Obudova, u opštini Bosanski Šamac, uputilo je, takođe, pun kamion hrane. O podeli hrane stanovništvu predsednik Opštinskog odbora Crvenog krsta Simo Arlov kaže da se obavlja blagovremeno i da za sada ima brašna, ulja, šećera...

Na osam kilometara od Gline su jaka uporišta gardista i redarstvenika. Nema dana da „jastrebovi" iz tih uporišta ne izlete, makar da bi uznemirili srpski živalj u ovom kraju.

Glina živi u ratnim uslovima. Ljudi ovde nisu sigurni hoće li dočekati naredni dan. Ali, ono u čemu su odlučni, jeste da nikada više ne dozvole da se ponovi zločin iz crkve. Tada su ih komšije na prevaru okupile pod izgovorom da idu na rad u Liku i odveli na stratište. Tu prošlost i te komšije ovde nisu zaboravili". (*Politika,* 8. avgust. 1991)

SAHRANA KOSTIJU USTAŠKIH ŽRTAVA IZ 1941. GODINE

Opelo će održati Njegova svetost patrijarh srpski gospodin Pavle

Livno, 7. avgusta

Uz svetu arhijerejsku liturgiju, koju će služiti Njegova svetost patrijrh srpski gospodin Pavle, i parastos stradalnicima u nedelju će se u Livnu obaviti sahrana posmrtnih ostataka blizu dve hiljade žrtava ustaškog zločina sa područja ove komune.

U pokoljima od jula do avgusta 1941. godine potpuno je stradalo srpsko stanovništvo u 12 sela, koja su danas etnički čista. Za samo jedna dan ustaše su ubile i zaklale svih 235 Srba u selu Golinjevu. Najmonstrouzniji zločin odigrao se u zgradi OŠ „Čelebići", gde su ustaški koljači umorili 350 Srba Masovna stradanja Srba zabeležena su i na stratištima u prologu, zatim, jamama Ravni, Dolac, bikuša, Kamešnice i Tušnici. Posle rata zvanične vlasti nisu dozvoljavale potomcima i rođacima da posećuju ova mesta, da se, navodno, ne bi raspirivala međunacionalna mržnja.

Ipak, livnički Srbi su krajem prošle i početkom ove godine čvrsto odlučili i poveli akciju na vađenju, prenosu i sahrani kostiju svih nevino stradalih Srba tokom četiri godine rata.

U dvorištu Srpske pravoslavne crkve u Livnu izgrađena je velika kripta sa mauzelojem u kome će biti sahranjene sve žrtve.

U nedelju se očekuje dolazak velikog broja gostiju iz Srbije i Bosne i Hercegovine, kao i potomaka i rođaka žrtava. (*Politika*, 8.avgust 1991)

INTERVJU AKADEMIKA DR VASILIJA KRESTIĆA „POLITICI"
- VREME PRELOMNIH I SUDBINSKIH REŠENJA -

Sve nacije i manjine u raspadajućoj Jugoslaviji obezbeđuju sopstvene interese, pa se ni Srbi ne mogu ponašati drugačije. – U formiranju novih granica moraju se uzeti u obzir i negativne posledice genocida nad srpskim narodom. – Koliko nam je u svim kriznim trenucima, a i u ovom času, neophodno duhovno jedinstvo toliko moramo uvažavati unutarnacionalne političke raznolikosti da ne bismo zapali u neko naciokratsko jednoumlje

Akademik i profesor Filozofskog fakulteta u Beogradu dr Vasilije Krestić, poznat je naučnoj i široj javnosti kao autor knjiga: „Hrvatsko-ugarska nagodba 1868. godine", „Istorija srpske štampe u Ugarskoj 1791-1914", „Istorija srpsko hrvatskih odnosa i jugoslovenske ideje"... Profesor Krestić se predano bavi pre svega srpsko-hrvatskim odnosima i istorijom srpskog naroda u Hrvatskoj, a uskoro će mu u izdanju „Politikine" kuće izaći i knjiga „Istorija Srba u Hrvatskoj i Slavoniji od 1848. do 1914. godine".

U današnjem broju „Politike" objavljujemo ekskluzivnih razgovora našeg novinara Milorada Vučelića sa profesorom Vasilijem Krestićem.

Našu današnju situaciju s pravom označavamo istorijski prelomnom. Ta nam se ocena čini sama po sebi jasnom i samorazumljivom, ali, ipak, želeli bismo da je što preciznije moguće odredite? Kakva se sve i kolika iskušenja postavljaju pred srpski narod? Posebno pitanje je zašto je i do čemu ta situacija prelomna i sudbinska važna za srpski narod u Hrvatskoj i uopšte srpski naod u dijaspori?

U poslednjih stotinu i više godina čitavu srpsku istoriju neprekinudo, poput crvene niti, koja je bila nekada više a nekada manje uočljiva, prožimalo je jugoslovensko usmerenje. Sve što je u tom nemalom vremenskom razmaku rađeno zasnivano je na pretpostavci ovakvog ili onakvog zajedničkog života. Ovim što se u poslednje vreme dogodilo u Jugoslaviji, posebno u Hrvatskoj i Sloveniji jasno je da su sve srpske investicije, sve težnje i nade, i sve žrtve, bile uzaludne, da su sve pretpostavke o životu u zajedničkoj državi pale u vodu, jer su bile pogrešne. Malo kojem mislećem Srbinu to danas nije jasno.

Kako su iluzije o dosad postojećoj Jugoslaviji sa Hrvatima i Slovencima srušene, našli smo se na istorijskoj prekretnici. Iskušenja su velika i srpski narod u dijaspori, po instinktu samoodržavanja , sam pronalazi najbolja rešenja. Očigledno je da je srpski narod u Hrvatskoj, koji je bio spreman da

živi u toj zemlji sa minimalnim ustupcima, kojih je lišen, sasvim dobro shvatio da sa čitavom jugoslovenskom prošlošću mora da raskine ako želi da očuva svoj biološki opstanak. Tom narodu je jasno da mu u važećem administrativno.političkim okvirima nema egzistencije i da stoga te okvire ne može da prihvati. To su i prelomna i sudbinaska rešenja, ali ona su Srbima nametnuta suludom ekskluzivnom šovinističko.rasističkom politikom, koja u hrvatskoj sredini nije nova. Više puta je ona u prošlosti dolazila do izražaja pokazujući svoje nakazne ciljeve. Istina, uvek je bila poražena, dobrim delom zahvaljujući baš Srbima, ali se i ponovo rađala. Kako u hrvatskom društvu nije bilo a ni danas nema dovoljno snaga koje bi bile u stanju da se odupru toj politici, poučeni prošlošću a i savremenim zbivanjima, Srbi u Hrvatskoj ovog puta ne treba protiv nje da biju bitku radi Hrvatske i Hrvata i radi neke nove Jugoslavije, kao što je dosad bio slučaj, već radi toga da se te pošasti za sva vremena oslobode.

Kako vidite srpski nacionalni interes u samoj završnici raspleta jugoslovenske državne krize?

Očigledno je da sve nacije i nacionalne manjine u raspadajućoj Jugoslaviji gledaju svoja posla – obezbeđuju sopstvene interese. Ne vidim mogućnost da se u takvoj situaciji Srbi mogu i smeju ponašati drugačije. I oni, kao i svi ostali, moraju voditi računa o sopstvenim državnim, političkim, ekonomskim i drugim interesima. Pri tome moraju težiti ne privremenim već dugoročnim rešenjima, što znači da odlučno moraju braniti ono što im pripada a ne posezati za onim što je tuđe. Da li će ti interesi moći biti obezbeđeni u nekoj drugačije komponovanoj Jugoslaviji, ili drugačijoj srpskoj državi, to je pitanje na koje u sadašnjem trenutku nije moguće sa sigurnošću dati odgovor. Sasvim je razumljivo da moramo težiti mirnim i demokratskim rešenjima, ali da moramo biti spremni i da na silu odgovorimo silom.

Kako gledate na optužbe da je za raspad Jugoslavije ponajviše krivo nekakvo povampirenje Garašaninove koncepcije velike Srbije koju oličava Slobodan Milošević?

Na to bih vam mogao odgovoriti onom narodnom: „Na vuka povika a lisica meso jede." Ne treba ni da kažem da je Srbija vuk a Hrvatska lisica. Stara je praksa nekadašnje austrougarske politike bila da svaku srpski misao, ideju i akciju, koja je bila u suprotnosti sa nastojanjima Habzburške monarhije, proglasi za velikosrpsku, da je demonizuje i satanizuje. Tu praksu austrougarske politike uveliko su upražnjavali i političari velikohrvatskih i političara velikohrvatskih ambicija, koji su bili u službi bečke i peštanske protivsrpske a proaustrijske politike. Ukoliko su više radili na širenju i jačanju velikohrvatske državne ideje i zahvatali sve veća teritorijalna prostranstva,

pozivajući se na svoje himerično „povjesno pravo", utoliko su više dizali galamu na tobožnje velikosrpske planove i težnje. Tako je i bilo u ranijoj prošlosti, tako je bilo između dva rata, a tako je i danas.

U tom skopu treba posmatrati i napade na Slobodana Miloševića Ovog časa kad je on krenuo u akciju uspostavljanja teritorijalnog integriteta Srbije, kad je počeo da radi na ukidanju dveju autonomnih jedinica kao konstitutivnih delova federacije, dobio je epitet povampirenog sledbenika Ilije Garašanina i doslednog izvršioca memoranduma SANU. Takve ocene, koje su najpre potekle iz Hrvatske bile su potom prihvaćene od svih onih kojima je odgovarala slaba i na tri dela razbijena Srbija. Isti oni političari i krugovi koji šire strah od velike Srbije i zbog toga napadaju Miloševića ne stide se da govore o velikoj Hrvatskoj i velikoj Albaniji i da rade na njihovim ostvarenjima.

Imajući u vidu Vaša istraživanja, a posebno ona o istoriji srpskog naroda u Hrvatskoj, koje se i kakve zakonomernosti mogu izvući kada je u pitanju život srpskog naroda tamo i kakve o zajedničkom životu Srba i Hrvata, a naročito u kriznim situacijama?

Otkud „suživot"...?

Jedna od osnovnih karakteristika hrvatske politike prema tamošnjim Srbima je verolomstvo. Mnogo puta, samo u poslednjih sto pedeset godina, hrvatska politika poslužila se Srbima kada se Hrvatska nalazila u teškim i gotovo bezizlaznim situacijama. U takvim situacijama Srbima su davana prava koja su im inače uskraćivana. Po minulim opasnostima u kojima su im Srbi dobro poslužili i mnogo pomogli da prevladaju teškoće, zvanične vlasti Hrvatske grubo su ih izneveravale i odbacivale potirući im prava koja su prethodno priznata i od najviših zakonodavnih tela Hrvatske.

Možda je ovo trenutak koji je srpskom narodu u Hrvatskoj konačno otvorio oči pa je, zbog grubih, neotesanih i surovih postupaka hazedeovske vlasti, počeo da izvlači pouke iz svoje prošlosti.

Proglašenje posebnih srpskih oblasti u Krajini, Slavoniji, Baranji i zapadnom Sremu dokaz je da su srpskom narodu dozlogrdile podele i prevare, da on neće „suživot" kao zamenu za život u jednakim pravima, slobodama i dužnostima. To i jeste druga značajna odlika istorije Srba u Hrvatskoj i njihovih odnosa sa hrvatima – da su se Srbi uvek i neprestano, uporno i sistemski borili za potpuno ravnopravne odnose. Nikada nisu tražili više no što im kao ravnopravnom narodu pripada, ali se nikada nisu mirili ni sa podređenim i obespravljenim položajem. Kada su sticali priznanje prednjačili su u odbrani Hrvatske i njenih interesa, a kada su ta prava gubili

borili su se samo za svoj nacionalni, politički i verski identiet, na koji se bezočno i bezobzirno, otvoreno i podmuklo napadalo u svim oblastima života sa ciljem da e srpski narod asimiluje i da Hrvatska postane etnički čista a verski jedinstvena – katolička država.

Obično se tvrdi da srpski narod živi na hrvatskim teritorijama tj. Da Srbi u Hrvatskoj žive na tuđoj, hrvatskoj zemlji mada je poznato da je srpski narod imao svoju nacinalnu samosvest daleko pre Hrvata, a naročito u Slavoniji, te je veliko pitanje po kom je to kriterijumu hrvatska teritorija sem po komunističkim granicama? Problem granica i novih razgraničenja?

Ako neki narod, poput Srba u Hrvatskoj, stotinama i stotinama godina (a njih je tu po priznanju samih hrvatskih istoričara bilo još u ranom srednjem veku) natapa zemlju krvlju i znojem, da bi je kultivisao i oplemenio, a kada sve to uspešno obavi onda mu se kaže da je dotepenac, da je uljez i nezvani gost, da zemlja nije njegova, tada je to više sociopsihološki problem tih umišljenih gospodara nego onih koji su stvarni vlasnici zemlje i koji imaju brojne dokaze da je zemlja njihova.

Pored carskih i kraljevskih privilegija raznih vrsta i iz različitih vremena, pored katastarskih knjiga, pored pojedinačnih i masovnih grobnica, Srbi imaju i tako ubedljive tapije da je zemlja njihova kakve su crkve i manastiri. Sve to dobroju znaju i hadezeovske vlasti, kao što su znale i ustške , i nije slučajno da su se ove potonje svom silinom obrušile na srpske sakralne objekte da bi ih u što većem broju uništile, a da su se komunističke iz petnih žila upinjale da bi sprečavale njihovo obnavljanje. Oni koji srpskom narodu poriču pravo na zemlju kraj ovih dokaza da je zemlja njihova, istorija je to pokazala, spremni su na genocidno uništavanje tog naroda. Srbi su toga postali svesni pa je sigurno da će svoja prava, svoje živote i svoja dobra, a to znači i svoju zemlju, braniti na način koji će biti primeren agresiji.

Nisam siguran da je aktuelno rukovodstvo Hrvatske, kada je krenulo u tzv. razdruživanje, tj. u razbijanje Jugoslavije, bilo svesno koliko krupan zalogaj je zagrizlo. Čini se da su ih promenile ambicije i relativno lako i brzo osvajanje vlasti učinile euforičnim, pa su lakoumno i neodgovorno odlučili da vekovne težnje o ostvarenju nezavisne države na temelju hrvatskog „povijesnog prava" počnu da ostvaruju i u praksi. Mislim da su se Tuđman i njegovi saradnici poneli kao pravi politički amateri, da su zaigrali hazardnu igru kojom više mogu da izgube nego da dobiju. U svakom slučaju na njima je velika istorijska odgovornost, jer su razbijanjem Jugoslavije aktuelizovali pitanje granica, a to pitanje može da bude i jeste cssus belli.

Što se tiče samog povlačenja granica, morali bi i za hrvatsku i za srpsku stranu da važe isti principi. Uz samoopredeljenje morale bi se uzeti u obzir i sve negativne posledice genocida, kojim je srpska strana veoma oštećena. U protivnom, kada bi se posledice genocida prenebregle, kada bi se pošlo od etničkih odnosa kakvi su danas, počinioci genocida bili bi nagrađeni, a oni koji su i inače spremni na genocid imali bi motiv više da ga što radikalnije izvedu.

Kako Vam u svetlu i na osnovu savremenih dešavanja danas izgleda svojevremeni spor i kampanja o „genocidnosti hrvatskog naroda" tj. Ako Vaše teze o genocidnoj politici i njenom kontinuitetu? Kako se može prepoznati današnja situacija i propaganda kada imate u vidu istorijat problema života Srba u Hrvatskoj?

Kad je reč o kampanji koja je vođena protiv mene i mog pisanja o genocidu, o njegovoj genezi i o kontinuitetu genocidne politike u određenim slojevima hrvatskog društva sada je, verujem, mnogima jasno da su u njoj prednjačili oni koji su se pripremali na novi genocid, da su u nju bili uključeni plaćeni „čuvari" bratstva i jedinstva i ljudi bez elementarnih istorijskih znanja, političke postojanosti i morala i to ne samo iz hrvatske već i srpske sredine.

Kada sam 1986. godine objavio raspravu „O genezi genocida nad Srbima u NDH" slutio sam da se približava zlo koje nas sada sustiže. Na žalost, moje pisanje, zsnovano na proverenim podacima, dobilo je potvrdu u savremenoj hrvatskoj politici koja se po mnogo čemu može označiti kao genocidan. Ona je u ideološkom i političkom pogledu u svemu nastavak pravaške, frankofurtimaške i ustaške politike. Po svojim ciljevima ona je ekskluzivna, šovinističko-rasistička i velikohrvatska. Po metodima vladanja, po totalitarnosti, po vokabularu, posimbolima i po svemu ostalom ona se ne razlikuje od politike vođene od Pavelića i njegovih ustaša.

Obično se danas, a naročito u nekim pa i srpskim „reformističkim" ili sličnim „opozicionim" krugovima koji uporno vode neku antiboljševičku kampanju govori da je tu mržnju prema srpskom narodu od strane Hrvata proizveo „boljševizam" i „komunizam" i da bi sve bilo u redu da toga nema.

Takve teze su apsolutno netačne i neprihvatljive. Njih mogu širiti ljudi koji uopšte ne poznaju istoriju srpsko-hrvatskih odnosa, kojima nije stalo do istine već do lakog ubiranja poena kod neuke, neobaveštene i ideološki indoktrinisane mase. Ne pada mi na pamet da branim boljševizam i komunizam, bilo čiji, pa ni srpski. Međutim, mržnja prema Srbima od strane Hrvata vremenski je toliko duboka i raznovrsna da se ni na koji način ne može dovoditi u vezu sa nekim srpskim „boljševizmom" i srpskim „komunizmom", koji su negovali lažno bratstvo, kasnije transformisano u zajedništvo. Prema tome, reč je o običnim i lako prozirnim izmišljotinama i političkim podvalama.

Na osnovu Vaših istraživanja i rada koja se saznanja nameću iz istorije srpskog naroda u Hrvatskoj koja se ne bi danas smela prenebregnuti?

Posle prvog svetskog rata, u jeku stvaranja zajedničke države, jedan od retkih srpskih političara koji je digao glas protiv brzopletog povezivanja sa hrvatima u zajedničkoj državi bio je Stojan Protić. Pre donošenja Vidovdanskog ustava on je naglašavao da su i Slovenci i Hrvati destruktivni, posebno Hrvati i da će nas, ako se sa njima udružimo, fizički uništiti, da će predati neprijatelju i našu i njihovu slobodu, da će nam krv isisati i da će nam sve oteti.

Poznati i veoma ugledni mađarski javni radik i publicista Bajza Jožef, posle sloma Austro-ugarske poručio je Srbima: Evo vam Hrvata, mi sa njima nismo imali sreće. Vama je želimo, ali sumnjamo da ćete je imati.

Naveo sam ova dva stava o Hrvatima stoga što se i moja saznanja uklapaju u njihovu suštinu. Niti je Srbima lako da žive sa Hrvatima niti Hrvatima lako da žive sa Srbima. Kad je to tako, a teško je poverovati da se međusobni odnosi preko noći bitnije mogu izmeniti i poboljšati, onda je najbolje i za jedne i za druge da se raziđu. Po mom mišljenju Srbi su duđni da podrže hrvatsku inicijativu o razlozu iz mnogih razloga, a između ostalog i zbog toga što, kako je slutio S. Protić, u zajednici sa Hrvatima oni fizički rapidno nestaju. To saznanje se danas ne bi smelo prenebregnuti.

Šta mislite o formiranju SAO Krajine kao i Nacionalnom veću Slavonije, Baranje i zapadnog Srema i njihovoj istorijskoj utemeljenosti i osnovanosti?

Osnivanje SAO Krajine i formiranje Nacionalnog veća Slavonije, Baranje i Zapadnog Srema ima svoje istorijsko utemeljenje u raznim statutima, regulamentima i privilegijama iz vremena stare Austrije i Austro-Ugarske. Ono se može osloniti i na onovremenu srpsku narodno-crkvenu autonomiju, na izvojevana i stečena prava posle prvog i nakon drugog svetskog rata.

Međutim, iako istoričar, ja se u ovom slučaju ne bih, poput aktuelnih hrvatskih političara, pozivao na istoriju i istorijska prava, koja su, kad je reč o Hrvatima, često sumnjiva i manje utemeljena na činjenice, a više na fiškalsku sofistiku.

Važnije i značajnije od istorijskih prava je pravo na miran i bezbedan život. Srbima u Hrvatskoj to pravo je ugroženo. Prirodna posledica takvog stanja je njihovo pravo na odbranu. Formiranje SAO Krajine i Nacionalnog veća Slavonije, Baranje i Zapadnog Srema je prevashodno odbrambenog karaktera, oni su od agresora iznuđenih a srpskom narodu u Hrvatskoj su neophodni.

Na kom je nivou danas u odnosu na juče i dalju prošlost svest o jedinstvu, celovitosti i zajedničkom nedeljivom interesu srpskog naroda?

Svest o jedinstvu, celovitosti i zajedničkim nedeljivim interesima srpskog naroda nekada je smišljeno negovana na svim nivoima i od svetovnih i od duhovnih vlasti. Ta svest u značajnoj meri je razorena, ali je devalvirana, u prethodnom sistemu komunističkom ideologijom i politikom. Jednakim delom nju je razorio agresivni ateizam a drugim laka prijemčivost srpske inteligencije, i to ne samo komunističke, za ideje internacionalizma, kosmopolitizma i apstraktnog komunizma. Uz to, pomenutu srpsku svest značajno je rastočila, razvodnila i oslabila jugoslovenska politika vođena u prvoj i drugoj Jugoslaviji, jer, nije sporno, Srbi su je procentualno u najvećem broju i prihvatili

Danas pod pritiskom svega ovoga što se događa u Jugoslaviji posebno u Hrvatskoj i Sloveniji, zahvaljujući tamošnjim ssrbomrziteljskim akcijama, spontano i brzo jača svest o jedinstvu, celovitosti i zajedničkom nedeljivom interesu srpskog naroda. Kako je reč o spontanom rađanju i jačanju te svesti, o svesti koja je isprovocirana, postoji bojazan da ona ponegde može da preraste u revanšističko-šovinističku. Osim toga, nužno je praviti razliku između svesti o kojoj govorimo, između duhovnog jedinstva i političkog monizma. To su dva pojma sasvim različitog sadržaja. Koliko nam je u svim kriznim trenucima, a i u ovom času, neophodno duhovno jedinstvo – toliko moramo negovati, poštovati i uvažavati unutarnacionalne političke raznolikosti da ne bismo zapali u neko naciokratsko jednoumlje, kakvo u ovom trenutku vlada Hrvatskom.

Mislite li da je moguća bilo kakva legalna politika srpske države koja ne bi vodila računa o celini srpskog naroda? Da li bi za takvu politiku mogao bilo ko dobiti mandat u Srbiji?

Uveren sam da takva politika danas ne može biti i da nema te ličnosti i vlade koja bi u Srbiji za nju mogla dobiti mandat.

Kako gledate na srpsku nacionalnu i državnu politiku u poslednje tri do četiri godine? Možemo li uopšte u postojećim uslovima i istorijskim okolnostima voditi srpsku politiku sa manje rizika po srpski narod ili neke njegove delove?

Imajući u vidu odnose u kojima su se Srbija i srpski narod nalazili do pre nekoliko godina mislim da je učinjeno dosta, ali ne i dovoljno. Uspostavljen je teritorijalni integritet Srbije, što je od posebnog značaja za svaki dalji razvoj republika. Zaustavljeno je rasrbljivanje. Narod se vratio svojoj veri, istoriji i tradiciji. Stečene su građanska i politička sloboda i demokratska prava koja su ranije bila nezamisliva. Iako ima puno početničkih

mana , na snazi je višepartijski sistem. Štampa i ostala sredstva informisanja su raznovrsna, provladina i opoziciona. To su neke od tekovina koje se ne bi smele prenebregnuti pri ocenjivanju srpske nacionalne i državne politike.

Međutim, ta politika ima i ozbiljnih propusta. Ona se sporo, stidljivo i na štetu čitave republike i srpskog naroda, ne sledeći u tome volju naroda, oslobađa ideologije i ideoloških odličja sistema koji je propao, a narodu naneo teško zalečive rane. Kadrovska politika je po opštem uverenju, jedna od najslabijih tačaka aktuelne vlasti u Srbiji. Informisanje inostranstva o pravom stanju u Srbiji Jugoslaviji je slabo i ispod nivoa na kojima bi u ovom trenutku moralo da bude.

Ekonomska politika, iz mnogih objektivnih ali i subjektivnih razloga, jedno je od slabijih mesta današnjeg sistema.

Odnos stranke na vlasti i opozicionih stranaka, i obrnuto, opozicionih stranaka i vladajuće stranke takav je da njime partijski nezavisni i neostrašćeni ljudi, kojima je pre svega i iznad svega stalo da zaštite globalnih srpskih i nacionalnih interesa, ne mogu biti zadovoljani, te zaslužuju opštu kritiku. Posebno je štetno i opasno međunarodno ideološko konfrontiranje. Dobro znam da je lakše kritikovati nego raditi, ali moj je utisak da u srpskoj nacionalnoj politici ima improvizacije, da se pravi potezi povlače sa zakašnjenjem, da ima i štetnih postupaka do kojih dolazi iz demagoških razloga, radi momentalnih ubiranja poena u širim slojevima naroda a ne stoga što su racionalni i plodonosni.

Da bi Vam odgovorio na pitanje da li se u postojećim uslovima i istorijskim okonostima srpska politika može voditi sa manje rizika po srpski narod ili neke njegove delove, morao bih biti bolje obavešten nego što jesam. Međutim, često mi se nameće utisak da naši političari, a oni na vlasti i oni u opoziciji, povlače pogrešne poteze zato što površno i nedovoljno poznaju prošlost, što o političkim partnerima nemaju temeljna i pouzdana znanja pa ih vodie insinkti koji su po svojoj prirodi rizični.

Kako gledate na pojave defetizma, konformizma i malodušnosti u srpskom narodu u poslednje vreme? Otkud takve pojave u srpskom narodu i šta smatrate osnovnim uzrokom njihovog pojavljivanja?

Ne znam na osnovu čega zaključujete da je u srpskom narodu došlo do pojave defetizma, konformizma i malodušnosti? Pojedine epizodne pojave, na primer, ulazak majki u Skupštinu Srije, ne bi mogle i smele da budu povod za takvo uopšteno zaključivanje. Po svojoj prirodi srpski narod nije agresivan i ne ulazi lako i bezrazložno u ratne okršaje. Ne vidim čime bi Srbi mogli biti motivisani da posle svega što se desilo ginu za odbranu Slovenije ili Hrvatske?

Zašto bi oni pokazali borbenost u sprečavanju Hrvata i Slovenaca da napuste Jugoslaviju? Mora postojati ozbiljna motivacija za borbu i žrtvovanje a u pomenutim slučajevima nje niti je bilo niti treba da je bude. Te motivacije ima kad je reč o zaštiti srpskog naroda u Hrvatskoj i tamošnjeg srpskog etničkog prostora. Da je to tačno potvrđuju nam svakodnevni izveštaji kod Knina do Borova Sela.

Kad imamo u vidu ogromne ideološke i političke promene kod nas i u svetu, ako ima defetizma, konformizma i malodušnosti onda ih možemo objasniti činjenicom da su to promene najmanje zahvatile JNA.

Ona se još nije u dovoljnoj meri oslobodila duha prošlog vremena i ideologije. Ta idelogija ne samo da ne može da bude, već i nije stimulativna. Ona ne podstiče patriotska osećanja, ali raspaljuje suprotne ideološke strasti što u ovom prelomnom istorijskom trenutku nanosi veliku štetu srpskom narodu.

Mislim da se pri razmatranju ovog pitanja ne sme zaboraviti ni činjenica da je srpski narod u prethodnim ragovima biološki veoma oslabljen. Srpske kuće svele su se na jedno, dvoje, retko troje dece. Nisu to više stare patrijarhalne porodice u kojima je bilo brojnog priraštaja, pa je, kad je eč o deci, vladala deviza: jedno sebi, jedno caru a jedno Bogu. Kako ni carevi nisu onakvi kakvi su nekada bili, ni deca im se ne daju onako kako su nekada davana. Sve su to ozbiljni razlozi koji srpsko društvo čini manje borbenim no što je bilo i više pacifističkim nego je vreme i okruženje u kojem se nalazimo.

Pojavile su se pre izvesnog vremena o personalnoj autonomiji Mađara u Vojvodini. Na čemu se, po Vašem mišljenju, temelje ove koncepcije i kakva je i da li postoji neka njihova isorijska ili savremena zasnovanost?

Nisam imao prilike da se upoznam sa zahtevima Mađara o personalnoj autonomiji u Vojvodini. Ne znam njihov sadržaj i smisao. Međutim, znam da Mažari uživaju sva prava koja se mogu dati nacionalnim manjinama. O takvim pravima Srbi u Mađarskoj mogu samo da sanjaju. Ne bih imao ništa protiv eventualnog proširenja i dopunjaanja već postojećih prava, ali bi se moralo voditi računa i o recipcotitetu.

Da li vidite i kolika je opasnost od obnavljanja rezervne hrvatske varijante mimikrijskog velikohrvatstva koja bi na tradicijama Titove i Bakarićeve politike, recimo porazom i padom Tuđmana, mogla ponovo srpski narod da zavede u neko jugoslovenstvo pa da u novu uzaludnost potrošimo istorijsko vreme?

Mimikrijsko velikohrvatstvo ima duboke korene. Ono nije izum našeg vremena i nama dobro znanih doskorašnjih političara. Taj tip politike naši preci dobro su prepoznavali i sa njim su se na odgovarajući način i

obračunavali. Oni su znali da ta politika ume da se zaogrne plaštom jugoslovenstva, ali da ispod njega ostaje ne samo Hrvatska već i velikosrpska suština.

Kako se na žalost, i posle svih iskustava koje imamo sa hrvatskom politikom u mnogim Srbima još uvek skriva i neki mali Jugosloven, koji je svakog časa spreman da iskoči i poraste, opasnost da srpski narod ponovo bude zaveden nekim vidom jugoslovenstva nije za potcenjivanje. Međutim, srpski političari, srpska inteligencija i nauka imaju zadatak da suzbiju sve emocije i nacionalnosti, da se suprotstavi svim štetnim uticajima i da u svemu dosledno brane srpske interese, upravo onako kako to znaju da čine Hrvati.

Treba li srpskom narodu u ovim vremenima nacionalnih program ili da je on imajući u vidu tradiciju lišavanja i politiku u poslednje 3 – 4 godine, već ispisao ili delom ispisao te tu čak ne samo da nije neophodno ni poželjno javno deklarisati.

Nacionalne programe treba i mora da ima svaka država. Međutim, te programe treba razlikovati od partijsko-političkih programa. Dok se stranački programi po pravilu objavljuju, reklamiraju i manipularišu, jer cilj svake stranke je da oko programa okupi što veći broj pristalica, nacionalni programi onog časa kad nastanu postaju ista nesreća. Za njih zna samo najuže državno rukovodstvo. Držeći se tog pravila, ni Garašaninovo „načertanije“ , nastalo 1844. godine, nije objavljeno i za njega je znao samo najuži krug srpskih političara. Svojim obaveštajnim kanalima Austro-ugarska diplomatija došla je do „načertanija“ tek početkom 80-tih godina 19. veka, ali je o tome ćutala. Šira javnost Srbije saznala je za taj spis tek početkom 20. veka.

Šta mislite o ideji da se formira državni savet Srbije?

Nisu mi podrobnije poznate ideje o državnom savetu Srbije. Ne znam kako se zamišlja njegovo funkcionisanje, ali sklon sam da verujem da bi jedno takvo telo u današnjem republičkom ustrojstvu i te kako dobro došlo i da bi moglo biti od višestruke koristi, pod uslovom da po sustavnim kompetencijama ne budu ni nalik na nekadašnje savete republika, u kojima su se nalazili samo isluženi političari sa pozamašnim sinekurima.

Insistirali bismo na tome da u ovom dramatičnom vremenu iscrpno i precizno označite uporišta nade i budućnosti za srpski narod. Naravno pod uslovom da ih vidite?

Bilo bi tragično kada bi čovek ostao bez znanja. Međutim, ja sam istoričar pa i u ovakvim javnim istupima nastojim da ostanem u domenu struke i skromnih znanja kojima raspolažem. Kako vi tražite da iscrpno i precizno označim budućnost, šta znači da izneverim struku, ja vas molim da

me razumete što ću vam na ovo pitanje uskratiti odgovor. (*Politika*, 9. avgust 1991)

INFORMACIJA SSNO O ODNOSU PREMA JNA U HRVATSKOJ - PET PREDLOGA PREDSEDNIŠTVU SFRJ -

Odmah i bezuslovno prekinute sve oružane i druge napade na JNA u Hrvatskoj i predočiti da JNA ima sva ovlašćenja da preduzme potrebne mere, uključujući i otvaranje vatre, radi sopstvene zaštite i samoodbrane

Savezni sekretarijat za narodnu odbranu dostavio je juče Predsedništvu SFRJ „Informaciju o nekim aspektima zaključaka Sabora Republike Hrvatske od 3. avgusta 1991. godine i odnosa prema JNA u toj republici, s predlogom mera“. Tekst te informacije prenosimo u celini:

Na zasedanju od 3. avgusta 1991. godine Sabor Republike Hrvatske usvojio je zaključke u kojima je, na neargumentovani grub način, izrečeno mnoštvo optužbi i uvreda na račun Jugoslovenske narodne armije i njenih pripadnika.

1.Jugoslovenska naodna armija se proglašava okupatorskom vojskom, a delovi JNA optužuju da sudeluju „u agresiji“ na Republiku Hrvatsku „na izravan i neizravan način“.

Teritorija Hrvatske, bez obzira na jednostrane i protivustavne akte njenog rukovodstva, deo je teritorije savezne države Jugoslavije. Zato je neodrživa tvrdnja da je JNA okupator i agresor u Hrvatskoj, jer nijedna armija ne može biti agresor ili okupator na teritoriji vlastite države.

Činjenica je da su pripadnici i jedinice JNA u Hrvatskoj neprekidno izloženi oružanim napadima i provokacijama raznih vrsta. Od 9. maja do 4. avgusta 1991. godine, izvršeno je 240 napada na pripadnike, jedinice, objekte i sredstva JNA. (Poginulo je 6, a ranjeno je 83 vojnika i starešina JNA). Umesto da se obustave, saglasno odlukama Predsedništva SFRJ, napadi se intenziviraju. Samo od 20. jula do 4. avgusta 1991. godine registrovano je 75 takvih napada (15 slučajeva oružanih napada jedinica MUP-a i ZNG na jedinice JNA na položajima; 22 slučaja napada na kasarne i druge vojne objekte od strane pripadnika MUP-a, ZNG i nepoznatih učininilaca; 3 slučaja blokiranja kasarni JNA; 19 slučajeva grubih napada na pripadnike JNA; 5 slučajeva pretnje ubistvom pripadnicima JNA i članovima njihovih porodica; 11 slučajeva nezakonitog postupanja, prekoračenja ovlašćenja, maltretiranja i oduzimanja pištolja starešinama JNA od strane pripadnika MUP-a, ZNG i naoružanih HDZ-ovaca). Iz dana u dan pogoršavaju se i elementarni uslovi za

život i rad pripadnika JNA i članova njihovih porodica u Republici Hrvatskoj (jedinicama se uskraćuje snabdevanje osnovnim potrebama; onemogućavaju se redovne aktivnosti; članovi porodica se trtiraju kao građani drugog reda; upada se u stanove AVL i dr).

Napadi su često preduzimani na jedinice koje su, po pozivu za pomoć od strane MUP-a ili Zbora narodne garde, izvršile razdvajanje sukobljenih strana i na taj način sprečile velike gubitke u njihovim sastavima.

U suštini, u Republici Hrvatskoj se prema JNA odnose kao prema okupatorskoj, neprijateljskoj vojsci, a ona niti može niti želi da se tako ponaša, mada je odlučna da po svaku cenu zaštiti fizički i moralni integritet svojih pripadnika i sastava.

Neosnovane optužbe

2.Sabor Republike Hrvatske zaključuje da se „deo komunističke vojne vrhuške" opire neizbežnoj demokratskoj preobrazbi društva, da je izmakao svakoj kontroli i da ugrožava demokratski izabrane vlasti u republikama.

Radi se o potpuno neosnovanim optužbama JNA se od samog početka zalaže za istinsku demokratizaciju jugoslovenskog društva i u kontinuitetu ističe da će prihvatiti svako pozitivno rešenje do koga se dože mirnim i demokratskim putem, u dogovoru svih jugoslovenskih naroda i republika.

Armijsko rukovodstvo ništa i nikada do sada nije preduzelo na svoju ruku. Isključivo je postupalo u skladu sa Ustavom SFRJ, saveznim zakonima i odlukama najviših organa Federacije, pre svga Predsedništva SFRJ kao najvišeg organa rukovođenja i komandovanja oružanom snagama SFRJ.

Armija ni jednim svojim gestom nije ugrožavala, niti ugrožava organe vlasti izabrane u višestranačkoj parlamentarnoj proceduri.

Armijsko rukovodstvo eksplicitno se izjašnjavalo i izjašnjava protiv nametanja bilo čijih ideoloških nazora i monopola. Zato njegovo etiketiranje kao komunističkog, i to od onih koji ostaju zarobljenici ideološkog fašističkog jednoumlja najgore vrste, ne zaslužuje poseban komentar.

Nepristrasno ponašanje JNA

3.Sabor Republike Hrvatske optužuje JNA da svoje zadatke obavlja u svojstvu oružane sile koja pomaže „ekspanzionističku politiku komunističke vlasti Republike Srbije" i da se direktno angažuje na strani „terorista".

Ne ulazeći u osnovanost ocene o karakteru i politici vlasti Republike Srbije i otpora srpskog naroda u hrvatskoj, naglašavamo da su se jedinice JNA u svim dosadašnjim sukobima ponašale potpuno nepristrasno i sa isključivim ciljem da spreče krvoprolića. Nikada pre nisu otvarale vatru. Činile su to samo

u samoodbrani krajnjoj nuždi. Nisu preduzimale napadna (ofanzivna) dejstva, već isključivo odbrambena. Po pravilu su se angažovale na poziv zvaničnih organa ili gražana Republike Hrvatske. U više navrata sprečile su nastajanje daleko većih gubitaka oružanih sastava Hrvatske. Imaju istovetan odnos prema poginulim i ranjenim pripadnicima obe sukobljene strane.

4.Sabor Republike Hrvatske optužuje JNA da se nije povukla u kasarne i da time, navodno, grubo krši sporazum sa Evropskom zajednicom. Uporedo se ističe da se pojedine vojne starešine nisu odrekle „avanturističkih planova za vojni pohod protiv Hrvatske".

Podsećamo da se sporazum sa Evropskom zajednicom ne odnosi na teritoriju Republike Hrvatske i predočavamo da se Jugoslovenska narodna armija u svemu pridržava odredaba zajedničke, Brionske deklaracije.

Dokle god se u vrhovima vlasti, kao i u okvirima lokalnih nosilaca vlasti u Hrvatskoj, koji ponekad deluju i van kontrole Vrhovništva, planiraju i izvršavaju besomučni napadi na naselja sa srpskim stanovništvom, povlačenje JNA u kasarne vodilo bi daljoj eskalaciji sukoba i enormnim žrtvama.

Poziv na mobilizaciju svih snaga za odbranu i militantna terminologija, koja dominira u zaključcima, izazivaju sumnju u iskrenost zalaganja političkog rukovodstva Hrvatske za razrešenje krize mirnim putem.

Suočene sa činjenicama, ranije teze o vojnom udaru i sadašnje o tobožnjem armijskom okupatorskom pohodu na hrvatsku, predstavljaju potpunu neistinu, a koriste se za pravdanje sopstvenih protivustavnih i antiarmijskih postupaka.

Više je nego očigledna namera da se proizvodnjom neosnovanog straha od JNA mobiliše sopstvena javnost za sprovođenje seceonističkih opredeljenja.

Nedopustiv presedan

5.Imenovanje general-pukovnika Živote Avramovića za komandanta 5. vojne oblasti Sabor Hrvatske ocenjuje „bezočnom provokacijom" uz optužbu da je on „grubim kršenjem ljudskih prava obavio ulogu pacifikatora Kosova, zbog čega je Republika Srbija osuđena od strane svjetske javnosti i niza parlamenata demokratskih zemlja svijeta..."

Takve optužbe, bez ikakvih razloga i argumenata, predstavljaju grub, krajnje necivilizovan i nehuman akt na ličnost general.pukovnika Avramovića, njegov moralni integritet i dužnost koju obavlja. One su deo poznatog scenarija sračunatog na izazivanju razdora u armijskom sastavu.

Apostrofiranje pojedinih ličnosti iz JNA, u posebnim tačkama zaključaka, nedopustiv je presedan lišen svih etičkih obzira. Takav postupak nije zabeležen u parlamentarnoj proceduri savremenih država i praktično znači legalizovanje saborskih poternica.

II

Pored neobuzdane antiarmijske kampanje i napada na jedinice i ustanove JNA, organi vlasti u Hrvatskoj se neposredno i aktivno angažuju na sprečavanju i otežavanju izvršavnja Odluke Predsedništva SFRJ o dislokaciji jedinica JNA iz Slovenije.

Organi železnice u Hrvatskoj zajedno sa železničkim organima Slovenije, odugovlače sa davanjem dozvola za transport jedinica i sredstava JNA. Tako je, na primer, deo tenkovske jedinice iz Vrhnike, utovaren u vagone, bez opravdanih razloga zadržan u železničkoj stanici Logatec i kasnio u poasku 2,5 dana.

Potrebne mere

III

Da bi se obezbedili neophodni uslovi za rasplet jugoslovenske krize na iran i demokratski način i sprečilo dalje prolivanje krvi, smatramo da bi Predsedništvo SFRJ trebalo hitn da preduzme odgovarajuće mere koje će Jugoslovenskoj narodnoj armiji pomoći da svoje zadatke, do okončanja dogovora o političkoj budućnosti zemlje, uspešno obavlja u skladu sa Ustavom SFRJ i odlukama Predsedništva, a posebno sa odlukama o apsolutnom i bezuslovnom prekidu vatre u Republici Hrvatskoj od 3. i 6. avgusta 1991. godine. Savezni sekretarija za narodnu odbranu u vezi s tim predlaže:

1.Da predsedništvo SFRJ razmotri Zaključke Sabora i praktičnu politiku rukovodstva Republike Hrvatske prema JNA i sa svojim ocenama i stavovima upozna javnost. Uz ukazivanje na suštinu i ciljeve antiarmijske kampanje, jasno staviti do znanja da JNA svojim aktivnostima u Republici Hrvatskoj izvršava svoje ustavne i zakonske obaveze i odluke Predsedništva i da se ne može tretirati kao jedna od sukobljenih strana.

2.Da upozori sve nadležne organe u Republici Hrvatskoj (predsednika, Sabor i vladu Republike) da će Armija, ako Republika hrvatska istraje u ocenama JNA iz Zaključka Sabora i nastavi sa preduzimanjem mera i akcija koje iz njih proizilaze, biti priorana da tome prilagodi sopstveno ponašanje i delovanje.

3.Da zahteva da se, u skladu sa odlukama Predsedništva SFRJ, odmah i bezuslovno prekinu svi oružani i drugi napadi na pripadnike, jedinice, ustanove i objekte JNA i armijskom sastavu u Republici Hrvatskoj obezbede uslovi za normalan život i rad. Predočiti da JNA ima sva ovlašćenja da preduzme potrebne mere, uključujući i otvaranje vatre, radi sopstvene zaštite i samoodbrane.

4.Da zatraži od svih nadležnih organa u Republici Hrvatskoj da prekinu sa radnjama kojima se sprečava ili otežava izvršavanje Odluka Predsedništva SFRJ od 18. jula 1991. godine o dislokaciji komandi, jedinica i ustanova JNA sa teritorije Slovenije. Upozoriti na obaveze Štaba Vrhovne komande da, saglasno tački 7. Odluke, po svaku cenu i svim sredstvima obezbediti potpuno i efikasno izvršavanje te odluke.

5.Da se Predsedništvo SFRJ kao kolektivni vrhovni komandant OS SFRJ nedvosmisleno i jasno ogradi od izjava i postupaka onih svojih članova koji zastupaju antiarmijska opredeljenja i neprihvatljive stavove o karakteru i ulozi i ponašanju JNA. (*Politika*, 9. avgust 1991)

INTERVJU DR BUDIMIRA KOŠUTIĆA BRITANSKOJ AGENCIJI ATH, KANAL 4
- SRPSKI NAROD JE ŽRTVA JEDNOUMNE VLADAVINE SKJ -

U intervjuu, koji je dao britanskoj agenciji ATH, kanal 4, potpredsednik vlade profesor Budimir Košutić, ukazao je na jednostrano obaveštavanje o Jugoslaviji i posebno na krivo predstavljanje mesta i uloge Republike Srbije

u sukobu Hrvatske totalitarne vlasti sa srpskim narodom koji živi u administrativnim granicama Republike Hrvatske. On je izrazio žaljenje što se ta kriva slika o srpskom narodu stvara i u zemljama sa kojima je srpski narod dugi niz godina u prijateljskim odnosima. Podsetivši da je Srbija zaključila ugovor o trgovini i saradnji sa SAD još 1881. godine, da je u oba svetska rata bila saveznik sa zemljama zapadne demokratije i da je, kao i uvek, sprski narod opredeljen za uvažavanje slobode, demokratije i ljudskog dostojanstva, potpredsednik vlade je iskazao veru da će svet, koji ceni iste demokratske vrednosti, pokazati puno razumevanje za napore Srbije za ostvarenje tih ideala – saopštava Ministarstvo za informacije Republike Srbije.

Profesor Košutić je posebno istakao kao štetne tvrdnje o nadmoći Srbije zbog srpskog karaktera JNA. Objašnjavajući da je JNA po svom sastavu nacionalno mešovita i da u najvišem komandnom kadru premoć imaju kadrovi iz Hrvatske i Slovenije, svaka tvrdnja o JNA kao srpskoj vojsci je bez

osnova. Uostalom, istakao je profesor Košutić, da je JNA srpska vojska zar bi preko 50.000 Srba prebeglo pred hrvatskim državim terorom sa teritorije sa desne obale Dunava na levu. Istovremeno, profesor Košutić je ukazao da je JNA zajednička oružana sila svih jugoslovenskih naroda.

Neuspeh fašističkih snaga Hrvatske da slome otpor srpskog naroda u Hrvatskoj posledica je činjenice što srpski narod brani soje živote i imovinu, a ne napada i ne pljačka tuđe.

Najzad, profesor Košutić je istakao da je srpski narod bio žrtva jednoumne vladavine SKJ i da se srpski narod bori za demokratsko i pravedno rešenje krize u Jugoslaviji na temelju poštovanja prava svakog jugoslovenskog naroda na samoopredeljenje u skladu sa Završnim aktom Helsinške konferencije o bezbednosti i saradnji, Pariskom poveljom o novoj Evropi i drugim odredbama međunarodnog prava. (*Politika*, 10. avgust 1991)

POVODOM 50-GODIŠNJICE GENOCIDA NAD SRBIMA
- VELIKI PARASTOS NOVOMUČENICIMA -

Sahrana kostiju izvađenih iz jama u glamočkom kraju. – Liturgija i govor patrijarha srpskog gospodina Pavla. – Mnogo uglednih gostiju

Glamoč, 10. avgusta

Danas su u porti manastira Veselinje kod Glamoča na Vrbi sahranjene kosti oko 600 Srba umorenih na svirep način početkom avgusta 1941. godine tako što su bačeni u jamu Korićna i kamenolom Busija, kao i kosti onih što su 50 godina bili na dnu mnogih drugih jama u glamočkom kraju.

Sahranu je organizovala bihaćko-petrovačka eparhija, a Svetu arhijerejsku liturgiju služio je patrijarh srpski g. Pavle uz sasluženje mitropolita zagrebačko-ljubljanskog g. Jovana i episkopa: banatskog g. Atanasija, dalmatinskog g. Nikolaja, bihaćko-petrovačkog Hrizostoma, tuzlansko-zvorničkog Vasilija, sremskog g. Vasilija, karlovačkog g. Nikanora, kao i sveštenika bihaćko-petrovačke eparhije.

Posebno su bili zapaženi gosti iz Banatskog Despotovca, Novog Sada, Bačke Palanke, Beograda i mnogih mesta u Jugoslaviji, kao i grupa glamočkih iseljenika koji žive u Velikoj Britaniji i SAD. Pogrebu, na žalost, nije mogao zbog dubokih godina da prisustvuje ktitor manastira Veselinje Veselin Naerlović, ugledni srpski povratnik iz Argentine, koji sada stalno živi u Dubrovniku.

Vukovarska tragedija 1991

Za obraz i dušu

Inače, zajednička grobnica – kripta u kojoj su pohranjene kosti novomučenika izgrađena je na temeljima nekadašnje crkve Svetih apostola Petra i Pavla koju su ustaše zapalile zajedno sa ikonama avgusta 1941. godine.

Posle Sete arhijerejske liturgije održan je parastos stradalnicima, a zatim se okupljenom narodu – ceni se da je bilo prisutnih oko 7.000 ljudi – prigodnim rečima obratio patrijarh srpski g. Pavle, koji je, pored ostalog, rekao:

„Sada je opet vreme da čujemo i da se poučimo i prihvatimo evanđeljsku nauku kojom su živeli i kojom su umirali preci naši. To je, braćo i sestre, nauka i ovih naših otaca i matera, braće i sestara naših i dečice čije kosti, evo leže pred nama izvađene posle 50 godina iz meljivih jama u koje su živi i mrtvi bacani. I mi, braćo i sestre, treba da znamo prevashodno tu nauku. Ako već moramo da budemo božiji učenici za pravdu i istinu božiju, prokletstvo je božije da nas On pusti da postanemo neljudi, da tlačimo i ubijamo, da mučimo nevine ljude, žene i nevinu dečicu. To nikada, i za nikada! Ako već mora da bude, i ako nam se nametne borba za održanje i svog života i svojih domova i gradova, neka ta borba bude uvek sa čojstvom i junaštvom. Jedan naš veliki predak, jedan vojvoda crnogorski, objasnio nam je šta je čojstvo a šta junaštvo. Nije on izmislio te principe, narod ih je iz sebe izneo, sa njima živeo i sa njima umirao. A on je te principe samo formulisao. Pa kaže: „Junaštvo je da branim sebe od neprijatelja, a čojstvo je da branim neprijatelja od sebe. Ni prema neprijatelju ne smemo da budemo nečovek! Ako već mora da bude borba i kao što se kaže u narodu: puška ti je – puška mi je - kome Bog i sreća junačka. Ali, ako je njemu izbačena iz ruku puška, onda ga vezati, pa mu oči vaditi, pa nos seći, pa mu rasporiti grudi, kao što se radilo ne samo jednim čovekom nego i sa jednim sveštenikom – u stvari sa toliko njih – ali znam mome školskom drugu tako je bilo: uhvatili su ga, zavezali, pa mu oči izvadili, odsekli uši i grudi rasporili, pa će jedan da kaže: „Pazi, veli, majku mu srpsku, i još mu srce kuca“ Čovek je bio mlad i zdrav, i to je bilo malo, pa su mu rasporili stomak i creva omotali oko vrata. To, braćo i sestre, ili nešto slično, nikad i ni po koju cenu ne za veliku Srbiju nego ni za malu. Da postanemo sa sveta, a mi i Srbija, ali da je po tu cenu ne održimo. Jer će onda i Bog biti s nama, a to je za nas najvažnije, jer ćemo svi izaći pred njega, pa kad iziđemo pred njega, sudiju pravednog, da nas on pozna, prepoznaje kao svoje i prizna kao svoje. I da se preci naši ne postide od nas i da nas poznaju po našim dobrima i da nas priznaju za potomke svoje. To je, braćo i sestre, poruka i ovih kostiju koje ovde leže, i svih drugih koje su izvađene iz jama i

stratišta, i onih koja još nisu otvorena. To je poruka svih predaka naših, sviju svetih iz roda našeg, to je poruka i Sina Božijeg, Spasitelja našeg.

Prenoseći vama, i vama i sebi, ovu poruku i prenoseći vam blagoslov Svetog Save, Svetog Vasilija Ostroškog, Svetog Petra Cetinskog i sviju svetih novomučenika iz roda našeg, molim vas kao svoju duhovnu decu: uvek i svagda čuvajmo svoj obraz i svoju dušu. Sve za obraz i dušu, a dušu i obraz – ni za šta na ovome svetu!“

Sećanje na žrtve ujedinjenja

Zatim je reč uzela dr Biljana Plavšić, član Predsedništva BiH, koja je, između ostalog, rekla:

„Ono što se našem narodu desilo 1941. godine i u toku rata jeste jedinstven zločin koji nema premca u istoriji ljudskog roda. Zato smo pred ovim zemnim ostacima nevinih žrtava prožeti najdubljim osećanjima koja se upravo zbog tragične naše istorije jedino i u našim srpskim dušama moraju pojaviti.

Ta osećanja su prvenstveno dubok bol za ljudskim životima koji skončaše na neprirodan način, nedoživevši normalan ljudski vek. To je patnja za izgubljenim najrođenijim i za dragim prijateljima, osećaj nepravde što umanjiše srpski rod za milion i 200 hiljada ljudi i za njihovo potomstvo.

Drugi osećaj je kajanje što pustismo, mili naši velikomučenici, da vaši zemni ostaci osaše toliko dugo u tami jama, bezdana i stratišta, neopojani i neosvećeni i po našem pravoslavnom hrišćanskom običaju. Kajemo se i Boga molimo da nam oprostite što dozvolismo da se ostvari lukava suluda ideja kominternovsko-brozovska da se zabetoniraju jame, da se zabetoniraju naša sećanja na vas i da opet Srbi, na taj način, daju najskuplji zalog za takozvano bratstvo i jedinsto. Tako se desilo opet nešto jedinstveno u svetu da se sa nevinim žrtvama počela vršiti trgovačka trampa. Ljuto se prevariše pomenuti scenaristi. Do zaborava nije moglo doći nego ta prljava rabota ojača naše pamćenje na vas. Ovo sećanje će se preneti na naše potomstvo i tako će trajati iz generacije u generaciju, onako kao što pamtimo sve tragične događaje u našoj istoriji, od Kosova do vašeg nevinog stradanja. Da li znate, svete seni naših nevinih žrtava, da u ovom pomahnitalom vremenu, kada naši dušmani ponovo oštre noževe, oduzimaju nam našu srpsku zemlju i teraju nas u zbegove, da li znate da vas sećanje na vas ujedinjuje. Postadosmo oprezniji, mudriji i jači za onoliko koliko ste mi bili naivni u plemenitom hrišćanskom verovanju i zato nemoćni.

Sa svakog ovog svetilišta mi poručujemo svima da nas puste da mirno i dostojanstveno živimo na našim vekovnim ognjištima u hrišćanskoj ljubavi, uz poštovanje i uvažavanje, sa svim dobronamernim ljudima. Mi ih preklinjemo da nas niko ne tera na namirivanje računa čije namirivanje mi nismo tražili. A u tim računima mi nismo dužnici nego nam duguju“.

U sličnom tonu, miroljubivo i humanistički poučno, govorili su zatim prof. Velibor Ostojić, ministar u vladi BiH, Stanko Cvijan, ministar vlade Srbije, akademik prof. dr Jovan Rašković, osnivač i duhovni vođa srpskog naroda obe Krajine, a u ime SANU i Udruženja književnika Srbije akademik Matija Bećković, zatim pesnik Rajko Petrov Nogo, slikar „neba i zemlje“ Milić od Mačve i istoričar prof. dr Rastislav Petrović.

Posle sahrane u kripti manasitra Veselinje okupljeni narod održao je daću, pri čemu se vodio razgovor sa dr Milanom Blajićem, članom Odbora za genocid SANU, i književnicima Dankom Popovićem, Stojanom Srdićem, kao i sa predsednikom Srpsko-jermenskog društva Bodom Markovićem.

Ovaj 50.godišnji pomen žrtvama ustaškog genocida završen je književnom večeri u Glamoču, u kojoj su učestvovali pomenuti književnici, a domaćin im je bio Kolja Mićević, književnik prevodilac iz Banjaluke. (*Politika*, 11. avgust 1991)

U NOVOIZGRAĐENOJ KRIPTI – KOSTURNICI U LIVNU
- SAHRANJENE MOŠTI 1200 MUČENIKA -

Svetu liturgiju služio patrijarh srpski gospodin Pavle. – U genocidu livanjski kraj izgubio 1.600 stanovnika srpske nacionalnosti. – Nadahnute i potresne reči dr Biljane Plavšić, dr Jovana Raškovića, Matije Bećkovića, Stanislava Cvijana i drugih govornika

Livno, 11. avgusta

Danas su u Livnu, u novoizgrađenoj kripti – kosturnici, pored Srpske pravoslavne crkve Uspenija presvete Bogorodice, sahranjene mošti oko 1.200 mučenika, Srba iz livanjskog kraja koje su pre 50 godina na zverski način poklale i u jame pobacale hrvatske ustaše.

Od juče je Livno, u kojem Srbi, pored Hrvata i Muslimana, čine oko 20 odsto stanovništva, imalo svečan izgled koji bi se najbolje mogao opisati kao radost u tuzi. Hiljade ljudi od kojih mnogi bliski rođaci nevinih žrtava okupilo se da konačno namiri dug mrtvima da više ne leže u bezdanima i bespuću.

Mada je Livno grad u kome opštinsku vlast drži HDZ, većina stanovnika drugih konfesija na razne načine pokazivala je da saučestvuju, a

muslimanske porodice Maslića i Jahjaefendića, koje stanuju u blizini parohijskog doma, preko svojih dobrih komšija Pavlovića, poslale su vruće pogače i baklave da se za pokoj duša posluže gosti ovdašnjeg paroha Mirka Jamedžije.

Pred kostima naših otaca i matera

Danas, za vreme svete arhijerejske liturgije, koju je služio patrijarh srpski gospodin Pavle, uz sasluženje mitropolita zagrebačko-ljubljanskog gospodina Jovana, episkopa dalmatinskog gospodina Nikolaja, bihaćko-petrovačkog gospodina Hrizostoma, banatskog gospodina Atanasija i sremskog gospodina Vasilija, bilo je teško naći mesta u prepunoj crkvi tako da je u porti službu pratilo preko zvučnika nekoliko hiljada ljudi, žena i dece. Zatim je patrijarh gospodin Pavle izašao među narod u portu i održao besedu u kojoj je, pored ostalog, rekao:

„Mi se sabrasmo danas u ovom hranu, gde su se kroz vekove okupljali naši preci i u miru i slobodi i u doba ropstva, da se zajednički jednom bogu u Svetoj Trojici pomolimo. Imamo se kome moliti i imamo se za šta moliti, uvijek, a kamoli u ovako nesretno vrijeme kada se gine, prolijeva ljudska krv, uništava teško stečena imovina. Zato, da se zajednički obratimo Bogu mira i ljubavi koji je mir naš i koji je rekao: Mir svoj ostavljam vam, mir svoj dajem vam. Taj božji mir vratiće se među nas ako se i mi istinski vratimo Bogu i posluđamo reči svetog apostola Pavla: Koliko do nas stoji, mir imajte sa svima ljudima. Na takav način, kao mirotvorci, postaćemo zaista sinovi i kćeri božiji i valjda sjetiti se da smo braća i da je ljudska krv prolivena uvijek i svugdje – krv brata. Ako to zaboravimo i umjesto bratske i hrišćanske ljubavi zavlada mržnja, zatiraćemo se zvjerski i neljudski i uništiti u nama sve ljudsko i hrišćansko, kao što je na našu opštu nesreću bivalo i biva."

„Šutnja je bila strašna sramota"

Posle patrijarha okupljenom narodu izuzetno toplim rečima obratila se dr Biljana Plavšić, član Predsedništva Bosne i Hercegovine, koja je rekla:

Ovdje danas leže kosti mojih najbližih. Zna se: ljudi se rađaju i umiru, roditelji se kroz djecu nastavljaju. Roditeljsko pamćenje se nastavlja kroz pamćenje njihove djece. Tako su u mojoj kući, sa nama, u priči i sjećanju uvijek živjeli Mađari, Gligići, Kujundžići, Mitrovići, Obradovići, Pavlovići i mnogi drugi rođaci i dragi prijatelji iz ovog divnog Lijevna, sa početka ovog vijeka i od prije rata. Ali, nema više te idilične slike, tog djetinjstva, tog Lijevna i tih divnih ljudi. Sada sam, na žalost, u prilici – rekla je dr Plavšić pokazujući na

stotine lobanja ispred govornice – da se upoznam ovako sa tim divnim ljudima iz majčinih priča. Oni leže ovdje preda mnom, pred nama. Gospode, pomiluj ih ! Najbolji su tebi došli. Oni koji znaju predratno Lijevno, oni koji su živjeli u njemu ili okolini, pa i oni koji su u njega samo dolazili svih ovih godina su postavljali jedno pitanje na koje se niko nije usudio da javno i tačno odgovori: gde su Srbi iz Lijevna? Oni Srbi koji sada ovdje žive znaju to dobro. Ta šutanja je bila strašna sramota, ta šutnja oličena u bajci o bratstvu i jedinstvu, u malovitim pričama o ratnim stradanjima, u nazivu ulice žrtava fašizma suviše je nakazna da bi se mogla shvatiti i nastaviti.

Nadahnuto su zatim govorili i akademik dr Jovan Rašković, osnivač Srpske demokratske stranke, Matija Bećković u ime Srpske akademije nauka i umetnosti i Udruženja književnika Srbije, Stanko Cvijan, ministar u vladi Srbije, Velibor Ostojić, ministar u vladi Bosne i Hercegovine, pesnik Rajko Petrov Nogo, dr Milan Bojić u ime Odbor za genocid SANU i istoričar profesor dr Ratislav Petrović.

Neverovatno, ali i istinito

Žrtve koje su danas našle konačni i večni mir u kripti kraj Livanjske pravoslavne crkve izvađene su iz jama Ravni Dolac, Razvala, Kamešnica i Tušnica, kao i sa stratišta Police i prolog. Ostaje da se utvrde i druga stratišta kao ono u šumi Koprivnica kod Bugojna gde su ubijena 63 građanina Livna Srbina i još nekih drugih.

Na kraju, jedan kuriozitet koji sam po sebi govori o dubini tragedije ovdašnjeg srpskog naroda. U jami Kamešnica ubijeno je 250 Srba iz sela Golinjeva koje i danas postoji a u njemu žive samo Muslimani i Hrvati. A u tom selu rođen je pesnik i veliki Jugosloven Jovan Sundečić.

INTERVJU: PATRIJARH SRPSKI GOSPODIN PAVLE
CARU CAREVO, BOGU BOŽJE

Uz posredovanje Evpraksije igumanije manasitra Žitomislić, obezbjedili smo susret i razgovor sa patrijarhom srpskim gospodinom Pavlom.

Razgovaramo u manastiru Žitomislić, poslije sahrane 3.000 posmrtnih ostataka hercegovačkih Srba u zajedničkoj grobnici u Prebilovcima.

Vaša svetosti, po drugi put ste Pribilovcima, selu – simbolu stradanja Srba u Drugom svjetskom ratu, ali i selu koje svojim postojanjem potvrđuje da je suluda ideja uništavati jedan narod.

Prebilovci su jedna od nesreća koje su nas snašle. Ovo selo je, što rekoste simbol tog bezumlja i tog neljudskog. Citiraću ono što Isus Hristos na krstu kaže: „Oprosti im oče, ne znaju šta rade". Vidite, ideja o uništenju jednog naroda je bezumna i neljudska, što je i neljudska to je ponajteža, što na taj način ljudi sebe, odnosno svoju besmrtnost zauvijek uvaljuju u nesreću. Tu je ta nesreća.

Ima li promijena u životu i djelovanju Srpske pravoslavne crkve u novim i izmijenjenim ljudskim odnosima?

Svakako da ima, što je pozitivno. U proteklih pedeset godina je u jednostranačkom, da ne kažem jednoumlju i bezumlju, bilo bezumnih pritisaka. Sada, kada ta brana padne, bojati se da se ne ode u drugu krajnost. Mi smo toga svesni, jer je krajnost jednako opasna. Razume se, da onih 50 godina sada moramo da nadoknadimo, ali, dabome, na razuman način, kako to ne bi bilo na štetu i tih ljudi, da ne bi bilo prema duvanju novog vetra, da ne bi toga bilo. Ljudi se traže, vide nevolju oko sebe. Vidite samo Černobil, pretnje koje nam od nas samih prete, a da ne govorim o drugim nesrećama.

Govorite o duhovnom životu?

Da, čovek je suočen sa svim problemima i teškoćama, posebno mladi ljudi traže misao života i življenja, a pojma nije imao o hrišćanstvu. I sada je za mnoge od njih pala jedna zavesa i onda vide šta je, nešto sasvim novo. I sada mi, crkva, treba da budemo spremni da tim mladim ljudima iznesemo stvarnost, ne naturajući nikada jer mi nikada nismo bili naod i vera da smo nekog nazor, na silu ili na veštinu, žednog preko vode prevodili. Dužni smo dati stvarnu evanđelsku istinu, pa neka on posle upoređuje. Poštujući slobodu čoveka, kad ne bi bilo slobode ne bi bilo ni raja ni pakla, na nama je da mu iznesemo istinu, a na samom čoveku je da se odluči. Kažemo nikada nismo ništa činili na silu, a nas su turčili, katoličili, unijetili, čega sve nije bilo.

Pokrenuta je inicijativa da se izvrši denacinalizaija crkvenih dobara?

Svakako znate da je Crkvi oduzeto ono osnovno. Koliko je to išlo u krajnost navešću primer manastira Dečani u Raško-prizrenskoj eparhiji, gde sam službovao 34 godine. Manastir Dečani su od svetog kralja dobili imanje. Za vreme bivše Jugoslavije nešto im je oduzeto, nacionalizovano, ali je dosta ostalo. Posle ovog rata oduzeto je sve, ostao je manastir sa deset hektara ziratne zemlje. I tu, usled onog što je ostalo u manastiru, data je zemlja i voćnjak jednom Crnogorcu. Kasnije je manastir morao uložiti veliku svotu novca da kupi svoju zemlju. Mnogo je zgrada, u Beogradu pogotovo, koje su oduzete Crkvi, u Sarajevu takođe, gde tražimo da se vrati zgrada - Bogoslovije. Do kraja meseca podnećemo zahtev Hrvatskoj da nam vrati naše

objekte. Imamo razumevanje vlasti, a i mi, suočeni sa sadašnjim nevoljama, imamo strpljenja da čekamo na vraćanje naše imovine i zemljišta i zgrada.

U toku je obnova većeg broja manastira i crkava?

Bilo je perioda kada se ništa novo nije gradilo. Uzmite samo Beograd. Za čitavo ovo vreme, od rata, svega je jedna crkva podignuta na Karaburmi, i to jedna mala crkva. A koliko puta se povećao Beograd. Ili u Raško-prizrenskoj eparhiji imali smo tri parohije koje nisu imale nijedne čitave crkve. Na Pešterskoj visoravni, a to je čitav srez, bila je samo jedna crkva. Inače, mnogo je novih objekata koje sada podižemo, ide se u susret potrebama, pogotovo u gradovima.

Kako gledate na pitanje vjeronauke kao školskog predmeta i inače na organizovanje vjerske pouke u vjerskim objektima?

Mislim da bi bilo najbolje da to bude dobrovoljno, odnosno roditelji koji hoće i deca koja hoće, bez prisile, jer to nikada ne bi bilo pozitivno. Ali, da ne bude što je bilo, da je pristup Evanđelju, pristup nauci hrišćanskoj, zabranjen u školi kao što jeste bio. Mi smo bili za to da ta deca nače, razume se i ovu nauku evanđelsku, a onu će drugi učini, pa nek uporede i ako nađu da je bolje biti ateista neka budu. Kad bude čovek zreo on može da odluči. Crkva se sprema za pojačani interes Srba, povratak veri.

Ovo nam je veliki izazov, jer samo u Raško-prizrenskoj eparhiji 26 sveštenika je pobijeno. Tek pre neku godinu rukopoloženo je njih 26. naknadno za ono što su pobijeni. Nadam se da ćemo uspeti sa dvogodišnjim bogoslovskim institutom koji će pripremati veroučitelje i imaće rang više škole.

Ima li spornih pitanja između duhovne i svjetovne vlasti?

Postoje izvesne razlike. Ali, ako i jedna i druga strana, bude poštovala što Hristos kaže „Podaj caru carevo, a Bogu božje" onda će doći do jedne saglasnosti kao između tela i duše.

Kako ocjenjujete odnose pravoslavlja, katoličanstva i islama. Sreli ste se sa Kuharićem, kada se može očekivati susret sa reis.ul.ulemom Jakubom ef. Selimoskim?

Ukoliko mi budemo hrišćani, ne samo na rečima hrišćani nego i životom, onda ćemo se sporazumeti, jer, složićete se, između katoličke i pravoslavne crkve nije toliko veliki razmak. Između nas i islama je, ipak, veći, ali imamo mi i potpuno dodirnih tačaka. Naime, verujemo u jednog Boga, i u Kuranu piše da je Isus rođen na natprirodan način od svete Deve, da je on prorok, a u Jevanđelju on ima proročku službu. Takođe, i muslimani kao i mi, veruju da postoji i raj i pakao, i dženet i džehhenem. Ako se budemo držali toga biće lakše i nama i svima. Sa Kuharićem sam se sastao kao što je poznato,

razgovara se i o novom susretu. Pozvali smo i efendiju Jakuba Selimoskog. Najavio je pre dve nedelje da će doći, posle je odustao i rekao je da će se naknadno javiti. Kod nas je bio muftija beogradski sa imamom iz Šapca. Razgovarali smo kao ljudi, kao što treba da razgovaramo.

Kako ocjenjujete susret srpskih stranačkih prvaka, održan na Vašu inicijativu?

Mi smo ih pozvali da u ovoj situaciji opomenemo sve da smo mi jedan organizam, a u tom organizmu su organi. Organa je više, a organizam je jedan. Dakle, potrebni su nam svi organi, ali da deluju tako da one svoje najbolje snage upute na dobro opšte celine organizma. Tražili smo da pojedine stranke ono što smatraju u svom progamu najvažnije da one te ostave, i da shvate da i u ovoj drugoj stranci ima nešto što je dobro.

Kakav je položaj Srba u dijaspori? Bilo je nesporazuma sa dijelovima SPC u Kanadi i SAD?

Crkva je davno uvidela i rešila to pitanje na neki način, organizovanjem novih crkvenih jedinica – eparhija na tim prostorima. Naša vlada je tek sada reagovala, a mi smo između dva rata formirali i neke eparhije, a sada smo još neke formirali u želji da se što bolje organizuje crkveni život. Nije nesreća što imamo mnogo suprotnih mišljenja, nego ako zaoštrimo preko svake mere, pa odemo bez traga, to bi bila nesreća.

Dugo je prisutan problem kada je riječ o autokefalnosti Makedonske crkve?

Jednostrano rešavanje bilo koga pitanja u Crkvi nikada ne može biti kako treba. Mi smo ih nekoliko puta pozivali. Što se nas tiče mi smo spremni da razgovaramo satim ljudima, a njima je Crkva dala široku autonomiju i jezik na upotrebu. Nemamo ništa protiv da se Ustav pregleda, više očiju više vidi i da ne bude tamo stvari koje će njima kao Crkvi biti šteta. O tome se radi, o opštoj koristi, a ne o tome da mi budemo iznad svega onog što celokupnom pravoslavlju koristi.

Kakvi su vaši stavovi i gledanje na pitanje i položaj Srba i pravoslavlja uopšte?

To pitanje je mnogo široko. Ali, jedan opšti interes ono što nas kao pravoslavlje drži i nas i Grke i Ruse, Rumune i Bugare, sve te pravoslavne narode, ono što je zajedničko na tome moramo insistirati. Pomagati da se ljudi ne gube, ne izgube ni kao ljudi, ni kao pripadnici određene nacije, ali to teško ide.

Vaša poruka, na kraju, ljudima i našim čitaocima?

Imajući u vidu žrtve naših predaka da se kroz vekove bore uvek za istinu i pravdu i za slobodu, za krst časni i slobodu zlatnu, da nam to bude i poruka, da budemo spremni za ono što je sveto i čestito i živote svoje da damo. Ponavljam, opet kao ljudi, a kao neljudi nikada ni po koju cenu.

U Vašoj poruci iz Prebilevca, izrečenoj pred 30 hiljada ljudi, jeste i poziv Srpske pravoslavne crkve da u svakoj prilici i neprilici, pa i u slučaju oružanih sukoba širih razmera Srbi postupaju u duhu svetog istorijskog svetosavskog i kosovskog opredeljenja. Ima onih koji su u ovim rečima prepoznali neku vrstu poziva u boj.

Bili smo pred grobnicom, kostima hiljada ljudi koji su osuženi pre 50 godina na takvu smrt koju niko nije mogao zamisliti. Sa tog mesta, po evanđelskom, po etničkim principima, može se poručiti jedino to da se više niko ne iživljava na nejači, da uvek pobeđuje onaj na čijoj je strani pravda. Ako je Božija volja da se borbe vode, neka to bude viteška i junačka borba, po kosovskim zavetima.

Sto puta, hiljadu puta bih želeo kad bi se moglo birati, da počivam u jami u jamu da budem bačen, nego da ja bacim ikog, da ja vadim oči, da sečem nos ljudima samo zato što su drugog naroda, druge vere, drugog pisma nego što sam ja. O tome se radi. Prebilovci i ona crkva koja se tamo gradi opomena su da svagda budemo ljudi, ni po koju cenu, ni za kakav interes da budemo neljudi, što stalno govorim što sam i u Prebilovcima ponovio. (*Politika*, 12. avgust 1991)

INTERVJU VLADISLAVA JOVANOVIĆA, MINISTRA - INOSTRANIH POSLOVA SRBIJE PRAŠKOM DNEVNIKU -

Jovanović: Srbija je najviše uložila u Jugoslaviju

Prag, 12. avgusta

Ministar inostranih poslova Srbije Vladislav Jovanović izjavio je u intervjuu vodećem češkom dnevniku da je srpsko-hrvatski sukob izbio u trenutku kada je u Hrvatskoj došla nova vlada, dok je istovremeno demantovao postojanje srpskog nacionalizma i hegemonizma.

„Srpsko-hrvatski sukob je izbio u trenutku kada je u hrvatskoj na vlast došla nova vlada koja sama sebe naziva demokratskom, a u suštini je demokratska samo zato što je bila izabrana na demokratskim izborima, a po svojim ciljevima i metodama, kojima ih ostvaruje, to nije...“, to je izjavio ministar Jovanović u intervjuu koji je danas objavljen.

„Srbija je bila najviše gušena komunizmom. Ne treba zaboraviti da svi posleratni vođi Jugoslavije nisu bili Srbi.

Sve te dezinformaije (o Srbiji kao tvrđavi komunizma i boljševizma) floskule su Kominterne. Ali, ako se pogledaju činjenice, videće se da srpskog nacionalizma i hegemonizma nikada nije bilo niti ga ima.“

„Nažalost, mi smo, po pravilu, kasno reagovali nadezinformacije“ – ističe Jovanović.

Na pitanje „Lidovih novina“ kakvu budućnost Jugoslavije, kao države, vidi Srbija, šef njene diplomatije kaže:

"Sribja i srpski narod najviše su uložili u nastanak Jugoslavije i za njeno stvaranje su se zalagali sa entuzijazmom jer su na taj način rešili srpsko nacionalno pitanje. Ukoliko se Jugoslavija raspadne, srpsko nacionalno pitanje opet se otvara.

Zato je interes Srbije za zajedničku državu veoma jasan, ali, naravno, ne želimo da to bude nedemokratska i nepravedna država, već istinska i fleksibilna federacija, u kojoj će svi imati ista prava. Zato nikakvu ugovornu uniju ili konfederaciju ne želimo“, zaključio je minstar inostranih poslova Srbije. (*Politika*, 13.avgust 1991)

Dr RADOSLAV STOJANOVIĆ
- SRPSKO PITANJE IZMEĐU UNIVERZALNOG I PROVINCIJALNOG -

Kako nacionalnu energiju usmeriti prema savremenim okolnostima

U tragičnim događanjima koja nas svakodnevno opominju da se nalazimo pred ambisom građansko-versko-etničkog rata često se čuju glasovi da je baš sada narod srpski došao do samosvesti, da se „uspravio“, „osvestio“, vratio sebi u svoj svojoj veličini. Bojim se da ti glasovi upravo izražavaju neshvatanje tragedije koju živimo pogibijama srpskih mladosti na ratištima zasad dalekim od „mislilaca“ u oblacima provincijalnog narodnjačkog nacionalizma.

Problem koji se danas postavlja, međutim, sasvim je drugačiji: kako usmeriti oslobođenu nacionalnu energiju prema životnim interesima i dobrobiti razvoja, a izbeći negativne posledice nacionalizma – rušilaštvo, mržnju i izolaciju. Drugim rečima, kako izbeći zamke narodnjačko-primitivnog nacionalizma kako bi se nacionalna energija usmerila prema savremenim okolnostima prema savremenim okolnostima u kojima se ostvaruje nacionalni interes univerzalno određen.

Različiti interesi građana

Osnovni stav narodnjačkog nacionalizma zasnovan je na ideji da je nacija monolit. On ne vidi da naciju sačinjavaju građani. Bez građana nema nacije a oni imaju uvek različite interese i kao pojedinci i kao pripadnici različitih grupa (političkih, verskh, profesionalnih, imovinskih itd.). Za narodnjački nacionalizam je zbog toga što je percepcija ideologa tog nacionalizma. Zbog toga vođe i ideolozi narodnjačkog nacionalizma stalno

zahtevaju „narodnu slogu“ pod kojom podrazumevaju postrojavanje cele nacije iza njihove percepcije nacionalnog interesa. Narodnjački ideolozi zbog tog a smatraju da samo postojanje političkih stranaka ruši nacionalnu slogu te se vrlo često obrušavaju na političke stranke pripisujući im sva zla koja snalazi njihovu naciju.

Kada se u institucijama države političkim putem dođe do zajedničkog imenitelja interesa najvećeg broja građana tek tada se, međutim, može govoriti o „slozi“ iz koje proizilazi podrška državi od strane te većine. Samo je takva država dovoljno moćna da može izdržati iskušena i izazove međunarodne sredine u kojoj živi. Nacionalno jedinstvo prema spoljnim izazovima može se postići samo u institucijama države u kojima se donose odluke. Da bi te odluke bile bolje, za njih se mora odgovarati pred građanima. Bez te odgovornosti, nema demokratije i demokratije danas ne može biti bez političkih stranaka.

Da bi ideologiju narodnjačkog nacionalizma učinili monolitnom, njegovi ideolozi se pozivaju gotovo isključivo na prošlost. Iz prošlosti crpe svoja znanja o prijateljima i neprijateljima, okolnostima, nacionalnim interesima i ciljevima. Njima ništa ne vredi što oko sebe vide da se i vekovni neprijatelji danas ujedinjuju, oni i dalje iz prošlosti izvlače sve uzroke prošlih sukoba, stavljaju ih na sto današnjice da bi pokazali, recimo, kako je rat neizbežan.

Poziv na „slogu“

Na žalost, širom Istočne Evrope danas bujaju narodnjački nacionalizmi. Mnogi komunistički lideri su sačuvali svoju vlast zamenom monolitne komunističke ideologije za monolitnu narodnjačko-nacionalističku ideologiju. Na taj način oni ponovo ostvaruju apsolutnu vlast, ovog puta kao „vođe“ nacija. Rađanje građanske demokratije u tim zemljama će zato biti dug i bolan proces uprkos brzo i lako obavljenim „demokratskim izborima“. Zbog toga je i mir u Istočnoj Evropi rovit. Snovi iz prošlosti još kao koprena skrivaju sadašnjost. Ratovi XIX veka ovde su mogući i pred ulazom u XX vek. Kako ih izbeći?

Srbija je imala „sreću“ da je njen komunistički lider „shvatio“ tek kada je boljševičkom sistemu došao kraj da je „njegov“ narod nepravedno tretiran od komunističke vlasti. Mase su se odmah pokrenule u talasima podrške novome „vođi“. Njemu, naravno, demokratija kao vlast naroda nije bila potrebna. Međutim, narod je u trenutku odahnuo jer je bar jednom delu osećanja mogao dati oduška. Odmah su, umesto demokratije, stigli pozivi na

„slogu“ kako bi se sprečilo oslobođenje i drugih potisnutih potreba za slobodom. Pozivi na „slogu“, međutim, nisu mogli sasvim da uguše želje da jednoumlje nestane i sa njim boljševička represija. Ali u tom hrvanju, Srbija je zakasnila a mogla je biti prva. Umesto borbe za pobedu demokratije, narodnjački nacionalisti su prizivali demokratsku tradiciju Srbije koja sadašnju Srbiju, na žalost, nije mogla učiniti demokratskom. Kontinuitet boljševičke vladavine se i dalje održava i putem ljudi koji nastavljaju da drže vlast koju su i imali i koji ne umeju tu vlast na drugi način da koriste nego onako kako su navikli.

Jedno od bitnih obeležja tog boljševičkog kontinuiteta jeste tipična boljševička ideološka ksenofobija. Spoljni neprijatelj u „sprezi“ sa „unutrašnjim“ sve svoje snage usmerava na rušenje Jugoslavije i, naravno, u narodnjačkoj verziji, uništenje Srbije. To što su upravo vladajući komunisti razorili Jugoslaviju i unazađuju Srbiju želi se pripisati spoljnjem neprijatelju kako bi se opravdalo dalje držanje vlasti koja ne daje nikakve rezultate u društvenom razvoju. Jedan od sadašnjih potpredsednika vlade Srbije, odgovoran inače za međunarodnu saradnju, izjavljuje stranoj štampi da je „lično video“ plan za stvaranje četvrtog Rajha! A taj isti „nestranački“ potpredsednik Niklsov amandman tumači kao zaveru najveće svetske sile protiv Srbije! Sve svoje specijalne snage ogromne moći ta sila ustremljuje protiv Srbije (naravno tajno). Jadna nam majka! Velike sile, međutim, ne prave tajne zavere protiv malih država. One otvoreno kažu šta hoće i šta neće da prihvate.

Danas se Srbija našla sama da rešava najkrupnije probleme svoje istorije. Njen racionalni i politički opravdan cilj da sa raspadom Jugoslavije najveći deo srpskog naroda ostane u jednoj državi nailazi na neopravdanu netrpeljivost u svetu i oružani otpor u Jugoslaviji. Narodnjci na vlasti, nadstranački i stranački nariču nad sudbinom Srbije, ali i dalje iz prošlosti vade sve neprijatelje: od Kominterne i Vatikana pa preko Trećeg i četvrtog Rajha do sadašnjih mračnih snaga koje jedino oni vide.

Narodnjaci, čudno, pozivaju se na svetlo oružje ali iz prošlosti ne vuku pouke da je oružje bez mudre diplomatije prazna puška. Srbi u Hrvatskoj su na žalost oružjem morali da dokažu svoje postojanje u Hrvatskoj. Bez diplomatske podrške ta srpska nužda dobila je negtivnu konotaciju preimenovanjem nužde u agresiju. Srpski racionalan politički zahtev da najveći broj Srba živi u istoj državi, protumačen je tako kako su ga narodnjaci saopštili. Svet nije spreman da prihvati da jedino Srbi imaju državu u kojoj će živeti svi Srbi. Svetu nije politički prikazano da je van Srbije u Jugoslaviji više

od 30% svih Srba. Inače, Srbi znaju za nacionalne manjine jer u skoro svim susednim državama žive Srbi kao nacionalna manjina. Međutim, ne može biti smatrana nacionalnom manjinom.

U okviru sadašnjeg svetskog poretka

Srbija, posle decenija autonomnosti u svetu, ostaje i dalje pasivna u svetskoj politici. Njeni nespretni i ksenofobični diplomati potvrđuju nasleđe boljševizma. Narodnjaci nariču o sveopštoj srbofobiji i pozivaju na „slogu“. Sve to zajedno, na izborima decembra 1990. godine dovodi iste političke snage na vlast koje su ostvarile poluvekovno zaostajanje Srbije. Svi i dalje mrze Srbe i zbog toga ni sa kim se ne razgovara. Ko ne zna da se i sa naprijateljima razgovar ai pregovara tj vodi zemlju u provincijalnu izolaciju pogotovu ako su svi u svetu „neprijatelji“. Otkako je sveta i istorije, spoljnu politiku zemlje reprezentuju diplomata i vojnik. Srbija živi bez diplomatije a sprema joj se rat. Zbog toga Srbija ostaje usamljena u današnjim teškim vremenima.

Narodnjačko-provincijalna politika vodi ostvarenju srpskih nacionalnih interea putevima potpune izolacije od okruženja. Akose Jugoslavija ruši, tada svet ne može da ne vidi da srpski narod ostaje bez svoje kuće. Njegov veliki deo (30%) ostaje bez krova nad glavom i to mora zabrinuti svet. Čovek mora sagraditi sebi krov nad glavom ili ga potražiti negde na drugom mestu. U oba slučaja svet bi se suočio sa velikim problemima: oružanim sukobima ili velikim egzodusom nezaštićenih ljudi. Zbog toga svet ne sme ostaviti Srbe bez svoje kuće. Ne zato što nekoga voli ili mrzi već zato što je svetu potreban mir na ovim prostorima. Srpska diplomatija je imala zadatak da pokaže svetu gde su temelji i šta pod krov srpske kuće ulazi. Samo takva kuća bi mogla da ima dobre komšijske odnose, a to znači mir.

Srbija je morala znati da će se svaki sukob na ovim prostorima internaciolizovati. Srpska diplomatija je morala učiniti da ta internacionalizacija bude u duhu svetskog poretka u kome je jedino dozvoljen mir. Nasilje i rat su zabranjeni! Uostalom, zašto ratovati kada se zna da se o gabaritu kuće mora pregovarati.

Srpsko nacionalno pitanje se mora rešavati samo u okviru sadašnjeg svetskog poretka. Arogancijom i izolacijom u spoljnoj politici, država se provincijalizuje. Umesto toga, a radi napretka, neophodno je usvojiti univerzalne vrednosti koje danas svetski poredak održava. Ko ne poštuje te vrednosti ostaće da živi na staroj slavi ili će jesti korenje. (*Politika,* 15. avgust 1991)

INTERVJU AKADEMIKA DR LJUBOMIRA TADIĆA „POLITICI"
- NISU ZBIRSANI SVI PUTEVI SPORAZUMEVANJA -

Zajednički život različitih naroda moguć je samo u racionalno i slobodarski organizovanom društvu. Interes je srpskog naroda da ostane da živi u jednoj državi. Istorija pamti da je konfederacija uvodna etapa u raspad svake državne tvorevine. Ono što kod sebe ne mogu da zamisle kao mogućnost, neke zapadne zemlje i njihovi mali sateliti smatraju u Jugoslaviji sasvim legitimnim. O strategiji i politici Srbije.

Akademik, profesor dr Ljubomir Tadić poznat je naučnoj i široj javnosti kao autor niza značajnih dela iz oblasti političke i pravne filozofije kao i sociologije, među kojima su i knjige: „Poredak i sloboda", „Autoritet i osporavanje", „Tradicija i revolucija", „Filozofija prava", „Nauka o politici" ...

U današnjem i sutrašnjem broju „Politike" objavljujemo ekskluzivni razgovor našeg saradnika Milorada Vučelića, generalnog direktora TV Novi Sad, sa profesorom Ljubomirom Tadićem.

Našu današnju situaciju s pravom označavamo istorijski prelomnom. Ta nam se ocena čini sama po sebi jasnom i samo razumljivom, ali ipak želeli bismo da je što je moguće preciznije i iscrpnije odredite. Pred kolikim i kakvim sve iskušenjima se nalazi danas srpski narod?

Naša današnja situacija je, zbilja, istorijski prelomna. Stoga bih se založio za to da reč „istorija" upotrebljavamo odgovorno kao i reč „politika", ako to ne činimo i istorija i politika će nam se grdno osvetiti. Srpski narod se zaista nalazi u iskušenju i to ne prvi put u svojoj istoriji. On je u iskušenju da igrom evropskih i svetskih sila izgubi svoje mesto u svetu, ali je i u iskušenju da, protiveći se instiktivno toj igri i domaćim neprijateljima njegove slobode, padne u živi pesak šovinizma i da na sirovu mržnju, i ostrvljenost svojih protivnika i svojih neprijatelja odgovori mržnjom. Podsetiću: mržnja je oblik psihopatološke strasti koji preti da razori sav svet života i ostavi iza sebe prazninu i pustoš. Nalazim se na čelu društva Srpsko-jevrejskog prijateljstva koje kao jedan od svojih najvažnijih ciljeva ističe borbu protiv rasne, nacionalne, verske i političke isključivosti i mržnje. Mržnja, koja na našim prostorima brutalno potiskuje ljubav i nadu, pa postaje čak i zamena za veru, izvire iz nasilja i stapa se sa nasiljem i agresijom.

Gde je na delu mržnja tu nema mesta za razboritost kao prastaru političku vrlinu. U mržnju suparnika i protivnika pretvaramo u neprijatelja. Tada ubistvo postaje poslednja konsekvencija mržnje, a njegovi masovni oblici su (američki) linč, (ruski), pogrom i (nacistički) genocid.

Potpuno sam svestan da se mržnja, kao ni razne predrasude, ne može namah iskoreniti iz osećajnog života ljudi i naroda. Dok god postoji suparništvo među grupama i nacijama (o individualnim oblicima mržnje ovde ne govorimo), dok god bude osećaja osujećenosti, stvarnog ili umišljenog, vrela mržnje neće presahnuti. Sa njih se obilato napajaju bezkrupulozni vlastodršci i vlastoljupci i njihove udvorice. Gašenje mržnje je Sizifov posao razboritih ljudi koji stalno nastoji da priguše agresivne sklonosti iz kojih se rađa mržnja i nasilje i kako reče jedan umni psiholog, jačaju libidinoznu stranu svetskog zbivanja. Izreku „volite se ne ratujte" shvatam u širem platonovskom značenju Erosa.

Dozvolite mi jednu digresiju. Kada sve to kažem ne bih želeo da budem shvaćen kao neki tupi, pomodni mirotvorac, koji bezrazlično izjednačava agresora i žrtvu agresije i uspostavlja simetričnu krivicu između dželata i njegovog objekta. U krivičnom pravu je poznat Institut „Nužne odbrane". Nisam pristalica mira po svaku cenu kada agresija, podjarena šovinističkom mržnjom, preti uništavanjem ljudskih grupa i celih naroda. Istorija antisemitizma nas je dovoljno poučila da apstraktna propaganda pacifizma podastire crveni tepih genocid.

U nekoliko navrata govorili ste o „defanzivnom nacionalizmu srpskog naroda"?

Smatram vrlinom defanzivni nacionalizam srpskog naroda. Sve svoje velike istorijske pobede Srbi su ostvarili u defanzivi, u defanzivnim nametnutim im ratovima i defanzivnom politikom, bez obzira što i u našem narodu ima još onih koji bi hteli da se unapadačkom ratu osvete svojim neprijateljima.

I Prvi i Drugi srpski ustanak, i bosansko-hercegovačke ustanke u XIX veku, i proboj Solunskog fronta svrstavam u defanzivne ratove srpskog naroda. I ustanke na Kozari, Grmeču, Nevesinju i Gacku, na Baniji, Lici, Kordunu i Slavoniji pre 50 godina takođe svrstavam u defanzivne bojeve Srba u Bosni i Hercegovini, odnosno u Hrvatskoj. I sadašnji otpor nasilničkom, šovinističkom, režimu u Hrvatskoj, koji bi srpske seljake, što su preživeli ustaški genocid, kao i njihove potomke hteli da pretvore u svoje helote, doživljavam kao defanzivni rat. Nadam se da srpski borci u krajevima zahvaćenim tragičnim sukobima neće nikada pasti u iskušenje da dovedu u pitanje život i opstanak nedužnog hrvatskog naroda, svih onih koji na njih nisu posegnuli oružjem kao sredstvom „ubeđivanja". To isto važi i na Kosovu, bez obzira na tvrdokornu i masovnu mržnju u koju su tamošnji albonske

vođe, uz pomoć iz Slovenije, Hrvatske i inostranstva potopili mase albanskog naroda prema Srbiji i srpskom narodu.

Kako ga vi vidite i šta je srpski nacionalni i državni interes u samoj završnici raspleta jugoslovenske državne krize. Mislite li da je moguća neka treća Jugoslavija ili pak, samo mala ili krnja Jugoslavija?

Najpre ću odgovoriti na drugi deo vašeg pitanja. Na žalost, ja mislim da neka nova treća Jugoslavija nije moguća u njenim sadašnjim ili dojučerašnjim granicama.

Po mom shvatanju ona nije moguća zato što je uzduž i popreko ispunjena takvom mržnjom koja zajednički život za duže vreme čini nepodnošljivom. Tome su doprinele dugotrajne i bezkrupulozne manipulacije javnim mnjenjem, koje su obnovile i osnažile sve moguće nacionalne predrasude i stereotipe.

Ako Hrvatska i Slovenija ili Makedonija traže svoju nezavisnost od omražene Jugoslavije, koju nazivaju „Srboslavija", onda srpski narod i srpska država nemaju nikakvog interesa da ih na bilo koji način ometaju u njihovoj nameri, osim u nameri Hrvatske da jedan, i to znatan deo srpskog naroda jednostranim aktom i nasilno odvede sa sobom. Otuda sledi zaključak, a to je i odgovor na prvi deo vašeg pitanja da je u ovom času srpski nacionalni i državni interes u tome da srpski narod, tamo gde je u većini, ostane da živi u jednoj državi, zvala se ona i dalje Jugoslavija ili nekako drukčije. Ako zvanična Srbija ne osporava pravo hrvatskom narodu na otcepljenje od Jugoslavije, odna po istom pravnom osnovu, ni Hrvatska ne može to isto pravo osporavati masi srpskog naroda koji žive u njenim sadašnjim republičkim okvirima, pogotovo zato što je pre pola veka od jedne nacifašističke hrvatske državne tvorevine bio izložen stravičnom genocidu.

Imate li utisak da je u poslednje vreme došlo do krajnje nekritičke apsolutizacije prava na samoopredeljenje do otcepljenja?

Neka mi bude dopušteno da vam povodom izložim jedan svoj stav. Pravo naroda na samoopredeljenje do otcepljenja je boljševičko načelo koje je igralo veliku ulogu u politici „Kominterne", pa i jugoslovenskih komunista. Kao pravo na otcepljenje, koliko mi je poznato, ono nema mesta u ustavima nekomunističkih država. Panično dobacujući komunizam i komunističke političke principe i simoble bivši komunistički funkcioneri u Hrvatskoj, Sloveniji i Makedoniji, koji su u međuvremenu, promenili i imena svojih stranaka, ili su postali ogorčeni antikomunisti i šovinisti, ljubomorno su sačuvali samo ovaj ostatak komunističke politike kao osnovno titoističko-kardeljevsko nasleđe. Tako je komunistička politika o nacionalnom pitanju

postala ishodište separatističkih pokreta u Jugoslaviji. Bile su dovoljne pobede pojedinih šovinističkih stranaka na višestranačkim izborima u severozapadnim republikama, pa da se cela državna zgrada Jugoslavije dovede u pitanje. Pokazalo se da je Jugoslavija kao država za te stranke, baš kao za boljševičkog ideologa Kardelja i njegove istomišljenike, bila samo privremena, tranzitna stanica.

Na prividno paradoksalan način ovo stanje bilo je ideološki pripremljeno u titoističkom sistemu. U njemu je izvršena (originalna) reinterpretacija marksističke teorije od odumiranju države na taj način što je u svom oficijelnom praktičnom značenju bila bez principijelno ograničena na kritiku saveznog etatizma, ali upravo u njegovoj funkciji integrativnog faktora jugoslovenskog društva. Tako je pripremljen i Ustavom iz 1974. godine ustanovljen policentrički etatizam koji je omogućio pretvaranje pojedinih republika u posebne nacionalne države na razvalinama Jugoslavije.

I gle, besmisla. Ono što u svojim državama ne mogu ni zamisliti kao mogućnost, neke zapadne velesile i njihovi mali državni sateliti smatraju u Jugoslaviji sasvim legitimnim. U američkom građanskom ratu 60-tih godina prošlog veka proliveno je mnogo krvi dok federalni sever nije prinudio konfederalistički i robovlasnički Jug na predaju. Danas nemački političari, bez razlike dali je reč o demohrišćanima ili socijaldemokratima, koji žive u federaciji (Nemci su davno napustili konfederaciju) svesrdno podržavaju ne samo konfederalističke projekte Slovenije, Hrvatske i Makedonije nego u poslednje vreme čak podupiru zahteve za otcepljenje Slovenije i Hrvatske. Principijelno, nema šta...

Vidite li vi kao pravni filozof i teoretičar mogućnosti za jugoslovensku konfederaciju i zajednicu suverenih država? Kako uopšte vidite državno uređenje neke nove zajednice, tj. Male ili krnje Jugoslavije?

Tendenciju ka konfederaciji sam uočio već prilikom pripremanja i donošenja jugoslovenskog Ustava iz 1963. godine i to istakao u svojoj knjizi „Poredak i sloboda" (Beograd, 1967.). U raspravi „postoji li kriza jugoslovenske federativne zajednice" napisanoj početkom 1984. godine i objavljenoj u knjizi „Dali je nacionalizam naša sudbina" 1986. godine, pokazao sam da je konfederacija jedan retrogradan državni oblik, pravi istorijski i pojmovni besmisao, nešto što predstavlja istorijski pluskvamperfekt.

Istorija pamti da je konfederacija bila uvodna etapa u raspad svake državne tvorevine. Politička misao i ustavna praksa na Zapadu su odbacivali besmisao konfederacije kao „države u državi". Naši „mudri" protagonisti konfederacije su došli čak dotle da federaciju smatraj oblikom unitarističke

države! A upravo je federacija demokratski oblik države zato što posebnost svojih članica poštuje istovremeno sa poštovanjem građanina i njegove slobode. Konfederacija je naprotiv, takav oblik kratkotrajnog saveza država koji ili potpuno zanemaruje ili marginalizuje slobodu građanina zarad nacionalne suverenosti i slobode pa je baš kao takva nedemokratski oblik državnog uređenja u kome odlučujuću ulogu igra naciokratija.

Praktično je inače, neodrživo postojanje šest suverenih država u jednoj državnoj zajednici, a da takva zajednica može računati na bilo kakvu stabilnost. Ona, naprotiv, mora biti izložena neprestanim prikrivenim ili otvorenim borbama za prevlast, što u krajnjoj liniji, znači, institucionalizaciju građanskog rata. Budući da je Jugoslavija po Ustavu iz 1974. godine pretvorena uglavnom u konfederaciju (izuzetak je bila Vojska u njenoj ulozi fizičke sile poretka koja je, s jedne strane, trebalo da osigura nezavisnost cele zemlje, a s druge strane u njenoj ideološkoj funkciji, trebalo je da posluži očuvanju jednog stranačkog monopola) klica građanskog rata, koji se sada otvoreno vodi, bila je time posijana. Republičke teritorijalne odbrane su začeci vojski konfederalnih država a sadašnji napadi na JNA, kao na „okupatorsku vojsku", koji dolaze iz Slovenije, Hrvatske i od albanskih separatista na Kosovu, predstavljaju konačni obračun sa ostacima Federacije.

Moram reći da bi bilo besmisleno braniti boljševički model federacije zato što on u svom ideološkom jezgru sadrži konfederaciju kao realnu mogućnost („pravo naroda na otcepljenje"). Njemu nasuprot demokratska federacija podrazumeva stabilnu državu zasnovanu na podeli nadležnosti između članica i saveza sa uzajamnim garancijama tih nadležnosti. Savezu mora pripasti nadležnost odbrane, spoljnih poslova i finansija, ali istovremeno i zaštita građanskih i ljudskih prava. Demokratska federacija podrazumeva postojanje posebnog skupštinskog doma koji bi permanentno osiguravao posebna prava članica saveza, a naročito nacionalne kulturne slobode i prava. To je sažeta slika jedne moguće demokratske federacije kakvu vidim u budućnosti u slučaju otcepljenja Hrvatske i Slovenije. Samo se po sebi razume da demokratska federacija štiti prava nacionalnih manjina ali ne i njihovo pravo na otcepljenje. Danas je u Jugoslaviji na žalost, postalo normalno ono što ni u jednoj normalnoj državi na svetu nije: da svaka, pa i najmanja partikularnost zahteva za sebe suverenost.

Otkud toliko optužbi da je tu ustvari reč o velikoj Srbiji? Otkud ponovo taj bauk velike Srbije na našem severozapadu i u nekim zemljama Evrope? Koliko su osnovane optužbe o nekoj imperijalnoj i zavojevačkoj politici današnje Srbije i Slobodana Miloševića?

Bauk „velike Srbije" kojim su se plašili i plaše nesrpske nacije u Jugoslaviji stara je krilatica koja je u nacionalnu podsvest nesrpskih nacija ucepljena, ako se ne varam već u vreme tzv. „Veleizdajničkog procesa". Time su jednom malom narodu, koji je težio oslobođenju i ujedinjenju i zato prolio mnogo krvi pripisane osvajačke namere, porobljavanje drugih naroda. Stereotip je tako napravljen da bi se proizvoljno, u raznim vremenima i prilikama, upotrebljavao i na antisrpskoj desnici i na antisrpskoj levici. Zahtev Srba da žive u jednoj državi u slučaju raspada Jugoslavije i dalje se naziva „velikosrpskim hegemonizmom". Iako se jedna takva država može nazvati i nekim drugim imenom ili zadržati ime Jugoslavije, aktuelna antisrpska propaganda je naziva „velikom Srbijom" da bi njenim baukom uplašila druge nacije od imaginarne srpske prevlasti. Pitam se po kome to božjem ili ljudskom zakonu može dva do tri miliona Srba biti prinuđeno da živi izvan dosadašnje zajedničke države?

Između dva rata Srbi su imali nesumnjivu prevlast u administraciji. To je do izvesne mere bilo i neizbežno zato što je srpska država u novu državu unela svoj celokupni državni aparat. Time zacelo ne nameravam da opravdam nego samo da objasnim takvo stanje stvari. Sva ta prevlast je iščezla sa pobedom boljševičkog režima. Zar se može govoriti o bilo kakvom obliku srpskog hegemonizma pod apsolutističkim režimom Josipa Broza i njegovih adepata Kardelja i Bakarića? Tako nešto su tvrdili i tvrde samo oni koji su zaslepljeni šovinističkom mržnjom prema Srbima, oni dakle koji su interiorizovali decenijama propagirane antisrpske predrasude. Za prijemčivost tih predrasuda je potpuno nevažno ko se u datom času nalazi na čelu Srbije. U novokomponovane predrasude i propagandističke floskule spada i ona o „boljševičkoj" Srbiji nasuprot „demokratske" Slovenije ili Hrvatske. Ona je dobro poslužila u sadašnjem medijskom ratu u Jugoslaviji i kao podesan izvozni tržišni artikal.

Kako gledate na mogućnosti života Muslimana i Srba u zajedničkoj državi? Šta mislite o mogućem istorijskom sporazumu Muslimana i Srba?

Zajednički život različitih naroda moguć je samo u racionalno i slobodarsi organizovanom društvu i državi. Histerija međunacionalnog nepoverenja, kao i vesnik boga marska, iracionalna i antidemokratska klima, oživljavanje svakojakih predrasuda pretvorili su zajednički život među našim narodima, koji međusobno dele gradove i sela, u pravi pakao. Bez obzira na farsičnu fenomenologiju nabeđenih oslobodilaca naroda i obnovljenu arhajsku političku simboliku iz koje „kalašnjikovima" i drugim savremenim bojnim oružjem vitlaju kohorte, delom plaćenih, delom do šovinističkog delirijuma

dovedenih neonacista, uveren sam da nisu zbrisani svi putevi međunacionalnog sporazumevanja. Pozdravljam inicijativu za sporazum Srba i Muslimana koji ako uspe, nesme biti okrenut protiv drugih nacija nego, obrnuto, treba da postane uzor za razborito prevladavanje postojeće krize. U tim razgovorima treba nastupati oprezno i trezveno i ne zanositi se trijumfalističkim raspoloženjem. Neka Bosance i Hercegovce uvek opominje na budućnost „pismo iz 1920" mudrog Bosanca Ive Andrića. Zlo bi bilo ako ova inicijativa ne bi uspela.

Kakav je vaš odnos prema nacionalnoj i državnoj strategiji i politici Srbije u poslednje tri, 4 godine?

O tome sam se više puta izjasnio, izazivajući određene nesporazume, na primer, da sam bezrezervno podržavao celokupnu politiku zvanične Srbije. A reč je bila samo o tome što sam – neka mi se ne uzme za zlo ili kao samohvalisanje – svoj stav o krizi jugoslovenske federacije formulisao i objavio već početkom 1984. godine na potpuno samostalan način. O tome svedoči moja knjiga „Da li je nacionalizam naša sudbina"?

Taj stav, se ukratko, svodi na sledeće: prema oktroisanom Ustavu Jugoslavije iz 1974. godine Republika Srbija je imala neravnopravan položaj u jugoslovenskoj (kon)federaciji, uzimajući posebno u obzir bezprimerno privilegovan položaj „njenih" autonomnih pokrajina koje su u Republici uživale sva prava, a Republika Srbija u njima nije imala baš nikakve nadležnosti. Zato sam odobravao onu politiku Srbije koja je zahtevala ravnopravan položaj Srbije u Jugoslaviji i ukidanje državnih privilegija (a ne autonomnih prava) njenih pokrajina. A upravo očuvanje tih privilegija, kao feudalnih stečenih prava, smatrala je albanska vladajuća oligarhija, uz vruću podršku slovenačke i hrvatske, bitnim preduslovom postojanja jugoslovenske (kon)federacije. Što se tiče ostalih aspekata zvanične politike Srbije delim, uglavnom, ocene svoje demokratske stranke.

Sada se opet vraćam tzv. Pravu naroda na otcepljenje. Sa pozivom na Ustav, svaka nacionalna partikularnost mogla je polagati pravo na suverenu državu. Albanska naciokratija je to obilno koristila na Kosovu tražeći najpre „Kosovo Republiku". U svakom neboljševičkom ustavnom poretku takav zahtev bi bio smatran aktom secesije i smesta podvrgnut najoštrijim sankcijama. Albannski primer na Kosovu, gde je sukob izbio prvi put na videlo, sledile su Slovenija i Hrvatska. Međutim, u svakoj zemlji sveta, uključujući najpre zapadne demokratije, zahtev za otcepljenje bio bi tretiran kao čin pobune i kažnen po najstrožijim zakonima. Za demokratske zapadne zemlje, izgleda posebno za stare srpske „prijatelje" u Austriji i Nemačkoj, taj

čin je potpuno legitiman. Oni hitaju da ga svojim priznanjem još više legitimizuju. (*Politika*, 16. avgust 1991)

DO SADA NAJTEŽI ISPADI PREDSEDNIKA PREDSEDNIŠTVA SFRJ
- MESIĆ U „ŠTERNU": U JASENOVCU UBIJENO NEKOLIKO DESETINA HILJADA -

Na opasku „Šterna" da srpska manjina strahuje od novog genocida poput onog u prošlom ratu pod ustašama, Mesić je rekao: „Taj strah raspiruje srpsko rukovodstvo"

U intervjuu koji objavljuje hamburški „Štern", Stjepan Mesić je izneo tvrdnju da su srpski dobrovoljci ohrabreni otkako je Armija intervenisala, a da je oružje tih dobrovoljaca iz armijskih arsenala, „to je dokaz na čijoj je strani vojska. Topovi armije uperen su isključivo protiv Hrvatske", rekao je on.

Ako na Kosovu dođe do nemira, Mesić je odgovorio: „Da to je najveći problem u Jugoslaviji". Mesić je dodao da tamo „srpska manjina od 10% ima svu vlast", da „više nema albanskh policajaca, učitelja, direktora i lekara", jer su „svi otpušteni i zamenjeni Srbima". Zaključio je da „ono što Albanci hoće jeste demokratija". Gotovo polovina intervjua se direktno ili indirektno odnosi na istoriju. Počelo je pitanjem nema li srpsko rukovodstvo pravo da brani svoju manjinu u Hrvatskoj?

„Svaki osvajač na svetu uvek ima nekog da brani. Hitler je branio sudecke Nemce i podunavske Švabe. Milošević sada brani Srbe u Hrvatskoj i zaista želi da osvoji hrvatske teritorije. On je agresor", odgovorio je Mesić.

Na opasku „Šterna", da srpska manjina strahuje od novog genocida poput onog u prošlom ratu pod ustašama, Mesić je rekao: „Taj strah raspiruje srpsko rukovodstvo. Ono šalje bande naoružane oružjem Jugoslovenske armije, jer se želi očistiti deo Hrvatske. Hrvati nisu napali ni jedno srpsko selo, ali su srpski dobrovoljci uništili mnoga hrvatska sela. Ko tu primenjuje politiku genocida"? U tom kontekstu Mesić je rekao da „Šešelj govori ono što Milošević radi tajno", da se njih dvojica ne razlikuju ni u čemu i da obojica imaju iluziju da će na ruševinama Jugoslavije stvoriti veliku Srbiju". Na pitanje dali je bila greška novih hrvatskih vlasti što nisu išli na pomirenje zbog stotine hiljada žrtava hrvatskih fašista u Jasenovcu, Mesić je odgovorio: „Koliko žrtava? Jugoslavija je posle rata preuveličala broj žrtava da bi dobila veće reparacije. Objektivni istoričari su utvrdili da je u Jasenovcu ubijeno nekoliko desetina hiljada". Žrtve nisu bile samo Srbi, nego i Hrvati, Jevreji, Makedonci i Slovenci. Svi su bili protivnici fašizma. Svaki pokušaj hrvatskog

rukovodstva da ode u Jasenovac okrenuo bi se protiv nas. Tada bi se reklo da priznajemo krivicu za stotine hiljada žrtava", rekao je Mesić.

Na opasku da je Pavelić bio na strani Hitlera, Mesić je odgovorio: „Hitler je hteo da zadovolji Hrvate tako što im je dao marionetsku državu. Ali Hrvati su vlastitu državu stvorili u antifašističkoj borbi. Ona je osnovana 1943. ali na strani saveznika". „Prema tome, Hrvati pripadaju pobednicima u Drugom svetskom ratu. Oni nemaju nikakvog razloga da se izvinjavaju bilo kome a najmanje Srbima", zaključio je Mesić. (*Politika*, 16. avgust 1991)

DR KOŠUTIĆ: U HRVATSKOJ JE VLAST VAŠISTIČKOG TIPA (izjava VOA)

U Jugoslaviji borbu vode političke snage koje se zalažu za demokratsku rekonstrukciju zemlje kao savezne države i oni koji se bore za njeno razaranje. Snage koje deluju u pravcu razbijanja Jugoslavije nastavljaju politiku bivšeg komunističkog rukovodstva i teže uspostavljanju nedemokratskih, etničkih čistih i verski jedinstvenih nacionalnih država.

Ovo je nacionalnom radiju Vašingtona izjavio dr Budimir Košutić, potpredsednik Vlade Republike Srbije.

„Ova ocena posebno se odnosi na Republiku Hrvatsku u kojoj je uspostavljena totalitarna vlast fašističkog tipa", rekao je Košutić. „Sličnost između programa Hrvatske demokratske zajednice, kao i načina ostvarivanja tog programa, sa fašističkim partijama i pokretima iz prošlosti izuzetno je velika. Paravojne formacije te partije, kao i nelegalno naoružane formacije fašističke vlasti u Hrvatskoj, sprovode užasan teror nad srpskim narodom koji živi u administrativnim granicama Republike Hrvatske".

Podsetivši na dugu istoriju prijateljskih odnosa američkog i srpskog naroda i njihovu zajedničku borbu za slobodu i demokratiju tokom dva svetska rata, dr Košutić je izrazio uverenje da ti ciljevi i danas povezuju dva naroda. (*Politika,* 16. avgust 1991)

RAZGOVOR SA ANTUNOM MILETIĆEM O ISTORIJATU KONCENTRACIONOG LOGORA JASENOVAC O KOME ĆE RASPRAVLJATI RASELOV SUD (2)
- ISTORIJA NIKADA NEĆE OPROSTITI TITU ŠTO SE NIJE POKLONIO JASENOVAČKIM ŽRTVAMA -

Josip Broz Tito slepo verovao nosiocima politike koji su održavali tezu da Jasenovac nije bio koncentracioni logor, da u njemu nije izvršen genocid, da je broj žrtava udesetostručen i da su žrtve bili četnici i članovi četničkih familija

Kao vrsnog arhivskog stručnjaka i dugogodišnjeg rukovodioca Arhiva Oružanih snaga SFRJ, našeg sagovornika Antuna Miletića pitamo u kakvom je stanju arhivska građa o koncentracionom logoru Jasenovac, da li pripada izvoru prvog reda sa istraživačkog istoriografskog stanovišta?

Dokumenta, odnosno arhivska građan, za istoričare predstavlja izvor prvog reda, kaže Miletić, bez obzira na provinijenciju. Naravno, ne mogu se prenebregnuti ni ostale naučne metode i rezultati drugih specijalističkih istraživanja.

Kad je reč o bilansu smrti u koncentracionom logoru Jasenovac, i ako o njemu zaključujemo na osnovu izvora prvog reda, na osnovu dokumenata mora se imati u vidu da je ustaška vlast u dva navrata uništavala tragove svojih zločina, a posebno kartoteku koncentracionog logora Jasenovac.

Uostalom, opšte je poznato da zločinci nastoje da sa sobom ostave što manje, pogotovo pisanih dokumenata, kaže naš sagovornik.

Ipak, svi tragovi nisu bili uništeni, pa ni sva arhivska građa. Šta je sa njom, u kakvom je stanju?

Posleratne vlasti Hrvtske i Bosne i Hercegovine, kaže Miletić, ali i drugi arhivi, nisu sredile arhive fonda NDH za koncentracioni logor Jasenovac. Štaviše, deo te građe uništili su koristeći je kao sirovinu u preradi i proizvodnji nove hartije. Ova činjenica nepobitno je dokazana izjavama arhivista, putem natpisa u dnevnoj štampi, a o njoj se može zaključiti i na osnovu pisanih dokumenata i izjava nekih očevidaca.

Interesuje nas kako se, osim pomenutom vrstom svedočenja, može dokazati nedostatak, ili uništenje dokumentacije.

Nedostatak dokumenata, a razlog za to može da bude i njihovo uništenje ili uklanjanje, nije teško utvrditi. To se postiže praćenjem administrativnih brojeva iz delovodnog protokola, obično pod odrednicom „poverljivo" i „strogo poverljivo", kao i na osnovu autorskih registara i delovodnih protokola primalaca akata ustaške NDH. Ovi dokumenti čuvaju se u arhivima širom Jugoslavije, grupisanih po danima, mesecima i godinama.

Kroz ruke Antuna Miletića prošli su milioni dokumenata. Šta o genocidu nad Srbima u NDH kažu dokumenti nemačke provinijencije i u kojim se fondovima, uuopšte, može pronaći najviše podataka o ustaškom genocidu. Na prvi deo ovoga pitanja Miletić odgovara ovako:

Kad je reč o dokumentima nemačkog okupatora, i oni potiču iz različitih izvora, iz nadleštva Gestapoa, Službe bezbednosti, od drugih vojnih i obaveštajnih funkcionera Trećeg Rajha u NDH. U tim dokumentima se nalaze različiti, podaci o broju Srba ubijenih nateritoriji NDH. Podaci se kreću

od 200, preko 350 i 400 pa i do 700 hiljada žrtava. Jedino opunomoćeni ministar Trećeg Rajha za Jugoistok, Herman Nojbaher, piše da je: u kocentracionom logoru Jasenovac ubijeno 225.000 Srba.

A što se tiče domaćih izvora, najviše podataka o genocidu i ratnim zločinima, kaže Miletić, pruža arhivska građa pokrajinske, zemaljskih i savezne Državne komisije za ispitivanje ratnih zločina okupatora i njegovih pomagača.

Zato je, kaže naš sagovornik, osnovno da ova građa državnih komisija, ukoliko nije sređena, bude sistematizovana.

To će omogućiti da se dođe, na primer, i do dokumenata koji se pominje u jednom od izveštaja Državne komisije (broj16.093). U tom izveštaju piše „da je izrađena kartoteka: 1) ubijenih, nestalih i interniranih Srba...“ u ustaškoj NDH.

U prilog tvrdnji o odnosu prema arhivskoj građi o Jasenovcu Miletić iznosi još jednu ilustraciju:

Dovoljno je, kaže on, pogledati sadržaj objavljene knjige Arhivski fondovi i zbirke SR Hrvatske 1984. godine. U njoj nema odrednice o logorima, niti je naveden ijedan dokument o logorima iz arhiva Hrvatske.

Pomenuću i najveće zbirke dokumentaca objavljenih u Vojnoistorijskom institutu. Reč je o Zborniku dokumenata i podataka... tom IV u 34 knjige (odnosi se na BiH) i o V tomu u 39 knjiga (odnosi se na Hrvatsku). U tim silnim knjigama o Jasenovcu nema ni reči, pošto su one bile pod kontrolom redakcije odgovornih urednika i redaktora iz Hrvatske (Karlo Mrazović, Ivo Rukavina, Anka Berus, Fabrijan Trgo, Šandor Kaufer, Nevenka Manola i drugi). Svi su oni u ovom poslu bili odgovorni pred CK KPH SKH.

Vatikan sprečavao saznanje o zločinima

Ovim dolazimo do još jednog problema vezanog za skrivanje istine o genocidu i koncentracionom logoru Jasenovac. Reč je o ulozi Vatikana i katoličkog klera u genocidnim zločinima počinjenim u NDH i o sprečavanju saznanja istine o zločinima u poratnim godinama, na čemu se angažovala Katolička crkva.

Vatikan, kaže Antun miletić, već više od četiri decenije uspešno ostvaruje zabranu iznošenja istine o Jasenovcu, ne samo u Jugoslaviji nego i u svetu. To najbolje potvrđuje činjenica da zbog iznošenja te istine nemački krivični zakon proganja one koji je iznose.

Ustaška NDH, naglašava Miletić, visoko je cenila svoje pomagače iz redova katoličkog klera, počev od nadbiskupa Alojzija Stepinca, ustaškog

čelnika, vojnog vikara i ratnog zločinca koji je bio osuđen na 16 godina robije, pa do 129 katoličkih sveštenika koje je poglavnik NDH Ante Pavelić odlikovao ustaškim znamenjima. Odlikovani su za ubijanje i klanje. Među njima je bilo po desetak nadbiskupa i biskupa, a ostali su bili visoki katolički svećenici.

Miletić nad podseća na ovaj podatak.

Ni jedan od tih katoličkih svećenika do danas se nije odrekao ustaškog odlikovanja, niti je bilo koga od njih Rimska kurija ekskomunicirala iz svojih redova.

Podseća Miletić na ustaške pokolje Srba u pravoslavnim crkvama, u Glini, na neke od najzloglasnijih jasenovačkih koljača na katoličke popove Fra Majstorovića – Filipovića, Brekala, Brkljačića, pa više od 300 porušenih i opljačkanih pravoslavnih crkava i oko 200 ubijenih pravoslavnih popova.

Sve je to posmatrao papski izaslanik Markone, koji je tek marta 1945. godine tražio ublažavanje zločina, ne preduzimajući ništa da genocid spreči. Na Kaptolu su ustaše ostavile i zlato opljačkano od jasenovačkih logoraša, a potom visoki katolički svećenici pomogli brojnim ustaškim ratim zločincima da preko Vatikana pobegnu i sakriju se po belom Svetu. O svemu tome postoje neoborivi dokumenti.

Strategija zaborava i politika tabua prema koncentracionom logoru Jasenovac traju dugo. Pitamo našeg sagovornika kada su i kako počele da se ruše. Strategiju zaborava srušio je srpski narod Potkozarja, Kozare i okolnih slavonskih sela, na Vidovdan 1961. godine, Politiku tabua rušili smo mi naučni istraživači, Dedijer, Bulajić, Petrović i drugi.

Pedeset godina sasvim zapušteno područje bivšeg logora, sredinom šezdesetih bilo je očišćeno. Učinjeno je to i sa delom Gradine, postavljene su bile spomen-table, a od juna 1966. godine otvoren je i spomenik u Jasenovcu. Stvoreno je i Spomen-područje Jasenovac. Dotadašnju politiku zaborava diktirala je državno-partijska vlast, u prvom redu SR Hrvatske i SR Bosne i Hercegovine, uz konsultaciju i odobrenje vrha državno-partijske vlasti SFRJ. Tek posle 3. jula 1966. godine, na godišnjicu ustanka logoraša (svakog 22. aprila), u Jasenovcu je počelo održavanje zvaničnih svečanosti na kojima su govorili državni i partijski republički funkcioneri.

Od Hebranga do Vrhovca i Tuđmana

O tim govorima, Miletić kaže: U većini ovih govora nikako se, ili se to čini vrlo bojažljivo, ne pominje činjenica da je u Jasenovcu izvršen genocid, da

su u njemu ljudi ubijani samo zato što su bili Srbi, Jevreji ili Romi. Ne pominje se ni ko su zločinci, što pokazuje da su i ovi govori produkt politike zaborava koju su inicirali Hebrang, Krajačić i Bakarić, kao i njihovi ližisahani. To potvrđuje i činjenica 1971. godine, u vreme „maspoka“ izostaje obeležavanje 22. aprila, što se, u izvesnom smislu, dogodilo i ove godine, kada predstavnici nove Hrvatske nisu učestvovali u obeležavanju ustanka logoraša.

Na kraju pitamo Antuna Miletića kako to da Josip Broz Tito nikada nije posetio Spomen-područje Jasenovac?

Objašnjenje je, kaže Miletić, sadržano u politici glavnih nosilaca vlasti u državnom i partijskom aparatu SR Hrvatske, koji su održavali tezu da Jasenovac nije bio koncentracioni logor, da u njemu nije izvršen genocid, ili da su njegove razmere bile neznatne, da je broj žrtava udesetostručen te da je u logoru stradalo najviše Hrvata i komunista a ne nevinih Srba, Jevreja i Roma, po genocidnoj osnovi. Oni su svoju poziciju branili i tezom dase imena žrtava ne znaju.

Miletić pominje još jedan značajan momenat:

Nosioci ove politike, a njihova imena sam pomenuo, zastupali su i tezu da u Jasenovcu nisu stradali ljudi opredeljeni za NOP, već četnici i članovi četničkih familija. Očigledno, reč je o jednoj kontinuiranoj politici nacionalista i šovinista u Hrvatskoj, koja datira još od Andrije Hebranga, pa do Josipa Vrhovca i Franje Tuđmana.

Što se tiče samog Josipa Broza Tita, naglašava Miletić, on je njima verovao slepo u toj i takvoj politici, ili je, pak, i sam bio istog takvog uverenja. Bilo jedno ili drugo, nešto je sigurno – istorija mu to nikada neće oprostiti.

Istina o Jasenovcu zabranjena u Nemačkoj

Govoreći o domašajima organizovanog zaboraba i zabrane iznošenja istine o Jasenovcu kojom diriguje Vatikan, Antun Miletić kaže:

Iznošenje istine o ulozi Vatikana, a posebno katoličkog sveštenstva i katoličke crkve u genocidnim radnjama, ubijanju, progonu i pokatoličenju Srba u NDH, zabranjivano je i u SR Nemačkoj. Iznošenje činjenica o odgovornosti katoličke crkve za te zločine podležu članu 166. tamošnjeg Krivičnog zakona o „blasfemiji“, odnosno bogokuljenju, blaćenju crkve. Stim u vezi, mnogi mladi Nemci koji su te činjenice iznosili, bili su izvedeni pred sud. Ipak, bili su odbranjeni jer su prezentirali autentične dokumente o zločinima katoličkih sveštenika počinjenim u Jasenovcu.

Kada čovek to zna, kaže Miletić, mora da se zapita: kakva će biti stvarnost i ideologija ujedinjene Evrope 1992. godine, ako su osnovna ljudska prava na taj način ugrožena u prvoj ekonomskoj sili kontinenta? Šta onda čeka Srbe, kada Nezavisna Država Hrvatska postane članica te iste ujedinjene Evrope? (*Poltika*, 19. avgust 1991)

Vukovarska tragedija 1991

KAKO SE ISTINA O SRBIMA PROBIJA U SVET
- „SRBIJA DANAS“ U AMERICI -

Informativna mreža „Srbija danas“, koju uređuje Miloš Milenković, ugledni advokat iz Klivlenda u državi Ohajo, za kratko vreme je postala najuticajniji medij koji je u SAD osnovan da bi širio istinu o Srbiji

Novi Sad, 18. avgusta

Ono što mi činimo je samo jedan od načina da se amrička javnost i njeni uticajni ljudi uvere da Srbi nemaju „rogove“ i da je to odvajkada demokratski i slobodarski narod koji je, dobrim delom i sopstvenom krivicom, postao žrtva medijskog rata koji protiv njega u inostranstvu vode jugoslovenski secesionisti, posebno šiptarska, albanska i ustaška emigracija, ali i mnogi drugi. Istina je neumoljivo na strani srpskog naroda, pravda takođe, ali treba naći načina da se to svetu predstvi i dokaže.

Ovim rečima Miloš Milenković, 50-godišnji ugledni advokat iz Klivlenda – država Ohajo, u Sjedinjenim Američkim Državama, objašnjava najnoviji potez Sabora srpskog ujedinjenja, koji okuplja naše ugledne iseljenike iz SAD, Kanade i Australije, da istina o Srbiji i sadašnjoj situaciji u Jugoslaviji na što adekvatniji način prodre ne samo na severnoamerički kontinent, već i šire.

Postali su objektivniji

Gospodin Milenković je, inače, potpredsednik Sabora srpskog ujedinjenja i odnedavno je glavni nosilac projekta obaveštavanja američke javnosti o događajima u Srbiji i Jugoslaviji. Čini to svakodnevno izdavanjem specijalnog informativnog biltena „Srbija danas“, čiji obim i sadržaj, kao i kod svakog glasila, određuju događaji, odnosno vesti i informacije koje usspe da pribavi iz domovine, ali i o Srbima uopšte.

Pomoću telefaksa „čaršav“ sa zaglavljem „Srbija danas“ svakog jutra odnedavno stiže na radne stolove većeg broja političara, kongresmena, senatora, redakcija listova i magazina, nacionalnih i međunarodnih institucija i asocijacija. Drugim rečima, svuda gde ljudi iz Sabora srpskog ujedinjenja misle da treba da prodre istina o Srbiji i srpskom narodu.

Mi smo svesni da je to tek kap u moru informacija kojima se mora neprestano „bombardovati“ svetsko javno mnenje, a posebno američka

javnost, kako zbog svog uticaja na globalno mišljenje, tako i zbog prilično lošeg „imidža" o Srbiji kojim su obasipani Amerikanci. Međutim, mi očekujemo da ovo bude polazište za mnogo ofanzivniju propagandu koju će Srbija pokrenuti u svetu, a naročito u SAD. Zahvalni smo gospodinu Nebojši Jerkoviću iz Ministarstva za informacije Srbije kao i mnogim drugima koji nam pomažu da uvek imamo najnovije informacije kojima ćemo se, bar delimično, suprotstaviti lažima ili poluistinama o Srbiji i srpskom narodu. Naše vesti već koristi i veliki broj listova, radio i televizijskih stanica u SAD. Pre nekoliko dana javio mi se lično glavni i odgovorni urednik spoljnopolitičke redakcije „Asošijeted-presa" sa molbom da mu i dalje šaljemo informacije o Srbiji. Možda će zvučati neiskromno i neka to presude i drugi, ali otkad ovoj agenciji šaljemo naš servis „Srbija danas" njeni tekstovi o Srbiji i Jugoslaviji postali su mnogo objektivniji, a njeni novinari pažljivije u komentarisanju i kvalifikovanju zbivanja u našoj domovini.

Nisu svi zlonamerni

Upravo zbog toga naš sagovornik upozorava da ne treba uvek kriviti novinare i pojedine redakcije. Jer, naravno, nisu svi zlonamerni, iako i takvih nije malo. Međutim, obznanjuje se ona „istina" koja uspe da na pravi način i u pravom trenutku stigne do čitalaca, slušalaca i gledalaca, au tome su se, za razliku od Srbije, oni kojima ona nije po volji već odavno dobro izveštavali. U današnjem informativnom ratu protiv Srbije, upozorava gospodin Milenković, svega pet odsto učestvuje diplomatija, a sve ostalo je propaganda.

Gospodin Milenković zato predlaže vladi Srbije da oformi jednu „pablik rilejsens" agenciju koja bi se starala o tome šta i kada valja plasirati u javnost i ko treba i kako da čini te poteze. Kada to, usled našeg odsustva, širenjem laži i poluistina čine Slovenci i Hrvati i to ne bez uspeha, gospodin Milenković nas uverava da bi uz dobro osmišljenu organizaciju i sinhronizaciju aktivnost, istina o Srbiji, kojoj nije potrebno nikakvo „filovanje" mogla adekvatno da dopre u svet i uz pomoć jedne trećerazredne agencije sa međunarodnim uticajem.

Iako ne znamo tačno do koliko ljudi stižu na naše vesti, sasvim je izvesno da je informativna mreža „Srbija danas" već postala najrasprostranjenija i najuticajniji medij u Americi koji je namenski osnovan da bi širio istinu o Srbiji. Zato nam je izuzetno stalo da iz svoje domovine imamo što više izvora informisanja, pa u tom smislu očekujemo da ćemo ubrzo uspostaviti saradnju sa Srpskom akademijom nauka i umetnosti, Srpskom pravoslavnom crkvom i drugim institucijama.

Gospodin Milenković napominje da je osnovni moto Sabora srpskog ujedinjenja – spas srpskog naroda u srpskom jedinstvu. On kaže da se sada već može reći da su Srbi u dijaspori na području SAD, pa i šire, u poslednje vreme, doživeli duhovno jedinstvo.

Nacionalno jedinstvo, dodaje on, mora imati prednost i nikakva stranačka razlika ne sme da oslabi srpski front. Srbi okupljeni oko Sabora, očekuju da tako bude i u samoj Srbiji... (*Politika*, 19. avgust 1991)

SLAVKO DOKMANOVIĆ, PREDSEDNIK SKUPŠTINE OPŠTINE VUKOVAR:
- MI ODAVDE NE IDEMO -

Niti imamo gde, a još manje imamo od koga da bežimo – kaže legalno izabrani predsednik vukovarske Skupštine. – Kako razbiti predubeđenja međunarodnih organizacija. – Hvala vojvođanskim opštinama

Najteže je u Borovo Naselju i Vukovaru. Bez obzira što u ova dva grada preovlađuje srpski živalj, Vukovar je, praktično, zatvoren grad iz kojeg se može izaći samo uz specijalnu dozvolu MUP-a Hrvatske. Tu dozvolu Srbi ne mogu dobiti ni u snu. Samo retki srećnici, puzeći stotinama metara kroz atar, uspevaju da se dočepaju sela i kakve-takve slobode – kaže Dokmanović.

Uz ovo Dokmanović govori i o neviđenom bezvlašću koje vlada na vukovarskim ulicama. Pošto su srpske radnje već poodavno poharane, sada su došli na red i objekti koji drže Hrvati. U gradu nema čoveka koji slobodno može da se kreće – veli Dokmanović, jer se i na ulici presreću šetači, otima im se zlatni nakit, pa čak i kese sa hranom.

Situacija je još teža u naseljima centralne Slavonije. Tamo gde Srbi čine desetak odsto stanovnika, situacija je neizdrživa, naglašava Dokmanović, dodajući da je takvih mesta, naročito u centralnoj Slavoniji, vrlo mnogo. (*Dnevnik*, 1. avgust 1991)

DELEGACIJA RODITELJA I PREDSTAVNIKA NOVOG SADA OTIŠLA DA POSETI KASARNE U VUKOVARU I OSIJEKU
- „ZAMENIO BIH SINA" -

U kasarnama Osijeka i Vukovara nalazi se 256 vojnika iz Vojvodine, a 55 iz Novog Sada

Šid, 31. juli

Na zatev velikog broja zabrinutih roditelja vojnika iz svih delova Vojvodine koji se nalaze na odsluženju vojnog roka u Osijeku i Vukovaru

danas je formirana delegacija koja treba da poseti kasarne u ova dva slavonska grada gde je trenutno jedno od najvećih kriznih žarišta u Jugoslaviji.

Zabrinuti otac Rade Lelović čiji se sin Diogen nalazi u Osijeku, rekao nam je da je spreman da zameni sina i da umesto njega odsluži vojni rok. To bi želeo i otac Aleksandra Josimova, kao i mnogi drugi roditelji jer su prepuni straha za decu koja se nalaze na područjima gde se na vojsku puca. No, kako je ovako nešto nemoguće, krenuli su da se makar uvere da je s njihovim sinovima sve u redu. (*Dnevnik*, 1. avgust 1991)

„POTPUNI RAT"

Osijek, 1. avgusta

Gradonačelnik Osijeka dr Zlatko Kramarić izjavio je, povodom eskalacije sukoba u Dalju, Erdutu i Aljmašu, da je „u pitanju potpuni rat Jugoslovenske armije protiv Hrvatske" Kramarić je istakao da bezuspešno pokušava da „uspostavi vezu sa gospodinom Kadijevićem" kako bi ga upozorio „da će on snositi povijesnu odgovornost zbog svega što se zbiva na području istočne Hrvaske". (*Dnevnik*, 2. avgust 1991)

PREDSEDNIŠTVO SFRJ DONELO ODLUKU O BEZUSLOVNOJ OBUSTAVI VATRE U HRVATSKOJ
- SUKOBI PRESTAJU DANAS U ŠEST SATI! -

Snage u neposrednom dodiru odmah će započeti razdvajanje i povlačenje najmanje van dometa vatre njihovog naoružanja, kaže se u Odluci donesenoj na osnovu saglasnosti svih zainteresovanih snaga u sukobu

Beograd, 6 avgusta

Na večerašnjoj sednici Predsedništva SFRJ jednoglasno je usvojena Odluka o proglašenju apsolutne i bezuslovne obustave vatre na teritoriji Republike Hrvatske. Tekst Odluke u celini glasi:

U skladu sa odlukom Predsedništva SFRJ o neodložnom i apsolutnom prekidu vatre u Republici Hrvatskoj, od 3. avgusta 1991. godine, a polazeći od saglasnosti svih zainteresovanih strana u oružanom sukobu da prihvataju prekid vatre, Predsedništvo SFRJ, na sednici od 6. avgusta 1991. godine, donelo je:

O D L U K U

O proglašenju apsolutne i bezuslovne obustave vatre na teritoriji Republike Hrvatske.

1. Apsolutna i bezuslovna obustava vatre između svih strana u sukobu na teritoriji Republike Hrvatske stupa na snagu u sredu, 7. avgusta 1991. godine u 06,00 sati.

2. Snage u neposrednom dodiru odmah će započeti razdvajanje i povlačenje najmanje van dometa vatre streljačkog naoružanja, a minobacači i druga oruđa i sredstva izvan granica njihovog maksimalnog dometa od linija međusobnog razdvajanja.

Ove aktivnosti izvršiće se najkasnije 7. avgusta 1991. godine do 18,00 sati.

3. Od časa prekida vatre sukobljene strane će obustaviti sve pokrete, izuzev onih koji imaju za cilj izvlačenje iz neposrednog dodira i povlačenje iz kriznih žarišta.

4. Sve strane u sukobu obavezuju se na punu saradnju sa zajedničkim telima koja će kontrolisati i vršiti nadzor prekida vatre.

5. Predsedništvo SFRJ, polazeći od preuzetih obaveza i odgovornosti za poštovanje prekida vatre, obavezuje sve strane u sukobu da svim svojim naoružanim sstavima izdaju odgovarajuća naređenja i daju neophodna uputstva radi striktnog izvršavanja prethodnih tačaka ove odluke. (*Dnevnik*, 7. avgust 1991)

SAOPŠTENJE UDRUŽENJA „MAĐARA ZA OTADŽBINU SRBIJU I JUGOSLAVIJU"
- RASPLAMSAVANJE USTAŠTVA -

Čvrsto stojimo uz našu republiku, kaže se u saoptenju Udruženja

Beograd, 6. avgusta

Udruženje „Mađari za otadžbinu Srbiju i Jugoslaviju" izražava svoje duboko razočaranje ponašanjem predstavnika Evropske zajednice, koji su Srbiju proizvoljno i, po mnogo čemu sudeći, zlonamerno proglasili za glavnog krivca za svoju „neuspelu misiju", kaže se u saopštenju koje je potpisao predsednik Udruženja Josip – Jožef Molnar.

Evropa koja ne vidi ili neće da vidi rasplamsavanje ozloglašenog ustaštva nije privlačna za građane Srbije, bez obzira na njihovu nacionalnu pripadnost. Mi Mađari, simpatizeri i članovi ovog udruženja, i u ovim teškim trenucima čvrsto stojimo uz našu republiku, uvereni da će ona i dalje ustrajati i u očuvanju dostojanstva i svog principijelnog opredeljenja, kaže se u saopštenju Udruženja. (*Dnevnik*, 7. avgust, 1991)

RAZGOVOR SA PROSLAVLJENIM KOMANDANTOM GENERALOM ĐOKOM JAVANIĆEM
- VREME ZA NOVU ŠESTU LIČKU -

Ponovo formiranje Šeste ličke proleterske divizije ima samo jedan cilj: odbranu srpskog naroda od hrvatske vlasti. – Uništenje srpskog naroda bio je prevashodni cilj fašizma u Hrvatskoj

Po mom mišljenju, to je zato što je svetska javnost nedovoljno informisana o svemu što se zbiva na ovim prostorima. Najviše je informisana tu preko hrvatskih sredstava informisanja, a ona su veoma aktivna da dokažu kako je hrvatski naraod ugrožen, iako to apsolutno nije tačno. Mislim da na tom planu treba da budu ažurnija i sredstva javnog informisanja Srbije, što bi uticalo da jugoslovenska i svetska javnost saznaju pravu istinu. Jer istine nema ako se čuje samo jedna strana. (*Dnevnik*, 7. avgust 1991)

SAOPŠTENJE UDRUŽENJA „MAĐARA ZA OTADŽBINU SRBIJU I JUGOSLAVIJU“
- RASPLAMSAVANJE USTAŠTVA -

Čvrsto stojimo uz našu republiku, kaže se u saoptenju Udruženja

Beograd, 6. avgusta

Udruženje „Mađari za otadžbinu Srbiju i Jugoslaviju“ izražava svoje duboko razočaranje ponašanjem predstavnika Evropske zajednice, koji su Srbiju proizvoljno i, po mnogo čemu sudeći, zlonamerno proglasili za glavnog krivca za svoju „neuspelu misiju“, kaže se u saopštenju koje je potpisao predsednik Udruženja Josip – Jožef Molnar.

Evropa koja ne vidi ili neće da vidi rasplamsavanje ozloglašenog ustaštva nije privlačna za građane Srbije, bez obzira na njihovu nacionalnu pripadnost. Mi Mađari, simpatizeri i članovi ovog udruženja, i u ovim teškim trenucima čvrsto stojimo uz našu republiku, uvereni da će ona i dalje ustrajati i u očuvanju dostojanstva i svog principijelnog opredeljenja, kaže se u saopštenju Udruženja. (*Dnevnik*, 7. avgust, 1991)

DALJ PET DANA POSLE
- VRATIO SE MIR -

Na ulicama je dosta ljudi, a tek ovih dana počinje žetva koja je trebalo da bude završena. – Poziv Srbima da se vrate kućama

U Dalju, selu u kome su se prvog dana avgusta vodili žestoki okršaji, između hrvatskih mupovaca i „garde“, sa srpskim braniocima život se polako normalizuje. Na ulicama je dosta ljudi, a tek ovih dana počinje žetva, koja je

već trebala da bude završena. Život u Dalju počinje da ide opet svojim ustaljenim tokom, jer vratio se mir i sloboda. To stalno ponavlja Borivoje Milinković, član Srpskog nacionalnog veća za Slavoniju, Baranju i zapadni Srem.

Ovde je sada slobodna teritorija – umesto NDH – Jugoslavija. Činimo sve da se urade zaostali poljski radovi, da prorade prodavnice da se uvede red. Za to će da bude zadužena milicija koja je ponovo formirana u Dalju, a koja je stvorena od profesionalaca koji su pre dolaska Tuđmanovih ustaša ibavljali te poslove. Ova milicija treba da brine o miru i redu. Ne samo u Dalju nego i u Erduru, Aljmašu, Bjelom Brdu i Sarvašu. To je teritorija nekadašnje daljske opštine koja je postojala sve do 62. godine i od koje nismo ni sada odustali – kaže Milinković i dodaje da Srbiji u ovom delu Jugoslavije, neće smetati pošteni Hrvati koji nisu okrvavili ruke. (*Dnevnik*, 7. avgust 1991)

UDRUŽENJE SRBA IZ HRVATSKE
- ZATAŠKANA ODGOVORNOST ZA GENOCID -

Internacionalizacija srpsko-hrvatskog odnosa u Hrvatskoj je neizbežna, ali ne pred Evropskom zajednicom, već pred Ujedinjenim nacijama – kaže se u saopštenju

„Protestujemo što predsednik SIV-a Ante Marković i savezni sekretar za inostrane poslove Budimir Lončar nisu upoznali predstavnike Evropske zajednice koji su posetili Jugoslaviju da se kriza u odnosima između Srba u Hrvatskoj i Hrvata u Hrvatskoj ne može rešiti bez prethodnog utvrđivanja uzroka ove krize – genocida nad Srbima u Hrvatskoj u vreme Drugog svetskog rata, kao i zbog ponovnog nastavka ustaške države u Hrvatskoj – kaže se u saopštenju novosadskog Udruženja Srba iz Hrvatske upućenog Saveznom veću Skupštine SFRJ.

Internacionalizacija srpsko-hrvatskog odnosa u Hrvatskoj je neizbežna, ali ne pred Evropskom zajednicom, već pred Ujedinjenim nacijama, jer se ovde radi o nerešenim problemima proisteklim iz drugog svetskog rata. Evropska „trojka“, shvativši ovo, napustila je Jugoslaviju. Drugi razlozi za prekid razgovora su izmišljeni“ – piše u saopštenju. (*Dnevnik*, 7. avgust 1991)

HRVATSKA I SRPSKO PITANJE 1941. I 1991.
- ISTINA SE SUROVO PONAVLJA -

Jednako kao i pre pedeset godina, posle proglašavanja suverenosti, Hrvatska pokušava da na silu među Srbima zavede svoj red. – Šta su zapisali Hitlerovi oficiri o ustašama

Korisno je u ovo vreme prelistati i stare hronike i dokumenta. Iz tih zapisa se mogu saznati ne Ksamo nekadašnja zbivanja i namere, već razvoj današnjih događaja i posledice.

U Hrvatskoj se ispoljavaju istovetne zamisli i postupci kao u zloglasnoj NDH. Nemački general Edmund Glaize fond Horstenau, opunomoćenik Trećeg rajha u NDH, upozorio je 12. jula 1941. godine Berlin da „razularenost ustaša i pravna nesigurnost Srba izazivaju pojačane nemire“ u Hrvatskoj. U izveštaju od 27. avgusta se navodi da su ustaše, pokušavajući da zavedu neki red u državi, samo za prva četiri meseca postojanja NDH ubili oko 200.000 Srba.

Odbrana ognjišta

Sada se sve to ponavlja: i iseljavanja kao 1941. a samim tim i posledice, jer je opet stvorena armija nezadovoljnih spremnih na borbu kao za vreme prošlog rata. Razlika u odnosu na 1941. godinu samo je u tome što su ovog puta sva mesta sa većinskim srpskim stanovništvom, koja su se geografski mogla povezati, proglasila tu teritoriju Srpskom autonomnom oblašću Krajina i, prisećajući se najtragičnijih događanja od pre pola veka, odlučila je oružjem braniti od svih hrvatskih nasrtaja.

U takvim okolnostima Srbi u Hrvatskoj su prinuđeni da brane svoja ognjišta i dostojanstvo, dok Hrvati ratuju zbog iskazivanja suvereniteta, ali prećutno ponajviše zbog davno uskorenjene netrpeljivosti prema srpskom narodu. Tome su osnovni uzrok verska razmimoilaženja, pa i danas katolička crkva finansira mnoge hrvatske poduhvate – od izbora do naoružavanja – a kao protivuslugu dobija razne privilegije u toj republici. Odraz svega toga je, u izvesnom smislu feudalno i apsolutističko ponašanje hrvatskog vrhovništva, a takođe neuviđavnost i najmanje poželjna politika koja se vodi u odnosu na srpski deo stanovništva.

U višenacionalnim sredinama demokracije i suverenitet su nespojiti iz prostor razloga što demokratija znači podjednaka prava i slobode svakome, a suverenitet je u hrvatskom smislu vladarstvo nad svim i svačim. Jednako je bilo i 1941. godine kada su čak Nemci pokušavali da utiču na promenu ustaške politike prema Srbima tvrdeći da nije mogućno u datim uslovima držati van zakona dve petine stanovništva. Čak je Hitler izražavao sumnju da „ustaše mogu istrebiti Srbe u NDH zbog njihove brojnosti“. Kada je buknuo ustanak 27. jula 1941. godine, ispostavilo se da je oružana sila NDH nemoćna u sprečavanju širenja pobune, pa je četiri dana kasnije iz Zagreba javljeno u Berlinu da se hrvatski generalštab „izjasnio da nije u stanju sopstvenim

snagama ugušiti ustanak“. Hrvatski domobrani nisu ispoljavali hrabrost niti su želeli da se bore, a ustaše su ostajale u pozadini ili napadale nebranjena sela i najsvirepije se iživljavale nad nemoćnim civilima.

AKADEMIK DR ČEDOMIR POPOV: JUGOSLOVENSKA IDEJA OD RAĐANJA DO AGONIJE (5)
- SCENARIO ZA RAZBIJANJE JUGOSLAVIJE -

U uslovima poremećene međunarodne ravnoteže snaga, usled slabljenja SSSR, kao da nema mesta za čvrstu i udruženu Jugoslaviju, a naročito za jedinstven, jak i stabilan pravoslavni srpski narod koji je po veri i tradiciji najbliži Rusića i koji im, kad ojačaju, može postati oslonac u strateški prevažnom srcu Balkana

U novu državu potpuno oformljeni narodi ušli su sa svojim već sasvim izrazitim, neusaglašenim i neusaglasivim interesima, ciljevima i motivima. Srbi su u njoj tražili okvir za svoje vlastito ukupno nacionalno okupljanje i garanciju za lakšu odbranu od spoljne opasnosti. Svi ostali su tražili samo ovo drugo: da ih Jugoslavija brani od susednih grabljivica, a da pri tom prema njoj budu što manje obavezni. Za njih je Jugoslavija od početka bila nužno zlo. Danas, kad je neposredne opasnosti sa strane nestalo, ili kad je bar stvoren privid da je tako, nestalo je i motiva za njeno održanje i u njoj se vidi samo zlo.

Tuđa podrška - trula daska

Jugoslaviju danas, uz neke druge marginalne uslove, povezuju još samo dve niti: želja srpskog naroda da se drže na okupu i nespremnost Evrope (dokle?) da prihvati njenu parcelizaciju. Da li je to dovoljno da održi Jugoslaviju? Očigledno da nije. Tuđa podrška je trula dasaka koja nije ni stvorila, ni održala i spasla nijednu državu. Što je najgore, to nije dovoljno ni za njen miran i sporazuman razlaz.

Jugoslavija je danas tamni vilajet u kojem se ne može ni ostati niti iz njega izaći.

Srbi, kao najbrojniji i najdržavotvorniji jugoslovenski narod, gube ponovo svoje političko i državno jedinstvo, stečeno vekovima ratovima i revolucijama, i vraćaju se na stanje od pre 1918. A to znači srozavanje na stanje nacionalne manjine, ovoga puta ne u dobro pravno uređenoj Habzburškoj carevini, već u malim balkanskim državicama, sumnjive stabilnosti, sređenosti i legalnosti. Njihove političke opcije već danas opominju na neke izraziti nedemokratske, totalitarne, šovinističke i religiozno netrpeljive uzore u prošlosti i sadašnjosti.

Ideja jugoslovenstva i jugoslovenske državne zajednice, ako i nije potpuno mrtva, u tako je dubokoj krizi da je izgubila svaku delotvornost. U nju se manje veruju i njeni najuporniji i najodaniji zagovornici Srbi, dok je pripadnici ostalih jugoslovenskih naroda, u ogromnoj većini, samo s podsmehom pominju. Njenoj krizi pogoduju ponovo i međunarodni faktori – oni isti koji su doprinosili i njenom rađanju, afirmisanju i trijumfima u I i II svetskom ratu.

Dvosmislenost Zapadne Evrope

Dvosmisleni odnos zapadne Evrope, jugoslovenskih suseda, a naročito SAD, prema tendencijama separatizma, kao da poručuju Jugoslaviji: mi smo te stvorili, mi ćemo te i razoriti! U globalnoj strategiji svetske politike koju, u uslovima potpuno poremećene međunarodne ravnoteže snaga (usled beznadežnog slabljenja SSSR-a) izgrađuju SAD, kao da nema mesta za jaku i čvrstu udruženu Jugoslaviju, a naročito za jedinstven, jak i stabilan pravoslavni srpski narod, jer, ako ne danas, taj narod, po veri, istorijskoj tradiciji, a i interesima, najbliži Rusima, može im, jednom ojačanom i obnovljenim, opet postati važan oslonac u strategijski prevažnom srcu Balkana. Zato ga treba raskomadati, oslabiti, dovesti u vazalni položaj – politički ga vratiti za 100-150 godina unazad. Srbi to bez otpora primiti ne mogu. Zato je i rasplet jugoslovenske krize na toj osnovi, a na miran i svima prihvatljiv način, nemoguć.

Konfederacija za Srbe nemoguća

Prihvatanjem konfederalnog preuređenja Jugoslavije, što je ravno njenoj deobi, Srbi bi prihvatili svoju vlastitu deobu i priznali da su dva veka orali more, po cenu mora sopstvene krvi. S druge strane, prihvatanjem jake, ma koliko demokratske, jugoslovenske federacije, Hrvati bi se morali, po ko zna koji put u istoriji, odreći svog milenijumskog mita i sna o suverenoj, na „povjesnom pravu“ zasnovanoj velikoj hrvatskoj državi.

Može li se očekivati da oni to učine beš teške borbe i otpora? Isto tako, može li se očekivati da se islam mirno saglasi sa odbacivanjem svoje versko-nacionalne hegemonije u Bosni i Hercegovini iza koje se nazire i jedva i jedva nešto preobražena fundamentalistička ideologija? Ili, ko može osloboditi Slovence njihovog konzervativnog katolicizma, svetog materijalnog egoizma i osećanja samodovoljnosti. (*Dnevnik*, 8. avgust 1991)

ŠTA O PRIMIRJU U HRVATSKOJ KAŽU HADŽIĆ I KOJIĆ
- NEĆEMO DA NAM POKLANJAJU PRAVA -

Ranije smo želeli političku i teritorijalnu autonomiju u okviru Hrvatske i Jugoslavije, a sada nam je jasno da Hrvatska ne želi Jugoslaviju – ističe Hadžić. – Članovi mirovne Komisije mogli su se uveriti da Hrvatima imovina nije pljačkana, da nisu klani, da nije bilo masakra – kaže Kojić

Konačno smo pokazali i dokazali i Jugoslaviji i Evropi, pa i svetu, da u hrvatskoj živi srpski narod, a ne kako kaže hrvatski Ustav, samo hrvatski narod. To nam je bio jedan od osnovnih ciljeva u ovom našem poslu – kaže predsednik vlade Autonomne oblasti Slavonije, Baranje i Zapadnog Srema Goran Hadžić.

Svi moraju da shvate da su u sukobu dve strane: ustaška vlast u Hrvatskoj i srpski narod u Hrvatskoj. To nije sukob Hrvatske i Srbije, kako žele da dokažu ustaške vlasti. Sukob je počeo od dolaska HDZ na vlat i promene Ustava Hrvatske. Podvlačim, da je isključivo u pitanju sukob ustaške vlasti i njenih sledbenika sa srpskim narodom u Hrvatskoj – ističe Hadžić.

Ovaj srpski narod koji živi u granicama Hrvatske, više neće da ostane u njoj. U Jugoslaviji da, ili kao autonomna oblast, što već jesmo, ili sa Srbijom, ali u Hrvatskoj ne, rekao je Hadžić. (*Dnevnik*, 13. avgust 1991)

AKCIJA SAMOSTALNOG SAVEZA SINDIKATA BiH
- ZA MIR – TAČNO U PODNE -

Poruka iz 12 srednjobosanskih opština glasi „Narod želi mir!“

Nova demokratija – pokret za Srbiju

Podrška zahtevu za isplatu ratnih reparacija

Beograd, 12. avgusta

Nova demokratija pokret za Srbiju danas je, u poruci Skupštini Republike Srbije, podržao obnovu zahteva za isplatu ratnih reparacija od strane sila osnovine.

Ova stranka takođe je Skupštini uputila inicijativu da se u slučaju međunarodnog priznanja Hrvatske, pokrene zahtev za isplatu ratne odštete od ove republike „na ime genocida i duhovne pljačke koja je počinila NDH“. (*Dnevnik*, 13. avgust 1991)

KONFERENCIJA ZA ŠTAMPU PREDSEDNIKA SRS
DR VOJISLAVA ŠEŠELJA
- PROTIV STRANE INTERVENCIJE -

Srpska radikalna stranka nije po svaku cenu protiv Jugoslavije, kaže njen lider

Beograd, 13. avgusta

Hrvati pokušavaju da primirje iskoriste za konsolidaciju svojih vojnih formacija i nabavku teškog naoružanja, priželjkujući, istovremeno, stranu vojnu intervenciju u Jugoslaviji. Pojave li se, međutim, bilo čije strane trupe u zemlji, pa čak i Ujedinjene nacije, žestoko ćemo se protiv njih boriti i nigde neće biti sigurni.

Ovo je istakao predsednik Srpske radikalne stranke Vojislav Šešelj, na današnjoj konferenciji za štampu u Beogradu.

On je izneo, i stav da SRS nije, po svaku cenu, protiv Jugoslavije, koju bi trebalo da čine „sadašnja Srbija sa Slavonijom, Baranjom i zapadnim Sremom, Makedonija, Crna Gora, Bosna i Hercegovina i Srpska krajina. Slovenci su se faktički već otcepili, a zalažemo se za amputaciju Hrvatske na liniji Karlobag – Ogulin – Karlovac – Virovitica“, rekao je Šešelj. (*Dnevnik*, 14. avgust 1991)

IZ UREDBE O UPISU DOBROVOLJACA U TERITORIJALNU ODBRANU SRBIJE

Uredba će, očekuje se, stupiti na sangu već iduće nedelje. – Prijave za upis dobrovoljaca već pripremljene

Beograd, 15. avgusta

U Republici Srbiji dobrovoljci mogu da se upisuju u teritorijalnu odbranu samo u ratu, zatim u slučaju neposredne ratne opasnosti i vanrednog stanja radi popune jedinica, štabova i ustanova teritorijalne odbrane.

Ovo je jedna od najvažnijih odredbi uredbe o upisu dobrovoljaca u teritorijalnu odbranu koja će stupiti na snagu već, kako se očekuje, naredne nedelje objavljivanjem u „Službenom glasniku“ Republike Srbije.

Dobrovoljci koji ispune sve uslove biće uvedeni u vojnu evidenciju dobrovoljaca, Ratni raspored dobrovoljaca vrši se na osnovu pravila o mobilizaciji oružanih snaga SFRJ. (*Dnevnik*, 16. avgust. 1991)

BRANIOCI MARKUŠICE ODLUČNI DA NE OSTUPE
- NE BOJE SE USTAŠA -

Priklješteni između Osijeka i Vukovara, Markušičani rešeni da do poslednjeg brane svoja ognjišta. – Na svaku vataru vatrom. – Šta će biti sa 300 vagona žita. – Poziv svima koji su izbegli da se hitno vrate

Žetva pšenice je u Markušici završena, bez obzira na ratne uslove. Žito, međutim nije odvezeno. Reč je o 300 vagona pšenice. Ako treba Srbiji ćemo je dati džabe, samo da ne dopadne u ruke endehaziji – kaže komandant

Petković, dodajući da, ukoliko prevoz ne bude obezbeđen, ne preostaje ništa drugo no da se pšenica prepusti truljenju ili da se zapali.

RADOVAN PANKOV NA TRIBINI SPS U ČENEJU
- ODBRANA OD POVAMPIRENOG FAŠIZMA -

Evropa je sve više svesna da je Hrvatska fašistička država, a da se Srbi brane od povampirenog ustaštva. – Nećemo veliku Srbiju nego da srpski narod živi u jednoj državi

Evropa nas sve više razume i podržava. Sve priče da se iza svih naših stavoa kriju u stvari pretenzije za veliku Srbiju odbijamo jer nisu istinite. Srbija se opredelila za Jugoslaviju, ali neće braniti ni Hrvatskoj da ode ako to želi, ali samo bez teritorija na kojima je većinski srpski narod.

Govoreći o situaciji u Hrvatskoj Pankov je naglasio da tamo hrvatsko vrhovništvo vodi rat protiv Srba, a srpski narod bio je primoran da brani svoje domove i živote. Brani ih i od otvorene težnje HDZ-a da nastavi Pavelićevu Hrvatsku i stvori etnički i verski čistu državu. Zato se Srbi brane, pre svega od tog povampirenog fašizma. I Evropa, bar njen veći deo, svesna je da Hrvatska trenutno sa HDZ na čelu, fašistička militaristička država.

Stranačke vojske nisu potrebne

Neke političke stranke formiraju dobrovoljačke odrede vešto ih prikazujući kao nestranačke. Smatramo da treba obustaviti rad svih paravojnih organizacija i dobrovoljačkih odreda koje ne spadaju pod TO, kako se ne bi stvorio haos. U Republici Srbiji nećemo dozvoliti stvaranje stranačkih vojski, kao u Hrvatskoj. (*Dnevnik*, 17. avgust 1991)

PROSLAVA 300. GODIŠNJICE BITKE KOD SLANKAMENA
- ODBRANA SRPSKOG IMENA -

U Srbiji niko Hrvate, Albance, Muslimane, Mađare i pripadnike bilo koje nacije ili manjine ne ugrožava. Politika Srbije je politika mira i nacionalne ravnopravnosti- rekao, između ostalog, potpredsednik Narodne skupštine Srbije Radovan Pankov

Srbi u Hrvatskoj su već dva meseca na položajima kao živi zid, koji od fašističke ideologije i terora nove hrvatske vlasti brani srpsko ime, jezik, želju da se živi mirno, bezbedno i ljudski. Srbi u Hrvatskoj žilavo brane svoja ognjišta, svoj etnički i istorijski prostor od povampirenog fašizma i ne uzmiču pred krvavim pirom, tzv. Hrvatskih gardista.

Maskiranje demokracijom

Hadezeovska hrvatska je pokušala da sve maskira tobožnjom demokracijom, ali u to ona ne može više nikog uveriti ni ovde, ni u Evropi. Međunarodna javnost sve više se uverava da državni teror hrvatske vlasti nad srpskim stanovništvom ozbiljno ugrožava i evropski mir. (*Dnevnik*, 19. avgust 1991)

SAOPŠTENJE NOVE DEMOKRATIJE, POKRET ZA SRBIJU
- VATIKAN ĆUD NE MENJA -

Izjava poglavara Rimokatoličke crkve u Pečuju oko priznavanja secesionističke Hrvatske ocenjeno kao stara – nova orijentacija Svete stolice prema Jugoslaviji i odnosu Srbi – Hrvati

Beograd, 19. avgusta

Nova demokratija – pokret za Srbiju izjavu poglavara Rimokatoličke crkve vernicima u mađarskom gradu Pečuju, oko priznavanja suverenosti secesionističke Hrvatske ocenjuje kao „staru-novu orijentaciju Svete stolice prema Jugoslaviji i istočnoj Hrvatskoj".

U saopštenju nove demokratije, povodom papine izjave, navodi se da „Vatikan nije promenio svoju orijentaciju u razbijanju Jugoslavije u širenju kleronacionalizma i katoličkog uticaja na odnose između Hrvata i Srba u duhovnom i političkom sukobljavanju. Kao i 1941. godine, Sveta Stolica je pristrasna prema patološkom obliku nacionalne diskriminacije, uništavanje pravoslavlja i srpskog naroda u Jugoslaviji". (*Dnevnik*, 20. avgust 1991)

JUŽNI TIROL I SRBI U HRVATSKOJ

Kako su Austrijanci nemačkog porekla u ovoj pokrajini sa specijalnim statusom izdejstvovali svojevrsni privilegovani položaj unutar Italije i izdašn pomoć vlade u Rimu

(Specijalno za „Dnevnik")

Više italijanskih listova donelo je ovih dana informaciju prema kojoj je hrvatski predsednik Tuđman u razgovoru sa austrijskom parlamentarnom delegacijom izrazio spremnost da za srpski narod u Hrvatskoj prihvati autonomiju „po modelu Alto Adiđe" (u slučaju, očigledno, otcepljenja Hrvatske od Jugoslavije).

Jedan letimičan pogled na istorijski aspekt i današnji oblik ove italijanske pokrajine izuzetnog geostrateškog položaja – poznate u svetu ne samo po ranijim čestim pokušajima atentata i eksplozijama bombi – kao i po raspravama u Ujedinjenim nacijama, nego i po specijalnom statusu koji

nesumnjivo uživa – može biti koliko koristan, toliko i poučan. Ovo drugo možda i više. (*Dnevnik*, 21. avgust 1991)

ZAPIS IZ TENJE
- SRBI U PREDGRAĐU OSIJEKA -

Srpska noga iz Tenje već kročila u predgrađe Osijeka i ustašama se od toga ledi krv u žilama – kaže dr Mladen Hadžić, potpredsednik vlade Slavonije, Baranje i zapadnog Srema i ratni lekar

Napadi na Tenju su, praktično neprestani. Pokušaje da osvoje Tenju ustaše su, po Hadžićevim rečima, platili stotinama i stotinama života.

Tvrdim da je reč o plaćenicima - kaže Hadžić. Kako oni napadaju, prosto je neverovatno kad mežu njih padne bomba, naši ljudi su to gledali, oni se ne sklanjaju, ne bacaju se na zemlju. Slike su stravične. U vazduh lete ruke i noge, padaju ljudska tela, a oni i dalje pucaju. Gotovo sam siguran da su drogirani.

Po Hadžićevim rečima, branioci Tenje su u više navrata videli kako ranjene ustaše ubijaju njihove starešine. (*Dnevnik*, 22. avgust 1991)

DR BUDIMIR KOŠUTIĆ O AKTUELNOJ POLITIČKOJ SITUACIJI
- GENOCID SE NEĆE DOPUSTITI -

U uslovima kada se proglašava nezavisnost u poklonjenim granicama, jasno je da Srbija ne može mirno posmatrati oblike državnog terora u Hrvatskoj nad delovima srpskog naroda

Kampanja i laži

Republika Srbija, naglašava dr Košutić, mora biti svesna posledica kampanje celokupnog javnog mnjenja, lažnog predstavljanja činjenice. Zato nije teško razumeti ni ponašanje Hrvatske. Jer, ono što se sada tamo radi, gore je od onoga što je Hitler činio. Ljubi kažu: da je za vreme Drugog svetskog rata bio toliki stepen mržnje kao što je sada, niko ne bi preživeo ni prve dana rata.

Netačne Tuđmanove izjave

U takvim uslovima, kada se proglašava nezavisnost u poklonjenim granicama, savršeno je jasno da Republika Srbija ne može mirno posmatrati te oblike državnog terora koji se sprovodi u Hrvatskoj, nad srpskim narodom. Sve izjave posebno one koje daje Tuđman, da je hrvatski narod goloruk i da se brani od boljševičke Srbije i srpske Armije, potpuno su netačne. Hrvatska ima

100.000 bojovnika, naoružavala se iz raznih delova sveta, koristeći plaćeničke snage...

Nikada niko ne može biti toliko jak kao onaj koji brani svoja prava na život, imanje i domove. Istina je samo jedna: srpski narod u Hrvatskoj je goloruk i on se brani. Srpski narod doživeo je genocid u Prvom svetskom ratu, pa u drugom podnosi genocid na teritoriji Jugoslavije, Srbije i susednih država, ali tako nešto više nikada neće dopustiti. Zato je najbolji način da se stvari razreše demokratskim putem.

Cepanje naroda komunističkim granicama

Ustavom iz 1974. godine – u to vreme napisao sam jedan tekst koji je bio napadan od određenih struktura sa novosadskog Pravnog fakulteta. Suština je bila da postoji pokušaj stvaranja posebne vojvođanske nacije. Svi koji u Vojvodini žive, posebno pripadnici drugih nacionalnosti, a ne srpske, tvrdili su tada da su ono što jesu, a jedino su Srbi bili spremni da prihvate da nisu to što jesu. Naročito oni na rukovodećim položajima. (*Dnevnik*, 22. avgust 1991)

PROGLAS JUGOSLOVENSKI ORIJENTISANIH SNAGA U BARANJI
- POZIV NA DOSTOJNO PONAŠANJE I RED -

Političke partije i snage jugoslovenske orijentacije u Baranji, obratile su se svim narodima i narodnosti Baranje proglasom:

„Narodi i narodnosti Baranje koji ste vekovima živeli zajedno, složno i u miru, molimo vas da se u ovim sudbonosnim trenucima za našu cijelu zemlju Jugoslaviju suzdržite od bilo kakvih brzopletih, pojedinačnih i nesmotrenih akcija, osobito oružanih, jer one bi samo pogoršale stanje i izazvale nesagledive tragične posledice.

Pod pritiskom rodoljubivih snaga, snage MUP-a i njihovih sljedbenika napustile su belomanastirsku policijsku stanicu i nalaze se u povlačenju iz Baranje.

U održavanju javnog reda i mira bit će angažovane naše policijske snage SAO Slavonije, Baranje i zapadnog Srema.

Molimo građane da se u zajedničkom interesu dostojno ponašaju i nastave normalan život i rad.

Naređuje se sastavu MUP-a i svim naoružanim građanima, koji su oružje dobili od MUP-a i HDZ-a, da ga odmah i neizostavno predaju

organima naše policije u zgradi Neimara u Ulici JNA. (*Dnevnik*, 23.avgust 1991)

EVROPA BRINE O NAMA, ALI...
- KO NAM TO KAPU KROJI? -

Pored dobronamernih, mnogo je i onih koji brinu svoju, a ne našu brigu...

Krunu na ovo međunarodno uplitanje stavio je nedavno Papa Jovan Pavle drugi, poglavar rimokatoličke crkve. I to baš u Pečuju. Mešavinom hrvatskog i poljskog jezika on je, dao podršku po njemu „legitimnim težnjama hrvatskog naroda“ i obećao da će posetiti Hrvatsku.

U Mađarskoj je Papa rekao nešto sasvim drugo. Podgrevao je snove o velikoj Ugarskoj ili Austro-ugarskoj, podsećao Hrvate i Mađare na vekovno zajedničko podaništvo Habzbrškoj monarhiji. Rekao da su braća po veri – katoličkoj. Nije rekao da je pod okriljem te vere i uz blagoslov njenih velikodostojnika, u bivšoj NDH, poklano i poubijano u Jasenovcu, Staroj Gradiški i drugim stratištima više od 700.000 Srba. Zaboravlja sveti otac da je pod okriljem njegove vere i Nezavisna Država Hrvatska pokušala da zatre srpski rod.

Srbi u Slavoniji, Baranji i zapadnom Sremu, na Baniji, u Krajini i Pakracu ne zaboravljaju. Narod koji je dva puta išao na klanje, po treći put to neće dozvoliti.

Zaista bi bilo čudno da i treći put prođe ova smicalica. Čak iako je podržava Papa. I to, tu, u našem navodno prijateljskom susedstvu. U Mađarskoj.

Na kraju, neizbežno je reći: srpski narod neće prihvatiti hrvatski hadezeovski teror, novi genocid ili raseljavanje. Bez obzira – hoće li neko priznati Hrvatsku...

IZJAVA VLADISLAVA JOVANOVIĆA:
- SRBIJA PRIHVATA DEKLARACIJU EZ -

Ovaj dokument je, pored dobrih namera, razuman i uravnotežen i teži ka pravednosti i istini

Osnovni element Deklaracije Evropske zajednice o rešenju jugoslovenske krize je za Srbiju prihvatljiv, izjavio je večeras Televiziji Beograd ministar inostranih poslova Srbije Vladislav Jovanović.

Srbija, rekao je Jovanović, nikada nije imala principijelnih rezervi prema idejama o stranim posmatračima, izuzev što i dalje smatramo da takve posmatračke misije treba da budu civilne.

Objašnjavajući stav Srbije o Deklaraciji dvanaestorice, Vladislav Jovanović, je ukazao „ako apstrahujemo prvi deo tog dokumenta, a posebno optužbu na računsrpskog naroda u Hrvatskoj koja je potpuno neistinita i za nas apsolutno neprihvatljiva, i koja oslobađa svake krivice i odgovornosti hrvatske oružane snage koje sistematski vrše teror nad srpskim stanovništvom u Hrvatskoj, onda možemo reći da je osnovni element u tom dokumentu, koji je u stvari proizvod francuskog plana i zalaganja, za Srbiju prihvatljiv".

„Dokument pretpostavlja da će sporazum o prekidu vatre biti postignut i da će posmatrači imati zadatak da osiguraju primenu poštovanja tog sporazuma, rekao je on. Srbija nikad anije imala principijelnih rezervi prema idejama o stranim posmatračima, naglasio je ministar Jovanović, jer je tradicionalno, a posebno u poslednje vreme, otvorena zemlja sa demokratskim društvom koje je u punom razvoju i koja je spremna da svim stranim posetiocima pokaže sve što ih interesuje. U odnosu na posmatračku misiju i Evropsku zajednicu, nastavio je ministar Jovanović i eventualno, kako je rekao još nekih zemalja koje su pokazale interes Srbija nema nikakvih principijelnih rezervi, izuzev što i dalje smatramo da takve misije treba da budu civilne. To naše shvatanje bazirano je na našim dugim slobodarskim tradicijama i dubokim shvatanjima političke nezavisnosti i suvereniteta zemlje", podvukao je ministar Jovanović. (*Dnevnik*, 1. septembar 1991)

U PETOJ VOJNOJ OBLASTI

Za mir, ali i za rat

„Ako hrvatska vlada danas, na navodni dan „D", donese odluku o opštoj mobilizaciji u Hrvatskoj, to će biti znak da nije prevladala politika mira, nego sukoba", rekao je danas na konferenciji za novinare pomoćnik komandanta Pete vojne oblasti general-major Milan Aksentijević.

On je još jednom apelovao na vladu da se „založi za mir". Što se pak tiče zahteva da se „vojska povuče u kasarne, mi smo to spremnih odmah učiniti kada Predsedništvo SFRJ, kao vrhovna komanda, donese takvu odluku", rekao je general Aksentijević.

„Zalažemo se za mir, a spremni dočekujemo i eventualni rat", rekao je general Aksentijević.

SAOPŠTENJE SK PJ

Raspad zemlje u tuđoj režiji

Ova stranka istovremeno odbacuje sve mirovne inicijative kojima sudbinu Jugoslavije određuju zemlje koje su u toku drugog svetskog rata nanele njenim narodima mnogo zla i krvi, a sada su podstaknute idejom da kroz podunavsku konfederaciju ožive davno propala carstva.

PO ODLUCI SRPSKOG NACIONALNOG VEĆA
- OPŠTA MOBILIZACIJA U BARANJI -

Obaveza važi za sve Srbe od 21 do 55 godina

U Baranji, koja se od pre nedelju dana nalzi u rukama srpskih oslobodilaca i jugoslovenski orijentisanih snaga, proglašen aje opšta mobilizacija. To je učinjeno na osnovu odluke Srpskog nacionalnog veća.

Obaveza da se odazovu pozivu važi za sve Srbije od 21 do 55 godina. Ukoliko to ne učine sutra između sedam i 12 časova protiv njih će se, kako je rečeno u proglasu za mobilizaciju, pokrenuti postupak u skladu s jugoslovenskim zakonima.

Poziv da brane Baranju upućen je svima bez obzira kojoj naciji pripadaju. S obzirom da se od početka oslobađanja Baranje u jedinicama Teritorijalne odbrane uz Srbe bilo Mađara i Hrvata, očekuje se da će odziv na opštu mobilizaciju biti veliki.

HRVATSKI BOJOVNICI TRAŽE NAČIN DA SE POVUKU IZ VUKOVARA
- IZLAZ – IZ BEZIZLAZA? -

Bojovnici na ulice isterali srpske žene i decu da bi se zaštitili od vatre srpskih oslobodilaca – Žestok obračun i između Sarvaša i Bijelog Brda

Žestoki vatreni okršaj za Borovo naselje i Vukovar koji traje od noćas, prekinut je popodne. Bojovnici koji su se utvrdili u najvećem gradu zapadnog Srema su, po vestima koje dopiru do prvih linija srpskih oslobodilaca, na ulice isterali srpske žene i decu, praveći tako živi štit.

To je, razume se, bio razlog da srpski oslobodioci i pripadnici JNA prekinu vatru ne želeći, kao ni do sada, da ubijaju nevine ljude. Po informacijama kojima za sada raspolažemo, bojovnici koji su očigledno spremni na sve traže da im se omogući da izađu iz okruženja u kojem se nalaze već danima. (*Dnevnik*, 1. septembar 1991)

ZAKLJUČCI HRVATSKE VLADE
- ODLUKA O „IZGRADNJI ORUŽANE SILE REPUBLIKE“ -

Od Predsedništva zemlje zahteva se da sastav jedinica JNA smanji ne redovno mirnodopsko stanje

Zagreb, 31. avgusta

Vlada Republike Hrvatske danas je, donela deset zaključaka u vezi sa aktuelnom unutrašnje-političkom situacijom i postavila više zahteva saveznim i vojnim orgnaima i dala upute o jačanju odbrambenih napora.

Na početku saopštenja sa sednice ističe se da Republika Hrvatska prihvata najnovije međunarodne dokumente o Jugoslaviji i mogućim rešenjima krize.

Posebnim zaključkom traži se „da predstavnik Republike Hrvatske u Predsedništvu SFRJ Stipe Mesić, u svojstvu predstavnika Predsedništva, zajedno sa predstavnicima onih republika koje ne odobravaju agresiju na republiku Hrvatsku“ uputi više naredbi JNA. Tom se odlukom traži donošenje i naredbe – da JNA odmah prestane s demonstrativnim pokretima, izviđačkim i borbenim akcijama na teritoriji Hrvatske i da se svi vojni sastavi povuku u kasarne. Od Predsedništva zemlje se nadalje traži da naredi da Armija obusavi i spreči snabdevanje iz vojnih izvora „odmetničko-terorističkim skupinama, da se smanji sastav jedinica na redovno mirnodopsko stanje i da jedinice Armije usklade svoju delatnost na teritoriju Republike Hrvatske s njenim vlastima“.

Na kraju tog zaključka i zahteva se kaže da „Republika Hrvatska jamči svim pripadnicima JNA koji se budu lojalno odnosili, sva prava i sigurnost za njih i njihove obitelji“, a pojedinci, jedinice i garnizoni koji odluče preći na „stranu odbrambenih snaga Hrvatske bit će primljeni bez obzira na nacionalnost, uz jamstvo zadržavanja njihova statusa (službe, penzijska prava itd)“.

Prema posebnom saopštenju o zaključcima vlade „predsednik republike i vlada pozivaju sve članove SIV-a iz Hrvatske, kao i djelatnike, dotične službenike, u svim drugim saveznim institucijama, uključujući i diplomatsku službu, bez obzira što u ta tijela nisu izabrani ili imenovani u formalnom smislu kao predstavnici Republike Hrvatske, da se stave na raspolaganje Republici Hrvatskoj“.

U saopštenju se takođe podvlači da će „radi suzbijanja dalje agresije i odmetničko-četničko-terorističkog nasilja, predsednik Republike narediti aktiviranje vojno-odbrambenih sastava“, što će sprovesti vlada „u opsegu kako to zahtevaju potrebe odbrane i uspostave ustavno-pravnog poretka“. Na

kraju su prihvaćene odluke o „izgradnji i opremi oružane sile Republike“, te potrebi bespogovornog poštovanja vojnog ustrojstva i zapovedništva.

Na kraju saopštenja se kaže da će „vlada poduzeti sve organizacijske i druge mjere i izvršiti pripreme za prijelaz Hrvatske na funkcioniranje u ratnim uvjetima“.

NOVI VETROVI U BARANJI
- I VALPOVO TERA GARDU -

Na razgovorima predstavnika Valpova i Belišća sa jedne i Belog Manastira s druge strane dogovoreno da se garda u Valpovu demobiliše.

Na dogovoru predstavnika Belišća i Valpova s jedne i Belog Manastira s druge strane postignut je dogovor o nenapadanju. To nam je potvrdio i Radoslav Zdjelarević, komandir belomanastirskog SUP-a koji je naglasio da će srpska strana sigurno poštovati dogovor.

Poslednje informacije s tog područja govore da je policijska postaja na Plitvicama rasformirana, i da celo to područje sada kontrolišu snage SAO Krajine. Umesto dosadašnje zastave istaknuta je srpska i jugoslovenska zastava.

NAPAD NA VOJNU KOLONU KOD OSIJEKA
- JEDAN VOJNIK POGINUO, ČETIRI RANJENA -

Osijek, 31. avgust

Jedan vojnik je poginuo a četvorica ranjena kada je večeras kod sela Brijesta, petnaestak kilometara južno od Osijeka, napadnuta kolona vojnih snabdevačkih vozila. U komandi osiječkog garnizona su saopštili da su napad izvršili hrvatski gardisti i policajci, koji su pogodili oklopni transporter koji je pratio kolonu. Vojska je, kako navode u komandi, žestoko odgovorila i razbila napadače, oslobodivši prolaz za kolonu. Snabdevačka kolona kretala se prema vojnom poligonu, koji se nalazi u blizini Brijesta.

Srbi iz okolnih sela, koji su opkolili Vukovar, uputili su gardi i policiji ultimatum da preda oružje i da se povuče, obećavajući da se „onima koji nisu počinili zločine“ neće ništa desiti. (*Dnevnik*, 1. septembar 1991)

TRENUTAK – DVA SA AKADEMIKOM MILOŠEM MACUROM
- POLITIKA NIJE MOJE ZANIMANJE -

Ipak, akademik Macura ne spori da je jedan od tvoraca čuvenog „memoranduma“ i da ne može ravnodušno da posmatra sa strane, šta se zbiva u njegovoj Srbiji

Memorandum SANU

Memorandum SANU, Akademik Macura ne ostavlja mogućnost za bilo kakvo „slobodno" objašnjenje. Bio sam, naglasio je on, član odbora za pripremu teksta. Drugi su bili aktivniji, pisali su ga, ja sam samo učestvovao u raspravama o njemu. I potpuno delim odgovornost za pojavu i sadržinu Memoranduma (i zaslugu za to, dodajemo mi!) Reč je o tome da su godinama unazad članovi Akademije na mnogim skupovima, u napisima javno izražavali svoju zabrinutost za stanje u društvu. I niko nije obraćao pažnju na ono što se govorilo: ranije političko rukovodstvo je bilo krajnje indolentno... Otuda i ideja da se pripremi kondenzovan tekst o mnogobrojnim pitanjima ekonomskog, socijalnog i nacionalnog razvoja srpskog narod ai stavi na raspolaganje javnosti i, razumljivo, rukovodstvu. I sada u Hrvatskom saboru se čuje kako je Memorandum SANU inspirisao pobunu srpskog naroda. Tačno je da je naš akt ukazao na suštinska pitanja života i razvoja srpskog naroda, ali to samo po sebi ne može da natera ljude da pošalju decu u izbeglištvo a da sami uzmu puške u ruke. Muka ih je na to naterala!

Rezultati popisa stanovništva

Jugoslovensko stanovništvo raste veoma sporo, ukupno 4,7 procenata za deset godina: Srbija, Hrvatska i Slovenija nikako ne mogu da se pohvale rastom, u Makedoniji rast je veći, a na Kosovu je dostigao čak 33 posto.

U Vojvodini se broj stanovništva smanjio. Ona je uvek bila imigraciono područje, ali sada više nije ni to (dolazak izbeglica je, ipak, nešto drugo!). A u njoj ima dosta prostora za dobar život većeg broja ljudi. Vojvodina mora da pojača svoj prirodni priraštaj, jer su se populacije, i srpska i hrvatska i mađarska i rumunska – ugrožene. To nije samo problem Mađara koji ga, inače, najviše ističu, povezujući ga s političkom situacijom.

Pod navalom svakojakih nevolja briga o rađanju dece može da izgleda i besmisleno. Nije tako – nije došao kraj sveta, deca su se rađala i u vreme najtežih ratova! I sada može i treba da se dosta toga uradi, pre svega da jača svest o nacionalnom opstanku i razvoju. Kod nas se, na primer, dugo verovalo da je dovoljno dvoje dece za biološku reprodukciju stanovništva. U proseku porodice bi trebalo da imaju troje dece, a društvo bi i sada trebalo i moglo da obezbedi deo uslova da se to postine.

Jedna država – prirodan okvir

Akademik Miloš Macura podvlači da se u pogledu na naša demografska kretanja nikako ne sme prevideti i dejstvo još jednog činioca:

toliko je naroda i narodnosti manjina izmešanih na jednom relativno malom prostoru i još, na žalost, međusobno zakrvljenih! Da nije tako, zar bi se na popisu prepolovio broj ljudi koji su se već ranije izjasnili kao Jugosloveni, a sada se pod udarom nacionalističkih euforija „vratili" u Srbe, Hrvate itd.

Srpskog stanovništva, recimo, ima u tri velike koncentracije. Prva, najveća je u užoj Srbiji, iz koje se ona prelivala u Vojvodinu i dalje prema severu, odnosno koja je povezana sa srpskim narodom na jugu. Ako se zanemari razlika između Srba i Crnogoraca, druga koncentracija je u Crnoj Gori i istočnoj Hercegovini, a treća je u dvema Krajinama (Kninskoj i Bosanskoj) gde se, ne uzgred rečeno, nalazi uklještena i mala Cazinska krajina od tri opštine naseljene Muslimanima. Postoje značajne, iako manje od pomenutih, srpska skupina u Slavoniji, zapadnom Sremu, Baranji. Tu žive Srbi izmešani sa Hrvatima, Mađarima, Česima i drugima. Konačno, nema opštine u Jugoslaviji u kojoj nema bar nekoliko desetina Srba! To je sve, zapravo, dobar razlog za postojanje Jugoslavije jer tamo gde su Srbi pomešani s drugima, i neki drugi, Hrvati ili Mađari pomešani su sa Srbima i drugima. I zato rešenje za život svih njih nalaze se u jednoj državi sa istim pravima i dužnostima za sve – državi ravnopravnih naroda, nacionalnih manjina, republika i pojedinaca kao građana. (*Dnevnik,* 1. septembar 1991)

RANJENICI SA BOJIŠTA U ZAPADNOM SREMU U PRAVIM RUKAMA - NA RECI BOLNICA -

Požrtvovanost ekipe stručnjaka novosadskog Instituta za hirurgiju i brzina kojom se ranjenici prebacuju u operacione sale doprineli su da mnogi životi budu sačuvani a nastavak lečenja daleko uspešniji

U Vajskoj, na obali Dunava, gde pristaje skela koja dovozi srpske izbeglice iz Borova Sela, od pre nekoliko dana radi i mobilna hiruška bolnica za prihvat ranjenih boraca.

Transport helikopterima

Najteže ranjenike direktno sa obale Dunava u Novi Sad, na hirurgiju, helikopterima prevoze piloti Pokrajinskog SUP-a. Ako se stanje u zapadnom Sremu ne smiri i broj povređenih naglo praste, u pomoć će nam stići i helikopteri republičkog SUP-a iz Beograda – kaže dr Svetozar Sečen.

HIRURZI – DOBROVOLJCI NA RATIŠTU SAO KRAJINE
- DANONOĆNO SA RANJENICIMA -

Svaki život je dragocen, kažu članovi dobrovoljačke hirurške ekipe iz Prokuplja koja se odmah iza vatrene linije u okolini Benkovca bori za život ranjenih srpskih boraca, ali i Hrvata koje su njihovi bojnovnici otpisali

Benkovčane je pre desetak dana iznenadio dolazak sanitetskog vozila sa registarskom tablicom Prokuplja. Brzo je, međutim, prostrujala vest da je u grad stigla po prvi put kompletna hirurška ekipa.

U saradnji sa Ministarstvom zdravlja SAO Krajine, za samo nekoliko dana uspostavili su hiruršku stanicu spremnu za obavljanje složenih hirurških zahvata i počeli borbu za živote branilaca Krajine.

Zajedno sa beogradskim ekipama uspeli smo da se prvim borbenim linijama približimo, kao ovde u Benkovcu, na desetak kilometara i time znatno podignemo efikasnost prve hirurške pomoći. Pored naše, tu su i hirurške stanice u Žegaru i Udbinama.

Ekipa iz Prokuplja bila je na zadatku u Benkovcu dve nedelje. Zameniće ih kolege iz drugih gradova, koji svoj patriotizam iskazuju na najhumaniji način. (*Dnevnik,* 1. septembar 1991)

VRANICKI:

Značajan korak ka miru

Austrijski kancelar Franc Vranicki izjavio je danas u Beču da odluka srpske vlade da prihvati mirovni plan Evropske zajednice predstavlja prvi značajan korak ka miru u Jugoslaviji.

U prihvatanju plana EZ Vranicki vidi, istovremeno, i uspeh austrijske strategije da se sukob u Jugoslaviji internacionalizuje. „Moramo nastojati, zajedno sa drugim zemljama, da se prekid vatre održi i omogući uspeh buduće mirovne konferencije“, rekao je austrijski kancelar.

VAN DEN BRUK U BEOGRADU
- PREDSTOJI POTPISIVANJE MEMORANDUMA -

Očekuje se da sve jugoslovenske strane stave potpis na saglasnost sa mirovnim planom Evropske zajednice

Holandski ministar inostranih poslova Hans van den Bruk doputovao je danas osle podne u Beograd, u svojstvu predsedavajućeg Ministarskog saveta Evrope.

Pre polaska za Beograd, Van den Bruk je izjavio „Bi-Bi-Siju“ da bi posmatračke grupe Evropske zajednice valjalo što pre rasporediti na kriznim žarištima u Hrvatskoj.

U Briselu je danas saopšteno da Van den Bruk namerava da sa svim jugoslovenskim stranama potpiše memorandum o saglasnosti sa mirovnim planom „dvanaestorice“, koji su ministri inostranih poslova zajednice usvojili 27. avgusta na vanrednom zasedanju u Briselu.

NA SPOMEN-GROBLJU U SREMSKOJ MITROVICI ODRŽANA KOMEMORACIJA ŽRTVAMA FAŠISTIČKOG TERORA
- SPREČITI OŽIVLJAVANJE ENDEHAZIJE -

Prvi put posle rata pomen nevinim žrtvama zajednički organizovali državni organi i Srpska pravoslavna crkva. – Posle arhijerejske liturgije prigodne besede održali episkop sremski gospodin Vasilije i Brana Crnčević, predsednik Matice iseljenika Srbije

Srpski narod neće dozvoliti da se posle 50 godina ponove ustaška zverstva na ovim prostorima i ožive pakleni planovi nove endehazije. Svaki pedalj natopljen je krvlju nevinih žrtava i zato zločini ne mogu i neće biti zaroboravljeni. Bio bi to greh prema stradalnicima, prema istoriji i pred – Bogom. Ovo bi, u najkraćem bila osnovna poruka sa današnjeg komemorativnog skupa na Spomen-groblju u Sremskoj Mitrovici koji su, u pomen nevinim žrtvama fašističkog terora, prvi put posle rata organizovali državni organi i Srpska pravoslavna crkva. (*Dnevnik*, 2. septembar 1991)

PORUKA SA HUMKI SPOMEN-GROBLJA
IZ SREMSKE MITROVICE
- SPREČITI DIVLJANJE USTAŠTVA -

Prvi put posle rata pomen nevinim žrtvama zajednički organizovali državni organi i Srpska pravoslavna crkva – posle arhijerejske liturgije prigodne besede održali episkop sremski gospodin Vasilije i Brana Crnčević, predsednik Matice iseljenika Srbije

Episkop sremski gospodin Vasilije rekao je obraćajući se okupljenom narodu – Ljudi nikada neće moći da shvate kako se to desilo i neće moći da takve događaje objasne zakonima ljudskog mišljenja. Odakle počiniocima zločina takve ubilačke ćudi, odakle toliko sladostrašća u krvništvu, odakle takva duhovna izopačenost i tako neosećanje odgovornosti za ljude pred Bogom?

Nismo ni izrekli, ni dorekli ni poređali sva ova pitanja, a ponovo se oglasilo to isto zlodelo i monstruozni pakleni plan ustaške endehazije nad

nevinim srpskim stanovništvom koje brani svoja ognjišta, svoju decu, dostojanstvo, svoju i čast dece i svog obraza.

U ovom slobodarskom i mučeničkom gradu, naglasio je gospodin Vasilije, doskora se ništa nije smelo progovoriti o onome što se desilo za vreme rata. Naše molitve za duše očeva i braće bile su jedine reči naše utehe ožalošćenima i jedini izrazi otpora prema počiniocima strašnog zločina. To nije ni čudo jer se do juče u jednopartijskom ateističkom sistemu nasilje i mržnja upotrebljavali u ime pravog interesa naroda. Nisu se smele pominjati ni žrtve, a ponajmanje se smeo pominjati onaj koji je učinio zločine.

Bogu hvala, završio je episkop sremski, da je demokratija kucnula na vrata srpskog naroda i Srbije, pa se sa ovog skupa obraćamo svim mitrovačkim mučenicima da ih molimo da nam oproste za sva nedela koja smo prema njima učinili i kojima nismo dali da se onaj poslednji komad molitve učini već 50 godina. Pozivamo sve Srbe i Srpkinje da ne dozvole da se više nikada ne ponovi ono što se dogodilo i da se ne stidimo svojih pokojnika, mučenika i stradalnika, jer ako mi njih zaboravimo i Bog će nas zaboraviti.

Prigodnu besed održao je i Brana Crnčević, predsednik Matice iseljenika Srbije. Nema naroda na setu koji je tako mirno upotopio sve svoje države, svete i nesporne, u uvek spornu jugoslovensku zajednicu i nema naroda koji ima tako strašnu većinu svojih pripadnika u takozvanim zajedničkim grobnicama na kojima nema naznake da Srbi tu imaju tu stravičnu većinu – rekao je Crnčević. I baš kao što je srpska država morala da bude unižena i sumnjiva među jugoslovenskim državama, tako i naši mrtvi imaju posebnu sudbinu. Sećamo ih se posle 50 godina, držimo pomene, iz strašnih kosturnica ih vadimo, sunčamo i slikamo njihove glave zakasnelo ih pokazujući svetu. Zbog toga i srpska država i sveta Pravoslavna crkva moraju u budućnosti gledati drugačije. Neka više ne bude lažnih pisaca knjige mrtvih i knjigovođa koji će srpsko ime zaturiti u tim knjigama.

Od danas moramo voditi precizno računovodstvo smrti, zabeležiti svaku mrtvu srpsku glavu i zapisati svaku ruku koja je ubila Srbina, naglasio je Brana Crnčević. (*Dnevnik*, 2. septembar 1991)

ŠTA ĆE BITI SA SEDAM-OSAM HILJADA SRBA KOJI NISU USPELI DA POBEGNU IZ VUKOVARA
- POD NEM USTAŠA -

Glavni ljudi u Vukovaru su Josip Gažo, građevinski tehničar i Danijel Rehan, profesor fizičkog vaspitanja, koji zapoveda Zborom nacionalne garde, dok je za najprljavije poslove zadužen priučeni obućarski radnik Blago Zadro. – Nema izlaska iz Vukovara. – Gardisti ubijaju i svoje

Vukovarska tragedija 1991

Ne sumnjam da je zločin u Vukovaru izvršen. Tamo su zveri, a ne ljudi. Da, bio sam u podzemnim prostorijama zgrade teritorijalne odbrane, pre svih ovih događaja, razume se. Reč je o tako utvrđenom atomskom skloništu kojem ni avijacija ne može ništa – kaže Ilija Kojić, komandant teritorijalne odbrane Slavonije, Baranje i zapadnog Srema.

Pokolj Srba u Vukovaru navodno je izvršio Tomislav Merčep koji je, u međuvremenu, smenjen i sada je, saznajemo iz pouzdanih izvora, u Zagrebu.

U Vukovaru u ovom trenutku ima, bar tako procenjuju poznavaoci prilika, najmanje sedam do osam hiljada Srba koji su, praktično, prepušteni na milost i nemilost hrvatskim bojovnicima.

Iako nemaju kud iz Vukovara, ustaše se ne predaju, a oni naljući nemaju milosti ni za Hrvate.

Njihovoj milosti, odnosno nemilosti prepušteni su Srbi u Vukovaru koji dane i noći provode u podrumima, čekajući sudbinu na koju, na žalost, ne mogu da utiču.

U BOROVU SELU NE VERUJU U TRAJNOST PRIMIRJA
- USTAŠE SE – SPREMAJU -

Pouzdano znamo da se u Vukovar preko Lušca i Bogdanovaca dovlače pojačanja – kaže Ilija Kojić, komandant TO Slavonije, Baranje i zapadnog Srema

Ne verujem da će prekid vatre potrajati. Zapravo neće se pucati dok se ustaše ne srede posle niza poraza koje su doživeli. Posle toga valja očekivati nove okršaje. Ovo nam je povodom odluke o zaključenju primirja u hrvatskoj i dovođenja evropskih posmatrača danas u Borovu Selu rekao Ilija Kojić.

O gledanju hrvatske strane na ratište oko Borova Naselja i Vukovara može se suditi i na osnovu poruka koje se pojedinim jedinicama garde šalju radio-vezom. Od njih se, naime, traži da ne otvaraju vatru na jedinice JNA, odnosno da sačekaju da se vojska povuče. Kad se vojska povuče, onda ćemo završiti posao, poručivao je jedan od zapovednika garde svojim potčinjenima tražeći da se za sada uzdrže od otvaranja vatre.

PISMO VLADA DVE KRAJINE EVROPSKOJ ZAJEDNICI
- NE PRIZNAJU NI TUĐMANA NI MILOŠEVIĆA -

Nikakvi pregovori bez prisustva vlade dve krajine neće se smatrati legitimnim

Vlade Srpske Autonomne Oblasti Krajina i Autonomne oblasti Slavonija, Baranja i zapadni Srem, saopštile su da neće „smatrati legitimnim nikakve pregovore i razgovore o sudbini sprskog naroda u hrvatskoj“ koji se vode bez prisustva tih vlada.

U pismu upućenom Savetu i Parlamentu Evropske zajednice, koje je danas dostavljeno i Tanjugu, vlade dveju pomenutih oblasti naglašavaju da one predstavljaju sprski narod u Hrvatskoj i da se o sudbini tog naroda bez njihovog učešća ne može razgovarati ni sa predsednikom Miloševićem ni sa predsednikom Tuđmanom, niti sa prestavnicima EZ u Jugoslaviji.

Podseća se i da je Hrvatska jednostranom odlukom suspendovala jugoslovenski Ustav i povećala broj policajaca sa 16 na 90 hiljada i formirala „partijsku vojsku koja broji oko 200.000 pripadnika“. U takvoj situaciji srpski narod u Hrvatskoj se odlučio na samoorganizovanje u cilju odbrane svojih naselja i vekovnih ognjišta“, kaže se u pismu. (*Dnevnik*, 3. septembar 1991)

KONFERENCIJA ZA ŠTAMPU PREDSTAVNIKA SAVEZNOG SEKRETARIJATA A NARODNU ODBRANU
- HRVATSKA NE POŠTUJE SPORAZUM -

Od potpisivanja Sporazuma o prekidu vatre i Memoranduma oružane formacije Republike Hrvatske izvršile su 11 napada na jedinice i objekte JNA, a tom prilikom poginula su dva vojnika, dva obveznika, a 12 lica je ranjeno, a više civilnih osoba je poginulo ili je povređeno

Sporazum o apsolutnom i bezuslovnom prekidu vatre na teritoriji Republike Hrvatske ne poštuje se, naprotiv, drastično se krši - istakao je na konferenciji za štampu u Međunarodnom pres-centru pomoćnik Saveznog sekretara za narodnu odbranu general.potpukovnik Mirko Negovanović. – U svim kriznim područjima zbor narodne garde, MUP Hrvatske i druge oružane snage ove Republike napadaju JNA daleko učestalije i drastičnije, iako nisu ničim izazvane.

Kao i ranije, dodao je general-potpukovnik Mirko Negovanović, JNA i sada iskazuje punu privrženost poštovanju Sporazuma o prekidu vatre od 2. septembra ove godine. O tome govori i činjenica da Armija ni u jednom od prezentiranih slučajeva nije prva otvorila vatru, već je isključivo dejstvovala u samoodbrani i zaštiti ljudi i imovine. Dalje ponašanje Armije zavisiće, upozorio je Negovanović, od ponašanja onih kojima je, sudeći po činjenicama, i dalje stalo do oružanih sukoba.

Već smišljen scenario

Prema tvrdnjama general-potpukovnika Mirka Negovanovića, hrvatske vlasti već imaju smišljen scenario,

Da se pod plaštom ovakve propagande bespoštedno napadaju jedinice i objekti JNA.

(...)

Nivou primeren svakoj državi u normalnom stanju. Kada to bude ispunjeno, JNA će otići u kasarne. Ovde se očigledno radi, konstatovao je Negovanović o zameni teza: traći se da se JNA kao jedina legalna i legitimna oružana sila povuče i u Hrvatskoj stvori prostor za nelegalne i paravojne formacije da silom i jednostranim aktima na štetu drugih krizu rešavaju onako kako oni smatraju da treba.

I vojska za razoružavanje

Jedno od pitanja stranih novinara bilo je i da li bi vojska mogla i htela da razoruža oružane snage Krajine, Naconalne garde Baranje kada bi vrhovni komandant Predsedništvo SFRJ donelo takvu odluku.

Mi smo to tražili i zahtevali, ali takva odluka nije doneta - odgovorio je Marko Negovanović. (*Dnevnik*, 4. septembar 1991)

BOJOVNICI NE POŠTUJU PRIMIRJE
- GRANATE NA SVE STRANE -

Iz Borova Naselja opet pucano na Boro Selo. – Obračun Hrvata i Srba u Oroliku. – Iz Antina napadnuta Markušica

Bez obzira na primirje, ustaški bojovnici ne miruju. Tako su Mupovci i gardisti iz Borova Naselja žestoko vatrom napali branioce Borova Sela. Istovremeno minobacački projektili i mitraljeski rafali ispaljivani su i na jedinice JNA koje su tu smeštene ne bi li razdvojile zaraćene strane. Zbog toga je i odgovor vojske bio žestok.

Pucalo se i u Vukovaru gde je, kako saopštavaju vojne vlasti, u više navrata napadnuta kasarna JNA. Najžešće je bilo u Mitnici i na Trpinjskoj cesti, delovima Vukovara koji su zaposednuti ustašama, u tim pucnjavama je kakao saznajemo, poginuo građanin Vojislav Macura.

SUDBONOSNI DANI ZA VINKOVCE
- USTAŠE BLOKIRALE GRAD -

Šta će biti s preostalim srpskim življem? – Beže i Hrvati od Tuđmanove vrhuške

Da se ne poštuju potpisana deklaracija o prekidu oružanih sukoba u Hrvatskoj i članovi iz ovog kapitalnog ugovora, potvrđujemo podacima da su u Vinkovcima u toku prošle noći i jutra crnokošuljaši ustaške čete „Kralj Zvonimir“ u Vinkovcima orgijali po gradu a najviše po napuštenim srpskim kućama i lokalima.

Kramarić poziva na izdaju

Čelnici Osijeka i Slavonije dr Zlatko Kramarić, gradonačelnik Osijeka i Vladimir Šeks, šef kriznog štaba, i dalje pozivaju građane, vojnike i oficire na izdaju. Kramarić je tako danas zatražio od stanovnika Baranje da ne poštuju novu vlast u ovom delu Hrvatske i da se ne odazivaju pozivu za mobilizaciju. S druge strane, Vladimir Šeks je uspaničenim glasom pozvao sve „vojnike i časnike da otkažu posluđnost sadistima i napuste jugo-vojsku“.

NEMA MIRA U ISTOČNOJ SLAVONIJI
- U OSIJEKU NAPADNUTA VOJSKA -

Na pripadnike JNA na poligonu „C“ na vinkovačkoj cesti jutros otvorena žestoka vatra. – Vojska odgovorila punom merom. – Nove krvave borbe u Bilju

Jedva tridesetak sati posle potpisivanja odluke o primirju u Osijeku i okolini osvanulo je novo krvavo jutro. Očigledn nezadovoljni primirjem i uspaničeni zbog okruženja u kojem se nalaze, osječki bojovnici su jutros oko pet časova, kako su saopštili organi JNA, napali vojnike stacionirane na poligonu „C“ na vinkovačkoj cesti.

U SOMBORU PETORO RANJENIH IZ BILJA

O žestini borbi za Bilje svedoči i podatak da je u somborsku bolnicu tokom prepodneva dovezeno petoro ranjenika iz redova teritorijalne odbrane Baranje. Odmah po dolasku njima je ukazana lekarska pomoć. U ovoj bolnici je, inače, sve spremno za prijem novih ranjenika ukoliko se za to, naravno ukaže potreba.

PUCALI NA VOJNE AVIONE

Na dva aviona Ratnog vazduhoplovstva koji su tokom prepodneva nadletali Osijek otvorena je žestoka vatra. Piloti, međutim, nisu uzvratili. O tome Radio Osijek ne govori ništa, ali se na velika zvona priča o vazdušnim napadima na Bilje i Sarvaš, koji su navodno, počeli u 13,15 čaosva u Sarvašu i Bilju, inače nema civila. Tu su smeštene samo jake posade najljućih ustaških bojovnika. (*Dnevnik*, 4. septembar 1991)

ZAVRŠEN SASTANAK KRIZNOG KOMITETA KEBS

Usvajanjem rezolucije o pregovorima o budućnosti Jugoslavije danas posle podne u Pragu, posle nepuna 24 sata zasedanja, završio je rad Komitet visokih funkcionera KEBS.

U rezoluciji se Jugoslaija poziva da bez odlaganja počne pregovore koji bi doveli do rešenja krize prihvatljivog za sve koji u njoj žive.

Krizni komitet i u ovom dokumentu poziva sve političke i vojne organe da „uspostave i održavaju kontrolu nad svim vojnim akcijama“ u zemlji.

Daas je usvojena i rezolucija kojom se sve zemlje članice KEBS obavezuju da neće izvoziti oružje „ni jednoj strani u sukobima u Jugoslaviji“.

ŽESTOKE BORBE U HRVATSKOJ
SVE VIŠE MRTVIH I „NESTALIH“

Uzbuna u Bratuncu i BiH zbog dva Muslimana poginula na srpskoj barikadi. – Bilje oslobođeno. – Martić u Baranji

Što se više govori o primirju, na kriznim područjima u Hrvatskoj, borbe su sve žešće. Vojska ima najviše žrtava baš u momentima prekida vatre, izjavio je general Aksentijević. Hrvatska „armada“ očigledno preuzima taktiku Janšine slovenačke „armade“.

Bilje, poslednje uporište ustaša u Baranji, palo. U oslobođenju, čišćenju ovog legla učestvovale su i „knindže“ U Borovu Selu nešto novo: „gardisti“ iz Borova Naselja su počeli da tuku po skeli punoj dece i žena i po čamcu sa znakom crvenog krsta.

Bratunac su počeli da napuštaju i Srbi i Muslimani – Srbi u Srbiju, Muslimani ka Srebrenici. (*Dnevnik*, 5. septembar 1991)

KNINDŽE STIGLE U RAVNICU

Napišite slobodno da su knindže učestvovale i u čišćenju Bilja od ustaša – kaže Martić

Bilje, poslednje ustaško uporište s baranjske strane Osijeka, palo je. Glavaševi bojovnici su, glavom bez obzira pobegli na desnu obalu Drave. Brzini tog bega doprinele su i već legendarne knindže, specijalno obučeni borci iz Kninske krajine.

Otkud knindže u Ravnici, pitali smo Milana Martića, komandanta odbrane SAO Krajine koji je danas boravio u Borovu Selu u središtu srpskog otpora u Slavoniji, Baranji i zapadnom Sremu.

Došli smo da pomognemo svojoj braći u ovom delu Hrvatske jer smo na istom poslu: odbrani srpskog naroda od ustaškog terorora. Da, knindže su

učetvovale u čišćenju Bilja rame uz rame s hrabrim srpskim borcima iz ovog kraja – kaže Martić.

Po njegovim rečima, njegovi ljudi pomogli su da se prilikom čišćenja Bilja zarobi više od 50 gardista i mupovaca. Zajedno sa 22 koji se već nalaze u zatvoru u Borovu Selu, broj zarobljenih u Baranji dostigao je 82.

Oko privikavanja knindža na uslove borbe nije, rekao nam je Milan Martić bilo nikakvih problema.

Moji ljudi su tako obučeni da mogu izuzetno uspešno da se bore u svim uslovima. Zato su se i na Ravnicu brzo navikli. Kada se to spojim s hrabrošću i odlučnošću naših ljudi koji žive i bore se ovde u Slavoniji i Baranji, kažem vam, niko nas ne može pobediti – kaže Milan Martić. Na kraju valja dodati da je Martić u Borovu Selu boravio kod Ilije Kojića, komandanta teritorijalne odbrane Slavonije, Baranje i zapadnog Srema. Martić i Kojić su stari znanci i prijatelji jer su pre više godina zajedno išli u policijsku školu u Puli. Ko zna, možda će taj podatak hrvatska propaganda iskoristiti za dokazivanje kako je „scenarij" za razbijanje hrvatske suverenosti i mlade demokracije nastao još tada u pulskoj školi za policajce.

NOVI ŽESTOK OKRŠAJ IZMEĐU BOROVA SELA I BOROVA NASELJA
- USTAŠE TUKU I SKELU! -

Iz Borova Naselja otvorena vatra na skelu koja je prevozila civile i tom prilikom ranjeno troje ljudi. Novi žestoki napadi na Bršadin

Troje civila ranjeno je juče predveče dok je skelom pokušalo da pređe Dunav između Borova Sela i Žive. Njih su pogodili šrapneli od granata koje su usaše iz Borova Naselja ispalile na skelu i nekoliko čamaca kojima su civili takođe prevoženo u Vojvodinu. Tokom noći i današnjeg pre podneva tridesetak srpskih boraca potražilo je pomoć u privatnoj bolnici u Borovu Selu, odnosno u bolnicama u Somboru i Novom Sadu. U isto vreme iz Borova Naselja je na Crepulje, deo Borova Sela ispaljena prava kanonada minobacačkih projektila. Od toga je još dvoje ljudi teško povređeno. Ukupno u sinoćnjem okršaju rane je zadobilo petoro ljudi. To su Dragica Radić, Branko Kalaba, Rodoljub Janković, Borka Lazić i Milan Krošnjar.

Čisti se Kopačevski rit

Baranjski teritorijalci sa knindžama koje su stigle iz kninske Krajine u ovom trenutku čiste poslednje ustaške ostatke u Baranji. Ustaše su uglavnom pobegle u Kopačevski rit nadajući se da će tu naći utočište.

U OSIJEKU I OKOLINI SE I DALJE ŽESTOKO PUCA
- NAPALI VOJNICI KOLONU -

Gardisti i mupovci napali vojnu kolonu koja se kretala na poligonu „C", ali im je vojska žestoko odgovorila. Masovna pljačka vojnih stanova

Srpski oslobodioci su, inače, juče ušli u Bilje, mesto udaljeno svega 8 kilometara od Osijeka, glavnog grada Slavonije.

U ZATVORU U BOROVU SELU NALAZI SE 21 ZAROBLJENIK
- KAJANJE SA ZADRŠKOM -

Meni su rekli da treba da čuvam imovinu u Bilju kako je mupovci ne bi pokrali – pokušava da ubedi islednike rezervni gardista Željko Filipčić. Josip Ćosić: za se su krivi Hercegovci

U zatvoru u Borovu Selu doveden je 21 zarobljenik iz Baranje. Reč je o gardistima, mupovcima i naoružanih hadezeovcima, zarobljenim prilikom čišćenja ustaških gnezda u ovom delu Hrvatske. (*Dnevnik*, 5. septembar 1991)

IZJAVA GENERALA AKSENTIJEVIĆA NOVINARIMA
- ODLUKU O PREKIDU VATRE MORAJU POŠTOVATI -

Vojska ima najviše žrtava baš u momentima prekida vatre – isakao general Aksentijević i podvukao da je najteži prekid primirja u utorak bio u Sisku kada je zauzeto vojno skladište

Odluku o primirju moraju poštovati svi. Tek tada može doći do stvarnog prekida vatre – izjavio je danas na konferenciji za novinare u Komandi V vojne oblasti general-major Milan Aksentijević.

Kada će vojska u kasarne – bilo je takođe jedno od pitanja. Onda, kaže general Aksentijević kada se razoružaju paravojne formacije. I to na svim stranama. A to je, po njegovoj oceni, i sadržano u deklaraciji koja je na zahtev Evropske zajednice potpisana. (*Dnevnik*, 5. septembar 1991)

APEL ZA POVRATAK

Učestale primedbe na funkcionisanje privrede u Baranji

Boro Dobrokes, komandant Štaba TO Opštine Beli Manastir kaže:

Što se ljudi nisu vratili, nije razlog to što Baranja nije slobodna. Sva mesta u Baranji konačno su slobodna. Oružanih sukoba može biti samo ako nas neko napadne, jer mi nemamo nikakvih pretenzija na teritorije izvan Baranje. Za nju smo se borili i oslobodili je. Nismo za Baranju u samostalnoj Hrvatskoj. Hoćemo Baranju u sastav SFRJ.

PRVE ODLUKE NOVE BARANJSKE VLADE
MIR I RED U SVOJIM REDOVIMA

Na sednici Štaba TO opštine Beli Manastir, održanoj u selu Jagodnjak, razmotrena je i usvojena informacija o objedinjavanju jedinica komande odbrane opštine i njene teritorijalne odbrane. Pored niza značajnih naređenja, odredaba, zaključaka i zaduženja, odlučeno je da se pojača disciplina, odgovornost, kao i vojno-stručna obuka u svim jedinicama, na svim mestima i u svim sredinama, među građanima svih naroda i narodnosti.

Na sednici je posebno naglašeno da se strogo zabranjuje neopravdana upotreba oružja, samovolja i uznemiravanje građana, a posebno nasilno oduzimanje vozila i druge imovine građana i pravnih lica.

Na kraju sastanka dogovorene su i sve potrebne aktivnosti za prihvat građana nakon obavljene mobilizacije.

SA RATIŠTA U VINKOVCIMA
PROVOKACIJE GARDISTA

Sporadična pucnjava iz pešadijskog naoružanja na kasarnu JNA. Nema povređenih vojnika

Iako je grad pun članova Zbora narodne garde, mupovaca, naoružanih hadezeovaca i elitnih ustaških jedinica, crnokošuljaša, u poslednjih 24 sata u Vinkovcima nije bilo većih oružanih napada na jedinice i pripadnike JNA koje su napravile tampon zonu i onemogućile da se gardisti preko putnih pravaca-sela Nuštra prebace u pomoć opkoljenim ustašama u Vukovaru, kao iz pravca Gaboša i markušice preko sela Ernestinova za Osijek.

To bi ukratko bio raport iz Vinkovaca, grada opasanog mitraljeskim gnezdima ustaša, koji su izgleda ako ne budu poštovali deklaraciju o primirju i prekidu oružanih aktivnosti na pripadnike JNA i srpska sela, uskoro će biti na meti oslobodilaca od egzodusa nad Srbima i Hrvatima koji nisu prihvatili politiku „propatrija“.

NOVE ŽESTOKE BORBE U VUKOVARU I OKOLINI
VUKOVAR U PLAMENU

Zapaljena fabrika „Vuteks“. Najžešće u Mitnici, delu Vukovara u kojem je najjače ustaško uporište. Ceo grad u skloništima

Zapadni Srem

Ceo Vukovar se u ovom trenutku nalazi u podzemnim skloništima, gde se ukoliko je to moguće, doprema hrana. Jedan deo Srba kojih u Vukovaru

ima blizu 10 hiljada i kojima je praktično dodeljena uloga talaca u rukama ustaša, uspeo je da se skloni u Vukovarsku kasarnu, ali je većina ipak ostala u svojim kućama. (*Dnevnik*, 6. septembar 1991)

ZAHTEVI VLADE AO SLAVONIJE, BARANJE I ZAPADNOG SREMA
RAVNOPRAVNI NA MIROVNOJ KONFERENCIJI

Vlada odbacuje svaku međunarodnu arbitražu u čijem sastavu se nalazi bilo koja od zemalja okupatora u Drugom svetskom ratu pri čemu se ne izražava nepoverenje u dobronamernost konkretnih ličnosti i većine naroda kojima te ličnosti pripadaju. Pre napuštanja Jugoslavije Hrvatska bi morala da plati ratnu štetu za ogromne žrtve i razaranja nanete Srbima

Izražavajući zahvalnost i priznanje Vladi i predsedniku Republike Srbije, Vladi i Predsedništvu Republike Crne Gore, predstavnicima ove dve republike u saveznim organima i predstavnicima Srpskog naroda iz Bosne i Hercegovine, što su prihvatanjem nejači izbegle i prognane sa njihovim vekovnih ognjišta i slanjem lekova i hrane nesebično podržali ugrožene Srbe iz Slavonije, Baranje i zapadnog Srema u njihovoj sadašnjoj teškoj i plemenitoj borbi za uspostavljanje slobode i građanskih i ljudskih prava ukinutih dolaskom na vlast Hrvatske demokratske zajednice, te svesna dobrih namera predstavnika Srbije i Crne Gore i većine političkih partija, ali i njihovih ograničenih dometa nastalih spletom međunarodnih okolnosti zbog kojih Vlada Srbije u ime naše Matice, prihvata predloge Evropske zajednice želeći da Evropi stavi do znanja kako Republika Srbija nije naslednik one stare Srbije, u Titovskoj i posttitovskoj političko-propagandnoj kampanji predstavljena „agresivnom“, „primitivnom“ ili „porobljivačkom“ nego da se radi o demokratskoj i tolerantnoj Srbiji u kojoj je vladavina prava vrhovni zahtev ali i dostignuće i vodeći računa, pre svega o konkretnoj egzistenciji opasnosti po narod čije interese zastupa i izražavajući bojazan da bi ovo „demokratsko“ dokazivanje nesebične Srbije moglo biti upotrebljeno kao kalkulantska zamka i psihološka oblanda za politiku onih evropskih krugova koji su decenijama, u sprezi sa domaćim političkim mešetarima, uspevali da zavaraju čitav svet i od međunarodne javnosti sakriju ne samo posleratnu krajnje neravnopravnu srpsku poziciju u „Titovoj Jugoslaviji“, već i da doprinesu mistifikaciji i potpunom prećutkivanju nezamislivog genocida nad srpskim narodom, organizovanog i sprovedenog od strane najekstremnijeg oblika nacizma – hrvatskog ustaštva. Vlada Autonomne oblasti Slavonije, Baranje i zapadnog Srema ni pod kojim uslovom ne može prihvatiti dogovore

koji su bez njene saglasnosti, u njeno ime i na njenu štetu do sada pravljeni, niti će prihvatiti bilo kakav novi dogovor koji bi mogao ugroziti vitalne interese srpskog naroda u Slavoniji, Baranji i zapadnom Sremu.

Zahtevi Evropskoj zajednici

Vlada AO ne prihvata arbitražu Evropske zajednice oformljenu sa neodređenim kompetencijama, u dubokom uverenju da bi se takvim necivilizovanim i nedemokratskim metodama otvorio put da se na zamišljenoj Mirovnoj konferenciji, bez legitimnog predstavnika srpskog naroda iz Slavonije, Baranje i zapadnog Srema, postave na dnevni red i rešavaju najrazličitija pitanja od sudbonosnog značaja za budućnost tog istog naroda.

Odlučno zahteva da u skladu sa opredeljenjem i odlukama naroda čije interese zastupa, bude legitimni i ravnopravni učesnik na Mirovnoj konferenciji.

Odbacuje svaku međunarodnu arbitražu, kao samostalan sudski organ, u čijem se sastvu nalazi bilo koja od zemalja sa okupatorskim pozicijama na jugoslovenskom prostoru u toku Drugog svetskog rata, čime se ne izražava sumnja ili nepoverenje u dobronamernost konkretnih ličnosti i ogromne većine naroda kojima te ličnosti pripadaju i koji su takođe bili nacističke žrtve, već se samo potvrđuje moralni stav i dostojanstvo srpskog naroda iz Slavonije, baranje i zapadnog Srema. Istovremeno, domaćoj i svetskoj javnosti stavlja se na znanje da ne postoji bilo kakav razlog da u ondašnjoj Jugoslovenskoj drami arbitrira samo Evropska zajednica, a da se iz te arbitraže isključuju druge zemlje koje su bile garant teritorijalnog integriteta i suvereniteta Jugoslavije, ali i njeni saveznici u toku Drugog svetskog rata.

Vlada zahteva da mirovna konferencija razmotri celokupno srpsko pitanje u Jugoslaviji, u njegovom kulturno-istorijskom okviru, zanemarujući sve nacionalno-surogatske kriterijume staljinizma i titoizma. Nepobitna je činjenica da je savremeni hrvatski državni teror nad srpskim narodom neposredni nastavljač genocidne politike u NEZAVISNOJ DRŽAVI HRVATSKOJ, a da je sadašnji otpor srpskog naroda nastavak njegovog otpora u ratu od 1941 – 1945. godine u titovskoj igri sa svetom nazvanog „opštejugoslovenskim“.

Hrvatska treba da plati ratnu štetu

Mirovna konferencija morala bi razmotriti i rešiti srpske zahteve da Hrvatska, pre napuštanja Jugoslavije plati ratnu štetu nastalu i za vreme nacističke Nezavisne Države Hrvatske i za vreme njene hadezeovske

naslednice za umorstvo oko milion sto hiljada Srba, kao i za ogromna materijalna rovarenja na srpskom etničkom tlu. Istovremeno, Hrvatska mora srpskom narodu nadoknaditi i štetu pričinjen zahvaljujući titovskoj diktatorskoj prohrvatskoj protekcionističkoj poltici.

Vlada zahteva da se oformi međunarodna komisija koja će u jasenovcu tom najvećem koncentracionom logoru na tlu Nezavisne države hrvatske, prisustvovati otkopavanju kostiju i prebrojavanju žrtava, pri čemu apeluje na svetsku javnost i na sve ljude i institucije dobre volje da Srbima pomognu u ispunjenju njihovog svetog duga prema stotinama hiljada mučeničkom smrću umorene braće.

Zahteva da Mirovna konferencija ignoriše sve Titove dogovore i sporazume sklapane na štetu srpskog naroda, posebno njegova odricanja od naknade ratnih šteta utvrđenih posle okončanja Drugog svetskog rata, jer se oko 91 odsto svih ratnih zločina genocida i materijalnih razaranja odnosi na srpski narod.

Poziva sav demokratski svet, sve ljude dobre volje, sve slobodare, da srpskom narodu iz Slavonije, Baranje i zapadnog Srema pruže svu potrebnu pomoć i podšku u njegovoj svetoj borbi za knačno oslobođenje od neonacističkog hrvatskog državnog terora i tom prilikom, parafrazirajućih Ruzveltove reči iz inauguralne besede pre 50 godina, ističe da su Srbi narod koji će radije umreti na nogama no živeti na kolenima. Bog je slobodu dao za čoveka. (*Dnevnik*, 7. septembar 1991)

U OSIJEKU SE I DALJE VODE ŽESTOKE BORBE
- NOVI NAPADI NA VOJSKU -

Samo tokom prošle noći šestoro ljudi poginulo, a 20 ranjeno. – I osječki čelnici priznaju da vojska nije prva otvorila vatru

Istočna Slavonija, 6. septembra

Noćas, nešto iza jedan čas počeo je novi žestoki napad na pripadnike JNA smeštene na osječkom poligonu C na Vinkovačkoj cesti. Odgovoreno je istom merom pa borbe još traju.

Čak je i sam gradonačelnik Osijeka dr Zlatko Kramarić priznao da je vojska napadnuta, odnosno da je bila prinuđena da odgovori navatru.

Na kraju valja pomenuti da je dr Zlatko Kramarić, uz ostalo, na račun JNA izrekao i optužbu kako razara spomenike kulture. Zaboravio je, naravno, da kaže da su na većinu crkava njegovi jurišnici postavili mitraljeska i snajperska gnezda odakle precizno gađaju i vojsku i srpske oslobodioce, pa

ovima, kao onomad kad je srušen toranj katoličke crkve u Sarvašu, ne preostaje ništa drugo no da ta gnezda neutrališu.

SA RATIŠTA U VINKOVCIMA
- PROVOKACIJE MINOBACAČKOM PALJBOM -

Ispaljeno 87 granata na grad i zdravstvene ustanove – ističe Tihomir Zovak, predsednik SO Vinkovci

Nekoliko granata palo je i na ambulantu opšte i urgentne medicine u centru grada. Večeras očekujemo posetu posmatrača sa jugoslovenskog i evropskog nivoa na ovom delu ratišta pa neka u svom priopćenju kažu o vandalskom ponašanju srpskih terorista, na grad Vinkovce i njegovo sanovništvo – dodao je Zovak. (*Dnevnik*, 7. septembar 1991)

STRAH, BEZ NADE

Mirovna konferencija o Jugoslaviji Hagu počela je u subotu. Nastaviće se u četvrtak.

Istina, u načelu nema se šta zameriti Hansu van den Bruku na insistiranju da su u radu mirovne konferencije o Jugoslaviji u Hagu moraju poštovati tri osnovna principa: neprihvatanje jednostranih promena granica silom, zaštita prava svih građana Jugoslavije i uzimanje u obzir svih legitimnih težnji i aspiracija.

Što se tiče nepovredivosti „unutrašnjih granica“ to nije samo bezočno mešanje u unutrašnje stvari jedne postojeće države, već prejudiciranje budućih, novih državnih granica. Sviđali se nekima ili ne, ali Slobodan Milošević i Momir Bulatović su o tome u Hagu rekli prave stvari.

„Zamenjivanjem teze o nepovredivosti unutrašnjih granica prikriva se nelegalan pokušaj manjina spoljnih granica Jugoslavije, prostim preimenovanjem unutrašnjih, administrativnih granica u spoljne državne granice, što direktno ugrožava teritorijalni integritet zemlje. Zato bi svako međunarodno priznanje republika koje su započele secesiju u stvari značilo priznavanje nelegalnih, jednostranih i nasilnih akata koji ugrožavaju osnovna nacionalna prava drugih naroda i mir.“ (Milošević)

„Jugoslavija je nastala slobodnom voljom njenih naroda, a ne njenih republika. Republike unutar nje nisu državne, pa ni granice između republika nisu granice u međunarodno-pravnom smislu. Prema tome, težnja da se određene republike proglase suverenim i budu međunarodno priznae, ne izaziva samo problem unutrašnjih već i međunarodnih granica. Time se menja politička karta ne samo Jugoslavije, već i Evrope.“ (Bulatović) (*Dnevnik*, 9. septembar 1991)

Vukovarska tragedija 1991

TERITORIJALCI BARANJE NA NOGAMA
- BOJOVNICI PRETE NAPADOM -

Boro Dobrokes komandant Štaba TO Baranje

Srbi i jugoslovenski orijentisani građani ne žele Hrvatsku, jer im je ona obećala i u praksi počela da sprovodi ponavljanje ustaštva, logora i zločina iz drugog svetskog rata. Zato smo od hrvatskog vrhovnika kojem je tekst deklaracije upućen tražili da definitivno kapitulira – kaže komandant Boro Dobrokes.

U deklaraciji koja je danas usvojena upućen je i poziv svim žiteljima Baranje da se vrate svojim kućama, jer im Teritorijalna odbrana, SUP i organi vlasti garantuju sva građanska prava i slobode. Poseban povod za to, po onom što je rečeno u deklaraciji, jest činjenica da se ove godine navršava tačno sedam decenija od stvaranja srpsko-mađarske republike koja je daleke 1921. godine trajala samo sedam dana.

SAOPŠTENJE PRVE VOJNE OBLASTI
- ARMIJA NAPADNUTA KOD VUKOVARA -

Informativna služba Komande Prve vojne oblasti objavila je večeras saopštenje u kome se kaže:

„Snažnom minobacačkom vatrom, protivgradnim raketama i topovima, večeras u 21,30 časova napadnuta je od strane MUP-a i Zbora narodne garde Hrvatske jedinica JNA u rejonu Dubinci, nedaleko od Vukovara.

Jedinica JNA uzvratila je vatrom, a dok ovo javljamo dejstva još traju“, kaže se u saopštenju Komande Prve vojne oblasti. (*Dnevnik*, 10.septembar 1991)

USTAŠKI SVEDOK IZ STARE GRADIŠKE
- UVEŽBAN POKOLJ SRBA -

Jurković i Štefanec, trenutno se nalaze u vojnom zatvoru

Štab TV-branilaca Okupana u Redakciju „Politike“ poslao je dokumentovan materijal MUP-a hrvatske iz koga se sasvim jasno vidi da je boravak jedinica MUP-a Hrvatske i ZNG-a iskorišćen za obuku i uvežbavanje pripadnika „Crne ustaške legije“ za novi pokolj nad Srbima. (*Dnevnik,* 10. septembar 1991)

OTVORITI SVE ARHIVE

Dr Milan Bulajić zamenik je predsednika Odbora Srpske akademije nauka i umetnosti za ispitivanje genocida nad jugoslovenskim narodima u Jugoslaviji za vreme Drugog svetskog rata. Ovaj je odbor apelovao da se sve arhive otvore, što je prihvatila i Vlada Republike Srbije i uputila zahtev Skupštini Jugoslavije i nadležnim organima da se skine zabrana i oznaka „strogo pov." Sa mnogih dokumenata koji će otkriti sva zlodela ustaške NDH. Istovremeno, SANU za oktobar priprema savetovanje, naučni skup o genocidu nad srpskim narodom. Očekuje se dolazak mnogih svetskih stručnjaka, istoričara, a najavljeno je i prisustvo Simona Vizentala. (*Dnevnik*, 10. septembar 1991)

RAZGOVORI PREDSEDNIKA EZ I VLADE SAO KRAJINE U KNINU
- POMAK KA PRIZNAVANJU SAO KRAJINE -

Potpisana Izjava o neotvaranju vatre i garancije sigurnosti evropskim promatračima i oficirima za vezu na području SAO Krajine. – Vajnens zadovoljan uspehom svoje misije. – Dr Milan Babić: „To je suštinski korak ka priznavanju SAO Krajine kao ravnopravnog subjekta

Henri Vajnens, istaknuti holandki diplomata i specijalni izaslanik ministra inostranih poslova Holandije Hansa Van Den Bruka, govorio je danas, po drugi put u poslednja četiri dana u Kninu. Njegova prva misija je, da podsjetimo završila neuspjehom, jer je ranije sročeni sporazum o prekidu vatre, koji je gospodin Vanens ponudio dr Milanu Babiću na potpis, zahtjevao da on to učini kao „predstavnik legalnih i legitimnih organa vlasti SAO Krajine, odnosno kao predsjednik Vlade i komandant oružanih snaga Krajine.

Po završetku razgovora saznajemo da je gospodinu Vajnensu uručena izjava, koju je u ime Vlade SAO Krajine a na osnovu odluke Vlade od 5. 9. 1991. potpisao njen predsjednik dr Milan Babić, a u kojoj između ostalog stoji: „Oružane snage SAO Krajine – Teritorijalna odbrana i milicija, neće prve otvarati vatru od danas, 10. septembra 1991. godine. Saglasni smo da svaki incident razmotre oficiri za vezu koji su regularno imenovani od strana u sukobu, kao i predstavnici Evropske promatračke misije.

„To je suštinki pomak ka priznavanju realnosti postojanja SAO Krajine kao ranopravnog subjekta, ne samo u oružanom sukobu, nego i u političkim odnosima u Jugoslaviji" – istakao je predsjednik Vlade SAO Krajine. (*Dnevnik*, 11. septembar 1991)

S RATIŠTA U VINKOVAČKOJ OPŠTINI
CRNOKOŠULJAŠI NE POŠTUJU PREKID VATRE

Iz sela Ernestinovo, Tordinci, Nuštar na srpska sela Ostrovo, Bršadin i Mirkovce ispaljeno 59 minobacačkih granata. – Specijalne jedinice za terorističke akcije u Sremu i Srbiji

Šta se kuva i priprema u Vinkovcima još se ne zna, ali je jedno poznato: bojazan da će se uskoro pucati iz ovog slavonskog grada, koji je veoma dobro obezbeđen mitraljeskim genzdima, protivtenkovskim i avionskim, engelskim uvezenim lanserima „skatederdsj", čija je velika dometna moć i preciznost, opravdana je.

Kuharićev blagoslov

Da li će u narednih nekoliko dana Vinkovce postati novi centar ustaštva u Hrvatskoj, nije pod znakom pitanja, jer je i kardinal Kuharić dao svoj blagoslov čelnicima ustaštva u Vinkovcima na misi i preporodu u sadašnjoj hvarskoj vlasti. Upaljenim svećama u katoličkoj crkvi odata je pošta poginulim Hrvatima od „srpskih terorista, četnika i agresorske srboarmije" ali su sveće upaljene i za koji nisu do sada izvršili svoje „svijetle obaveze za nezavisnu državu Hrvatsku".

NI TRAGA PRIMIRJU U SAO KRAJINI
- KRAJINA I DANAS NAPADANA -

Žestoke borbe vode se noćas i jutros oko Obrovca, te oko Masleničkog mosta. – Napadani i položaji JNA u tampon-zoni. – Hrvatski oružnici ne miruju ni u benkovačkoj opštini

Kao po pravilu, pred svako zasedanje Evropske zajednice ili Mirovn konferenciju, sukobi se u Hrvatskoj i SAO Krajini intenziviraju, a hrvatski stavovi radikalizuju. Tako je i danas, samo dan uoči nastavka zasedanja Mirovne konferencije u Hagu. Hrvatsko vrhovništvo, naime, čini sve da ona ne uspe, kako bi pokazala opravdanim svoje zahteve za takozvanim „mirovnim vojnim snagama u Jugoslaviji". (*Dnevnik*,12. septembar 1991)

BANIJA NE PRIZNAJE TUĐMANOVU STRAHOVLADU
NAROD USTAO PROTIV NEOUSTAŠA

Staro i mlado, Srbi i mnogi Hrvati, u ovom kraju žele da budu svoji na svome ognjištu. – Šta kažu Hrvati - branioci banijskih sela

Ovih dana na Baniji besni pravi rat između srpskog življa i oružanih snaga koje je formirala vlada Republike Hrvatske. Sve je počelo još prošle godine kada su pripadnici MUP-a prkosili šahovnicama, a hadezeovci otvoreno pretili i napadali Srbe, čak i Hrvate koji ih nisu podržavali. Državni teror i neprijateljstva isuviše su slična sa prošlošću od pre pola veka i jednostavno nisu mogli proći bez sukoba. Banijci su ponovo ustali protiv onih koji su napali njihova ognjišta – protiv neoustaša.

Naređenje vrhovništva i aktivnosti na jačanju hrvatskih paravojnih formacija, te naoružavanje ilegalno uvezenim oružjem sasvim jasno su pokazali šta namera vladajuća HDZ. I, verovatno da na Baniji niko ne bi imao ništa protiv da je takva politika ostala na teritorijama sa većinskim stanovništvom. Međutim, kada su počele sve češće oružane provokacije i otvorene pretnje u maniru ustaša i to čak i od komšija čiji su dedovi okrvavili ruke do lakata. Banijci su ustali. Staro i mlado latilo se oružja, pogotovo kada su pale prve žrtve – nenaoružani seljaci – u najbrutalnijem masakru. Ali, za hrvatsku vlast i sredstva „priopćenja“ oni su i dalje „četnici“ i „velikosrpski teroristi“. (*Dnevnik,* 12. septembar 1991)

NAREDBA STJEPANA MESIĆA NIKOG NE OBAVEZUJE
- NEKOMPETENTNA ODLUKA -

To je pokušaj da se inscenira kako vojska neće da posluša naredbe Predsedništva, koje objektivno ne postoje, kaže dr Borisav Jović

Član Predsedništva Jugoslavije dr Borisav Jović u današnjoj izjavi za Radio Novi Sad naglasio je da naredba predsednika Predsedništva Stjepana Mesića o povlačenju vojske u Hrvatskoj u kasarne ne može da bude sprovedena, jer nekompetentno naređenje nikog ne obavezuje.

Jović je obrazložio da takvu naredbu Predsedništvo SFRJ nije usvojilo. Prema tome, dodao je on, to je „pokušaj da se inscenira neka situacija, verovatno kako vojska neće da posluša naredbe Predsedništva, koje objektivno ne postoje“.

IZJAVA GENERALA NEGOVANOVIĆA
- HRVATSKA HOĆE – RAT -

Rukovodstvo ove republike čini sve da se rat proširi i na ostale jugoslovenske republike

Pomoćnik saveznog sekretara za narodnu odbranu general-potpukovnik Marko Negovanović izjavio je danas da Hrvatska uporno krši

dogovor o prekidu vatre. Negovanović je na konferenciji za novinare u međunarodnom pres centru u Beogradu rekao da rukovodstvo Hrvatske nije za mir, da se opredelilo za rat i da sve čini da se rat proširi i naa ostale jugoslsovenske republike.

Pomoćnik saveznog sekretara naglasio da Armija dosledno poštuje slovo i duh sporazuma o prekidu vatre. *(Dnevnik*, 13. septembar 1991)

ZAGREB NAREĐUJE BEOGRADU!?

Iz zaglavlja neevidentiranog Mesićevog naređenja vidljivo da je ono napisano u Zagrebu a u Beograd upućeno iz ureda predsednika Republike Hrvatske. – Jedinice JNA neće se povući u kasarne sve dok se o tome ne donese odgovarajuća odluka Predsedništva Jugoslavije. – Zašto predsednik jednostrano interpretira Sporazum o prekidu vatre i obaveze JNA? – Najpre demobilisati hrvatsku – gardu. – Jedinice Armije otvarale sus vatru samo radi sopstvene zaštite i u krajnjoj nuždi

Gruba je optužba da JNA „učestvuje u nenajavljenom ratu protiv Republike Hrvatske“ JNA striktno postupa po odlukama Predsedništva SFRJ i svojim ustavnim ovlašćenjima. To je više puta potvrđeno i ocenama samog Predsedištva SFRJ

JNA ne snosi odgovornost za žrtve i razaranja

JNA ne snosi odgovornost za ljudske žrtve i za razaranje pojedinih privrednih, kulturno-istorijskih i sakralnih objekata. Pripadnici i jedinice JNA otvarali su vaatru samo radi sopstvene zaštite i u krajnjoj nuždi, a po civilnim objektima dejstvovano je samo kada su oni zloupotrebljavani i korišćeni u vojne svrhe – za neposredno vatreno dejstvo protiv jedinica JNA.

Armija ne samo da ne snosi odgovornost za zaista ogroman broj iseljenih lica sa sopstvenih ognjišta, već je, po uverenju svih dobronamernih, zaslužna što taj broj nije daleko veći.

Navode predsednika Predsedništva da Armija deluje vaninstitucionalno i da je praktično izvršila vojni udar, prepuštamo oceni Predsedništva.

Tvrdnje bez dokaza

Nema ni jednog dokaza za tvrdnju predsednika Predsedništva da „mnogi vojni zapovjednici nisu pod kontrolom viših komandi“ i da oni „sa svojim jedinicama djeluju u zajedničkim skupinama protiv legalnih organa vlasti republike Hrvatske“.

JNA nije naoružavala ni jednu, kako kaže predsednik Predsedništva, odmetničku skupinu, niti takvim sksupinama pruža bilo kakvu zaštitu.

MESIĆ NE ZNA KAD ĆE BITI SEDNICA PREDSEDNIŠTVA SFRJ

„A zašto bismo se sastajali!"

Mesić tvrdi da je naredbu o povlačenju vojske izdao po odluci Predsedništva, ranije donetoj „Ako su sve odmetničke skupine, od Jadranskog do Panonskog mora, naoružane istim oružjem, imaju istu municiju i primjenjuju istu ratnu tehnologiju, onda nitko ne može reći da to rade nekakvi naoružani seljaci, zato što Srbi nisu spomenuti u preambuli Ustava", ocenio je Mesić. Armija deluje izvan sistema, ocenio je Mesić, konstatujući da „ona daje štit za zločine veće nego u Drugom svjetskom ratu". Armija se, dodao je, mora vratiti u kasarne, „ali oni to ne razumeju". (*Dnevnik*, 13. septembar 1991)

DR MILAN BABIĆ O SAO KRAJINI POVODOM MIROVNE KONFERENCIJE U HAGU
- SAMO PREMA VOLJI NARODA -

Neprihvatljivo čak ni predlaganje a kamoli donošenje rešenja koje bi bilo bez učešća SAO Krajine, kao ravnopravne svim federalnim jedinicama u Jugoslaviji. Hrvatske vođe upražnjavaju fašizam

Predsednik vlade SAO Krajine dr Milan Babić izjavio je danas na konferenciji za štampu za domaće i strane novinare u Međunarodnom pres-centru da njegova Vlada od Konferencije o Jugoslaviji u Hagu očekuje da nađe praktični model rešenja jugoslovenske krize i predloži proceduru za izražavanje volje jugoslovenskih naroda o njihovoj budućnost. To je, rekao je dr Babić, upravo ono što nedostaje Ustavu Jugoslavije i što treba naknadno utvrditi, jer jugoslovenske federalne institucije ne funkcionišu.

Govoreći novinarima o u javnosti već poznatim, stavovima vlade SAO Krajine povodom konferencije o Jugoslaviji u Hagu, dr Milan Babić je istakao da nije prihvatljivo, ne samo ni jedno rešenje, već ni predlog nekog rešenja, koje bi u Hagu bilo doneto bez učešća SAO Krajine kao „ravnopravnog subjekta ostalim jedinicama u Jugoslaviji". Pogotovo bi bilo neprihvatljivo, istakao je dr Babić, nametanje bilo kakvog rešenja na štetu srpskog naroda u krajinama i mimo iražene volje na referendumu. Vlada SAO Krajine iskazala je rezervu prema učešću Nemačke na Konferenciji o Jugoslaviji u Hagu, jer je bila okupator Jugoslavije, počinila genocid u njoj u drugom svetskom ratu, rekao je dr Babić.

GORAN HADŽIĆ
- PREDSEDNIK JE POMALO NEOZBILJAN -

Po oceni Hadžića to je, u stvari, „revolt Mesića na ovu situaciju koja za njega nije dobra, jer on nije predsednik ove naše države nego je predstavnik iz inostranstva ostatka Hrvatske. To je poslednji pokušaj da on spase ono što se spasti može. Ocenjjem da ova „naredba" nije ni ozbiljno shvaćena, jer još nisam doživeo da jedan predsednik države objavljuje rok za izvršenje naredbe počev od saopštavanja na radiju". (*Dnevnik*, 13. septembar 1991)

HRVATSKA HOĆE RAT

Predsednik Predsedništva SFRJ uzurpirao ustavna ovlašćenja kolektivnog vrhovnog komandanta. – JNA će, kao i do sada, dosledno sprovoditi sporazum o prekidu vatre i izvršavati svoj deo obaveza

Armija ne samo da ne narušava prekid vatre već je najaktivnija i najdosledniji činilac u borbi za uspostavljanje mira. Iako JNA nije strana u sukobu pa ni potpisnik Sporazuma, već institucija koja je obaveznada učestvuje u njegovom sprovođenju, ona ga od početka dosledno poštuje imajući u vidu smisao i svrhu zaključivanja, a to je obustava vatre, uzdržavanje svih od bilo kakvih provokacija, razdvajanje sukobljenih strana na bezbedna odstojanja, razoružavanje i raspuštanje svih neregularnih oružanih sastava, te mobilisanje rezervnog sastava Hrvatske nacionalne garde i na kraju vraćanje JNA u kasarne.

Ovo je istakao na današnjoj konferenciji za štampu za domaće i strane novinare u Međunarodnom pres-centru pomoćnik saveznog sekretara za narodnu odbranu general Marko Negovanović. Stvarnim opredeljenjem hrvatskog vrhovništva za rat i nasilje pokazuje da mu nije stalo ni do Jugoslavije, ni do mira ni do Evope, već samo do ostvarenja sopstvenih separatnih ciljeva. Njihovo pozivanje na Evropu i mir, ocenio je Negovanović, čisto je licemerje. Kako se inače može drugačije objasniti nastojanje svim sredstvima i na sve moguće načine da se Armija povuče u kasarne uz istovremeno mobilisanje svih snaga i sredstava u Hrvatskoj za opšti rat i otvoreno najavljivanje još ofanzivnijih dejstava u kriznim područjima.

Strane trupe – agresorske

Stranog novinara interesovalo je mišljenje JNA povodom izjave francuskog predsednika Miterana da će u slučaju da se ne ispoštuje primirje UN i EZ poslati trupe. General Negovanović je izjavio da ne želi da komentariše Miteranovu izjavu jer je nije imao u izvornom obliku. Na

insistiranje novinara da konkretno odgovori Negovanović je bio jasan: ko poziva strane trupe u Jugoslaviju izdajnik je, a trupe koje dolaze bez saglasnosti naroda i narodnosti Jugoslavije agresorske su.

S RATIŠTA U VINKOVAČKOJ OPŠTINI
- BASTION USTAŠTVA U PLAMENU -

Na Vinkovce ispaljeno više od stotinu granata. – Sukob gardista i JNA trajao oko pet sati. – Telefonske i komunikacione veze u prekidu

Vinkovci su dkale, u plamenu zahvaljujući ustašama koji i ovoga puta žele da pokažu da su izazvani i da teror vrše četnici i agresorska srbokomunistička armija". Ovakve njihove laži još uspevaju kao sredstvo manipulisanja javnošću.

Soldateska, koja u Vinkovcima broji oko 6.000 bojovnika, potpomognuta uvozom oružja iz mađarske pre neki dan, jutros oko 6.30 sati iz pravca sela Cerića, Privlake i Nuštra nastavila je bombardovanje Mirkovaca i objekata Jugoslovenske narodne armije. O broju poginulih i povređenih podataka za sada nemamo, ali je činjenica da je pričinjena velika materijalna šteta i da žrtava ima. Da ustaše iz vinkovačkog bastiona „nove demokracije" žele da ratne operacije prebacije na zapadni Srem i Srbiju, potvrđujemo podacima o ustaškoj grupaciji (38 crnokošuljaša) koja, preobučena u uniforme JNA, u Starim Jankovcima priprema krvavi pir u Zapadnom Sremu. Primećeno je u selu Ilača da je u dvorištu apotekara Josipa Baumana postavljen raketni lanser. Rat, očigledno, daleko prisutniji od mira o kome svi govore, ustaše podlo i podmuklo iz vinkovačke opštine deluju u pravcu Šida. (*Dnevnik*, 13. septembar 1991)

GNUSNE IZMIŠLJOTINE

Povodom jučerašnjih vesti, koje objavljuje Hrvatski radio, da avioni ratnog vazduhoplovstva i protivvazdušne odbrane bombarduju Vinkovce, Informativna služba komande ratnog vazduhoplovstva i protivvazdušne odbrane, kako se ističe u njenom današnjem saopštenju, ovlaštena je da najenergičnije demantuje ove gnusne izmišljotine.

U ovom području, naglašava se u saopštenju, u pomenuto vreme nije leteo ni jedan vojni vazduhoplov, a cilj ovakvih dezinformacija već je dovoljno jasan i prepoznatljiv. Ovo nije prvi pokušaj da se pred svetskom javnošću Jugoslovenska narodna armija prikaže kao okupator i agresor, te da se pred sopstvenim naarodom opravda promašena fašisoidna politika koja Hrvatsku

iz dana u dan vodi u sve veće strahote kaže se u saopštenju. (*Dnevnik*, 13. septembar 1991)

ŠEŠELJ U SUBOTICI
- ZA NEPRIJATELJA NEĆE BITI MILOSTI! -

Na mitingu u Subotici pred oko 2.000 okupljnih govorio dr Vojislav Šešelj naglašavajući da je njegovo prisustvo deo demokratskog duga i pohvala višepartijskom sistemu

Nije se srpski narod bez teške muke na ustanak uzdigao, a kada je već to učinio neće nikakve kompromise praviti kada su fašisti – Hrvati u pitanju. Nećemo dozvoliti da nam se istorija ponovi, jer mi smo viteški narod i za naše neprijatelje milosti neće biti! Što se Crnogoraca tiče, Šešelj je više puta podvukao da su oni cvet srpskog naroda i da su najlepši dragulj u srpskoj kruni. Čelnik SRS je istakao da je Crna Gora jedini deo Srbije koji nikada nije bio pokoren.

S RATNOG PODRUČJA U VINKOVCIMA
- ZENGE PODMEĆU POŽARE -

Ošta mobilizacija u Vinkovcima. – Nove provokacije na pripadnike JNA. – U toku policijskog sata podmeću se bombe pod kuće Hrvata i preostalih Srba. – Pokret mupovaca i gardista prema Šidu. – Novi centar hrvatsko-mađarskih gardista u Starim Jankovcima

Da mir u centru ustaša u Slavoniji neće uskoro zakoračiti ulicama, potvrđuju i podaci o stalnim i učestalim minobacačkim i raketnim napadima hadezeovaca na objekte JNA i srpski i hrvatski živalj. Izgleda da su zenge dobile novu snagu izjavom Stipa Mesića, predsednika Predsedništva SFRJ, o samoinicijativnoj naredbi o povlačenju JNA u kasarne i vestima da će uskoro na hrvatsko ratište stići inostrane vojne jedinice koje treba da umire teroriste i „srboarmiju". Ove informacije mogu se čuti svakih desetak minuta na programu Radio Vinkovaca koji u propagandne svrhe stalno ukazuje na moguće avionapade JRV, dok njih ni juče ni danas nije bilo nad Vinkovcima. Narod je zaplašen i većinom se nalazi u skloništima, u podrumu svojih kuća i stambenih zgrada. Snabdevanje hranom je otežano a telefonske i telekomunikacione veze još su u prekidu.

TUĐMANOVA MOLBA EVROPI

U intervjuu nemačkom radiju, predsednik hrvatske Franjo Tuđman zatražio je od zemalja Evropske zajednice, posebno Nemačke, da priznaju Hrvatsku, javlja Rojter.

„Očekujem da će se savest Evrope konačno probuditi, osuditi užasnu agresiju na Hrvatsku i priznati republiku“, rekao je Tuđman.

„Pojedine evropske zemlje ne moraju da čekaju da se sve članove EZ slože. Očekujemo da o tome mogu same da odluče“, naglasio je Tuđman.

Upitan da li misli na Nemačku, on je odgovorio: „Da, Nemačka, i druge evropske zemlje“.

Tuđman je prema Rojteru, rekao da su Hrvatskoj neophodne mirovne trupe iz Evropske zajednice ili Ujedinjenih nacija kako bi se odbranila od napada više od hiljadu tenkova i 300 aviona lovaca federalne Armije kojom dominiraju Srbi.

Tuđman je rekao da su Srbi okupirali više od 30 odsto Hrvatske „ali da se Hrvarska ubrzano priprema za sveopšti oslobodilački rat“. (*Dnevnik*, 14. septembar 1991)

POVODOM NAREDBE STJEPANA MESIĆA
O POVLAČENJU ARMIJE
- „NEOZBILJNO I NEUSTAVNO“ -

Pokušaj da se zaoštre i prošire međunacionalni oružani sukobi u Hrvatskoj

Pokrajinski odbor Socijalističke partije Srbije (SPS) u Vojvodini smatra da se o povlačenju JNA može odlučivati tek onda kada se razoružaju sve paravojne formacije, a naredbu Stjepana Mesića za povlačenje jedinica JNA u Hrvatskoj u kasarne smatra „neustavnom i neozbiljnom“ – ističe se u saopštenju Pokrajinskog odbora SPS koje je danas dostavljeno Tanjugu.

To je još jedan pokušaj da se dalje zaoštre i prošire međunacionalni oružani sukobi u Hrvatskoj i Jugoslaviji. Zato, dodaje se u saopštenju, članstvo SPS-a i građani Vojvodine izražavaju puno poverenje u JNA i daju svesrdnu podršku njenim nastojanjima da spreči opšti građanski rat i zaštiti srpski narod u Hrvatskoj od ustaškog genocida i hrvatske vlasti. (*Dnevnik*, 14. septembar 1991)

JUČE, U VAZDUŠNOM NAPADU NA BAČ
- TRI MRTVA, SEDMORO RANJENIH -

Za sada se ne zna ko je pilotirao „migom“ sa oznakama jugoslovenskog ratnog vazduhoplovstva

Vukovarska tragedija 1991

Ne zna se ni da li je „napadač“ (gonjen od druge dve letilice) oboren, ili je uspeo da umakne

Ono što su novinari mogli videti i što su posvedočili očevici prvog zvaničnog napada na teritoriju Srbije, potvrđuje da o slučajnosti ili grešci ne može biti ni reči. Vazduhoplov za koga sedoci kažu da je bio tipa mig-29 tri puta je u brišućem letu nadletao i napao nezaštićenu varošicu. U trećem naletu, kada se spustio toliko nisko da je skoro zakačio bagrem pored železničke stanice u Baču u rep su mu ušla dva aparata istog tipa i počela da ga gone.

Napadač verovatno izdajnik, vešto je manevrisao znajući da ga gonioci neće rušiti nad gradom i pokušavao da pobegne. Da li je pilot-izdajnik uspeo da pobegne, a svedoci tvrde da j krenuo ka Mađarskoj, još se ne zna mada se nezvanično tvrdi da je pokazivao znake nesigurnosti možda pogođenog vazduhoplova. (*Dnevnik*, 15. septembar 1991)

POSLEDNJA VEST
- VATRA NA BAČ – GREŠKA -

Usled slabe vidljivosti došlo do zamene objekata dejstva

Informativna služba Komande 1. korpusa RV i PVO saopštila je večeras:

„Danas oko 14 časova i 30 minuta, u toku izvođenja borbenih letova aviona RV i PO, greškom pilota, usled slabe vidljivosti, došlo je do zamene objekata dejstva. Otvorena je vatra iz vazduha po silosu, železničkoj stanici, pogonima preduzeća „Metaloprerade“ i nekoliko kuća u blizini ovih objakta u Baču.

U ovom tragičnom događaju život su izgubili građani: Josip Varga iz Vajske, Vlado Kovač iz Bođana i Josip Tot iz Vajse, 4 lica su teže, a 5 lakše povređeno.

Odmah nakon informacije o ovom događaju, na lice mesta upućena je stručna ekipa komande RV i PVO. Angažovana su dva transportna helikoptera za hitnu medicinsku pomoć nastradalima

Komanda 1. korpusa RV i PVO i svi njegovi pripadnici porodicama i rodbini nastradalih izražavaju iskreno žaljenje i najdublje saučešće“(*Dnevnik*, 15.septembar 1991)

IZJAVA POMOĆNIKA KOMANDANTA PRVE VOJNE OBLASTI
- DEBLOKIRANA KASARNA U VUKOVARU -

Stvoreni uslovi za život i rad pripadnika JNA u vukovarskom garnizonu

Jedinice Prve vojne oblasti, u sklopu te akcije, izvršile su deblokadu kasarne u Vukovaru, po planu. Obezbeđeno je snabdevanje i stvoreni neophodni uslovi za život i rad pripadnika JNA u vukovarskom garnizonu, naglasio je Vujović. Oružani sastavi Republike Hrvatske, koji su ugrožavali pripadnike JNA u vukovarskoj kasarni, potisnuti su od kasarne na odstojanje koje garantuje veću bezbednost jedinica JNA u kasarni. (*Dnevnik*, 16. septembar 1991)

LAŽNA UZBUNA O ZRAČNOM NAPADU NA ZAGREB

U Zagrebu je danas dat znak za vazdušnu opasnost a Hrvatska televizija je u 10 časova saopštila da su vojni avioni poleteli sa pulskog aerodroma kako bi bombardovali Zagreb i Sisak.

TRAJU BORBE ZA BOROVO NASELJE I VUKOVAR
- U VUKOVARU – HILJADU MRTVIH! -

Prema svedočenju gardista koji sve češće beže iz pakla u Borovu Naselju i Vukovaru broj poginulih na hrvatskoj strani kreće se između 800 – 1.000. – Bojovnici pokušali proboj preko Borovog Sela

Jeza vukovarskog pakla

Po rečima jednog od njih koji je glavu pokušao da sačuva bežeći prema Pačetinu da bi završio u zatvoru u Borovu Selu, broj mrtvih mupovaca i gardista kreće se između 800 – 1.000.

Srpski oslobodioci, inače, polako, ali sigurno osvajaju delove Borova Naselja i Vukovara. Ovo naročito važi za pravce preko Trpinjske ceste i od srpskog sela Negoslavci. Di informacija o trenutnom rasporedu snaga, razume se, nemoguće je doći, ali je po svem sudeći, izvesno da se bojovnici, bez ozira na ponekad fanatičnu borbenost polako povlače u unutrašnjost naselja. (*Dnevnik*, 18. septembar 1991)

MOBILIZACIJA DELA RATNIH JEDINICA
NOVOSADSKOG KORPUSA

Radi poboljšanja bezbednosne situacije i podizanja borbene gotovosti oružanih snaga na viši stepen, Komanda Novosadskog korpusa vrši mobilizaciju dela ratnih jedinica. Pozvani su vojni obveznici i davaoci materijalno-tehničkih sredstava da se odmah jave komandama sledećih ratnih jedinica.

Mobilizacija se vrši, kako se ističe u pozivu Komande Novosadskog korpusa, pošto i pored svih preduzetih mirovnih inicijativa, ukupna bezbednosna situacija se naglo pogoršava u celoj zemlji, posebno u Republici Hrvatskoj. Došlo je do eskalacije sukoba širih razmera, naročito na prostoru Slavonije, Baranje i Zapadnog Srema. (*Dnevnik*, 18. septembar 1991)

POZIV VOJNIM OBVEZNICIMA NOVOSADSKOG KORPUSA
- ODMAH U JEDINICE! -

Zbog sve teže političko-bezbednosne situacije zemlji, a u cilju obezbeđenja integriteta oružanih snaga, zaštite ljudskih života i materijalnih dobara Komanda Novosadskog korpusa uputila je poziv vojnim obveznicima i davaocima materijalno-tehničkih sredstava da se odmah jave jedinicama broj 5855,2913, 5183 kroz 1, 2, 3,3 4, 5, 8, 12, 13 i 16. Sličan poziv vojnim obveznicima drugih ratnih jedinica Komanda Novosadskog korpusa uputila je pre dva dana. (*Dnevnik*, 20. septembar 1991)

POZIV DOBROVOLJCIMA

Novi Sad, 20. septembra

Svi dobrovoljci koji su spremni da brane pragove izmučenog i napaćenog srpskog naroda u Slavoniji, Baranji i zapadnom Sremu neka se odmah jave najbližem opštinskom sekretarijatu za narodnu oddbranu.

Ovo se ističe u današnjem obaveštenju Pokrajinskog sekretarijata za narodnu odbranu Vojvodine u kome se naglašava da se ovakav potez

preduzima u cilju zaštite srpskog naroda na kriznom području. (*Dnevnik*, 21. septembar 1991)

GORAN HADŽIĆ
- OTIŠLI SMO IZ HRVATSKE! -

Zalažemo se za suverenu Jugoslaviju i ne želimo da stvaramo nove države u okviru nje. – Hrvati će imati ista prava kao i Srbi

Priznanje zapadnih granica SAO Slavonije, Baranje i Zapadnog Srema je otvoreno. Rešenje će zavisiti od naše snage, iako smo za demokratske puteve i poštovanje volje naroda – izjavio je danas na međunarodnoj konferenciji za novinare predsednik Vlade ove oblasti Goran hadžić ističući da se prihvata i mogućnost dogovora za zelenim stolom s hrvatskim vlastima. Granice bi bile na Ilovi do Virovitice, uključujući i Moslavinu. Predloženo je rešenje na nekim delovima kroz preseljenje dela srpskog stanovništva iz hrvatskih krajeva i obrnuto hrvatskih iz srpskih pa je i ovo u igri. Glavni grad ove autonomne

oblasti biće Vukovar iako još nije oslobođen, ali, kako reče Hadžić to ne znači da neće biti uskoro.

Mi smo doneli odluku da nismo više u Hrvatskoj, rekao je Goran Hadžić. (*Dnevnik*, 21. septembar 1991)

U SUKOBIMA U HRVATSKOJ
- POGINULO PET KAĆANA -

Sedam meštana sela pored Novog Sada ranjeno u borbama kod Borova Sela i Vukovara. – Sahrana poginulih danas u 15 časova

U Kać, neveliko selo pored Novog Sada, juče su dopremljeni kovčezi sa pet poginulih rezervista JNA iz ovog mesta. U borbama kod Borova Sela i Vukovara poginuli su Joakim Hromiš, Branko Jandrić, Bora Mitrović, Dragan Katalinić i Milan Srdić (ranije živeo u Kaću).

(...)

(*Dnevnik*, 21. septembar 1991)

MILENKO BOSANKIĆ, Sremski Karlovci
- ZAR I VI, GOSPODINE MITERANE? -

Otvoreno pismo predsedniku Francuske Fransosa Miteranu

Poštovani gospodine,

Dalekog septembra 1918. depeša koju je general Franše Depere uputio francuskoj vladi nekoliko dana po proboju Solunskog fronta glasila je:

„Operacije se moraju usporavati, jer nema komunikacija radi dobacivanja hrane francuskim trupama koje napreduju; jedino srpskim trupama nisu potrebne komunikacije – oni idu kao oluja napred“.

Tu vojsku je vodio vojvoda Živojin Mišić a saveznici su mu bili francuska sa preko dvesta oruđa i dve kompletne divizije i dobrovoljačka divizija iz Rusije. Oni su za 45 dana u borbi prošli 750 km. Nezabeleženo u istoriji ratovanja, a vaša vlada je vojvodu Mišića odlikovala Ordenom legije časti, I, II, III, IV i V reda i Ordenom ratni krst.

Zbog svega toga, dragi gospodine Miterane, malo je čudno to što vi danas radite. Mislim da iz istorije znate da Srbi svoju Srbiju vole isto kao što i vaši patrioti vole svoju Francusku. Zašto, onda, svoje proverene prijatelje stavljate u mat poziciju? Zašto insistirate da strane trupe dođu u Jugoslaviju? Pa, zar da Srbin puca na Francuza? Zar da saveznici iz I i II svetskog rata

stanu jedan naspram drugo; zar nisu krvarili u istim radovima protiv iste aveti koja je ponovo zinula da zgromi srpski narod.

To vam istorija ne bi oprostila. Vi nikad u istoriji niste bili kukavice, pa me je vaša politika u poslednje vreme razočarala.

Ipak, dopuštam mogućnost da je to neka viša politika, običnim smrtnicima nedokučiva, jer sve drugo bila bi Vaša sramota. Ali, ne pristaje vam da menjate mišljenje kao Vašington, jer njihova politika nema veze sa etikom. I Amerikanci su ratovali zajedno sa Srbima protiv iste aveti, a sada nas napadaju za ono za šta bi oni, kao u iraku, upotrebili tepih bombe i tako rešili stvar. Njihova vlada je vojvodu Mišića takođe odlikovala Ordenom za izuetne zasluge II reda. Asve ovo su zakuvali isti neprijatelji kao i u I i II svetskom ratu. Pa šta vi na Zapadu hoćete? Da nećete, možda, da isprovocirate Srbiju i Crnu Goru? Hoćete li ponovo korpu dečijih očiju da jednom shvate da se fašizam i ustaštvo bude, da Srbe kolju i da Srpkinje siluju drogirane ustaše i zlikovci.

Bolje ohladite glae. Jer i Srbi imaju svog starijeg brata, a znate šta stariji brat radi kad mu neko dirne mlađeg. Ako znate, a verujem daznate, šta sam mislio, ostavite nas da svoju muku sami rešimo. Ako nekog žalite, žalite onda sve nas. Našu nesreću i našu mladost, zbog fiksideje Franje Tuđmana za čije ostvarenje padoše mnogi životi.

NE ŽELE DA SE SETE

Mnogi sa zapada Srbima zameraju što stalno pominju prošlost i što broje kosti i lobanje, ali, priznaćete, dragi gospodine, Srbi nemaju čega da s stide u svojoj prošlosti. Za razliku od onih koji im osporavaju pravo na prošlost.

Oni koji nam to zameraju u stvari ne žele da se sete svoje prošlosti, jer je ona u znaku Hitlera, Mengelea, nacista, hortijevaca, balista, kvislinga, fašista svih fela.

Mi samo vas na Zapadu podsećamo da ste se i vi, i u I i u II svetskom ratu borili protiv te aveti, a sada kada je ona krenula na Srbe, zdušno joj pomažete! Bilo mas medijima bilo oružjem, koje, po pravilu, pada sa Marsa jer ga niko ne zapadu niti prodaje ustašama, niti proizvodi.

Ako je istorija majka mudrosti, zašto onda to ne poštujete, i što reče naš Brana Crnčević: „Ako nam naredite, pobedićemo“...

Ali, mislim da je i ovo previše i da ćete ipak shvatiti da se Srbija zna i iz pepela dići.

PROF. DR MANFRED JAEHNICHEN, BERLIN
- POZIV NA RAZUM -

Decenijama već izučavam jezike i kulture jugoslovenskih naroda i kao slavista sa njima upoznajem javnost svoje zemlje.

Pogođen sam, kao i milioni ljudi u vašoj zemlji, Evropi i širom sveta, strahotama rata koji besni na vašim prostorima.

Nasiljem se, to svi moramo znati, problemi ne mogu pravično razrešiti.istinski dijalog i dobra volja za mirni rešenjem nastalih sporov amora biti jedini put da se izbegnu dalja razaranja i nepotrebno gubljenje dragocenih ljudskih života.

Godinama sa izgrađivao prijateljstva i naučnu saradnju sa kolegamau Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Novom Sadu, Titogradu, Sarajevu, Skoplju i mnogim drugim mestima širom Jugoslavije. Zajedno smo se trudili da se šire i produbljuju principi humanosti. Spoznali smo nebrojano puta potvrđeno istorijsko iskustvo da uvek postoje putevi i načini za mirno rešenje sporova među ljudima i narodima.

U tom smislu, apelujem na Vas, prijatelji u Jugoslaviji!(*Dnevnik*, 24. septembar 1991)

OPTUŽBA „RAUL AMONA"

Srbi jesu stradalnički, ali i ponosan i junačke krvi narod. Malo, malo, pa se dednu na barikadama slobode. I časti. I nacionalnog ponosa. Da potocima krvi sačuvaju sačuvaju sprsko ime. I ognjišta pradedovska. Tako je i ovih dana: u ustaškoj hrvatskoj srpski narod teško krvari, ali i Tuđmanovim bojovnicima čita lekcije iz vojne.

Od ustaških mitraljeza kao snoplje padaju golobradi srpski sinovi. S njima i srpske kćeri – tek zarudele mladosti. Ustaški noževi presuđuju srpskoj nejači i starinama na njihovim pragovima. Tamo, gde je srpsko seme odavno klicu zametnulo. Ali, raste vojska pravednika. I diči se povećom niskom dobijenih bitaka. I doziva srpsku braću pod zastavu nacionalnog opstanka. Pravi srpski sinovi i kćeri, znaju gde im je mesto i bez Kneževe kletve. Duboki naklon i poštovanje do neba i svim Hrvatima, Muslimanima, Makedoncima, Mađarima i ostalim državljanima Jugoslavije koji su krenuli u boj protiv Tuđmanovih fašističkih koljača.

Ali, i Vuk Branković je čedo srpskog roda. Sinovi njegove loze, ma koliko ih bilo, nikada nisu uspeli da osramote srpski narod . Neće i ne mogu ni ovih dana. Jer, kukolj, ma koliko čemeran bio, u tricama završava.

I u ovom sudbonosnom trenutku za srpski narod pouzdano se zna ko je ko, a šta – šta. Sejači i prodavci magle – ostaće praznih šaka. Kao i uvek. Jer, nije majka rodila trgovca koji će Srbima prodati rog za sveću! Jer, svaki čovek ima šansu. I onaj koji je osuđen na umiranje – ima šansu da hrabro umre!

I u vreme smrti, ljudi moraju ostati – ljudi. Ako su – ljudi! Oni drugi su prolazne senke. I ništa više! A ljudi pamte. I baš zato su i ljudi...

Upamtili su ljudi i potresne reportaže, zapise, vesti, komentare i izveštaje „Dnevnikovih" ratnih izveštača s bojišta iz Slovnije i hrvatske. Tamo gde srpski narod bije boj za goli život – tamo su i „Dnevnikovi" izveštači. Svakodnevno. Tamos u i u ovom trenutku. Dele sudbinu srpskog naroda. Za svoje najmilije nemaju vremena. Jer, rat je. Oni kojima je stalo do časti novinarske profesije – znaju gde im je mesto. Na ratištu! Pa, ko preživi – živeće!

Zaista, kome je danas do priznanja!? Ali, srpski stradalnici iz Hrvatske nisu zaboravili podvige „Dnevnikovih" novinara. Bez prozborene reči, „Dnevnikovi" poslenici suse latili i oružja. I sada su tamo – gde vojne vlasti smatraju da im je mesto. Kao i toliko drugih časnih Vojvođana – izvršavaju svoju dužnost. Građansku. I ljudsku! Nahranio je „Dnevnik" i mnoge prognane Srbe i hrvate. Iz sve oskudnije kase „Dnevnik" je izdvojio i pozamašnu svotu novca da koliko-toliko utoli grad srpske čeljadi u Hrvatskoj. To isto su činili i čine i drugi vojvođanski kolektivi. Jer, ljudi smo. Naši smo. I nikome ne pada na kraj pameti da je učinio nešto veliko! Konačno, zar život nije veliki skup malih stvari?

Ali da će sin srpskog roda „Dnevnik" proglasiti fašističkim listom, to ni uz pomoć bunike nismo očekivali! Da, da, dobro ste pročitali: „Dnevnik" je proglašen fašističkim listom!? Presudu je izrekao vlasnik kompanije „Raul Amon" Nikola Kitanović! Kada? U petak, 20. septembra 1991. godine nešto pre 18 časova. Gde? U EPP emisiji Trećeg programa Televizije Novi Sad!

Čime je „Dnevnik" zaslužio nečuveno i neupamćeno blaćenje? Ama baš ničim! Izuzev, što je marketing – voditeljica Dina Kurbatvinski – Vranešević podsetila svog sagovornika Kokolu Kitanovića da je „Dnevnik" obelodanio podatke Regionalne privredne komore u Novom Sadu o lošem polugodišnjem poslovanju privatnih firmi, među njima i moćne kompanije „Raul Amon". To je bio sasvim dovoljan razlog da g. Kitanović proglasi „Dnevnik" fašističkim listom!? U najmanju ruku je simptomatično da gđa Kurbatvinski-Vranešević nije osetila potrebu da ma i jednom jednom rečju bar skrene pažnju svom sagovorniku d ne može da zloupotrebljava emisiju za neshvatljivo optuživanje „Dnevnika". Biće da je g. Kitanović izdvojio goleme pare za

reklamu svojih proizvoda, ali, svakako, nije postao i privatni vlasnik Televizije Novi Sad.

G. Nikola Kitanović i Treći program Televizije Novi Sad moraće u sudu da dokažu iznesenu ocenu o „Dnevniku". Izvinjenje urednika Trećeg programa Televizije Novi Sad Milorada Crnjanina dolepotpisanome i priznanje da je EPP u nadležnosti marketinške službe, ni u kom slučaju se ne mogu prihvatiti.

Osnivač „Dnevnika" je Skupština Autonomne Pokrajine Vojvodine, a pred mnogoljudnim auditorijumom naš list je proglašen fašističkim glasilom. Reč imaju nadležni organi. Među njima i tužilatvo. Ipak, najvažniji nam je sud javnosti o „Dnevniku" i „Raul Amonu". Zato i pišemo ove redove. (*Dnevnik*, 24. septembar 1991)

KONFERENCIJA ZA ŠTAMPU SPS ZA VOJVODINU
- SRBIJA MORA BITI SPREMNA ZA ODBRANU -

Doneta odluka o izlasku SPS-a za Vojvodinu na pokrajinske i lokalne izbore. – Dezinformacije o mobilizaciji remete međunacionalne odnose

Nedeljko Šipovac, član Predsedništva SFRJ i Izvršnog odbora PO SPSV naglasio je:

S obzirom na događaje u vreme u kojem živimo, neophodno je činiti sve da Srbija bude spremna da brani svoju teritoriju oružjem, da zaštiti sve građane Srbije i srpski narod van Srbije.

Šipovac je rekao da opasnost da se oni naruše preti. Neki ekstremni lideri nacionalističkih stranaka žele i ovu situaciju da iskorise za dobijanje izbornih poena. Patriotska, građanska i državna obaveza svih vojnih obveznika jeste da se odazovu mobilizaciji i da se ne dozvoli povampirenoj ustaškoj vlasti da pobedi.

Inače, rekao je Šipovac, odziv mobilizaciji je zadovoljavajući. (*Dnevnik*, 24. septembar 1991)

STAV REZERVNIH STAREŠINA VOJVODINE
- PODRŠKA ŠTABU VRHOVNE KOMANDE JNA -

SRVS Vojvodine, kako se dalje kaže, najoštrije osuđuje takozvane apele, bedeme ljubavi, zborovanjem majki na nacionalnoj osnovi, zloupotrebu osećanja majki i uplitanje pojedinih političkih stranaka sa isticanjem zahteva za povrćaj vojnih obveznika iz ratnih jedinica. (*Dnevnik*, 24. septembar 1991)

LAŽI HRVATSKIH SREDSTAVA INFORMISANJA

Masmediji u Hrvatskoj stavljaju svoju javnost u pasivnu ulogu zatvorivši se i plasirajući neistinite i jednostrane informacije. – Dopisnik „Borbe" Ivica Profaca u članku „Gradovi bez struje, otoci bez vode i hrane" napisao mnoštvo neistina. – Kninski korpus nudi sve uslove da novinari dobiju potpune informacije.

„Moramo ukazati na slučaj tendencioznog pisanja i u nekim drugim novinama. „Najnoviji slučaj, ističe s eu saopštenju Komande Kninskog korpusa, „jeste tekst u „Borbi" od 23. septembra pod naslovom, Grado bez struje, otoci bez hrane". Ovaj tekst iz pera splitskog dopisnika „Borbe" ivice Proface pun je dezinformacija i neistina. Informativna služba Kninskog korpusa uvek je izlazila u susret novinarima pozivajući ih da dođu i pišu o onome što vide.

SAOPŠTENJE KOMANDE VOJNOG OKRUGA NOVI SAD
- POZIV IZBEGLICAMA I DOBROVOLJCIMA -

Komanda vojnog okruga Novi Sad obaveštava sve vojne obveznike izbeglice iz Republike Hrvatske i sve dobrovoljce da:

Svi vojni obveznici koji su izbegli iz Republike Hrvatske, mlađi od 40 godina, a privremeno se nalaze smešteni na prostoru AP Vojvodine, dužni su odmah da se jave u opštinske sekretarijate za narodnu odbranu radi upućivanja u ratne jedinice oružanih snaga SFRJ. Ovo obaveštenje je javni poziv za mobilizaciju vojnih obveznika-izbeglica i njegovo neizvršenje predstavlja krivično delo neodazivanje pozivu i izbegavanje vojne službe.

Svi građani AP Vojvodine starosti od 20 do 50 godina koji nemaju ratni raspored u ratnim jedinicama oružanih snaga SFRJ, a žele da učestvuju u borbenim dejstvima kao dobrovoljci, treba odmah da se jave u svoje opštinske sekretarijate za narodnu odbranu radi upućivanja u ratne jedinice oružanih snaga SFRJ. Svi dobrovoljci moraju imati lekarsko uverenje da su zdravi i sposobni za vojnu službu.

Vojni obveznici-izbeglice i dobrovoljci treba da ponesu vojnu dokumentaciju i pribor za ličnu higijenu. (*Dnevnik*, 26. septembar 1991)

DRUGI DAN DRUGOG VANREDNOG ZASEDANJA
NARODNE SKUPŠTINE SRBIJE
- MORA SE POŠTOVATI VOLJA NARODA -

Pavić Obradović predložio da Skupština hitno donese odluku o proglašavanju suvereniteta Srbije

Lavina žučnih replika

Primedbe Zorana Đinđića na Beogradsku inicijativu, na tok mobilizacije u Srbiji i optužbe na račun SPS izazvale su pravu pravcatu lavinu gotovo višečasovnih replika. Đinđić je optužio SPS i neke njene organe da su iskoristili haotične događaje u mobilizaciji da bi optužili opoziciju za opstrukciju. Za Beogradsku inicijativu je rekao da „ne budi motivaciju građanima Srbije da se uključe u mobilizaciju koja bi, eventualno, mogla da usledi“. Dokument je po njemu anahron, bez veze sa aktuelnom stvarnošću.

Za govornicom se neizmenično našlo nekoliko poslanika iz redova Demokratske stranke i SPS, a onda je Zoranu Đinđiću replicirao i Vojislav Šešelj, čudeći se njegovom naprasnom zalaganju za srpstvo. Demokratska stranka je bila u čvrstoj koaliciji sa Markovićevim reformistima, zalagala se za izbor Mesića, a pri tome odbila je predlog dela srpskih stranaka da učestvuje u slanju dobrovoljaca u jedinice za odbranu srpskih zemalja. Šešelj je optužio i SPO i Novu demokratiju da su u Valjevu podstrekivali bojkot mobilizacije. (*Dnevnik*, 28. septembar 1991)

AKADEMIK MIHAJLO MARKOVIĆ U APATINU
- ODBRANIĆEMO SRBE VAN SRBIJE -

Srbija ne želi rat a ni konfederativnu Jugoslaviju

U narednim mesecima treba da se bitno promeni karakter Jugoslavije, a naredne nedelje će odrediti da li će to biti mirnim putem ili ratom, što bi želela ustaška, fašisoidna vlast u Hrvatskoj, rekao je na današnjoj tribini SPS potpredsednik SPS Srbije, akademik Mihajlo Marković.

- Propala je Kolova i Genšerova politika pristrasnog pomaganja Sloveniji i Hrvatskoj i strane trupe, što je bila njihova želja, u Jugoslaviju neće doći. (*Dnevnik*, 29.septembar 1991)

OTVORENO PISMO ANTE MARKOVIĆA
SLOBODANU MILOŠEVIĆU
- U BESMISLENOM RATU NEMA POBEDNIKA -

Vama se obraćam jer je najavljivanje opšte mobilizacije u Srbiji direktno u funkciji građanskog rata i agresije jedne republike na drugu, uz upotrebu JNA. – Nemoguće je da se to radi bez vašeg znanja. Ako nije tako, povucite odluke i smenite krivce!. – kaže se između ostalog, u pismu Markovića Miloševiću

„Mi stalno govorimo da Srbija nije u ratu sa Hrvatskom, ali je to srpski narod. Mi to ne možemo da kažemo zbog svetskog javnog mnjenja, jer bi onda

Srbija bila agresor. Jer, kada je vojnik JNA u Hrvatskoj, ne može se reći da je to Srbija. Zbog toga Srbija ne može da ima svoju vojsku, pa ima vojsku u JNA“.

Krajnje cinično i beskrupulozno zvuče i riječi general-potpukovnika Simovića u pomenutom intervjuu, koji u objašnjavanju uzroka neodazivanja jednog broja obveznika na pozive da krenu u oružani sukob, a naročito onih koji dolaze u iskušenje da napuste jedinice, kaže da „ima više uzroka za takvo ponašanje. Jedan od njih je svakako da je čitav niz godina bio na Balkanu bure baruta nije zapaljivo. Sa generacijam rođenim u miru nije jednostavno prebroditi psihološku krizu i doživeti vatreno krštenje. Vama se obraćam jer je najavljivanje opće mobilizacije u Reublici Srbiji direktno u funkciji građanskog rata i agresije jedne republike na drugu, uz upotrebu jedinica JNA. Nemoguće je da e ovo i ovako radi bez Vašeg znanja i suglasnosti, jer Vi ste najodgovorniji funkcioner u Srbiji. Ako nije tako, povucite sve odluke i smijenite krivce. Inače, Vi ćete biti jedan od neposrednih krivaca za agresiju i građanski rat pred narodima Jugoslavije i svijetom, a posebno pred građanima Srbije. Opozovite naredbe o mobilizaciji. Vi ste na čelu najmnogoljudnije Republike u Jugoslaviji i, makad samo zbog toga, Vaša je odgovornost za budućnost ove zemlje i mogući zajednički život ogromna. Ne učinite li to, odgovornost za to ne možete i neće izbjeći.

VELEIZDAJA RUŠI JUGOSLAVIJU

Jugoslovenska kriza može se rešiti ili ratom ili potpunim vojnim porazom onih koji su ga otpočeli ili mirno - poštujući pravo i onih koji hoće da iziđu iz Jugoslavije, ali i onih koji u njoj hoće da ostanu, rekao je dr Božović. – Podsticanje izdaje i dezerterstva treba razlučiti od opravdane brige roditelja za svoju decu vojnike

U Jugoslaviji je na sceni veleizdaja organizovana od strane onih koji, nažalost, još predstavljaju Jugoslaviju i njena legalna rukovodstva. To je jedinstven primer u svetu da jednu zemlju izdaju njeni rukovodioci.

Ali bilo kakva vojna podrška proustaškoj vlasti u hrvatskoj značila bi opastnost od sveopšteg rata u Jugoslaviji i restauracije fašizma u Evropi, što Evropa uviđa. U kontekst angažovanja Evrope i sveta u rešavanju krize u Jugoslaviji ne mogu se smestiti apetiti i interesi Nemačke i pojedinih susednih zemalja, i to treba da je jasno i Genšeru i Moku i Antalu.

Što se tiče podmetanja o navodnim težnjama za nekom velikom Srbijom, dr Božović je rekao da se srpsko rukovodstvo ne zalaže za nju, već za Jugoslaviju s onima koji Jugoslaviju hoće na ravnopravnim osnovama. Ali, isto tako se ne može tražiti da Srbija da trećinu svog naroda ostavi na milost i nemilost secesionistima. (*Dnevnik*, 1. oktobar 1991)

PROTESTNI ZBOR KIKINDSKIH REZERVISTA
- „NISMO DEZERTERI!“ -

Rezervisti traže da im se tačno saopšti rok dokle ostaju u rezervi i pitaju zašto se u vojne knjižice upisuje da su na „vojnoj vežbi“

Status mora biti jasan

U saopštenju se kaže:

1. Da se ljudi poslati na front iz banjalučke kasarne „Kozara“ vrate u Novosadski korpus, ako to žele, odnosno da im se omogući da se o tome izjasne.

2. Traži se odgovor na to kakav je sttus i posledice za rezerviste koji se u sredu jave u Novosadski korpus, a šta će biti sa rezervistima koji se ne odazovu tom pozivu, nego se razduže u Opštinskom sekretarijatu.

3. Zašto se u vojne knjižice upisuje „vojna vežba“, a ne poziv u rat koji se vodi u Hrvatskoj.

4. Zašto se rezervisti nazivaju dobrovoljcima.

5. Da se saopšti vreme, odnosno rok dokle se ostaje na borbenim zadacima.

6. Da se uspostavi najpotpunija moguća informisanost u smislu gde se nalaze kikindski rezervisti i u kakvom su zdravstvenom stanju.

7. Kikindski rezervisti se ne smatraju dezerterima i ne dozvoljavaju da se prema njima tako odnose sredstva informisanja. Traže se puni uslovi za izvođenje borbenih dejstava, što podrazumeva prethodnu obuku, potpuno naoružanje i koordinirano delovanje u borbi protiv avijacije, raketnih, artiljerijskih, tenkovskih i pešadijskih snaga“. (*Dnevnik*, 1. oktobar 1991)

BUREK SA LJUDSKIM OČIMA

Pre svakog spavanja bojovnici u Vukovaru slušaju jednu te istu poruku: „Bog i Hrvati Za dom spremni! Sutra će srpske majke praviti burek od očiju svojih sinova“. (*Dnevnik*, 2. oktobar 1991)

DEMOKRATSKA STRANKA:
ZA ETNIČKI KORIDOR

Na konferenciji za štampu u Međunarodnom pres.centru, lider demokrata precizirao je da „etnički koridor treba uspostaviti tamo gde su Srbi u većini, odnosno – gde će vojska iza leđa imati Srbe“.

Dr Mićunović je, takođe, izjavio da najviše vlasti Republike moraju javno i jasno da saopšte ratne ciljeve Srbije.

Cilj ovog rata nije rušenje Tuđmanovog režima, odnosno da se dođe u Zagreb i Tuđman, o kome, inače, mislim sve najgore, natera na ostavku. Srbija mora reći da neće nijedno hrvatsko selo, već da želi da zaštiti Srbe u Hrvatskoj, rekao je dr Mićunović. (*Dnevnik*, 3. oktobar 1991)

SAOPŠTENJE ZA JAVNOST PREDSEDNIŠTVA SOCIJALISTIČKE FEDERATIVNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE
- PREDSEDNIŠTVO PRELAZI NA RAD U RATNIM USLOVIMA -

Zemlja se nalai u stanju neposedne ratne opasnosti. – Predsedništvo SFRJ otklanja mogućnost blokade svog rada i preuzima na sebe određene ingerencije Skupštine SFRJ koja se ne može sastati

Prelazeći na uslove rada za vreme neposredne ratne opasnosti, Predsedništvo SFRJ otklanja mogućnost blokade svog rada i preuzima na sebe određene ingerencije Skupštine SFRJ, koja se ne može sastati.

Predsedništvo SFRJ je donelo odluku o radu i načinu svog rada u uslovima neposredne ratne opasnosti kojom se obezbeđuje kontinuitet rada Predsedištva SFRJ. Prema toj odluci, Predsedništvo SFRJ odlučuje većinom glasova prisutnih članova Predsedništva SFRJ. Ovom odlukom isključeno je pravo komandovanja oružanim snagama SFRJ člana predsedništva SFRJ iz Republike Slovenije, jer je Predsedništvo SFRJ, uz saglasnost sa tom republikom, 18. jula 1991. godine donelo odluku o dislociranju svih komandi, jedinica i ustanova JNA sa teritorije Republike Slovenije, kao i otpustu i neupućivanje regruta iz te republike u JNA. (*Dnevnik*, 4. oktobar 1991)

NAREDBA PREDSEDNIŠTVA SFRJ O DELIMIČNOJ MOBILIZACIJI
- OBEZBEDIĆE SE BORBENA GOTOVOST -

Savezni sekretar za narodnu odbranu odrediće teritorije na kojima će se izvršiti delimična mobilizacija

Beograd, 4. oktobra

Predsedništvo SFRJ na današnjoj sednici donelo je Naredbu o delimičnoj mobilizaciji koja glasi:

„Na osnovu člana 316. Ustava Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, Predsedništvo Socijalističke Federativne Republike, na sednici održanoj 4. oktobra 1991. godine donelo je:

Naredbu o delimičnoj mobilizaciji

1. Delimičnu mobilizaciju, započetu na osnovu odluka Predsedništva Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije od 31. marta i 12. jula 1991.

godine, nastaviti do nivoa popunjenosti komandi, štabova, jedinica i ustanova oružanih snaga koja obezbeđuju njihovu borbenu gotovost za izvršavanje zadataka i obaveza utvrđenih Ustavom SFRJ i odlukama Predsedništva SFRJ.

2. Savezni sekretar za narodnu odbranu odrediće teritorije na kojima će se izvršiti delimična mobilizacija i utvrditi kategorije i broj vojnih obveznika koj će se mobilisati u skladu sa tačkom 1. ove naredbe.

3. Izvršavanje ove naredbe obezbediće Štab Vrhovne komande Oružanih snaga Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i svi nadležni organi u skladu sa svojim ustavnim i zakonskim obavezama i odgovornostima.

4. Ovu naredbu objaviti u sredstvima javnog informisanja.

5. Ova naredba stupa na snagu danom objavljivanja. (*Dnevnik*, 5. oktobar 1991)

SVIREPI RATNI ZLOČINI

„U tragičnim posledicama građanskog rata u našoj zemlji došlo je do flagrantnog kršenja međunarodnih obaveza i ratnih konvencija o zaštiti žrtava rata. Ubistva ranjenika, zarobljenika, starih i iznemoglih, sprečavanje pružanja pomoći ranjenima... doprineli su da ovaj rat bude jedan od najbrutalnijih, najnehumanijih i najsvirepijih u novijoj svetskoj istoriji“, ukazuje se u današnjem saopštenju Odbora za zdravstvo Demokratske stranke.

RASTE BROJ IZBEGLICA U SRBIJI

Napodručju Republike Srbije, prema podacima Crvenog krsta Srbije, registrovano je 111.297 izbeglih lica iz Hrvatske. Od toga na području Vojvodine 46.719 lica, na području centralne Srbije, 63.394 a na Kosovu i Metohiji 684 lica.

U odnosu na 3. oktobar 1991. godine broj registrovanih izbeglica je veći za 1.054. (*Dnevnik*, 5. oktobar 1991)

AKADEMIK BOŠKO PETROVIĆ:
- SRBI – ŽRTVE IRACIONALNE MRŽNJE -

Postupke Hrvata nemoguće je objasniti samo idiosinkrazijom, utoliko pre što ima primera da pojedince privlači „srpski magnet”. Nema centralne vlasti u Jugoslaviji i zato nema snage da se prekine krvoproliće – kaže Boško Petrović. U svakom društvu postoji centralna vlast. To je nužno, bez obzira da li je to autokratija, demokratija ili bilo kako da je to društvo uređeno

Položaj Srba i Srbije nije isto. Srbija je republika koja ima svoje probleme, a Srbi izvan nje svoje muke. Konačno želi se da se svi Srbi nađu zajedno.

Pokazalo se da Hrvati imaju posebne interese. Vidite da se ti interesi, na žalost, veoma kose sa srpskim. Da su zapravo neprijateljski. Pokazalo se da su i Slovenci, koji su s dosta razmišljanja i premišljanja tada ušli u Jugoslaviju, tokom vremena rešili da se izdvoje. Istovremeno, sada se i Makedonija pojavljuje kao federalna jedinica koja ima neke svoje posebne interese. Tako se sada čini d su Srbi ostali u svojim težnjama za očuvanje Jugoslavije, sami s Crnogorcima. Tu našu komplikovanu situaciju, jer u pitanju su i unutrašnje i spoljne granice, veoma je teško raspetljati kada se to radi u ovim prilikama.

Kada se sve smiri jednog dana, onda će nam prvo iz te samostalne države Slovenije doći pisci, glumci, umetnici. Nije i neće Slovencima biti lako s tim malim jezikom. Oni mogu biti samo jedna manjina u svetu i ništa više. Oni su mali narod. Oni nemaju za koga, ako ostanu sami, da razvijaju svoju kulturu. Jedan narod živi kroz reč, kulturu, umetnost, pozorište.

Ne vole ni kako Srbi pevaju

Srbi u Hrvatskoj? Žive vekovima zajedno. Da li je moguće da jedan narod mrzi drugi toliko da ga tera sa svojih ognjišta?

Jeste. Rođen sam u jednom selu u Sremu gde je bilo pola Srba pola Hrvata. Živeli smo zajedno, a jako različito. Postoji u psihološkoj terminologiji naziv idiosinkrazija. To je slučaj kad nekoga ne volite, bez razloga. Prosto zato što je takav kakav jeste. Postoji ta idiosinkratična crta kod Hrvata, ne naravno svih, i njima smeta sve kod Srba, do načina kako razgovaraju ili pevaju.

Ipak smo u jednoj državi živeli sedamdeset godina zajedno, a vekovima dok se nismo ujedinili?

Stara Jugoslavija je trajala 22 godine. Ona je od prvog dana pokazivala da ne mogu da se slože mentaliteti naroda koji su se ipak iz određenih interesa ujedinili. Primećivalo se to dok sam bio dete, a kada sam postao student bilo je toliko očigledno i uvek sam se pitao zašto je to tako. Mi možemo s hrvatima zajedno, ali oni ne mogu s nama.

Postoji izvestan magnet u srpskom narodu koji privlači i one koji nisu Srbi. Ja ne hvalim srpski narod, ne mislim da je on najbolji na svetu, on ima mana kao i svaki narod. Ali, taj magnet često uže i u Hrvate. To izluđuje one koji imaju odbojnost prema Srbima. Zato nije slučajno da su jedini narod na svetu koji je izmislio svoju istoriju. Ideologija Ante Starčevića jebila takva da su Hrvatima proglašavani čak i Nemanjići. To je ludačka ideja. Strašno je reći,

ali kada i po onima koji nastavljaju da vode takvu starčevićevsku ideologiju nestao i poslednji Srbin, mogli bi da kažu da je srpska istorija njihova. Posle je došla NDH. Kraj rata. Bratstvo-jedinstvo koje je trebalo sve zločine nad Srbima da izbriše. To nije moglo i čir je sada pukao.

Neizbrisivi zločini

Moguća su trvenja i između nas, Srba. To je prirodno. Zato postoji potreba ujednačavanja našeg srpskog etikuma. Nikako tako što ćemo stalno vikati: mi Srbi, već radom. Ne treba zaboraviti ni pravoslavnu religiju koja će dobiti drugačije mesto nego što je imala do sada.

Da li je Srbija zakasnila da svetu kaže istinu o položaju Srba koji žive izvan nje, pre svega u Hrvatskoj?

To je propust organizacije državne vlasti i vlade Srbije. Desilo se nešto kao u partiji šaha. Kada se javila potreba kod Hrvata i Slovenaca da se odvoje, oni su ofanzivno krenuli na Jugoslaviju. Jugoslavija koja je bila bazirana na najbrojnijem narodu, Srbima, ponašala se defanzivno. Još uvek je ta naša pozicija Srba u defanzivi.

Mi nećemo u ofanzivu protiv Hrvata već samo u iznošenje istine.

U TRAGANJU ZA SRPSKIM ENTITETOM
- UVEK ŽIVO „NAČERTANIJE“ -

Privatno izdanje srpskog nacionalnog programa koji je pre vek i po sastavio Ilija Garašanin

„Sve mistifikacije oko Načertanija političkog su karaktera – napisao je u „Pristupu“, sadašnjem izdanju knjige istoričar Dušan T. Bataković. – Garašaninov program nije, kako su pojedini tumači pokušavali da dokažu, nosio klicu budućih sukoba s Hrvatima, niti je mogao predstavljati osnov nekakve „velikosrpske politike“ u smislu poricanja prava drugim jugoslovenskim narodima“.

„Načertanija“ su sada kao program značajna ne toliko po svom neposrednom sadržaju i navedenim ciljevima, već po tome što daju strateške smernice za rešavanje srpskog pitanja. A zna se, ovo pitanje nije do kraja rešeno! Zato „Načertanija“ danas ni na koji način ne mogu da budu konkretan putokaz u traženju političkih rešenja već mogu da u tome pomognu.

Na primer, trajna vrednost „Načertanija“ proizilazi iz stava da Srbija mora da bude evropska država, da ona mora voditi nezavisnu politiku i da njeno bezuslovno oslanjanje na neku od strasnih sila nikako neće doneti dobar rezultat. Danas, nažalost, dosta je pritisaka da se srpsko pitanje ne rešava u modernom duhu kao što je Garašanin u svom vremenu pokušao da čini.

Zbog toga on je smatrao da će, kada se stvori srpska država, jaka i nezavisna u središtu Balkana, ona biti kadra da u pogodnom trenutku privuče sebi i objedini sve delove srpskog naroda, što je kao, događaj ostavljao za neka druga pokolenja.

Dušan T. Bataković izdvojio je iz „Načertanija“ više primer, a za naše vreme itekako vrednih stavova. Na primer, Garašanin je dobro uviđao da među srpskim zemljama, tj. delovima srpskog naroda postoje osobene razlike civilizacijske prirode razlike u političkom mentalitetu itd. Stoga je on isticao da Srbija mora biti naročito oprezna u postepenom uklapanju ovih delova u tkivo srpske države i da će ona biti istorijski odgovorna ako to ne bude radila na promišljen način, ako nameće jednostrana rešenja. (*Dnevnik*, 6. oktobar 1991)

„DNEVNIKOV“ REPORTER U VUKOVARU
- „UJKE“ SE SVE MANJE ČUJU -

Posle noćašnjeg dejstva avijacije grad sijao kao božićna jelka. – Preskačemo preko mrtvih ustaša koje i dalje leže po ulicama „Tuđmanovog Staljingrada“. – Mogu da biraju: predaja ili smrt u kanalizaciji

Jedna Armija

U Vukovaru je, najzad, počela združena operacija u kojoj se sihronizovano odvijaju dejstva svih rodova JNA, pristiglih dobrovoljaca i teritorijalaca AO Slavonija, Baranja i zapadni Srem. Ukratko, svi su jedna armija i više nema mogućnosti da se ponove ne baš vesela iskustva iz nedavnog proboja na liniji Šid – Vinkovci

Oslobodioci su već stigli do centra grada i iz mnogo pravaca, poput klinova, talasi ljudi i tehnike slamaju fašistička staništa. U ovim krvavim borbama mnogo je mrtvih i ranjenih na obe strane, s tim što se svaki oslobođeni deo grada odmah čisti od ostatka mupovaca i gardista kako se ne bi doživelo neprijatno iznenađenje.

Danas pristigle, nove i sveže snage JNA i toliko očekivana borbena dejstva Ratnog vazduhoplovstva, umnogome su podigli moral herojima koji u gradu na Vuki više od mesec dana odolevaju ustaškim napadima. Za samo jedan dan na ratištu od golobradih mladića postaju odrasli ljudi koji ovde, pripadnici svih naroda i narodnosti, sada brane Jugoslaviju! (*Dnevnik*, 7. oktobar 1991)

NEMA MIRA NA RATIŠTIMA U HRVATSKOJ
- ARMIJA ČISTI VUKOVAR -

Blokirana hrvatska paravojska i u selu Nuštar, na putu ka Vinkovcima. – U Osijeku zatišje. – JNA i srpski teritorijalci stigli nadomak Nove Gradiške i Jasenovca

Ulične borbe u Vukovaru između hrvtskih formacija i jedinica JNA, trajale su celu noć – do četiri sata, kada je nastupilo zatišje. Sukobi su nasavljeni juče ujutro. „Akcija čišćenja Vukovara trebalo bi da se završi danas“ – rečeno je juče Tanjugovom reporteru iz izvora bliskih Komandi jedinica JNA koje su stacionirane u okolini tog grada.

Hrvatski radio izveštava da je na Vukovar „do prvih jutarnjih sati ispaljeno 500 granata, a da je posle osam časova paljba još žešća“.

Napad na Zagreb

Zagreb, 7. oktobra Tanjug

Nekoliko minuta posle 15 sati raketa – najverovatnije iz borbenog aviona JNA, pogodila je pročelje stare zgrade „Banovi dvori“ na Trgu Stjepana Radića u zagrebačkom Gornjem gradu, u kojoj se nalazi sedište predsednika Republike Hrvatske. Prema informaciji Hrvatskog radija, predsednik Tuđman je o tom napadu obavestio svetsku javnost. Nema informacija o ranjenima. (*Dnevnik*, 8. oktobar 1991)

ARMIJA NE BRANI SEBE

Izjave pojedinih stranačkih prvaka o bdućimg ranicama nanele dosta nevolja Srbiji. – To što čini JNA podudara se sa interesima građana Srbije i srpskog stanovništva gde god ono živi. – Srbija nema potrebe da pređe na ratni kolosek

„Armija ne brani sebe, ona brani teritoriju u meri u kojoj se Jugoslavija u budućnosti zaokružuje. Ona obavlja ustavne funkcije. Da je Predsedništvo SFRJ u četvrtak bilo kompletirano bar predstavnikom Bosne i Hercegovine odluke su mogle biti istorijske u korist Jugoslavije. To je intervjuu, koji donosi današanja „Borba“, istakao ministar odbrane Republike Srbije general-potpukovnik Tomislav Simović.

Izjave pojedinih stranačkih prvaka o budućim grnaicma, rekao je Simović u odgovoru na pitanje u kome se pominjala i poznata „Šešeljeva linija“, donele su dosta nevolja Srbiji na spoljnom planu.

„Neću govoriti jesu li to megalomanski zahtevi ili ne, jer to je stvar političkih dogovora, politički postavljenih ciljeva, ali granice buduće Jugoslavije svakako treba tražiti na teritorijama onih republika koje se nisu izjasnile za otcepljenje iz Jugoslavije, uz uvažavanje opredeljenja srpskog

stanovništva van Srbije koje se referendumom izjasnilo da želi da ostane u Jugoslaviji. U tim opredeljenjima srpskog naroda van Srbije vidim granicu buduće Jugoslavije, uzimajući u obzir određenu ulogu i mesto Makedonije koje bi moglo biti drugačije nego što se trenutno izjasnila“, kaže Simović.

To što se zadaci JNA najviše podudaraju sa interesima građana Srbij jeste, po rečima generala Simovića, istorijski sticaj okolnosti u kontekstu ponašanja Slovenije, odnosno Hrvatske prema našoj društvenoj zbilji. JNA se već objektivno zaokružila na teritorijama na kojima pretežno živi srpski živalj. „Utoliko ja ni sa ove funkcije ne vidim potrebu brzog zalaganja za neku srpsku vojsku, jer se već to što čini JNA podudara sa interesima građana Srbije i srpskog stanovništva,gde god ono živi. Ako bi trebalo da tražimo genezu srpske vojske verovatno bi trebalo neku osnovu da imamo u sadašnjoj teritorijalnoj odbrani“.

„Zahteve JNA u odnosu na ovu situaciju mi možemo da zadovoljimo i delimičnom regrutacijom. Pojačana regrutacija se može očekivati samo ukoliko sticaj okolnosti to bude zahtevao“.

SPS U NOVOM SADU DAJE PUNU PODRŠKU PREDSEDNIŠTVU SFRJ
- PRESUDNI DANI -

Na meti je JNA kao još jedna realna jugoslovenska snaga i brana prodoru fašisoidne politike hrvatskog vrhovništva

Izvršni odbor Opštinskog odbora SPS Novi Sad daje punu podršku radu predsedništva SFRJ koje deluje u uslovima neposredne ratne opasnosti, smatrajući da Vrhovna komanda mora efikasno izvršavati svoje zadatke. Podršku Predsedništvu SFRJ daju svi oni kojima je stalo do opstanka Jugoslavije, jer će naredni dani biti presudni za njenu dalju sudbinu, ističe se u saopštenju. Rad događaja nam jasno govori da je cilj onih koji ruše Jugoslaviju stvoriti što veći haos, u kome i se lakše ostvarili separatistički i secesionistički planovi. Na meti je Jugoslovenska narodna armija kao još jedna realna jugoslovenska snaga i brana prodoru fašisoidne politike hrvatskog vrhovništva.

Štab vrhovne komande pokazao je odlučnost da više ne odstupa od izvršavanja svojih zadataka, da Jugoslovenska naroda armija zaštiti sebe i srpski narod u Hrvatskoj od ustaškog genocida koji ne bira sredstva da bi ostvario svoj cilj. Sasvim je jasno da se JNA i srpski narod u Hrvatskoj bore protiv ustaške i fašisoidne države i partijske vlasti i njene plaćeničke falange. Srpski narod i građani Srbije svesni su situacije u kojoj su se našli, zahvaljujući

perfidnom i upornom delovanju separatističkih snaga. Zato je u ovom trenutku neophodno pokazati pun patriotizam i ojačati front antifašističkih snaga na osnovama odluka Predsedništva SFRJ, odbraniti srpski narod i sve jugoslovenski orijentisane ljude u Hrvatskoj i odazvati se mobilizaciji koja je neophodna da bi JNA izvršila svoje zadatke.

VREME SADAŠNJE
- ČAS ISTINE -

Stevan Sremac: kad hoće da bude objektivan, Srbin preuzima logiku svog neprijatelja.

Izgleda da se samo ovom „logikom“ može tumačiti i ponašanje nekih beogradskih glasila. Farijejska etika umnika od čijeg se umlja diže kosa na glavi, guranje bez duše i duha svemu i svakom ko u Srbiji, Crnoj Gori i JNA predstavlja oslonac opštoj našoj nadi, po zlu čuveno poravnavanje (koje pod isti prut stalvja šeksa i Košutića, Glavaša i Crnčevića) – eto poetike i politike novinara koji nezavisnost poimaju kao pravo na hotimično izokretanje istine i obezvređivanje vrednosti.

Današnja bitka za Srpstvo u isti mah, ili ponajpre, i bitka za čoveštvo. To, zapravo, već i danas svi vide – samo što poneki, sokratovski rečeno,znaju ali nehaju.

TUĐMANOVE PREVARE

Najnovijim sporazumom u Hagu Hrvatska se ponovo obavezala da će bez ikakvih uslovljavanja deblokirati kasarne

Predsednik Hrvatske Franjo Tuđman je peti put stavio potpis na sporazum o prekidu vatre. U svakom od tih sporazuma preuzimao je obaezu da će deblokirati garnizone i vojne objekte u Hrvatskoj i svaki put je obmanuo domaću i međunarodnu javnost.

Zaprepašćenje Evrope

Jugoslovenska armija je sada, prvi put od sukoba u Hrvatskoj, preuzela ofanzivna dejstva. Pokret jedinica JNA nema za cilj osvajanje hrvatskih teritorija niti hrvatskih gradova, eć da putem sile skrši otpor hrvatskih paravojnih formacija i deblokada svoje kasarne. Danas s eu Hrvatskoj nalazi oko 25 hiljada naših vojnika i civila na radu u JNA i članov aporodica vojnih starešina koji žive u uslovima blokade više od dva mjeseca.

Mi smo rešeni da i upotrebom vojne sile oslobodimo blokirane kasarne. To nije više vojno pitanje, već zadatak motivisan humanom brigom za ljudstvo koje tamo živi u nemogućim uslovima.

Ja nikada neću predložiti da JNA odustane od namere da deblokira kasarne u Hrvatskoj dok Hrvatsko vrhovništvo ne izvrši deblokadu. (*Dnevnik*, 8. oktobar 1991)

S RATIŠTA U VINKOVCIMA
- KRVOPROLIĆE NA PRAGU -

Pripadnici JNA i TO-a oslobodili Nuštar i na pragu su Vinkovaca. – Velike žrtve zengi. – Poginuli srpski dobrovoljci iz Mirkovaca

Vinkovci su razrušen grad, meštani žive u podrumima bez struje, vode i hrane, za razliku od zengi i legionara iz čete „Kralj Zvonimir“ koji se delom nalaze u vinkovačkim katakombana, zatim kod Nuštarske tvrđave, borionačkih podruma i dela kanalizacije.

Okruženje je pri kraju, ustaše su u zamci kao pacovi, reči su milosava Timotijevića iz Užica.

Međutim, moral i volja za oslobođenjem i deblokadom kasarni i pripadnika JNA je velika želja, ali realnost je nešto sasvim drugo. Vinkovci će, po svemu sudeći, u najskorije vreme biti mesto velikog krvoprolića, dužnih i nedužnih ljudi, jer jake stacionirane snage hrbatskih bojovnika, kojih ima oko osam hiljada, neće se očito predati bez borbe, jer žele da osvetle svoj hrvatski krvavi obraz. (*Dnevnik*, 8. oktobar 1991)

HRVATSKI BOJOVNICI REMETE I NAJNOVIJU AKCIJU ZA MIR
- NAPAD NA ARMIJU KOD OSIJEKA -

Obnovljene borbe u Vukovaru. – zatišje na Baniji, u Dalmaciji i okolini Dubrovnika

Vojni izvori potvrdili su vest o narušavanju prekida vatre u istočnoj Slavoniji, ali još nisu saopštili nikakve detalje o tome.

Hrvatski radio u popodnevnim vestima je javio da je „u toku napad na Osijek“, za koji je optužio Armiju i srpske teritorijalce. Gradske vlasti saopštile su da je od početka sukoba u tom gradu poginulo 250 ljudi.

Lažne uzbune

Zagrepčani su gotovo celu pretprošlu noć proveli u skloništima. Nakon priopćenja o jučerašnjem bombardovanju Banskih dvora, uveče su davane još

dve uzbune od vazdušne opasnosti. Najavljen je bio i dolazak većeg broja aviona prema Zagrebu, ali bombardovanja nije bilo.

HRVATSKA I ZVANIČNO ODBIJA PRIMIRJE
- POČETAK TOTALNOG RATA? -

Ponovljen zahtev da Šesta flota uplovi u Jadran i da zapadne zemlje „spreče aktivnost Jugoslovenskog ratnog vazduhoplovstva nad hrvatskom“

Branko Salaj je naglasio da primirja neće biti sve dok se jedinice JNA nalaze na hrvatskoj teritoriji. On je ponovio zahtev da brodovi američke Šeste flote odmah uplove u Jadran i ukinu blokadu hrvatskih luka koju je uvela Jugoslovenska ratna mornarica. Istovremeno, on je zatražio od zapadnih zemalja da, kako kaže „spreče aktivnost Jugoslovenskog ratnog vazduhoplovstva nad Hrvatskom“.

U prvim komentarima i „Bi-Bi-Si“ i „Skaj“ naglašavaju da ova hrvatska odluka može da označi početak totalnog rata u Hrvatskoj. Ocenjuje se da će Hrvatska danas na zasedanju Sabora i formalno proglasiti otcepljenje od Jugoslavije i da će zatražiti direktnu stranu vojnu intervenciju.

POZIV MILOŠEVIĆU, KADIJEVIĆU I TUĐMANU

Ambasadori 12 zemalja članica EZ akreditovanih u Beogradu zatražili su od predsednika Hrvatske i Srbije Tuđmana i miloševića i saveznog sekretara za narodnu odbranu generala Veljka Kadijevića da dođu u Hag, saopštio je danas predstavnik holandskog Ministarstva inostranih poslova. On je dodao da se oš čekaju odgovori iz Zagreba i Beograda. Ukoliko odgovori budu pozitivni saznaje se, plenarno zasedanje Konferencije o Jugoslaviji biće oddržano verovatno sutra u Hagu umesto sledeće sedmice, kako je bilo planirano. (*Dnevnik*, 9. oktobar 1991)

POZIV DOBROVOLJCIMA ŠESTE LIČNE DIVIZIJE

Beograd, 8. oktobra

Borci ratne Šeste ličke divizije, formirane nanovi „radi sprečavanja ponovnog istrebljenja naroda Like od strane povampirenog ustaškog režima u Hrvatskoj“, pozivaju sve patriote, a pre svega Borce Šeste ličke i njihove potomke, da se kao dobrovoljci jave u ovu diviziju.

Odbor za prijavljivanje u jedinice Šeste ličke divizije formirani su u Beogradu, Novom Sadu, Somboru, Zrenjaninu, Rumu, Lazarevcu, Valjevu i Mladenovcu, a u Lisi se dobrovoljci javljaju štabovima TO opština Gračac, Korenica i Donji Lapac.

GRANIČNI PRELAZ KNEŽEVO – UDVAR PONOVO ZATVOREN
- STOP ZBOG PLAĆENIČKIH PRETNJI -

Iz Baranje mogu da izaću samo strani državljani dok je za se druge zabranjen i ulaz i izlaz. – Pojačan odliv informacija iz Baranje u Mađarsku i Hrvatsku

Iz bezbednosnih razloga granični prelaz između jugoslovenskog sela Kneževa i mađarskog Udvara je zatvoren. U ovom trenutku se ne zna koliko dugo će odluka o zatvaranju trajati.

Izlazak iz Jugoslavije je dozvoljen samo stranim državljanima. Za sve druge nema ni ulaska ni izlaska iz zemlje. Odluka o zatvaranju je, kaže Marčeta, donesena na zahtev Komande JNA koja kontroliše područje Baranje.

S obzirom da je 7. oktobar označen kao kritični datum, logično je bilo organizovati daleko jače obezbeđenje od dosadašnjeg – kaže rezervni major Borivoje Dobrokes, komandant Štaba TO Baranje. Registrovali smo i pojačani odliv informacija iz Baranje u Mađarsku i Hrvatsku. Uvedena je zbilja arigorozna kontrola. Dolazi vreme konačnog obračučna, pa je logično da ne želimo nikog nepouzdanog iza leđa. Rečju, hapsimo sve koji su sumnjivi. (*Dnevnik*, 9. oktobar 1991)

SABIRNA AKCIJA U NOVOM SADU
- DAROVI ZA BORCE MIRKOVACA -

Organizatori akcije su Turistički savez, Crveni krst, Lutrija Vojvodine, Udruženje poslovnih ljudi...

Danas je u Novom Sadu pokrenuta sabirna akcija pod nazivom „Darovi za borce Mirkovaca“, koja će trajati do kraja ove nedelje.

Organizatori ove akcije su Turistički savez Novog Sada, u čijim će se prostorijama svakog dana od 8 do 22 sata, sem nedelje, prikupljati darovi, zatim opštinska organizacija Crvnog krsta Novog Sada, Lutrija Vojvodine, Udruženje poslovnih ljudi Novog Sada i druge asocijacije i kolektivi.

Narednih nedelja ovakve sabirne akcije biće organizovane u Novom Sadu i za branitelje drugih mesta u Slavoniji, Baranji i zapadnom Sremu, koji danima u rovovima i na ratištu brane srpska ognjišta.

PISMO ALEKSANDRA MITROVIĆA LORDU KARINGTONU
- ORUŽJEM BRANE SECESIONIZAM -

Potpredsednik SIV-a izneo predsedavajućem Konferencije u Hagu redosled neustavnih, nelegalnih i nelegitimnih odluka Skupštine Slovenije i Sabora Hrvatske

Iz kabineta potpredsednika SIV-a Aleksandra Mitrovića Tanjugu je dostavljeno njegovo pismo upućeno lordu Karingtonu, predsedavajućem Konferencije u Hagu. Pismo glasi:

Uvaženi gospodine Karington,

U vezi sa aktuelnom situacijom u mojoj zemlji, čast mi je da vas obavestim o nekoliko činjenica, koje će vam, nadam se, biti od značaja za celoviti sagledavanje stanja i traženje rešenja za prekid neprijateljstava i mirno demokratsko razrešenje jugoslovenske krize koje bi bilo u interesu svih i u Jugoslaviji i u Evropi.

Jednostrani akti Slovenije i Hrvatske

1.Jugoslovenska vlada preduzimala je mnoge mere radi mirnog i demokratskog rešenja krize koja potresa Jugoslaviju. Te mere nisu nažalost bile dovoljne da spreče, niti da zaustave krajnje nepovoljan razvoj događaja.

Nadležni organi Republike Slovenije posle niza protivustavnih postupanja doneli su 25. juna 1991. godine odluku o izdvajanju iz Jugoslavije. Isto takve odluke doneli su i nadležni organi Republike Hrvatske.

Savezno izvršno veće je zauzelo stav da su odluke Skupštine Republike Slovenije i odluke Sabora Republike Hrvatske od 25. juna 1991. godine jednostrani akti doneti mimo dogovora sa drugim jugoslovenskim federalnim jedinicama, te su zbog toga nelegalne i nelegitimne, a sve posledice tih akata ništavne. Polazeći od ovakvog stava, Savezno izvršno veće je preduzelo neophodne mere iz svoje nadležnosti koje treba da obezbede normalno funkcionisanje države SFRJ, obezbeđivanje njenih postojećih državnih i unutrašnjih granica i ispunjavanje njenih međunarodnih obaveza. Poznato vam je da su se Slovenija i Hrvatska ovim merama, savezne vlade i drugih saveznih organa suprotstavile i silom oružja.

Savezno izvršno veće pokrenulo je pred Ustavnim sudom Jugoslavije postupak za ocenjivanje ustavnosti odluka Skupštine Republike Slovenije i Sabora Hrvatske. Ustavni sud Jugoslavije odlučio je da se obustavi primena tih odluka („Službeni list SFRJ“, broj 62/91) od 16. avgusta 1991. godine. Na žalost, odluke Ustavnog suda Jugoslavije se takođe ignorišu i grubo krše od strane državnih organa ove dve republike.

Uprkos napred navedenim stavovima, odluke koje je Skupština Republike Slovenije donela 7. oktobra 1991. godine, a Sabor Hrvatske 8. oktobra 1991. godine znače dalje grubo kršenje Ustava Jugoslavije, odnosno eskalaciju secesionističkog ponašanja, iako je savezna vlada tražila da ove dve jugoslovenske republike obustavu donošenja secesionističkih akata, barem do završetka Konferencije o Jugoslaiji, kojoj vi predsedavate.

2.Poznato je da je predsednik savezne vlade predložio razrešenje člana vlade i saveznog sekretara za narodnu odbranu, i njegovog zamenika. Svi članovi savezne vlade, bez izuzetka, bili su protiv ovog poteza predsednika, ističući da se time umanjuju šanse za pozitivan preokret, tj. Za poštovanje sporazuma o prekidu vatre, kao osnovnog preduslova za demokratski i miran način razrešenja jugoslovenske krize, odnosno za uspešan tok i povoljan završetak konferencije o Jugoslaviji u Hagu.

Lončar govorio u svoje ime

Izjava saveznog sekretara za inostrane poslove o poslednjim odlukama Predsedništva SFRJ, data prilikom njegovog nedavnog boravka u Hagu, predstavlja isključivo njegovo lično mišljenje. Savezna vlada o tim odlukama nije raspravljala, a njihovo donošenje je inače, po Ustavu Jugoslavije predviđeno i moguće (član 317. Ustava SFRJ, odnosno amandmana 41 na Ustav SFRJ).

Koristim, uvaženi gospodine Karington, ovu priliku da vam izrazim visoko lično poštovanje i zahvalnost za napore koje činite radi doprinosa rešavanju krize, s kojom je moja zemlja suočena“, kaže se na kraju pisma koje je potpredsednik SIV-a Aleksandar Mitrović uputio lordu Karingtonu.

VOJVOĐANSKI REFORMISTI O REŠAVANJU JUGOSLOVENSKE KRIZE:
- „JUGOSLAVIJA KAO SAVEZ SUVERENIH REPUBLIKA“ -

Podrška nastavku Konferencije o Jugoslaviji u Hagu. – Odložiti lokalne izbore

Jugoslavija i u buduće treba da postoji u istim teritorijalnim grnaicama, a u ovim okolnostima sasvim je ostvarljivo da se ona organizuje kao savez suverenih republika ili sjedinjene jugoslovenske države. Ovo je stav iz Platforme za rešavanje jugoslovenske krize i manjinsku zaštitu koju je juče usvojio Pokrajinski odbor Saveza reformskih snaga Jugoslavije za Vojvodinu. Vojvođanski reformisti samtraju da bi na nivou saveza trebalo zadržati bar četiri funkcije: garantovanje individualnih i kolektivnih ljudskih prava, depolitizovanu i profesionalnu vojsku, zajedničko ostvarenje spoljne politike uz prava svake članice da postane samosalni subjekt međunarodnog prava i zajedničko tržište. (*Dnevnik*, 9. oktobar 1991)

NESVAKIDAŠNJI DOGAĐAJ NA MOSTU SLOBODE
- REZERVISTI PUCALI U VAZDUH! -

Dvojica poluuniformisanih rezervista pucanjem u vazduh zaustavili vozila u kojima su bili predstavnici AO Slavonije, Baranje i zapadnog Srema i jedno lice iz SAO Krajine. – Vojna policija i milicija odmah reagovali, a razlozi zbog čega se sve desilo još nisu poznati

Dvojica poluuniformisanih ljudi sa puškama zaustavili su vozila u kojima su se nalazili predstavnici AO Slavonije, Baranje i zapadnog Srema, kao i jedna predstavnik SAO Krajine. Ova poluuniformisana lica, za koje smo saznali da su rezervisti, ispalili su tri metka u vazduh.

Dvojica rezervista predali su se bez otpora, a u kolima koja su zaustavili nađeno je i oduzeto oružje i municija. (*Dnevnik*, 9. oktobar 1991)

POTPISAN SPORAZUM O OBUSTAVI VATRE U HRVATSKOJ
- DOGOVORENA I DEBLOKADA -

Deblokada na zemlji i moru sa obe strane jadranske obale i njene unutrašnjosti biće istovremena. – Momentalna deblokada kasarne na zagrebačkom Borongaju. – Dostava hrane i lekova stnaovništvu na području Vukovara i Vinkovaca

U prvim minutima današnjeg dana u zagrebu potpisan sporazum o prekidu vtre na teritoriji Hrvatske kao i daljim koracima za učvršćivanje tog prekida. Potvrđeno je da sporazum o opštem prekidu vatre stupa na snagu od utorka, 8. oktobra 1991. u 18 časova.

Sprovođenje svih odredbi sporazuma pratiće posmatračka misija EZ u Hrvatskoj.

DANAS EVROPSKO – JUGOSLOVENSKI SASTANAK U HAGU

Predsednici Srbije i Hrvatske Slobodan Milošević i Franjo Tuđman i savezni sekretar za narodnu odbranu general Veljko Kadijević doputovaće sutra u Hag na novi evropsko – jgoslovenski sastanak. To je danas potvrđeno u Ministarstvu inostranih poslova Holandije i Generalnom sekretarijatu konferencije o Jugoslaviji.

„DVORE“ MINIRALI HRVATSKI GENERALI

Eksploziju u „Banskim dvorima“ pripremili su i izveli bivši generali JNA, koji su prešli na Tuđmanovu stranu – Zdravko Novoselić i Petar Stipetić, a cela ova akcija izvedena je po nalogu Tuđmana, Mesića i markovića.

Ovo tvrde „Večernje novosti“, pozivajući se na dobro obaveštene izvore. Dvojica bivših hrvatskih generala JNA bili su poznati kao stručnjaci za inženjeriju i eksplozive i donedavno najodgovorniji u Upravi za inžinjeriju JNA. Kako nezvanično saznaju „Večernje novosti“, Novoseliću i Stipetiću je u ovoj akciji pomoglo još šest osoba, čija su imena zasad nepoznata. Ova „osmorka“ upotrebila je u „bombardiranju“ „Banskih dvora“ oko 20 kilograma eksploziva. (*Dnevnik*, 10. oktobar 1991)

Vukovarska tragedija 1991

S VINKOVAČKOG RATIŠTA
- MRŽNJA NADJAČALA LJUBAV -

Vatreno oružje se hladi, a hladno je zagrejano. – Zenge protiv primirja. – Vidanje rana i pripreme za odbranu Kroacije

Životinji ne treba verovati, jer ne znaš šta ti sprema i kada će te ujesti. Nekada napada direktno, ali najčešće podmuklo. Rečima sportista, nesportski napad. Slično je i u Vinkovcima, a to u poslednje vreme rade zenge, mupovci i plaćenici u odbrani Kroacije – podmuklo napadaju i kolju. (*Dnevnik*, 10. oktobar 1991)

TREĆE ZASEDANJE VELIKE NARODNE SKUPŠTINE
SO SLAVONIJE, BARANJE I ZAPADNOG SREMA
U BELOM MANASTIRU
- SLAVONSKA ODBRANA U SASTAVU OS SFRJ -

Parlament nove jugoslovenske federalne jedinice usvojio nekoliko zakona kojim se uređuje organizaija državne vlasti i pravosuđa u ovoj oblasti

Velika narodna skupština Srpske oblasti Slavonije, Baranje i zapadnog Srema donela je danas na trećem zasedanju u Belom Manastiru nekoliko oblasnih zakona kojim se uređuje organizacija državne vlasti i pravosuđa i regulišu odnosi u funkcionisanju „javnih službi u ovoj novoosnovanoj federalnoj jedinici Jugoslavije. Ovaj parlament kojem je predsedavao predsednik Ilija Končarević, usvojio je Zakon o vladi, o merama za slučaj vanrednog stanja, o sudovima i nihovoj nadležnosti, o javnim tužilaštvima, o službenoj upotrebi jezika i pisma, i o pečatu državnih i drugih organa.

Posebno značajna je odluka kojom je danas Skupština Srpske oblasti Slavonije, Baranje i zapadnog Srema proglasila Teritorijalnu odbranu ove oblasti uključujući sve njene sastave i službe, sastavnim delom oružanih snaga SFRJ, što znači da se ona priključuje JNA i da dejstvuje pod zajedničkom komandom. Ova odluka stupila je na snagu istog časa kada je usvojena, a realizacija će se sprovesti u neposrednoj saradnji sa Saveznim sekretarijatom za narodnu odbranu.

Na današnjem zasedanju Velike narodne skupštine izabrane su sudije osnovnih sudova, kao i višeg i oblasnog suda SO Slavonije, Baranje i zapadnog Srema. Dok su svi predloženi zakoni usvojeni bez ikakve diskusije, ovoj odluci o imenovanju sudija prethodila je veoma polemična i kritička rasprava u kojoj su isticani zahtevi da sudijska dužnost može da se poveri samo pojedincima koji se nisu kompromitovalo u srušenom režimu doskorašnje hrvatske vlasti na ovom području. Posle izbora sve sudije su položile zakletvu pred poslanicima Velike narodne skupštine.

Imenovani su i javni tužioci osnovnih javnih tužilaštava, kao i Višeg i Oblasnog javnog tužilaštva ove federalne jedinice.

Posebnim oblasnim zakonom formirana su dva osnovna suda. U Belom Manastiru za teritoriju Baranje i u Vukovaru čije je privremeno sedište u Dalju, a delokrug mu se prostire na teritoriju Slavonije i zapadnog Srema. Novoosnovani Viši sud sa sedištem u Belom Manastiru radi kao drugostepena pravosudna instanca. Oblasn sud je najviši pravosudni organ Srpske oblasti Slavonije, Baranje i zapadnog Srema (u rangu vrhovnog republičkog suda), a privremeno sedište mu je u Dalju s uslovnim određenjem da će se premestiti u Vukovar čim se za to ukaže mogućnost.

Za predsednika Oblasnog suda Velika skupština je izabrala Miloša Vojinovića, dosadašnjeg zamenika ministra za pravosuđe i upravu vlade SO Slavonije, baranje i zapadnog Srema. Za oblasnog javnog tužioca izabran je Milorad Trošić.

Pre zasedanja Velike narodne skupštine u Belom Manastiru je održana i sednica vlade SO Slavonije, Baranje i zapadnog Srema. Danas je u Belom Manastiru otvorena i ekspozitura Vojvođanske banke – filijale iz Sombora.

KONFERENCIJA ZA ŠTAMPU U SRPSKOJ RADIKALNOJ STRANCI
- SUMNJA U PRIMIRJE -

Predsednik Srpske radikalne stranke dr Vojislav Šešelj ocenjuje da je najnovije primirje s ustaškim hrvatskim vrhovništvom još jedna taktička varka

Srpska radikalna stranka sumnja da se najnovije primirje s ustaškim hrvatskim vrhovništvom može održati. Pozdravlja odluku Predsedništva Jugoslavije o neposrednoj ratnoj opasnosti, uz upozorenje da ju je trebalo doneti ranije. Pozdravlja i odluku o uvođenju sankcija za sve vojne dezertere jer JNA po svim međunarodnim pravnim aktima ima na to prava. I odluka saveznog ministra za narodnu odbranu generala Veljka Kadijevića o zabrani političkog delovanja u Armiji, naišla je na dobar prijem u stranci. Srpska

radikalna stranka smatra da predsedništvo države treba da i dalje preuzima ingerencije Savezne skupštine koja ne funkcioniše, s tim da što pre imenuje mandatara privremene vlade Jugoslavije do raspivanja demokratskih izbora za Narodnu skupštinu Jugoslavije.

JNA mora ostati na starim srpskim grnaicama

JNA ne bi trebalo da prihvata bilo kakva primirja s Hrvatskom do konačnog uništenja ustaške vlasti u ovoj Republici, stim što se po mišljenju dr Vojislava Šešelja bez borbi ne sme povući iz bilo koje separatističke republike, pa ni Slovenije i Hrvatske. I, tada ona mora ostati na starim srpskim granicama: Karlobar, Ogulin, Karlovac, Virovitica.

Dezerteri bi, smatra dr Šešelj, morali ostati bez radnog mesta u društvenom sektoru, a ova stranka poziva svoje članove i rodoljube koji nisu obuhvaćeni mobilizacijom, da se kao dobrovoljci stave pod komandu JNA i TO-a.

Ponovo upozoravmo vlade evropskih demokratskih zemalja, rekao je dr Vojislav šešelj, da shvate da se protiv srpskog naroda bori ne Hrvatska, već Nemačka.

A srpski narod mora da pokaže maksimalnu slogu, jedinstvo i odlučnost u borbi protiv povampirenog fašizma.

O granicama buduće Jugoslavije

Što se neutralnosti BiH tiče, na pitanje o granicama buduće Jugslavije Šešelj je rekao da se one ne mogu određivati po današnjem sastavu stanovništva, jer hrvatska vlast nema prava da uživa posledice svoje genocidne politike tokom II svetskog rata (*Dnevnik*, 10. oktobar 1991)

Dr RADOMAN BOŽOVIĆ POSETIO DEO JEDINICA TO NOVOSADSKOG KORPUSA NA RATIŠTU
- VISOKA BORBENA GOTOVOST -

Predsednik Izvršnog veća Skupštine Vojvodine dr Radoman Božović juče je posetio deo jedinica Teritorijalne odbrane koje izvode borbena dejstva pod komandom Novosadskog korpusa i deo jedinica koje obezbeđuju vitalne objekte i kontrolišu teritorije u Vojvodini.

Ne treba verovati primirju koje zagovaraju ustaške snage, jer su mnogo puta pokušale da im to vreme posluži za prestrojavanje i još žešće napade na JNA i jačanje ustaštva.

ODLUKOM USTAVNOG SUDA JUGOSLAVIJE
- PONIŠTENA DEKLARACIJA O NEZAVISNOSTI SLOVENIJE -

Ustavni sud Jugoslavije poništio je danas deklaraciju povodom nezavisnosti Republike Slovenije ocenjujući taj akt u celini neustavnim. (*Dnevnik*, 10. oktobar 1991)

SA ISTOČNOSLAVONSKOG I ZAPADNOSREMSKOG RATIŠTA STIŽU CRNE VESTI
- KAD ĆUTE PUŠKE – RADE NOŽEVI -

Na igralištu „Vuteksa" zaklano pedeset Srba. – Novi ustaški pokušaj ulaska u Vukovar preko Bogdanovaca. – U Palači pale nove žrtve. – O Srbima u Budimcima, Čokanovcima, Beloj Lozi i drugim selima, između Đakova, Valpova i Našica nema nikakvih vesti

Ovo je danas na konferenciji za štampu u Erdutu rekao Rade Leskovac, pomoćnik ministra informisanja Srpske Oblasti Slavonije, Baranje i zapadnog Srema.

Po Leskovčevim rečima, pripadnici JNA i teritorijalci drže pod svojom kontrolom otprilike polovinu teritorije najvećeg grada Zapadnog Srema. Oko 2.500 najokorelijih ustaša, koliko po proceni zamenika ministra informisanja fanatično brani Vukovar, potpuno je odsečeno iako ima pokušaja da im se uputi pomoć.

Posle oslobađanja Vukovara, biće zaokružena velika slobodna teritorija – naglasio je danas Rade Leskovac. Mi u ovom trenutku pod svojom kontrolom držimo više od 3.000 kvadratnih kilometara. Ipak, ima sela koja su potpuno odsečena, pa o sudbini njihovih žitelja baš nemamo nikakvih informacija.

Po rečima Ilije Petrovića, ministra informisanja u Vladi Slavonije, Baranje i zapadnog Srema, jučerašnja odluka Skupštine ove oblasti da se njene teritorije odbrana stavi pod komandu oružanih snaga Jugoslavije nameće Jugoslovenskoj narodnoj armiji obavezu da zaštiti srpski narod na svim teritorijama koje će ostati u sastavu nove Jugoslavije.

USLOVI ODLASKA U HAG

Po rečima Ilije Petrovića, predstavnici SAO Krajine i SO Slavonije, Baranje i zapadnog Srema otići će u Hag na mirovnu konferenciju, ali samo kao ravnopravni partneri, a ne kao predstavnici nacionalne manjine, pošto to nisu. Tokom dana očekivalo se da iz Haga stigne novi poziv koji je trebalo da reši ovu situaciju.

KONFERENCIJA ZA ŠTAMPU NARODNIH POSLANIKA NARODNE STRANKE U SKUPŠTINI SRBIJE
- NOVA KRITIKA MARKOVIĆA I KADIJEVIĆA -

Izbeglice bi trebalo da dobiju imanja dezertera – predlažu Milan Paroški i Dragoljub Petrović

Poslanici Narodne stranke u Narodnoj skupštini Srbije Milan paroški i Dragoslav Petrović predložili su danas Skupštini da po hitnom postupku donese zakon koji bi omogućio građanima koji su trajno napustili Srbiju – pre svega izbeglicama i dezerterima – da svoju imovinu prodaju Republici. Predlog za hitan postupak razmatranja i donošenja tog zakona nije prihvaćen, već je upućen u redovnu skupštinsku proceduru, što su predlagači na konferenciji za štampu sazvanu u pauzi zasedanja parlamenta, prokomentarisali i kao „nekompetentnost" Vlade.

Obrazlažući Predlog zakona o spajanju porodice i naknadi lične imovine, Milan Paroški je rekao, između ostalog, da u ovom trenutku „20.000 Mađara iz Vojvodine u Mađarskoj sada bere papriku za 200 forinti na dan, a to im ne obezbeđuje egzistenciju", jer se veliki broj njih oglušio o poziv za mobilizaciju, pa otuda im treba omogućiti da im se tamo pridruže njihove porodice, tako što i svoje imanje prodali Republici Srbiji. Slična je situacija, kako je rekao Paroški, i s delom albanske ratujuće populacije, koja se nalazi u ratu u Hrvatskoj", a u „belom svetu je i mnogo maminih i tatinih sinova zato što izbegavaju vojnu obavezu i mobilizaciju".

Milan paroški danas je na konferenciji za štampu potvrdio da ostaje pri svojoj prošlonedeljnoj oceni da je general Veljko Kadijević „veleizdajnik" i „taktičkom izdajom" okarakterisao potpisivanje primirja „kada je vojska bila pred Karlovcem.

Da je vojska – rekao je Paroški. Iz karlovca zajedno s Banjalučkim korpusom krenula ka Zagrebu i Sisku, danas bismo već imali uslove za mir. Ovako, perspektiva nam je desetogodišnji rat. Šta znači povlačenje vojske iz Zagreba iz Hrvatske i ostavljanje tamošnjeg srpskog življa na milost i nemilost ustašama, nego izdaja?

IZJAVE ILIJE KONČAREVIĆA
- PODRŠKA „BEOGRADSKOJ INICIJATIVI" -

Narod Srspke oblasti Slavonije, Baranje i zapadnog Srema pozdravlja i podržava „Beogradsku inicijativu o razrešavanju jugoslovenske krize mirnim putem i stvaranju nove jugoslovenske države", izjavio je Tanjugu Ilija Končarević, predsednik Skupštine ove oblasti.

Narodna skupština Srpske oblasti, istakao je Končarević, uskoro će i zvanično uputiti zahtev da zajedno sa Srbijom, Crnom Gorom i eventualno, Bosnom i Hercegovinom učestvuje u formiranju nove jugoslovenske države, kao samostalna, federalna jedinica.

Končarević je dodao: pošto je Hrvatska raskinula sve veze sa SFRJ, narodi Srpske oblasti Slavonije, Baranje i zapadnog Srema, ostaje da ispune dva puta donetu odluku o tome da ostanu kao član Jugoslavije i to samostalan, slobodan i ravnopravan narod sa ostalim narodima koji će živeti u novoj zajedničkoj državi. (*Dnevnik*, 11. oktobar 1991)

USTAŠKA VLAST U HRVATSKOJ

Sve dok se ustaške bande i nosioci fašistoidnih ideja u Hrvatskoj sasma ne unište, ne može biti mira u Jugoslaviji – kaže Juraj Mihajić, rodom sa Brača. – Fašistoidna vlast iza sebe nema samo ustašku emigraciju, već i snage koje su počele i izgubile oba svetska rata – ističe dr Zdenko Has

Pre nekoliko dana u Centru „Sava" u Beogradu okupili su se Hrvati da izraze svoj protest protiv ustaške vlasti i divljanju crnokošuljaša u Hrvatskoj.

Samovlašće i totalitarizam

Sada smo dočekali da nam u Hrvatskoj ustaše pomamno jašu nad glavama. Sve dok se ustaške bande i nosioci ašistoidnih ideja, koji su iz inostranstva došli u Hrvatsku pomoću one Tuđmanove bande, dok god se oni sasma ne unište, ne može biti mira u Jugoslaviji. A ovu našu Jugoslaviju treba spasiti po svaku cenu. Članovi sadašnjeg hrvatskog vrhovništva za mene su obični agenti Kola i Genšera, isto kao što je Pavelić bio agent Hitlera.

POKATOLIČENI SRBI – KOLJAČI

Istoričar Gojko Jakopčev je rekao:

Jakopčev je izneo i primer koji najrečitije govori o razmerama tragedija koja je zadesila srpski narod. U Hrvatskoj. Još davnog 6. juna 1693. godine ninski biskup poslao je izveštaj tajnom vatikanskom arhivu, u kojem navodi kako je on pravoslavne Srbe iz jednog sela nadomak Zadra pokatoličio. Celo selo je pokatoličeno, a potomci tih pravoslavaca u 19. veku počeli su da se izjašnjavaju kao hrvati. U leto 1941. godine ustaški emigrant Bonaventura Baljak dolazi u to selo i sa sobom odvodi 10 – 15 mladića, koji su kasnije postali koljači, u ustaškim logorima na Pagu, u Jadovnu i Jasenovcu. Pa, molim vas, deda, pradeda ili čukundeda tih mladića bio je Srbin, a oni su postali koljači Srba. Može li biti veće tragedije od toga? (*Dnevnik*, 11. oktobar 1991)

REZERVISTI IZ VOJVODINE PORUČUJU NAJMILIJIMA S POLOŽAJA IZNAD ŠIBENIKA
- SVI SMO ŽIVI, NE BRINITE! -

Kada smo helikopterima leteli prema položajima, čitava sela su nam mahala u znak pozdrava – priča Slobodan Trifunović iz Sremske Kamenice. – Veliko poverenje u starešine Kninskog korpusa

Danas smo, igrom slučaja, uspeli da stupimo u kontakt s rezervistima iz Novog Sada i još nekih vojvođanskih mesta, koji su mahom mobilisani još 17. septembra u kasarni „Slobodan Bajić Paja", odakle su upućeni na krajinsko – dalmatinski front. Oni se trenutno nalaze u rejonu sela Žitnić na prilazima Šibeniku, na prvoj borbenoj liniji prema ovom gradu, inače potpuno opkoljenom od federalne Armije i pripadnika TO-a Krajine.

Visok moral rezervista

Moral rezervista i redovnih vojnika izuzetno je visok, zahvaljujući, između ostalog, i starešinama Kninskog korpusa iz kojeg su „očišćeni" svi neodlučni i kukavički nastrojeni oficiri. Među starešinama ostale su samo prave vojničine, dostojanstvene i hrabre, poput našeg majora ovde kod Žitnića.

„Boriti se za Krajinu"

Oprezni su i drže se devize svog legendarnog general-majora Ratka Mladića: „Najhrabriji je onaj vojnik koji ostane živ".

Neko se u ragovoru setio i izjave kapetana Dragana koji je ovdašnje borce u prvom susretu s njima upitao: „Šta da činimo?" U glasu su viknuli: „Da ginemo za Krajinu" Na to je Dragan odgovorio: „Ne, to nikako! Za krajinu se treba boriti! Krajini ste potrebni živi!" (*Dnevnik*, 11. oktobar 1991)

SA LOVCIMA NA ILEGALNE RADIO-STANICE
- SPECIJALCI U NEPREKIDNOJ AKCIJI -

Amaterskim stanicama dojavljivači odaju mesta razmeštaja jedinica JNA – Radiogoniometrisanjem se otkrivaju ilegalne stanice i organizuje potraga – Jedinice poručnika Enesa Kamberovića pronašli špijune – Otkriven odašiljač u kući sa tri antene

U zahvatu fronta u Slavoniji, gde pripadnici JNA, rezervni sastav i jedinice TO, svakodnevno vode borbu s gardistima i mupovcima, posebna

pažnja posvećuje se zaštiti od protivničkih snajperista i iznenadne artiljerijske vatre koja je precizno navođena ilegalnim radio-stanicama.

SELJANI POSTALI BORCI

Uprkos velikom naporu, jer se na položajima ostaje i po 20 sati, a selo je u nepovoljnom okruženju – borci Ostrova odlučni da istraju u odbrani sopstvenih ognjišta

Ljuti na svoje izbeglice

U Ostrovu su posebno ljuti na svoje izbeglice, koji se nisu odazvali pozivu za povratak, već se šetaju i provode negde u Srbiji. Takvi nam više ne trebaju. Povratak u Ostrovo posle završetka rata ravan im je samoubistvu. (*Dnevnik*, 11. oktobar 1991)

SUKOBI OKO OSIJEKA, VINKOVACA I VUKOVARA
- ODBIJEN NAPAD NA PALAČU -

Napadnuti i položaji JNA kod sela Tenja. Opet napad na položaje JNA kod Mađara, Stare Gradiške, Jasenovca – Iz borinaca vatra na Mirkovce i Markušicu

Napadnuti su i položaji JNA kod sela Tenja, nekoliko kilometara južno od Osijeka. I ovaj napad je, prema vestima iz vojnih izvora, odbijen. Jedinica JNA stacionirana u okolini Osijeka juče je, inače, proslavila Dan brigade.

Prema vestima Hrvatskog radija, Armija i srpski teritorijalci u toku noći su napali Osijek.

OČEKUJE SE PREDAJA DUBROVNIKA

Zamenik komandanta operativne grupe jedinica JNA na području Dubrovnika pukovnik Radomir Damjanović izjavio je danas Tanjugovom izveštaču da su te jedinice „blokirale ustaške snage na najznačajnim mestima oko Dubrovnika“ i da očekuju njihovu predaju jedinice JNA sada „čiste“ terene kojima su ovladale. Zarobljeno je oko 200 hrvatskih gardista i policajaca. (*Dnevnik*, 12. oktobar 1991)

S ARTILJERCIMA, U OKOLINI OSIJEKA
- NA TERENU 200 DANA -

Jedinica kojom komanduje Milomir Milosavljević Pirke podržavala proboj iz Osiječke kasarne – Vešto doveli izdajnika u ruke pravde

Negde u blizini Osijeka, sa mesta sa kojeg se vide pogoni „Saponije“ i kućice predgrađa, na položajima se nalazi i jedinica kojom komanduje kapetan I klase Milomir Milosavljević Pirke. Na terenu se nalaze već gotovo

200 dana. Za to vreme nisu imali nikakvih gubitaka, ostvarili su mnogo vatrenih zadataka i ispalili preko četiri hiljade projektila.

BOBOTA JE SLAVONSKA TVRĐAVA

Mada im front nije blizu, jedinica TO iz Bobote u Vukovaru vodi ogorčenu borbu sa MUP-om i „zengama“. – Kako je stanje u Ćelijama, Silašu, Korodu, Antinu, Markušici

Teritorijalna odbrana Istočne Slavonije, Baranje i Zapadnog Srema u ovom trenutku pod svojom kontrolom ima 3.000 kvadratnih kilometara teritorije. Ipak, veći gradovi kao što su Vukovar, Ilok, Vinkovci, još su u rukama „mupovaca“ i „zengi“. Ustaše se nalaze i u nekim hrvatskim selima u kojima imaju obilatu pomoć naoružanih hadezeovaca, što sve otežava odbranu ove teritorije i proterivanje crnokošuljaša , ustaša i zengi.

Počela berba

U centru Botote živost. Na zgradi mesne zajednice na jarbolu se vijori srpska zastava sa starim srpskim grbom. Na svakom koraku pripadnici JNA, Teritorijalne odbrane i milicije. Da nije njih, ne bi se poznavalo da je ovde rat. (*Dnevnik*, 12. 10. 1991)

SVEČANA OBAVEZA VOJNIKA U NOVOM SADU
- ARMIJA NE ŽELI RAT -

Određene snage u zemlji žele po svaku cenu da onemoguće JNA da izvrši svoj ustavni zadatak, a u hajku protiv Armije su se uključili i Stjepan Mesić i Ante Marković, rekao je pukovnik Rade Blažević

U ime komande Novosadskog korpusa, pukovnik Rade Blažević je tom prilikom rekao da je ovo vreme za patriotizam koji je mnogo puta u našoj istoriji potvrđivan na ovim prostorima. Ali, ne krivicom Armije, sada smo došli u situaciju kada je neophodno i praktično dokazivati spremnost i sposobnost JNA u odbrani domovine.

Armija se stavlja u ulogu glavnog krivca i čini se sve da se razbije i oslabi kako bi bila bačena na kolena pred nadirućim fašizmom iz zapadnog dela zemlje – rekao je pukovnik Blažević. U hajku protiv JNA su se uključili i Stjepan mesić i Ante Marković. Savezni premijer, kao produžena ruka fašistoidne klike i Tuđmanove soldateske, traži obustavu mobilizacije JNA kako bi je onemogućio da spasava životne interese onih koji žele da žive u preuređenoj Jugoslaviji. Međutim, on se nikada nije suprotstavio ustašoidnoj vlasti Franje Tuđmana već je zdušno podržavao „operaciju kalašnjikov“ i

stasavanje ustaških formacija. Sličnih pokušaja razbijanja JNA ima i u drugim krajevima, počev od neupućivanja regruta, nagovaranja na dezerterstvo rezervnog kadra pa do sprečavanja mobilizacije i proglašavanja „neutralnosti“ pojedinih republika i tobožnje brige za ljude.

JNA želi da spreči krvoproliće na kriznim područjima, da deblokira kasarne i vojne objekte, zaštiti srpsko i svako drugo stanovništvo od genocida i oslobodi pripadnike JNA i članove njihovih porodica od nezapamćenih progona. Rat žele, dodao je on, povampirene domaće fašističke snage, izdajnici i nacionalistički lideri koji u slepoj borbi za vlast guraju svoj narod u katastrofu.

Neki naši dojučerašnji, nazovi drugovi, učinili su veliku izdaju. Oni su se našli u redovima naših neprijatelja i nisu prezali da pucaju u nas. I sada to čine svom žestinom. Izdaju je naš narod osudio i ona neće proći nekažnjeno. Izdajnike je svuda stizala zaslužena kazna i uvereni smo da će tako biti i ovoga puta. Mi smo naše redove ojačali. (*Dnevnik*, 13. oktobar 1991)

USPEŠNO ZAVRŠEN PRVI SUSRET PREDSTAVNIKA EVROPSKE ZAJEDNICE I SRPSKIH KRAJINA
- SRBI NE OSTAJU U HRVATSKOJ -

Milan Babić i Goran Hadžić odbili status manjine za deo srpskog naroda u Hrvatskoj i zatražili priključenje Jugoslaviji i promenu granica

U Parizu je, po obostranim ocenama, uspešno završen prvi susret predstavnika srpskog naroda u Hrvatskoj i Evropske zajednice, iako su u izlaganju stavova došle do izražaja poznate razlike. U razgovorima su učestvovali Milan Babić i Goran Hadžić, predstavnici Kninske krajine, odnosno Slavonije, Baranje i zapadnog Srema i holandki ambasador Herni Vejnands, glavni koordinator radnih grupa Haške konferencije o Jugoslaviji.

Babić i hadžić su, kako je saopšteno na konferenciji za novinare, odbili status manjine za deo srpskog naroda u Hrvatskoj i zatražili priključenje Jugoslaviji i promenu granica. Henri Vejnands je insistirao na nepromenljivosti granica i na specijalnom statusu srpskog naroda u Hrvatskoj. On je pri tom naglasio da u današnjim razgovorima nije bilo reči o JNA. Babić je naglasio da je „njeno dalje prisustvo u Hrvatskoj od najveće važnosti, jer jedino ona može da garantuje da će srpski narod preživeti“.

USTAŠKE FABRIKE LAŽI

Položaj ustaških bojovnika u Vukovaru je sve bezizlazniji i njihova najcrnja propaganda neće ga popraviti

Informativna služba, komande i jedinica 1. vojne oblasi odavno su prestale da demantuju svakodnevne izmišljotine i propagandne besmislice ustaških fabika laži. Položaj ustaških bojovnika u rejonu Vukovara je sve bezizlazniji. Njihova najcrnja propaganda neće ga popraviti, ističe se u saopštenju informativne službe prve armijske oblasti.

KOLONA HRVATSKE POMOĆI VUKOVARU ZASTALA U VINKOVCIMA
- OPET PREKRŠILI DOGOVOR -

Konvoj zaustavila Armija, jer je među lekovima i hranom otkrila oružje, municiju i bombe

Služba za informisanje komande prve vojne oblasti obaveštava javnost o sledećem: "Konvoj je, kako smo već obavestili javnost, trebalo da uđe u Vukovar juče, ali mu to nije omogućeno od strane JNA, jer je među lekovima i hranom otkriveno oružje, municija i bombe, u šta su se uverili i članovi mirovne misije koji su pratili tu kolonu. Takođe, hrvatska strana nije poštovala zadati put kretanja do Vukovara, jer su ponuđeni pravci, kako su sami priznali, minirani.

Kršenje dogovora od strane predstavnika hrvatske nastavljeno je i danas, u šta se uverila i međunarodna mirovna misija koja je odbila da prati konvoj zato što hrvatska strana ni juče nije ispoštovala dogovor. Ponovo su tražili da do Vukovara idu peko Bršadina, što im nije dozvoljeno. Inače, videvši da će u transportu biti otkrivene, verovatno, i druge vrste naoružanja, kolona se juče sama vratila i trenutno se nalazi u Vinkovcima“, saopštila informativna služba prve vojne oblasti. (*Dnevnik*, 13. oktobar 1991)

USTAŠKI PUCNJI U ISTINU

Decenijama pripremani plan za razbijanje Jugoslavije je dobio i egzekutore – slovenačke i hrvatske secesioniste. U ime demokratije, evropski mirotvorci su nam za šefa države uporno naturali dokazanog izdajnika Stipu Mesića. Na žalost, pristali smo da nam Juda bude šef države. Ta ista Evropa je garantovala i razoružavanje paravojnih organizacija i mir u Hrvatskoj. I ništa od silnih obećanja. (*Dnevnik*, 13. oktobar 1991)

(*Teroristi i ustaše obučavali su se pre Drugog svetskog rata u Mađarskoj i radili na razbijanju Jugoslavije. – Mađari očekivali reviziju granica želeći da prigrabe Baranju, Bačku i Banat*)

Započeli smo ovu godinu filmom SSNO o hrvatskom ilegalnom uvozu „kalašnjikova“ iz Mađarske. Iako su postojali svi dokazi da je oružje uvezeno

iz Mađarske, vlada ove zemlje je to negirala. Pritisnuta i sopstvenom opozicijom, morala je to da prizna, ali se pravdala da tada hrvatska nije bila u ratu i da su joj oružje prodali kao posebnoj republici, ne smatrajući da se time mešaju u unutrašnje stvari Jugoslavije.

Mađarska direktno umešana

No, istorija nas uči da je i pre Drugog svetskog rata Mađarska bila umešana i direktno radila protiv Jugoslavije. Valja podsetiti da su atentatori na kralja Aleksandra I Karađorđevića čija je godišnjica pogibije nedavno obeležena, svi došli sa majura Janka – pusta u mađarskoj, gde su uz znanje mađarskih vlasti pripremali atentate, diverzije i buduću ustašku pobunu.

Povratak iz poluvekovnog izgnanstva o predratnim, ratnim i poratnim prilikama, o Draži Markoviću, Draži Mihajloviću, Nediću, Grolu i Josipu Brozu. – I povratku demokratije u Srbiju

Posle nemačke invazije javili su se četnički pokret i partizanski ustanak. Kakav je za vas bio izbor u tom košmaru?

Izobra nije bilo mnogo. Mislim na Srbiju, jer je svaka religija imala posebne uslove. Ne kažem u šali da bih, da sam bio u Bosni, sigurno završio u partizanima. Ako ste bili u Srbiji, morali ste završiti s Dražom Mihajlovićem.

Većina zatvorenika u Srbiji bila je iz Dražinog pokreta.

Ja sam proveo skoro šest meseci u logoru i nijednog trenutka komunisti nisu bili većina. Uglavnom su to bili Dražini seljaci iz severoistočne Srbije, mi ih nismo zvali četnicima. Četnici su bili u Bosni i Dalmaciji.

Ko vas je držao u zatvoru?

Nemci. Ljotićevci su mogli da uhapse i da predaju nekom, ali sami nisu imali zatvore, njegova straža je čuvala jedno vreme i banjički logor. Nedić nije bio ono što se misli u javnosti: on je bio jedna jadna varijanta, da se spase što se spasiti može. (Dnevnik, 13. oktobar 1991)

ZAŠTO USTAŠE VEĆ MESECIMA USPEVAJU DA ODBRANE BOROVO NASELJE I VUKOVAR
- ZVERSTVA IZ KATAKOMBI -

Pod Vukovarom je četiri kilometra podzemnih tunela iz kojih gardisti kreću u napade na Armiju i srpske oslobodioce, a koristi se i nova, do sada neupotrebljena kanalizacija između ovog grada i Borova naselja. – Sve je izvesnije da se u podrumu TO Vukovara zbio do sada nezapamćen pokolj nad Srbima

Vukovar je u jakoj blokadi, i pitanje je dana kad će biti potpuno očišćen od Tuđmanove vojske.

Optimističke izjave pripadnika Armije i srpskih oslobodilaca naročito ne jenjavaju poslednjih dana, jer se bitka za Vukovar rasplamsava, pa ipak – ovaj grad žilavo brane najekstremnije ustaše.

Još avgusta, kad su Borovo naselje i Vukovar pripadnici Armije žestoko tukli artiljerijom i avijacijom, bilo je najavljeno da će dva mesta „biti oslobođena za dan-dva“. Do toga, na žalost, nije došlo, a posle toga su usledile krvave borbe u kojima je i na strani srpskih oslobodilaca, pa i Armije bilo žrtava.

Grad je (do sada) odbranjen zahvaljujući – gradu pod zemljom!?

Bitka za svaku kuću

Stanovnici Vukovara, posebno oni „bolje obavešteni“ odavno su znali da ispod grada postoji skoro četiri kilometra puteva, da su u dobrom stanju i da su, kad je buknula bitka za Vukovar i Borovo naselje, oni odmah počeli da se koriste. Iz podzemnog grada gardisti i mupovci efikasno su dejstvovali posle svakog napada oni bi se sklanjali u hodnike, odmarali i vraćali u borbu.

Šahtovi

Ustaše u Vukovaru i dalje za svoje operacije koriste kanalizaciju, ali su se i srpski oslobodioci dosetili kako da im podzemni hodnici po svemu sudeći budu – večno utočište. U oslobođenim delovima grada šahtovi na kanalizaciji se odmah zavaruju i na njih se doprema velika količina zapečnog materijala.

Srpski oslobodioci i pripadnici Armije odlučili su, inače, da ustašama iz Vukovara ne dozvole povlačenje, jer za svoja nedela moraju da odgovaraju. (*Dnevnik*, 13. oktobar 1991)

ILOK SE SPREMA NA ISELJAVANJE

Komandant jedinice JNA, koja obezbeđuje most „25 maj“ pukovnik Petar Grahovac izjavio je večeras u Bačkoj Palanci, posle pregovora sa Iločanima u Šidu da je većina stanovnika Iloka na referendumu u nedelju odlučila da se iseli sa svojih ognjišta. Prema podacima, od 3.553 glasača, protiv predaje oružja i za iseljavanje iz Iloka glasalo je 2.519 Iločana, dok je 940 njih bilo da se armiji preda oružje i da ostanu u gradu. Ako se uzmu u obzir i iseljeni stanovnici Iloka, računa se da je za iseljavanje glasalo više od 5.400 od ukupno 6.500 stanovnika koliko Ilok ima.

Kao najznačajniji razlog za iseljavanje Iločani su naveli zabrinutost od onoga šta će biti posle odlaska JNA iz njihovog grada i strah od revanšizma. Pukovnik Grahovac je ocenio da je to novi pokušaj da se izmanipuliše javnost,

s ciljem da se prikaže kako su građani u Iloku ugroženi i primorani da se isele. Nama to nije cilj, već su naši napori usmereni na to da se svim građanima obezbedi miran život – dodaje pukovnik Grahovac i još jednom naglasio da svim građanima koji ostanu u Iloku JNA će garantovati potpuni mir i bezbednost. Ako u četvrtak dođe do iseljavanja, konvoj će ići pravcem Ilok - Šid- Adaševci. (*Dnevnik*, 15. oktobar 1991)

RAT ZA CEO ŽIVOT

Više od dva meseca Mirkovčani su bili potpuno blokirani, opkoljeni, tučeni iz svih vrsta oružja, ali – nisu poklekli!

Četrdesetak kilometara u dubini ratišta u hrvatskoj, odnosno u Zapadnom Sremu, od Šida ka Mirkovcima – stravične slike. Prvo, razrušeni Tovarnik. Tu je pre manje od mesec dana bilo žestokih borbi, kadas jedinice JNA popunjene rezervistima iz Srbije i Vojvodine, pribole front. Zatim: razaranja u Ilači, Šidskim Banovcima Oroliku, Sremskim Lazama, Slavkovcima i, naročito, u Starim Jankovcima. Ta sela sada drže pripadnici JNA kojima, kako gde, pomažu meštani.

U selima s pretežno srpskim življem teritorijalci i vojnici su jedno.

Na ulazu u Mirkovce, koje slobodno može poneti epitet selo-heroj, uništen transporter, straže teritorijalaca i vojnika.

Položaje drže, uglavnom, rezervisti iz Beograda.

Nemamo reči da se zahvalimo mnogim ljudima u Vojvodini, Srbiji, Novom Sadu, koji su nam pomogli. Pitamo da li je bilo nekih pregovora o pimirju, o tome kako dalje živeti?

Prekinuli smo pregovore još od aprila, kada je načelnik vinkovačnog MUP-a i lažni predsednik opštine istrčao da na železničkoj stanici na tenkove JNA isakne šahovnicu. Od tad mi sa njima nemamo šta da pregovaramo. Za nas pregovora sa ustašama nema. Oni traže primirje kada su u najtežoj situaciji, kada nešto žele da podmuklo naprave. Ranjavaju naše ljude, žene decu... Suživota sa njima više nema, rekao nam je Tešić. *Dnevnik*, 15. oktobar. 1991)

ARKAN I KAPETAN DRAGAN – ZAJEDNO

„Dnevnikov" fotoreporter Martin Candir napravio je ovih dana ekskluzivne snimke, na slavonskom ratištu, dvojice najpoznatijih srpskih boraca, simbola srpskog otpora povampirenom ustaštvu – kapetana Dragana i Željka Ražnatovića Arkana. To je, inače, njihovo prvo zajedničko delovanje na

ratištu i pripremanje srpskih dobrovoljaca za odbranu srpske zemlje i ugroženog naroda. Time ovi snimci dobijaju još više na eksluzivnosti.

Snimci su napravljeni u Centru za specijalnu obuku teritorijalaca „negde u Slavoniji" koji postoji već četiri meseca. Pod nadzorom Arkana radi oko 100 instruktora, koji mesečno obuče preko hiljadu ljudi. Oni se posle obuke upućuju u prve borbene redove na ratištima Slavonije, Baranje i zapadnog Srema. U Centar je sada stigao i kapetan Dragan, koji je izjavio da je zadivljen opremljenošću Centra i disciplinom među srpskim dobrovoljcima. Ovi borci ne puše i ne piju, čak ni kafu.

Od Arkana i kapetana Dragana saznali smo da će im Vlada Srbije dozvoliti osnivanje ovakvih centara širom Srbije. Sve treba, kažu, da bude legalno, samo pod jednom zastavom, države Srbije. Nikakve stranačke vojske ne dolaze u obzir. (*Dnevnik*, 15. oktobar 1991)

VOJSKA NA STADIONU „VUTEKSA"

Nastavak borbi u Vukovaru. – Konvoj humanitarne pomoći „do daljeg" u Đakovu. – „Iznimno mirna" noć u Osijeku. – Manji okršaji oko Nove Gradiške i Siska. – Armija počela čišćenje Cavtata

Hrvatski radio je juče „priznao" da je JNA zauzela sportski stadion „Vuteksa" i tvrdi da se odatle po položajima hrvatske odbrane Vukovara puca iz bestrzajnih topova.

USPEŠNI POSREDNIČKI RAZGOVORI GORBAČOVA S PREDSEDNICIMA SRBIJE I HRVTSKE
- SPORAZUM MILOŠEVIĆA I TUĐMANA O MIROVNIM PREGOVORIMA -

Dvojica lidera potpisali memorandum da će u roku od mesec dana početi pregovore o svemu spornom, a od SSSR-a, SAD i EZ traže usluge dobre volje u organizaciji i održavanju pregovora

Predsednici Srbije i Hrvatske Slbodan Milošević i Franjo Tuđman sporazumeli su se večeras u Moskvi da u roku od mesec dana otpočnu mirovne razgovore i pozvali Sovjetski Savez, Sjedinjene Američke Države i EZ da pomognu u njihovom organizovanju.

Potpuna saglasnost

Predsednik Srbije Slobodan Milošević izjavio je večeras novinarima da je s predsednikom Sovjetskog Saveza Mihailom Gorbačovom postigao

potpunu saglasnost mišljenja da je miran put rešenja jugoslovenske krize „jedino human i pravedan"

Slobodan Milošević je izneo ocenu da „predsednik Gorbačov ima sasvim realnu sliku svega što se događa u Jugoslaviji. Milošević je takođe istakao da svaki narod ima podjednako pravo na samoopredeljenje i izražavanje volje u pogledu budućih odnosa u Jugoslaviji. Nadamo se da će jednom takvom putu Sovjetski Savez pružiti punu podršku, rekao je on. (D*nevnik*, 16. oktobar 1991)

DUŽNOSTI POZADINE

Dostojanstvo, čast i čvrstina u odgovorima na napade nisu nikakve romantičarske zablude, nego realni faktori u jačanju snaga za otpor nasilju. Kukavičluk, slabost i podvijanje repa, samo su signal agresivcima za još beskrupuloznije napade. Prema tome, pretnje treba objektivno i javno, bez ulepšavanja, ocenjivati i ukazivati šta im je cilj. Posebno pretnje vojnom silom. Za takvu intervenciju nema nikakve osnove, sem kršenja svih međunarodnih pravnih, moralnih i humanih konvencija, a to je, zna se, fašizam.

Na ratištu se gine. Otpor u psihološkom radu mora pružiti pozadina svim sredstvima. Pozadina mora i učiniti sve da se vojsci olakša izvršenje zadatke jer idu hladni i kišoviti dani. U tome je malo onih, osim dece, koji nemaju svoje obaveze i dužnosti. Naše defetiste i mutivoda treba javno raskrinkavati i upozoravati.

Jer, rat je, i to prljav i nemilosrdan. A u ratu ne može baš se biti kao u miru pa ni demokratija, posebno lažna.

UČENICI VI-1 OŠ „DOSITEJ OBRADOVIĆ", NOVI SAD
- ČUVAJTE SE I VRATITE SE -

Našem razrednom Neši Vasiću, koji je na frontu, negde u Slavoniji

Dragi naš razredni!

Otkako ste pre mesec dana otišli, svakog dana iščekujemo Vaš povratak. Mnogo nam nedostajete. Brinemo se da li imate krov nad glavom, naročito kad vidimo da počinje kiša, a kad dobijemo užinu pitamo se da li ste vi jeli.

Mi smo dobro i zdravo, pa to više nego ikad želimo i Vama. Još uvek smo aktivni, jer hoćemoda ostanemo najbolji razred u školi (pale su i prve petice).

Iz Otočca nam je stiga nova učenica, Renata, veoma umiljata, smeđa, crnooka devojčica. Brzo se uklopila u naše društvo i odmah se pokazalo da je odličan đak.

Milan još viče: „Nastavnice!" i skače da bi dobio reč. Mića se zaljubio, ali neće da prizna ni to, ni u koga.

Kad dođe petak i razredni čas, mi se snuždimo jer mesto Vašeg vedrog nasmejanog lica, u učionicu ulazi tuđe, nama nepoznato lice nove nastavnice. Nedostaju nam Vaše „bukvice" i poučne izreke, a naročito odlasci u bioskop.

Išli smo nedavno na „Delfin-bal" u Beograd s drugarima iz VI-2, a nas je vodila nastavnica geografije. Bilo je zabavno i veselo naročito u povratku. Morali smo da zaustavimo autobus kraj kukuruza i onda je nastala jurnjava i smeh. Cuka šeprtlja je pao u koprive i odmah su mu iskočili plikovi, šta ga nije sprečilo da se sam sebi slatko smeje. I on Vam poručuje da ima simpatiju, ali neće da je otkrije.

Kada budete došli, nadamo se da ćemo Vas obradovati dobrim ocenama i da ćete se ponositi nama, kao što smo mi ponosni na Vas.

Čuvajte se i vratite nam se što pre, dragi razreniče, vojniče!

Voli Vas Vaš VI-1.

P.S. Pismo upućujemo preko „Dnevnika" jer ne znamo adresu, a i čuli smo da ove novine redovnije stižu na front od pošte. (*Dnevnik*, 16. oktobar 1991)

KAKO JE MAJOR JNA MILAN TEPIĆ SA NEKOLICINOM SVOJIH DRUGOVA I JOŠ OKO 200 MUPOVACA I GARDISTA ODLETEO U VAZDUH
- SINĐELIĆ NAŠEG DOBA -

Hrvatski bojovnici devet dana držali pod blokadom kasarnu i veliko vojno skladište Bademik kod Bjelovara. Po podne, 29. septembra je kasarna već bila u rukama mupovaca i gardista. Nije bilo druge, starešine i vojnici su potpisali kapitulaciju – predaja ili smrt.

Dan ranije, kažu, major Tepić je u vojnom skladištu sakupi svoje vojnike i pitao ih:

„Ko hoće da se preda, neka istupi korak napred!"

Niko se nije javio, a bilo ih je jedna desetina hrabrih. Major Tepih je odlučno rekao da on nipošto neće pasti živ u ruke neprijatelju, ali, govorio je vojnicima, da to od njih ne može da zahteva. I svi su odabrali radnije smrt, nego ropstvo.

Sutradan HTV je objavio vest: „Suludi major Tepih je digao u vazduh vojno skladište u Bademiku u kojem je poginulo i 200 naših pripadnika oružanih snaga hrvatske“.

Dragice, tvoj Milan je poginuo, ali herojski je poginu, ko pravi junak“, bilo mi je jasno da više nikada neću videti svoga Milana.

BORCI UCRTAVAJU GRANICU

Granica neće ići između Vinkkovaca i mirkovaca, neće biti nas ili njih, granicu će povlačiti oni koji ovde krvare, a ne oni koji sede u foteljama – kategoričan je Milovan Tešić

Granica neće ići između Vinkovaca i Mirkovaca. Ili neće biti Vinkovaca ili mirkovaca. Ostaće samo bundeve. Nećemo dozvoliti da granicu povlače oni koji sede u debelim foteljama, nego onaj koji je krvario ovde – kategoričan je Milovan Tešić, zamenik komandanta odbrane Mirkovaca. Reči ovog ratnika svedoče o dubokim i nepremostivim podelama dva naroda na ovom terenu. Posle pedeset godina zatišja, ali i mirnog zajedničkog života ponovo su otvorene stare rane.

Jedan od onih koji je među prvima osetio udar hadezeovske ruke bio je Vukašin Egić, sada komandant odbrane Mirkovaca.

Nisu mogli da mi oproste kada sam organizvao osnivački skup Srpske demokratske stranke. Tada smo prodefilovali kroz Vinkovce, noseći sedamdesetak srpskih zastava, a sa svojim učenicima sam izlepio plakate – kaže Egić, koji je radio u školi kao profesor fiskulture. (Dnevnik, 16. oktobar 1991)

„DNEVNIK“ TRAGA ZA NESTALIM SOVJETSKIM NOVINARIMA
- ZLOČIN U STARIM JANKOVCIMA -

Viktor Nogin i Genadij Kurinoj bili su u Mirkovcima i otišli za Stare Jankovce, gde su nađene njihove beležnice i dokumenta. – Tela sovjetskih novinara najverovatnije bačena u jamu s leševima šezdesetak zaklanih civila, dece i vojnika

Evidentno je da su 7. oktobra nađeni dokumenti sovjetskih novinara koji su u Mirkovcima pravili intervjue, koji su došli da svetu pokažu istinu. Tačne podatke ima istražna služba Vojno istražnog zatvora u Beogradu. Njihovi leševi s dokumentima koje ustaše nisu uspele da sklone nađeni su u jami gde je bilo jako puno leševa Srba. Ista je i sudbina dojice ruskih novinara. Njihovi su leševi pokupljeni i sahranjeni jednu veliku grobnicu u Starim Jankovcima. Obdukcija će pokazati istinu – rekao nam je Tešić.

NASTAVLJAJU SE PREGOVORI O KONVOJU POMOĆI ZA VUKOVAR

Prepodnevni susret i pregovori predstavnika JNA i hrvatskih snaga o sprovođenju sporazuma o prekidu vatre nisu dali nikakvog rezultata, pa je dogovoreno da se dve strane susretnu danas popodne i novoj rundi pregovora kojoj će posredovati grupa misija posmatrača Evropske zajednice.

IZJAVA PREDSEDNIKA VLADE SO SLAVONIJE, BARANJE I ZAPADNOG SREMA

Predstavnik srpske oblasti i u Predsedništvu Jugoslavije

Dalj, 15. oktobra

„Sprski narod u ovoj Oblasti, koji je van Republike Srbije, a sada je u okviru Krajine, znači nije više u okviru Hrvatske, trebalo bi da ima svog predstavnika na najvišem nivou zemlje u kojoj i on želi da bude“ – izjavio je danas Tanjugu predstavnik Vlade Srpske Oblasti Slavonije, Baranje i Zapadnog Srema Goran Hadžić objašnjavajući motive za takav zahtev. Mi ne želimo da budemo federalna jedinica, dodao je on, ali samostalna u svakom slučaju želimo da budemo.

Govoreći o statusu tog predstavnika Oblasti u predsedništvu zemlje, Goran hadžić je ocenio logičnim da Srpska Oblast Slavonije, Baranje i Zapadnog Srema ima svog predstavnika u državi koju priznaje, bilo da ima ravnopravni ili neki drugi status.

Goran Hadžić je, takođe, izjavio da je srpska oblast izrazila želju da je prihvate i da budu učenici takozvane „Beogradske inicijative“, jer smatraju da to bez njih i njihovog učešća neće moći da se sprovede. (*Dnevnik*, 16. oktobar 1991.

PROSTOR SEVERNO OD BOSUTA DO DUNAVA I VUKOVARA KONTROLIŠU JEDIDNICE JNA
- BORBE KOD SELA MARINCI -

U jučerašnjim okršajima ranjeno nekoliko vojnika

U današnjim okršajima je, kako saznajemo, ranjeno nekoliko vojnika. U Negoslavcima je stacionirana jedinica JNA, a tu je i bolnica u kojoj se prihvataju ranjenici i odakle se, nakon prve lekarske intervencije, helikopterima transportuju u Beograd.

Ceo prostor severno od reke Bosut do Dunava i Vukovara sada kontrolišu jedinice JNA. Sela su uglavnom napuštena, a stanovništvo u njih polako počinje da se vraća.

Lokalno stanovništvo, uz pomoć Armije, počinje da uspostavlja valst, a formirane su i prve jedinice milicije Srpske oblasti Slavonija, Baranja i Zapadni Srem.

Na tom području danas je boravila i Posmatračka misija Evropske zajednice.

KAKO JE MALI MILENKO PAVIĆ OBUKAO VOJNIČKU UNIFORMU
- A TEK MU JE 12 LETA -

Došao je kod dede i bake u selo Lađevicu na letnji raspust a umesto bezbrižnog odmora i dečijih igara, zatekao ga rat

Tek mu je 12 leta i koji mesec više. Dete. Ma kakvo dete! Milenko Pavić, tako se zove naš junak, postao je vojnik, vojničina i po. Ima pravu, pravcatu vojničku uniformu, vojnički šlem, na reveru bluze i zvezdicu. Ne, nije Milenko još dogurao do nekog čina. Bluzu mu je samo pokloni potporučnik Savo Kovačević. Dao mu je i šlem, a pantalone je morao da malo skrati i u pojasu da suzi.

Mali je jedno jutro, nije se bilo dobro ni razdanilo, došao u komandu jedinice i onako još s vrata pitao:

Trebam druga komandanta.

Što će ti drug komandant, odgovorio sam mu, a on htede nešto da kaže, pa obori pogled k zemlji. Zbunio se bio. Priđem mu, upitam ga kako se zove i šta baš da traži komandanta, a on će:

Hoću i ja da budem vojnik. Hoću i gotovo stvar. Tata, tata mi je...

Tata mi je ostao u Zagrebu. Mobilisali su ga, tako mi je rekla baka. Ja ću da budem partizan. Jadno dete, pomislih u sebi, umesto da sada mirno ide u školu (Milenko je šesti razred), on bi u partizane. A onda se setim i Boška Buhe, i mnogih drugih u partizanima koji su rame uz rame sa starijim drugovima branili i odbranili otadžbinu. U meni se nešto prelomi, viđeh pred sobom vojnika, i to odlučnog vojnika! Milenko je za tren odrastao, postao čovek. Uzmem ga za ruku – priča potporučnik Kovačević – i uvedem ga u sobu: „Evo ti vojničino moj šljem, evo ti i ova bluza, malo je povelika, ali ne mari, a naći ćemo i neke hlače i čizme za tebe“.

Dečak je bio presretan. Široko otvorenih očiju gledao je u šlem i zvezdu petokratu, a kada se obukao, pogledao je u staklo na prozoru, a rumenilo mu se slilo u obraščiće.

Komandante, a puška! Daj mi i pušku, molim te!“

Ti češ Milenko, biti uz ranjenike, uz bolnicu, znaš njima je sada potrebnija tvoja pomoć – reče mu komandant, a dečaku to baš i ne bi po volji, ali...

I tako mali Milenko Pavić postade pravi vojnik. Ne odvaja se od vojske i ranjenika. Nosi im vodu, hranu, trkne u selo po ovo ili ono. Kurir. I to partizanski, da se zna.

Mali Milenko stalno zapitkuje dedu i baku kada će tada doći u Lađevicu. Saznali smo da mu je otac mobilisan u MUP Hrvatske. Nije svojom voljom otišao, ali zapretili su mu otkazom, pa je... (*Dnevnik*, 17. oktobar 1991)

TVRDNJA KARDINALA FRANJE KUHARIĆA
- „OVO NIJE VJERSKI RAT“ -

Zagreb, 16. oktobra

Odlučno odbijam da je ovo vjerski rat, izjavio je katoličkom nedeljniku „Glas koncila“ kardinal Franjo Kuharić. On je time odgovorio na, kako je rečeno, „neke komentare na Zapadu da je ovo verski rat između pravoslavnih i katolika“.

„Nisu li u vreme mira katolici rado sudjelovali i pravoslavnim crkvama prigodom njihovih blagdana pa i ovdje u Zagrebu. Bilo je i obratne prakse da su se iskreni pravoslavni vjernici rado družili s katolicima i dolazili na katoličke crkvene proslave. Ovaj rat ima posve druge uzroke i druge ciljeve. A oni koji tako sistematski ruše katoličke crkvene objekte, ne čine to zato jer su pravoslavni nego zato što su bezbošci, nahuškani na mrđnju“ – istakao je kardinal Kuharić.

SOCIJALISTIČKA PARTIJA SRBIJE TRAŽI ODLAGANJE OPŠTINSKIH IZBORA
- SADA JE VAŽNIJI – MIR -

Oko tog interesa treba okupiti ceo srpski narod i sve građane Srbije

Izvršni odbor Glavnog odbora socijalističke partije Srbije odlučio je danas da predloži nadležnim državnim organima da se zbog stanja u zemlji odlože opštinski izbori. Time je Izvršni odbor, kako se ističe u njegovom današnjem saopštenju, uvažio inicijative svog članstva i opštinskih odbora, kao i raspoloženje građana Srbije.

Danas je, međutim, veliki broj građana iz Srbije angažovan u JNA. Među njima je, u regularnim jedinicama i među dobrovoljcima, i veliki broj članova SPS-a napominje se u saopštenju.

Pri tome se, uz konstataciju da predizborna stranačka nadmetanja po prirodi stvari zaoštravaju političku klimu ocenjuje da je u ovom trenutku kada vlada stanje neposredne ratne opasnosti, najvažnije rešavati ona pitanja koja vode trajnom miru. Oko tih interesa treba okupiti ceo srpski narod.

SAOPŠTENJE SLUŽBE SSNO ZA INFORMISANJE
- NOVA TUĐMANOVA LAŽ -

Tvrdnju predsednika Hrvatske o postojanju veze sovjetskih pučista i rukovodstva JNA demantovala odmah i sovjetska armija

Povodom izjave predsednika Republike Hrvatske Franje Tuđmana u Moskvi, služba SSNO za informisanje saopštila je večeras"

„Danas je predsednik Republike Hrvatske Franjo Tuđman, grubo zloupotrebljavajući gostoprimstvo sovjetskih domaćina, iskoristio priliku za još jedan napad na Jugoslovensku narodnu armiju. Tvrdnju Franje Tuđmana o postojanju veze između sovjetskih pučista i rukovodstva Jugoslovenske narodne armije, kao i da je Glavna politička uprava sovjetske armije davala naredbe Jugoslovenskoj narodnoj armiji odmah je demantovala Uprava za štampu Ministarstva odbrane Sovjetskog saveza. Brzina i način reagovanja predstavnika sovjetske armije ukazuje na karakter izrečene tvrdnje i podle namere Franje Tuđmana.

Nama jedino preostaje da još jednom ukažemo da predsednik Tuđman i ostali predstavnici Hrvatske vlasti kontinuirano služe besprimernim lažima i svakovrsnim podvalama sračunatim da JNA kompromituje u očima svetske javnosti".

PISMO HRVATSKE VLADE GORBAČOVU

„I nakon sinoćnog potpisivanja moskovskog sporazuma rat u Hrvatskoj ne prestaje. U ovom trenutku Vukovar je izložen najžešćim napadima do sada. Sugeriram vam da se još iz Moskve hitno obratite porukama u kojima biste se založili za trenutni prekid vatre na svim bojištima", ističe se u pismu predsednika hrvatske vlade Franje Gregurića sovjetskom predsedniku Gorbačovu.

„Sugeriram vam, također, da se javno zauzmete za hitno izvlačenje ranjenika iz Vukovara i obustavljanje svih aktivnosti na organiziranju iseljavanja pučanstva iz Iloka, Bapske i Šarengrada, te deblokadu Dubrovnika i njegove okolice" ističe se na kraju pisma koje je predsednik hrvatske vlade, sa večerašnje senice vlade, uputio sovjetskom predsedniku Gorbačovu, predsedniku Hrvatske Franji Tuđmanu i predsedniku Republike Srbije Slobodanu Miloševiću.

Vukovarska tragedija 1991

PROŠIRENI SASTANAK PREDSEDNIŠTVA DNV
- ZAŠTITITI RATNE IZVEŠTAČE -

Podržana konvencija o zaštiti ove profesije. – Vojvođanski odbor „za izlazak istine u svet". – Antu Markovića na Sud časti. – Pred Skupštinu sindikata novinara Srbije

Jučerašnjem proširenom sastavu Predsedništva Društva novinara Vojvodine kao gosti prisustvovali su generalni sekretar Predsedništva SNJ Rajko Pavićević, predsednik i sekretar Udruženja novinara Srbije Slobodan Lazarević i Dragan Đorđević, kao i predsednik Sindikata novinara Srbije Dragan Mladenović.

Nedopustivo je bilo da su novinarske organizacije Vojvodine, Srbije i Jugoslavije (onog većeg dela federacije koji i dalje čvrsto ostaje u našem Savezu) u minulom burnom periodu bile nedovoljno aktivne – iako je njihovo delovanje sa utoliko potrebnije što o našoj zbilji u svet izlaze i najteže neistine i smišljene laži. Novinarska profesija zloupotrebljena je na najgoru mogući način zarad potreba jedne krvave i prljave profesije. Ako se dokaže farsa i zloupotreba novinara u vezi sa izmišljenim bombardovanjem Banskih dvora u Zagrebu (što je uglavnom već učinjeno), rečeno je na sastanku predsednika SIV-a Antu Markovića

Na sastanku je predloženo da se konačno formira neka vrsta uslovno nazvanog „novinarskog ratnog fonda" jer smo za nekoliko poslednjih meseci postigli neslavan rekord: na bojištima u Hrvatskoj i Slavoniji poginulo je dvadesetak novinara. Isto tako, po okončanju ovog prljavog rata na nekom od stratišta, ili na drugom mestu, treba podići dostojan spomenik novinarskom stradalaštvu. (Dnevnik, 17. oktobar 1991)

ŽESTOKE BORBE OKO VUKOVARA

Snažni artiljerijski dueli oko Vinkovaca, Osijeka, Nove Gradiške i Novske. – Manji sukobi oko Ličkog Osika, Medaka i Ogulina

Vojni izvori su saopštili da su hrvatske snage u opkoljenom Vukovaru pokušale da se pregrupišu, ali da im to nije pošlo za rukom.

Televizija Beograd javlja juče da je posle žestokog artiljerijskog duela između Borova Sela i Borova naselja, u toku prodor srpskih teritorijalaca i JNA prema železničkoj stanici u Borovu Naselju „za čije se oslobođenje vode završne borbe".

Ilok juče oslobođen

Ilok je juče oslobođen, ali polupražan. Iz grada i okolnih hrvatskih sela iselilo se oko 7.000 meštana. Glavnina se uputila prema Šidu odakle će produžiti u Hrvatsku, a dve manje kolone ka Sremu i Bačkoj Palanci. Opkoljeni sa svih strana oko 300 Tuđmanovih gardista i 60 mupovaca predali su jedini pukovnika Petra Grahovca tri kamiona mina, minskih naprava i drugog naoružanja.

Policijski čas

Komanda jedinice JNA koja obezbeđuje most „25. maj" na Dunavu izdala je sinoć naređenje kojim se svim građanima Iloka i okolnih sela zabranjuje kretanje od 18 do 6 časova.

Sinoć jedinice JNA nisu ušle u Ilok. U tom se gradu nalaze samo armijski specijalci koji pročišćavaju teren.

PRAVA VOJNIKA KOJI RATUJU U HRVATSKOJ
- SVIMA STATUS BORACA NOR-a? -

To je suština predloga zakona iznesenog juče pred Skupštinu Srbije

Svim mobilisanim vojnicima, rezervistima i dobrovoljcima, koji učestvuju u međunacionalnom ratu koji se vodi u Hrvatskoj, garantuje se status i prava boraca narodnooslobodilačkog rata. To znači da im Republika Srbija obezbeđuje pravo na socijalnu i zdravstvenu zaštitu, a za vreme provedeno u vojnim formacijama dvostruki radni i penzioni staž. To je suština predloga zakona o pravima boraca mobilisanim na teritoriji Republike Srbije koji su zajednički podneli poslanici Narodne stranke Milan Paroški i Dragoslav Petrović tražeći od Skupštine Srbije da se o njemu izjasni po hitnom postupku.

SAOPŠTENJE SA SEDNICE PREDSEDNIŠTVA SFRJ
- PREDSEDNIŠTVO IDE U HAG -

Svi članovi kolektivnog šefa države pozvani na današnje plenarno zasedanje Konferencije o Jugoslaviji

Na današnjoj sednici na kojoj je raspravljano o Konferenciji o Jugoslaviji koja će se održati 18. oktobra u Hagu, Predsedništvo SFRJ je upoznato sa sadržinom pisma koje je upućeno predsedniku Stjepanu Mesiću, a kopija pisma potpredsedniku dr Branku Kostiću. U tom pismu Predsedništvo SFRJ se poziva da u kompletnom sastavu prisustvuje drugom plenarnom zasedanju u Hagu.

Predsedništvo SFRJ je prihvatilo poziv i odlučilo da učestvuje na Konferenciji o Jugoslaviji, a o sadržaju svoje odluke upoznalo je i članove Predsedništva SFJ koji nisu prisustvovali današnjoj sednici: predsednika Stjepana mesića, dr Vasila Tupurkovskog, mr Bogića Bogićevića i dr Janeza Drnovšeka. (*Dnevnik*, 18. oktobar 1991)

NAZIRE LI SE KRAJ ILOČKE DRAME?
- USTAŠE SE TEŠKO MIRE SA PREDAJOM -

U 7.30 časova vlasti u Iloku predale su Armiji kamion pun oružja i manji deo municije, a oko 8 časova počelo iseljavanje građana iz ovog gradića, mada ih na to vojne vlasti nikad nisu primoravale.- Na svojim ognjištima uglavnom ostaju Slovaci i manji deo Srba

Tako je višemesečna drama Iločana dobila svoj, nažalost, tužan epilog. Još pre 20-tak dana pripadnici JNA su vlastima u Iloku dali ultimatum da razoružaju sve paravojne jedinice i građane, razminiraju prilaze i saobraćajnice u gradu i uklone prepeke. JNA je poručivala da će garantovati miran život svim građanima. Umesto predaje, iločke vlasti su otezale s ispunjavanjem postavljenih uslova pa je ultimatum pomeran čak četiri puta. U međuvremenu su sprovele referendum na kome se 74 odsto građana izjasnilo za iseljavanje i protiv predaje oružja. Pošto je rok za predaju oružja istekao jutros u 7 časova, građani su počeli da se iseljavaju mada ih na to vojne vlasti nijednog trenutka nisu primoravale.

Budite mirni, JNA vam garantuje da vam se ništa neće dogoditi – odgovarao je pukovnik Grahovac. – Niko nikoga ne tera da se iseljava, vojska ne tera narod sa svoga ognjišta, ona je tu da ga brani. Druga je stvar ako se plašite osvete svojih sugrađana koji ostaju u gradu – toga smo već imali u susednim selima Bapskoj i Šarengradu.

Brletić ne veruje vojsci

Drugačije, međutim, misli zapovednik policijske postaje u Iloku Mato Brletić. On je novinarima izjavio da će sa 60 radnika, koliko broji ova policijska postaja, pratiti kolone izbeglica do kraja.

Zadatak policije je – objasnio je on – da čuva hrvatski narod.

Prema njegovom tvrđenju, Hrvati ne žele da žive pod zastavom Srpske Oblasti Slavonije, Baranje i Zapadnog Srema koja će se zavijoriti nad Ilokom čim iz nje krene i poslednje vozilo.

Među stanovništvom koje u Iloku napušta svoja ognjišta pretežno su Hrvati. U gradu ostaju mahom Slovaci kojih je u Iloku oko 2.000, a pretpostavlja se da će ostati i stotinak Srba.

KOMANDA RV I PVO O JUČERAŠNJIM DEJSTVIMA AVIJACIJE

Lovačko-bombarderske jedinice Ratnog vazduhoplovstva i protivvazdušne odbrane izvršile su dejstva u rejonima Vinkovaca, Osijeka, Vukovara, Novske, Gospića, Nove Gradište, Pakraca, Borova i ostrva Šipan kraj Dubrovnika. Vatra iz vazduha otvarana je po utvrđenim objektima, većim grupacijama snaga MUP-a i ZNG i borbenim vozilima.

Prilikom izvršavanja borbenog zadatka iznad sela Tenja kraj Osijeka, snažnom protivavionskom vatrom sa zemlje u 11 časova i 40 minuta, oboren je jedan avion RV i PVO. Pilot je bio prinuđen da napusti letilicu iskakanjem, a brzom intervencijom službe spasavanja vraćen je nepovređen u svoju jedinicu.

Pored pomenutih borbenih letova, avijacijske i helikopterske transportne jedinice RV i PVO izvršile su kao i svakog dana brojna prevoženja ranjenika, ljudstva i opreme, a organizovano je i više letova sa aerodroma Zemunik i Pula za izvlačenje članova porodica vojnih lica prinuđenih da beže od terora hrvatskih vlasti, snaga MUP-a i ZNG.

PISMO GENERALA VELJKA KADIJEVIĆA
HANSU VAN DEN BRUKU
- NEISTINE FRANJE GREGURIĆA -

Očigledna je namera hrvatskog rukovodstva da sprečavanjem ulaska humanitarnog konvoja u Vukovar onemogući realizaciju obaveza koje je preuzelo Memorandumom o sporazumu od 8. oktobra, a da ceo slučaj zloupotrebi u političke i propagandne svrhe

Savezni sekretar za narodnu odbranu general armije Veljko Kadijević uputio je u Hag pismo Hansu van den Bruku. Tekst pisma dostavljenog Tanjugu glasi:

„Poštovani gospodine ministre

U vezi pisma koje Vam je 14. oktobra 1991. uputio godine dr Franjo Gregurić, predsednik Vlade Republike Hrvatske, u kojem, služeći se neistinama, optužuje JNA da nije dopustila ulazak humanitarnog konvoja u Vukovar želim da vas obavestim o sledećem:

Optužbe da je JNA zloupotrebila humanitarni konvoj da u Vukovar dovede nove jedinice i borbena sredstva su bez ikakvog osnova, jer jedinice JNA imaju slobodan pristup kasarni u Vukovaru. Naprotiv, pokret konvoja

prema Vukovaru korišćen je za napade na jedinice JNA i sela Nuštar i Marinci, u kojima je poginulo više pripadnika JNA i civila.

Iz navedenog proizilazi da hrvatskoj strani uopšte nije stalo da konvoj stigne u Vukovar, radi snabdevanja, zbrinjavanja i evakuacije radnjenih i obolelih. Očigledna je namera hrvatskog rukovodstva da sprečavanjem ulaska humanitarnog konvoja u Vukovar onemogući realizaciju obaveza koje je preuzelo Memorandumom o sporazumu od 8. oktobra 1991. a da ceo slučaj zloupotrebi u političke i progagandne svrhe.

Bez obzira na to, želim da vam pružim svoje uveravanje da će JNA i dalje poštovati sve preuzete obaveze iz postignutih sporazuma. Stoga predlažem tri moguće varijante za relizaciju tačke 5. Memoranduma o sporazumu od 8. oktobra 1991:

1.da konvoj uđe u Vukovar najkraćim putem iz pravca kasarne JNA.

2.da konvoj ide pravcem prema sela Marinci, s tim da mu jedinice JNA obezbeđuju kretanje do najdalje tačke pod njihovom kontrolom, a da za dalje kretanje ne snose odgovornost.

3.da se dotur humanitarne pomoći i evakuacija ranjenika i bolesnika izvrši brodom rekom Dunav, kaže general Kadijević u pismu Hansu van den Bruku. (*Dnevnik*, 18. oktobar 1991)

NARODNI POSLANICI NARODNE STRANE PREDLOŽILI
- DOBROVOLJCIMA – STATUS BORACA NOR-a -

Milan Paroški i Dragoslav Petrović predložili parlamentu zakon kojim bi se prava boraca NOR-a obezbedila učesnicima međunarodnog-građanskog rata, dobrovoljcima ili mobilisanim na teritoriji Republike Srbije

Ljudi ginu, drugi se vraćaju osakaćeni – rekao je Milan Paroški. Dok stari borci NO-a 50 godina uspešno rentiraju stare zasluge, novi ne dobijaju ni socijalnu pomoć. Možemo zamisliti šta se dešava s onima koji se vraćaju bez delova tela, a ranije nisu bili zaposleni. Oni su u položaju junaka iz pripovetke Laze Lazarevića „Sve će to naord pozlatiti“ i postaće prosjaci.

Kod nas se vrši licemerna politička mobilizacija, i svima koji se nađu na prvoj liniji fronta upisuje se da su bili na vežbi, a ako su povređeni da je to povreda na radu. To zbog toga što Srbija ne priznaje da j u ratu.

Petrović i Paroški smatraju da bi i to bilo dobro, samo da to područje života bude pravno uređeno, a kako rekoše, time bi se u određenom stepenu, stimulisalo da se ne beži s fronta.

U ZAPADNOM SREMU ŽESTOKI ARTILJERIJSKI DUELI
- TEŠKE BORBE OKO VUKOVARA -

Veliki broj ranjenika primljen u Kliničku bolnicu u Novom Sadu

Na frontu oko Vukovara i Borova Naselja protekla dva dana bilo je mnogo više obostrane artiljerijske vatre nego ranije. Pripadnici JNA i srpski teritorijalci korak po korak, probijaju bedem oružanih sastava Hrvatske, mupvaca i zengi. U tim borbama, međutim saznajemo, bilo je i mnogo žrtava među pripadnicima TO. (*Dnevnik*, 18. oktobar 1991)

ZELENE GRANICE

Prvobitni spisak zvanica za današnji plenarni sastanak Konferencije o Jugoslaviji u Hagu, izazvao je neskriven ljutnju onih kojih na tom spisku nije bilo (naknadno su ubačeni). Predsedništvo Jugoslavije pre svega, koje je svoje razočarenje stavom Haga prema sebi izrazilo već u prvoj rečenici pisma Van den Bruka i lordu Karingtonu, zaprepašćenje i žaljenje što „najviši državni organ i vrhovni komandant" za sastanak u Hagu saznaje iz novina, što ga, predviđaju njegove ustavne nadležnosti, jednostavno isključuju iz pregovora od sudbinskog značaja za Jugoslaviju.

I oni, a u poslednji čas i Mihail Gorbačov, shvataju da su pravi sagovornici republički predsednici i pre svih onih koje je još u Igalu Karington oglasio najodgovornijim za zbivanja u Jugoslaviji.

Najavljuju se pre svega ekonomske sankcije za neposlušne i s njima se, gotovo je sigurno, neće okolišati, a kao poslecnja rezerva (mada je utisak da će se s tim ipak još pričekati i pozivanje na međunarodno-pravnu odgovornost glavnih protagonista onoga što je danas Jugoslavija i što se u njoj zbiva.

Iznoseći svoj stav o jugoslovenskoj krizi (onaj da Srbija traži više nego što Hrvatska želi da da, a Hrvatska nudi manje nego što je Srbija spremna da prihvati) lord Karington nije krio da spas trenutno vidi jedino u stvaranju labavog saveza sadašnjih jugoslovenskih republika. Iza te procene, tvrdi se u diplomatskim krugovima, krije se sasvim precizan predlog koji polazi od apsolutnog prekida rata, povlačenja Armije na teritorije na kojima u Hrvatskoj žive Srbi i stvaranja „zelene linije" kakva već dve decenije deli Grke i Turke na Kipru. Pomenuta linija razdvajala bi zavađene strane dok traju pregovori posle kojih bi bila stvorena neka vrsta konfederacije između Srba i Hrvata u Hrvatskoj. Prihvati li se ovakvo rešenje izbegao bi se potpuni raspad Jugoslavije, rešilo pitanje međunarodnih granica i izbegli sporovi o unutrašnjim granicama.

MIRKOVCI: SIMBOL SRPSKOG OTPORA
- GRANATE ZA DORUČAK -

U protekla tri meseca na Mirkovce je ispaljno tri do četiri hiljade mina i granata od kojih je do sada poginuo 21 Mirkovčanin, a ni jedan nije pao u borbi

Među borcima u Mirkovcima zatičemo Milutina Vučkovića, mladog Beograđanina, koji je došao kao dobrovoljac. Otac mu je na drugom frontu kao oficir. Malo malo šalju nam granate, obično za doručak. Ostaću dok god bude trebalo

Okršaj u kukuruzima

U rovu na straži nailazimo na Branislava Komaricu iz Kovina, potporučnika JNA koji ne na ratištu od 16. septembra. Kaže da iz Vinkovaca pucaju uglavnom noću, privuku se na stotinak metara. Dragan Todorović iz Beograda već prekaljeni borac, poseban okršaj je imao kod Slavkovaca, odakle nosi manji ožiljak visoko na čelu pod kosom. Tukli smo se u kukurzima, prsa i prsa, ima mesec dana. Bio sam među njima. Ova rana je od noža. Oni su se bili zavukli među nas. Taj teren smo očistili, ljudi se vraćaju u ta obližnja sela.

Dok razgovaramo, čuju se pucnji i s jedne i s druge strane. Tu je i vodnik rezervista iz Beograda, koji se predstavlja samo kao Boban. Kaže da su položaj pre desetak dana držali Novosađani, koji su se vratili. Bili su dobri, dodaje, niko nije prošao ovuda.

RAZGOVOR SA VOJINOM DABIĆEM, ČLANOM PREDSEDNIŠTVA SRPSKOG SABORA
- NAUČNO O GENOCIDU NAD SRBIMA -

Informacioni centar Sabora Srba priprema dokumente koji će svetu dokazati šta je fašistoidni režim u Hrvatskoj učinio srpskom narodu. Vojin Dabić iz Istorijskog instituta Srpske akademije nauka i umetnosti jedan je od osnivača i član Predsedništva Srpskog sabora u Beogradu. Srpski sabor je udruženje nezavisnih naučnika, pisaca, umetnika, a osnovni cilj mu je zaštita srpskih intresa. On je nestranačka institucija, koja neće dozvoliti da postane ekspozitura neke stranke niti da u njoj dođe do međustranačkih sukoba

U martu ove godine rodila se ideja o osnivanju Srpskog sabora. Međutim, tada je došla inicijativa da se u Srbiji formira međustranački savet, koji bi se sporazumeo oko minimuma nacionalnih interesa. Srpsko pitanje nije rešeno još od 1918. godine, a kada se ono na valjan način reši, prestaće rat i ubijanje. Samo treba dobra volja da se to učini. Posle 1918. godine Srbi, posebno intelektualci, jačali su duh jugoslovenstva, razvijali jugoslovensku

ideju. U tome su žrtvovani i zapostavljeni mnogi srpski nacionalni interesi. Došlo je čak do gašenja nekih srpskih nacionalnih institucija.

Da li je moguće da Hrvati toliko mrze Srbe, iako su vekovima živeli jedan pokraj drugih, a u jednoj državi sedamesetak godina?

Činjenica je da ta mržnja postoji. Ne zaboravimo da je od 16.veka pravoslavna vera bila zabranjena na prostorima gde su Srbi i Hrvati živeli zajedno. Čak se govorilo da Srbima i na drugom svetu nema oproštaja, što se čak ni na životinje ne odnosi.

Komunisti su posle Drugog svetskog rata nastavili tamo gde je Pavelić stao. Ukidaju se srpske kulturne ustanove, asimilira stanovništvo, insistira na ateizmu, što je najbolji put obezveravanju. Pravoslavna crkva nije nikada imala takvu moć kao katolička. S njom se radilo šta se htelo i nije uspevala da zaštiti srpski nacionalni interes.

Očigledno je da je za rešenje krize i prestanak rata najvažnije određivanje granica između Srbije i Hrvatske. Kako to učiniti?

Rešenje je jednostavno ako Hrvati priznaju Srbima pravo na samoopredeljenje.

Imamo ovde kartu koju je 1940. godine Nemačka vrlo precizno izradila. Na njoj je detaljno zabeleženo koji narodi na kom prostoru u Jugoslaviji žive. Ona bi mogla da posluži prilikom određivanja granica u ovoj zemlji koja se još zove Jugoslavija. Koliko će biti republika, odnosno država, u novoj Jugoslaviji sada je teško reći. Izgleda da su zasad za Jugoslaviju Srbija i Crna Gora.

Šta će raditi Informacioni centar Srpskog sabora?

Već je počeo da izdaje biltene, priprema publikacije i povezuje se sa svetom. Nećemo u svetu osnivati podružnice, ali ćemo postojeće institucije, koje okupljaju naše ljude, obaveštavati redovno uredno i činjenicama o tome kako žive Srbi i šta treba učiniti da se nepravda prema njima ispravi. Radimo na naučno zasnovanom projektu o sadašnjem genocidu nad Srbima.

Činjenica je da su neke zemlje doprinele stvaranju krize. Nemačka kao velika ekonomska sila nije se oprostila sna da izađe na Jadransko more. Lako od te ideje neće odustati. (*Dnevnik*, 18. oktobar 1991)

SASTANAK REZERVISTA I PREDSTAVNIKA VOJNE KOMANDE I GRADA U SO NOVI SAD
- PROMENITI BORCE I NAČIN ORGANIZOVANJA -

Rezervisti s prve linije fronta kod sela Tenje traže zamenu. – Veliko nezadovoljstvo lošom komandom, nedostatkom opreme, hrane i vode a naročito primerima izdaje aktivnih oficira

„Do petka u 8 časova tražimo konkretan odgovor nadležnih, a do subote u 10 časova mora se izvršiti zamena jedinice kod Tenje“, zahtev je koji je juče na sastanku u Skupštini opštine Novi Sad podnelo četrdesetak rezervista iz Novog Sada, sada raspoređenih duž prve borbene linije u selu Tenji.

Rezervisti tvrde da su bez ikakve obuke poslani na položaje koji su 300 metara udaljeni od nekoliko puta brojnih snaga MUP-a i Zbora narodne garde. U toj situaciji njima, osim jednog, komanduju isključivo oficiri rezervisti a bez obzira na to što su pod stalnom artiljerijskom vatrom, nemaju nikakva skloništa, a neki čak ni šlemove.

RODITELJI IZ PLANDIŠTA TRAŽE SMENU REZERVISTA NA RATIŠTIMA
- NAŠA DECA NISU KUKAVICE -

Roditelji vojnika iz Plandišta koji su 6. septembra otišli na vojnu vežbu, odnosno naratištu u Hrvatskoj, tražili su od Komande vojnog okruga Novi Sad da im odgovori na dva pitanja: da li su rezervisti nezamenljivi i zašto i, drugo, ako su zamenljivi, kada će biti zamenjeni. Odgovor koji su dobili nije ih zadovoljio. U objašnjenju dalje stoji da je Predsedništvo SFRJ proglasilo neposrednu ratnu opasnost u kom slučaju se može i produžiti vojna vežba (stoji u Zakonu o vojnoj vežbi) kao što je i učinjeno.

Rat je prva obmana jer naša deca nisu pozvana u rat, već na vojnu vežbu – rekla je jedna zabrinuta maja čiji je sin student otišao 6. septembra. Druga obmana je to što su naša deca bez dana obuke otišla na front.

Ova majka tražila je da se ta deca odmah vrate.

Zatim je tražila što su podržali svi roditelji, da se studentima rezervistima omogući da studiraju, kao i studentima izbeglicama, zatim da se sve izbeglice muškarci od 18 godina otpuste (uz napomenu da jedan takav radi u ITP „Planteks“ u Plandištu kako bi se vatili da brane svoja ognjišta, zatim da Skupština Srbije i njena Vlada prestanu da igraju komediju, već da pravovremeno reaguju na sva događanja u zemlji i da se odmah omogući ostvarenje ideje kapetana Dragana o stvaranju specijalno obučenih vojnika.

Narodni poslanik dr Vučković, rekao je da jedino JNA može sprečiti krvoproliće u zemlji i zato j i došlo do delimične mobilizacije, u suprotnom već bi bili tenkovi i ovde u mirnom Banatu.

MITING REZERVISTA I NJIHOVE RODBINE U INĐIJI

Pred zgradom Skupštine opštine Inđije i danas je održan miting vojnih rezervista i rodbine, kao i jednog broja drugih građana, uz isticanje već poznatih zahteva. Govoreći okupljenima, komandant Podunavske brigade Nikola Kovačević rekao je da je ova jedinica, , dok se nalazila na položajima u Negoslavcima, za izvršavanje zadatka dobila čestitke od najviših organa i da nije tačno da njeno ljudstvo neće posle odmora da se vrati na položaje, već da će se vratiti onda kada i drugi budu izvršili svoje obaveze.

OTVORENA MULTIMEDIJALNA IZLOŽBA „TEROR NAD SRBIMA '91"
- AGRESIJA NA ISKONSKI SRPSKI IDENTITET -

Sadašnji državni i partijski teror nad Srbima u Hrvatskoj samo je nova forma Starčevićevog modela „rešavanja srpskog pitanja", a nastavljači su najdgovorniji u ovoj državi – šef države, šev vlade i šef diplomatije, rekao je predsednik PIV-a dr Radoman Božović

U Hrvatskoj se, ponovo, već godinama odvija institucionalna i personalna gresija na Srbe, državnim i partijskim terorom želi se uništiti sve što je srpsko – jezik, pismo, crkva i sve što čini vekovni i iskonski srpski identitet. Izložba „Teror na dsrbima 91", koja je juče otvorena u istorijskom muzeju Vojvodine, slikom, živom rečju, tonskim i video-snimcima dočarava samo delić strašne stvarnosti, delić slike velikog pogroma nad Srbima u Hrvatskoj, rekao je Božović. U stvari, istakao je dr Božović, jasno je da se radi o novoj formi Starčevićevog modela „rešavanja srpskog pitanja", a taj su model nastavili niko drugi nego najodgovorniji ljudi u Jugoslaviji – šef države, šef vlade i šev diplomatije. I u njihovom predstavljanju suštine sukoba u Jugoslaviji nalazimo svojevrsnu zamenu teza po kojoj su izbeglice teroristi, a zamenjena su mesta žrtava i dželata. (*Dnevnik*, 18. oktobar 1991)

U HAGU JUČE POSTIGNUT SPORAZUM O OBUSTAVLJANJU NEPRIJATELJSTAVA U JUGOSLAVIJI
ULTIMATUM JUGOSLOVENSKIM STRANAMA

Nalaže se bezuslovni prekid vatre, deblokada kasarni JNA u Hrvatskoj i njeno povlačene iz te Republike. – Počela rasprava o sporazumu za globalno rešenje jugoslovenske krize

U okviru Konfrencije o Jugoslaviji u Hagu postignut sporazum o obustavljanju neprijateljstava u Jugoslaviji. On je precizirao da je saglasnost postignuta između članova Predsedništva SFRJ, hrvatskog predsednika Franje

Tuđmana, predsednika Ministarskog saveta EZ Hansa van den Bruka, predsednika konferencije lorda Karingtona i specijalnog izaslanika generalnog sekretara UN Sajrusa Vensa, a u prisustvu predsednika Srbije Slobodana Miloševića.

Sporazum nalaže vrlo hitan i bezuslovan prekid vatre. Drugo, hitnu deblokadu kasarni JNA i vojnih objekata u Hrvatskoj, i treće, da posle deblokade u najkraćem roku počne evakuacija savezne vojske iz tih kasarni i objekata s tim što bi konačni cilj bio njeno povlačenje iz te republike u roku koji će utvrditi triparitna komisija za prekid vatre u Zagrebu.

Hans van den Bruk, lord Karington i Sajrus Vens će pokušati da na današnjem zasedanju izdejstvuju pristanak jugoslovenskih učesnika Konferencije na osnovne principe iz pripremljenog teksta. On ih je ovom prilikom izdvojio pet:

- Suverene i nezavisne republike sa međunarodnim subjektivitetom za one republike koje to žele
- Slobodna asocijacija republika sa međunarodnim subjektivitetom, kako je to predviđeno ovim sporazumom
- Sveobuhvatni sporazum uključujući i kontrolne mehanizme za zaštitu prava čoveka i specijalnog statusa za pojedine grupe i oblasti
- Evropska angažovanja u slučajevima gde je to potrebno
- U sklopu globalnog rešenja priznavanje nezavisnosti onih republika koje to budu želele u okviru njihovih postojećih granica, osim ukoliko se ne postigne neki drugačiji sporazum.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ PREDLOŽIO DA SE POPRAVI PREDLOG LORDA KARINGTONA
- UKIDANJE JUGOSLAVIJE? -

Pet principa sporazuma za globalno rešenje jugoslovenske krize, po mišljenju predsednika Srbije, praktično znače - ukidanje Jugoslavije

Predsendik Srbije Slobodan Milošeić nije prihvaio već je predložio da se „poprave" i dopune načela sporazuma krize koje je predložio predsednik Konferencije o Jugoslaviji lord Karington učesnicima današnjeg skupa u Hagu. Ostalih pet republičkih predsednika su, kako se saznaje, u načelu prihvatili te principe.

Po mišljenju Miloševića, pet principa sporazumaza globlano rešenje jugoslovenske krize praktično znače – ukidanje Jugoslavije. (*Dnevnik*, 19. oktobar 1991)

ESKALIRALI SUKOBI U VUKOVARU
- KRV TEČE DREVNIM GRADOM -

U poslenja 24 sata poginulo više od stotinu ustaša, dok su oslobodioci imali dva mrtva i šest teže ranjenih. – Pored više hiljada žena, dece i staraca, hrvatski bojovnici kao taoce drže tenkovske posade od sedam ljudi i, najverovatnije, još četrdesetak vojnika i starešina koji se vode kao nestali

Artiljerijske jedinice JNA i teritorijalaca danas su uništavale brojna ustaška uporišta jakom vatrom iz oruđa različitih kalibara. Prema još nepotvrđenim informacijama, pripadnici specijalnih jedinica, obučenih za protivdiverzantska dejstva, uspeli su da stignu i do vukovarske bolnice oko koje se takođe vode žestoke bitke.

Ipak, njih je još uvek previše u Vukovaru. Prema svim procenama, reč je o oko četiri hiljade do zuba naoružanih bojovnika spremnih da poginu jer ne smeju živi pasti u ruke oslobodiocima, svesni zločina koje su počinili nad više od deset hiljada nemoćnih žena, dece i staraca koji se još uvek nalaze u gradu.

OKRŠAJI OKO BOROVA NASELJA
- CRNI DAN -

Ranjenici s vukovarskog ratišta preneti su helikopterima na Hirurško odeljenje kliničke bolnice u Novom Sadu, a deo i u novosadsku Vojnu bolnicu. Radi se o prostrelnim i ustrelnim ranama.

DR BUDIMIR KOŠUTIĆ I PRINC TOMISLAV KARAĐORĐEVIĆ POSETILI SOMBORSKU BOLNICU
- SVAKA GREŠKA - VELIKE POSLEDICE -

Priznanje osoblju Bolničkog centra. – Ustaše bi da unište Srbe koji su se drznuli da ne budu katolici. – Nemali broj hrabrih vojnika ranjen i zbog grešaka onih koji su pozvani da donese valjane odluke – dela komandnog kadra u JNA

Sinoć u Somboru boravili predstavnik Vlade Srbije dr Budimir Košutić i princ Tomislav Karađorđević. Tom prilikom oni su posetili somborsku bolnicu, u kojoj je od početka ratnih sukoba do sada zbrinuto preko 450 ranjenika.

Naravno, ja znam da je u situaciji kada se ideološkim sredstvima i aparatima ukazivalo da činjenice stoje drugačije od onoga kako stoje, da su određeni vojni funkcioneri mogli grešiti, ali oni i svi mi morami biti svesni da su posledice njihovih grešaka strašna stradanja mladih ljudi koji ni za šta nisu krivi. (*Dnevnik*, 19. oktobar 1991)

PREDSTOJI ZAMENA REZERVISTA

Do 1. novembra izvršiće se zamena vojnih obveznika iz Vojvodine koji su duže od mesec dana na ratištu u Hrvatskoj, a ubuduće će vojnici obveznici biti u mobilizaciji najduže 45 dana

Ubuduće će se vojni obveznici iz Vojvodine mobilisati najduže na 45 dana, koliko će ostati i vojni obveznici koji su nedavno mobilisani. Vojni obveznici biće uredno pozvani pozivima za mobilizaciju na kojima će biti jasno naznačen rok od 45 dana.

To je najvažniji deo odluke Komande Novosadskog korpusa, Komande Vojnog okruga Novog Sada i pokrajinskog štaba teritorijalne odbrane koju je juče novinarima saopštio komandant Novosadskog vojnog okruga pukovnik Ljubiša Manastirac.

Naša je ocena da su jedinice JNA i teritorijalne odbrane koje se nalaze u rejonima ratnih dejstava u Hrvatskoj izuzetno kvalitetno obavile svoj posao i uspele su da stabilizuju front. Pri tome su pretrpele i određene gubitke. Mada nije običaj da se daju podaci o gubicima, odgovorno tvrdim da je broj do sada poginulih Vojvođana još uvek dvocifren, što je nekoliko stotina puta manje od priča koje kruže.

Komandant Vojnog okruga Novog Sada pukovnik Ljubiša Manastirac podsetio je da se u ratnim jedinicama sada nalazi osam odsto vojnih obveznika, pa zato priče o navodnom izbegavanju odazivanja poziva na mobilizaciju nema osnova, što je pozvan tek svaki deseti sposoban muškarac.

Komandant Novosadskog vojnog okruga najavio je da će vrlo brzo, već početkom iduće ndelje, u Srpskoj oblasti Slavonije, Baranje i zapadnog Srema biti formiran vojno-teritorijalni organi koji će preuzeti poslove mobilizacije i popune ratnih jedinica JNA na tom poručju. (*Dnevnik*, 19. oktobar 1991)

DANAS EVAKUACIJA 160 RANJENIKA IZ VUKOVARSKE BOLNICE
- „LEKARI BEZ GRANICE“ -

Akcija Međunarodne nevladine organizacije „Lekari bez granice“ tokom koje bi sutra iz vukovarske bolnice trebalo da bude evakuisano 160 ranjenika, isključivo je humanitarne prirode, naglasio je na današnjoj konferenciji za novinare u Međunarodnom pres-centru u Beogradu politički savetnik generalnog sekretara ove organizacije Stefan Devo.

Po njegovim rečima, u vukovarskoj bolnici se nalazi 260 ranjenika, ali je tokom jednog dana nemoguće njih sve izvući, pa su „lekari bez granice“ već zatražili dodatne dozvole kako bi evakuisali i preostale ranjenike.

Obezbeđenje konvoju pružiće pripadnici JNA i posmatrači Evropske zajednice „Zeleno svetlo“ za akciju organizacija je, posle dugih pregovora, dobila od predstavnika Armije i hrvatskih vlasti, rekao je Devo. (*Dnevnik*, 19. oktobar 1991)

U STARU PAZOVU
- VRATIO SE DEO REZERVISTA -

Rezervisti napustili bojišta nezadovoljni obučenošću i neispunjenim obećanjima o sadejstvu svih redova vojske

S prvim naznakama po duže mrkle pazovačke ratne noći počeli su autobusima i drugim sredstvima da pristižu rezervisti iz ovog kraja (Vojke, Stare i Nove Pazove, Golubinaca, Belegiša...) koji su se pre nepune tri sedmice jedna skrasili na položajima u Klisi i Bršadinu. U grupama i pojedinačno koji su odavali sliku demoralisane i napuštene vojske, zapušteni, bezvoljni, bradati, nenaspavani, premoreni, pristizali su u ranim jutarnjim satima na obližnju autobusku stanicu i odatle svraćali u poveliku sivu zgradu Opštinskog sekretarijat a za narodnu odbranu da se odjave kao vojni obveznici i da kažu razloge zbog kojih su napustili bojišta.

Još uvek se ne može tačno navesti broj ovih koji su se vratili s bojišta u Bršadinu i Klisi, ali se s izvesnom sigurnošću može pretpostaviti da su u pitanju isti oni ezervisti i njihove starešine koji su u noći 29. septembra pohitali svojim domovima nespremni da se suoče s neizvesnošću ratnih zadataka koji ih očekuju, a bilo ih je tačno 607. Pouzdano se može reći da je blizu 100 boraca iz Stare i Nove Pazove i Golubinaca i drugih okolnih mesta iz ove opštine i dalje ostalo na položajima očekujući da se ratna sreća okrene u njihovu korist.

KONVOJ POMOĆI IDE U VUKOVAR

Sutra u 6,30 ujutro konvoj organizacije „Liječnici bez granica“ kreće iz Novih Mikanovaca za Vukovar. To je danas dogovreno prilikom susreta predstavnika Jugoslovenske narodne armije i hrvatske vojske u sedištu posmatračke misije Evropske zajednice u Zagrebu.

KAPETAN DRAGAN BORAVIO JUČE U NOVOM SADU
- KAPETANOVA HUMANA FONDACIJA -

Fondacija „Kapetan Dragan“ morala bi da postoji bar za dve generacije, jer će se društvo brzo suočiti s problemom zbrinjavanja velikog broja mladih ljudi koji su postali invalidi ratujući u Hrvatskoj

Lutrija Vojvodine učlanila se danas u Fond „Kapetan Dragan“. Prva uplata od 100.000 dinara lično je uručena kapetanu Draganu, koji je juče u Novom Sadu posetio ranjenike koji se nalaze na lečenju u novosadskim bolnicama.

On je, na kraju rekao da je zainteresovan jedino da radi u Ministarstvu narodne odbrane ili Ministarstvu unutrašnjih poslova. (*Dnevnik*, 19. oktobar 1991)

VUKOVARSKE USTAŠE OPET PREKRŠILE PREKID VATRE
- JOŠ JEDNO KRVAVO PRIMIRJE -

Najmanje 100 bojovnika platilo glavom pokušaj da se pod okriljem noći probije iz blokade

Tako je i deseto primirje od kako su počeli sukobi širih razmera, u Hrvatskoj bilo krvavo. Tuđmanovi jurišnici su posle noćašnje provokacije izgubili deo grada koji su nedavno kontrolisali. Naime, danas je potvrđeno da su jake snage oslobodilaca stigle i do Vukovarske bolnice.

Naredba o obustavi vatre

Služba Saveznog sekretrijata za narodnu odbranu za informisanje javnosti ovlašćena je da objavi tekst naredbe Saveznog sekretara za narodnu odbranu generala armije Veljka Kadijevića o prekidu vatre:

„Na osnovu odluke Predsedništva SFRJ od 18. oktobra 1991. godine jedinice oružanih snaga SFRJ će prekinuti vatru na teritoriji Republike Hrvatske i u svemu ostalom postupiti po odluci Predsedništva SFRJ. Prekid vatre stupa na snagu u 12 časova 19. oktobra 1991. godine.

Savezni sekretar za narodnu odbranu, general-armije Veljko Kadijević“.

POSLE MNOGO PERIPETIJA
- HUMANITARNI KONVOJ U VUKOVARU -

Evakuacija ranjenika započeta bez incindenata

Konvoj međunarodne humantiarne organizacije „Lekari bez granica“ ušao je danas u Vukovar i stigao pred gradsku bolnicu.

Prema dogovoru između hrvatskih vlasti i predstvnika JNA, konvoj međunarodne humanitarne misije ima isključivi zadatak da iz vukovarskog okruženja izvuče najteže ranjenike. Posle nekoliko neuspešnih pokušaja i sporova oko maršute, odustalo se od prvobitne namere da se konvojem prebace i namirnice za stanovnike opkoljenog grada.

REAGOVANJA NA MIROVNU KONFERENCIJU U HAGU
- NEPRIHVATLJIV ULTIMATUM -

EZ ponudila dokument za nove sukobe. Vuk Drašković opet kritikuje vlast u Srbiji. Slobodan Milošević nije izdao Krajinu smatra Jovan Radulović

„Začuđen sam da je EZ mogla da ponudi dokument koji bi, kada bi se sproveo u delo, samo umnožio uzroke sukoba“, smatra potpredsednik Izvršnog odbora Demokratske stranke Radoslav Stojanović. – Takav stepen nezavisnosti koji predviđa specijalni status, dovešće do konfliktnih situacija kao što se dogodilo na Kosovu i Vojvodini, a sprovođenje u delo ovakvih autonomija znači da bi konflikti lako ponovo prerasli u oružane sukobe. Nije prihvatljivo za jednu državu da joj se određuje način na koji će živeti, smatra Stojanović, dodajući da je to ultimatum koji se ne sme prihvatiti.

Komentarišući Haški predlog, akademik Antonije Isaković ističe da je u tom dokumentu Jugoslavija uništena, dok se o srpskom narodu uopšte i ne vodi računa, jer bi više od dva miliona Srba na taj način postalo nacionalna manjina. Time bi Srbi posle toliko žrtava u ratovima bili kažnjeni, prepušteni na milost i nemilost novim režimima i postali građani drugog reda.

Srpske zapadne krajine ne smeju se napustiti, smatra lider Srpskog pokreta obnove Vuk Drašković, ali ističe da se malo šta može spasiti sve dok su na čelu oni ljudi koji su i doveli do ovog stanja. Predlog za asimetričnom federacijom, Srbija je kategorički odbila. Ubeđen da još nije sve izgubljeno Drašković rešenja vidi u novoj Srbiji koja će se na pravi način predstaviti svetu, a to je ustavna, parlamentarna monarhija, sa Aleksandrom Karađorđevićem na čelu. Potpisivanje ponuđenog dokumenta EZ koji bi srpski narod u Hrvatskoj stavio u ponižavajući položaj, bilo bi ravno potpisivanju trojnog pakta 27. marta 1941. godine, ocenjuje ministar inostranih poslova Vlade SAO Krajina Jovan Radulović, dodajući da se ipak nisu obistinile priče da će Slobodan Milošević napustiti narod u Krajini. Odbijanje ponuđenog rešenja znači da neće biti izdati oni koji su dali život za slobodu svoga naroda. Srpski narod, zaključuje Radulović spreman je da podnese još više kada zna da ga predstavlja čovek koji je spreman da sa njim podeli sudbinu u ovom dramatičnom, odsutnom istorijskom trenutku. (*Dnevnik*, 20. oktobar 1991. godine)

OVIH DANA U SO SLAVONIJI, BARANJI I ZAPADNOM SREMU
- POČINJU RAD NOVI SUDOVI -

Predstoje hitna suđenja za više teških zločina počinjenih u novije vreme na ovom području

Ovih dana počeće da funkcionišu novoformirani sudovi i javna tužilaštva u srpskoj oblasti Slavonija, Baranja i zapadni Srem.

Najviša sudska instanca u srpskoj oblasti je oblasni sud sa sedištem u Vukovaru, privremeno u Dalju, a može se reći da je po delokrugu i sadržaju rada sličan vrhovnim republičkim sudovima. Po istoj ovakvoj šemi osnovana su dva osnovna javna tužilaštva, jedno Više i jedno Oblasno tužilaštvo. Sedišta su im određena jednako kao i sudovima. (*Dnevnik*, 20. oktobar 1991)

SKALPELI HUMANOSTI ZA TEŠKE RANE

Institut za hirurgiju u Novom Sadu pruža pomoć ranjenicima. O radu ljudi u belim mantilima govori direktor Instituta, docent dr Đorđe Janjić

Rat je za zaposlene u novosadskom Institutu za hirurgiju, po rečima direktora docenta dr Đorđa Janjića zvanično počeo 2. maja 1991. godine.

Da nesreća i apsurd ovog rata budu veći, prva dva naša pacijenta bili su redarstvenici MUP-a Hrvatske, pa smo imali i neprijatnosti.

Od osam povređenih kod nas je dolazio jedan s druge strane. Institut je jedno vreme imao i svoju ratnu bolnicu u okolini Vajske koja je, pre svega, trebalo da ruži psihološku potporu, iako je bila vrlo dobro opremljena. Pomeranjem fronta prema zapadu i stvaranjem mobilnih poljskih bolnica našu bolnicu smo privremeno zatvorili. U svakom momentu može da počne da radi.

RANJENI BORCI SMEŠTENI U VOJVODINI
- U ŠIDU – 20 POVREĐENIH -

U Vojnoj bolnici u Petrovaradinu preko 100 ranjenika. Iz Šida ranjenici prebačeni u Sremsku Mitrovicu, Šabac, Valjevo i Beograd.

Posredstvom Crvenog krsta Vojvodine dobili smo spisak ranjenika i drugih boraca koji su sa hrvatskih ratišta dopremljeni u Dom zdravlja „6. decembar“ u Šidu. Iz ovog doma zdravlja na klinike bolnice u Sremskoj Mitrovici upućeni su Dušan Gajić, 165, rezervista iz Šapca, Milan Milojević, 1957. iz Valjeva, Vojislav Nikšić, rezervista iz Vukovara (1949), Dragan Murtić (1970) iz Požarevca, Goran Radenković (1967) takođe iz Požarevca, Dragan Đodović (1967) iz Smedereva i Dragan Maksimović iz Požarevca.

U Šapcu su prebačeni: Ratko Nedić, dobrovoljac iz Šapca (1964), Zoran Ćipić (1962) iz šapca, Nenad Kostić 1970 iz Valjeva i Metuš Vranići (1963) iz Beograda.

Dušan Malešević upućen je u Centar za rehabilitaciju u Valjevu, a Dragan Milinski (1957) iz Valjeva u Beograd.

U Zdravstveni centar „Dr Radivoje Simonović“ u Somboru primljena su trojica povređenih: Ljubo Udovčić iz Markušice, civil (1967), Slobodan Ćirić (1954), rezervista iz Bršadina, primljen na hirurško odeljenje i Robert Sabo, rezervista iz Nove Crnje (1963).

Kako smo čuli tokom prethodnih dana u vojnu bolnicu u Petrovaradinu primljeno je oko 110 ranjenika. (*Dnevnik*, 20. oktobar 1991)

KAPETAN DRAGAN, PROFESIONALNI VOJNIK I RODOLJUB
- ŠTO MANJE ŽRTAVA -

Kapetan Dragan se zalaže za profesionalnu vojsku i dobru obučenost onih koji se šalju na front

Kapetan Dragan, iznenada se pojavio na našem ratištu. Prvo u Kninskoj krajini, a potom i u Slavoniji. Pokazao se kao izvrstan instruktor, sjajan strateg. On i njegove „knindže“ ušli su u legendu. Ovih dana obučava srpske dobrovoljce u jednom od centara u Slavoniji.

- Krajnje je vreme da Vlada Srbije otvori veći broj centara gde bi ljudi koji se šalju na front prošli osnovnu obuku. U tim centrima bi trebalo da se odvajaju ljudi koji žele dobrovoljno da se opredele za ovaj put – završio je ovaj razgovor kapetan Dragan.

PROFESIJA PREČA OD ŽIVOTA

Srbija je možda izgubila medijski rat, ali će istina, ipak pobediti, čulo se na „Dnevnikovoj“ tribini „Rat – perom za istinu“ u Zrenjaninu

Kad je reč o sukobjektivnosti, ovaj izveštaj završavamo opaskom zrenjaninskog pesnika Milana Nenadića, po kome, kad pukne puška, onda i novinar mora da pomogne svom narodu. A, najbolje to čini ako piše istinu, što je cilj pravog novinarstva i u ratu i u miru. Za razliku od propagande. (*Dnevnik*, 20. oktobar 1991)

MAĐARSKI PREMIJER NAPAO RUKOVODSTVO SRBIJE
- RUŽENJE NEPROVERENIM ČINJENICAMA -

Jožef Antal tvrdi da vojvođanski Mađari čine 20% žrtava na ratištima u Hrvatskoj i dodao da mađarsku manjinu aktuelna srpska vlast tretira kao taoce sopstvene politike

Mađarski premijer Jožef Antal oštro je danas napao rukovodstvo Srbije zbog odnosa prema pripadnicima mađarske nacionalne manjine u Vojvodini, tvrdeći da ih aktuelna vlast tretira kao taoce sopstvene politike.

„Mađarska je suočena sa izuzetnom odgovonrošću prema sudbini oko pola miliona Mađara u Vojvodini, koje nacionalističko srpsko rukovodstvo tretira gotovo kao taoce“, rekao je pemijer Antal u dosad najotvorenijem napadu na državnu vlast u Srbiji i njenu manjinsku politiku.

Govoreći danas na jednom skupu predstavnika lokalnih rukovodstava „Mađarskog demokratskog foruma“ u Budimpešti, pemijer Antal je ovu svoju oscenu držanja srpskog rukovodstva podkrepio tvrdnjom da je „broj žrtava među mađarskim regrutima naratištu u Hrvatskoj, srazmerno daleko veći od njihove etničke zastupljenosti. Prema nekim podacima, vojvođanski Mađari čine 20% od ukupnog broja žrtava“, naglasio je premijer Antal, ne precizirajući o kojim i čijim podacima je reč.

Govoreći o mađarskoj politici prema susedima, Jožef Antal je istakao da Budimpešta „nikada nije težila promeni granica nasilnim putem, ali je problem zaštite manjina jedna od ključnih elemenata spoljne politike sa kojim se suočava mađarsko rukovodstvo“.

Antal je sadašnja jugoslovenska zbivanja uporedio sa mađarskom revolucijom iz 1956. godine, rekavši da „svetski faktori ni tada ni sada nisu umeli da nađu zadovoljavajuće rešenje“. (*Dnevnik* 21. oktobar 1991)

ARMIJA ZAŠTITILA LEKARE

Konvoj sa 109 ranjenih bojovnika, tek pod zaštitom JNA napustio prvu liniju fronta. Trojica zdravih ustaša, koji su bili u sastavu konvoja, pobegli u kukuruze i ostali živi na molbu međunarodne misije

Pada Vukovar?

Novo nepoštovanje primirja skupo je koštalo ustaše. Prema još nepotvrđenim informacijama oslobodioci su već ušli u dobar deo po zlu čuvenog ustaškog uporišta, naselja Mitnica, tako da sve analize govore da će Vukovar pasti čim se zauzme ovo čuveno uporište okorelih domaćih i crnokošuljaša koji su stigli iz Hercegovine. (*Dnevnik*, 21. oktobar 1991)

SASTANAK PREDSTAVNIKA VLADA SAO KRAJINE, AR BOSANSKE KRAJINE I SAO ZAPADNE SLAVONIJE U BANJALUCI
- SRBI OSTAJU U JEDNOJ DRŽAVI -

Od skupština Srbije i Crne Gore zahteva se da donesu odluke o stvaranju zajedničke države, jer srpski narod ima pravo da živi u jednoj državi, kao što i ostali narodi imaju pravo da žive samostalno ili da se udruže

sa drugim narodima. Plebiscit srpskog naroda u SAO Krajini, AR Bosanskoj krajini, SAO Slavoniji, Baranji i zapadnom Sremu 10. novembra.

U Banja Luci je u petak popodne održan zajednički sastanak prestavnika SDS, Kluba poslanika SDS BiH, predstavnika vlada SAO Krajine, Autonome regije Bosanske krajine i SAO zapadne Slavonije. Posle njega je izdato i zajedničko saopštenje u kojem između ostalog, stoji da se podržava opredeljenje sprskog naroda da živi u zajedničkoj državi, što će se i potvrditi na plebiscitu 10. novembra 1991. godine.

Od skupština Srbije i Crne Gore traži se da svojim odlukama podrže stvaranje države u kojoj će živeti svi srpski narodi u zajednici sa ostalim narodima, ukoliko to i oni budu želeli. Ni jedno, pa ni srpskom narodu, kaže se u saopštenju se ne može poreći pravo na samoopredeljenje, jer takvo pravo je ugrađeno i u Ustav BiH, kada su na ilegalan način isforsirali nelegalno usvajanje nekakvih dokumenata o tobožnjoj suverenosti države BiH, očito je da su partnerske stranke SDA i HDZ stupile u otvorenu koaliciju radi rušenja Jugoslavije i pripajanja BiH severozapadnim republikama, Hrvatskoj i Sloveniji – rekao je Vojo Kuprešanin, predsednik Skupštine AR Bosanska krajina. Dakle, naš cilj nije stvaranje nikakve velike Srbije, nego jedne ili više federalnih jedinica koje će ostati u sastavu Jugoslavije. Nikom više i ne sporimo, niti smo sporili pravo da napusti Jugoslaviju.

No, isto tako ni srpski narod ne mogu prisiliti da bude manjina u toj samostalnoj državi Hrvatskoj, jer Srbi hoće da ostanu u Jugoslaviji, hoće da žive u jednoj, a ne u tri četiri državice, rekao je dr Milan Babić, govoreći kao predsednik Vlade SAO Krajina.

Ministar unutrašnjih poslova SAO Krajina Milan Martić je istakao da Srbima u SAO Krajini neodgovara nikakav specijalni status u bilo kakvoj državi Hrvatskoj, jer bi to, zapravo značilo da se jednoj etničkoj grupi(Srba), eto, da je nekakav legitimitet bez velikog značaja.

- Mi to ne želimo i nećemo, jer se srpski narod SAO Krajine plebiscitom izjasnio da ne želi ostati u sastavu nekakve samostalne države Hrvatske. Dosta je srpskih glava palo i dosta je srpskih svetinja popaljeno da bi tek tako pristali na ono što nam Evropa nudi u sastavu Republike Hrvatske.

TRIBINA DEMOKRATSKE STRANKE U NOVOM SADU
- KAPITULACIJA ILI OTPOR -

Haški dokument dr Dragoljub Mićunović nazvao svojevrsnim varvarstvom, a dr Vojislav Koštunica optužio Miloševića za propast Jugoslavije i Srbije

Haška deklaracija označava likvidaciju Jugoslavije i ovo je najteži trenutak a naše narode još od 1918. godine. Srbija se našla u situaciji ili da prihvati apsolutnu kapitulaciju ili da joj pruži otpor i pri tom podnese nesagledive žrtve. Ovako je trenutnu situaciju i najnovije predloge s Konferencije o Jugoslaviji u Hagu oslikao dr Dragoljub Mićunović, predsednik Demokratske stranke na tribini ove stranke juče u Novom Sadu.

Ističući da se nalaimo u stanju varvarstva u kome ne važe nikake pravne norme, dr Mićunović je rekao da je svojevrsno varvarstvo i dokument koji je ponuđen uglavnom gradu Holandije samo na višem nivou. Jer, način na koji se sprečavaju građani Jugoslavije da izraze svoju volju i biraju državu u kojoj žee da žive predsavlja varvarstvo koje suspenduje sve norme međunarodnog prava.

- Deklaracija iz Haga je formula i posledica jedne promašene politike koju je vodila vladajuća partija u Srbiji. Politika koja je uporno odbijala da se dođe do sporazuma – doživela je neuspeh. I, ne samo što je politika Miloševića dovela do propasti Jugoslavije nego i do propasti Srbije – rekao je potpredsednik Demokratske stranke Vojislav Koštunica.

Osvrćući se na dokument kojim se predlaže likvidacija Jugoslavije, Koštunica je naglasio da taj akt predstavlja jedan košmarni sistem za koji je neko u Evropi procenio da bi bio dobar za nas. Politika Evrope ide za tim da se za nas primene pravila koja ne važe nigde u svetu, a ponuđeni dokument je čak i ispod asimetrične federaacije ili konfederacije pa čak i ispod onoga što važi za evropsku ekonomsku zajednicu.

DR VOJISLAV ŠEŠELJ U ZUBINOM POTOKU
- USPOSTAVITI GRANICE PREMA HRVATSKOJ -

EZ teži da stvori šest samostalnih država na prostoru Jugoslavije, što je neodrživo. Predsednik SRS od danas živi u Prištini i radi na Pravnom fakultetu kao profesor.

Slobodan Milošević, Brnako Kostić, Sejdo Bajramović i Jugoslav Kostić moraju dobiti dalju podršku, jer nisu prihvatili u Hagu nikakav ultimatum ni ucene od strane Evropske zajednice i drugih svetskih sila, a tako bi postupao i sav narod koga oni predstavljaju, rekao je danas pred nekoliko hiljada građana Kosovske opštine Zučbin Potok i susednih opština dr Vojislav Šešelj na promociji Srpske radikalne stranke.

Evropska zajednica rekao je Šešelj teži da se stvori šest nekakvih samostalnih država na ovim prostorima Jugoslavije, što je neodrživo kada se zna da povampirena ustaška vlast u Hrvatskoj odavno vrši genocid nad

Srbima koji brane samo svoja ognjišta. U ovom momentu sa Hrvatima treba samo postaviti jasne grnaice i sa njima ne treba nikada više zajedno ni živeti, jer su nam i to nametnule sile Evrope.

U ovom momentu, rekao je Šešelj, treba sprovesti opštu mobilizaciju. Zatim, treba uvesti ravnopravnu raspodelu u primanjima kod svih slojeva, a uz aplauz propraćena je i njegova izjava da se raspusti Savezna vlada i njen predsednik Ante Marković.

NAKON PRIHVATANJA HAŠKOG DOKUMENTA
- BULATOVIĆ NA VELIKOJ VATRI -

Predsednik Crne Gore potpisao je kapitulaciju iz stolice u kojoj su sedeli Sveti Petar Cetinjski, Njegoš i kralj Nikola – kažu u Narodnoj stranci

Crna Gora je: „Po prvi put potpisala kapitulaciju, izdala je srpski narod, ostavila Srbe Hrvatima na milost i nemilost, učinila je najsramniji čin u viševekovnoj državnoj istoriji“. Ovo je deo komentara koji su se u prethodna dva dana mogla čuti ili pročitati u Crnoj Gori od običnih građana do lidera političkih partija na račun davanja saglasnost na haški dokument od strane prvog Crnogorca Momira Bulatovića.

- Prihvatajući dokument Haške konferencije, predsednik predsedništva Crne Gore Momir Bulatović pristao je na ponižavajući diktat kojim se Jugoslaivija ukida protiv volje njenih građana i na potpuno nelegalan način. Bez stvarnih ovlašćenja od strane narod aCrne Gore, Bulatović je priznao administrativne granice kao međunarodne, a time Srpski narod izložio teroru hrvatskog ustaškog režima.

Demokrate Crne Gore dalje kažu da je Bulatović potpisujući akt o ukidanju Jugoslavije potpisao i ukidanje JNA. (*Dnevnik*, 21. oktobar 1991)

OČEKIVANO – NE

Ko god ga je pročitao (to osnovno opredeljenje, ono o ukidanju sedam decenija stare države) prvo se upitao: mogu li ga prihvatiti Srbi? I hoće li, uz sve one priče o tome da je zapravo Srbija upalila zeleno svetlo Sloveniji za odlazak iz Federacije i da nema ništa protiv toga da se ispoštuje volja hrvatskog glasačkog tela sa njihovog referenduma o samostalnosti? Većina je odgovor znala, gotovo u reč je mogla pretpostaviti Miloševićevo istupanje i ako je za njih i bilo iznenađenja, onda je to samo stav Momira Bulatovića. Znalo se, naime, (na stranu sad Bulatović), da Srbija mnogo čemu iz Haškog dokumenta jednostavno mora reći NR. Utopija je i ono što, Milošević traži, reći će mnogi, jer više zaista nema toga ko može organizovati i sprovesti opšte

jugoslovenski referendum, ali je jednako tačno i to da se, kao što se insistira na poštovanju referenduma secesionista, mora poštovati i volja onih koji imaju status naroda i poslednje što im pada na pamet je da ga zamene, voljom drugih, manjinskim statusom. U ovom slučaju Srba, koji bi, kako god ko da sabira ono što se poslednjih meseci dešava u Jugoslaviji, postali žrtva legalizovanja jednostranih secesionističkih akata. *(Dnevnik*, 21. oktobar 1991)

SAOPŠTENJE SLUŽBE ZA INFORMISANJE UŽIČKOG KORPUSA
- KUKAVIČKI ODNOS PREMA ODBRANI -

Najnovije obraćanje javnosti grupe Valjevaca – rezervista, posle samovoljnog odlaska njih 600 iz jedinice, ima za cilj da zamagli istinu – ističe potpukovnik Milisav Marinković

Povodom događaja u jedinicama Užičkog korpusa stacioniranim u Hercegovini, danas je komanda Korpusa izdala saoštenje u kome se kaže:

„Komanda Užičkog korpusa je nedavno povodom samovoljnog odlaska 600 valjevskih rezervista iz jedinice u Hercegovini izdala saopštenje u kome se ističe da je isključivi razlog dezertiranju kukavički odnos prema obavezi i dužnosti odbrane otadžbine, te da svi drugi razlozi koje navode dezerteri radi pravdanja svog sramnog čina pred svojim narodom nemaju osnova.

Međutim, ovih dana u opticaju je tzv. Pismo grupe Valjevaca- rezervista koje su navodno uputili na više adresa zvaničnih vlasti Srbije BiH i JNA. U tom pismu oni traže razumevanje i pomoć a svoj odlazak iz jedinice pravdaju činjenicama koje su bez ikakvog osnova.

Tim povodom javnosti se obratio i starešina jedinice potpukovnik Milisav Marinković koji ističe da najnovije obraćanje grupe Valjevaca – rezervista ima za cilj da zamagli istinu i da je prljavije i od samog čina dezerterstva jer hoće da se zaštite od suda javnosti i svoje savesti.

U VOJVOĐANSKIM BOLNICAMA I NA VMA
- JOŠ 26 POVREĐENIH BORACA -

Tokom proteklog vikenda iako je primirje, na ratištima u Hrvatskoj ranjeno je još dosta boraca. U vojvođanske bolnice, kao i na Vojno medicinsku akademiju u Beogradu primljeno je 26 povređenih ili obolelih.

U Institutu za hirurgiju Pokrajinske bolnice u Novom Sadu, Somborski zdravtveni centar „Dr Radivoj Simonović“, Stacionar Doma zdravlja „6 decembar“ Šid, Sremsko mitrovačka bolnica, Vojno medicinska akademija u Beogradu, Bolnica na Karaburmi u Beogradu i Bolnica u Šapcu.

JAVNI POZIV DOBROVOLJCIMA ZA JEDINICE ŠESTE LIČKE DIVIZIJE
- NAJUZVIŠENIJA OBAVEZA -

Gde se nalaze punktovi za prijavljivanje i organizovano upućivanje dobrovoljaca

Svim patriotima muškog i ženskog pola, bez obzira na nacionalnost, veroispovest, političko opredeljenje i mesto življenja, a pre svega borcima Šeste ličke i njihovim potomcima, Ličanima, širom Jugoslavije i sveta, upućujemo javni poziv da se kao dobrovoljci prijave u legendarnu i slavom ovenčanu Šestu ličku diviziju radi odbrane nedužnog slobodoljubivog naroda Like, na čije živote su se krvnički ponovo ustremili ustaški koljači, kaže se u javnom pozivu Saveza udruženja boraca NOR-a, opštinskog odbora u Novom Sadu.

Nedajmo ni pod koju cenu da se nekažnjeno proliva nedužna krv naših očeva, majki, žena, braće, sestara i da se ruše grobovi naših predaka. To je naša najuzvišenija obaveza, a ko nju ne ispunimo to nam istorija i naša pokolenja nikada neće oprostiti.

Po svim mestima širom zemlje formiraju se odbori za prijavljivanje dobrovoljaca i njihovo organizovano upućivanje u najbliže punktove, odnosno jedinice.

Radni ljudi i građani, omladinci, inteligencijo, penzionisane starešine JNA – patrioti, pristupanjem u redove Šeste ličke divizije, Vi ispunjavate svoju patriotsku i časnu dužnost. Borci i narod Like željno očekuju pomoć dobrovoljaca svrstanih u Šestu ličku diviziju, kaže se na kraju.

FUNKCIONERI ALIBUNARA O VOJNICIMA NA FRONTU
- OLAKŠICE ZA PORODICE BORACA NA RATIŠTIMA -

O merama protiv onih koji na razne načine izbegavaju pozive za mobilizaciju raspravljaće i Skupština opštine

Mobilisani vojni obveznici i dobrovoljci iz Opštine Alibunar, koji se bore za slobodu srpskog naroda na ratnim područjima u Hrvatskoj, treba da dobiju sve ono što je neophodno da njihove porodice, koliko je to moguće u ovakvom vremenu, da ne osete posledice odsustva svojih hranilaca.

Prema onome što je rečeno, svi dobrovoljci i mobilisani rezervisti imaju prednost u dobijanju ličnih dohodaka, a prihvaćen je i apel da njihove porodice budu oslobođenje plaćanja mesečnih komunalija.

Prema onome što je rečeno sve porodice učesnika rata preko Centra za socijalni rad dobile su jednokratnu novčanu pomoć, a porodice nezaposlenih ubuduće će dobijati jedan prosečan lični dohodak u opštini – 6.500 dinara. Svi poreski obveznici biće oslobođeni poreza, a porodicama koje nemaju plinsko grejanje za zimu će se obezbediti ogrev. Dogovoreno je da se na njenom prvom zasedanju predoči spisak onih koji su odbili odlazak ili su svojim delovanjem ometali posao na obavljanju mobilizacije. Iznet je i stav da bi takvi, ukoliko su u radnom odnosu trebalo obavezno da dobiju otkaz, a da posao dobiju nezaposleni dobrovoljci. Upućen je apel rodbini da na frontu u posete ne odlaze, jer prema rečima Milana Stevanovića, predsednika Izvršnog saveta, dalje od Bačke Palanke ne mogu da odu i mogućnost da svoje na ratištu vide minimalna je. (*Dnevnik*, 22. oktobar 1991)

SAMO UDRUŽENI MOŽEMO OPSTATI

Haška konferencija pokazuje da se u evropskim i svetskim odnosima nije promenilo ništa od 1914. godine. Kao i onda Kraljevina Srbija, Republika Srbija je danas usamljena i nema nikog osim nas, svoje dece – kaže ministar informacija Vlade Srpske oblasti Slavonije, Baranje i zapadnog Srema

Sada nam nije potreban internacionalizam, reformizam ni bilo kakav drugi kosmopolitizam. Moramo se lišiti više decenijske opsednutosti nad nacionalnim idejama i priznati da je i onda, kada su pred raznim pritiscima razbijeni, vera Srbima bila motivacija u borbenom dokazivanju. Bez vraćanja pravoslavlju i bez oslonca na nacionalne ideje ne može se govoriti o opstanku srpskog naroda.

Srbi nemaju šta da traže u Evropi, Evropa će sama ponovo potražiti balkanske, (srpske) istočnike! Srbi sa helenskog juga treba da se okrenu sebi, d se vrate svetosavlju, da posle viševekovnog posrtanja po svojoj meri i svom istorijskom značaju stvore svoju državu – srpsku zemlju. Samo tako i okrenuti istočnom pravoslavnom svetu, moći će opstati Srbi – narod najstariji. U pamet se braćo Srbi! (*Dnevnik*, 22. oktobar 1991)

OSVETLALI OBRAZ SLOBODARSKE MITROVICE

Prva vatrena dejstva okončana bez ijednog gubitka. Na vreme upoznati sa situacijom na frontu bez greške izvršavaju zadatke. U jedinici osam žena i šest muškaraca dobrovoljaca

Ispred nas grad pored Vuke, oko nas dobro utvrđeni i zaštićeni položaji koje pre tačno nedelju dana zaposela jedinica teritorijalne odbrane iz Sremske Mitrovice kojom komanduje starešina Paja Sarajlić.

Ovde se brani mir, sloboda i – njihova rodna Mitrovica. Zaista je tako: da nije jakih snaga teritorijalaca i JNA ustaše bi do Zemuna, kako su to nebrojeno puta i najavljivali. (*Dnevnik*, 22. oktobar 1991)

MILO ĐUKANOVIĆ, PREDSEDNIK VLADE CRNE GORE O HAŠKOM DOGOVORU I NAŠOJ KRIZI
- SAMO OSNOVA ZA RAZGOVORE -

Daleko od idealnog rešenja – Srpske teritorije u Hrvatskoj demilitarizovane zone. – Rat se ne dobija dezerterstvom. – Izdajnička je teza da je rat besciljan

Pretpostavljam da bi ogromna većina građana ne samo Crne Gore bila sklona tražiti rešenje političkim putem. Ako je već tako, ne vidim razlog da se podceni to što haški „Elementi sporazuma za globalno rešenje" sadrže. Šta više, nakon razgovora s rukovodstvom Republike Srbije bio sam uveren da će i njima predložena rešenja, uz izvesne korekcije, koje je i naš predsednik iznio, biti prihvatljive: suverenost republika uz stvaranje njihovog saveza, ali i mogućnost da se unutar tog saeza ostvaruju čvršće integracije onih koji to žele (npr. Na temelju beogradske inicijative) i uz specijalan status Srba u Hrvatskoj koji će im garantovati njihova zakonodavna vlast, njihova policija, pravosuđe i njihov sistem obrazovanja. Dalje, u dokumentu je neophodno bilo da teritorije na kojima živi srpski narod u Hrvatskoj postanu demilitarizovane zone, čime bi, uz funkcionisanje civilnih organa vlasti kako je to predviđeno, Srbi u Hrvatskoj bili pošteđeni prisustva Hrvatske nacionalne armije.

Postoji, kaže Đukanović, i drugo rešenje. To je dalji rat.

- Lično ni to ne isključujem, utoliko pre što je hrvatskom vrhovništvu izgleda veoma do toga stalo. Juče su tokom primirja pale nove žrtve. No, svi koji misle da je to bolje rešenje moraju dati i odgovarajući doprinos. Ne mogu samo Crnogorci ratovati. Rat se ne dobija dezerterstvom, već mobilizacijom, odlučnošću i verom u pravednost borbe ugroženog srpskog naroda u Hrvatskoj i spremnošću da mu se u toj borbi pomogne.

Crna Gora je napadnuta od ustaša. Najpre je to učinjeno verbalno izjavama o nekakvom navodnom pravu na Boku Kotorsku, pa čak i na čitavu obalu do Bara. Napadnuta je sa proširivanjem teritorije „povijesne Hrvatske" na tlo Crne Gore, postavljanjem table s hadezeovskim oznaka duboko na tlu Hercegnovske opštine. Napadnuta je potom i oružjem, najpre učestalim provokacijama, a onda i stvarno artiljerijskim granatama. Napadnuta je i na Prevlaci, koja formalno pravno nije naša ali koja je neodvojivi deo crnogorske teritorije u svakom pogledu. Na te napade odgovorili smo onako kako jedno umijemo: odvažnom spremnošću da u sastavu oružanih snaga JNA sebe

odbranimo, a agresoru pokažemo da se s nama neće igrati rata, da u Crnoj Gori još ima ratnika i junaka, da nam ne manjka ni motiva te da bismo se, kad bismo za to imali interesa, bez većih problema mogli prošetati i podlje teritorijom tzv. Povijesne i demokratske Hrvatske.

Nikako se ne bih mogao složiti, kaže Đukanović s ocenama koje se uporno nameću javnosti da je rat koji se vodi u suštini besciljan. Da su borci iz Crne Gore bespotrebno na frontu. To je, po Đukanoviću, izdajnička teza, koju dio srpske opozicije dosta uspešno plasira građanima te republike.

Korekcija granice neminovna

Ne može se mahati grančicama mira dotle dok se srpski narod u Hrvatskoj kolje, masakrira, siluje, dok im se pale kuće i uništavaju imanja samo zato što su Srbi. Ne može se sedeti kod kuće i kupati u moru dok se tik iza granice Crne Gore ukopava vojska i postavlja artiljerija koja može porušiti naše gradove. Dakle, cilj ovoga rata jeste oslobođenje ugroženog srpskog stanovništva od fašističkog terora hrvatskih vlasti. To je već dovoljan motiv i za angažovanje naših ljudi u jedinicama JNA, a da ne govorim o potrebi da se zaštiti Crna Gora i njeni građani i da se konačno ispravi granica na Prevlaci kojom je ugrožen puni suverenitet naše republike.

NEISTINITE PRIČE KRUŽE NOVIM SADOM
- LAŽI DEZERTERA -

Priče koje uporno lansiraju po Novom Sadu i široj okolini pojedini vojni obveznici, koji su pobegli iz ratnih jedinica, lišene su svakog osnova i potpuno su lažne – tvrdi Informativna služba novosadskog korpusa. Da bi opravdali svoje izdajstvo, oni šire glasine o navodnim masovnim pogibijama, o tome da na bojištu nema aktivnih starešina, da se vojnicima daje neispravno oružje i municija i da nema hrane i vode. Te glasine su, kako se ističe u saopštenju novosadskog korpusa, potpuno neistinite i zlonamerne.

Ni jedan aktivni starešina ni vojnik koji se nalaze na redovnom odsluženu vojnog roka nisu napustili svoju jedinicu i već više meseci nalaze se u prvim borbenim redovima. To im daje pravo da jednodušno osude one koji su sramno napustili svoje drugove i jedinice, a tehniku ostavili neprijatelju. (*Dnevnik*, 23. oktobar 1991)

NA POLOŽAJU

Dobrovoljci, aktivni i rezervni sastav oružanih snaga Jugoslavije formirao je svojim telima i raznovrsnom opremom i naoružanjem čelični

prsten oko Vukovara. Konačno su zatvoreni i kanali kojima su se iz sela Bogdanovci u Vukovar dopremane sveže snage i naoružanje pa ustaše iz drevnog grada sada nemaju kud bežati. Na položajima odakle se Vukovar prostire kao na dlanu sreli smo Nišlije: komandira Gorana Jezdića, njegove zemljake Jovicu Stojanovića i Bobana Jovanovića, zatim Gorana Velkovskog iz Kumanova i Vinka Čajića iz Dugog Polja, te sremskomitrovačkog teritorijalca Jovana Kuzmanovića. (*Dnevnik*, 23. oktobar 1991)

ODRŽAN KONSULTATIVNI SASTANAK U PREDSEDNIŠTVU SFRJ

- SUDBINA JUGOSLAVIJE ZAVISI OD VOLJE NARODA -

Pravedna i legitimna konačna rešenja mogu se utvrditi samo voljom naroda na referendumu. Podrška podizanju odbrambene sposobnosti zemlje

Sa konsultativnog sastanka održanog danas u Predsedništvu SFRJ Tanjugu je dostavljeno saopštenje sledeće sadržine:

„Danas je u Predsedištvu SFRJ održan konsultativni sastanak legitimnih predstavnika republika i naroda koji su izrazili interes da ostanu da žive u zajedničkoj državi Jugoslaviji, na kome su usvojeni sledeći

Z A K L J U Č C I

1. Učesnici konsultativnog sastanka podržavaju stavove Predsedništva SFRJ o predlozima Evropske zajednice za političko rešenje jugoslovenske krize, koje je na konferenciji o Jugoslaviji u Hagu 18. oktobra ove godine izložio dr Branko Kostić potpredsednik Predsedništva SFRJ.

Podrška Predsedništvu

2. Učesnici konsultativnog sastanka ocenjuju da su polazne osnove za razrešenje državno-političke krize u Jugoslaviji, koja je usvojilo Predsedništvo SFRJ na sednici od 22.oktobra 1991. godine, dobra osnova i orijentacija za delovanje organa i predstavnika naroda koji žele da ostanu u Jugoslaviji – koju treba demokratski transformisati. Istovremeno oni prihvataju zaključke Predsedništva SFRJ od 22. oktobra ove godine koji se odnose na podizanje odbrambene sposobnosti zemlje u skladu sa aktuelnom situacijom, videći u tome čvrste garancije za mir i demokratski rasplet jugoslovenske krize.

3.Učesnici ocenjuju da se o rešavanju jugoslovenske krize treba da izjasne sve legitimne političke institucije u zemlji, počev od Skupštine SFRJ do skupština opština, i konstatuju da se pravedna i legitimna konačna rešenja mogu utvrditi samo voljom naroda na referendumu. Sudbina naroda i građana Jugoslavije koji žele da ostanu da žive zajedno mora se rešavati samo u skladu sa njihovom voljom. Niko im to pravo ne može oduzeti.

Ravnopravnost uslov mira

4. Težište toka rešavanja jugoslovenske krize mora se nalaziti u Jugoslaviji. Uvažavaju se interesi i želja svih naroda i republika, na osnovu ravnopravnosti. Samo tako jugoslovenska kriza se može rešiti na miran način. U tom smislu učesnici konsultativnog sastanka pozivaju legitimne predstavnike svih naroda i republika da zajednički rešavaju postojeće sporove u interesu mira i u interesu jednakog uvažavanja ravnopravnosti svakog jugoslovenskog naroda i svih građana Jugoslavije.

U skladu sa tim, a u cilju obezbeđivanja jedinstva akcije svih naroda i njihovih legitimnih organa vlasti za očuvanje Jugoslavije, učesnici su sglasni da se u cilju realizacije napred utvrđenih zadataka i stavova, održe sednice Skupštine SFRJ i skupština republika i drugih teritorijalnih jedinica, na kojima bi se utvrdile neposredne mere i aktivnosti na njihovoj realizaciji.

NAROD U CRNOJ GORI I SRBIJI IMA ISTI STAV

Nije bilo nikakvog oblika dogovora između rukovodstva Srbije i Crne Gore pred Plenarni sastanak u Hagu. U pogledu stvaranja i uređenja buduće Jugoslavije, verovatno neće biti razlika između ove dve republike. Principi će ostati isti a izvesno je da će narod u Crnoj Gori i Srbii imati isti stav, bez obzira na mišljenje rukovodstva. Bulatovićev potpis na haški plan o globalnom rešenju jugoslovenske krize je jedna vrsta nesporazuma, što će se vrlo brzo pokazati.

Ovo je danas rekao potpredsednik Vlade Srbije dr Budimir Košutić na redovnoj konferenciji za novinare.

IZVEŠTAJI SA RATIŠTA U HRVATSKOJ

- BORBE ZA VUKOVAR -

Borbe za Vukovar nastavljaju se promenljivim intenzitetom. Tokom gotovo cele pretprošle noći bilo je povremenih minobacačkih duela, ali nije bilo pokreta pešadije. Oko 11 sati juče počelo je dejstvo haubica JNA iz okoline Negoslavaca. (*Dnevnik,* 24. oktobar 1991)

REAGOVANJA NA HAŠKU KONFERENCIJU

- SAVEZ SVIH SRBA SVETA – PUNA PODRŠKA MILOŠEVIĆU -

Savez svih Srba sveta smatra da je odbrana srpstva daleko ispred svih internih sukoba i daje punu podršku predsedniku Republike, Narodnoj skupštini i Vladi Republike Srbije u odbrani srpskog naroda i njegovih interesa. Savez svih Srba sveta istovremeno smatra da je haški dokument

jednak ultimatumima iz 1914. i 1941. godine i pun međunarodnih presedana i nedoslednosti, u tolikoj meri da će imati posledice na ceo svet.

Glavni odbor Demokratske stranke – Beograd

Konačne konsekvence haškog sporazuma su ne samo konačni raspad Jugoslavije, nego i pretnja dezinegracijom Srbije, navodi se dalje u saopštenju i podseća da je haški dokument bez presedana u međunarodnim odnosima pošto se njime jedna država ukida. Glavni odbor demokrata, takođe, ističe da stvaranje nezavisnih država od postojećih federalnih jednica na tlu Jugoslavije neminovno otvara pitanje promene unutrašnjih granica.

NOVI KOMUNISTIČKI POKRET ZA VOJVODINU
- OSOKOLJEN FAŠIZAM -

Zabrinjava nas kratkovida politika Haške konferencije, koja sve manje ima karakteristike mirovne, a sve više poprima oblike nekog novog evropskog ratnog stola.

Hag je ovaj put podržao podivljali fašizam u Hrvatskoj i time osokolio evropski neofašizam, koji spremno vreba svoju šansu. Zbog toga odbacujemo haški koncept kao akt koji ne doprinosi smirivanju već razbuktavanju ratnih sukoba, koji legalizuju ubijanja i genocidna ponašanja.

Podržavamo odlučni stav predsednika Republike Srbije Miloševića i politiku koja se ne kocka sa interesima naroda. (*Dnevnik*, 24. oktobar 1991)

ČIN RAVAN IZDAJI

Vi želite da ovaj narod gurnete u propast, da mu nametnete ono što nikada u prošlosti nije prihvatio – sramnu izdaju i dezerterstvo

Ministar odbrane Srbije general-potpukovnik Tomislav Simović

Rukovodstvo srpskog pokreta obnove uporno tvrdi da ne zna šta je cilj ovog rata, što je sramotno, ocenjuje se u odgovoru. Koliko puta treba vama i vašim sledbenicima da ponovimo da je cilj odbrana zapadnih granica ove zemlje, ma kako se ona zvala, sprečavanje pokolja srpskog življa u srpskim krajinama i oslobađanje pripadnika JNA zarobljenih u kasarnama, naglašava general Simović. Ovo nije okupatorski rat Srbije, niti je srpski narod ikada bio agresor.

Srpski narod nije u ratu sa hrvatskim narodom. Ukoliko dođe do formiranja srpske vojske, po zakonu o oružanim snagama Srbije, na čijem se

donošenju radi, ta vojska će biti nova i čista, podvlači se u odgovoru, uz poziv Draškoviću da dođe na razgovor.

PROTIV ULATIMATUMA

Predlog lorda Karingtona o konfederalnoj opciji uređenja Jugoslavije, koja i ne pominje reč Jugoslavija, kao da ta država ne postoji, niti narodi koji su je stvorili, sročen je ultimativnom tonu i podseća srpski narod na već znane ultimatume dobijene svojevremeno od Austro-Ugarske i Hitlerove Nemačke. Sa pozicija sile i tada se nudilo krojenje sudbine Srbima. Zna se kako su ti ultimatumi završavani, kaže se u saopštenju SDS-a Srbije (potpisao potpredsednik dr Stojan Berber).

INTERVENCIJU SPOLJA BISMO SMATRALI AGRESIJOM

Strane oružane snage ne bi mogle rešiti naše unutrašnje probleme. Armija štiti narod i ostaje narodna

U setu pitanja o ratnim sukobima u Hrvatskoj general Negovanović je naglasio da je tamo ugrožen srpski narod i da bi JNA, u bilo kom delu zemlje, stavila se u tampon zonu da se zaštiti bilo koji narod. On je, takođe, istakao da među pripadnicima hrvatskih paravojnih formacija ima plaćenih ubica, a među njima i Nemaca. Negovanović isto tako, demantuje pisanje pojedinih glasila da JNA otvara vatru na verske objekte i zdravstvene ustanove. S tim u vezi naveo je 25 ispitanih slučajeva, gde je ustanovljeno da su verski objekti od paravojnih formacija bili pretvoreni u vojne, odnosno mitraljeska gnezda, što praktično znači da oni više nisu imali prvobitnu funkciju. (*Dnevnik*, 24. oktobar 1991)

ŽESTOKE BORBE NA DRUGOM SREMSKOM FRONTU
- USTAŠE UBIJAJU IZ ZASEDE -

Između Tovarnika i Ilače napadnuti pripadnici valjevskog garnizona. – Ne prestaje paljba iz Vinkovaca na Mirkovce. – U napadu na Jankovce stradalo šest ustaša. – Vukovarske ustaše pokušavaju da se izvuku iz obruča

To samo dokazuje da su u svojim poslednjim trzajima ustaše spremne na sve. Baš tako se ponašaju i razulareni bojovnici u Vukovaru koji su se odavno oteli sopstvenom vrhovništvu koje ih je naoružalo i poslalo pravo u smrt. U poslednja 24 sata oni su tri puta žestoko napali položaje srpske i teritorijalaca koji i dalje grad pored Vuke drže u čvrstom okruženju. U tim okršajima ustaše su doživele novi, veliki poraz i njihova beživotna tela leže na sve strane jer ih je prosto nemoguće sve pokupiti.

KONFERENCIJA ZA ŠTAMPU U VLADI SRBIJE
- KONSTRUKTIVAN ODNOS PREMA HAŠKOJ KONFERENCIJI -

Srpski i crnogorski narod misle isto, a ni rukovodstva se ne razlikuju u stavovima o budućem uređenju Jugoslavije

Srbija nema negatorski, već konstruktivan stav prema Konferenciji u Hagu. Od početka smo insistirali na principima koji će važiti podjednako za sve narode i nismo zahtevali da Srbija bude favorizovana. Smatramo da u razgovorima treba poći od jasnih principa zasnovanih na Ustavu zemlje i međunarodnim dokumentima.

Ovo je na današnjoj konferenciji za štampu u vladi Srbije istakao ministar za inostrane poslove Vladislav Jovanović. Zamoljen da komentariše stav predsednika Crne Gore u Hagu i prihvatanje dokumenata koji je ponuđen o rešavanju jugoslovenske krize, Jovanović je rekao da to ne treba dramatizovati, jer su odnosi između Srbije i Crne Gore uvek bili dobri, ali ne i neravnopravni, niti su isključivali mogućnost različitih stavova. Međutim, i srpski i crnogorski narod dišu jednim bilom, a kako je dodao dr Budimir Košutić, ma šta mislila rukovodstva, narod koji živi u Crnoj Gori i Srbiji uvek će imai isti stav. Košutić je takođe rekao da nikakvog taktičkog dogovora o stavovima u Hagu nije bilo, ali da je sigurno da nema razlike između srpskog i crnogorskog rukovodstva, o uređenju jugoslovenske zajedice.

Prema rečima Vladislava Jovanovića, predsednik Srbije Slobodan Milošević nije mogao u Hagu da u ime Srbije prihvati predložen dokument zbog nepreciznosti, nejasnoća i kontradiktornosti. Jer, tretiranje srpskog naroda, istakao je Jovanović, još uvek nije na nivou koji bi zadovolji legitiman zahtev srpskog naroda u Hrvatskoj. Milošević je u Hagu naglasio da predlog o specijalnom statusu treba poslati na referendum Srbima u Hrvatskoj. Pred učesnike konferencije, kako je najavio Jovanović, stići će novi, očekuje se korigovan dokument o rešenju jugoslovenske krize, ali se još ne zna da li pre ili na samoj plenarnoj sednici. (*Dnevnik*, 24. oktobar 1991)

MIRNA NOĆ NA ZAPADNO-SLAVONSKOM RATIŠTU

Jučerašnje reči Saveznog sekretara za Narodnu odbranu generala kadijevića na sednici Predsedništva SFRJ, da će JNA preduzeti odlučna dejstva svim raspoloživim sredstvima i ne zaustavljati ih dok se ne obezbedi deblokada svih kasarni i objekata JNA ako hrvatska strana nastavi da izigrava haškim dogovorom preuzete obaveze, dobro je primljena među oficirima. U Komandi Banjalučkog korpusa Naime, ovde se smatra da je svako novo primirje poslužilo hrvatskim snagama za novo pregrupisavanje i

donaoruđavanje, a kočilo Armiju u daljem napretku. (*Dnevnik*, 24. oktobar 1991)

GARDISTI TRAŽE FORMIRANJE SRPSKE VOJSKE

Skupština Republike Srbije i njena Vlada treba hitno da prihvate dalju organizaciju srpske vojske, koja je već postala realnost – rečeno je na današnjoj konferenciji za štampu koju su održali predstavnici Srpske grde u Opštinskom odboru SPO u Nišu. Rečeno je da je na jugu Srbije više od 8.500 dobrovoljaca spremno da u redovima Srpske garde i pod nacionalnim znamenjima Srbije krene na front i purži neposrednu pomoć ugroženom srpskom stanovništvu. Kako je izjavio zamenik komandanta „Niškog gvozdenog puka" Zlatko Golubović, na bojištu na području Gospića stotinu gardista iz niškog kraja već puna četiri meseca drže osvojene položaje bez sopstvenih gubitaka.

Članovi Štaba Srpske garde, inače, tvrde kako „ima indicija da se Skupština i Vlada Srbije spremaju da uskoro donesu odluku o formiranju srpske profesionalne vojske".

U BARANJI SE FORMIRA VOJNI ODSEK
- SEDIŠTE U BELOM MANASTIRU -

Na osnovu odluke saveznog sekretara za narodnu odbranu, ekipa iz Vojnog okruga Novi Sad, s komandantom na čelu, došla je u Baranju, da formira Vojni odsek za Baranju. Sedište Vojnog odseka, biće u Belom Manastiru, a zadatak mu je da organizuje vojnu obavezu i mobilizaciju.

To znači da moramo da ispunimo šest osnovnih zahteva, koji iz tog domena proizilaze – rekao je pukovnik Ljubiša Manastirac.

To je uvođenje mladića u vojnu evidenciju, lekarske preglede i psihološka ispitivanja tih mladića, regrutovanja i upućivanje u JNA, a zatim po dolasku iz JNA da sve vojne obveznike rasporedimo u ratne jedinice oružanih snaga, odnosno jedinice JNA i TO, kada se ukaže potreba, izvršimo mobilizaciju i popunih tih ratnih jedinica.

KOJE SU STRANKE „RATNO-HUŠKAČKE"

Jučerašnji autorski tekst objavljen u „Mađar-sou" izazvao oštru reakciju Socijalističke partije Srbije, SK – Pokreta za Jugoslaviju, Bunjevačko-šokačke i Srpske radikalne stranke u Subotici

Na današnjoj konferenciji za novinare u organizaciji Opštinskog odbora SPS-a predstavnici četiri stranke oštro su reagovali na jučerašnji napis Gabrije-le Gombaš koji je objavio „Mađar so" pod naslovom „Zašto su nemirni Suboti-

čani“. U delu tog teksta Gabrijela Gombaš konstatuje da su u Subotici stranke polarizovane na one koje su za mir i one „ratnohuškačke. Po njenoj oceni „ratno huškačke su SPS, SK – PJ, Bunjevačko-šokačka i Srpska radikalna stranka“.

Neofašizam i secesionističke snage jačaju

Mi upozoravamo na jačenje neofašizma u našoj zemlji. Sve smo bliže staroj paroli „Smrt fašizmu – sloboda narodu“. Ukazujemo na secesionističke snage u zemlji i van nje. Osuđujemo izjavu pedsednika Republike Mađarske Jožefa Antala u kojoj tvrdi da su Mađari u Jugoslaviji taoci. To je grubo mešanje u untrašnje stvari naše zemlje, jednom neistinitom tvrdnjom. Ja sam Mađar i ne osećam se ni ugroženim ni taocem!

RATNOHUŠKAČKA POLITIKA PROFESORA VORNJIKA

Mioljub S. Vučinić (SK – PJ) smatra da u „Mađar sou“ postoji kontinuitet antisrpskih i antidržavnih napisa, pa ta realizacija stoji, jer je „Mađar so“ pristrasan u korist DZVM-a, smatra Vučinić.

Mađari u Vojvodini sami moraju da se oslobode svojih zleduhih vođa, a „Mađar so“, ako mu je iole stalo do novinarske etike mora slušati glas svih svojih čitalaca a ne samo onih koji su svrstani u redove DZVM-a rekao je Vučinič. U taburu ratno huškačkih partija je DZVM, jer radi u korist severnog fronta rekao je predstavnik Bunjevačko-šokačke stranke. Pobijajući tvrdnju o „ratno huškačkom“ opredeljenju i navedenih stranaka, Mikloš Nađ Olajoš je rekao i ovo: U petak na televizijskoj emisiji „Panorama“ prof. Miloš Vornjak iz redova DZVM-a javno je izneo tvrdnju da rukovodstvo Srbije i JNA šalje Mađare i Hrvate na ratišta da bi se na taj način osvetilo za genocid koji su Srbi pretrpeli u Drugom svetskom ratu. To je velika neistina i to je prava ratno huškačka politika. (*Dnevnik*, 24. oktobar 1991)

NEPRIHVATLJIV EZ-DIKTAT

Stiče se utisak da Evropa u Hagu ide na nametanje saglasnosti o minimalističkoj varijanti zajedništva, carinskoj uniji, a što se ne poklapa sa interesima velikog dela Jugoslavije. – Ovakvo insistiranje vodi priznanju Slovenije i Hrvatske, a to je strateški interes nekih evropskih država

Iz dosadašnjih razgovora u Hagu stiče se utisak da Evropa želi da nametne minimalističku varijantu zajedništva, carinsku uniju, a što u uslovima opredeljivanja dela Jugoslavije za čvršće povezivanje vodi priznavanju Slovenije i Hrvatske. Iz ovoga se nameće zaključak da Evropa, iz strateških ciljeva nekih njenih članica radi jednostavno na što bezbolnijem

odvajanju Slovenije i Hrvatske iz Jugoslavije. Ovakvo donošenje pregovora na Haškoj konferenciji ocenjuje član radne grupe za ekonomska pitanja ove konferencije dr Oskar Kovač.

Moguća nova država

Ukoliko bi Srbija i Crna Gora i Krajine ostale na čvrstom zahtevu za višim stepenom zajedništva mogla bi se formirati država sa oko 14 miliona stanovnika koja bi bila, uz konsolidaciju dve do tri godine, sposobna da funkcioniše kao sadašnja.

SRBI U JEDNOJ DRŽAVI

Hrvati i Slovenci, pa i Muslimani, imaju pravo da odluče kako će i sa kime dalje da žive, ali i srpski narod ima, ako ne veća, onda bar ista prava. Iza tobožnjeg zalaganja za samostalnu državu BiH krije se secesionistički plan gospode Izetbetovića i Kljujuća, sročen po hrvatskom, odnosno slovenačkom scenariju

JNA dovoljno jaka

Postoji li legalni način borbe srpskog naroda protiv uskih secesionističkih politikanata u BiH?

Srbi u SR BiH će se, kao i do sada, zalagati za očuvanje Jugoslavije. Dakle, sve dok bude postojala Jugoslavija, a ona, priznaćete, još uvek postoji, jer u svetu je samo Jugoslavija priznata kao pravni subjekt, Srbi i BiH će zahtevati da žive u toj Jugoslaviji. Nas ne interesuje hoće li Muslimani hteti da žive u toj Jugoslaviji, zapravo, interesuje nas, ali ne možemo nikoga silom terati da ostane u Jugoslaviji. Znači, ako Muslimani i Hrvati žele da stvore sebi nekakvu državicu, neka je stvore, no to mora ići po ustavnoj proceduri, a ne donošenjem nekakvih memoranduma ili deklaracija. Jugoslavija će, po mom dubokom uverenju, opstati, i JNA. Međutim, hoće li ostati u okviru postojećih državnih granica ili u nekim drugim, skučenijim, to je veliko pitanje. Ali, sad da odgovorim na postavljeno pitanje: Srbi u BiH će, dakle, poštovati i sve savezne zakone i propise, uključujući svakako i onaj najvažniji – Ustav SFRJ.

Šta ako dođe do oružanog napada na tu, nazovimo je krnju Jugoslaviju?

To je ono što bi nas najmanje trebalo da brine jer JNA ima još uvek dovoljno potencijala da se uspešno odupre svakom neprijatelju.

Poznato Vam je da istovetnu želju da žive u jednoj državi, Jugoslaviji, imaju i Srbi koji trenutno žive u Hrvatskoj?

Znate, Evropa je ponudila nekakav specijalni status Srbima u Hrvatskoj. Mislim da oni na takvo rešenje niti mogu, niti hoće pristati. Jer SAO Krajina

više nikada neće biti u sastavu Hrvatske, jer je tako odlučio srpski naod SAO Krajine na letošnjem referendumu.

Sudbina Jugoslavije, je, izdaleka, ipak u rukama Evrope. Delite li mišljenje na konačan uspeh Haške konferencije?

Evropi mora da bude nešto jasno: srpski narod je doživeo nezapamćena stradanja u prošlom svetskom ratu. To naš narod nikada neće dozvoliti, po cenu makolikih i makakvih žrtava. Srbija nije potpisala haški dokument, ali ga nije definitivno ni odbacila. Dakle nisu porušeni temelji uspešnog završetka. Međutim, neka gospodin Hans van den Bruk ne misli da će nešto uspeti pod pretnjom da će to sprovesti. Na žalost u redovima JNA je bilo previše izdajnika. Mnogo su joj izdaji „kumovali“ i pojedine stranke. Vidite, gospodin Alija Izetbegović je predsednik SR BiH, dakle najodgovornija ličnost u Republici za jačanje odbrambene moći Republieke, a on sistematski radi na slabljenju odbrambene moći BiH. (*Dnevnik*, 24. oktobar 1991)

ZASEDANJE NARODNE SKUPŠTINE SRBIJE
- PRIPREME ZA HAG -

Parlamen konstatovao da je predsednik Republike Slobodan Milošević u potpunosti u Hagu izrazio kritički odnos ovog parlamenta prema datom predlogu za globalno rešenje JU-krize. – Broj sudija i tužilaca u Srbiji neće biti „kresan“ za 20 odsto, kako je tražila Vlada, ali će prijem novih sudija biti usporen

Narodna skupština Srbije danas je „sa zadovoljstvom“ kako je to formulisao predsednik Aleksandar Bakočević, bez ijednog glasa protiv, (a sa devet uzdržanih) konstatovali da je predsednik Republike Srbije Slobodan Milošević 18. oktobra ove godine u Hagu potpunosti izrazio kritički odnos i stavove ovog parlamenta prema ponuđenom dokumentu za globalno rešenje jugoslovenske krize. Taj kritički pristup bio je prisutan, istakao je Bakočević, kod svih 25 poslanika koji su učestvovali u raspravi (taj deo sednice parlamenta, prošle nedelje bio je kao što je poznato, zatvoren za javnost. (*Dnevnik*, 24. oktobar 1991)

POSLEDNJI IZVEŠTAJ SA VUKOVARSKOG RATIŠTA
- ARMIJA ŽESTOKO UZVRAĆA -

U sopstvenoj zaštiti Armija žestoko odgovorila paljbom prema Nuštru, Bogdanovcima i Vinkovcima. – Ustaše minobacačima otvorile paljbu na Šidske Banovce

U zaštiti sopstvenih života i skupocene tehnike vojnici i starešine bili su prosto prinuđeni da danas žestoko odgovore na bezobzirne napade vukovarskih crnokošuljaša i gardista koji su snažnom minobacačkom vatrom

tukli položaje jedinica oslobodilaca. Zbog svega što se dogodilo, Armija je uzvratila na taj način što su iz artiljerijskih oruđa različitih kalibara tokom dana uništavani objekti hrvatskih paravojnih formacija u Nuštru, Bogdanovcima i samom Vukovaru.

Jednom rečju, na svim punktovima je kontrola pooštrena, pa ustaše zaista nemaju šanse da se izvuku iz obruča. Vukovar, primera radi, pliva u krvi samo zato što ustaše ne poštuju nijedan dogovor niti sopstvenu komandu vrhovništva u Zagrebu. (*Dnevnik*, 26. oktobar 1991)

NEMA MIRA NA RATNIM PODRUČJIMA
- BORBE U OKOLINI VUKOVARA -

U Osijeku i okolini gotovo cele noći odjekivale snažne detonacije. – Poginulo 30 pripadnika hrvatskih snaga

Paljba iz artiljerijskog oružja čuje se u Vukovaru i okolini. Prema vestima hrvatskog radija, Armija i srpski teritorijalci napadaju položaje hrvatskih snaga na brdu Mitnica, istočnom delu Vukovara.

FRANCUSKA I JUGOSLOVENSKA KRIZA
- MOGUĆE EKONOMSKE SANKCIJE -

U ponedeljak se u Briselu sastaju šefovi diplomatija EZ

Francuski listovi danas ne isključuju mogućnost ponovnog stavljanja na dnevni red EZ ekonomskih sankcija protiv Jugoslavije u celini ili njihove selektivne primene. Pariski „Figaro“ tvrdi da su „srpski sveznici blokirali dalji rad haškog skupa“, dok drugi, kao „Liberasion“, kao razlog ističu „nepopustljivost Slobodana Miloševića“ koji se nije složio da se „jednom crtom prebriše egzistencija Jugoslavije“, a to, po njemu, sugeriše predlog lorda Karingtona. Ovaj list posebno podvlači da se crnogorski Parlament u kome dominiraju komunisti „prvi put distancirao od Beograda“ i izvlači zaključak o „povlačenju do sada najvernijih saveznika Srbije“.

VELIČANSTVENI MITING KRAJIŠNIKA
- NI EVROPA NEĆE SRUŠITI JUGOSLAVIJU! -

Pred oko 50.000 Krajišnika, koji su se danas okupili na veličanstvenom mitingu u Banjaluci govori i dr Radovan Karadžić, Momčilo Krajišnik i dr Nikola Koljević

Beličanstveni miting, koji je danas održan u Banjaluci, pred više oko 50.000 Krajišnika, mahom Banjalučana, ali i žitelja okolnih komuna, samo je dokaz više da će Jugoslavija opstati.

Dr Radovan Karadžić predsednik SDS BiH:

„Ne zaboravite Krajišnici moji, da je naše oružje sloga, ali da sada imamo i naoružanje, da imamo armiju, iz koje su izbačene izdajice. Srpski narod će živeti u jednoj državi, a ta država će se zvati Jugoslavija! U JNA je bilo izdaje, i to velike izdaje, ali nikad više u njoj neće biti izdajnika. Ostalo je jezgro, zdravo jezgro armije, koja će znati da brani i odbrani Jugoslaviju."

Završne reči dr Radovana Karadžića propraćene su taktovima Marša na Drinu. Okupljeni narod je poklicima: Živela Srbija! Živela Jugoslavija! Često prekidao lidera SDS BiH dr Radovana Karadžića. (*Dnevnik*, 27. oktobar 1991)

ILI ISKORAK?

Najcrvenija među „bizantincima" svemu tome je ponovo rekla ono što je jedino i mogla reći. Ne – za sve ono što je već jednom palo na ispitu u Evropi kojoj je ona pripadala mnogo pre onih kojima se Hag sada klanja i čini im ustupke. I na, već smo rekli zapostavljenom, ekonomskom i na političkom planu.

Lorde, niste se baš pretrgli od posla – otprilike su reči srpske delegacije na poslednjem haškom samitu. Sveža krv koju ste obećavali prošlog petka svela se na par kapi koje više lične naugrušak (onaj) od kojeg se umire, nego na dozu koja je argumentima i tražena i obećana. Koja je, ako se želi mir, i jedina moguća. Koja se na svim jezicima seta jednostavno zove – pravo naroda na samoopredeljenje, isto ono koje Hag velikodušno (mada nam se sve više čini i nevoljno) nudi onima koji su se o secesiji već izjasnili. Ali, nudi.

„Sveža" Karingtonova krv u dokumentima o razrešavanju jugoslovenske krize vratila je (ne verujemo njegovom voljom, a nju ipak zna samo Milošević) učesnike dogovora na početak. Onaj na kojem se puca direktno u meso i mir, odnosno svih deset reda radi potpisanih primirja. (*Dnevnik*, 27. oktobra 1991)

JUGOSLOVENSKA KRIZA I HAŠKI DOKUMENTI
- ZAPOSTAVLJEN INTERES SRPSKOG NARODA -

Najcelishodnije bi bilo da se preko Organizacije Ujedinjenih nacija nađe mirno rešenje za sve teškoće i prestanak rata u kojoj se naša zemlja našla – kaže profesor Međunarodnog javnog prava na Pravnom fakultetu u Novom Sadu dr Rodoljub Etinski

Posle novog predloga lorda Karingtona na haškoj konferenciji postalo je jasno da se takvim načinom rešavanja jugoslovenskog spora ne može ostvariti interes srpskog naroda u Jugoslaviji, kaže na početku razgovora o putu izlaska iz sadašnje krize vanredni profesor Međunarodnog javnog prava na Pravnom fakultetu u Novom Sadu dr Rodoljub Etinski.

Prema jednoj koncepciji, sadašnje federalne jedinice – republike treba da se konstituišu kao suverene države, te da onda prema svom nahođenju i interesima stupaju u međusobne odnose. Prema ovoj koncepciji, unutrašnje granice bi se pretvorile u međudržavne. Ovakva koncepcija nije utemeljena na načelu ravnopravnosti i samoopredeljenja naroda niti na drugim pravilima međunarodnog prava.

Ono što je suština jugoslovenskog spora i zbog koga se vodi rat u Jugoslaviji jeste da jedna od strana u sporu ne priznaju delu srpskog naroda pravo na samoopredeljenje.

Ali i oružani sukob u Hrvatskoj se ne vodi radi toga da bi se granice menjale već da bi se zaštitio srpski narod u Hrvatskoj.

Ali, ono što je jasno svima koji se bave međunarodnim pravom je da subjekat prava na opredeljenje jeste narod, u smislu stanovništva koje je etnički međusobno povezan. (*Dnevnik*, 27. oktobar 1991)

GERMANSKA POLITIKA RATNOG LUDILA

Vreme sadašnji laži će proći i otreznićemo se, ali to otrežnjenje će biti bolno

Novi komunistički pokret je jedna od prvih političkih partija osnovanih u Srbiji. Za razliku od mnogih, NKPJ je odmah registrovan za celu Jugoslaviju. Sekretar ovog pokreta za Vojvodinu je Petar Šušnjar, jedan od prvoboraca antibirokratske u Vojvodini 1988. godine. „Ostao je veran liniji kojom je krenuo. Svoje opredeljenje pravda rečenicom: „Kada bih se odrekao oca, ko bih onda bio ja"?

Rat besni. Kakvi su stavovi vašeg pokreta prema svemu?

Sve ovo je izuzetno tragično. Jednostavno, mi u Jugoslaviji smo se našli na putu politike koja se stvara u Evropi a koja je dovodila do svetskih ratova.

Pomenuli ste opozicione vrhove. Pojasnite to.

Posedujemo mnogo dokaza da politički vrhovi, o kojima sam govorio, imaju zajedničkog gazdu. On se ne ustručava da kaže: „Ako ne nađem istomišljenike u zvaničnom delu Srbije, naći ću ih među opozicijom". Valjda polaze od sintagme da su takve imali u toku i pre Drugog svetskog rata. Ali, trebalo bi da znaju da su se do sada prevarili mnogi koji su računicu pravili za zelenim stolom. Takva računica nije uvažavala običnog čoveka, njegovu volju i želju da samostalno živi na ovim prostorima. A on, ako već mora da ulazi u neki savez hoće da to bude dostojanstveno i sa uvažavanjem njegovih ljudskih kvaliteta, koje i sam poštuje.

Da li su vas svi ovi događaji oko rata iznenadili?

Nisu. Oni su faza u igri evropske politike sa nama. Mi u NKPJ smo pretpostavljali da će Hrvatska tražiti neke crvene, plave, žute, bele šlemove, kako bi Srbiju naterali da se konfrontira sa tim „šlemovima“. A tada bi zapretili nekim „zalivskim udarom“ zaplašili Srbe i nametnuli im rešenje koje samo oni mogu da dogovore sa nekim iz opozicije. Srpski narod neće prihvatiti ta „rešenja“ a nije ni plašljiv.

SRBIJA NIJE BOLJŠEVIČKA

Državno predsedištvo odmah bi trebalo da proglasi novu državu od ostatka Jugoslavije i raspiše izbore za ustavotvornu skupštinu. Srbi imaju nacionalni program jer su svima težnje iste, izuzev izdajničkih stranaka. Albanija je neozbiljna država, a isto toliko može biti ozbiljna i država koju oni priznaju.

Predsedništvo Jugoslavije treba da konstatuje postojeće stanje da su se dve federalne jedinice, Slovenija i hrvatska, otcepile i da odmah proglasi novu državu od ostatka Jugoslavije.

Ovo u razgovoru za „Dnevnik“ ističe lider Srpske radikalne stranke i narodni poslanik u Skpštini Srbije dr Vojislav Šešelj.

S druge strane, Predsedništvo Jugoslavije treba da proglasi da je u zemlji separatistička pobuna u Hrvatskoj i da saopšti međunarodnoj zajednici da mora svim sredstvima da guši tu pobunu. Moraju se zauzeti teritorije do linije Karlobar – Ogulin – Karlovac – Virovitica i tako završiti posao – ističe Šešelj.

Što se tiče četničkih odreda, oni su funkcionisali na područjima Srpske krajine i Slavonije, dok tamo nisu postojale legalne vlade. Čim su u SAO Krajini i SO Slavonije, Baranja i zapadni Srem formirane Vlade mi smo sve naše četničke odrede podveli pod komandu teritorijalne odbrane. Svi naši dobrovoljci su pripadnici TO i više ne predstavljaju nikakve samostalne vojničke ili poluvojničke formacije. Mi danas samo okupljamo dobrovoljce, upućujemo ih tamo gde i dobijaju raspored. Ponekad bivaju raspoređeni u vojne jedinice jer tamo deluju samo formacije JNA i TO a obe pripadaju oružanim snagama Jugoslavije.

Srbi konačno imaju nacionalni program. On ne mora da bude konkretno formulisan. Svi su nam težnje iste, osim onim izdajničkim strankama, od kojih više ništa ne treba očekivati, osim veleizdaje – kaže Šešelj.

Srbija ne sme da definiše ratne ciljeve. To sme samo Jugoslavija. Smatram da je i najbolja varijanta da se sada proglasi da je u zemlji

separatistička pobuna u Hrvatskoj, a da ratni cilj Jugoslavije bude kršenje te separatističke pobune svim sredstvima – smatra Šešelj. Ne sme Srbija da izlazi ni sa kakvim ratnim ciljevima, jer će je onda svet optuživati kao agresora. Oni koji traže da Srbija definiše ratne ciljeve želeli bi reprizu „Pustinjske oluje“ na našim prostorima.

Šešelj i mala ribica

Kad biste kojim slučajem upecali zlatnu ribicu, koje bi ste tri želje poželeli – ha, ha, ha... To je vrlo teško pitanje jer imam malo više želja i trebalo bi mi vremena da izaberem samo tri – odgovara kroz smeh dr Vojislav Šešelj, ali posle kraće pauze ipak nastavlja: Pa eto, prva mi je želja da Srbija bude ponovo slobodna, da sjedini sve srpske zemlje, da naša zapadna granica bude na liniji Karlobag – Ogulin – Karlovac – Virovitica. Druga mi je želja da se sačuva sloga i jedinstvo srpskog naroda i da nem bude više nikakvih razdora među nama, da ne bude nikakvih sukoba unutar Srbije. A treća želja je da živimo u demokratskom, slobodnom i ekonomski prosperitetnom društvu. (*Dnevnik*, 27. oktobar 1991)

SA REZERVISTIMA I STAREŠINAMA NOVOSADSKOG KORPUSA GARNIZONA U BIJELOM BRDU
- NISMO KUKAVICE NI DEZERTERI -

Smrt vreba, ratuje se, ali je neljudski blatiti netačnim pričama one koji su ostali na frontu – reči su majora Tomića

Nismo kukavice, nismo i nećemo biti dezerteri, ali oko nas se gine, rat je i zato tražimo da teret ovog rata ravnopravno ponesu svi vojno sposobni građani ove zemlje. Tražimo da se naše porodice dok smo mi na položaju zbrinu, jer ti koji su znali naše brojeve telefona onih noći kada su nas pozvali imaju ljudsku i moralnu obavezu da i znaju i onda kada je našima kod kuće potrebna pomoć. Svi, čije domove sada branimo treba da su ovde uz nas, a ne u izbeglištvu.

Ovako govore i rezervisti i njihove starešine, borci Novosadskog garnizona u Bijelom Brdu.

Pitamo zašto se nekim rezervistima u vojne knjižice upisuje da su bili navojnoj vežbi a ne u ratu.

Naređenje komande Korpusa je da se svima koji su pozvani napiše da su učestvovali u ratu, a ne na vojnoj vežbi. Oni koji su napustili samovoljno položaj, ubeležiće im se da su dezertirali. To što se rezervistima upisivalo da su na vojnoj vežbi, logično je jer su pozvani iz Vojvodine, gde nema borbi i

zaista su pozvani na vežbu, kasnije su prebačeni na položaj – kaže Španović. (*Dnevnik*, 27. oktobar 1991)

NAREDBA VLADE SAO ZAPADNE SLAVONIJE
- OPŠTA MOBILIZACIJA -

Vlada SAO zapadne Slavonije donela je naredbu o opštoj mobilizaciji.

Naredba glasi:

1. Provodi se opšta mobilizacija svih vojnih obveznika sa područja opština: Podravska Slatina, Virovitica, Bjelovac, Grubišno Polje, Daruvar, Garežnica, Kutina, Novska, Pakrac, Okučani, Nova Gradiška, Slavonska Požega, Našice, Orahovica i Donji Miholjac.

2. Vojni obveznici koji se sada nalaze na području navedenih opština dužni su se javiti najbližim štabovima TO SAO zapadne Slavonije, najkasnije do 30. oktobra 1991. godine.

3. Vojni obveznici koji potiču iz navedenih opština, a sada se nalaze na području Srbije dužni su se javiti dana 30. oktobra 1991. godine u 12 časova u veliku dvoranu Doma sindikata u Beogradu radi dogovora i upućivanja u jedinice teritorijalne odbrane.

4. Vojnici obveznici iz navedenih opština koji ne postupe po ovoj naredbi podležu zakonskim sankcijama, u skladu sa odlukom Skupštine SAO zapadne Slavonije o stavljanju jedinica TO zapadne Slavonije u sastav oružanih snaga Jugoslavije. Pored zakonskih sankcija, isti će biti prinudno privedeni u jedinice TO zapadne Slavonije.

5. Ovu naredbu provešće nadležni štabovi TO Zapadne Slavonije kao i štabovi TO sadašnjeg mesta boravišta vojnih obveznika, galsi naredba Vlade SAO zapadna Slavonija.

BORBE OKO VUKOVARA

Na vukovarskom ratištu tokom jučerašnjeg popodneva obnovljeni su artiljerijski dueli između hrvatskih snaga stacioniranih u tom gradu i Armije. Vojska, kako navode izvori bliski komandi jedinice stacionirane u okolini Vukovara, sada drži gotovo celo područje Mitnice, Brda koje dominira Vukovarom sa istočne strane. Vojni izvori procenjuju da se u Vukovaru nalazi još oko 4.500 pripadnika hrvatskih snaga i oko 12.000 civila. U komandi jedinice stacionirane u Marincima Tanjugov reporter saznaje da je jedna grupa vojnika juče uspela da od hrvatskih snaga preotme dva tenka i jedan oklopni transporter. Vojnici su iskoristili nesmotrenost hrvatske strane i praktično na samoj liniji fronta prišli tenkovima i transporteru i prevezli ih u Marince.

ZRENJANINCI NA PLITVICAMA

Ovih dana na Plitvice je stigao konvoj od 120 vozila sa zrenjaninskim rezervistima. Oni su smešteni u turističkim objektima Nacionalnog parka. (*Dnevnik*, 29. oktobar 1991)

USTAŠE TRAŽE IZLAZ IZ VUKOVARSKOG KAVEZA
- HOĆE SPAS PREKO MARINACA -

Preostale ustaše najavljuju ofanzivu preko Marinaca ka Vinkovcima. Pomoć niotkuda. Petar Velebit, komandir privremene policijske stanice u oslobođenom delu Vukovara: „Kontrolišemo više od 70% grada“.

Iz delova Vukovara koje još uvek drže Tuđmanovi bojovnici istovremeno stižu i vapaji i optužbe: ukoliko pomoć hitne ne stigne nećemo moći dugo da izdržimo poručuju ustaše optužujući istovremeno vrhovništvo da od svih dosadašnjih obećanja da će stići hrana, lekovi, oružje i pojačanja, nije bilo ništa.

U isto vreme upućuju se neprestane molbe za pomoć iz Vinkovaca, Osijeka i Županje odakle bi, kako se u Vukovaru nadaju, trebalo da stignu nove legije. S obzirom da su svi prilazi Vukovaru zatvoreni od toga neće biti ništa.

Pod našom kontrolom je otprilike 70% površine Vukovara. Ustaše drže centar grada, a naročito žestoko se bore u Mitnici, njihovom starom gnezdu – kaže Petar Velebit komandir jedne od privremenih milicijskih stanica u oslobođenom delu Vukovara. (*Dnevnik*, 29. oktobar 1991)

DRAGOLJUB MIĆUNOVIĆ I VOJISLAV KOŠTUNICA PO POVRATKU IZ LONDONA
- POBRKANI PRINCIPI U HAGU -

BiH je najbolji primer da haški dokument o labavoj asocijaciji može doneti više štete nego koristi. Izlaz se može tražiti ili učvršćivanjem veza između republika ili korekcijom unutrašnjih granica mirnim putem.

Na mirovnoj konferenciji o Jugoslaivji u Hagu pomešani su principi državnog suvereniteta i narodnog samoopredeljenja. Evropski političari ne bi smeli da upotrebljavaju čas jedan, čas drugi jer problemi slični našima postoje i u drugim evropskim državama, tako da bi presedan u jugoslovenskom slučaju mogao dovesti do velikih problema i u drugim zemljama. Ovo su na današnjoj konferenciji za štampu, organizovanoj povodom petodnevne posete Londonu istakli lideri Demokratske stranke dr Dragoljub Mićunović i Vojislav Koštunica.

Pored zalaganja za mirno i demokratsko rešenje, upozorili smo da ono mora imati i dugoročniji karakter, što nije slučaj s predloženim dokumentima koji polaze od labave asocijacije i u kojima nema dovoljnih garancija za dva i po miliona Srba koji bi u tom slučaju ostali izvan matične republike naglasio je Mićunović. I princip narodnog samoopredeljenja poštovan je samo do nivoa republike. Očito je da položaj srpskog naroda ostaje mnogo jasniji aktuelizacijom problema u BiH, što će možda i uticati na korekciju nekih stavova Haške konferencije. Ako Evropa zaista želi Jugoslaviju u bilo kom obliku, mora insistirati i na političkom povezivanju a ne samo na carinskoj uniji.

Saagovornici u Londonu takođe su upozoreni da ponuđeni dokument može proizvesti veće štete nego koristi. Po mišljenju Koštunice, izlaz se može tražiti ili učvršćivanjem veza između republika ili korekcijom unutrašnjih granica mirnim i demokratskim putem, a izgleda da je druga varijanta za strance realnija.

U razgovorima s princom Aleksandrom II Karađorđevićem nije bilo govora o eventualnom novom dolasku prestolonaslednika u Srbiju, jer će o tome on sam odlučiti, ističu lideri DS.

Komentarišući referendum u Sandžaku, Mićunović je ocenio da je to deo političke igre pošto je izjašnjavanje omogućeno samo muslimanskom narodu a ne i ostlaima koji tamo žive i predstavljaju većinsko stanovništvo.

Svet ne gleda crno – belo

Zamenom i nedoslednom primenom principa državnog suvereniteta i narodnog samoopredeljenja Srbija bi predloženim dokumentima iz Haga bila dvostruko oštećena na šta smo upozorili naše sagovornike u Londonu, rekao je dr Dragoljub Mićunović. S jedne strane srpsko stanovništvo u Hrvatskoj ne bi imalo dovoljne garancije za miran i bezbedan život a s druge bi Srbija bila još više razbijena nizom autonomija. Skrenuta je i pažnja da ponuđeni dokumenti ne insistiraju na stvaranju nekakve integracione institucije poput Saveznog parlamenta koji bi omogućio da se izbegne pravno varvarstvo.

Jasno je da je Srbija izgubila medijski rat, ali mnogi politički faktori u Velikoj Britaniji stvari više ne gledaju crno–belo, jer su svesni da se u Hrvatskoj rađa neonacizam, znaju da taj režim ljudima uliva strah i da bi u slučaju zadržavanja unutrašnjih grnaica problem izbeglica još više eskalirao. Stim u vezi lideri Demokratske stranke zameraju sadašnjim vlastima u Srbiji da ne čine gotovo ništa kako bi se loš imidž Srbije u svetu popravio. (*Dnevnik*, 29. oktobar 1991)

Vukovarska tragedija 1991

NA RATIŠTU U VUKOVARU
- BOJOVNICI U RASULU -

U rukama oslobodilaca već i dobar deo ustaškog naselja Mitnica, te vodotoranj

Tražeći izlaz iz okruženja u samom Vukovaru preostalih 4.500 ustaša – prema vojnim izvorima – ostalo je bez municije, novog kontingenta psihostimulativnih sredstava i obećane pomoći u novim, svežim snagama pa im je moral poprilično opao i preostalo im je samo da se poput miševa zavuku u svoje katakombe u zemljom pred žestokom vatrom kojom je Armija uzvratila na neprekidne provokacije. Rečju, moral Tuđmanove soldateske toliko je opao da to više ne kriju ni u međusobnim kontaktima Radio-vezama.

„Vratite se u Tompojevce“

Mesna zajednica Tompojevci danas je uputila poziv svim meštanima ovog sela koji se nalaze širom jugoslavije da se vrate u rodno mesto, pod uslovom da se nisu ogrešili o propise Autonomne oblasti Slavonija, Baranja i zapadni Srem. Svima se garantuje bezbedan život i ostavlja rok od 20 dana da se vrate u selo. U protivnom smatraće se da su se iselili pa će o njihovoj imovini biti odlučivano po propisima Autonomne oblasti.

Uz to svi meštani Tompojevaca koji poseduju naoružanje obavezni su da ga predaju najbližoj vojnoj jedinici, što će dokazati posebnim potvrdama o predaji naoružanja. (*Dnevnik*, 29. oktobar 1991).

OPŠTA MOBILIZACIJA U SAO KRAJINI

Vlada SAO Krajine uputila je posredstvom svog Biroa u Beogradu sledeći poziv: „Radi organizovanog odziva na mobilizaciju Vlade SAO Krajine, obaveštavaju se svi muškarci iz SAO Krajine da se jave na zborno mesto u Studentski kulturni centar 30. oktobra u 12 sati“.

Ovaj poziv upućen onima koji se nalaze u Beogradu potpisao je Zdenko Tošić, sekretar Biroa. (*Dnevnik*, 30. oktobar 1991)

SPREČENO UBACIVANJE USTAŠA U TENJU
- UBIJENO 18 BOJOVNIKA -

Ustaše u tri grupe pokušale da iz Nove pređu u Staru Tenju. U Osijeku panika i anarhija

Očigledno, u očekivanju skorog pada Vukovara osječki bojovnici računaju da je na njih red pa se spremaju na odbranu. Prema proceni od ukupno 20 hiljada naoružanih ljudi njih oko 8.000 čini ekstremno ustaško

jezgro koje je spremno da brani ovaj grad po svaku cenu. (*Dnevnik*, 30. oktobar 1991)

SVET O NAMA
- EVROPA ISCRPLA DIPLOMATSKO ORUŽJE -

Evropa se suočila sa problemom koji je prevazišao njene sposobnosti, smatraju strani komentatori. Stiče se utisak da je ultimatum EZ signal da Evropa iscrpila diplomatsko oružje i da neće posmatrati sa strane kao raspad jedne zemlje na Balkanu ozbiljno preti stabilnosti celog Kontinenta, zaključuju strane radio stanice.

ULTIMATUM ZA PREDAJU VUKOVARA

U izveštaju Radio-Beograda se govori da se „ustaške snage sve više sabijaju uz Dunav". Juče je prema ovom radiju, komandantu Hrvatske garde u Vukovaru upućen ultimatum za predaju gardista. TV Novi Sad, koji javlja posebno o uspešnom dejstvu teške artiljerije sa poligona u Petrovoj Gori, u svom izveštaju zaključuje da se „značajne snage JNA koncentrišu radi završnih operacija za oslobođenje Vukovara". (*Dnevnik*, 31. oktobar 1991)

IZVEŠTAJ SA RATIŠTA U HRVATSKOJ
- OKRŠAJI SVE ŽEŠĆI -

Oko Vukovara i Osijeka kao i u zapadnoj Slavoniji borbe se vode sve većim intenzitetom. Armija odbila napade na Paklenicu, Lipik i Jasenovac

Kako javlja Hrvatski radio, „već od prvih jutarnjih sati vatra na Vukovar sve je jača". Puca se kako se tvrdi, iz Petrove Gore, a haubicama iz Neogslavaca priključuju se višecevni raketni bacači.

Juče nismo mogli dobiti potvrdu iz drugih izvora o ovim okršajima koji se, kako se može pretpostaviti, uklapaju u kontekst najavljenih završnih operacija za oslobođenje Vukovara. Prekjuče je naime, javljeno da je komandu hrvatske garde u Vukovaru upućen ultimatum za predaju gardista, a u Vukovar je, osim pojačane koncentracije snaga JNA, verovatno i zbog psihološkog efekta, prispela i veća grupa Šešeljevih dobrovoljaca. Pretprošla noć i jučerašnje jutro definitivno potvrđuju da od primirja u zapadnom Slavoniji nema ništa. Kako Tanug saznaje iz izvora bliskih vojnim, noćas je iz Novske ponovo pokušan napad hrvatskih snaga prema Paklenici. Odbijen je takođe, kako se tvrdi napad iz Baira na Lipik a artiljerija JNA je ućutkala neprijateljska gađanja Jasenovca.

Juče su iz Nove Gradiške ponovo gađani položaji JNA oko kanala Struk a data je i uzbuna u Bosanskoj Gradiški koja je takođe na udaru. Srpski teritorijalci, saznaje dalje Tanjug onemogućavaju pokušaje prodora hrvatskih snaga iz Podravine u pravcu Daruvara i Pakraca.

Za razliku od Siska, Posavine i Pokuplja gde je pretprošla noć protekla mirno oko Karlovca i na Koranskom frontu gotovo celu noć su, izveštava hrvatski radio vođene borbe. (*Dnevnik*, 1. novembar 1991)

MLADIN SVILENGAĆIN, SUBOTICA
- KONTRAŠIMA LJUDSKIH PRAVA -

Evropa stalno ulaže velike fizičke i umne napore da jugoslovenima svaki međusobni spoj sagore

Evropa već odavno planira da se Jugoslavija sruši. Stoga nastoji i dalje da se i ceo svet na nju obruši. Pa stalno ulaže velike fizičke i umne napore da Jugoslovenima svaki međusobni spoj sagore. A da im u saoraćaju sa strancima bude ponajgore.

Za to koriste i „tajne malteških i templarskih vitezova". Iz znanja školovanih zlikovaca čak religioznog kova.

U semu ih i drugi međunarodni teroristi pomažu. I svaki mir u Jugoslaviji – sprečavaju ili odlažu. A sve to ne bi išlo u prilog ujedinjavanju evropskom, još manje u prilog ološu belosvetskom. A mi, Srbi nemojmo više biti Bogu žrtvovani narod, jer će nas tako i dalje, u ime Boga klati svaki izrod. Pa odbacimo već na nas nabačeno lažno samarićanstvo i oslobodimo od toga i sebe i celo čovečanstvo. U istom uništimo sve neprijatelje srpstva i pravoslavlja, makar im grb bio: orlove kandže i glave, ili glava lavlja. (*Dnevnik*, 1. novembar 1991)

SRBI ĆE ŽIVETI U JEDNOJ DRŽAVI

Bez obzira na sve, siguran sam da će Srbi živeti u jednoj državi, rekao je dr Borivoje Petrović – dr Pavić Obradović: Stanje na ratištu je razlog za optimizam. – Baranjski poljoprivrednici u trci s vremenom. – Kako vratiti na front Baranjce sposobne za borbu?

Bez obzira na sve, siguran sam da će Srbi živeti u jednoj državi. Hoće li se ona i dalje zvati Jugoslavija ili Sjedinjena Srpska država, manje je bitno. Konačno treba da prestanemo da se opterećujemo i onim što će Evropa reći o nama. Ona će priznati onoga ko bude dovoljno jak da formira svoju državu.

Ovo je uz ostalo danas u Belom Manastiru rekao dr Borivoje Petrović, potpredsednik Skupštine Srbije.

Zajednički život – rat bez kraja

Po Petrovićevim rečima zajednički život Srba i Hrvata na sadašnjoj teritoriji Hrvatske, čak i u slučaju da ovi prvi dobiju autonomiju, pretvorio bi ovu republiku u stalno ratište. Zbog toga je definitivno razgraničenje po Petrovićevom mišljenju neizbežno, što je jasno i hrvatskom vrhovništvu.

Bez obzira na se okolnosti, za pesimizam po mišljenju dr Pavića Obradovića nema razloga. O tome najbolje svedoči faktičko stanje na ratištu.

SAO krajina je praktično zaokružena. Problema ima samo oko Gospića, ali će i to uskoro biti rešeno. Slično je i u Slavoniji, Baranji i zapadnom Sremu. Vukovar će biti oslobođen za nekoliko dana, a naš osnovni cilj i jeste da sloboda stigne na sve teritorije na kojima Srbi čine većinsko stanovništvo – istikao je Obradović. Po njegovom mišljenju u ovom trenutku je najvažnije da Srbi u svim krajevima u kojima žive počev od Srbije, Crne Gore, Krajine preko Slavonije, Baranje i zapadnog Sema do drugih delova Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Makedonije donesu političke odluke koje će obebzbediti realizaciju ideje o životu u jednoj državi.

Srbija se mora probuditi

Druga ključna stvar, istakao je Obradović jeste da se Srbija probudi, odnosno da se probudi srpski narod ma gde živeo i da svi budu spremni da se odluka o životu u jednoj državi ostvari i na vojnom planu, ukoliko razume se ne bude drugog načina da to bude urađeno.

IZDAJA UJAKA I SESTRIĆA

Dr Borivoje Petrović se posebno osvrnuo na miniranje mobilizacije u Srbiji. Tom prilikom on je naveo poziv Bogdana Bogdanovića, bivšeg gradonačelnika Beograda, da njegovi studenti ne idu na front. To ne sme proći nekažnjeno rekao je Petrović, naglasivši da se prilikom takvih poziva ne smeju zaboraviti hiljade mladića zatočenih u kasarnama u Hrvatskoj. Uz to, Petrović se zapitao zašto Ivan Đurić, inače Bogdanovićev sestrić, koji kako sam kaže, ne zna kako da se opravda pred hrvatskim prijateljima, nije te prijatelje pitao za Srbe pobijene na kućnim pragovima.

Krematorijumi kod Zadra

Bojim se da se ponovo neće znati pravi broj žrtava ovog rata, naročito srpskih – rekao je dr Borivoje Petrović. – U okolini Zadra su u industrijskim objektima koji ne rade napravljeni krematorijumi u kojima se spaljuju ubijeni.

U Zadru i okolini, inače nema više ni jedne kuće ili objekta čiji su vlasnici Srbi, a koji nisu demolirani spaljeni ili porušeni. (*Dnevnik*, 1. novembar 1991)

DR BUDIMIR KOŠUTIĆ I AKADEMIK VASILIJE KRESTIĆ NA TRIBINI U NOVOM SADU
- GENOCID PRE UJEDINJENJA -

Ideja o genocidu sazrela mnogo ranije od srspkog hegemonizma

1918. osnovana Jugoslavija. Za krajine specijalni status Hrvatske i van Srbije.

Koliko Evropa zna o genocidu nad srpskim narodom i koji su uzroci ovakve istorijske sudbine srpskog naroda u Hrvatskoj pokušali su da odgovore na sinoćnoj tribini u Novom Sadu potpredsednik Vlade Republike Srbije dr Budimir Košutić i akademik Vasilije Krestić. Inače, kao povod za razgovor posužila je upravo objavljena i nagrađena knjiga akademika krestića „Istorija Srba u Hrvatskoj i Slavoniji do 1918. godine“ o kojoj je govorio dr Čedomir Popov, naglasivši da je knjiga potpuno istinita i da je to istina o žilavoj i nesavladivoj borbi srpskog naroda.

Knjiga daje odgovor na pitanje zašto srpske zemlje ne mogu više biti u sastavu Hrvatske. Srpski narod u Hrvatskoj nema više uslova ni za fizičku egzistenciju, a kamoli za prosperitet.

Akademik Vasilije Krestić obrazložio je argumentima u knjizi, kako je sam rekao, da istorija genocida počinje pre 1918. godine. I, nije genocid rezultat i posledica nekog velikosrpskog hegemonizma u okviru zajedničke države Jugoslavije. Ideja o njemu sazrela je mnogo ranije nego što je Jugoslavija i osnovana. Dobar deo hrvatskog društva prožet je idejom genocida, rekao je Krestić, ali ne može se reći da je ceo hrvatski narod genocidan. Genocid nije bolest naroda, nego bolest u narodu, a u hrvatskom je duboko ukorenjen.

Odgovarajući na pitanje o nekim pojavama prilikom mobilzacije dr Košutić je rekao da u srpskom narodu nema izdajnika ali da nesnalaženja, grešaka i neverice je bilo.

SINOĆ NA UNIVERZITETU U NOVOM SADU
- SRBI I JEVREJI BLISKI U STRADALNIŠTVU -

Novi Sad i Haifa uskoro treba da postanu gradovi pobratimi istakli čelnici Univerziteta, grada domaćina i društvo srpsko-jevrejskog prijateljstva

Dok veliki svet uporno pokušava da malu Srbiju baci na kolena, u Madridu istovremeno (ponovo čereče Izrael, jedinu domovinu Jevreja). Istorija

se o ova dva mitska i paćenićka naroda ponavlja, ali niko i ništa neće moći da spreči njihovo duhovno sjedinjavanje rekao je sinoć na Novosadskom univerzitetu predsedik Društva srpsko-jevrejskog prijateljstva akademik Enri Josif.

Gospodina Josifa i sekretara Društva gospođu Klaru Mandić sinoć su primili rektor dr Dragoslav Hercegovac sa saradnicima, predsednik izvršnog saveta Novog Sada dr Đorđe Bašić, predsednik Novosadske podružnice Društva akademik Boško Petrović. Dvogodišnju čvrstu vezu srpskog i jevrejskog naroda, ovaplođenu kroz privredne, naučne, kulturne političke i pre svega prijateljske kontakte nisu prekinuli ni ratovi na obe strane, a tako će biti i ubuduće. (*Dnevnik*, 1. novembar 1991)

SMENA REZERVISTA IZ VOJVODINE

Posle 45 dana provedenih na frontu borce ratne jedinice 5855, koja je u borbama oko Osijeka imala 13 poginulih i 52 ranjena vojnika, zameniće novi vojni obveznici koji će isti položaj obezbeđivati mesec i po dana

Komandant ratne jedinice 5855 Stanko Pejić rekao nam je juče da su tokom borbi na frontu oko Osijeka imali 13 poginulih vojnih obveznika, a 52 su lakše ili teže ranjena.

Nije bilo dana da hrvatske snage, zenge i mupovci, na nas nisu otvarali vatru – naglašava Pejić. Na naše vojnike i sela koja smo branili pucali su najčešće iz snajperskih pušaka i otvarali mitraljesku i minobacačku vatru. Odgovorno vrdim da mi nikada nismo prvi otvorili vatru, ali smo na nju žestoko uzvraćali. I u utorak, kada smo se pripremali za smenu jedinice, hrvatski bojovnici su nas tukli minobacačkim granatama i tom prilikom su ranjena četiri borca. Njihovi gubici su mnogo teži, jer smo u odgovoru na tu vatru iz naših artiljerijskih oruđa ispalili više od 400 granata.

Načelnik Štaba ratne jedinice 5855 potpukovnik Miroslav Španović rekao je da je moral kod vojnih obveznika kao promenljiv i zavređuje ocenu dobar, ali s s takvim moralom zadatak potno izvršava.

Mi smo valjda jedina vojska na svetu koja, dok se bori protiv ovog prljavog rata, njenoj se pozadini vodi besomučna borba za vlast. Takav rat u istoriji nije poznat i to nam je mnogo smetalo i otežavalo izvršenje zadataka – ističe Španović. Imali smo i dosta dezertera i protiv svih su, po naređenju pretpostavljene komande, podnesene krivične prijave. Želimda ovom prilikom naglasim da smo imali izuzetno male gubitke, da je odnos poginulih oficira prema vojnicima 1:3, što ni u jednom ratu nije zabeleženo.

Vukovarska tragedija 1991

Pomoćnik komandanta za moralni rad major Miroslav Tomić napominje da je vreme provedeno na frontu učinilo da se svi borci međusobno dobro upoznaju, a stanovništvo koje su na ugroženom području branili ispratilo je pripadnike ove jedinice sa suzama. Njih na frontu zamenjuju novi ljudi, jer teritorija koju je ova generacija ratne jedinice 5855 držala pod svojom kontrolom nije, kako kaže komandant Pejić, ostala neposednuta, već se samo radi o zameni ljudi kako bi teret rata podelili svi podjednako. Vojni obveznici, koji na frontu smenjuju svoje drugove, proveli su nekoliko dana na obuci u novosadskoj kasarni „Slobodan Bajić Paja“ kako bi se lakše i spremnije uključili u borbu. (*Dnevnik*, 1. novembar 1991)

NA DEONICI DUNAVA KROZ VOJVODINU, PRONAĐENO 40 LEŠEVA

Mnoge žrtve plrvo su mučene a potom i žive, ali svezane, bacane u reku

U Institutu za sudsku medicinu Medicinskog fakulteta u Novom Sadu obavljena je obdukcija nad 40 do sada neidentifikovanih leševa, koje je eka Dunav na svom vodotoku kroz Vojvodinu, izbacila u periodu od 17. jula do danas, izjavio je Tanjugu profesor dr Miloš Tasić.

Neki su čak i živi bačeni u vodu, na šta ukazuju rezultati obdukcije. Među njima je i do sada jedini identifikovani leš Milenka Đuričića (1953), radnika Kombinata „Borovo“, koji je bio nastanjen u Borovo naselju, a pronađen je 17. jula u Dunavu kod Begeča. Uviđaj su tada izvršili inspektori novosadskog gradskog SUP-a i Istražni sudija Miroslav Alimpić. (*Dnevnik*, 1. novembar 1991)

DOBAR ODZIV REZERVISTA

Sve jedinice teritorijalne odbrane iz Vojvodine uspešno izvršavaju zadatke nadležnih komandi oružanih snaga Jugoslavije. Odziv rezervista na novu mobilizaciju, radi smene ranije angažovanih jedinica, iznosi više od 90, a u nekim slučajevima i svih 100 odsto. To se ističe u saopštenju službe za informisanje Pokrajinskog štaba TO Vojvodine i dodaje da se, uz podršku radnih organizacija i organa vlasti, ljudstvo uspešno oprema za zimske uslove, a porodicama mobilisanih ublažuju teškoće socijalne prirode.

Među vojvođanskim teritorijalcima ostvaren je visok stepen jedinstva, a i moral je na zavidnom nivou. Drgim rečima, zlonamerne su priče o razlikama u ponašanju rezervista zavisno od nacinalne i partijske pripadnosti. Aktivisti pojedinih stranaka imali su uticaja samo kod manjeg broja pojedinaca – kaže se dalje u tekstu. (*Dnevnik*, 2. novembar 1991)

USTAŠKI NAPAD U PODNE

Ubačena grupa napala položaj teritorijalaca na Dravi kod Sarvaša. – Nove žrtve u Bršadinu. – Iz Laslova ponovo napadnuta Palača

Kao ni do sada, mi nismo kršili primirje, ali smo na saku provokaciju odgovarali petostruko – kaže pukovnik Branislav Radoman iz Novosadskog korpusa.

Upravo je u toku okršaj s ubačenom ustaškom grupom pa je dobro što ovde trenutno borave predstavnici Komisije EZ-a za kontrolu primirja koji se na licu mesta mogu uveriti ko prvi puca.

Po Radomanovim rečima, evropski misionari su došli radi posredovanja u oslobađanju starešina JNA iz osječkog zatvora. Po informacijama kojima vojska raspolaže, prema njima se u ovom zatvoru ne postupa po međunarodnim konvencijama u šta bi predstavnici EZ-a trebalo da se uvere danas pošto će posle Sarvaša otići u Osijek. Žestokih okršaja bilo je i sinoć i u Bršadinu. Ovo selo, u kojem je presečena komunikacija Vukovar – Vinkovci, tučeno je navodećim raketama iz Nuštra. Tom prilikom, kako saznajemo četvoro ljudi je poginulo i sedmoro ranjeno. Među poginulima je jedan čovek, koji je došao da ameni sina, pripadnika teritorijalne odbrane.

PRESEČEN JOŠ JEDAN PUT KOJIM JE USTAŠAMA U VUKOVARU DOTURANA POMOĆ
- PREKINUT VAZDUŠNI MOST IZ MAĐARSKE -

Poljoprivredni avioni iz Pečuja u Vukovar unosili oružje, hranu, municiju i lekove. Pojačan sistem protivvazdušne odbrane. (*Dnevnik*, 2. novembar 1991)

ZABELEŽENO U VINKOVAČKOJ OPŠTINI
- PREVAZIĐEN DR MENGELE -

Zverska mučenja zarobljenika. – Vitalni organi zarobljenika šalju se za Austriju i Nemačku. Prodaja delova ljudskih tela

Iz pouzdanih izvora saznali smo detalje o mučenju ovih ljudi. Navešćemo nekoliko primera. U jednoj sobi nalazi se oko dvadesetoro muškaraca koji su priljubljeni uz zid, ruke i noge su u raspeću, a genitalni organi vezani su žicom i povezani s tavanicom. Svaki pokret donjeg dela tela je, možete pretpostaviti kakav. Po više od 18 sati se nalaze na ovim vešalima.

U okviru „isleđenja“ koristi se u elektroterapija sa strujnim udaima na pojedine delove tela, učestalo polivanje vodom i kontaktima sa strujom. Komentar nije potreban o tome šta se sve događa s ovim ljudima. U drugoj prostoriji „ustaški eksperti medicine“ koriste halucinogene injekcije za pojačanje nervnog rastrojstva, rekao nam je I. V., mladić koji je bio u zengama, ali je pre dva dana pobegao jer nije mogao da gleda šta se događa u vinkovačkim kazamatima.

Postavljamo pitanje šta na to kažu Josif Peći, predsednik HDZ-a za Vinkovce, Ivan Treber, predsednik Izvršnog veća, Tihomir Zovak, predsednik SO Vinkovci, i Petar Biočić, ravnatelj policijske uprave u Vinkovcima, zatim Zvonimir Šekulin i Ana Vuković Nana iz radio-difuzne i novinske kuće vinkovačke opštine, i zašto se ovo neljudsko ponašanje specijalaca Petra Biočića do sada nije obelodanilo u štampi. Drogirani specijalci kao da su naslednici dr Mengelea, a reklo bi se da su ga i prevazišli.

Još jedan podatak: na području vinkovačke opštine ljudi svakodnevno ginu, mnogi leševi su iskasapljeni, bez vitalnih organa koji su najverovatnije prodati u inostranstvo za oružje, drogu i hranu koja pristiže. Videli smo da se nestručno radilo prilikom uzimanja pojedinih delova tela i stavljanja u ledene komore.

Kada govorimo o vinkovačkom ratnom području, pouzdano kazujemo da se deo poginulih zengi i plaćenika sahranjuje noću u grobnice srpskih porodica u gradu a jedan deo se zakopava u rake i preko njih se buldožerima prenosi zemlja nalivena tečnim krečom. Zato treba proveriti delove Spačvanske šume Kunjevaca i Sopota.

Gde je sada ekipa iz Haga da obiđe Vinkovce i da vidi šta su „napaćeni Hrvati“ radili srpskom narodu. (*Dnevnik*, 2. novembar 1991)

ŽESTOKE BORBE U VUKOVARU I ZAPADNOJ SLAVONIJI
- SPALJENO SELO ZRILSKO -

Sve stanovništvo koje je ostalo u ovom mestu, prema vojnim izvorima, pobijeno je. – Iseljavanje 18 sela. – U Suhopolju osnovani radni logori za zarobljene Srbe

Zagreb, Vukovar, Pakrac, 2. novembra – Tanjug –

Žestoki sukobi između pripadnika hrvatskih snaga i jedinica JNA u Vukovaru i okolini nastavljeni su tokom celog dana. (*Dnevnik*, 3. novembar 1991)

U OGLEDALU ISTINE
- SRBIMA OPET PRETI GENOCID -

Dr Čedomir Popov: „Srpska država ne može više nestati iz Evrope“. – Dr Vasilije Krestić: „Ne kažem da je ceo hrvatski narod genocidan, ali su ove ideje duboko

ukorenjene u tom narodu. – dr Budimir Košutić: „Nema opstanka srpskih krajeva u Hrvatskoj"

Jedan od takvih istorijskih dokumenata je i upravo objavljena knjiga akademika SANU dr Vasilija Krestića „Istorija Srba u Hrvatskoj i Slavoniji do 1918. godine, koja govoreći o tadašnjem vremenu, otkriva korene današnjeg. Dr Čedomir Popov, žilava i nesavladiva borba srpskog naroda da se održi u svim nasrtajima kojima je bilo izloženo njegovo biće. Prikazano je i rađanje ideje genocida, nestanka i zatiranja srpskog naroda na teritoriji Hrvatske.

Valjda ćemo u svem tome naći i odgovor na pitanje zašto Evroa, na kraju 20. veka, podržava one koji žele stvaranje nacionalnih država, a protiv su onih koji su za države građana, rekao je potpredsednik Vlade Reublike Srbije dr Budimir Košutić. Vreme nacionalnih država je prošlo, a posebno je neshvatljiv odnos Evrope prema onima koji su tu fazu davno prošli. Najteže će biti onoj nauci koja tu fazu nije prošla.

Ujedinjene nacije 1950. godine, kaže dr Košutić, nisu izašle u susret inicijativi da se obrazuje sud, po ugledu na Nirnberški, za Nezavisnu državu Hrvatsku, koji bi sudio njenim ratnim zločincima. Zbog toga se sada aotvara prostor za novi genocid.

Bio sam prisutan na Skupštini Zapadnoevropske unije kada se razgovaralo o ujedinjenju Nemačke. Tada su predstavnici Francuske, Holandije, Luksemburga, tražili od Nemačke gaancije da ujedinjena Nemačka neće ponoviti prošlost. Ako su oni našli snage za molbu kako onda mogu sada da Srbima postavljaju pitanje šta sada oni hoće. Srbima nad kojima su ustaše napravile mnogo monstruoznije zločine nego što je Hitlerova Nemačka u ovim zemljama. Ona ih je osvajala, ali nije narod htela da uništi, kao što su Hrvati hteli svakog Srbina da zatru – kaže dr Košutić.

Autor knjige „Istorija Srba u Hrvatskoj i Slavoniji do 1918. godine" akademik dr Vasilije Krestić ističe da je jedan od razloga sadašnjeg položaja srpskog naroda i to što je istorija srpsko-hrvatskih odnosa prilagođena interesima Hrvata, i Srbi su je prihvatili. Druga strana je činila sve da pljuje po Srbima, blati ih gde stigne, nazivajući ih izdajnicima i tuđim slugama. Srbi su ćutali i nisu pružali odgovor na ove laži. Naravno, onda nije ni čudo, kaže akademik Kresti, što nas Evropa vidi kroz srbomrzeće tekstove. Ta mržnja taložena godinama urodila je plodovima koji su požnjeveni od 1941 . 45. godine.

Argumentovano dokazujem da genocid nije nastao stvaranjem Jugoslavije 1918. godine i da nije rezultat „velikosrpskog hegemonizma u Jugoslaviji" već da je ta ideja sazrela mnogo pre Jugoslavije. Dobar deo

hrvatskog društva prožet je idejom genocida. Ne kažem da je ceo hrvatski narod genocidan, ali su ove ideje duboko ukorenjene u tom narodu. Genocid nije bolest naroda nego bolest u narodu. Mi se protiv te ideje nismo borili i nismo to zlo razobličili, a među Hrvatima, takođe, nije bilo onih koji bi ustali protiv ovog zla. Dakle, da li Evropa zna za genocid? Zna, ali mi nismo ništa učinili da se to više zna. I sam genocid 1941 – 45. dobro je poslužio sadašnjoj vlasti u Hrvatskoj da se pripremi za novi genocid. (*Dnevnik*, 4. novembar 1991)

IZVEŠTAJI SA RATIŠTA U HRVATSKOJ
- ZAVRŠNICA BITKE ZA VUKOVAR -

Ofanziva hrvatskih snaga na severu zapadnoslavonskog ratišta. – Srpska sela odlaze u zbegove. – Artiljerijski dueli oko Osijeka. – Stanje „ni rata ni mira" na području Dubrovnika

Posle žestoke artiljerijske pripreme i zauzimanja nekoliko ključnih komunikacija u protekla dva dana, juče su u Vukovaru počele, kako je saopšteno Tanjugovoj ekipi, „završne operacije za proterivanje pripadnika hrvatskih paravojnih formacija". Istovremeno, situacija na ratištima u Hrvatskoj stavljala je i juče obeležena ofanzivom hrvatskih snaga na severu zapadnoslavonskog ratišta, pred kojom se povija odbrana srpskih teritorijalaca i srpska sela odlaze u zbegove.

Posle presecanja veze između hrvatskih snaga u Vukovaru i Borova, juče je nastavljeno „čišćenje" naselja Lužac, koje se nalazi između ova dva mesta, od zaostalih gardista. Nastavljaju se, takođe, borbe u vukovarskom naselju „Boško Buha", strategijskom uzvišenju na oko 200 metara od centra, koje dominira gradom.

„Jastreb" traži pomoć

Protivmere Hrvatske, kako je precizirao potpukovnik Mile Dedaković alias Jastreb, moraju biti „dostava protivoklopnih sredstav, sredstava vazdušne odbrane i novih boraca". (*Dnevnik*, 5. novembar 1991)

MILIVOJ POPOV, NOVI SAD
- ZAŠTO BRANE USTAŠE? -

Čudi me otkud ovoliko ovlašćenje i smelosti kod evropskih organa i pojedinih država oko nas da se tako otvoreno mešaju u unutrašnje događaje Jugoslavije?

Faktori iz Ekonomske zajednice, Haga, Berlina, Beča, Budimpešte i Milana ne vide, ili neće sa sagledaju, monstruozne akcije hrvatskih bojovnika i hrvatskog rukovodstva:

• Insceniranje napada na Banske dvore, potvrđeno i od domaćih i od stranih stručnjaka. Međtim, oni koji su za Banske dvore okrivili JNA, nisu tu svoju tvrdnju demantovali.

• Isti je slučaj sa razaranjem starog Dubrovnika. Ovih dana je dokazani da ni jedna granata ni mina nije pala na Dubrovnik, a zapadnjaci i dalje trube da je razrušen!

• Zapadna propagandna mašina prikazuje da su Srbi pobili, porušili, popalili hrvatski narod i hrvatske kuće. Kako ih nije sramota da tako prikazuju događaje? Ako hrvatska propaganda svoja zlodela pripisuje Srbima, zašto to čine i strana sredstva informisanja, kad njihovi izveštači dobro znaju ko šta radi.

• Hrvatska vlast je izdala naređenje da se svi spomenici iz drugog svetskog rata unište. I to je dobrim delom učinjeno. A zapadna propaganda tvrdi da su to uradili Srbi i JNA! (*Dnevnik*, 5. novembar 1991)

U BEOGRADU JUČE ODRŽAN MITING PODRŠKE SRBIMA U HRVATSKOJ
- SRBI NEĆE NDH -

Savezni organi moraju već sutra sprečiti pobunjenu secesionističku Hrvatsku da vodi prljavi rat protiv srpskog naroda i JNA istakao narodni heroj Dušan Pekić. – Više hiljada građana jednodušno zahtevalo da se prekine i zaustavi genocid nad srpskim narodom u Hrvatskoj

Miting je organizovalo Udruženje Srba iz Hrvatske a prvi se okupljenim aobratio predsednik udruženja dr Mihajlo Vučinić rečima da je svrha ovog skupa da se svetu poruči da i on vidi do čega je dovela ustaška valst u Hrvatskoj.

Radomir Smiljanić je „gospodu iz Haga" optužio da su otvorili vrata fašizma i nacizma, jer su nacističke hulje iz Nemačke nasrnule preko Austrije i Mađarske u kroato-ustašku Hrvatsku. Srpski narod je narod slobode i demokratije i neće ga slomiti, gospodo iz Haga, poručio je Smiljanić predlažući da se preko Rusije i Kine zatraži u Savetu bezbednosti zaštita srpskog naroda u Hrvatskoj.

Proustaška vlast u Hrvatskoj otpočela je prljavi rat protiv srpskog naroda i JNA a savezni organi su dozvolili da se proustaške paravojne formacije uz pomoć neofašističkih snaga Evrope naoružaju, a i rukovodstvo

Armije je dozvolilo tim istim profašističkim snagama da zaplene jednu trećinu ratne tehnike i to bez ispaljenog metka, naglasio je narodni heroj general Dušan Pekić.

Po rečima dr Petra Opačića, nemački imperijalisti prvo su zakucali na naša vrata ali će zakucati i na druga ako im se ne stane na put. (*Dnevnik*, 5. novembar 1991)

MEMORANDUM DEMOKRATSKE STRANKE:
- REŠENJE SUKOBA – U RAZGRANIČENJU -

Osnovni uzrok rata u Hrvatskoj sadržan je u karakteru hrvatske države koja nastaje

„Cilj mirovnih pregovora – prekid rata i uspostavljanje trajno stabilnog poretka u ovom delu Balkana – ne može da bude postignut jer u njihovom dosadašnjem toku nije jasno identifikovan osnovni uzrok sukoba".

To se ističe u Memorandumu Demokratske stranke (DS) o rešenju jugoslovenske krize. „Osnovni uzrok rata u Hrvatskoj sadržan je u karakteru hrvatske države koja nastaje, a ne u činjenici da Hrvatska želi svoju državnu nezavisnost", kaže se dalje u Memorandumu DS i dodaje da nasuprot volji hrvatskog naroda da zasnuje nacinalnu državu stoji volja srpskog naroda u Hrvatskoj da i oni imaju državnu samostalnost.

Stoga je, po oceni demokrata, „jedino realno i trajno rešenje ovog sukoba u razgraničenju buduće Hrvatske države i teritorija sa većinskim srpskim stanovništvo, i to pretežno prema etničkom načelu, pri čemu u obzir treba uzeti i druge međunarodno priznate principe razgraničenja, a konkretna pitanja raspraviti na posebnoj mirovnoj konferenciji".

U Memorandumu se takođe ističe da su „haški predlozi potpuno neprimenljivi na Bosnu i Hercegovinu", pa se stoga predlaže neka vrsta konfederalizovanja te republike, putem regionalizacije na etničkom principu. Predlog haškog dokumenta da se i u Srbiji, Crnoj Gori i Makedoniji primeni načelo etničkog regionalizma preneo bi sukobe i na njihove teritorije. Trajno rešenje za te republike, sudeći po Memorandumu, DS vidi u „otvorenom i doslednom odustajanju većinskih naroda tih republika da stvore svoje etničke (nacionalne) države, uz maksimalnu zaštitu prava etničkih i verskih grupa.

NASTAVLJAJU SE ŽESTOKE BORBE ZA VUKOVAR
BOJOVNICI IDU U PROBOJ?

Ustaše grupišu artiljeriju prema Borovu Selu. – Svađe među gardistima. – Novi napadi na Tenju, Silaš, Markušicu, Palaču i Sarvaš

Na pravcu Borovo Selo – Borovo Naselje, počelo je grupisanje ustaške artiljerije. Tako su tri tenka već raspoređena prema braniocima Borovo Sela, što bi moglo biti nagoveštaj da će bojovnici baš tuda potražiti izlaz iz vukovarskog okruženja.

U samom Vukovaru prema onom što se može čuti na ustaškim radio-vezama, nema jedinstva oko daljih akcija. Jedna struja zalaže se da se predaju jedinicama JNA, a druga traži proboj u manjim grupama.

Pozvali smo ih na predaju uz garantovanje bezbednosti. Kakav će odgovor biti, ne znamo. Najdublji proboj napravili smo na pravcu Bršadin-Vukovar. Trenutno je aktuelan i pravac Trpinja – Vukovar, dok smo pravac Borovo Selo – Borovo Naselje za sada stavili u drugi plan – kaže komandant TO Slavonije, Baranje i zapadnog Srema koji je zahtevao da ostane anoniman.

Po rečima prvog čoveka slavonske TO, ustaški gubici su ogromni. O tome svedoče i borci koji stižu s prve vatrene linije. U juče oslobođenom Lušcu poginula je jedna gardistkinja čije ime nismo saznali, ali ovde svi tvrde da je reč o hrvatskoj Jovanki Orleanki, čije lice pamte s ekrana HTV-a. S druge strane, Mile Dedaković Jastreb koji je komandovao odbranom grada, zbrisao je s bojišta.

Najžešći otpor ustaše još pružaju u Mitnici, u kojoj su dobro utvrđeni. Uz njih je, kako saznajemo, i oko 4.000 civila Hrvata iz Vukovara koji su takođe uzeli oružje. Noćas je žestokih okršaja bilo i na liniji Osijek – Tenja. Na branioce Tenje ispaljeno je više projektila i haubica. Niko nije stradao, ali je materijalna šteta velika. Istovremeno, Markušica, Silaš i Palača bombardovani su iz Laslova i Ernestinova. Napadnut je i Sarvaš, ali je odgovor JNA i TO-a i tu bio vrlo žestok. (*Dnevnik*, 5. novembar 1991)

SAOPŠTENJE SLUŽBE ZA INFORMISANJE POKRAJINSKOG ŠTABA TO
- MOBILIZACIJA U SUBOTICI I SENTI -

Svi pripadnici ratnih jedinica T-3036 Senta i T-3032 Subotica treba u što kraćem roku da se odazovu vojnom pozivu i time dokažu svoju patriotsku odanost Jugoslaviji

U opštinama Subotica i Senta vrši se mobilizacija dela jedinica teritorijalne odbrane. Pripadnici ratnih jedinica T-3036 Senta i T-3032 Subotica se pozivaju da se u što kraćem roku odazovu ovom pozivu i jave u svoje ratne jedinice i time dokažu, zajedno sa jedinicama JNA i TO, svoju patriotsku odanost Jugoslaviji i spremnost da brane sve vrednosti mirnog i civilizovanog

života na ovom prostoru. To se kaže u sinoćnjem saopštenju Službe za informisanje Pokrajinskog štaba teritorijalne odbrane u Vojvodini.

Povodom mobilizacije u Senti i Subotici, komandant teritorijalne odbrane u AP Vojvodini general major Nikola Mandarić dao je sinoć izjavu u kojoj ističe da se i dalje organizovano omeeta mobilizacija, pa čak i izvođenje planiranih aktivnosti ljudstva koje se odazvalo na mobilizaciju. General Mandarić je rekao da svi moraju biti svesni da ko želi da živi u Jugoslaviji s onim narodima koji se za to opredele, mora biti zajedno s njim da bi se sprečio genocid nad bilo kojim narodom i građanski rat širih razmera.

Pripadnici teritorijalne odbrane u AP Vojvodini zajedno s JNA podneli su ogroman teret u borbi protiv povampirenog fašizma – ističe general major Nikola Mandarić. Nae brigade i odredi teritorijalne odbrane izvršili su borbene zadatke i bez obzira nasve probleme vratili se sa fronta uzdignuta čela. U komandovanje u TO u Vojvodini kao i u oružanim snagama Jugoslavije ne gleda se na nacionalnost ili stranačku pripadnost, već u uspešnost u izvršavanju zadataka. Mogu da istaknem da jedinice teritorijalne odbrane u svom sastav imaju najviše pripadnika Mađarske narodnosti, kao što su Šajkaška partizanska brigada, odredi teritorijalne odbrane iz Bečeja, Srbobrana, Kule i drugih opština. (*Dnevnik*, 6. novembar 1991)

BORBE ZA VUKOVAR TRAJU NESMANJENOM ŽESTINOM
- USTAŠE PANIČNO TRAŽE IZLAZ -

Kroz kukuruzišta kraj Trpinjske ceste ustaše pokušavaju da umaknu iz okruženja. – Stigli novosadski dobrovoljci. – U Vukovaru i starice bacaju bombe. – Ranjavanje potpukovnika Živka Negovanovića

TRPINJSKA CESTA 5. novembra – Vukovar i Borovo naselje su konačno razdvojeni. Pošto su inžinjerci JNA najpre očistili minska polja, oslobodioci najvećeg grada zapadnog Srema su probili pravac Lužac – Kombinat „Borovo“ i tako knačno odvojili ustaše iz Vukovara od njihovih saboraca iz Borova naselja

Ustaše brzo vraćene

Žestokom vatrom, uglavnom iz steljačkog naoružanja, ovaj pokušaj bekstva je sprečen. Dok je na sve strane odjekivala paljba i eksplozije, razgovarali smo sa Milanom Stišovićem, komandantom ovog dela vukovarskog fronta.

- Ustaše pokušavaju da se probiju u grupama – rekao nam je Stišović. Mi ih dočekujemo na drugoj liniji i po mogućnosti zarobljavamo.

O pokušajima proboja svedoče i Zoran Bošković, rezervista iz Babušnice, zatim Jovan Savić, vodnik iz Beograda i Vlado Gajić, kapetan prve klase iz Niša. Po njihovim rečima, uglavnom beže ustaše iz Hercegovačke ulice u Borovu naselju, jednom od najtvrđih uporišta.

Na Trpinjsku cestu je stigao i potpukovnik Vojislav Bigović. On je, kako je rekao, doveo 30 dobrovoljaca iz Novog Sada koji zahtevaju da odmah krenu na prvu liniju.

Starice bacaju bombe

Borbe u Vukovaru su vrlo žestoke. U ovom gradu, po procenama, ima više od 2.000 ustaša kojima pomaže i oko 4.500 naoružanih Hrvata u civilu. Sa kakvom fanatičnoću se brani ovaj grad najbolje svedoči detalj da su na oslobodioce bombe sa prozora bacale čak i starice.

U ovim borbama su, kako saopštavaju vojne vlasti, ponovo korišćeni bojni otrovi. Novosadski korspus saopštava da su korišćeni bojni otrovi za privremeno onesposobljavanje ljudi. Simptomi su kašalj, gušenje, povraćanje i plač.

Dokle su u samom gradu stigli oslobodioci Vukovara teško je reći. Na bojištu je, inače, ranjen i potpukovnik Živko Negovanović. To se dogodilo u Lušcu. Prilikom izlaska iz vojnog transportera njegova grupa vojnika se sukobila sa grupom gardista. Jedan od vojnika uspeo je da ubije dvojicu gardista, a jednog teško rani. Ranjenom gardisti potpukovnik Negovanović pokušao je da pomogne, ali je tada na njega i desetara Bratislava Pešića, otvorena vatra, pa je potpukovnik ranjen.

Kakav će biti tok i ishod daljih operacija na ovom delu vukovarskog fronta, teško je reći. Vukovar se tuče gotovo svim vrstama artiljerijskog oruđa, dejstvuju i brodovi sa Dunava, korišćena je i avijacija. Tokom današnjeg dana plodnu zapadnoslavonsku zemlju natapala je obilna kiša, pa je kretanje i pešadije i mehanizacije sve teže. Kako će to uticati na tok ratnih operacija, ostaje da se vidi.

PRES CENTAR U ERDUTU

Ministarstvo za informacije vlade Srpske oblasti Slavonije, Baranja i zapadnog Srema uspostavilo je 1. novembra pres-centar u Erdutu za civilni sektor. Pres-centar radi svakog dana od 8 do 16 časova i po potrebi i duže. Domaći i strani novinari u pres.centru mogu dobiti sve neophodne informacije i drugu pomoć. Telefon pres-centra je 025/773-121. Inače, redovne

konferencije za štampu održavaju se u Erdutu svakog četvrtka u 11 časova. (*Dnevnik*, sreda 6. novembar 1991)

BOŽOVIĆ I PANKOV U ŠIDU

NOVI SAD, 5. novembar – Neposredno posle napada ustaških hrvatskih snaga na Šid, u kome je više građana stradalo i ranjeno, predsednik Izvršnog veća Vojvodine doktor Radoman Božović i potpredsednik Narodne skupštine Republike Srbije Radovan Pankov razgovarali su u Šidu sa rukovodstvom opštine, predstavnicima Teritorijalne odbrane i Komande JNA u Šidu.

Predsednik Pokrajinskog izvršnog veća doktor Radoman Božović je istakao da je reč o napadu ustaških snaga ovog a puta i na samu teritoriju Republike Srbije, što govori o očiglednim namerama hrvatskih vlasti u ovom sveopštem prljavom ratu protiv srpskog naroda.

S obzirom na to, doktor Radoman Božović je ukazao na obavezu hitnog angažovanja svih državnih organa i institucija, Teritorijalne odbrane i Jugoslovenske narodne armije.

AGRESIJA PREMA SRBIJI

Napad koji su danas izvele ustaške fašističke formacije iz Hrvatske na Šid i njeno civilno stanovništvo predstavlja gnusan, varvarski čin koji obelodanjuje najmračnije pretenzije i ciljeve hrvatskog vrhovništva. Napad na Šid, u kojem srpski narod prognan iz Hrvatske nalazi spasonosno utočište, otvoreni je akt agresije prema Republici Srbiji. Konačno bi moralo biti jasno i Mirovnoj koferenciji u Hagu i celokupnoj evropskoj i svetskoj javnosti da hrvatskoj ustaškoj politici nije stalo do mira, nego želi da izazove građanski rat na celokupnom prostoru Jugoslavije.

Socijalistička partija Srbije u Vojvodini traži od Vrhovne komande JNA da preduzme najenergičnije mere za konačno slamanje paravojnih ustaških formacija Hrvatske, jer je to jedini način da se spreči širenje ratnih sukoba i zašatiti srpski narod u Hrvatskoj pred novim talasima genocida.

Od Vlade Republike Srbije Socijalistička partija Srbije u Vojvodini zahteva preduzimanje efikasnih mera za podizanje nivoa bezbednosti i odbrane teritorijalnog integriteta Republike Srbije.

SA RATIŠTA U VINKOVAČKOJ OPŠTINI I ZAPADNOM SREMU

Napad na Šid planirali Paraga i Glavaš

Minobacački i haubički projektili izbačeni iz Privlake, Nijemaca i Lipovca. (*Dnevnik*, sreda 6. novembar 1991)

DEMANTI IZ VOJNO-POMORSKOG SEKTORA BOKA
- JNA NIJE DEJSTVOVALA PO DUBRONIKU -

HERCEGNOVI, 5. novembra (Tanjug) – Tokom protekle noći nije bilo apsolutno nikakvih dejstava Armije na stari deo Dubrovnika – saopštila je Komanda vojno-pomorskog sektora Boka, demantujući jutrošnje vesti nekih informativnih kuća.

„Plasiranje ovakvih vesti od strane nekih redakcija smatramo paravanom iza kojeg se želi sakriti razorna vatrena dejstva po položajima i jedinicama JNA koje sa dubrovačkih tvrđava izvode Hrvatske paravojne formacije kaže se u saopštenju Komande.

Komanda VPS Boka ukazuje da ovakve „prljave dezinformacije i propagandu najbolje demantuje izgled Starog grada koji je potpuno sačuvan.

PROTEST REZERVISTA I GRAĐANA U SENTI ZBOG MOBILIZACIJE
- REŽIRANA SPONTANOST -

Grupa rezervista napustila jedinice TO-a u Tornjošu i Boranj-Šoru. – Deljeni leci s porukama mirovnjaka iz Beograda i Novog Sada

SENTA, 5. oktobra – Napeta atmosfera koja u Senti vlada već nekoliko dana kulminirala je danas napuštanjem grupe rezervista jedinica Teritorijalne odbrane u Tonjošu i Boranj-Šoru te protestom ispred zgrade Opštinske skupštine u centru grada. Protest pedesetak rezervista i oko 200 građana počeo je posle devet časova, pošto je grupa rezervista odlučila da napusti jedinice čija je mobilizacija vršena od petka.

Nezadovoljni rezervisti, članovi njihovih porodica i građani nakratko su se razišli, da bi se ispred opštine oko podne skupilo više od hiljada ezervista i Senćana. Učesnicima se obratio sekretar Sekretarijata za narodnu odbranu SO Senta Jožef Bin. Rervisti i učesnici protesta uzvikivali su da ne žele ići na ratišta, zahtevajući da se prekine mobilizacija i da se svi vrate kućama, a uzvikivane su parole da se želi mir.

Kako smo saznali, grupa građana počela je protest juče prilikom posete jedinici TO-a u Tornjošu, a po svemu sudeći protest nastavljen u Senti nije spontan, već je u režiji poznatih mirovnjaka iz Novog Sada i Beograda, uz svesrdnu pomoć antiarmijske propagande i zalaganja Demokratske zajednice vojvođanskih Mađara.

Da protest u Senti nije spontan, potvrđuju i leci na mađarskom jeziku, deljeni učesnicima skupa ispred opštine. Na jednom letku kaže se da „Mađari neće dati više vojnika za ovaj prljavi rat, a na drugoj strani istog letka je poziv da se istraje i da se želi mir. Drugi letak ukazuje verovato na adresu organizatora protesta,a jer su na njemu brojevi telefona Centra za antiratne delatnosti iz Beograda i Lige socijaldemokratske Vojvodine Jugoslavije sa imenom Nenada Čanka. Doduše, na protestu u Senti do popodneva niko iz ovih organizacija nijes e obraćao učesnicima skupa. Ishod protesta još je nepoznat, ali je izvesno da su u prvom naletu učesnici protesta pričinili štetu razbijanje prozora u zgradi Opštinske skupštine, ispred Sekretarijata za narodnu odbranu.

GOVORILI ČANAK, KRANJČEVIĆ, BALA...

SENTA, 5. novembar – Bez obzira na kišu koja popodne i večeras pada u Senti ispred Opštine protest rezervista i više stotina građana i dalje traje. Popodne su se iz Tornjoša vratili i preostali rezervisti koji su se odazvali poslednjoj mobilizaciji u jedinice TO. Učesnicima protesnog skupa obratili su se predsednik i sekretar Lige socijaldemokrata Vojvodine – Jugoslavije Nenad Čanak i Vladimir Kranjčević, predsednik regionalne organizacije DZVM za opštine Kanjiža i Novi Kneževac i Lajoš Bala i više građana.

Posle neuspele mobilizacije na kojoj je odziv bio oko 20 odsto, opštinski čelnici Sente Miladin Lalić, Jožef Stantić, Jožef Bin i drugi nalaze se na dogovoru u Novom Sadu, a učesnici protesta čekaju njihov povratak, povremeno uzvikivajući antiratne parole i pozive na mir. (*Dnevnik*, 6. novembar 1991)

„OPERACIJA VUKOVAR“ SE NASTAVLJA NESMANJENOM ŽESTINOM
- PADA BOROVO NASELJE? -

Utvrđeni položaji oslobodilaca u Bosanskoj i Hercegovačkoj ulici. – Prednjače dobrovoljci

Trpinjska cesta, 6. novembra – Ukoliko se borbe nastave sadašnjom žestinom, Borovo Naselje bi uskoro moglo biti slobodno. Posle odvajanja od Vukovara zaposedanjem pravca Lužac – Kombinat „Borovo“ ustaše su u Borovu Naselju došle u vrlo težak položaj iz kojeg vrlo često pokušavaju da se izvuku bežanjem.

Snažnih okršaja bilo je i na drugim delovima slavonsko-sremskog fronta. Pored artiljerijske vatre iz Nuštra, Osijeka, Ernestinova i Bogdanovaca

sve češće se ubacuju manje grupe ustaša koje bi trebalo da izvršavaju terorističke akcije. (*Dnevnik*, 7. novembar 1991)

INFORMATIVNA SLUŽBA NOVOSADSKOG KORPUSA
- RAT PRENOSE U SRBIJU! -

Povodom preksinoćnjeg artiljerijskog napada na Apatin, Informativna služba Novosadskog korpusa izdala je juče sledeće saopštenje:

Preksinoć između 23.45 i 24 časa na Apatin je palo devet granata, ispaljenih verovatno iz artiljerijskih oruđa većeg kalibra. Nije bilo ljudskih žrtava ni ranjenih. Nanete su manje materijalne štete. Prema prvim procenama, dejstva su usledila s artiljerijskih položaja jugoistočno od Osijeka.

Ovaj drugi uzastopni napad u toku jučerašnjeg dana na gradove na teritoriji Vojvodine predstavlja pokušaj vrhovništva Hrvatske da ratna dejstva prenese i na Srbiju ili time nastoje da prikriju neke druge namere.

KO JE SLEDEĆI?

Povodom najnovijeg zločinačkog akta ustaških hordi nateritoriju Republike Srbije, koji se ogleda u podmuklom noćnom napadu na nezaštićeno stanovništvo i civilne objekte u gradu Apatinu, upućujemo najoštriji protest svtskoj i domaćoj javnosti, kaže se u saopštenju mesnog odbora srpske demokratske stranke u Apatinu.

Probuđeni vampiri evropskog nacizma predvođeni novim, a starim predvodnicima, pred licem svetske javnosti, uz potporu Vatikana i „Haške gospode“, ruše sve norme ljudskog i moralnog.

„Demokratska Evropa oličenje pravdoljubivosti i slobode“ okreće glavu, ne vidi što i slepi vide, ne shvata da se „neman fašizma“ ne može zadovoljiti žrtvama koja joj se ndi i da će i sama biti progutana. Zahtevamo od Štaba vrhovne komande da svim raspoloživim sredstvima slomi kičmu neonacističkim snagama na teritoriji Jugoslavije. Pozivamo ceo srpski narod da ustane u odbranu sovje časti, dostojanstva i prava na postojanje. Juče Šid, danas Apatin. Ko je sledeći na redu? (*Dnevnik*, 7. novembar 1991)

SA RATIŠTA U ISTOČNOJ SLAVONIJI
- VUKOVAR MORA PASTI! -

Hrvatske formacije pružaju snažni otpor, ali je samo pitanje vremena kada će jedinice JNA osloboditi ovaj grad od ustaškog terora – kaže general-major Andrija Biorčević

BRŠADIN 7. novembra

Jedinice JNA uspešno privode kraju operacije za oslobađanje Vukovara. Uz podršku avijacije i sadejstvo svih jedinica na ovom području sada su hrvatski bojovnici potisnuti na zaista uzvan prostor – na nekih petstotinak metara u prečniku od Milova brda i delom prema reci Vuki. Zbog toga je sasvim izvesno – oslobođenje Vukovara zaista je pitanje vremena.

Imali su priliku da razgovaramo o završnim operacijama sa general-majorom Andrijom Biorčevićem komandantom operativne grupe koja dejstvuje iz pravca Borova Naselja. Njegova poruka je da Vukovar mora pasti i da nema sile koja će Armiju zadržati u obračunu sa fašizmom, jer, sve ono što su hrvatski bojovnici ostavili za sobom u povlačenju a čine i sada u Vukovaru, nepobitan je dokaz o ustaškim zlodelima.

Vukovar mora pasti ne samo što je to žila kucavica u dejstvima hrvatskih formacija, nego i zato što bi svako povlačenje Armije sa ovih prostora značilo nezapamćeni masakr srpskog življa – kategoričan je general Biorčević. U svom tom spletu mora se procenjivati i proteklo vreme. Naime, mora se znati da je pred nama dobro obučen protivnik u čijim redovima ima i stranih plaćenika, pa je tim više žilav otpor takozvanih bojovnika. Međutim, ubrzo će biti slomljen jer su se naše jedinice potpuno konsolidovale posle raznih nevojnihčkih poteza od kojih su nas posebno sputavale političke smicalice u smislu primirja koje je samo Armija poštovala.

Saznajemo da su hrvatske formacije dobro ukopane u davno pripremljenim utvrđenjima i komunikacijama. Osim toga, general major je ukazao na njihovu obru organizaciju, naročito u otvaranju vatre, što sve skupa otežava i usporava operaciju oslobađanja Vukovara.

Treba reći da naše jedinice bez obzira na borbenu prednost i izuzetno složenoj situaciji. Jer, Vukovar treba da osvoji pešadija borbom malte ne za svaku kuću, odnosno svaki metar uličnog prostora. Moram da kažem da su za to potrebne jedinice za posebnu namenu kojih do sada nismo imali. Ali, sada je situacija sasvim drugačija. Uz to su se i ostali vojnici privikli na rat za koji se nikada nisu pripremali. O kakvom je ratu reč dovoljno će reći da su vojnike napadale i žene iako su im prethodno pružili pomoć.

BORBE ZA VUKOVAR I BOROVO NASELJE
- OSLOBODIOCI PREŠLI VUKU -

Preosalo čišćenje centra Vukovara. – Jastreb od Tuđmana tražio evakuaciju dece. – Poslednja nada „hercegovačka magistrala“?

Korak po korak, uz maksimalni oprez, oslobodioci Vukovara napreduju k samom centru glavnog grada Srpske oblasti Slavonije, Baranje i zapadnog

Srema. Tu se najčešće oglašavaju snajperisti sakriveni po kućama, što teritorijalce i pripadnike JNA tera na posebnu budnost.

Po rečima Radeta Leskovca, zamenika ministra informisanja u Vladi ove srpske oblasti, Vukovar je najrazrušeniji grad u Evropi. To je, međutim, cena da iz njega odu ustaše koje sve češće bezglavno pokušavaju da pronađu izlaz iz okruženja u kojem se nalaze. U gradu, ma koliko to neverovatno zvučalo, još ima i dece.

U poslednjih desetak dana, po rečima Gorana Hadžića, predsednika Vlade Srpske oblasti, u borbama za Vukovar i Borovo Naselje poginulo je 10 teritorijalaca. Ustaše vrlo žestok otpor pružaju u Borovu Naselju. Rade Leskovac čak misli da će ovo mesto biti poslednje ustaško uporište koje će se predati.

MI NISMO SPOSOBNI DA UBIJAMO – ONI VEĆ KOLJU

Suština rata na ovim prostorom mogla bi da se izrazi i rečima koje je nedavno izgovorio general-major Boro Ivanović, komandant Osječkog garnizona. Dok mi još nismo sposobni ni da ubijamo, oni već kolju, rekao je Ivanović. Ono što se događa na gotovo svim delovima hrvatskog ratišta to najbolje potvrđuje.

INFORMATIVNA BLOKADA VUKOVARA

Komanda hrvatskih paraovjnih formacija u Vukovaru uvela je danas informativnu blokadu – javlja Hrvatski radio, čija je emisija uhvaćena u Beogradu.

„Zbog izuzetno važnih interesa grada – heroja, odlučili smo se za potpunu informativnu blokadu do daljeg“, kaže se u saopštenju koje potpisuje „Obrana grada“.

U ekskluzivnoj izjavi za Hrvatski radio, komanda hrvatskih formacija u Vukovaru zahvaljuje „prijateljima koji su objektivno izveštavali“ i „moli za razumevanje“.

GORAN HADŽIĆ, PREDSEDNIK VLADE SAO SLAVONIJE, BARANJE I ZAPADNOG SREMA
- SRBI PRED UJEDINJENIM NACIJAMA -

Ne verujemo u navodno dobre namere Evropske zajednice

ERDUT, 7. novembra

Rešenje sadašnjeg sanja Srbi iz krajine moraju da potraže pred Ujedinjenim nacijama. Verujem da će odluku o takvom koraku potvrditi i Velika skupština naše oblasti koja zaseda sutra u Belom Manastiru.

Ovo je novinarima danas u Erdutu rekao Horan Hadžić, predsednik vlade SO Slavonije, Baranje i zapadnog Srema. Po njegovim rečima srpski narod nema više razloga da veruje u dobre namere Evropske zajednice. (*Dnevnik*, 8. novembar 1991)

VOJISLAV ŠEŠELJ U ŠIDU
- SRBIJA NEĆE BITI POKORENA -

Jedinice TO preduzeće akciju čišćenja terena između Bosuta i Save – rekao je dr Šešelj

Narodni poslanik u Skupštini Srbije dr Vojislav Šešelj, predsednik Srpske radikalne stranke, koga je u centru Šida dočekalo oko 200 meštana:

Situacija je veoma teška, samim tim što živimo pod velikom presijom na koju nismo navikli. Teroristički napad na Šid predstavlja još jedan dokaz masakra kojeg hrvatske vlasti primenjuju za Srbe.

U dužem razgovoru sa novinarima danas u Šidu dr Vojislav Šešelj je istakao da Vlada Srbije ovoj sredini mora pokloniti daleko više pažnje i pružiti još veću pomoć ovom području.

Napad na Šid je teroristički akt hrvatskih ustaša, napad na Srbiju i mi se tome moramo žestoko odupreti. Kada je neko u stanju da napadne obdanište, to je već u domenju krajnje primitivizma i očiglednog varvarizma – rekao je dr Šešelj. Jedinice Teritorijalne odbrane, u kojima su i mnogi naši dobrovoljci, započeće akciju čišćenja prostora između Bosuta i Save od ustaških snaga. Hrvati nemaju čega da se plaše, ali ih upozoravamo da ne sarađuju s ustašama i da se ne uključuju u ustaške formacije. Srpski narod nije nikada nikoga prvi napao pa smo po ko zna koji put u situaciji da se branimo, pre svega našu decu, i u toj borbi moramo pobediti.

Na pitanje novinara gde se brani Srbija, Vojislav Šešelj je odgovorio da s srpski narod brani svuda gde živi i da Srbija neće nikada biti pokorena bez obzira na sve nagoveštene sankcije.

Danas je saopšteno da su sinoć u samom gradu eksplodirale dve ručne bombe, srećom bez posledica. Uz to, potvrđena je i vest da su pripadnici jedinica milicije lišili slobode jedno lice hrvatske nacionalnosti kod koga je pronađena radio-stanica i za koje se sumnja da je korigovalo artiljerijsku vatru na Šid. Bliži podaci o uhapšenoj osobi i detalji celog slučaja još su nedostupni javnosti. (*Dnevnik*, 8. novembar 1991)

PROCES STAREŠINAMA ZBOG PREDAJE VARAŽDINSKOG KORPUSA
- PREBEZI I IZDAJE BEZ KAZNE! -

Od sramnih događaja u Slavoniji i početka rata u hrvatskoj bilo je mnogo prebega oficira raznih činova (na nacionalnoj osnovi), ali, sem gubljenja činova, nije bilo sudske odgovornosti. – Zašto se General-štab nije, poimenično, oglasio o razmerama izdaje?

Pred Vojnim sudom u Beogradu danas će početi istražni postupak protiv bivšeg komandanta Varaždinskog korpusa general-majora Vladimira Trifunovića i pukovnika Sretena Raduškog i Branislava Popova. Istraga, koju će voditi istražni sudija potpukovnik Milorad Vukosan, protiv njih se sprovodi zbog osnovane sumnje da su izvršili krivično delo podrivanja vojne i odbrambene moći zemlje, iz člana 121. Krivičnog zakona SFRJ.

Pored Trifunovića, Raduškog i Popova, vojni tužilac Saveznog sekretarijata za narodnu odbranu potpukovnik, Momir Koprivica podneo je zahev za sprovođenje istrage i protiv pukovnika Vladimira Davidovića i Rudija Stipčića, potpukovnika Miloša Lukića, majora Josipa Babića, kapetana prve klase Andova Vlahova i vodnika prve klase Radenka Magazina. Uz ove optužbe pukovniku Stipčiću i majoru Babiću stavlja se na dušu i osnovna sumnja da su izvršili i krivično delo samovoljnog udaljavanja i bekstva iz oružanih snaga (čl. 217. stav 3). Njih dvojica su se, inače priključili paravojnim snagama Hrvatske.

General-majoru Vladimiru Trifunoviću i ostalim starešinama iz 32. varaždinskog korpusta stavlja se na dušu da su hrvatskim snagama bez borbe predali 185 tenkova (od čega veliki broj najnovijeg tipa M-84), oklopnih transportera, artiljerijskih i raketnih sistema „Oganj“. Predato naoružanje, oruđje i tehnika sada se u zapadnoj Slavoniji koriste protiv JNA, a starešine koje su to učinile mirno se šetaju po Beogradu.

U Križevcima i Đakovu zarobljene dve protivoklopne brigade!

Predaja Varaždinskog korpusa nije, na žalost, jedini primer izdaje, nesposobnost i kukavičluka u JNA. Paravojne formacije Hrvatske zarobile su u Križevcima i Đakovu dve kompletne protivoklopne brigade, najmodernije u celoj JNA. Zarobljen je, u drugim garnizonima, veliki broj topova, haubica (čak i od 203 mm), minobacača, vozila i druge ratne borbene i neborbene tehnike. O tome u javnosti tek sada se čuju informacije.

Ako dođe do suđenja generalu Trifunoviću i grupi oficira iz bivšeg Varaždinskog korpusa, biće to prvo prvi jedan ovakav proces u JNA otkako

su se krajem juna zbili sramni događaji u Sloveniji, a zatim planuo rat u Hrvatskoj. Od tada do danas bilo je mnogo prebega oficira raznih činova, ali sudski još niko nije odgovarao. Slaba je vajda što je presudama vojnih disciplinskih sudova u JNA od kraja juna ove godine do sada pravosnažno osuđeno na kaznu gubitka čina 98 starešina koji su za vreme događaja u Sloveniji i Hrvatskoj samovoljno napustili svoje dužnosti ili su se na drugi način ogrešili o dužnosti i obaveze sarešine JNA. Podele su unutar Armije posle političkih i ideoloških, prerasle u nacionalne i profesionalne. U takvom košmaru je i bilo moguće da većina od 80 od ukupno 360 generala Slovenaca i hrvata pređe na drugu stranu, protivničku stranu. I to pred očima Generalštaba.

Hrvatskoj se nedavno „predao“ general-ukovnik Anton Tus, doskorašnji komandat RV i PVO, pa admiral Božidar Grubišić, general-major Petar Stipetić koji su odmah postavljeni na čelna mesta u hrvatskim oružanim snagama. A radi se o starešinama koje su do juče zauzimale ključna mesta u oružanim snagama Jugoslavije.

I tu, na žalost, nije kraj. Pouzdano se zna da je pre Trifunovićeve odluke o predaji na hrvatsku stranu prebegao i glavni obaveštajni oficir Varaždinskog korpusa Miroslav Jezrčić. U Osijeku je nedavno, po zlu čuvenog Branimira Glavaša, na mesto komandanta odbrane tog grada zamenio potpukovnik Valent Matešić, koji je bio pomoćnik komandanta pozadine osiječkog garnizona. Njegovo je sedište u kasarni u kojoj je do juče službovao Pukovnik JNA, Karlo Gorišek je u junu završio ratnu školu kao prvi u rangu pa je raspoređen na dužnost u Kragujevac. Posle odobrenih sedam dana da poseti porodicu u Sloveniji nije se više vratio u JNA, a sada je postavljen za komandanta odbrane Slavonije i Baranje sa sedištem u Osijeku. I kapetan bojnog broda, valjda uskoro i kontraadmiral Vukota Popović, nekadašnji predsednik Komiteta Organizacije SK U Vojno pomorskoj oblasti se priklonio „mladoj demokraciji“. Popović je „otkriće“ Grubišića, a još za vreme službovanja u Splitu (sada je Popović u Beogradu), pokazao je izrazitu naklonost prema HDZ-u i pred komunistima flote pravdao sve poteze HDZ-ovske vlasti – demokratskom voljom hrvatskog naroda. (Dnevnik, 8. novembar 1991)

NASTAVLJAJU SE KRVAVE BORBE ZA BOROVO NASELJE I VUKOVAR
- HEROJSTVO VIŠNJEVCA -

Dobrovoljac iz grupe Željka Ražnatovića Arkana telom pokrio aktiviranu bombu da bi spasao osam svojih drugova

ZAPADNI SREM, 9. novembra

Zahvaljujući neviđenoj hrabrosti srpski oslobodioci zauzimaju kuću po kuću Vukovara i Borova Naselja. U žestokim borbama ispisuju se pojedinačne herojske priče koje su, ne retko, plaćene životima hrabrih ljudi.

U Zapadnom Sremu se danas priča o pogibiji Mileta Višnjevca, dobrovoljca iz grupe Željka Ražnatovića Arkana. Iz jedne od kuća on je pokušao da baci bombu na susednu zgradu. Na nesreću, bomba se od okvira prozora vratila u sobu, u kojoj su uz Višnjevca bila još osmorica boraca. Da bi spasao njihove živote, Višnjevac se bacio i telom poklopio bombu. Usledila je eksplozija od koje je ovaj dobrovoljac poginuo, ali su preostala osmorica ostala živa.

Na Vukovar i Borovo Naselje se inače neprekidno dejstvuje sa zemlje, iz vazduha i sa vode, iz Bršadina, Borova Sela i Sotina. Posle Lušca, jedinice koje napreduju iz pravca Bršadina, zaposle esu i ustaško uporište Budžak. Pao je i deo Vinogradske ulice, uz prugu Borovo – Vinkovci. Napredovanje sa Trpinjske ceste ide dosta teško. Ipak oslobodioci su konačno zaposeli ugao zloglasnih ulica Hercegovačke i Bosanske u Borovu naselju. (*Dnevnik*, 10. novembar 1991)

IZVEŠTAJI SA RATIŠTA U HRVATSKOJ
- ARMIJA OSVAJA VUKOVAR -

Jedinice JNA potiskuju hrvatske snage pod čijom kontrolom je sve manji deo grada. – Obnovljeni sukobi oko Dubrovnika. – Mirnije u zapadnoj Slavoniji

U Vukovaru su i juče nastavljene ulične borbe koje u tom gradu traju danima. Prema vojnim izvorimajedinice JNA potiskuju hrvatske snage, koje pod kontrolom drže sve manje delove grada. Nakon zauzimanja Milovog brda, koje je od prekjuče pod potpunom kontrolom JNA, gotovo sve strateške tačke u Vukovaru drže armijske jedinice.

U selu Bogdanovci nadomak Vukovara, nastavljeno je, prema vojnim izvorima, „čišćenje terena“. Armijske jedinice će, kaže starešina jedinice JNA koja učestvuje u tim akcijama „potpuno kontrolisati selo Bogdanovce“.

Potiskivanjem hrvatskih snaga iz Bogdanovac,a kažu vojni izvori, otklonila bi se svaka mogućnost za eventualni dotur municije i naoružanja

pripadnicima garde i MUP-a koji se nalaze u nekim delovima Vukovara. (*Dnevnik*, 12. novembar 1991)

PRIPADNICI ARMIJE KONTROLIŠU ŽELEZNIČKU STANICU U VUKOVARU

Jedinice JNA koje dejstvuju na prostoru istočne Slavonije i zapadnog Srema sinoć su postile značajan uspeh – oslobodile su Bogdanovce, snažno ustaško uporište na putu od Vukovara ka Vinkovcima, saopštava danas Informativna služba Novosadskog korpusa.

U skladu operacije za konačno slamanje fašističkih formacija u Borovu i Borovu naselju, snage Novosadskog korpusa, zajedno s teritorijalcima i dobrovoljcima, uništavanjem bunkera oslobodile su Hercegovačku , jedno od najčvršće branjenih ulica u Borovu naselju. Borbe se vode za Sremsku, Ličku i Jadransku ulicu, na putu ka mesnoj crkvi.

U sadejstvu s jedinicama koje oslobađaju poslednje delove Vukovara, potiskujući snage garde i plaćenika na uzak prostor oko keja, na obali Dunava, pripadnici Armije kontrolišu železničku stanicu u Vukovaru. Nakon pada tog grada, što se vrlo brzo očekuje, tokom narednih dana biće oslobođeni i Borovo i Borovo naselje.

Presečana je i komunikacija koja od Vinkovaca vodi ka Osijeku, okruženom sa tri strane, dodaje se u saopštenju Novosadskog korpusa. (*Dnevnik*, 12. novembar 1991)

PREKINUT KANAL VUKOVARSKIH USTAŠA – PREBEGA U VOJVODINU
- ZENGE U RUKAMA PRAVDE -

Uhvaćena je grupa osvedočenih zločinaca i bojovnika koji su pokušali da se iz Vukovara prebace u Vojvodinu, pa potom u Mađarsku u čemu su im – kako je izjavio jedan od njih, Damir Ivančić – pomagali neki čelnici Demokratskog saveza vojvođanskih Hrvata

Dok su jedinice JNA potpomognute teritorijalcima i dobrovoljcima stazale obruč oko Vukovara ustaše su pokušale da se izvuku i potraže sklonište među istomišljenicima u Vojvodini. Međutim, iako je mreža prihvata razgranata to im ne polazi za rukom – zenge su u rukama pravde

Sasvim je izvesno da osedočeni zločinci iz Vukovara i drugih delova zapadnog Srema nastoje svim silama da izbegnu zasluženoj kazni, baš kao posle Drugog svetskog rata. Ponovo su otvoreni „pacovski kanali“, neki novi, ali gotovo u istim pravcima kao i pre pet decenija. Delovi kanalske mreže koji

treba da odvedu ustaše na bezbedno su i u Vojvodini, a pomagači deo katoličkog sveštenstva i DSHV koji se tako zdušno bore za „miran rasplet jugoslovenske krize i osuđuju agresiju bilo sa koje strane dolazi" . Dobro oganizovana mreža ipak puca i mnoge grupe su uhvaćene. (*Dnevnik*, 12. novembar 1991)

IZVEŠTAJI SA RATIŠTA U HRVATSKOJ
- OSLOBODIOCI KONTROLIŠU VUKOVAR -

Armija, s Milovog brda, kontroliše Vukovar. – Protivrečne vesti s dubrovačkog fronta. Minobacački dueli oko Osijeka

U prvim jutarnjim satima u Vukovaru i okolini, prema vojnim izvorima, vladalo je zatišje, koje obe strane koriste da se pripreme za nastavak uličnih borbi. Zatišje se objašnjava i maglom koja j prekrila Vukovar.

JNA je, prema vojnim izvorima, minulog dana potpuno očistila Milovo brdo od hrvatskih paraojnih snaga. S brega se vidi centar grada, što omogućava – rekao je jedan starešina JNA – „da osmatrači neposredno navode artiljerijsku vatru po ciljevima u centru Vukovara. (*Dnevnik*, 13. novembar 1991)

BORBE ZA VUKOVAR I BOROVO NASELJE
- OSLOBODIOCI ISPOD SILOSA -

Padom VUPIK-ovog silosa i izlaskom na Dunav, Vukovar i Borovo Naselje biće definitivno razdvojeni. – Spremna zastava za crkvu Velike gospe. – Ustaše iz Nuštra i Vinkovaca napale Bršadin. – Neuspeo pokušaj zauzimanja Karadžićeva

VUKOVAR – BOROVO NASELJE, 12. novembra – Jedinice JNA kojima komanduje pukovnik Enes Taso izbile su danas na liniju udaljenu od VUPIK-ovog silosa na Dunavu svega 400 metara. Zauzimanjem ovog silosa, što se očekuje uskoro, Vukovar i Borovo Naselje biće definitivno razdvojeni, a oslobodioci će zauzeti možda najvažniju kotu s koje se može kontrolisati i jedna i drugi grad.

Na relaciji silos-prva linija jedinica JNA, TO i srpskih dobrovoljaca u ovom trenutku vode se žestoki snajperski dueli. Ovaj pravac jedinice oslobodilaca i do sada su kontrolisale vatrom, ali će zaposedanjem silosa koji visinom dominira na ovom prostoru biti stvorene mogućnosti za nova još efikasnija dejstva.

Bez obzira na fo, iz Novosadskog korpusa poručuju da imaju dovoljno snaga da odbiju ovakve napade i da nastave žestok pritisak na Vukovar i Borovo Naselje. O tome svedoči i podatak da su danas iz Novog Sada stigli

novi dobrovoljci, a da se dolazak grupa, takođe dobrovoljaca, iz Bačke Palanke očekuje sutra. I jedni i drugi će, međutim, biti u rezervi jer nema potrebe za njihovim neposrednim angažovanjem.

U PODRUMIMA VIŠE OD 80 DANA

Tokom jučerašnjeg dana oslobodioci su iz vukovarskih podruma izvukli 57, a danas je iz zatočeništva spaseno još tridesetak ljudi. Svi su oni u podrumima proveli više od 80 dana u uslovima u kojima je, kako sami kažu, gotovo nemoguće preživeti. Svedočenja ovih ljudi o mukama koje su preživeli zbilja su jeziva. (*Dnevnik*, 13. novembar 1991)

EVROPA NEĆE DA VIDI ISTINU

Hrvatima su plan njihovog političkog programa i propagande napravili Nemci, istom onom savršenom bolesnom pedanterijom kojom su beležili imena i poreklo preko milion i po jevrejske dece koje su poslali u gasne komore u prošlom ratu. – Da li su i Ujedinjene nacije u stanju da vide našu realnost

Povampirenje fašizma nam se dogodilo. O tome razgovaramo sa sekretarom Društva srpsko-jevrejskog prijateljstva gospođom Klarom Mandić.

Pre nekoliko dana sam doživela emocionalni šok kad je izgovorena ista rečenica kao kada je moj narod odlazio u logore 1941. do 1945. godine. Ustaše su u zapadnoj Slavoniji, u roku od 48 sati, prognali Srbe iz 27 sela. Moj jevrejski narod je 1941. i 1942. godine potpuno na isti način pozivan da pre nego što krenu u logore ponesu svoje dragocenosti da bi Nemci mogli da ih uzmu i da ponesu u jednom ruksaku ono što mile da bi bilo dovoljno. Ljudi su imali po dvoje-troje dece i možete misliti šta može čovek u jedan ruksak da stavi.

Gore nego 1941.

Nažalost, nikada neće nestati. Za mene je sada situacija strašnija nego 1941. Tada su ljude izvodili iz sela i bacali ih u jame. Zločin je tada skrivan a sada se javno pravi masakr. Ja sam bila jedna od onih koji su govorili da ponovo ujedinjena Nemačka nikakvog dobra neće doneti. Tu je i Austrija koja pokazuje da su Nemci u odnosu na njih naivni u svom antisematizmu. Nije ni čudo kad je na čelu Austrije jedan Kurt Valdhajm, ubica kozaračke dece. Ujedinjena Nemačka sada iskazuje jednu staru težnju – da izađe na more. Amerikanci su se opredelili za Albaniju. Oni naveliko tamo uspostavljaju svoje baze. Jedina koja pravi smetnje u svemu ovome, u ovom strašnom planu da se ponovo formira četvrti Rajh, jeste Srbija. Ja ne znam šta je sadašnjim

čelnicima država, šta je sa Ujedinjenim nacijama kad nisu u stanju da vide realnost. Srituacija se ponavlja u Evropi. Nesrećna sam što se sada na čelu Velike Britanije ne nalazi Margaret Tačer jer je ona bila najenergičniji protivnik ujedinjenja dve Nemačke. Ja mislim da bismo sa njom imali bar jednog saveznika u Evropi. Laži su da Evropa ne zna, pa i ostali deo sveta, šta se u nas događalo i događa. Zna se dobro kakav je režim u Hrvatskoj, zna se kakva je bila golgota srpskog naroda i šta sada doživljava. To slepilo koje se sada pokazuje pripada nemoralnom i neetičkom ponašanju. Nisam u stanju da shvatim takvo slepilo te takozvane demokratske Evrope jer ona želi da uđe u savez sa fašizmom, protiv izmišljenog boljševizma u Srbiji.

Hag za Srbiju nema sluha

Nedavno u Madridu i Hagu održane su mirovne konfernecije na kojima se razgovaralo o Jugoslaviji i Izraelu.

Hag za Srbiju nije imao sluha iako je ona argumentovano tražila samo zaštitu i sprečavanje genocida nad nedužnim srpskim stanovništvom koje živi izvan nje i izložen je ustaškom teroru. U Madridu je od predsednika Šamira traženo da da pola izraelske teritorije Arapima, a da zauzvrat dobije jedan potpis koji nijedan novi predsednik arapskih država ne mora da uvaži. Ovakvi zahtevi od Izraela u Madridu su samo dokaz da američkom predsedniku Bušu Izrael nije više potreban. Želi da ga žrtvuje zarad neke velike svoje politike, a Srbija mu smeta kao pravoslavna tampon-zona na ovim prostorima. (*Dnevnik*, 13. novembar 1991)

BORBE ZA VUKOVAR I BOROVO NASELJE PRIMIČU SE KRAJU
- U VUKOVARU DO NEDELJE? -

Mislim da će Vukovar biti oslobođen do nedelje – kaže Goran Hadžić, predsednik Vlade Slavonije, Baranje i zapadnog Srema. – Ustaše se boje predaje. – VUPIK-ov silos najvažniji punkt

Vukovar – Borovo Naselje, 13. novembra

Pre mesec dana rekao sam da će Vukovar pasti za dva dana, ali se to nije dogodilo. Operacija za konačno oslobođenjeg našeg glavnog grada su toliko odmakle da verujem da će biti okončane do nedelje.

Ovo je danas u Erdutu rekao Goran Hadžić, predsednik Vlade Slavonije, Baranje i zapadnog Srema. Po njegovim rečima, Vukovar je presečen na više delova, a toliko je razrušen da će trebati najmanje godinu dana da počne uspostavljanje normalnog života.

GENOCID I NA ČITULJI

U osječkom „Glasu Slavonije“ od 5. novembra na strani 28. objavljena je čitulja Josipu Bogdanu, gardisti. Uz njegovu sliku objavljen je i tekst ovakve sadržine:

„Poslednji pozdrav dragom prijatelju i saborcu od trećeg genocidnog voda. Neka mu je laka hrvatska zemlja.

Očigledno hrvatski bojovnici se ne stide da javno priznaju svoje genocidne namere.

USTAŠE SE BOJE PREDAJE

Oslobodioci svakodnevno pozivaju bojovnike iz Borova Naselja i Vukovara, ali odgovora nema. Doduše, ljudi koji pristižu iz pakla ovih dvaju gradova govore o tome da bi deo hrvatskih snaga želeo da se preda, ali ih oni najekstremniji u tome sprečavaju.

Odbijanje predaje nije stvar hrabrosti – veli Goran Hadžić. Oni su do lakata okrvavili ruke, pa se boje suda. Zato se ne predaju. (*Dnevnik*, 14. novembar 1991)

STRAVIČNA SU KAZIVANJA LJUDI KOJI SU VIŠE OD 80 DANA BILI ZATOČENI U VUKOVARSKIM PODRUMIMA
- KRVAVI ANTE ŠEPAVI -

Zaklao sam 26 četnika, uništiću im i tenkove, urlao je Ante, zvani Šepavi pred Bosiljkom Šilom i još pedesetak nesrećnika zatočenih u njenom podrumu. Viljuška u „četničkim“ nozdrvama. – Vratićemo se u slobodni Vukovar

Urlik Krvavog Ante

Kada su ustašama javili da su tenkovi JNA sasvim blizu, Anto, ozloglašeni koljač kojeg zbog deformisane noge zovu Šepavi, prosto je počeo da urla kako će ih uništiti – priča starica-kada su mu druge ustaše rekle da se mane ćorava posla, zaurlao je još jače: „Dvadeset šest četnika sam zaklao, uništiću im i tenkove“.

Pred očima Bosiljke Šile i njenih pedesetak sapatnika, odvijale su se i druge strahote. Jednog zarobljenog rezervistu koji je, na svoju nesreću, imao bradu mučili su, kaže napaćena žena, tako monstruozno da bi im kapu skinule i ustaše iz Drugog svetskog rata. Pre nego što su ga zaklali čak su mu i viljušku gurali u nozdrve. (*Dnevnik*, 14. novembar 1991)

OSLOBODIOCI U CENTRU

Žestoke borbe vode se oko dvorc grofa Elca, Radničkog doma, Gradske većnice, policijske stanice i vukovarske bolnice – Svakog dana u fanatičnost glavom plati oko 200 ustaških bojovnika – U crkvi „Svete Gospe“ u Borovu naselju ima mesta za 1.800 ljudi – Komandant Ernestinova, Laslova i Tenjskog Antunovca nudi pregovore

Krug u Vukovru se zatvorio. Pošto su jedinice JNA, teritorijalne odbrane i srpskih dobrovoljaca danas na tri mesta prešle reku Vuku, žestoki i krvavi obračunu odigravaju se na uskom prostoru u samom srcu najvećeg grada zapadnog Srema. Najteže borbe vode se oko dvorca grofa Elca, Radničkog doma, Gradske većnice, policijske uprave i vukovarske bolnice.

Nezadrživo napredujući ka centru Vukovara oslobodioci su zaposeli prostor oko vukovarskog vodotornja, a pala je i tatkozvana južna Sudoperica, jedan od delova ovog grada koji su kontrolisale ustaše.

Svakog dana pogine 200 ustaša

U stašnoj psihozi približavanja definitivnog pada Vukovara, ustaše pružaju grčeviti, ponekad sulud otpor. Po podacima svakog dana tu fanatičnost glavom plati između 180 – 200 bojovnika. Među preživelima je pravo rasulo. Svakodnevno naše snage po obiližnjim kukuruzištima hvataju mnogo begunaca – veli Rade Leskovac, zamenik ministra za informisanje Slavonije, Baranje i zapadnog Srema. (*Dnevnik*, 15. novembar 1991)

ŠTA SKRIVA VIŠEDECENIJSKA TAJNA VEZA IZMEĐU VATIKANA, BELE KUĆE I ZAGREBA
- NA SRBE – OGNJEM I MAČEM -

Dokumenti i činjenice o vezama Sete stolice, Bele kuće i Zagreba brižljivo su čuvani. Saopštavani su samo nevažni detalji. – I američki generali kod Pape. – Šta su u SAD radili Ante Pavelić i Maks Luburić

BISKUP – HERLI – BROZ

Josip Broz je 1945. godine poslao izaslanike papi Piju XII, s molbom da se jedan od najvećih zločinaca na balkanskim prostorima u ovom veku, zagrebački nadbiskup Alojzije Stepinac „povuče iz Zagreba“. Ne časeći časa, papa se obraća Amerikancu, J. P. Herliju iz Floride.

Herli istražuje, sastavlja „memorandum“ utvrđuje Stepinčeva zlodela i krvave ruke Kaptola, tajno sve šalje u Vatikan. Sveti otac sve „pronalaske“ rečenog Amerikanca gura ustranu, a sam šuti.

U dokumentima taašnje jugoslovenske vlade nalazimo i zapis: „Čekali smo puna četiri mesec,a Vatikan ne odgovara“.

Josip Broz je, preko feldmaršala Aleksandera, Britanca, pokušao da nešto „oslušne“ ali je i tada dobio sam „gluhoću“ Pija XII. Tek je, potom, usledilo suđenje Stepincu i to kao ratnom zločincu velikog kalibra. No, to je sve trajalo do zime 1961. godine, kada ista jugoslovenska vlada oslobađa Stepinca, a taj krvolok postaje kardinal – godinu dana kasnije! (*Dnevnik*, 15. novembar 1991)

MIRNIJI DAN NA RATIŠTIMA U HRVATSKOJ
- PALA „SVETA GOSPA“ -

Dok u Dubrovniku vlada primirje, ustaše izvršile četvrti napad na nedužno stanovništvo u šidskoj opštini bombardujući Ilince sa više od 50 granata. – Uspešno dejstvo avijacije na zapadnoslavinskom frontu. – U Splitu napadnuta ratna luka Lora

Zatvarajući obruč oko ustaških snaga u Vukovaru i Borovu naselju, jedinice JNA, teritorijalci i dobrovoljci Željka Ražnjagovića Arkana nastavljaju sa osvajanjem ustaških uporišta. Žestoke ulične borbe trenutno se vode u najužem centru grada na Vuki gde su oslobodioci zauzeli Trg oslobođenja, a osvojeno je i pravoslavno groblje s rusinskom crkvom. Bitka se vodi oko hotela „Dunav“ i starog vodotornja, dvorca grof aElca, bolnice i policijske stanice.

JUČE OBELEŽENA 49-GODIŠNJICA „DNEVNIKA“
- NAGRADE RATNIM REPORTERIMA -

Preko 1.600 zaposlenih u kući „Dnevnik“ juče je svečano obeležilo 49-godišnjicu postojanja. Ovom prilikom uručene su i nagrade „Slobodna Vojvodina“ koju su ove godine dobili novinar Đorđe Vukmirović i fotoreporter Martin Candir za požrtvovano izveštavanje sa ratom ugroženih područja u našoj zemlji i mašinski slovoslagač Laslo Šagi. (*Dnevnik*, 16. novembar 1991)

U VUKOVARU I BIROVU NASELJU NASTAVLJENE ULIČNE BORBE
- PALA I „SVETA GOSPA“ -

U centru grada Jedinice JNA, teritorijalci i srpski dobrovoljci osvojili Trg oslobođenja i pravoslavno groblje s rusinskom crkvom, au Borovu Naselju palo jedno od najjačih ustaških utvrđenja – crkva Svege Gospe

Zatvarajući obruč oko ustaških snaga u Vukovaru i Borovu Naselju, jedinice JNA, teritorijalci i dobrovoljci Željka Ražnjatovića Arkana nastavljaju da osvajaju ustaška uporišta. Žestoke ulične borbe trenutno se vode u najužem centru grada na Vuku gde su oslobodioci zauzeli Trg oslobođenja, kao i pravoslano groblje s rusinskom crkvom. Bitka se vodi oko hotela „Dunav“ i starog vodotornja, dvorca grofa Elca, bolnice i policijske stanice.

U Borovu Naselju iz pravca Trpinjske ceste, oslobodioci su potpuno ovladali Hercegovačkom magistralom, Slavonskom i Bosanskom ulicom. Palo je i jedno od najjačih ustaških utvrđenja u tom delu Borova Naselja – crkva Svete Gospe, na kojoj se od sinoć vijori jugoslovenska zastava.

Mogu da vam poručim da će još noćas pasti i Lička i Jadranska ulica, a onda idemo dalje. S mojim momcima mogu i u vatru i u vodu – ponosno govori major Čedomir Oro koji komanduje borcima Novosadskog korpusa koje smo zatekli u kratkom predahu između dve bitke, odmah iza prve borbene linije na Trpinjskoj cesti.

U toj grupi boraca nalazili su se hrabri dobrovoljac, dvadesettrogodišnji Mladen Bićanin iz Novog Sada, koji je za kratko vreme od „običnog“ vojnika uznapredovao do vodnika, zatim dva rođena brata Jankovića – Dragan i Ilija, Zoran Blagojević, Radosav Stojinović... sve sami Novosađani.

POČAST ŠOŠKOĆANINU

Pre tačno šest meseci – 15. maja ove godine u talasima Dunava život je izgubio Vukašin Šoškoćanin, komandant odbrane Borova Sela i jedna od prvih ustanaka protiv ustašoidne hrvatske „demokracije“.

Tim povodom, a po održanom parastosu u crkvi svetog Stevana u Borovu Selu, Slobodni srpski radio Slavonije, Baranje i zapadnog Srema posvetio je i specijalnu radio-emisiju. (*Dnevnik*, 16. novembar 1991)

SAOPŠTENJE KOMANDE NOVOSADSKOG KORPUSA
- SKRŠEN OTPOR USTAŠA U BOROVU NASELJU -

Informativna služba komande Novosadskog korpusa, ovlašćena je da saopšti sledeće:

„Snage oslobodilaca Istočne Slavonije, narod okolnih sela i pripadnici JNA, u kasnim popodnevnim časovima dana 16. novembra 1991. godine, posle višednevnih borbi, konačno su skršile i poslednji otpor ustaških snaga u Borovu Naselju, ovladale strogim gradskim jezgrom Borova i sa više pravaca izbile na Dunav. Preostaje čišćenje podruma i razminiranje manjeg broja solitera. Velikom broju, mesecima zatočenog srpskog življa, osvanula je dugo

priželjkivana sloboda, a na najvećem broju višespratnica vijori se jugoslovenska trobojka, nagoveštavajući rađanje novog života. Na ovaj način, pala je i poslednja prepreka za oslobađanje Vukovara, čiji se pad odbrojava u časovima. Među oslobodiocima i pripadnicima JNA, nema gubitaka, dok su ustaške snage pretrpele ogromne gubitke“.

NASTAVLJENE BORBE ZA OSLOBOĐENJE VUKOVARA
- USTAŠE RAZBIJENE NA MALE GRUPE -

Oslobodioci kontrolišu centar grada. – Osvojene i ulice Lička i Jadranska

Be obzira na najavljeno primirje i novi sporazum o bezuslovnom prekidu vtre, na vukovarskom ratištu nastavljene su ogorčene borbe. Oslobodioci u gradu kontrolišu strogi centar, pošto su zaposeli mostove na Vuki, a oslobođene su i ulice Moše Pijade i Ivana Gorana Kovačića. Borbe se vode oko Hotela „Dunav“ koji će, kako se očekuje, tokom dana preći u ruke oslobodilaca.

U delovima grada koji su oslobođeni, još traje čišćenje. Na levoj obali Vuke, nedaleko od ušća ove reke u Dunav, i dalje traju borbe. Žestoko se puca oko dvorc grofa Elca, zatim vukovarske pošte, gradske većnice, bolnice i policijske stanice. Jako ustaško sklonište se, kako se pretpostavlja, nalazi i u podrumu ispod „Vučedolske kapijice“. Oslobodioci se kreću i prema železničkoj stanici „Novi Vukovar“ a otpor bojovnika očekuje se i kdo robne kuće vukovarskog „Veleprometa“ i u naselju Olajnica.

Bez obzira na fanatičan otpor, ustaške snage neće moći da izdrže još dugo. Borbe su nastavljene i u Borovu Naselju. Tu je juče zauzeta crkva „Svete Gospe“, jedno od najjačih ustaških uporišta. Tokom prošle noći, i današnjih prepodneva jedinice JNA, TO i srpskih dobrovoljaca zaposele si i ulice Ličku i Jadransku. Posle toga, proboj je nastavljen ka železničkoj stanici i borovskoj cesti. Najveći otpor ustaša očekuje se oko borovonaselskih solitera, s kojih snajperisti onemogućavaju proboj oslobodilaca iz pravca Borova Sela.

Usaške snage u Vukovaru i Borovu Naselju razbijene su na više delova koji među sobom nemaju nikakve veze. S druge strane, nadirući iz četiri pravca: od Negoslavaca, sa trpinske ceste, od Borova Sela i iz Bršadina preko Lušca, i vupikovog silosa na Dunavu snage oslobodilaca spojili su se na više mesta, nastavljajući zajednička dejstva. Tokom dana u tome im je pomogla i avijacija. Pokušavaju da koliko toliko pomognu sabraći u Borovu Naselju i Vukovaru, ustaše iz Nuštra i Vinkovac ai dalje bombarduju srpska sela u zaleđu vukovarskog fronta. Prilikom jednog takvog bombardovanja juče su u

Bršadinu poginula dva a ranjeno 15 ljudi. Bome su danas oko podne pale i na Trpinju. (*Dnevnik*, 17. novembar 1991)

SA JAVNE TRIBINE U APATINU
- S USTAŠAMA NEMA PRIMIRJA -

Na tribini „Patriotskih snaga za odbranu Jugoslavije" govorio predsednik Vlade Slavonije, Baranje i zapadnog Srema Goran Hadžić

U BORBAMA OKO VUKOVARA
POGINUO NOVINAR BODIN MARJANOVIĆ

U borbama za oslobođenje Vukovara poginuo je 14. novembra novinar Bodin Marjanović (28), saopštava Udruženje novinara Srbije. Bodin Marjanović je bio slobodan novinar i kao takav je sarađivao u mnogim listovima, među kojima u „Ježu" i „Politici". Ostaće upamćen po svojim satiričnim pričama, aforizmima i pesmama.

Kao šahovski majstor FIDE pisao je i za šahovske rubrike. Bodin je sin jedinac novinara Vaske Jukić Marjanović i pisca Aleka Marjanovića.

PRVI SABOR VOJVOĐANSKIH RADIKALA ODRŽAN U SUBOTICI
- RAĐANI ZASLUŽUJU BOLJI ŽIVOT -

Ključni problem je odnos Hrvata prema Srbima u Hrvatskoj

Narodna radikalna stranka je višenacionalna, sa tradicijom dužom od 100 godina, zalagaće se za mir i prosperitet i konkretnim akcijama, na primer, formiranjem slobodne carinske zone u Subotici i banaka za prosperitet širom zemlje itd. (*Dnevnik*, 17. novembar 1991)

NA RATIŠTIMA U HRVATSKOJ NEMA MIRA NI U TRINAESTOM PRIMIRJU
- OSLOBODIOCI U CENTRU VUKOVARA -

Čiste se poslednja uporišta ustaša u Vukovaru. – Trinaesto primirje hrvatski bojovnici kršili na više ratišta

Posle prekjučerašnjeg oslobađanja Borova Naselja, kako izveštava juče „Tanjug" i britanski SKAJ, vode se odlučujuće borbe za potpuno oslobađanje Vukovara od staških hrvatskih snaga. Oslobodioci su ušli u centar Vukovara, a Tanjugov reporter je u komandi gardijske brigade saznao da je većina pripadnika MUP-a Hrvatske koja se nalazila u centru Vukovara ponudila predaju.

Za razliku od mupovaca gardisti su se pregrupisavali u naselju Mitnica. Trinaesto primirje kršile su paravojne formacije kod Nove Gradište i otvarale vatru artiljerijsku i minobacačku paljbu po položajima JNA i teritorijalne odbrane zapadno i južno od Nove Gradiške. Primirje je od strane hrvatskih bojovnika kršeno i kod Novske, ali JNA nije odgovarala na ove provokacije. Na dalmatinskom i ličkom ratištu juče je bilo borbi. Nova ratna psihoza stvara se u Zadru oko aerodroma Zemunik.

UPUTSTVA JNA ZA PREDAJU HRVATSKIH SNAGA

Vukovar, 17. novembra

Komande jedinica JNA koje učestvuju u borbama u Vukovaru obaveštavale su danas popodne pripadnike hrvatskih paravojnih formacija, da ukoliko nameravaju da se predaju, krenu ka položajima operativne grupe „Sever", koja kontroliše Borovo Naselje. Komande armijskih jedinica su se odlučile na taj korak, saznaje Tanjug iz vojnih izvora, da bi se razdvojili oni pripadnici hrvatskih snaga koji žele da se predaju od onih koji to odbijaju.

„Uputstva za predaju" prenose se putem jakog razglasa postavljenog na oklopnom vozilu koje se kreće vukovarskim ulicama, a čuje se u gotovom celom gradu. To obaveštenje se ponavlja često.

Iza podneva predstavnik hrvatskih snaga, koje su se nalazile u delu centra Vukovara, ponudio je predaju, ali je zatražio i vreme za to. Međutim, kapetan JNA kom je ponuđena predaja, zahtevao je tada bezuslovnu predaju. Kako Tanjug saznaje iz vojnih izvora predaju su ponudili pripadnici MUP-a koji su bili u centru grada. Za razliku od njih, gardisti koji su bili sa njima na položajima u centru Vukovara, to nisu hteli i krenuli su, prema pouzdanim informacijama, ka naselju Mitnica u jugoistočnom delu grada. Oko 17 časova još se nije znalo da li je i koliko pripadnika hrvatskih snaga u nameri da se predaju, stiglo do položaja operativne grupe „Sever" koji su određeni kao mesto predaje.

Nakon današnjih uličnih borbi, prema vojnim izvorima jedinice JNA su kontorlisasle Osnovnu školu „Stjepan Supanc" i Radnički dom koji se nalaze u strogom centru grada, kao i katoličko groblje. (*Dnevnik*, 18. novembar 1991)

USTAŠAMA PONUĐENA PREDAJA

Armija i Arkanovi dobrovoljci otpočeli su sa čišćenjem poslednjeg uporišta u Borovu naselju – Fabrika obuće.

Treba reći da su general major Andrija Biorčević i Željko Ražnjatović Arkan čiji je efekat saradnje sasvim evidentan u dosadašnjim dejstvima

ponudili ustašama da se predaju. Garantovan je postupak po Ženevskoj konvenciji ali ostao je bez odjeka. Doduše, ustaški zapovednik Dugi pokušao je da se preda sa jednom grupom zengi. Međutim, najesktremniji nisu to dozvolili pa je lako moguće da se ustaše razračunavaju međusobno.

Razgovarali smo sa general majorom Andrijom Biročevićem i Željkom Ražnjatovićem. Rekli su nam da jedinice JNA i dobrovoljci u potpunosti kontrolišu situaciju i da otvaraju varu tek na provokacije. Jer, cilj je da se ustaše predaju i tako okonča bitka za Vukovar. Sudeći po današnjoj situaciji to bi se moglo dogoditi sutradan. Dakle lako je moguće da Borovo naselje i Vukovar sutra slabe oslobođenje.

PISMO HRVATSKE VLADE VRHOVNOJ KOMANDI
- TRAŽE PREKID VATRE U VUKOVARU -

Vlada još zahteva da JNA napravi tampon-zonu kako bi se „zaštitilo civilno stanovništvo“

„Zahtijevamo da odmah u skladu s dogovorom o apsolutnom prekidu vatre obustavite sve napade, a osobito tačke napada na civilno pučanstvo u Vukovaru“, kaže se u pismu kojeg je vrhovnoj komandi oružanih snaga Jugoslavije uputio predsednik vlade Republike Hrvatske dr Franjo Gregurić. (*Dnevnik*, 18. novembar 1991)

OSLOBAĐANJE VUKOVARA
- PARAVOJSKA PREDAJE ORUŽJE -

Na vodotornju se ponovo vijori jugoslovenska zastava

Znatan deo pripadnika hrvatskih oružanih formacija u Vukovaru danas je pristao da se preda jedinicama JNA – saznaju izveštači Tanjuga iz vojnih izvora. Prema istim izvorima, u toku je preuzimanje pripadnika hrvatskih oružanih formacija koji su pristali da predaju oružje. Pregovori o predaji vođeni su danas uz prisustvo misije Evropske zajednice i Međunarodnog crvenog krsta. Mnogobrojni novinari danas su videli da se na vodotornju, oko koga su bile koncentrisane jake hrvatske snage, vijori jugoslovenska zastava.

Tokom današnjeg dana iz grada je, prema do sada poznatim podacima, izvučeno oko dve hiljade civila. (*Dnevnik*, 19. novembar 1991)

IZ NOVE DEMOKRATIJE

Podrška Dubrovniku Republici

Nova demokratija – pokret za Srbiju podržava inicijativu vanstranačkog odbora pokreta građana Dubrovnika i susednih gradova da Dubrovnik

proglasi Republikom u sastavu Republike Jugoslavije, kaže se u saopštenju Izvršnog odbora Pokreta za Srbiju.

Nova demokratija ocenjuje da je Dubrovnik kao svedočansto vekova na ovim prostorima. Grad velike kulturne i istorijske vrednosti pod zaštitom UNESKO-a ovom inicijativom njegovih građana izrazio čin samoopredeljenja i jedini način samoočuvanja moguć ostakom u Jugoslaviji. ND zato ovu inicijativu ne smatra aktom secesije od Republike Hrvatske, već pravom samoopredeljenja za ostanak u Jugoslaviji u kojoj bi jedino i mogao da sačuva svoj identitet i autonomiju dokazanu kroz vekove.

ŠEŠELJ PODRŽAO „DUBROVAČKU REPUBLIKU“
- DOK JE TUĐMANA, NEMA MIRA -

Predsednik Srpske radikalne stranke, pozvao Martića i Babića da se „bratski pomire“

Predsednik Srpske radikalne stranke i poslanik Narodne Skupštine Srbije dr Vojislav Šešelj pozdravio je, kako je rekao – „proglas privremene vlade Dubrovnika o proglašenju tog drevnog grada republikom koja će biti u sastavu Jugoslavije“, ne elaborirajući šire pitanje ko je i kada taj proglas doneo. Na današnjoj konferenciji za štampu u Prištini Šešelj je u načelu podržao i inicijativu Predsedništva SFRJ o dolasku plavih šlemova radi razdvajanja zaraćenih strana, ali je ponovio da one mogu da budu locirane „samo na novim zapadnim granicama Srbije“. On je istovremeno izrazio neslaganje sklapanjem primirja JNA sa hrvatskim paravojnim formacijama i istakao da „mira ne može da bude do konačnog sloma Tuđmanovog režima“.

Vojislav Šešelj je izrazio i žaljenje svoje stranke zbog sukoba između Milana Babića i Milana Martića i pozvao ih sa „ove svete zemlje“ da se „bratski pomire i izglade nesporazume“. Istovremeno osudio je istupanje akademika Raškovića, Opačića i Zelembabe, ocenjujući to kao mešetarenje, a njih je označio kao „izdajnike srpskog naroda“.

Šešelj je upozorio Albance i Hrvate sa Kosova i Metohije čiji se članovi porodica bore na strani Tuđmana da im „nema opstanka na ovim prostorima“. (*Dnevnik*, 19. novembar 1991)

NASTAVLJENI ČIŠĆENJE VUKOVARA I BOROVA NASELJA
- PREGOVARAJU I – KOLJU! -

Svuda kuda su ustaše bežale oslobodioci nailaze na stravične tragove zločina. Kombinat „Borovo“ pretvoren u ustašku tvrđavu. – Stravični pokolj u Kozaračkoj ulici. – Ustaše u Mitnici, Budžaku i Krivoj Bari

PREDAJA HRVATSKIH GARDISTA
- GRAD NAPUSTILO 5.000 LJUDI -

Na predaju pozvao komandant ZNG Mile Dedaković – Jastreb

Komandant Zbora narodne garde Mile Dedaković – Jastreb je u 14.50 časova radio vezom pozvao sve gardiste da se predaju vojsci.

Grad je do 17 časova posle podne napustilo najmanje 5.000 ljudi. (*Dnevnik,* 19. novembar 1991)

PRIPADNICI SRPSKE GARDE NA OBUCI U BAČKOJ TOPOLI

Posle obuke – na front

Grupa od stotinak dobrovoljaca iz Novog Sada, koji su pristupili Srpskoj gardi, otišli su na kraću obuku u Bačku Topolu, posle čega će biti upućeni na ratište. Posle smotre ispred kasarne „Slobodan Bajić Paja“ u Novom Sadu, dobrovoljci iz Srpske garde otišli su u bačkotopolsku kasarnu JNA, koju je Štab Srpske garde za Novi Sad dobio za obuku. Posle smeštaja, pripadnici Srpske garde dobili su uniforme i naoružanje, a osim svojih oznaka, od ostalih dobrovoljaca koji se obučavaju u ovoj kasani razlikuju se i po tome što imaju svoje instruktore i komande.

Pošto je Srpska garda vanstranačka vojska, njoj se mogu priključiti svi zainteresovani Vojvođani, a obaveštenja se mogu dobiti na telefon (021) 22-668.

PUKOVNIK DR MIODRAG STARČEVIĆ
- VUKOVARU NE PRETI MASAKR -

Pre će biti da se možda već počinjeni zločini prebace na JNA – kaže Starčević

Predsednik SSNO-a ocenio je danas u izjavi Tanjugu da su „neosnovani najnoviji zahtevi hrvatske vlade, jer nema realnog osnova za strah da će bilo ko u Vukovaru navodno masakrirati civile, starce i decu“. Pre će biti da se možda već počinjeni zločini žele prebaciti na JNA“ – rekao je pukovnik dr Miodrag Starčević povodom zahteva iz Zagreba da JNA zaštiti stanovništvo Vukovara od navodnih „militantnih četnika i terorista“.

Dr Miodrag Starčević je istakao da je JNA još pre mesec i po dana u akciji izvlačenja ranjenika iz Vukovara u organizaciji „Lekara bez granica“, predlagala da s iz grada izvuku svi civili, pogotovo deca. Hrvatska strana je to izričito odbila, koristeći civile kao živi štit, rekao je Starčević.

Jedinu humanitarnu pomoć u samom Vukovaru obezbeđivala je, prema njegovim rečima, JNA, a saradnja sa Crvenim krstom ne dovodi se u pitanje.

Ukazujući na to da mnogi svedoci potvrđuju šta je sve Armija činila na zaštiti civilnog stanovništva u Vukovaru, dr Miodrag Starčević je ocenio da je „ovo što radi Evropa pre sramota nego humanitarna pomoć jer se pomoć pruža samo Hrvatskoj strani“.

„Humanitarna pomoć ne poznaje granice i jednaka je prema svim ljudima, a brodovi i avioni upućuje se i nude za Dubrovnik, a niti jedan za Papuk i Bilogoru, na primer“ – konstovao je dr Miodrag Starčević. (*Dnevnik,* 19. novembar 1991)

RATNI PAKAO VUKOVARA

Ratni pakao Vukovara ne prestaje iako je na snazi još jedno primirje – trinaesto po redu. Najžešće borbe vode se u blizini borovske fabrike obuće. Teško je reći koliko je još časova ostalo do okončanja borbi, jer iako je bojovnicima ponuđeno da se predaju, nisu prihvatili.

Treba reći da u ovim operacijama uspešno sadejstvuju jedinice JNA iz Novosadskog korpusa i dobrovoljci iz Centra za specijalnu obuku TO. Brisani prostor, žestoka snajperska i mitraljeska vatra usporavaju napredovanje. Osim toga, ustašama artiljerijsku podršku pružaju njihove jedinice iz Nuštra.

Na svakom koraku su slike ratnog vihora. U vazduhu će se još dugo osećati miris baruta i dima, ali najteže pada strepnja šta će se zateći nakon pada ovog ustaškog bastiona. Jer, pouzdano se zna da hrvatski bojovnici i njihovi pomagači – belosvetski plaćenici – drže mnoge taoce. (*Dnevnik*, 19. novembar 1991)

PRED VLADOM SRBIJE
- PROTEST BEOGRADSKIH REZERVISTA -

Artiljerci koji su na položajima u okolini Šida proveli 63 dana traže zamenu

Grupa od oko 70 rezervista iz Beograda, iz sastava puka protivoklopne artiljerije na položajima oko Šida, došla je danas pred Vladu Srbije sa zahevom da se cela jedinica 2293 zameni novim ljudima, jer su oni na položajima već 63 dana.

Posle razgovora u Vladi Srbije sa predstavnicima Ministarstva odbrane Srbije, predstavnik rezervista potporučnik Miroslav Vasić obavestio je svoje drugove ispred zgrad e Vlade da je njihov pismeni zahtev za smenu prosleđen Prvoj vojnoh oblasti, jedino nadležnoj za ovo pitanje.

Rezervisti su, potom, zajedno sa rodbinom koja im se negodujući priključla, odbili predlog da odu u Dom garde naTopčideru na dalji razgovor

sa vojnim vlastima. Govorili su da su „previše šetani“ – od Skupštine Srbije, preko SSNO-a, pa do Republičke Vlade.

I priča rezervista, koji su ovog puta odbijali da novinarima kažu svoja imena, reč je o rezervnom sastavu iz beogradske kasarne „Vasa Čarapić“ koji je od 17. septembra u pozadinskim linijama u Vašicama, Oroliku i Ceriću. Rezervisti naglašavaju da nisu napustili svoje položaje, nego traže da budu zamenjeni kako bi se odmorili i spremni su, ako treb,a da se opet vrate na položaje. (*Dnevnik*, 19. novembar 1991)

SINOĆ OKONČANA TROMESEČNA BITKA ZA VUKOVAR
- PREDALI SE ZAPOVEDNICI BOROVA -

Albin Lozar, Marko Filković i Dražen Mršić izjavili da su njihovi glavnokomandujući odavno pobegli ostavljajući ih na cedilu

Danas oko 16.30 sati pao je još jedan ustaki bastion – zapovednici Borova položili su oružje i predali se komandi operativne grupe koju predvodi general-major Andrija Biorčević. Tako je okončana tromesečna bitka za Vukovar.

General-major Andrija Biorčečvić upitao je zapovednike zašto se ranije nisu predali, kada im je Armija to nudila, kako bi s zaustavile nepotrebne borbe. Na to je Albin Lozar odgovorio:

Bilo nas je strah da se predamo, ali danas smo odlučili da to ipak učinimo. Jer, tvrdim vam da smo izdani i da su naši glavnokomandujući odavno pobegli, ostavljajući nas na cedilu. Osim toga, preosalo nam je hrane za svega dva dana.

Kako su zapovednici rekli prilikom privođenja u komandu Armije, ostalo je još oko 300 gardista u Fabrici obuće, koji će se tokom noći predati. Ali, ima i onih koji sigurno neće ispoštovati predaju. Zbog toga lako je moguće da se puškaranje u Borovu naselju nastavi i sutra.

Inače, u Borovu naselju je ostalo oko 400 ranjenih i civila. Kako saznajemo Armija je preuzela sve da se zbrinu, kao što je to već učinila sa stotinak civila koji su izlazili iz podruma tokom kasnih popodnevnih časova. (*Dnevnik*, 20. novembar 1991)

POKLANA DECA

Vest koju je u trenutku pisanja ovog izveštaja u pres-centru u Erdutu doneo Rade Leskovac, zamenik ministra informisanja Slavonije, Baranje i zapadnog Srema, sledila je krv u žilama svim novinarima: u podrumu jedne od kuća u Borovo Naselju oslobodioci su našli četrdesetoro zaklane dece.

Očevici, kako nam je rekao Leskovac, tvrde da je slika jeziva, pa su predstavnici „sedme sile“ odmah krenuli da se uvere u verodostojnost ove informacije.

PREDSTAVNICI OUN POSETILI VUKOVAR
- GORE OD STRAHOVANJA -

„Čuli smo za patnje stanovništva Vukovara, ali ovo što smo videli prevazilazi sva strahovanja“ – kaže Sajrus Vens

„Posle svega onoga što smo danas videli ovde u Vukovaru, još više smo uvereni da se primirje u Jugoslaviji mora što pre i u potpunosti uspostaviti. To je danas u Vukovaru izjavio lični izaslanik generalnog sekretara OUN Sajrus Vens koji je sa podsekretarom u Ujedinjenim nacijama Markom Guldinom i saradnicima obišao taj grad. „Znali smo da je Vukovar stradao, čuli smo i za patnje stanovništva tog grada. Ipak, ono što smo danas videli mnogo je gore od svih naših strahovanja“ rekao je Vens.

Utisci iz Vukovara su veoma potresni. Tako misli i podsekretar UN Marak Gulding.

PUCNJAVA PRESTALA JUČE PO PODNE
- VOJSKA ČUVA BOLNICU -

U bolnici ima 420 ranjenika i još toliko civila. U neposrednoj blizini bolnice „izložena“ 33 leša, a mrtvih ima i u drugim krajevima Vukovara.

Danas posle podne u Vukovaru su prestali i poslednji sukobi u okolini bolnice gde su jutros, kako su tvrdili vojni izvori, hrvatski gardisti i policajci pokušali da isprovociraju napad na tu zdravstvenu usanovu.

Na vratima bolnice Armija je postavila stražu. Jedna jedinica JNA je stacionirana i u dvorištu bolnice. Prema rečima direktorke bolnice Vesne Bosanac, u bolnici ima oko 420 ranjenika i bolesnika. U zgradi je, kako je ona navela, potražilo utočište i oko 400 civila.

Bolnica se neće, kako je bilo predviđeno evakuisati danas. Pregovori u kojima su učestvovali i predstavnici međunarodnog Crvenog krsta su se odužili, pa je evakuacija odložena za sutra.

Vojni izvori navode da će civili koji su potražili utočište u bolnici, biti prethodno proveravani i da oni koji su učestvovali u borbama neće moći da odu kuda žele.

U neposrednoj blizini bolnice u Ulici ive Lole Ribara mnogobrojni strani i domaći novinari danas su videli 33 leša, mahom civila. Leševa, koji pružaju stravičnu slika, ima i u drugim ulicama u okolini bolnice.

Teritorijalci iz Vukovara danas su uz pomoć armije formirali gradsku miliciju. Namera je da se spreče pljačke i uspostavi kontrola nad celim gradom.

U Vukovaru od danas više praktično nema pripadnika hrvatskih snaga. Svi su se predali jedinicama JNA. Sporadična pucnjava koja se čula tokom dana, tumači se kao obračunavanje sa pojedincima ili manjim grupamazaostalim u pojedinim kućama. Gardistta i policajaca više nema ni na Mitnici, brdu u jugoistočnom delu grada, na kome su imali najjače uporište. (*Dnevnik*, 20. novembar 1991)

RAZGOVOR RADA LESKOVCA SA RADOMIROM ŠARANOVIĆEM
- BARANJA NIKADA NIJE BILA HRAVATSKA! -

U ovoj oblasti zabeležena velika razaranja pa će trebati mnogo vremena i sredstava da se otklone posledice

Ovaj rat ne vodi se u Hrvatskoj već u Jugoslaviji, na vekovnom srpskom prostoru, naglasio je danas Rade Leskovac zamenik ministra Srpske oblasti Slavonije, Baranje i zapadni Srem za informacije.

On je u Erdutu – u razgovoru s ministrom kulture Srbije Radomirom Šaranovićem, republičkim ministrom za informacije Ratomirom Vicom i v.d. direktorima RTV Beograd i Novi Sad Dobroslavom Bjeletićem i Miloradom Vučelićem – rekao da su najveća razaranja zabeležena na tim prostorima i da će trebati mnogo vremen ai sredstava da se otklone posledice najnovijih razaranja u Slavoniji, Baranji i Zapadnom Sremu.

Na sastanku kome je prisustvovalo više članova vlade Srpske oblasti Slavonije, Baranje i zapadni Srem, takođe je rečeno da se posle višemesečne borbe za oslobođenje Vukovara predalo više hiljada pripadnika hrvatskih secesionističkih formacija.

Naglašeno je i da Baranja nikada nije bila hrvatska i da je za njeno oslobođenje prolivena krv u minula dva svetska rata, kao i sada. Trenutno je u Baranji 17 napuštenih naselja koja bi trebalo hitno naseliti.

Upozoreno je na opasnost otvaranja fronta u trouglu reka Save i Bosuta u Zapadnom Sremu, gde je uočena velika koncentracija hrvatskih paravojnih formacija, naoružanih teškim naoružanjem otetim od JNA. Ukazano je da su mogući napadi teškim artiljerijskim oružjem iz pravca Spačvanskih šuma u Slavoniji. (*Dnevnik*, 20.novembar 1991)

TRIBINA U NOVOM SADU
- DEMONSTRACIJA „PODRŠKE TUĐMANU“ -

Tri fregate za sada izvan naših teritorijalnih voda, ali njihov ulazak u jadran nije čin dobre volje

Kakav je odnos srpskog naroda i versko-političkih, ekonomskih i vojno-strateških interesa Evrope govorili su sinoć u Novom Sadu akademik Slavko Gavrilović, ministar inostranih poslova Vlade Republike Srbije Vladislav Jovanović, predsednik Matice iseljenika Srbije Brana Crnčević i profesor Faklteta političkih nauka milan Vučinić. Ovu tribinu organizovao je Opštinski odbor Socijalističke partije Srbije u Novom Sadu.

Izdvjamo deo izlaganja ministra Jovanovića o tome zašto su strani brodovi upućeni u Jadransko more, s kakvim motivima i ciljevima:

„Ove tri fregate su za sada izvan naših teritororijalnih voda, ali sam njihov ulazak u jadransko more nije čin dobre volje. Najverovatnije je da su došle da bi demonstrirale podršku Tuđmanu kojem je to sada i te kako potrebno nakon pada Vukovara, s ciljem da tako Tuđman prevaziđe opastnost od ugrožavanja njegovih desnih snaga. Istovremeno, to je verovatno i podsećanje Beogradu i Srbiji, onom delu koji želi Jugoslaviju, da prilikom razgovora u Savetu bezbednosti iskaže savitljivost prema rasporedu mirovnih snaga.“ Inače, naglasio je Jovanović, Evropa još nema snage za brzu intervenciju i sve to može da bude politički blef. Na SIV-u je da zatraži od zemalja koje su brodove poslale objašnjenje, a posle toga slede naše političke akcije unutar KEBS-a. (*Dnevnik*, 20. novembar 1991)

POČELA EVAKUACIJA BOLNICE

Danas pre podne počela je evakuacija bolesnika iz vukovarske bolnice. U njoj se, kako se procenjuje, nalazi oko 420 bolesnika i oko 400 civila.

Bolesnici se prevoze sanitetskim vozilima i vojnim autobusima na ranije dogovorena odredišta. Većina odlazi na teritoriju koju kontrolišu hrvatske snage. Evakuaciju nadlgedaju predstavnici posmatračke misije Evropske zajednice i Međunarodnog crvenog krsta. Očekuje se da će evakuacija danas biti završena.

NAJVEĆI DEO USTAŠKIH SNAGA IZ BOROVA NASELJA I VUKOVARA PREDAO SE JEDINICAMA JNA
I „POGLAVNICI“ SMEKŠALI!

Po kazivanju srpskog dobrovoljca Veselina Grbića ustaški komandati u Borovu Naselju prosto su se utrkivali koji će pripadnicima JNA saopštiti više podataka. – Još

oko 1.000 Srba – talaca. –Ekstremni bojovnici i dalje na krovovima solitera. – Stalno stižu nove izbeglice

DOLIJALI STARI ZNANCI!

Da vuk dlaku menja, ali ćud nikada, prikazao je Mirko Nikolašević Brko, šef železničke stanice u Borovu Naselju koji je uhapšen preksinoć. Ovaj žestoki maspokovac je i ovog aputa prednjačio u maltretiranju Srba. Uhapšeni su i Zlatko Janković, takođe iz Borova Naselja i braća Vlado i Mirko Mudri, Rusini iz Petrovaca. Oni su do juče, u Kombinatu „Borovo" radili sa Srbima na koje su sad okrenuli puške.

ZA KOLJAČE – PREKI SUD

Zahtevamo da se ustaški koljači ne razmenjuju i da im odmah sude preki sudovi zbog zlodela koja su počinili nad nedužnim srpskim narodom. Ovo je rečeno u saopštenju jugoslovenskoj javnosti koje je danas izdao apatinski Odbor Srpske radikalne stranke.

ROJTER O ZLOČINIMA HRVATSKIH VOJNIKA
- FOTOREPORTER SVEDOK MASAKRA -

Ulice i bašte Borova prekrivene leševima Srba a fotoreporter Goran Mikić svedoči da su vojnici iz podruma jednog obdaništa izneli leševe 41 deteta

Hrvatski vojnici su optuženi za masark 41 deteta u jednom obdaništu u Borovu Naselju tokom vikenda kada su se povlačili ispred snaga Jugoslovenske armije, izjavio je u sredu fotoreporter Goran Mikić, koji je video žrtve.

Mikić je rekao da su ulice i bašte u Borovu Naselju bile prekrivene leševima srpskih porodica koje su ubijene pretežno noževima i sekirama.

Ovo naselje je predgrađe Vukovara koji je Hrvatska predala Jugoslovenskoj armiji u ponedeljak posle 86 dana opsade. Hrvatska nacionalna garda je iz Borova Naselja snabdevala branioce Vukovara hranom i municijom.

Mikić je izjavio da su mu pripadnici Armije rekli da su članovi hrvatske nacionalne garde sekli grkljane deci između pet i sedam godina i da su ih bacali u podrum obdaništa.

On je brojao tela, ali su mu vojnici zabranili da ih fotografiše.

Vojnici su plakali kada su deca vađena iz podruma, rekao je Mikić.

Mikić je stigao u Borovo Naselje utorak, pošto je čuo glasine o masakru, provukavši se kroz armijski kordon postavljen naokolo.

Vojnici su mu rekli da su gardisti obeležili srpske kuće bojom kako bi ih identifikovali. Kad je došlo vreme da napuste naselje oni su napali žitelje noževima i sekirama.

U dvorištu jedne kuće Mikić je video telo mladog čoveka, opruženo na vrhu stepeništa podruma sa odsečenom glavom mlade žene koju je držao u rukama.

Žensko telo ležalo je na dnu stepeništa. Pored je bilo telo sedmogodišnjeg deteta.

Na travnjaku blizu škole ležali su leševi sedmoro odraslih ljudi čije su glave bile razbijene sekirama. Čelo jednog čoveka je bilo razbijeno pa se video mozak.

Tela hrvatskih gardista poginulih u borbi takođe su ležala po ulici.

Vojnici su ih umotali u šatorska krila i rekli da će ih obeležiti i pokopati ako rodbina ili hrvatske vlasti ne zatraže njihova tela.

Mikić je rekao da se ne zna potpun broj žrtava. Po kućama se još traga za telima izginulih. (*Dnevnik*, 21. novembar 1991)

„DNEVNIKOVI" REPORTERI U PAKLU VUKOVARA
- ZLOČIN OTKRIVEN SVETU -

Vukovar i Borovo Naselje su oslobođeni. Zapovednici poslednjih ustaških uporišta u zapadnom Sremu položili su oružje, a za njima i tristotinak bojovnika. Vukovar i Borovo danas slave slobodu, ali, suze radosnice pomešane su sa tugom i gorčinom.

Ratna razaranja, iako ogromna tako da su Vukovar i Borovo avetinjska naselja, ipak su nadoknadivi. Ljudske žrtve niko ne može da vrati. Nezapamćeni masakr nad nedužnim srpskim stanovništvom nikada ne sme da se zaboravi. Evropa i ceo set moraju konačno da otvore oči pred zločinima. Duh fašizma je na sceni i ustaška kama ponovo je zapretila da zatre srpsko seme.

Stravični prizori izmasakrirane nejači, strarih i mladih žena i muškaraca, gotovo su na svakom koraku. Teško da će sva zlodela moći da se zabeleže, jer za mnoga nema traga. Zveri u odori „demokracije" prikrivali su to na razne načine, a onda kad su počeli da gase nisu se ni trudili da, u povlačenju u vučje jazbine, sklone krvave tragove.

Kamera je neumoljivi svedok. O zločinima će svedočiti i oni koje je samo puka sreća spasla. Iako potreseni svim što im se događalo poslednjih meseci, uspevaju da izgovore priče o jaucima i bolu, prekraćenm životima komšija... (*Dnevnik*, 21. novembar 1991)

UBICA ŽENSKOG LIKA

Trideseogodišnja Manda Matić ne krije da je zaklala dečaka u Borovu Naselju samo zato što je bio Srbin. O tom i drugim zverstvima i izbavljenju nedužnih ljudi svedoče snimci našeg foto-reportera.

RATNA ZBIVANJA U HRVATSKOJ
- U SENCI VUKOVARSKOG ZLOČINA -

Stravična svedočanstva ustaških nedela juče videli i strani novinari. Nastavljena odiseja konvoja ranjenika i civila iz vukovarske bolnice – Počelo razoružavanje hrvatske paravojske oko Dubrovnika

U Vukovar je juče iz Beograda otišla velika grupa od 140 novinara, uglavnom stranih, koji bi sa lica mesta trebalo da posvedoče o stanju u ovom gradu, razrušenom i prekrivenom leševima. Naravno, i o tragovima zločina o kojima su prikazana upečatljiva televizijska sedočanstva.

Pucnji iz Nuštra, okrepljenje u Sremskoj Mitrovici

Veliku medijsku pažnju privlači odiseja konvoja ranjenika i civila iz vukovarske bolnice koji su preksinoć, pošto im je sa hrvatske strane onemogućen prelazak u nuštar i dalje prema Vinkovcima u dubinu Hrvatske, prebačeni u Sremsku Mitrovicu. Na konvoj se čak i pucalo iz Nuštra, tvrde vojni izvori i odaju da su predstavnici hrvatskih snaga odbili da obezbede prolaz i prihvate konvoj.

Predstavnici evropske posmatračke isije izjavili su Hrvatskom radiju da je postignut sporazum sa JNA da ovaj konvoj u kome je kako se tvrdi, 1.500 ljudi, preko Bosne pređe u Hrvatsku. Ukratko, konvoj bi trebalo da pređe u Bosansku Raču i odatle putuje uz Savu do Bosanskog Šamca, gde bi prešao Savu i stigao u Đakovo na teritoriju pod kontrolom hrvatskih snaga.

Oko Osijeka se pucalo, ali su artiljerijski okršaji bili, kako javlja hrvatski radio, slabijeg intenziteta nego prekjuče kada je u samom gradu, kako se tvrdi poginulo petoro ljudi, a 60 ih je ranjeno. (*Dnevnik*, 22. novembar 1991)

IZ MINISTARSTVA PRAVOSUĐA SO SLAVONIJA, BARANJA I ZAPADNI SREM
- ISTRAŽUJU SE ZLODELA -

Oblasni organi pravosuđa danonoćno obavljaju uviđaje na terenima Vukovara, Borova i Borovo Naselja i sistematski se evidentiraju jezivi zločini i preduzimaju akcije hvatanja vinovnika

Prema informacijama koje smo dobili od Ministarstva pravosuđa Srpske oblasti Slavonija, Baranja i zapadni Srem istražni organi ovog područja bez prekida danonoćno obavljaju uviđaje na terenima Vukovara, Borova, Borovo Naselja i okolini. Istražne sudije i javni tužioci ove Oblasti, uz pomoć organa za unutrašnje poslove, sistematski pretražuju, ispituju i evidentiraju sva zlodela i teške zločine koje su na ovom terenu počinili pripadnici hrvatskog Zbora narodne garde, MUP-a i drugih hrvatskih paravojnih formacija.

Oblasni organi krivičnog gonjenja istovremeno preduzimaju najhitnije mere i akcije da se otkriju počinioci ovih zlodela i uhvate, kako bi se protiv njih pokrenuo krivični postupak i izveli pred nedavno formirane sudove SO Slavonije, Baranje i zapadnog Srema. Sprečeno je bekstvo većeg broja vinovnika, a očekuje se da će uskoro biti uhvaćeni i mnogi zločinci koji se kriju preobučeni u civilna odela.

Prilikom ovih izviđaja, kako saopštavaju organi oblasnog pravosuđa, istraga nailazi na tragove tako monstruoznih i svirepih zločina koji se ne mogu opisati i prevazilaze sve do sada poznate granice brutalnosti i grozovitosti. U pojedinačnim izjavama ljudi koji vode istragu, više puta je naglašeno da se radi o takvim zločinima koji se zbog jezovitosti i svireposti ne mogu saopštiti ni televizijskim kamerama niti bilo kakvom slikom, jer takav užas se jednostavno ne može iz mnogih obzira javno prikazivati!.

POVODOM ZAVRŠETKA BORBENIH DEJSTAVA U VUKOVARU
- KADIJEVIĆ PRIMIO KOMANDANTE -

Borbeni uspesi biće veliki podstrek svim borcima i starešinama JNA i TO u bici protiv povampirenog fašizma – istakao Kadijević

Savezni sekretar za narodnu odbranu general armije Veljko Kadijević sa saradnicima primio je danas, povodom završetka borbenih dejstava na području Vukovara, komandanta Prve vojne oblasti general.potpukovnika Životu Pantića, komandanta operativne grupe „Sever" general-majora Andriju Biorčevića, komandanta operativne grupe „Jug" pukovnika Mila Mrkšića i komandanta avijacijske jedinice Prvog vazduhoplovnog korpusa RV i PVO pukovnika Branislava Petrovića i čestitao im na izvojevanoj pobedi.

Prijemu je, kako je saopšteno u Saveznom sekretarijatu za narodnu odbranu lprisustvovalo i nekoliko starešina, vojnika i dobrovoljaca, koji su se posebno istakli u teškim borbama na ulicama i u katakombama godinama utvrđivanog grada.

U dužem razgovoru, koji je tom prilikom vođen, general kadijević je odao priznanje svim učesnicima skoro dvomesečnih okršaja u kojima su do nogu potučene i zarobljene elitne ustaške formacije i brojni plaćenici iz zemlje i inostranstva.

U SELO DVOROVE NA PODRUČJU BiH
- RANJENICI IZ VUKOVARA -

U konvoju 54 teška ranjenika iz vukovarske bolnice. – „Most" za hrvatske izbeglice iz Vukovara

Konvoj sa evakuisanim ranjenicima iz vukovarske bolnice danas oko 14 časova je stigao na teritoriju BiH u semberisko selo Dvorove. U konvoju se nalaze 54 teška ranjenika i 50 ranjenika sa opekotinama. Dva ranjenika su umrla u toku transporta, a dva su prebačena za Beograd.

Hrvatska strana ocenjuje da preuzimanje konvoja ranjenika protiče brzo i uz dobru organizaciju, uz napomenu da se očekivao znatno veći broj ranjenika.

U Dvorove su stigla i četiri autobusa izbeglica iz Vukovara, mahom dece, žena i staraca i odmah produžila za Hrvatsku preko Bosanskog Šamca. Kasno po podne očekuje se dolazak novog konvoja u Dvorove sa oko 700 izbeglica.

Pored transporta ranjenika i izbeglica koji se obavlja cestovnim putem, u Bijeljinu je danas u 12.30 časova stigla i grupa od oko 130 Hrvata otpremljenih iz Vukovara vozom. Ovu grupu sačinjavaju, takođe, žene i starci koji će autobusima produžiti u pravcu Sarajeva i Banjaluke.

Konvoj sa ranjenicima, nakon kraćeg predaha u Dvorovima, nastavlja put Hrvatske, s namerom da Savu pređe kod Bosanskog Šamca. Primopredaji konvoja u Dvorovima, pored predstavnika JNA i hrvatskih oružanih snaga, prisustvuju predstavnici posmatračke misije EEZ, Međunarodnog crvenog krsta, Crvenog krsta Jugoslavije, Hrvatske i BiH.

TVRDNJE HSP
- UHAPŠEN KOMANDANT ODBRANE VUKOVARA -

Hrvatska stranka prava, u saopštenju koje je rano jutros dostavljeno redakciji Tanjuga, tvrdi da je „poznati hrvatski borac Mile Dedaković, zvani Jastreb, danas uhvaćen od vojne policije". Prema saopštenju kojeg je potpisao „pročelnik promičbe" HSP-a Blaž Kraljević",oko 50 dobro naoružanih vojnih policajaca uhvatilo je Jastreba i odvelo ga u nepoznatom pravcu. Pošto podseća da je Dedaković „zapovednik obrane Vukovara, Vinkovcaca i

Županje",HSP optužuje „vladu dr Tuđmana" da „želi svaliti krivicu za pad Vukovara na čoveka koji je branio Vukovar. (*Dnevnik*, 22. novembar 1991)

BRANA CRNČEVIĆ NA TRIBINI U NOVOM SADU
- PRAVI SE NEMAČKA EVROPA -

Revolucije su kontrarevolucionarne i mogu se razumeti kao rasprskavanje zvezda. – Ljubavi među narodima nema i nije obavezna. – Jugoslavije ima i nema. – Nemci u ovom trenutku vrše reviziju versajskog i jaltskog sporazuma i reviziju oba rata, a Evropa na to gleda...

Da ne izdajemo jedni druge

Budemo li pratili novi poredak, taj novi poredak će odustati od toga da mu mi baš trebamo kao zlo. Naravno, to znači da ne izdajemo jedni druge. Budemo li pomagali svojim neprijateljima i u svoje razmirice unosili svu prošlost, nećemo izdržati kao kolektiv, društvo i uradićemos ve protiv sebe. Ni Nemačka, ni Francuska ni druge zemlje ne mogu nam učiniti ono što mi možemo sami sebi. Nije greh pripadati prošlosti, jer svi naši mrtvi su u tom svetu. Nije potrebno da se ljudi odriču svojih uverenja, nego je potrebno u ovom trenutku za državu Srbiju, da svi pristanu da gledaju ono što je minimalni nacionalni interes Srbije. Ako je to zlo petokraka, neka je sami komunisti skinu, ako je to zlo kokarda neka je skinu monarhisti i da, bez toga na sebi i u sebi krenemo u susret nesreći. A, mržnju koju osećamo jedni prema drugima treba izbaciti. Da li ste spremni za tu žrtvu i da priložite sebe da Srbija i Srpstvo prežive, ma šta to danas značilo – upitao je Brana Crnčević.

Od nas traže Hrvatsku bez Srba

Pravi se nemačka Evroa. Nemci u ovom trenutku vrše reviziju oba svetska rata, hoće da uklone uticaj Amerike iz Evrope, Nemci vrše reviziju versajskog i jaltskog sporazuma, a Evropa na to gleda kao na gotovu činjenicu i kaže: papiri su papiri, ide nova snaga, novčani fašizam, jedinstvo, i traže tu negde svoj interes.

A, zašto ga mi Srbi ne tražimo. Ili što smo glupi, ili mamo posebne razloge. Ja tvrdim da imamo posebne razloge. Jer, ni jednom narodu u Evropi nije uz pristanak ponuđeno i nešto na šta on ne može pristati. Mađarima je ponuđeno da ne budu više komunisti što su oni jedna dočekali... Da su to nama ponudili, prihvatili bismo i mi: zbog konfesionalnih i rugih prilika, zbog nezavršene priče o genocidu u prošlom ratu, zbog visoke mržnje u hrvatskom narodu prema srpskom, koji se nekada zvao bratstvo-jedinstvo, mi nismo u

stanju da pristanemo na Evropu koja zahteva da Srbi prilože sve srpske glave u Hrvatskoj eventualno sve srpske glave u Bosni i Hercegovini. To je centralni deo našeg problema. To od nas traže. Hrvatsku bez Srba. Čak i bez one klauzule: trećinu ubiti, trećinu pokatoličiti, trećinu proterati, nego su to pojednostavili, polovinu preseliti, polovinu ubiti.

Srpska država ima samo dve mogućnosti, da brani te ljude, ili od njih da odustane. Srpska država, kada bi odustala od njih ne bi imala nominalno i nacionalno pravo na postojanje. Mene lično takva država ne bi ni zanimala. Neka onda gori sve, jer zašto bi jedan narod bio prisiljen da priloži tolike mrtve glave, jer mi Srbe u Hrvatskoj i Bosni ne možemo poveriti njihovim katoličkim ili muslimanskim gospodarima – rekao je Brana Crnčević. (*Dnevnik*, 22. novembar 1991)

PROCENA OPERATIVNE GRUPE „JUG“
- IZ VUKOVARA SPAŠENO OD 10 DO 12 HILJADA ŽITELJA -

Major Veselin Šljivančanin, takođe, navodi da je uhapšeno oko 600 ustaša a oko 500 ljudi se ispituje jer se sumnja da su učestvovali u borbama

JNA je spasila i evakuisala iz Vukovara između 10 i 12 hiljada žena, dece i starijih ljudi, izjavio je izveštačima Tanjuga predstavnik operativne grupe „Jug“ JNA major Veselin Šljivančanin.

On je zamerio Vladi Autonomne oblasti Slavonija, Baranja i zapadni Srem da ne priznaje u dovoljnoj meri zasluge Armije za oslobođenje Vukovara. Takođe je demantovao učešće nezavisne jedinice pod komandom Željka Ražnatovića Arkana u borbama za Vukovar, na prostoru koji je držala operativna grupa „Jug“, odnosno sve do Borova Naselja.

POČELO IDENTIFIKOVANJE STRADALIH U VUKOVARU
- ISTRAGA O ZLOČINIMA -

Nađen zatavor za mučenje ljudi i rukavice za vađenje očiju, a u blizini i izmasakrirana tela dve devojčice Srpkinje

LOŠA ORGANIZACIJA KONVOJA RANJENIKA IZ
- VUKOVARSKE BOLNICE -

Incident prilikom predaje hrvatskoj strani

Prilikom jučerašnjeg prolaska konvoja izbeglica i ranjenika iz Vukovara kroz sembersko selo Dvorovi došlo je, kako se danas saznaje, do incidenta. Nakon zvanične predaje ranjenika iz vukovarske bolnice predstavnicima hrvatske strane, došlo je do uzajamnih verbalnih sukoba i uvreda između

meštana i putnika iz konvoja. Očevici tvrde da je tokom ovog incidenta bilo i fizičkog obračuna.

Ranjenika kroz Semberiju i još jedan dokaz propusta republičkih vlasti iz Sarajeva koje su najverovatnije ugovorile primopredaju MUP-ovaca i gardista iz Vukovarske bolnice na području opštine Bijeljina, a da o tome niko u Bijeljini nije zvanično obavešten, izjavio je Cvijetin Simić, predsednik Skupštine opštine Bijeljina. On je povodom incidenta u Dvorovima dodao da organizatori prolaska konvoja kroz ovo poručje „nisu predvideli raspoloženje naroda“. (*Dnevnik*, 23. novembar 1991)

IZJAVA OBLASNOG JAVNOG TUŽIOCA SO SLAVONIJA, BARANJA I ZAPADNI SREM
- ZLOČINCE PRED SUD -

Civilna vlast u Srpskoj oblasti funkcioniše, a istražne ekipe Ministarstva pravosuđa danonoćno obavljaju uviđaje na terenima Vukovara, Borova, Borova Naselja...

„Civilna vlast u Srpskoj oblasti Slavonija, Baranja i zapadni Srem funkcioniše, a istražne ekipe Ministarstva pravosuđa ove oblasti danonoćno obavljaju uviđaje na terenima Vukovara, Borova, Borova Naselja i okolnih mesta“.

To je danas Tanjugu izjavio oblasni javni tužilac SO Slavonija, Baranja i zapadni Srem Milorad Trošić, prilikom obilaska prihvatnog centra za evakuisane izbeglice u Novom Sadu.

OTVORENO PISMO VUKA DRAŠKOVIĆA FRANJI TUĐMANU
- NAROD JE UDALJEN OD ISTINE -

Da je hrvatski narod ikada saznao šta se, zaisa, dogodilo u Jasenovcu ili Jadovnom 1941, ne bi se ponovio ni Vukovar, ni Gospić, ni Borovo 1991.

Predsednik Srpskog pokreta obnove Vuk Drašković uputio je danas otvoreno pismo predsedniku Hrvatske Franji Tuđmanu.

„Neću da verujem da je hrvatski narod genocidan. Neću da verujem da je zlo potka njegovog nacionalnog bića i da je taj narod nesposoban za pokajanje i duhovno pročišćenje“ kaže, između ostalog, Drašković i dodaje: „Pre će biti da je, decenijama već, taj nesrećni narod udaljen od istine. Pre će biti da, decenijama, već Hrvati gledaju lažno lice u lažnom ogledalu. Da su ikada saznali šta se, zaista, dogodilo u Jasenovcu ili Jadovnom 1941. ne bi se, uveren sam, ponovnio ni Vukovar ni Gospić, ni Borovo 1991. Oni Hrvati koji su saznali istinu, doživeli su i katarzu. Ti Hrvati nisu danas ni uz vas,

gospodine Tuđman, ni uz Paragu, samo što mnogi, iz straha, to ne smeju da javno i pokažu", kaže Drašković. (*Dnevnik*, 23. novembar 1991)

SVEDOCI I ISLEDNICI

Ovaj medijski rat nećemo dobiti ako umsto svedoka postanemo sudije, ako istraživanje zamenimo isleđivanjem, a prosuđivanje presuđivanjem

Zahvaljujući novinarima, pre svega televizijskim, neposrednoj slici i neposrednim rečima, koje nisu odgovor na pitanja, ostavili smo gotovo svu veličinu i težinu vukovarske tragedije, razorenog grada i razorenog čoveka. Bili smo skoro neposredni svedoci tragedije, u onoj meri u kojoj su reporteri svedočili slikom i rečima. Tako je bivalo sve dok pojedini reporteri nisu pokušali da, umesto neposrednih svedoka, postanu neposredni islednici, ili čak sudije. Malo ih je bilo. Kap u velikoj čaši bistre vode, ili – kap mastila. Ne baš onog najcrnjeg, ali ipak dovoljno tamnog da zamuti čistu vodu.

Trenutno se najviše govori o „slučaju". Više od četrdesetoro pobijene, izmasakrirane dece u podrumu jedne škole u Borovu Naselju. Otkrio ga je, navodno, foto-reporter Rojtera. Ta se vest brzo našla u svim našim novinama, u vestima stranih agencija, stranih TV-stanica. Fotoreporter je brzo doveden i pred kamere TV Beograd. Imao je „celu priču" – ali ne i sliku. Imao je slike stravičnih zločina, ali ne i grupe one pobijene dece. I, mic po mic, došlo je do opšteg ograđivanja od „slučaja" demantija u stranim sredstvima javnog informisanja. I odjednom, zbog sumnjivog, nedokazanog, ili čak nepočinjenog zločina, pada senka na očigledne, velike zločine i žrtve. Od četrdesetoro neubijene dece, ne vide se stotine ubijenih, zbog najavljenih a nepokazanih zločina i žrtava, sada mnogi, naročito u inostranstvu, namerno zatvaraju oči pred očiglednim zločinima. Kao da je neko unapred „napakovao" čitav slučaj, očekujući posledice koje su i sledile. U izveštavanju iz Vukovara i oko njega, još nam je nešto, čini se, promaklo. To su trenuci, na sreću ne tako česti, kada novinari pokušavaju da postanu islednici, da presuđuju na licu mesta, ili to od drugih traže kad „pitanjima" takoreći daju i odgovor. Slike spasenih civila su stravične. Stravična je njihova sudbina. A onda, sledi prvo pitanje: „Koje ste nacionalnosti"? Dobije li odgovor „Hrvat" ili „Hrvatica", sledi drugo, „trijumfalno" pitanje: „A šta mislite, ko je kriv za ovu tragediju!?"

Šta ljudi da kažu, posle tri meseca u podrumima, posle godina uveravanja da su „Srbi za sve krivi", posle meseci pritiska hrvatskog „tiska" – i to još posle uveravanja da vojnici i „četnici" kolju i ubijaju sve što je hrvatsko? Smeju li, ako tako i dalje misle, da to i kažu? Sigurno je da ima mnogo i onih kojis u i odavno, a naročito za tri meseca u podrumma, shvatili

da odgovornost za tragediju pada na Tuđmana, HDZ, njihovu ustašoidnu politiku. Videli su zločine. Ali, koliko njih to sme javno i da kaže? Sve li, ako je video kako su gardisti „lake ruke" na zločin, ne samo nad Srbima, već nad svim neistomišljenicima!? Kako da kažu, možemo li to od njih tražiti i očekivati, ako ne znaju gde su im supruzi i supruge, deca i unici, ostala rodbina? Možemo li od njih tražiti da kažu ono što misle, ako ne znaju gde će sutra živeti, gde će naći krov nad glavom? Zar nam nije jasno ono često, neodređeno mucanje, nemoćno širenje ruku, kao odgovor na takva i slična pitanja?

U sećanju ostaju i slike onih koji su, pred kamerama, na licu mesta, optuživani za teške zločine. Prestrašeni su, zbog straha od linča. Da li zbog zločina koje su počinili ili ih nisu počinili? Da su im odmah tamo i presudili, ostalo bi ono najteže: sumnja da su ubijeni nevini. No, slika je svakako mučna. Naročito više puta ponavljana slika čoveka čiji sinovi su po zlu poznati. Drhte tom čoveku vilice, lice, drhte mu noge, drhti mu glas dok se pravda: jesu sinovi tamo, ali ja nisam! (*Dnevnik*, 23. novembar 1991)

VOJVOĐANI NA VUKOVARSKOM RATIŠTU
- SRBI I MAĐARI ZAJEDNO -

U jedinici kapetana Branka Čačije većina pripadnika JNA su Mađari iz Ade, Sente i drugih bačkih mesta

Jedinice JNA i dobrovoljci spremaju se da sadejstvuju u odlučnom okršaju. Na polaznom položaju srećemo rezerviste iz Vojvodine. Tačnije, iz Čoke, Ade, Mola, Sente, Čantavira i Subotice. Po nacionalnom sastavu 80 odsto su Mađari, upravo iz mesta gde su neke političke partije pokušale da u ime mira zaustave mobilizaciju. Isto tako da osude Srbiju za „rat koji nema cilja". Iz razgovora s vojnicima i starešinama Mađarima iz ove jedinice, međutim, proizilazi sasvim drugačiji zaključak – ovaj rat ima sasvim jasan cilj i toga su pripadnici JNA iz mađarskih sredina u Bačkoj svesni. (*Dnevnik*, 23. novembar 1991)

POSLANICI SKUPŠTINE SRBIJE NA FRONTU
- NA RATIŠTU SAMO SOCIJALISTI -

Za sada se na ratištu nalazi devet poslanika SPS, a dva dobrovoljca iz ove stranke su se upravo vratila na front

U Sekretarijatu Skupštine ističu da imena koja mogu da nam predoče su samo onih koji su se do sada javili da se nalaze na frontu jer, inače, vojni odseci nisu obavezni da o mobilisanima obaveštavaju Skupštinu.

Na front su iz redova SPS-a upućeni poslanici Dragoslav Aleksić, Vladan Gajić, Jovan Cvetković, dr Milan Isaković, Ljubiša Aksentijević, Stevan Šulaja, dr Dušan Mirković, Siniša Batalo i Žarko Đorđević. Iz dobrovoljačkih redova ovih dana sa fronta su se vratili poslanici SPS-a dr Momčilo Isidinović i dr Dimitrije Stojić. Ne treba zaboraviti da, iako nisu mobilisani, na ratište redovno odlaze u obilazak i vojnika i civila potpredsednici Skupštine dr Pavić Obradović (SPS) i dr Borivoje Petrović (Kandidat grupe građana), kao i predsednik vojvođanske vlade i narodni poslanik dr Radoman Božović. Na TV ekranima naše gledište u vojničkoj uniformi sa punom ratnom opremom imalo je prilike da vidi na frontu i Mihalja Kertesa (SPS) koga već poodavno nema u poslaničkim klupama, ali nije stiglo nikakvo obaveštenje da je mobilisan. Opozicionim poslanicima u ova teška vremena obraz je jedino osvetlao poslanik Srpske radikalne strane dr Vojislav Šešelj, koji često odlazi i na najveća žarišta u Hrvatskoj, a njegovi dobrovoljci dobro su poznati našim ljudima u Slavoniji i Baranji koji se bore rame uz rame sa JNA. (*Dnevnik*, 23. novembar 1991)

PRITVORENA UPRAVNICA VUKOVARSKE BOLNICE

Povodom raznih vesti koje se u javnosti pojavljuju o bivšoj upravnici bolnice u Vukovaru, dr Vesni Bosanac, Tanjug iz pouzdanih vojnih izvora saznaje, da su je nadležni vojni organi zadržali na ispitivanju. Upravnica bolnice u Vukovaru je zadržana radi utvrđivanja okonosti u vezi sa smrću ljudi čiji su leševi pronađeni u blizini bolnice, kao i drugih činjenica vezanih za njen rad. (*Dnevnik*, 24. novembar 1991)

INTERVJU: VELJKO DŽAKULA, PREDSEDNIK VLADE SAO ZAPADNE SLAVONIJE
- PAD VUKOVARA OTVORIO SVETU OČI -

Ovaj rat srpski narod u Hrvatskoj mora da dobije jer nema svetije stvari na svetu od odbrane kućnog praga, a Srbi u Zapadnoj Slavoniji, u SAO Krajini, u Zapadnom Sremu brane samo svoja kućna ognjišta

Žrtava, i to baš civilnih je, na žalost, bilo i previše u Vukovaru?

Da, na žalost, ali to su zlodela ustaša. Decu su u kolevkama klali, u jednom dečijem obdaništu je pronađeno 41 zaklano dete, između pet i devet godina. Ubijali su žene, starce, decu, sve što se micalo po zemlji, i stoku. Nisu ubijali, nego masakrirali nedužne. Zlotvori jedni!

Ako nije obavljena selekcija zarobljenika, koji su bili u logoru na Manjači, učinjena je velika greška. Ne ne ovde se nijedan zlikovac neće izvući. Zar toliku decu pokaše, nedužne starce i starice poubijaše, pa da se tek tako u nekoj razmeni izvuku. Svakog zločinca će stići zaslužena kazna!

Evropa, odnosno bar neke zemlje (Italija, Austrija i nemačka pre svih) uporno hoće da prikažu kako je Republika Srbija kriva za sve, jer Slobodan Milošević vodi hegemonističku boljševičku politiku. Jugoslavija se, odnosno Srbija, zbog toga našla i u totalnoj ekonomskoj izolaciji?

Ovaj rat i ne vodi Hrvatska, jer da ga ona sama vodi, bio bi završen za desetak dana. Fašizam ponovo diže glavu u Evropi, a eskalaciju je doživeo u Hrvatskoj. Hrvatska je samo transmisija za ostvarenje starih germanskih apetita u Jugoslaviji. Međutim, ma koliko hteli da ponovo iznutra razore Jugoslaviju, neće uspeti, jer Jugoslavija će opstati, makar i u krnjem sastavu. Nije se ponovila 1941. godina, iako je opasno bilo zapretilo da se ponovi, jer je JNA sačuvala svoje jezgro, nije rasturena, iako su izdajnici hteli da je rasparčaju na republičke vojne formacije. Glavnina komandnog i vojničkog kadra je ostalo verno Jugoslaviji. Jednog dana izdajnici će odgovarati za svoja nedelja. A izdaje je bilo u samom državnom vrhu, u samom vrhu Generalštaba JNA, no sada su redovi JNA pročišćeni, ne do kraja, ali u dobroj meri, tako da će JNA, ubrzo zadati i poslednji odlučujući udarac paravojnim formacijama u Hrvatskoj.

I vlada SAO Zapadna Slavonija, podržava predlog da se hitno u Hrvatsku upute vojne snage UN. Međutim, one mogu biti raspoređene samo na linijama prekida vatre, nikako na administrativnim granicama. Taman posla da se sada povlačimo na početne položaje i da predamo u ruke neprijatelja sve oslobođene srpske teritorije. Nikada više zapadna Slavonija neće biti Hrvatska. Nikada.

Tu dileme nema, SAO Zapadna Slavonija će bii federalna jedinica nove Jugoslavije. Posle 86 dana neprestanih borbi Vukovar je konačno oslobođen, ali je plaćena prevelika cena njegovog oslobađanja, jer su ustaše sav svoj bes, svu svoju krvoločnost iskazali na nedužnom srpskom narodu, na deci, staricama i starcima. (*Dnevnik*, 24. novembar 1991)

ARMIJA I DOBROVOLJCI PRED OSIJEKOM
- OSLOBOĐENO I LASLOVO -

Ustaše, u čijim redovima je bilo i stranih plaćenika, pretrpele ozbiljne gubitke u ljudstvu. – Zarobljena veća količina oružja i nekoliko borbeno-oklopnih kola

Nekoliko stotina ustaša, predvođenih Paraginim crvenim beretkama i crnokošuljašima, među kojima je bilo, pouzdano se zna, i stranih plaćenika, pokušalo je da zadrži Laslovo. Dobro upućeni u selu, koristili su tenkove i

borbene transportere uz ostalo lako i teško pešadijsko naoružanje. Ali, već oko 13.35 časova primećena je panika u njihovim redovima. Jer, srpski dobrovoljci, predvođeni komandantom Željkom Ražnjatovićem Arkanom, duboko su prodrli na neprijateljsku teritoriju. Interesantno je da je Radio-Osijek upravo u to vreme emitovao izveštaj Kriznog štaba „Jake snage ZNG napale su i potisnule jugo-armiju i dobrovoljce.“

I BRITANCI MEĐU PLAĆENICIMA

U borbama za Laslovo, kao i mnogim drugim širom hrvatskog ratišta, na strani ustaša učestvovali su i svetski plaćenici. Jedan od njih je engleski državljanin Edvard Džon Vajt, čija vozačka dozvola i karta za identifikaciju britanskih vojnih snaga to potvrđuju.

U VUKOVARU
- OTKRIVENE DVE MASOVNE GROBNICE -

U Vukovaru su, kako je sinoć izvestio reporter Dnevnika TV Beograd, otkrivene dve masovne grobnice – jedna od sedamdesetak, a druga sa otprilike dva puta više na brzinu sahranjenih žrtava. (*Dnevnik*, 25. novembar 1991)

KOMPLIMENTI I „POSLANICE“

Kao da Vukovara nije ni bilo, vrhovnik pred svojim podanicima slavi samo njemu znanu uspešnu odbranu Hrvatske i definitivan poraz JNA, najavljuje novu ofanzivu (precizno zna i koliko će trajati) srbokomunista, ali i nove pobede hrvatskog oružja. Iako su baš on i njegova politika u Ženevi osuđeni kao isključivi krivci za sva dosadašnja kršenja primirja (i sam Vens je naglasio da će se deblokiranjem kasarni otkloniti glavni uzrok sukoba). Tuđman, kao da u Ženevi nije ni bio, veliča sve svoje (opet samo njemu znane) pokušaje da se problemi rešavaju mirnim putem.

Istina, priznaje i genocid na Srbima, ali samo zato da bi ga prišljamčio kao optužnicu Paragi i njegovim ustašama. Koji stvaraju „krivu sliku“ o inače miroljubivim Hrvatima, a usput bi (što vrhovniku više smeta od pomenutih „nestašluka“) i da preuzme vlast u „lijepoj“.

INTERVJU DR BUDIMIRA KOŠUTIĆA
- NOVI POREDAK – STARI INTERESI -

Srbija mora tražiti da se poštuju međunarodna pravila o pravo na samoopredeljenje naroda i teritorijalni integritet država i biti spremna da ta prava štiti svim sredstvima

„Budućnost Srbije i srpskog naroda zavisi od toga sa koliko uspeha će se Srbija suprotstaviti nekim drugovima u Nemačkoj, Austriji i drugim zemljama i katoličkim centrima i koliko će srpski narod biti jedinstven“, naglasio je potpredsednik Vlade Srbije dr Budimir Košutić.

„Upravo Nemačka i svi centri žele da uspostave novi poredak, ali sa znatnim primesama starih interesnih sfera. Shodno toj koncepciji, koju su najotvorenije zastupali Austrijanci u KEBS-u, Srbija bi mogla eventualno opstati u granicama u kojima je postojala do 1912. godine. Zato Srbija mora tražiti da se poštuju priznata međunarodna pravila o pravu na samoopredeljenje naroda i teritorijalni integritet država i biti spremna da ta prava štiti svi sredstvima“, podvukao je dr Košutić.

Nesumnjivo, najviši sistem odgovornosti leži na članovima bivših najviših organa SKJ, rekao je u nastavku Košutić. Akos se može naći neko „opravdanje“ za ponašanje Tita, kardelja, Krajačića i Bakarića – nema izvinjenje za lidere SKJ srpske nacionalnosti. Ne može se poreći da su Nikola Ljubičić, Ivan Stambolić, Desimir Jeftić i drugi pokušavali nešto da učine, osobito posle provale separatizma na Kosovu i Metohiji. Ali, njih je, kaže Košutić, bilo lako umiriti prostim nadglasavanjem u Predsedništvu SFRJ gde je glasanje obično bilo sedam prema jedan. (*Dnevnik*, 26. novembar 1991)

PREDSEDNIK VUKOVARSKE OPŠTINE SLAVKO DOKMANOVIĆ U SREMSKOJ MITROVICI
- GRADONAČELNIK MRTVE VAROŠI -

Stradalo oko 5.000 ljudi, žena i dece. – Zahvalnost Sremcima za bratsku ljubav i pomoć

Vukovar je danas, na žalost, avetinski grad, grad koji će u istoriji ljudskog roda ostati zapamćen po užasnim zverstvima ustaša i njihovih sledbenika – stradalo je oko 5.000 ljudi, žena i dece – ali i pored svog tog užasa on ima perspektivu i na njegovom zgarištu izgradiće se nova varoš za sve ljude dobre volje bez obzira na njihovu nacionalnost.

Poziv svim poštenim ljudima

Na sreću nisu svi Hrvati okrvavili ruke i mi ćemo ih ponovo pozvati da nastavimo zajednički život. Na njima je da li će ovaj poziv prihvatiti, a mi im tvrdimo da revanšizma neće biti. Rekao je on.

NEGOSLAVCI, SELO U ŽIŽI RATA
- SLOBODNI OD 2. MAJA -

Negoslavčani bili stalno na prvoj liniji fronta prema Vukovaru – 12 je poginulo, dvojica nestala, a 91 ranjen

Značajan teret u borbama za Vukovar podnelo je srpsko selo Negoslavci, udaljeno oko šest kilometara od grada.

U sukobima sa hrvatskom gardom i policijom učestvovalo je 326 boraca iz ovog sela. Poginulo ih je 12, dvojica su nestala, a ranjenih je 91. Negoslavci imaju oko 1.700 stanovnika.

„Još od 2. maja, kada su bili okršaji u Borovu Selu, u naše selo nije mogla da uđe hrvatska policija", kaže Borislav Bogunović, Negoslavčanin, inače ministar unutrašnjih poslova u vladi Srpske oblasti Slavonija, Baranja i zapadni Srem. (*Dnevnik*, 26. novembar 1991)

HOSOVCI – SLABI BORCI

Sa hosovcima sam ja već imao posla. Oni mogu da plaše navijače na fudbalskim utakmica i decu, ali za ozbiljnu borbu nisu. Da, tačno je da su i Dobroslava Paragu optužili po stom članu kao i mene. Očigledno, prestao je da sluša „velikog tatu Tuđmana". Taj član je inače izmišljen samo zbog mene. Sada naravno, plaču što su me pustili – rekao je Željko Ražnatović Arkan. (*Dnevnik*, 26. novembar 1991)

SRBOBRAN BIBIĆ PREDSEDNIK OPŠTINE VUKOVAR

Da bi se izbegle dalje dezinformacije o organima vlasti u Vukovaru, molimo da saopštite da je za predsednika opštine Vukovar imenovan gospodin Srbobran Bibić, a bivši predsednik vukovarske opštine gospodin Slavko Dokmanović nalazi se na funkciji minostra poljoprivrede u Vladi Slavonije, Baranje i zapadnog Srema.

To se kaže u saopštenju koje je potpisao ministar informisanja Ilija Petrović u Vladi Slavonije, Baranje i Zapadnog Srema.

ŽENA MONSTRUM ZATVORENA U DALJU

Žena „monstrum iz Borova Naselja, Manda Matić, nalazi se u zatvoru u Dalju i očekuje se da će protiv nje još danas biti podneta krivična prijava – izjavio je Tanjugu predsednik oblasnog suda srpske oblasti Slavonija, Baranja i Zapadni Srem Miloš Vojnović.

Manda Matić je u integraciji mesnog SUP-a koji po zakonu može da je zadrži u pritvoru tri dana. Prijavu priprema javni tužilac, a sud će zatim

odlučiti da li će prihvatiti proces, ili će slučaj predati Vojnom sudu. Ukoliko se proceni da predmet ipak treba da reši civilni sud, nadležan će biti Viši sud srpske oblasti u Belom Manastiru – zaključio je Vojnović.

Tridesetogodišnja Manda Matić je, prema sopstvenom priznanju, u Borovu Naselju snajperom ubila deset vojnika i zaklala jedno dete. Uhvatili su je dobrovoljci Željka Ražnjatovića Arkana i nekoliko dana držali u zatočeništvu u Erdutu, da bi je juče predali sudskim organima. (*Dnevnik,* 27. novembar 1991)

ŽELJKO RAŽNATOVIĆ ARKAN TVRDI:
- U OSIJEK LAKŠE NEGO U VUKOVAR -

Borba za oslobođenje Osijeka trajaće kraće nego borba za Vukovar, a „plavi šlemovi" treba da se razmeste kod Zagreba – kaže Arkan

Ražnatović je istakao i da postoji mogućnost da Srbija bude napadnuta s područja Mađarske. Po pouzdanim informacijama, naglasio je on, na granici se gomilaju jake mađarske trupe a bliže Jugoslaviji pomerene su i lansirne raketne rampe. *(Dnevnik*, Dan Republike 1991)

RAT DO SLOMA NEPRIJATELJA

Srpska nacionalna garda je više stranačka. Među pripadnicima i kapetan Mačai, Mađar po nacionalnosti – patriota po ubeđenju

Na Dan Republike 29. novembra u Subotici je boravio komandant Srpske dobrovoljačke garde u Vukovaru Željko Ražnjatović – Arkan u pratnji majora Nebojše Đorđevića, kapetana Zorana Mačaia i Stojana Novakovića. Vukovarski ratnici bili su gosti predsednika Saveta SO Subotica i predsedika Štaba za izbeglice Dragana Božinovića, a konferenciji za štampu prisustvovali su predsednica Opštinskog odbora SPS Ana Prčić i Arkanovi prijatelji i saradnici iz Subotice.

Komandant Ražnjatović je objasnio da je Srpska dobrovoljačka garda van stranačka, da je pod komandom JNA, da je jedna od najuspešnijih na ratištu i da su se rezervisti iz Subotice dobro pokazali.

Na pitanje novinara dali će ići na Osijek, kako je nedavno izjavio, Arkan je odgovorio: „I na Osijek i na Zagreb ako treba, pod uslovom da to naredi JNA. Jer, vojnički gledano, protivnik se mora prvo pobediti, pa tek onda pozvati na pregovore. Naglašavam ne želimo hrvatske teritorije, ali hoćemo da slomimo fašizam, da od njega oslobodimo i srpski i hrvatski i svaki drugi narod".

Govoreći o strahotama rata, Arkan je rekao da decu, stare, ranjene i zarobljene može stravično da masakrira samo pomračeni um, hrvatskih i belosvetskih fanatika i kriminalaca, najčešće drogiranih i svrstanih u Tuđmanovu vojsku. Ulazeći u detalje, naveo je i primer Laslova, gde su njegovi vojnici našli preklane mađarske porodice, jer nisu želele da se zameraju susedima Srbima. To je potvrdio i kapetan Zoran Mačai, veoma cenjeni Arkanov saborac. Mačai je još dodao da je iz subotičke Mesne zajednice „Ker" da je Mađar i da se bori protiv ustaštva i zločina. Mlađi subotičani ga zovu Mačak i često su ga sretali u subotičkoj diskoteci MVM, gde je bio zaposlen. Zbog zločina nad nedužnim stanovništvom u Hrvatskoj, Arkan je formirao svoj centar za otkrivanje ratnih zločinaca, koje će sudski proganjati na osnovu prikupljenih činjenica.

Među Tuđmanovim „zengama" ima ljudi iz Sente, Apatina, Sombora i Subotice. Nisu tamo slučajno zalutali, vrbovala su ih Rimokatolička crkva i Demokratski savez Vojvođanskih Hrvata. Prebacivali su ih u Mađarsku, gde su prolazili kroz vojnu obuku, o čemu imam dovoljno dokaza koje su mi pribavili moji dobri obaveštajci – odgovorio je Arkan jednom novinaru, a na pitanje dali je Nenad Čanak, lider Lige socijaldemokrata za Vojvodinu kod njega vojnik, Arkan je odgovorio da nikad nije čuo za njega i ne zna ko je on.

BILO JE MASAKRIRANJA

Potvrđene vesti o upotrebi nedozvoljene municije. U Vojvodini 2000 mupovaca i zengi

Na području Vojvodine trenutno se nalazi više od 2.000 pripadnika Zbora narodne garde, MUP-a i najekstremnijih HDZ-ovaca koji su se predali vojnim vlastima u borbi za Vukovar – rečeno je na poslednjem zasedanju Skupštine Vojvodine. Ovaj podatak potvrdio je PSUP uz tvrdnju da trenutno vojni organi rade na raščišćavnju i utvrđivanju njihove krivice.

Vojni istražni organi, ustvari ispituju njihovo učešće u oružanom napadu na JNA i njihovo učešće u genocidu nad srpskim stanovništvom na području Slavonije i Zapadnog Srema, na kom prostoru su delovali proteklih sedam meseci. (*Dnevnik,* 1. decembar 1991)

U POSETI GARDISTIMA, NEDELJU DANA POSLE POVRATKA S VUKOVARSKOG RATIŠTA
- LUKAVSTVOM DO POBEDE -

U skoro dvomesečnoj borbi za oslobođenje Vukovara, bilo je među starešinama i vojnicima mnogo heroja, mladih ljudi kojima sam se divio, kaže major Veselin

Vukovarska tragedija 1991

Šljivančanin. Kako su major Borivoje Tešić i kapetan Slavko Stijaković napravili pobedonosni plan za razbijanje ustaških snaga. Nove heroje Jugoslavija mora poštovati

U ovom ratu, Jugoslavija je dobila nove narodne heroje. Jedan od njih je, svakako i major Veselin Šljivančanin, član Komande operativne grupe „Jug". Javnost ga je zapamtila zahvaljujući televizijskim izveštajima koji su ga prikazivali kao vrsnog vojnika i odličnog starešinu kakav i jeste. A major Šljivančanin, kao od brega odvaljen, rođen je pre 38 godina u Crnoj Gori na Žabljaku.

Odlučila hrabrost

Najveću i najutvrđeniju ustašku tvrđavu srušili smo zahvaljujući hrabrosti i znanju pripadnika naše jedinice, zatim jedinice TO Vukovara i dobrovoljcima – kaže major Šljivančanin.

Od majora Šljivančanina odlazimo drugom majoru, takođe heroju, Borvoju Tešiću, komandantu bataljona u Gardijskoj brigadi. U njegovoj je kancelariji bio i kapetan Slavko Stijaković, njegov zamenik. Uz to što su, kako u šali kažu, najmanji ratni štab, njih dvojica sa svojim vojnicima, pripadnicima TO Vukovara i dobrovoljcima su oslobodili više od pola Vukovara. Krenuli su 30. septembra iz jugozapadnog dela Vukovara i posle skoro dva meseca neprekidnih borbi izbili na sever.

Major Borivoje Tešić, rodom iz Ljubovije i kapetan Slavko Stijaković, Krajišnik iz Banja Luke na vukovarsko ratište otišli su pravo sa nastave. Obojica su naime, nastavnici taktike na Vojnoj akademiji kopnene vojske: Borivoje u Beogradu, Slavko u Sarajevu.

Uspelo iznenađenje

Odustali smo od klasičnog ratovanja i primenili smo lukavstvo. Išli smo na iznenađenje – objašnjava kapetan Slavko Stijaković. Imali smo plan Vukovara i u delu koji smo mi oslobađali, uočili smo tri linije ustaške odbrane. Umesto da napadnemo prvu, pa onda drugu i tek posle treću, odlučili smo da u oslobađanje idemo obrnutim redom: uklanjavanjem da napadamo njihovu treću liniju. Bio je to veliki rizik, ali naši se borci nisu dali. Pod okriljem noći, počeli smo uklanjanje iz Nove ulice, presekli smo ulicu „Otokara Keršovanija" i izašli na Ulicu „1. maja". To je „klin" od 150 metara u neprijateljsku teritoriju. Bilo je pakleno, probijali smo se kroz kuće. To je trajalo dan i noć. To su nam bili najteži trenuci. Uspeli smo da iznenadimo ustaše. Padom njihove treće linije, ustaše su se razbežale glavom bez obzira.

Kada je bilo najopasnije?

U Ulici „Otokara Keršovanija“ je bilo najgore – odgovara Trifunović. Na kraju te ulice je bilo ustaško mitraljesko gnezdo, otvarali su vatru na nas, ali metak, hvala Bogu nije nikoga zakačio. (*Dnevnik*, 1. decembar 1991)

ZAPISI IZ MRTVOG GRADA
- VUKOVARSKA APOKALIPSA -

Vukovar je nedavno proslavio, i u svetskim razmerama, redak jubilej – sedamstotina godina postojanja. U ovom trenutku, nakon šetnje vukovarskim ulicama, neodoljivo se nameće pitanje – postoji li još uvek ovaj grad? Umesto bilo kakvog traga života, smenjuju se prizori ruševina, zgarišta, trotoara razrovanih minama i granatama. Ulicama promiču civili koji tragaju za nestalim ukućanima i preosalim stvarima, vojnici i policija koji demontiraju mnoštvo preostalih eksplozivnih naprava i čiste podrume od zaostalih ustaša. Posle 18 časova ni toga nema, jer nastupa zabrana kretanja. Čuju se samo pojedinačni rafali, upućeni počiniocima masakra koji mrak koriste da izađu iz još neotkrivenih skloništa. A o razmerama njihovog zločina stravično svedočanstvo pruža vukovarska ciglana. Stotine unakaženih leševa, često dečijih, poređanh u krugu ciglane, čekaju na identifikaciju. To je prizor apokalipse, kakva nigde u Evropi nakon Drugog svetskog rata nije viđena i doživljena. (*Dnevnik*, 2.decembar 1991)

APELI I REZONI

I rat, kao i svaka druga rabota, prljava ili ne, ima svoje rezone. Različite u zavisnosti od toga ko šta tim ratom želi postići, ali po pravilu, najmanje razumljive onima kojima do pucanja i ubijanja (i sopstvene pogibije pogotovo) nije stalo.

Hrvatski vrhovnik, u ovom slučaju oličen u jednom od svojih ministarstava – rada i socijalne skrbi – apeluje sada, „kad mu vreme nije“, na svoje podanike i još jednom ko zna koji put od njih traži ono što gotovo više da i nema smisla i što se popraviti ne da. Kao lekar koji siromahu, koji nema ni za hleb, zabranjuje teletinu, Franjo poziva hrvatsko pučanstvo da ne napušta svoja vekovna ognjišta. Da „ne dozvoli da podlegne psihozi koja odgovara samo ciljevima neprijatelja“. Tačnije, da ostane na strelištima koje je sam izgradio, bude na njima bojovnik pod šahovnicom ili meta pod istim obeležjima i odbrani ili bar produži vek ono što je samo on nazvao demokracijom. Da žrtvuje i sebe i svoje porodice za nečiju fotelju u Banskim dvorima. Vadi kestenje iz žara koji je onaj koji sada apeluje sam raspirio.

Rezon ratni i utoliko razumljiv, ako je uopšte išta razumljivo onom ko za kilo hleba „ako ga ima“ plaća 100 dinara, za meso „koga nema“ nudi hiljadarku, a umesto izbornih Franjinih obećanja ima samo pogled iz bivše srpske vikendice na neku od minama posejanih jadranskih plaža. Pogled koji će, uzgred rečeno, nadležnima ministarstva ovih dana odgovarajućim uredbama o korišćenju „neprijateljskih“ kuća, stanova i vikendica i ozvaničiti.

Svitanje zore uz more koje baranjskim seljacima „slavonskim i ostalim“ treba da zameni ono što su decenijama kućili i zahvaljujući vrhovnikovoj izbornoj pobedi, morali da ostave. Zauvek, jer je u međuvremenu, po već pomenutom ratnom rezonu, stigao i odgovor vrhovnikovom apelu od „neprijatelja“ kojim se novopečenim Dalmatincima zabranjuje povratak na bivša ognjišta.

Čime je, trebali li to i reći, samo stavljen znak jednakosti između „Dalmatinaca“ i onih koji su od Franjine demokracije spas potražili u Srbiji ili Bosni i koje vrhovnik, u već pomenutom apelu, i ne pominje. Potvrđujući samo da ih nikad nije ni smatrao ravnopravnim građanima domovine Hrvatske objašnjavajući put kojim se od ovih rezona, koje nazivamo ratnim i došlo. (*Dnevnik*, 2. decembar 1991)

PRIČE SRBA IZBEGLIH IZ VINKOVACA
- BEKSTVO U MRTVAČKIM KOLIMA -

Preostali Srbi u Vinkovcima se tretiraju kao divljač za odstrel, a lov na njih je sve masovniji, kao i pljačka njihove imovine

Srbi u Vinkovcima i svi drugi koji ne podržavaju sadašnju vlast u Hrvatskoj su na žestokom udaru. Oni su u položaju divljači – lov na njih je ne samo dozvoljen nego i poželjan. Sačinjeni su spiskovi i odstrel se svakodnevno izvodi. To su strašne priče ljudi koji su uspeli nekako da se izvuku iz ovog osinjeg gnezda. Sledi priča čoveka koji je izbegao sigurnoj smrti pod veoma neobičniim okolnostima. Njegovo ime ne pominjemo zbog rodbine koja je ostala u vinkovačkom paklu.

Iz Vinkovaca sam do Đakova došao u mrtvačkom automobilu, a potom od Đakova do Slavonskog Šamca. Prevezao me je jedan Hrvat. U Šamcu su me MUP-ovci izvukli iz autobusa i držali 5 – 6 sati, maltretirali i tukli. Pocepali su mi svu odeću i onda na insistiranje nekih ljudi s bosanske strane pustili.

Vinkovački pakao još uvek traje za mnoge Srbe koji su ostali zatočenici. Samo nekoliko stotina metara dalje su Mirkovci i sloboda. Hoće li je dočekati? (*Dnevnik*, 2. decembar 1991)

ANONIMNI VUKOVARSKI HEROJI
- I SLOBODNI – BEZ PREDAHA -

Među teritorijalcima koji su se borili za slobodan Vukovar rame uz rame Srbi, Hrvati, Rusini, Slovaci

Tu je jedan od vukovarskih junaka, komandant TO Miroljub Vujović, četiri puta ranjavan. Mladi skroman izbegava novinare i upućuje ih na svog pomoćnika za informisanje Ljubinka Stojanovića, predratnog vlasnika knjižare i galerije „Odisej", od koje su u ruševinama ostale male crvene kese za pakovanje. Ljubinko spašava knjige iz Narodne biblioteke i slike iz Galerije „Bauer". Od kuće mu je ostala tabla sa imenom ulice i kućnim brojem.

Jedan od anonimnih heroja Vukovara je i komandant Žika, prvi komandant Petrove Gore, srpskog vukovarskog uporišta. On je 45 ljudi poveo protiv hiljada ustaša. Ranjenog su ga na VMA odneli zajedno s otkinutom nogom koju su hirurzi prišili. Svi ljudi ovog rata nisu heroji, ali komandant Žika to jeste. Takav je Emir, Musliman iz Zemuna, koji je na Petrovu Goru stigao kao dobrovoljac.

To je i Nikola – Nino, Hrvat koji se sa drugovima Srbima sa kojima je odrastao, hrabro borio za Vukovar. (*Dnevnik*, 3. decembar 1991)

DRAGAN RADEVIĆ, GLAVNI I ODGOVORNI
UREDNIK „DNEVNIKA"

Skupština AP Vojvodine imenovala je Dragana Radevića, novinara „Politike" za glavnog i odgovornog urednika lista „Dnevnik". Prethodno je Radević dobio podršku redakcije ovog glasila iz skupštinske Komisije za izbor i imenovanje.

Dragan Radević rođen je 1953. godine u Budimlji. Po nacionalnosti je Srbin. Diplomirao je novinarstvo na Fakltetu političkih nauka u Beogradu. Bio je glanvi urednik studentskih i omladinskih glasila: „Politikologa", „Aprilca", „Reke jedne mladosti"... profesionalnu karijeru započeo je kao dopisnik „Omladinskih novina" iz Kruševca, zatim prelazi u list „Borba" najpre kao saradnik a zatim politički komentator i urednik beogradske rubrike. Bio je član Operativnog i međurepubličkog kolegijuma ovog lista. Iz „Borbe" 1988. godine prelazi u list „Politika".

Kao izveštač politički komentator i šef ekipe „Politikinih" izveštača sa brojnih kongresa i knferencija, Dragan Radević je pratio i komentarisao najznačajnije događaje u zemlji. Sarađivao je u mnogim jugoslovenskim listovima. (*Dnevnik*, 4. decembar 1991)

BLOKADA BEZ IZNENAĐENJA

Ekonomska blokada EZ-a nije nas politički iznenadila, ali ako nas je ekonomski „iznenadila", može nam se dogoditi da „jedemo korenje", pod uslovom da ga proizvedemo u dovoljnim količinama

Evropska policija u povoju, poznatija kao EZ, konačno je i zvanično učinila ono što je vazda nezvanično radila, zavela je ekonomske sankcije protiv Jugoslavije. Od sankcija su izuzete Slovenija, Hrvatska, BiH i Makedonija. To je sasvim logično, jer se te republike, neke davno, a neke nedavno odrekoše Jugoslavije. Ekonomska blokada važi samo za Srbiju i Crnu Goru, što je takođe logično. Jedino te dve republike priznaju i osećaju Jugoslaviju kao svoju državu. Još „gore": žele da Jugoslaviju i sačuvaju!

Ovog puta najzad niko nije iznenađen ni u bivšoj ni u preostaloj Jugoslaviji. Blokada je u praksi davno počela. Sada je samo na nju udareno i 11 zvaničnih pečata. Izosao je samo Grčki, 12 pečat, ali izostao je i Grčki veto na odluku. Ni zbog toga niko nije iznenađen ni razočaran: suviše bi bilo očekivati (a ružno tražiti) da se mala Grčka do kraja suprotstavi velikoj EZ, predvođenoj još većom Nemačkom. Za grčki obraz i srpsku usamljenost i to je dovoljno. (*Dnevnik*, 4. decembar 1991)

STRANI LEGIONARI MEĐU USTAŠAMA
- ZA ŠAKU NEVAŽEĆEG NOVCA -

Kristofer Stiven Henkok bio je u redovima Paraginih „crvenih beretki" pre nego što je ubijen u borbama za Laslovo

Nakon bitke za selo Laslovo srpski dobrovoljci iz Centra za specijalnu obuku jedinica TO-a u Erdutu pronašli su lične isprave i drugu dokumentaciju koje jasno govore o borbama stranaca na strani ustaša. Pouzdano se zna da su u redovima zloglasnih Paraginih „crvenih beretki" bila i četiri britanska državljana zajedno s legionarima iz Nemačke, Austrije i Italije. Došli su iz Osijeka u okviru Prvog internacionalnog voda, ali mnogi nisu uspeli da se vrate - ubijeni su u borbi za Laslovo.

Tako je Kristofer Stiven Henko iz Severne Irske (rođen 30. januara 1958) ubijen u pokušaju da se izvuče iz dobro utvrđenog skloništa odakle je prethodno žestoko napadao meštane sela Palača. Sumnja se da je Henkok s Edvardom Džonom Vajtom komandovao minobacačkim jedinicama koje su na ovo selo ispalile preko 15.000 granata. Kristofer Stiven Henkok je identifikovan na osnovu internacionalne vozačke dozvole pronađene u ustaškoj uniformi – crnm kombinezonu koje nose zloglasni crnokošuljaši. U

njegovom vojničkom kompletu pronađena je i britanska zastava. (*Dnevnik*, 4. decembar 1991)

ZAPIS IZ PETROVACA
- VOJVOĐANI, OTKRIJTE USTAŠE! -

Članovi Mesnog štaba sumnjaju da se deo „zengi“ i hadezeovaca sklonio u Vrbas i Ruski Krstur. Pomoć kao da zaobilazi ovo selo

Mi ćemo svoje zadatke do kraja izvršiti. Uz pomoć Armije zarobljavamo zločince koji su pobegli iz Vukovara ali tražimo da i drugi odgovorno rade svoj posao – kaže nam zamenik komandanta Brane Ćirković.

Prema nekim našim saznanjima, deo ekstremista iz našeg sela uspeo je da pobegne u Vojvodinu. Podaci govore da će utočište potražiti u Vrbasu i Ruskm Krsturu pa je potez na organima bezbednosti u Vojvodini da otkriju ustaše i izruče ih našim legalnim pravosudnim organima. (*Dnevnik*, 4. decembar 1991)

PREDLOG DR JOVANA BUTUROVIĆA
- JUGOSLOVENSKA KOMISIJA ZA RATNE ZLOČINE -

Sudija Vrhovnog vojnog suda tvrdi da bi Komisiju trebalo hitno formirati i da to uopšte nije nerealno

Za utvrđivanje zločina u aktuelnom jugoslovenskom sukobu treba formirati Jugoslovensku državnu komisiju, a vinovnicima suditi pred domaćim sudom, predlaže dr Jovan Buturović u ragovoru za Tanjug o zločinima u ovom kako naglašava besmislenom ratu.

„Nije tačno da je formiranje takve komisije u ovom trenutku nerealno“, tvrdi Buturović, sudija Vrhovnog vojnog suda pred penzijom, najiskusniji čovek u vojnom pravosuđu, iznoseći za *Tanjug* lični pogled uglednog pravnika čiji je javni angažman poznat široj jugoslovenskoj publici.

Komisija bi prikupljala činjenice o zlodelima, sarađujući s državnim organima, „sa kojima se to može i koliko se može“. Taj dosije poslužio bi za izvođenje pred lice pravde svih koji su činili zločine, bez obzira u ime kojih ciljeva i s kojim motivima.

On pritom podseća na činjenicu da su Moskovskom deklaracijom 1943. godine vlade SAD, Velike Britanije i SSSR-a postavile pitanje odgovornosti nacističkih zločinaca za zločine počinjene do tada, iako je Drugi svetski rat još bio u toku. Tada postavljene principe, i one ustanovljene Statutom Međunarodnog vojnog suda i Nirnberškom presudom, prihvatile su kasnije

Ujedinjene nacije, i oni koji su manje više uneti u nacionalna krivična zakonodavstva.

Može se pretpostaviti da će strane u ovom sukobu nastojati da svoje eventualne zločine prikriju ili umanje. Možda će proraditi i neki „pacovski kanali“, ali oni, prema Buturoviću, imaju manje izgleda nego u vreme hladnog rata.

Prema domaćim i međunarodnim propisima ratni zločini i najteža krivična dela protiv međunarodnog prava ne zastarevaju, naglašava Buturović i dodaje da se za zločine mora odgovarati ne samo zato što to nalažu načela prava, pravde i pravičnosti domaćih i međunarodni zakoni već pre svega zato da se ne bi ponavljali. Da ne pomisli neko da može činiti teške zločine a da ga kazna neće stići.

Ako bi neko od zločinaca izbegao u drugu zemlju, ona bi bila dužna da ga izruči. Izručenje, doduše, može biti odbijeno, ali ne s pozivom na pravo.

Prema Statutu Međunarodnog vojnog suda, naglašava ovaj ugledni pravnik, za zločine odgovaraju ne samo izvršioci nego pre svega vođe, organizatori, podstrekači i saučesnici koji su učestvovali u sastavljanju ili izvršenju nekog zajedničkog plana ili zavere radi izvršenja krivičnih dela. Oni odgovaraju za sva krivična dela izvršena u sprovođenju tog plana ili zavere – kao da su ih oni izvršili, podvlači Buturović.

Ko su oni, tek treba utvrditi. Jedan od zadataka jugoslovenske Komisije za ratne zločine bilo bi prikupljanje materijala o tome ko je sve i šta smislio, organizovao i učinio. U svakom slučaju, upozorava Buturović, samo opredeljenje, odcepljenje i druga prava i ciljevi ne smeju se ostvariti nasiljem, ugrožavanjem i povredom prava drugih.

Tek treba utvrditi ističe Buturović postojanje teških zločina o kojima govore sredstva informisanja – njihov obim, ko ih je počinio i nad kim. O tome, primećuje on, tek ponešto znamo.

Buturović smatra da se ne može prikazati gomila leševa i tvrditi ko su ubijeni i kako su stradali, a da se to pouzdano ne zna. To raspiruje strahovitu mržnju, najniže strasti i podstiče na zločin, a na zločin se ne sme odgovarati zločinom niti se zločin može pravdati drugim zločinom, upozorava on.

Na jedno od, u sadašnjim okolnostima, najtežih pitanja – ko treba da sudu zločincima, Buturović odgovara da je to nejasno. Pravno gledano, odgovor postoji u Ustavu i zakonima koji utvrđuju sudsku nadležnost a faktički je – haos.

Ustav i zakoni se ne poštuju, državni i pravosudni organi ne rade.

On, međutim, ne veruje da to može dugo da potraje i smatra da treba izmeniti sadašnje ili doneti nove propise kojim bi to pitanje bilo rešeno. Buturović se zalaže da se svima koji su činili ratne zločine sudi na nivou Jugoslavije i nije sklon obrazovanju posebnog suda Međunarodnog ili mešovitog, iako dopušta da se o tome može razmišljati.

Što se vojnih sudova tiče, oni sude pripadnicima JNA, Teritorijalne odbrane i dobrovoljcima uključenim u jedinice TO i JNA – za sva krivična dela koja učine. Vojni sudovi nadležni su i za neka krivična dela civila.

Upitan šta misli o razmeni „svi za sve“, Buturović ističe da nema pravnog osnova razmena onih protiv kojih se vodi, ili treba da bude poveden krivični postupak, pošto time ta lica, makar trenutno, izbegavaju odgovornost za krivična dela, čak i za ratne zločine.

On ističe da se ni jednom zločincu, ma kako težak njegov zločin, makar bio uhvaćen usred zločina, ne sme unapred presuđivati. Svaki zločinac mora biti izveden pred sud. Ne treba zaboraviti, i Ajhmanu se sudilo zaključuje Buturović. (*Dnevnik,* 5. decembar 1991)

MEĐU SRPSKIM DOBROVOLJCIMA
- TIGROVI MEKA SRCA -

Došli su u srpske krajine među prvima kada je postalo očito da Tuđmanova vlast ne daje ni gram nade Srbima u Hrvatskoj. Nadstranačka su vojska koja se bori pod komandom JNA dok Jugoslavija postoji makar i formalno. Mnogi su ostavili udobne domove i porodice i zamenili ih najsurovijim bitkama u blatu Slavonije. Zato i osuđuju sve pozive na dezerterstvo. (*Dnevnik,* 5. decembar 1991)

MILENKO BELJANSKI, SOMBOR
- PRETNJA SAMO SMETNJA -

O plakatu somborskih Radikala, izlepljenim na mnogo mesta u gradu

Ugled Srbije i dostojanstvo srpskog naroda ne brane se pretnjama. Dodao bih da se pametna i dobra politika ne gradi na tuđoj nesreći.

MIKA HEGEDUŠ, NOVI SAD
- PODVUKA – ULICA U VUKOVARU -

U meni se kida, kipi moje bosonogo vukovarsko detinjstvo. Radim, živim, a slike se ređaju iskidane i u previranju. (*Dnevnik,* 6. decembar 1991)

OTKRIVAJU SE RAZMERE ZLOČINA U VUKOVARU
- LEŠEVI U CVEĆARI -

U betonskoj žardinjeri dugoj desetak metara na dubini od svega pola metra pokopano 10 leševa. Počelo otkopavanje grobnica u dečijem vrtiću. U Kombinatu „Borovo“ i dalje se puca.

Pronađeno pet dečijih leševa ubijenih mecima

Do sada smo pronašli pet dečijih leševa. Smrt je nastupila od metaka iz vatrenog oružja. Masovnu dečiju grobnicu o kojoj se toliko pričalo još nismo pronašli, niti su se roditelji javljali u potrazi za svojom decom.

Ovo je novinarima danas izjavio docent Miroslav Radojković iz Instituta za patologiju i sudsku medicinu Vojno-medicinske akademije u Beogradu. Sa ekipom stručnjaka on radi na otkrivanju i identifikaciji poginulih u Vukovaru.

Pored masovnih grobnica koje su prethodnih dana otkrivene danas je pronađena još jedna. Zbilo se to u Lušcu, a u njoj je bilo sahranjeno 58 civila i zengovaca. Istovremeno nedaleko od vukovarske ciglane pronađeno je 10, a izvan grada u grobnici iskopanoj u jednoj njivi još 34 tela. Ovi poslednji su po svemu sudeći, pripadnici ZNG-a.

Ekipa stručnjaka VMA do sada je identifikovala najveći deo od oko 200 leševa iz grobnice nadomak vukovarske bolnice. Trenutno se iskopavaju tela iz grobnice pored groblja. Tu je po prvim procenama pokopano oko 200 ljudi. Na leševima civila, po rečima Slobodana Sremčeva, istražnog sudije Pokrajinskog suda u Novom Sadu, ima tragova zlostavljanja i masakriranja.

SKUPE NEDOUMICE

Oko 40 rezervista iz Subotice, Sente, Ade i Čoke – proslavljenih ratnika kod Vukovara i Borova Naselja odlučilo je da dođe kući, preda uniforme i oružje. Razlog je u tome što im je rečeno da će biti u rezervi 45 dana, a ostali su duže.

O svojoj odluci dugo su razgovarali ovih dana sa starešinama Subotičkog garnizona koji su im najiskrenije odali priznanje za hrabro držanje na ratištu, ali su ih i upozorili da je Predsedništvo SFRJ poništilo odlazak u rezervu na određeno vreme jer se domovina ne može braniti 45 dana, ne može se biti 45 dana patriota, a 46-og dana došla smena ili ne, napustiti borbene linije, ostaviti drugove i tehniku.

Potpukovnik Kadrija kadirić skrenuo im je pažnju da zbog samovoljnog napuštanja svoje jedinice neće oći overiti knjižice pa neće ni imati dokaz da su

bili u vojsci, a onda neće moći dobiti materijalnu nadoknadu niti će moći pravdati izostanke u preduzećima i još će krivično odgovarati svak pojedinačno. Savetovao im je da se vrate među drugove pa će tako i posledice onoga što su učinili biti blaže.

Većina njih shvatila je da se zaista drugovi ne mogu ostaviti na cedilu, da se vojni obveznik ne može igrati samoupravljanja sa JNA i da se deo ratnog tereta mora podnositi, ali ipak su dodali – ravnomernije.

Takvo razmišljanje neke je podstaklo da se vrate u svoju jedinicu, a neki pokušavaju da im se u knjižicu upiše odsluženo i stečeno i da zaborave na front.

Na njihovu nesreću sudije će ih podsetiti na front, ali i na sve nas. Nažalost, bezbroj je podsećanja na nevolju koju nismo želeli, ali su nam je nametnule mutne i agresivne sile. Stoga se sada više rat ne svodi samo na odbranu ugroženih Srba u Hrvatskoj i okolnih kasarni, već se vodi za odbranu prava ostanka u Jugoslaviji, prava koja ne može biti manje od prava na dogovorno ocepljenje a još manje od prisvojenog prava na secesiju kojeg zastupaju Tuđman i Kučan, do zemlje se klanjajući genšerizmu, nudeći na žrtvenik sve osim svojih glava i lične imovine koju bi rado da povećaju i tako naplate rasprodaju svojih i tuđih naroda, svoje i tuđe države. (*Dnevnik*, 6. decembar 1991)

INTERVJU: DR KOSTA ČAVOŠKI
- REŠENJE ĆE BITI NAMETNUTO -

(...)Nije moguće mirno i pravično rešenje kojim će obe strane biti zadovoljne, a ukoliko i dođe do mirnog rešenja, to će biti samo zbog toga što su strane u sukobu iscrpljene i što će biti prisiljene na neko polovično rešenje. Hrvati su provocirali rat.

(...)Ono što su Srbi morali imati na umu, a što je veliki propust srpske Vlade, to je loše predviđanje. Čim su Hrvati počeli da prave svoju nacionalnu vojsku, to je morao biti znak da se napravi i odgovarajuća srpska državna vojska.

(...) Pristajanje na hašku konferenciju bila je velika diplomatska greška Slobodana Miloševića i njegove Vlade. Evropska zajednica koju čini 12 evropskih država nema nikakvo moralno ili međunarodno pravno pravo da uopšte rešava sudbinu Jgoslavije.

Druga diplomatska greška je u tome što je Srbija dopustila ne samo da se internacionalizuje ovaj sukob u Jugoslaviji, to se nije moglo sprečiti, nego da se i ona kao federalna jedinica pojavljuje kao jedna vrsta međunarodnog subjekta. Jer, time je osporen subjektivitet Jugoslavije.

(...) Nije zapravo, moguće mirno, pravično rešenje koje bi zadovoljilo obe strane. Mislim da je kakva – takva Jugoslavija bila jedno takvo rešenje. Možda ne i najbolja državna zajednica ali ipak relativno podnošljiva za obe strane. Onog trenutka kada je ta ravnoteža narušena, mirno rešenje više nije moguće. Jer, Srbi neće da pristanu na položaj nacionalne manjine u Hrvatskoj, a Hrvati neće da se odreknu onih teritorija na koje oni misle da imaju pravo.

Nesreća je u tome što su srpska Vlada i predsednik Srbije otvarali previše frontova. Ako se očekivao sukob Slovenaca i Hrvata sa Jugoslavijom, onda su se morali održavati dobri odnosi ne samo sa Crnogorcima nego i sa bosansko-hercegovačkim Muslimanima i Makedoncima, ma koliko to bilo teško. U ovom času izgleda da su sve karte otvorene i da su se pojavile čak i težnje da se uspostavi nekakva nezavisna Bosna i Hercegovina, što je nemoguće. Činjenica je da je nastala nelojalnost i na toj strani prema Jugoslaviji, tako da Srbi mogu u ovom času računati samo na Srbiju, delimično na Crnu Goru i na Srpske krajine u Bosni i Hrvatskoj. To nije dovoljno da se napravi jedna valjana država, ali je možda dobro za početak. (*Dnevnik,* 6. decembar 1991)

INTERVJU AKADEMIKA VASILIJA KRESTIĆA
- OSIPANJE SRPSKOG ŽIVLJA -

Rešenje aktuelnih sukoba u definitivnom razgraničenju dva naroda u Hrvatskoj, što nije nimalo lako

Za poslednjih sto pedeset godina srpski narod u Hrvatskoj više je nego prepolovljen. Dok je 1940. godine u Hrvatskoj, Slavoniji i Dalmaciji živelo preko 30 odsto Srba, na tim teritorijama danas ih ima samo 12 odsto. Tako rapidno osipanje srpskog stanovništva u ovim područjima mora da zabrine i upozori ceo svet, rekao je danas u emisiji Radio Beograda „Nedeljom u deset“ akademik Vasilije Krestić.

Rešenje aktuelnih sukoba akademik krestić vidi u definitivnom razgraničenju dva naroda u Hrvatskoj, što po njegovom mišljenju, nije nimal lako.

Po njemu, razdvajanje najpre sleduje zapadnom Sremu, sa vukovarskom i iločkom opštinom, kao i Baranjom. (*Dnevnik*, 9. decembar 1991)

TENJA
- UBIJENA 24 BOJOVNIKA -

Za oslobođenje dela Tenja poginulo je šest srpskih boraca, dok je njih tridesetak ranjeno. Istovremeno, pokušaj da zadrže ono što im ne pripada (u Tenji je pre rata živelo čak 65 odsto srpskog stnaovništva) ustaše su platile sa 24 glave. Toliko je leševa pronađeno na poprištu dvodnevnog okršaja.

Sve tenjske kuće išarane su zloslutnim grafitima. Pored ogromnih slova U na zidovima su parole „Prva genocidna ustaška četa“, „Oj, četnici, neka neka – duboka vas jama čeka“, „Ustaše sa Čepinske ceste“, „Crna legija iz Kupresa“, „Ustaše iz Hercegovine“ i tako dalje.

Među bojovnicima je, po svedočenju dobrovoljaca Slobodana Gavrilovića i Nenada Živanovića iz Zemuna, bila i jedna Srpkinja koja je do poslednjeg trenutka pucala na oslobodioce, ali je uspela da pobegne. (*Dnevnik*, 10. decembar 1991)

VATIKAN – POKROVITELJ USTAŠKIH TERORISTA

Po rečima dr Bulajića, uoči Prvog svetskog rata Vatikan je bio pokrovitelj ustaške terorističke organizacije.

Raspolažem dokumentima o neposrednoj saradnji nadbiskupa Stepinca sa ustaškom terorističkom organizacijom. Pre kapitulacije jugoslovenske vojske Stepinac je priznao novi ustaški režim. Na taj način izvršio je veleizdaju, jer je položio zakletvu kralju Aleksandru na lojalnost, bio vikar Jugoslovenske kraljevske vojske; svoju zakletvu položio na Jevanđelju i prekršio je. Nakon toga sledi instrukcija katoličkom sveštenstvu da podrži novu ustašku vlast. Postao je Stepinac vikar ustaške i italijanske vojske i pokrstio je 225.000 pravoslavnih Srba. To su zločini. Danas ne možemo više razgovarati o nadbiskupu Stepincu kao zločincu i svecu, u isto vreme on ne može biti i jedno i drugo. Ili je zločinac ili je svetac. Zato treba stvoriti međunrodni sud, a dokaze za veliku optužbu imamo.

Čak 680 biskupa i sveštenika bili su zaklete ustaše i odlikovani od Pavelića. Za mnoge postoje neposredni dokazi da su sarađivali sa ustaškim režimom i činili zločine.

RAČAN I KUHARIĆ

U bivšoj zgradi CK SK Hrvatske, na vratima je bivši predsednik IVICA RAČAN dočekao kardinala Kharića i biskupe. Došli su u zgradu Centralnog komiteta u posetu – kaže dr Bulajić. – Improvizovana je katolička crkva, služena je božja misa –u zgradi CK, takozvanoj „kockici“. Dakle, Katolička

crkva i režim u Hrvatskoj u bliskoj su vezi, bez obzira koja ideologija je na vlasti.

CRKVENI VELIKODOSTOJNICI POSETILI SRPSKE DOBROVOLJCE

Veliki sveti sinod zalaže se za mirno rešenje sukoba u zemlji, ali ne na štetu srpskog naroda, koji je ponovo na meti ustaškog zločina

Velikodostojnici Srpske pravoslavne crkve mitropolit zagrebačko-ljubljanski Jovan, vladika sremski Vasilije, vladika žički Stefan i vladika osječko-daljski i baranjski Lukijan posetili su Centar za obuku srpskih dobrovoljaca u Erdutu. U pratnji pokrajinskog sekretara za verska pitanja Dragana Milosavljevića i ministra za informisanje Srpske oblasti Slavonije, Baranje i zapadnog Srema Ilije Petrovića, razgovarali su sa komandantom Željkom Ražnjatovićem Arkanom, pre svega o situaciji na ratištu oko Osijeka i mogućnosti da se sukob reši mirnim putem. Istaknuto je da se Veliki sveti sinod SPC zalaže za mirno rešenje, ali ne na štetu srpskog naroda koji je ponovo na meti ustaškog zločina.

Crkveni velikodostojnici interesovali su se za srpske dobrovoljce i njihove porodice, posebno za mogućnost da se pomogne onima koji su izgubili najbliže. Isto tako i o životu pripadnika dobrovoljačkih jedinica u Erdutu. Sa posebnim zadovoljstvom prihvatili su kazivanje da se ovde nastavlja trdicija srpskog naroda, ne da bi jačao nacionalizam, već da se probudi decenijama gušeno pravoslavlje.

Gostima su predočena stradanja srpskog življa na ovim prostorima, fotografije stravičnih masakra na koje su srpski dobrovoljci nailazili prilikom oslobađanja Borova. Veliki sveti sinod blagoslovio je mir i srpski naord koji u trenucima najteže patnje nije posegao za osvetom, nego samo brani svoja sveta ognjišta. (*Dnevnik*, 10. decembar 1991)

SPISAK KOLJAČA

Prema rečima Željka Lajina koji je istražnim organima ispričao detalje o masakru Srba u selima oko Podravske Slatine, evo samo nekih imena ustaških koljača: Joso Fuček, ivo Fuček, Ivica Bistrović, Drago Bistrović, Jozo Bistrović, Drago Bator, Marko Bator, Ivica Bator, Jozo Bator, M. Vizer, Željko Šikić, Franjo Dražić, Josip Pš, Drago Puš, Zlatko Vrebac, Josip Mrkogaća, Drago, Ivo i Boro Šibl, Drago Podobnik, Marjan Podobnik, Anton Prebeg, Ivica Dorić, Dragan Radulović, Drago Bahunek, pavo Šomođi, Miroslav Tepša, Željko

Jauk, Mirko Šomođi, Milan Janković, Stipe Janković, Ivan Delević, Jozo Gunko i Stevo Dragić. (*Dnevnik*, 11. decembar 1991)

STRADANJE SRPSKE BAŠTINE U HRVATSKOJ
- GENOCID NAD KULTURNIM DOBRIMA -

Prema raspoloživim podacima, na ratištima je razoreno više od stotinu pravoslavnih crkava

Istorija se očigledno ponavlja. Strahote koje se ovih dana događaju na ratištima u Hrvatskoj već su se jednom desile. Zverski pogromi nedužnih, rušenje i spaljivanje crkava, fašistički teror nad srpskim narodom – sva zla po kojima je upamćena monstruozna Pavelićeva ustaška država ponavljaju se u ovoj nesrećnoj zemlji danas, kao i pre pedeset godina.

U zlokobnom i krvavom vrzinom kolu novih ratnih stradanja srpskog življa u administrativnim granicama nove „nezavisne" Hrvatske posebno je tragična sudbina spomenika kulture, kako srpskih tako i hrvatskoh, koji su vekovima trajali svedočeći o bliskosti i prožimanju dveju kultura i tradicija. Tek nedavno relativno smirivanje borbi na ovim područjima omogućilo je uvid u žalosni bilans ratnih stradanja kulturne baštine, koji je već i prema prvim, nepotpunim podacima više nego porazan.

Stotina srušenih crkava

Od izbijanja prvih većih okršaja u ovim područjima, pre šest meseci, do sada je srušeno ili teško oštećeno više od stotinu pravoslavnih crkava i osetno manje katoličkih bogomolja. Stradali su, rušeni i pljačkani i druga kulturna zdanja: muzeji, biblioteke, značajni arhitektonski spomenici, groblja. Spomenici kulture su mahom razoreni u borbama, a karakteristično je i indikativno da je za sva ova rušenja odgovorna samo jedna strana: mimo svih sudeći po tome, može pretpostaviti da su spomenici na drugim kriznim teritorijama: na Baniji, Kordunu, u Lici i zapadnoj Slavoniji pretrpeli mnogo teža ratna razaranja.

Perfidna rušilačka strategija

U ratu su rušene i pravoslavne i katoličke crkve, ali pljačkaškim upadima i hotimičnim razaranjima izložene su samo srpske svetinje. Tako je opljačkan stari Eparhijski dvor u Pakracu, u kome se trenutno nalazi oko 150 hrvatskih gardista. Neizvesna je sudbina neprocenjivo vredne, bogate pakračke eparhijske biblioteke, sa mnoštvom izuzetno značajnih rukopisa i starih raritetnih knjiga. Ne zna se šta se dogodilo sa relikvijama iz pakračke

episkopske riznice, sa starim slikama i ikonama koje su ovde čuvane. Opljačkan je i Vladičanski dvor Gornjokarlovačke eparhije, a postoje podaci i svedočenja da su crkve u mestima koja su Srbi napustili pred terorom ustaške vojske pljačkane i iz njih odnošene stare ikone i bogoslužbeni predmeti. Netragom je nestala zbirka veoma vrednih ikona iz pravoslavne crkve u Puli, podignute u XCI veku. Opljačkani su i eksponati i dokumentacija spomen muzeja u Jasenovcu, buldožerima je sravnjeno pravoslavno groblje u Gospiću, a može se pretpostaviti kakva je bila sudbina dragocenosti iz pravoslavnih crkava u selima zapadne Slavonije, odakle je srpski živalj izbegao u Bosnu. Izuzetno važni kulturno-istorijski psomenici bile su i crkve brvnare u Rastovcu i Donjoj Rašenici, od kojih je prva minirana a druga zapaljena.

Svi ovi i mnogi drugi slični žalosni primeri svedoče o perfidnoj rušilačkoj strategiji nove ustaške vlasti u Hrvatskoj, čiji je krajnji cilj zatiranje srpske baštine i brisanja sa lica zemlje svih tragova i dokaza vekovnog kontinuiteta Srba na ovim prostorima i spomenika njihove duhovne tradicije. Bilo da hrvatska secesionistička vojska bezobzirno zloupotrebljava spomenike kulture u vojne ciljeve, prouzrokujući njihova razaranja, ili da ih van poprišta borbi miniraju i spaljuju, rezultat je isti: u srpskim gradovima i selima koje su žitelji napustili i osvojile hrvatske snage pravoslavne svetinje i spomenici srpske kulturne baštine osuženi su na nestajanje i to je očigledno čin genocida nad kulturnim dobrima jednog naroda, inspirisan poznatim stavom ideologa Pavilićeve ustaške NDH Mile Budaka, koji je 1941. godine govorio da srpske svetinje moraju nestati sa hrvatske teritorije, kao kamen-temeljci pravoslavlja. U isto vreme besomučna, gebelovska intonirana propaganda iz Zagreba bombarduje svet svakovrsnim „prosvjedima" i „apelima" zbog navodnog bombardovanja Dubrovnika i uništavanja „hrvatske kulturne baštine", a posebna priča je što se pri tom u „hrvatsku baštinu" ubrajaju i pravoslavne bogomolje koje ruše – ti isti hrvatski bojovnici.

Predistorija zločina

Na kraju, mora se imati na umu da kulturna dobra nemaju nacionalnu pripadnost. Ona svakako pripadaju određenoj kulturi i tradiciji, ali njihova vrednost i značaj univerzalnošću nadilaze granice nacionalnog, čineći deo sveopšteg duhovnog civilizacijskog nasleđa čovečanstva. (*Dnevnik*, 12. decembar 1991)

OGROMNO BLAGO PRONAĐENO U FRANJEVAČKOM SAMOSTANU U VUKOVARU NA SIGURNOM JE MESTU
- VOJSKA ČUVA SVETOG BONU -

Balsamovano telo zaštitnika Vukovara i dragocenosti nađene uz njega čuvamo danonoćno – kaže potpukovnik Milorad Voinović, komandant Vukovara. – Spašena i gradska biblioteka. – Muke i sa mrtvima i sa živima

U Franjevačkom samostanu u Vukovaru pored balsamovanog tela svetog Bone, zaštitnika grada, pronađeno je pravo blago. Tu je bila svi sila dragog kamenja, predmeta od zlata, umetničkih slika velike vrednosti. Sve to se, međutim, nalazi pod strogom kontrolom vojne policije i čeka da ga preuzmu predstavnici katoličke crkve.

(...)

Iako je to bilo najavljeno, predstavnici Katoličke crkve nisu danas preuzeli balsamovano telo Svetog Bone i dragocenosti nađene u grobnici. Sve blago će, naime, biti smešteno u sigurne trezore a o njegovoj sudbini odlučiće se tek posle detaljnog pregleda i razgovora predstavnika vlasti i predstavnika Katoličke crkve. (*Dnevnik*, 13. decembar 1991)

ŠTAB TO-a VUKOVARA PREUZEO ODGOVORNOST ZA ČUVANJE SVETOG BONIFACIJA, ZAŠTITNIKA OVOG GRADA
- BONO OSTAJE VUKOVARSKI -

Pošto smatraju da je sveti Bonifacije zaštitnih svih Vukovarčana, u štabu TO-a odlučili da ga zadrže u gradu na Vuki. – Druga ustaška pljačka ikona iz fruškogorskih manastira. – Stara vukovarska zdanja biće obnovljena

Balsamovano telo svetog Bonifacija ili Bone, kako ga zovu Vukovarčani, ostaje u gradu na Vuki. Mi smatramo da je on zaštitnih svih u gradu, rekli su ljudi iz Štaba To-a pa je sinoć dogovoreno da se mumija do daljnjeg ne nosi u Đakovo. Na to su pristali i predstavnici Katoličke crkve i predstavnici JNA.

Kakva će biti knačna sudbina vukovarskog sveca koji je, kako kaže legenda, 260 godine po Hristu prihvatio hrišćansku veru zbog čega su ga pagani pogubili, osaje da se vidi. Uz čuvanje njegovih moštiju, vukovarski teritorijalci su preuzeli odgovornost i za sudbinu 14 veoma vrednih slika koje su takođe nađene u franjevačkom samostanu.

„Varvari“ čuvaju...

Katoličkoj crkvi je odmah dozvoljeno da odnese deo blaga pronađenog u samostalnu. Odneto je više baroknih kipova svetitelja, svećnjaka i relikvija. Sve su to ustaše pre pada Vukovara sakrile u katakombe.

Ovo je bilo dovoljno da mumija ne ode u Đakovo, kako je ranijim dogovorom s Beogradskom mitropolijom Katoličke crkve bilo predviđeno. Vikar franjevačkog samostana u Zemunu Marko Kurolt prihvatio je to, ali kao privremeno rešenje.

Predaja sačuvanih stvari predstavnicima te crkve najbolje govori o tome da srpski „varvari“, kako često Srbe nazivaju u hrvatskoj, nisu oni koji uništavaju kulturna dobra.

Sve smo im sačuvali i još ih lepo zamolili da dođu i da to odnesu. Upravo u tome i jeste razlika između njih i nas. Jer, ne treba zaboraviti njihove pljačke, iz prošlog rata, naročito po fruškogorskim manastirima iz kojih su odneli sve – kaže Pavle Stanojević, istoričar umetnosti i direktor Arhiva Vojvodine.

Pavle Stanojević je u Vukovar stigao da sa svojom ekipom učestvuje u obnavljanju oštećenih spomenika kulture.

...a „uzvišeni“ pljačkaju

Za razliku od oslobodilaca, vukovarske ustaše nisu imale mnogo milosti prema kulturnim vrednostima koje su pripadale Srbima. U gradskom muzeju u Vukovaru oni su ostavili pravu pustoš. Najveći deo eksponata je ili uništen ili odnet.

Pouzdano znam da se u arhivskom odeljenju nalazila zbirka starih lula i satova fantastične vrednosti. Sada sam našao samo ostatke. Nema ni zbirke pravoslavnih ikona, bilo je otprilike tridesetak, koje su ustaše u Drugom svetskom ratu opljačkale iz fruškogorskih manastira – dodaje Pavle Stanojević.

Uz sve to, iz arhivskog odeljenja odneta je i jedna od najlepših zbirki vučedolske keramike. Starost joj je oko 4.000 godina, a vrednost neprocenjiva!

Bilo kako bilo, pred obnoviteljima Vukovara je ogroman posao. Kako će teći potraga za vrednostima koje su ustaše pre oslobođenja Vukovara opljačkale, niko ne zna. (*Dnevnik,* 14. decembar 1991)

LOV U MUTNOM
- RATNI PROFITERI -

Grad je postao pravi majdan za većinu poslovođa, predstavnika, pa i radnika dojučerašnjih firmi, trgovina i preduzeća čije su centrale bile u Hrvatskoj i Slavoniji. – Raznim statusnim i svojinskim promenama i drugim smicalicama u privatne ruke prelazi roba, novac, lokali...

Prema nezvaničnim podacima, koje smo dobili od predsednika Izvršnog saveta grada dr đorđa Bašića, do sada je zabeleženo 59 takvih slučajeva. Cifra verovatno više nije aktuelna jer se svakodnevno povećava.

U svom ovom zamešateljstvu u kome mnogi, zahvaljujući svojoj „domišljatosti“ zlobniji bi rekli bezskrupuloznosti, nelegalno dolaze do velike imovine nejasno je za što ih Okružni sud i dalje registruje. Lavovski deo posla oko prelivanja društvenih para u privatne džepove obavljen je još letos, dakle, dok još uredba nije bila doneta (mada su i takvi aranžmani sada proglašeni ništavnim). Ilustrativan primer ordinarne pljačke društvenog kapitala, je sudbina bivšeg predstavništva „Purisa“ iz Pazina. Kreatori dokumenta o novoj registraciji svojinskoj transformaciji ispostave u Novom Sadu su normativno do tančina regulisali način kako da maksimalno ušićare.

Sledi „prebrojavanje“

Ovakve i slične pojave su u Novom Sadu inače izuzetno rasprostranjene, tim pre što je u ovoj sredini, kao tradicionalno otvorenoj, bila veoma razgranata mreža firmi iz čitave zemlje. Pomenuta evidencija je ovih dana ustrojena (na spisku su ukupno 202 takve poslovne jedinice, no za dalje isterivanje nepravilnosti na čistac treba da se uradi još dosta toga, tim pre što sve ukazuje na to da su do sada sud, SUP i druga nadleštva (inspekcije), bili nemi posmatrači svekolikih rabota. Štaviše po onome što čini sud (nastavljajući sa novim registracijama) ispada da se kriminal i ratni profiteri čak potpomažu! (*Dnevnik*, 16. decembra 1991)

MINISTAR ODBRANE SRBIJE GENERAL-POTPUKOVNIK TOMISLAV SIMOVIĆ U ODGOVORU NA POSLANIČKO PITANJE
- TAČKA NA „SLUČAJ KAPETANA DRAGANA“ -

Ministarstvo odbrane Republike Srbije nije uputilo kapetana Dragana na područje SAO Krajine, niti ima bilo kakav uvid u njegovu politiku i drugu aktivnost na tom području, pa samim tim i ne stoji iza njega i njegovih postupaka. Ovo je odgovor ministra odbrane general-potpukovnika Tomislava Simovića, na poslaničko pitanje dr Vojislava Šešelja koga je interesovalo šta će se preduzeti da javnost bude obaveštena o stavu Ministarstva odbrane o raznim instruktorima u Srpskoj dobrovoljačkoj vojsci.

Istorija i vreme najbolje će odrediti mesto i oceniti doprinos i ponašanje svakog sudionika ovih burnih događaja.

Ministar odbrane Srbije dalje ističe u odgovoru da je na brojne inicijative general-potpukovnik Tomislav Simović primio na razgovor Dragana Vasiljkovića u javnosti poznatijeg pod imenom Kapetan Dragan. Tom prilikom Kapetan Dragan je izneo svoje ideje o profilu obuke dobrovoljačkih jedinica, koje u više navrata javno saopštavao preko sredstava informisanja. (*Dnevnik*, 17. decembar 1991)

REKLI SU: MATIJA BEĆKOVIĆ
- PRESUDE BEZ DOKAZA -

Nema vlasti koja bi mi dala ono za čim čeznem, ni opozicija koja bi mi to mogla uskratiti, pa se moje služenje režimu može tumačiti samo kao potreba za koju nema objašnjenja

U Upravi Udruženja književnika Srbije nema nijednog člana vladajuće partije, sebe smatram nestranačkom ličnošću, ali nalazim da tako uvredljiv prigovor Francuskoj 7 trpi isključivo zbog mene. (*Dnevnik*, 17. decembar 1991)

JUNACI VUKOVARSKIH BITAKA
- U SRCU TUGA I – JUGOSLAVIJA -

Darko Fot od oca Hrvata i majke Srpkinje još u maju prošle godine, kad je Vukovarom proneo jugoslovensku trobojku, našao se na meti ustaša. Od avgusta je među braniocima srpskih mesta. Brata i oca ubile ustaše

Ni ustaša – ni četnik

Kad je u maju prošle godine, Tomislav Merčep na platou ispred Radničkog doma prosto urlao da ko nije za nezavisnu Hrvatsku mora da potraži novo domovinu moj drug Darko Kovačević i ja smo sa jugoslovenskom zastavom prošli kroz razuzdanu rulju. Merčep je pre 15 godina došao iz Hercegovine, a sada tera ljude iz slobodarskog Vukovara. E, nećeš mislili smo tada. Iluzije su se, međutim, uskoro razbile. Kada nas je Ivica Račan, taj Tuđmanov plaćenik izdao bilo je jasno da se sprema veliko zlo, priča Darko Fot. (*Dnevnik*, 17. decembar 1991)

RADE LESKOVAC, ZAMENIK MINISTRA ZA INFORMACIJE VLADE SO SLAVONIJE, BARANJE I ZAPADNOG SREMA
HRVATI SE NIČEGA NE STIDE

Srpska sela i gradovi napadaju se sa više strana i posle 14. primirja pa i na upadima ustaša iz Mađarske. Plavi šlemovi mogu doći samo na granicu

etničkih prostora ili najdublje 5 kilometara u njih. U ovoj oblasti već je ustanovljena sudska, zakonodavna i izvršna vlast.

Kada je Osijek i njegovo oslobađanje u pitanju ima raznih priča. Ako je po pravdi Boga i svemu, Osijek treba da bude srpski grad, iako ne mogu kazati da je bio srpski. Ono što mi hoćemo je stvaranje srpskog nacionalnog prostora. Nema ni jednog razloga protiv da Osijek ne bude naš. Osim toga, Osijek je i moj rodni grad. (*Dnevnik*, 18. decembar 1991)

MESEC DANA JE PROŠLO OD OSLOBAĐANJA VUKOVARA
- ŽIVOT SE VRAĆA NA VUKU -

U grad se vratilo blizu 3.000 ljudi. Policija hvata zaostale ustaše. Pravo oživljavanje tek na proleće

Pre tačno mesec dana u razrušen Vukovar stigla je sloboda. U međuvremenu je pronađeno i identifikovano i sahranjeno blizu 1.000 žrtava tromesečnog vukovarskog pakla. U Vukovaru je do sada pronađeno i uklonjeno oko 4.000 mina. Taj posao teče i dalje uz sve opasnosti koje nosi.

U poslednjih nekoliko dana u Vukovaru je uhvaćeno nekoliko zaostalih bojovnika. Po rečima potpukovnika Jeftića ono što je preostalo krije se uglanvom u okolini grada ali se vrše stalne pretrage pa će i oni uskoro dolijati. Inače, svi zarobljenici se odmah šalju u sabirni centar u Vukovaru gde se vrši istraga a Armija čini sve da spreči pokušaje osvetničkog ponašanja kojeg i ovde ima. (*Dnevnik*, 19. decembar 1991)

NEMA MIRA NA ISTIČNO-SLAVONSKOM RATIŠTU
- GLAVAŠ NAPADA BARANJU -

Već četiri dana traje ustaška ofanziva kojom Glavaševi bojovnici pokušavaju da slome otpor branilaca i uđu u Kopačevski rit

Koristeći primirje kojeg se Armija i TO bezuslovno pridržavaju, ustaški bojnik Branimir Glavaš, zapovednik grada Osijeka uporno pokušava da „oslobodi Baranju od srpskih okupatora“. Žestoke borbe vode se u rejonu Kopačeva, ali ustaše ne mogu da slome otpor branilaca. U tim borbama do sada je poginulo 9, a ranjeno 14 srpskih dobrovoljaca, dok su gubici ustaških snaga bar dvostruko veći.

Sv. Nikola – dobrovoljac

Pripadnici Srpske dobrovoljačke garde pod komandom Željka Ražnatovića – Arkana proslavili su danas svoju krsnu slavu – Svetog Nikolu. U Srpskoj crkvi u Dalju, koja je bila pretesna da primi sve koji su želeli da

prisustvuju bogosluženju, Svetu arhijerejsku liturgiju služio je vladika Lukijan, episkop slavonsko-baranjski.

Arkanovi dobrovoljci su, u skladu sa srpskom tradicijom svoju krsnu slavu po tom proslavili uz slavski kolač i svečani ručak u Centru za obuku Srpske dobrovoljačke garde u Erdutu. (*Dnevnik*, 20. decembar 1991)

SEDNICA USTAVOTVORNE SKUPŠTINE KRAJINE U KNINU
- PROGLAŠENA REPUBLIKA SRPSKA KRAJINA -

Na današnjoj sednici Ustavotvorne skupštine Krajine proglašen je Ustav Republike Srpske krajine i Ustavni zakon. Predsednik Republike dr Milan Babić

Predsednik Republike Srpske krajine dr Milan Babić uputio je Skupštini Republike Srbije, Skupštini Republike Crne Gore i Srpskoj Skupštini BiH poziv da aktom priznanja Republike Srpske krajine prihvate slobodno izraženu volju srpskog naroda Republike Srpske Krajine da na svojim istorijskim i etničkim teritorijama formira sopstvenu državu. „Čin našeg priznanja, s obzirom na međunarodno-pravni kontinuitet i državni suverenitet srpskih država Srbije i Crne Gore, predstavljaće akt s međunarodno-pravnim važenjem i otvoriće proces međunarodnog priznanja Republike Srpske Krajine.

U BELOM MANASTIRU ZASEDALA VELIKA SKUPŠTINA
SO SLAVONIJE, BARANJE I ZAPADNOG SREMA
- SRBI ZAJEDNO -

Istovremeno sa Skupštinom SAO Krajine i poslanici Skupštine SO Slavonije, Baranje i zapadnog Srema prihvatili Ustav Republike Srpske krajine. Goran Hadžić: srpski narod je ovo trebalo da dobije ako ne 1918. onda 1945. godine.

Glavni grad Knin

Republiku srpsku Krajinu koja se prostire na prostoru od oko 12.000 kvadratnih kilometara i ima 300.000 stanovnika od čega oko 226 hiljada s pravom glasa čini 17 opština: Benkovac, Obrovac, Donji Lapac, Gračac, Korenica, Vojnić, Vrgin Most, Slunj, Kostajnica, Dvor na Uni, Petrinja, Glina, Okučani, karlovac, Pakrac, Sisak, - Catrag i Knin. Glavni grad Republike je Knin.

Nikoljski Ustav

Ustav Republike Srpska krajina usvojen je 19. decemgra na dan svetog Nikole. Po rečima dr Časlava Ocića, krajinskog ministra inostranih poslova,

neki ovaj ustav već zovu „Nikoljski“ ili „Svetonikoljski“. I Goran Hadžić je obraćanje poslanicima velike skupštine počeo čestitkom svima koji slave velikog pravoslavnog sveca. (*Dnevnik*, 20. decembar 1991)

POLEMIKA ĐINĐIĆ – ŠEŠELJ

Demokrata je radikalskom lideru rekao da je genetski staljinista, a ovaj mu je odgovorio da je poslanik Nemaca u Republičkom parlamentu

Nemačka ulaganja u G. Đinđića

Dr Šešelj potvrđuje i sada tu ocenu i kaže da je Slovenija uz pomoć nemačkih instruktora podmuklom podvalom napala dve hiljade vojnika bez bojeve municije, a te nenaoružane vojnike pod slovenačke noževe podmetnuo je Ante Marković i njegova vlada. Četrnaest primirja koja su potpisivana uoči poraza Hrvata pokazuje, prema dr Šešelju, da ni Hrvati nisu u stanju da ratuju s nama. Oni jesu genetske kukavice, rekao je dr Šešelj, jer samo takvi ubijaju žene i decu. Te genecke kukavice kukale bi i kod Dubrovnika, Zadra, Šibenika, da neki drugi faktor nije intervenisao.

Neko je iz sale dobacio: „a, ko je primirje potpisivao?“ Ali, dr Šešelj se na to nije osvrtao. Za dr Đinđića rekao je da je bio nemački đak i student i da je nemačka država u njega mnogo investirala kao čoveka, školarca i političara pa je zato tu nemačku politiku nedavno i branio. Dr Šešelj je dr Đinđića nešto kasnije nazvao i poslanikom nemačkog Bundestaga u Narodnoj skupštini.

Replicirajući dr Zoran Đinđić je za sve dosadašnje izjave dr Šešelja o lakoći s kojom će Srbija postići svoje ciljeve rekao da su lakomislene i da su zavele mnoge ljude, te da srpski narod nema baš nikakvu odgovornost za ono što dr Šešelj radi ili govori. Ekstremi kao što je dr Šešelj samo nas odvode od našeg pravog puta i kao narodu i državi nanose nam mnogo više štete nego naši protivnici i neprijatelji od kojih to očekujemo.

„G. Šešelj običan klevetnik“

A što se tiče ovih diskvalifikacija o petoj koloni, o stranim obaveštajnim službama – nastavio je dr Zoran Đinđić – vojvoda predvojničke obuke, gospodin Šešelj, da se koristim jednom njegovom metaforom, jeste genetski staljinista. On se frljeca okolo sa onim što je i 1945. godine ovde kolalo, a to je domaći neprijatelji, strani plaćenici, strane službe.

Vukovarska tragedija 1991

PAROŠKI I DALJE ŠTRAJKUJE GLAĐU

Uprkos tome što je danas u restoranu Skupštine Srbije častio i nazdravio na sreću srpskom narodu proglašenje Krajiške Republike, Milan Paroški je rekao novinarima da će štrajkovati glađu i dalje, sve dok Reublički Parlament ne prizna Krajišku Republiku. Najavio da će mu se u gladovanju pridružiti i najbliži stranački drugovi koji su danas u 15 sati došli pred Narodnu Skupštinu Srbije. (*Dnevnik*, 20. decembar 1991)

MILAN PAROŠKI ZATRAŽIO DRŽAVLJANSTVO REPUBLIKE SRPSKE KRAJINE

Narodni poslanik i predsednik Narodne stranke Milan Paroški uputio je molbu predsedniku Republike Srpske Krajine i Vladi ove srpske države da mu se da državljanstvo. U molbi, koju šalje uz čestitke koju je sinoć poslao dr Milanu Babiću, Milan Paroški ističe da će biti lojalan građanin Srpske Krajine i da će to novo državljanstvo državljanstvu Republike Srbije. (*Dnevnik*, 21. decembar 1991)

U POKRAJINSKOM ŠTABU TO-a POVODOM DANA JNA UNAPREĐENJA I POHVALE

U Novosadskom Gradskm štabu Teritorijalne odbrane juče je održan svečani skup povodom Dana JNA, 22. decembra i 50-godišnjice Jugoslovenske narodne armije. Zbog opšte situacije nije bilo kao ranije svečane akademije i kulturno-umetničkog programa. Skupu su prisustvovali predsednik Izvršnog saveta grada Đorđe Bašić, predsednik SUBNOR-a grada Stevo Polovina, predsednik Saveza rezervnih vojnih starešina Boško Filipović i predstavnici radnih organizacija iz Vojvodine.

Skup je započeo odavanjem pošte palim borcima, a zatim je zamenik komandanta TO Novog Sada pukovnik Dušan Stojšin podneo prigodan referat. Pročitana je i telegram-čestitka komandanta TO Vojvodine general-potpukovnika Nikole Mandarića. Zatim su pročitane naredbe komandanta TO Vojodine o unapređenju rezervnih vojnih starešina i naredba o proglašenju Štaba TO Šida za najbolji opštinski štab TO u Vojvodini. (*Dnevnik*, 21. decembar 1991)

VUKOVAR
- UBIJENI DOBROVOLJCI -

Po informacijama iz Komande Kragujevačkog korpusa u međusobnom obračunu pripadnika Dobrovoljačkog odreda „Leva Supoderica“ trojica ljudi ubijena

Vest da su trojica dobrovoljaca poginula čuvajući balsamovano telo i dragocenosti Svetog Bonifacija, zaštitnika Vukovara, prostrujala je poput munje istočno slavonskim ratištem. Po onome što smo danas saznali u komandi kragujevačkog Korpusa tačan je samo njen prvi deo, dok su motivi za ubistvo sasvim drugačiji.

Po rečima pukovnika Nikolića ovo ubistvo nema nikakve veze sa svetim Bonifacijem čije čuvanje vojsci inače predstavlja velik problem. Koji su motivi izazvali obračun, saopštiće se tek pošto istraga bude završena. (*Dnevnik*, 25. decembar 1991)

SVEČANOST U CENTRU ZA OBUKU SRPSKIH DOBROVOLJACA
- „MILOŠ OBILIĆ“ NAJHRABRIJIMA -

Petorici boraca iz Srpske dobrovoljačke garde, od kojih dvojici posmrtno, dodeljene zlatne medalje za hrabrost u odbrani srpskog naroda

Srpska dobrovoljačka garda iz Centra za specijaln obuku jedinica TO Srpske oblasti Slavonija, Baranja i Zapadni Srem danas je pozdravila junake. Pred svečanim strojem boraca komandant Željko Ražnatović Arkan dodelio je medalje za hrabrost „Miloš Obilić“. Odličja od 24 karatnog zlata dodeljena su petorici pripadnika Srpske dobrovoljačke garde koji su se istakli herojstvom u najžešćim bitkama za oslobođenje srpskih mesta u Slavoniji i Zapadnom Sremu. Neki od njih : Nenad Marković, Dragan Petrović i Sava Stanković još i danas vidaju zadobijene rane, a Dušanu Markoviću i Milu Višnjevcu posmrtno su dodeljene medalje za hrabrost. (*Dnevnik*, 26. decembar 1991)

NA BORBENOJ LINIJI PRED OSIJEKOM
- VOJVOĐANIMA SVA PRIZNANJA -

U prvoj smeni bilo je dosta nesnalaženja ali sada je dobro i spremni smo ako treba da ostanemo do kraja rata – kaže rezervista iz Novog Sada Branko Lajić. Mislio sam da će biti problema sa motivacijom boraca iz Vojvodine, ali sam se na sreću prevario – veli dobrovoljac iz Podravske Slatine Žarko Borčić.

Prekaljeni borci vele da je opaka samo prva granata koja padne. Jer dok ne sleti druga vremena uvek ima toliko da se svi sjure u zemunicu iskopanu nadomak daščare. A ovo skrovište je bezbedno.

Zapiši: „Mali“ Srbi ovde čuvaju granicu, dok „veliki“ Srbi sede kod kuće i mudruju – kratko će Todor Babić iz Iriga. (*Dnevnik,* 7. novembar 1991)

TRIBINA SRBA IZ HRVATSKE U NOVOSADSKOM DOMU JNA
- INKVIZICIJA UOČI XXI VEKA -

O stradanju Srba govorili dr Branislav Dimitrijević, Ilija Petrović, Željko Ražnjatović Arkan, mr Tibor Halaši, Nikola Kolundžija i Gojko Mitrović

O stradanju Srba iz Hrvatske govorili su preksinoć u Sali novosadskog bioskopa „Doma JNA“ podpredsednik Udruženja Srba iz Hrvatske za Vojvodinu Nikola Kolundžija, predsednik Komiteta za finansijsku pomoć Srbima u Hrvatskoj Gojko Mitrović, predsednik Udruženja Mađara za otadžbinu Srbiju i Jugoslaviju mr Tibor Halaši, ministar za informisanje SAO Slavonije, Baranje i zapadnog Srema Ilija Petrović, komandant Srpskih dobrovoljaca Željko Ražnjatović Arkan kao i profesor dr Branislav Dimitrijević predstavnik Parlamenta kulture Beograda. (*Dnevnik*, 27. decembar 1991)

POLITIČKA 91.
- GODINA ZLA -

Agresija na Jugoslaviju i srpski narod u Hrvatskoj i ovog puta je potekla iz istih nemačko-austrijsko-vatikanskih izvora. Hrvatsko vrhovništvo pod plaštom mlade demokracije nasrnulo je na srpski narod sa očiglednom namerom da ga učini gostom u sopstvenoj kući i na tim prostorima iskoreni. Baš kao u stara, mračna i za Srbe tragična vremena. Genocdni akt i recidiv jedne retrogradne, frankovačke politike.

Evropa pod nadzorom ponovo ujedinjene i moćne Nemačke, šovinističku laž proglašava za političku istinu a nacizam za demokratiju. Od Srbije se tražilo da posle svih oslobodilačkih ratova, golgota i miliona žrtava mirno gleda kako joj trećina naroda ostaje u tuđim državama, u položaju nezaštićenih nacionalnih manjina.

Interesantno je da sile čijoj su agresiji i Jugoslavija i Srbija izložene danas ne nastupaju militantno i brutalno kao 1914. ili 1941. godine. Pod liberalno-demokratskom maskom, koristeći ideološke predrasude tvoraca Novog svetskog poretka one zloupotrebljavaju međunarodne organizacije, želju za mir i sabilnost. Potezom pera htele bi da precrtaju jednu suverenu evropsku državu.

Na kraju se s pravom postavlja pitanje: da li je vojna pobeda isključivi preduslov kraja ovog prljavog rata? Svakako da nije. Jugoslovensku narodnu

armiju u Hrvatskoj moraju zameniti mirovne snage Ujedinjenih nacija i to što pre. Nako toga bi se, pošto su se Srbi izjasnili u kojoj državi će da žive, definitivno utvrdile nove granice. To je i jedino rešenje koje obezeđuje krajnji mir. Sve drugo bi vodilo dugom građanskom ratu. Zajedničkog života Srba i Hrvata posle svega što se u godini za nama dogodilo, u doglednoj budućnosti više nema. (*Dnevnik,* 31. decembar, 1. i 2. januar 1992)

POSLANIČKI DUEL: BATRIĆ-JOVANOVIĆ – MILAN PAROŠKI
- „OPET BI NAS IZABRALI“ -

Najveće pričalice u Narodnoj skupštini smatraju i da bi opšte stnaje u Srbiji bilo bolje da su njihovi predlozi više uvažavani i usvajani

Paroški: prvo sam predložio da konačno priznaju Republiku Srpsku Krajinu. Ali, nisu prihvatili. Ova Vlada hoće neko status-qvo rešenje, polovično. Ili priznajete, ili ne priznajete. Nema više deklaracija komunističkog tipa. Žao mi je što su Vlada ideološkog čistunstva a ne Vlada srpskog naroda. Mislim da neće ni ova Vlada ništa učiniti. (*Dnevnik,* 31. decembar i 1. i 2. januar 1992)

HRVATSKA PARAVOJSKA NE MIRUJE
- GRANATAMA PO VUKOVARU -

Tri granate ispaljene iz Vinkovaca i Nuštra

Tri potmule eksplozije danas su ponovo, više od 40 dana od kako je Vukovar oslobođen, uznemirile malobrojne žitelje ovog mesta – izjavio je zamenik ministra za informacije Vlade Srpske Oblasti Slavonija, Baranja i Zapadni Srem Rade Leskovac. (*Dnevnik,* 31. decembar 1991. 1. i 2. januar 1992)

PREDSEDNIK SNO MIRKO JOVIĆ:
- SRPSKI NAROD SE KONAČNO USPRAVIO -

U toku 1991. godine srpski narod se duhovno i politički ujedinio. Srpskog građanskog rata u Srbiji neće biti. Mi smo za nove izbore u Srbiji, već za sve srpske izbore za treću Jugoslaviju. SNO će učestvovati na konvenciji o novoj Jugoslaviji.

Na konferenciji za štampu načelnik Ratnog štaba SNO Milorad Bastaja koji je na frontu u Hrvatskoj sa prvim srpskim dobrovoljačkim odredom „Dušan Silni“, pod pseudonimom Pavle II Đurišić, obavestio je danas novinare i o inicijativama ovog Štaba. Ratni štab SNO smatra da Srbija hitno treba da osnuje Ministarstvo koje bi brinulo o porodicama nastradalih oficira, teritorijalaca i dobrovoljaca jer sada to rade različite dobrotvorne i druge

organizacije, kao i da se ni u kom slučaju dobrovoljcima za učešće u oružanim akcijama u Hrvatskoj nedaje novčana nadoknada, već da se njihovim porodicama daju razne beneficije.

KALENDAR DOGAĐAJA ’91.

II

Špegelj nije uhapšen a na konferenciji za štampu u Zagrebu izjavljuje da se planira stvaranje hrvatskih oružanih snaga. Milan Kučan napustio sednicu Predsedništva SFRJ obaveštavajući da će Slovenija započeti proces izlaska iz Jugoslavije. Srbija dobila novu vladu na čelu sa dr Dragutinom Zelenovićem.

III

Veliki miting opozicije u Beogradu 9. marta prerastao u nezapamćene nemire. Poginuli milicionar Nedeljko Kosović i demonstrant Branimir Milinović. Dva dana kasnije na Terazijama protestvovali i studenti.

IV

Oružani sukob pripadnika MUP-a Hrvatske i građana na Plitvicama. Izvršni savet Srpskog nacionalnog veća SAO Krajine doneo odluku o prisajedinjenju Krajine Srbiji. Srpsko nacionalno veće za Slavoniju, Baranju i Zapadni Srem tražilo pripajanje Vojvodini. Narodna Skupština Srbija usvojila deklaraciju o mirnom rešavanju jugoslovenske krize, protiv građanskog rata i nasilja.

V

Snage MUP-a Hrvatske 2. maja oko podne upale u Borovo Selo pucajući na sve što se kreće, bez upozorenja, jedna osoba ubijena. Srpski branioci odgovorili vatrom. Poginulo 13 pripadnika MUPa, a nekoliko desetina ranjeno. Sve više izbglica iz Hrvatske stiže u Srbiju. Veliki nemiri u Splitu, ubijen 19-godišnji vojnik Saša Gešovski iz Kavadaraca. Slika o davljenju vojnika od strane militantnih civila obišla svet. Predsedništvo SFRJ glasanjem odbilo da imenuje Stipu Mesića za predsednika Jugoslavije. Na referendumu u Hrvatskoj za suverenu i samostalnu Hrvatsku izjasnilo se 94,17 odsto građana. Srbi nisu glasali.

VIII

Oslobođen Dalj od ustaša. Razbijen napad hrvatskih gardista između Borova Sela i Borova Naselja. Sabor Hrvatske zamrznuo sve odnose sa Srbijom. U Beogradu se 11. avgusta sastali predstavnici Srbije, Crne Gore i Bosne i Hercegovine radi dogovora o budućnosti Jugoslavije. Hrvatska traži povlačenje JNA sa njene teritorije. Polovinom avgusta žestoki okršaji kod Okučana. Nastavljene borbe za Pakrac i Daruvar. Krajem meseca u Srbiji 65

hiljada izbeglica stiglo iz Hrvatske. Borbe oko Vukovara sve žešće. Milošević razgovarao sa francuskim predstavnikom Miteranom.

IX

Mirovna konferencija o Jugoslaviji počela 7. septembra u Hagu. Za predsedavajućeg izabran bivši britanski ministar spoljnih poslova Lord Karington. Usvojena Deklaracija o mirnom rešenju krize, bez nametanja stavova. Lord Karington u Igalu razgovarao sa Lončarom, Miloševićem, Tuđmanom i Kadijevićem koji su potpisali dokument o prekidu vatre. General JNA Anton Tus prešao u Oružane snage Hrvatske. Pripadnici Zbora narodne garde masakrirali 13 vojnika kod Karlovca.

XI

Hrvatske oružane snage napale granatama Šid. Poginulo četiri a ranjeno deset osoba. Bombardovan i Apatin. U Hagu Milošević rekao da srpski narod odbacuje ultimatum i pretnje. Ministri EZ doneli odluku o ekonomskoj blokadi Jugoslavije i zatražili od UN da uvede embargo na isporuku nafte našoj zemlji. Srpski narod u BiH se na referendumu izjasnio za ostanak u Jugoslaviji. Makedonija donela svoj Ustav kojim je ozakonjena suverenost. Srbi u ovoj Republici nisu ni nacionalna manjina. Posle tromesečne borbe oslobođen Vukovar. Na videlo izašla sva ustaška zlodela, pronalaze se masovne grobnice. Mesić je izjavio da je obavio svoj zadatak i da Jugoslavija više ne postoji. Lord Karington traži od Evropske arbitražne komisije da odgovori da li Jugoslavija postoji.

XII

Uvedene sankcije EZ samo za Srbiju i Crnu Goru, dok su ostale republike oslobođene blokade. Nemačka suspendovala ugovor o saobraćaju sa Jugoslavijom koji se odnosi samo na Srbiju i Crnu Goru. Buš i De Kueljar protiv Deklaracije EZ u Briselu kojom se nudi jugoslovenskim republikama koje to hoće nezavisnost. Ante Marković podneo ostavku na funkciju predsednika SIV-a. Srbija i Crna Gora odbile Briselsku Deklaraciju a zahtev za priznavanje nezavisnosti poslale Slovenija, Hrvatska, Bosna i Hercegovina (SDA i HDZ) i Makedonija. Proglašena Republika Srpska Krajina a pokenuta inicijativa za stvaranje Republike srpskog naroda u Bosni i Hercegovini. Predsednik Vlade Srbije dr Zelenović podneo ostavku a time pala i cela Vlada. Za novog predsednika Vlade Srbije izabran dr Radoman Božović, izabrana i nova Srpska vlada. Nemačka je, kako je to i obećala, pred Božić, priznala Hrvatsku i Sloveniju. (*Dnevnik*, 31. decembar 1991. i 1. i 2. januar 1992.)